Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

From the library of

HOVSEP ARSLANIAN

given in his memory

by his wife

Areknaz Arslanian

12004

Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ
ՄԱԹԲԱԱՍԸ
ՍԹԱՆՊՕԼ
23 Ն. Չիչէք-բազար Ն. 23

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ
ՎԻՍՏՕՔ

ՆԱՇԻՐԻ Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

ԲԱՐԻՍԻՆ ՀԱԳԻԳԻ ԷՍՐԱՐԸ

ՄԻՒԹԷՐՃԻՄԻ Գ. ՍԻՄՔԷՇԵԱՆ

معارف نظارت جليله‌سنك
٥٠٧ نومرولى وق ٢٨ ذى‌القعده سنه ١٣٠٣
تاريخلى رخصتنامه‌سيله
طبع اولنمشدر

ԲԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏ

1890

ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
HARRY G. BERBERIAN

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос Библиотека
ՀՍՍՌ-Арм.ССР
им. А. Мясникяна
Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ
42188-68

10 Dartmouth St.
Watertown
Mass.

ԻՖԱՏԷՄԻԶ

Պու աճճ Իլահի Թէալա նէզրինտէ պաշլատըղըմըզ իշպու հիքեայէնին միւնտէրիճաթը հաքգընտա նէ՛ գատար սէօզ սէօյլէսէք, անըն տէրճէմէի էհէմմիյէթինի հաքգըյլա թային իտէմէյիզ. Եալընըզ շու գատարընը սէօյլէրիզ քի, գարիինի քիրամ հազարաթը՝ իշպու քիթապըն նէթիճէի միւթալաասընտա, չիւնքի գատար թէրճէմէ իտիլմիշ օլան աասարը միւթէատտիտէ միյանընտա պէօյլէ ԳԱՆԼԸ պիր հիքեայէյէ ասլա թէսատիւֆ իթմէմիշ օլտուգլարընը վիճտանէն հիւքմ իտէճէքլէր տիր. Զիրա քիթապըմըզըն միւէլլիֆի մէշհուրը Մ. Վիտօք՝ Ֆրանսա զապթիյէ նազարէթինտէ պուլունտըղը սըրատա, Բարիս խալգընըն մուխթէլիֆ սընըֆլարընտա ճէրէյան իտէն հէր տիւրլիւ էսրար վէ խաֆայայը քէշֆ վէ հէր տիւրլիւ ահվալը ճինայէթքեարանէյի րէյ իւլ այն միւշահէտէ իյլէմիշ օլտուղընտան, իշպու հիքեայէսինի տէ պիր խայլը ղարիպ ղարիպ հալլէր վէ ինսանըն թիւյլէրինի ղալտըրաճագ վէ եիւրէյինի պարալայաճագ պիր չօգ գանլը վագըալար իլէ իմլա իթմիշ, վէ խիւլասա՝ ԲԱՐԻՍԻՆ ՀԱԳԻԳԻ ԷՍՐԱՐԸՆԸ նազարլարտա թասվիր իտէճէք սուրէթտէ ղայէթ իւլ ղայէ ճալիպի մէրագ պիր էսէրէ պինայի վիճուտ կէթիրմիշ տիր.

Անճագ, հէր շէյի քէնտի հէյէթի ասլիյէսի իւզրէ նագլ ու թասվիր իթմէք լէզզէթի միւթալէայը պիր գաթ տահա արթըրաճաղը միւլահազասընտա մէպնի, քիթապըմըզըն միւէլլիֆի շէհիրի իքի խըրսըզ վէ եա պիր գաչ ճանիյի պիր արայա կէթիրտիյի զէման, Ֆրանսատա խըրսըզ մագուլէսի տէնիլէր միյանընտա միւսթաամէլ օլան Արկօ նամ լիսան իլէ գօնուշտուրտուղընտան, պիզ տախի միւէլլիֆի միւմաիլէյհին իթթիպամ իթտիյի ուսուլէ իթթիպաէն, մուհավէրաթ էսնասընտա արա սըրա խասսէթէն թօրլամըշ օլտուղըմըզ պազը ղարիպ թապիրլէր վէ քէլիմէլէր գուլլանմագլըղը մուվաֆըգը մասլահաթ կէօրմիւշիւզ տիր.

Իւլ հասըլ, պիր սուրէթի հագիգիյէ վէ միւէսսիրէտէ թասվիր վէ հէր պիր քէլիմէսինտէն պիրէր սուրէթտէ հիսսէ ալընաճագ պիր խայլը ագիլանէ վէ հաքիմանէ միւթալաալար իլէ թէզյին իտիլմիշ օլան իշպու հիքեայէ՝ հէր սընըֆ գարիլէրիմիզ իչիւն ղայէթ իւլ ղայէ շայանը միւթալէա օլտուղընտան, կէրէք միւնտէրիճաթընըն ղարաբէթ վէ էհէմմիյէթինէ վէ կէրէք թէրճէմէսինին պէլաղէթ վէ լէթաֆէթինէ նազարէն, չիւնքի գատար մէյտանը ինթիշարա չըգարմըշ օլտուղըմըզ հիքեայաթը սաիրէ կիպի, իշպու հիքեայէմիզ տախի մագպուլէ րաղպէթ վէ գապուլիյէթ օլաճաղը մէմուլը գավի տիր.

Կ. Պիպէրեան

ԲԱՐԻՍԻՆ

ՀԱԳԻԳԻ ԷՍՐԱՐԸ

1

ԽԸՐՍԸԶԼԱՐ

Հավրան այընըն կիւզէլ պիր սապահընտա , իքի էճնէ-պի՝ միւքէլլէֆ պիր ֆայթօնա րաքիպէն՝ Շուասի-լը-Րուա սէյֆիյէսինէ կէլտիլէր ։ Պունլար պու միւքէլլէֆ պինայը հէնուզ իսթիճար իթմիշլէր իտի ։

Մէրգումանըն կէրէք էլպիսէսի վէ կէրէք ածվար ու հարէքէաթը՝ քիպար զիւմրէսինէ մէնսուպ օլտուգլարընա տէլալէթ իթմէքտէ իտի ։ Պունլարտան խաճա քիւչիւք օլանըն լագըպ օլտուղը սէթրէ ուզէրինտէ՝ Լէժիօն տ'Օնէօռ նիշանընըն գըրմըզը չէրիտի պուլունմագտա իտի ։ Խաճա տահա պէօյիւք օլան տիկէրի իսէ՝ հայինտէն խօշնուտ օլտուղունա տէլալէթ իտէճէք տէրէճէտէ շէնմէշրէպ պիր չէհրէյէ մալիք իտի ։ Վիւճուտինին չիշմանլըղը , էլպիսէսինին կէնիշլիյի , գրավաթընըն ուզէրինտէքի կիրանպէհա էլմաս թօբլու , վէ պէյազ բիքէ պէզինտէն մամուլ եէլէյի ուզէրինտէ բարլամագտա օլան ալթուն քէօսթէք՝ մէրգումա զէնկին պիր պանքէր սուրէթինի վէրմէքտէ իտի ։

Պունլար մէզքիւր սէյֆիյէյի քէմալը տըգգաթլա մուայէնէ իթտիլէր ։ Խանէ սահիպի իսէ՝ ֆաւտէլի պիր իչ պիթիրտիյինտէն տօլայը մէմնուն օլան պիր մուամէլէճիյէ մախսուս նէզաքէթի ֆէվգ էլ ատէ իլէ անլէրի թալթիֆ իթմէք-

տէ իտի ։ Մէրգումլար խանէյի թէտգիգ վէ մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա , էբէյինէ մէմուն կէօրինտիւլէր , վէ հաչճա արգատաշընտան քիւչիւք օլան տէլիգանլը՝ կէօչ արապալարընը պօշալթըրմասընը ալթուն իշլէմէլի էլպիսէլէր կիյինմիշ օլան պիր խըտմէթքեարա էմր իյլէտի ։ Պու կէօչ արապալարըյլա պիրլիքտէ պիր չօգ ուշագլար վէ խանէյի թէֆրիշ իթմէք իւզրէ տէ պիր թագըմ եօրղանճըլար կէլմիշլէր իտի ։

Խանէ սահիպի՝ սէյֆիյէնին թէզեին վէ թէֆրիշինէ մախսուս էշեայը հալի պուլընան սանտըգլարըն աչըլմասընա սապըրսըզլըգլա պէքլէմէքտէ իտի . չունքի էշեաի մէզքիւրէնին պէտէլի իճարէ իլէ միւթէնասիպ օլաճագ տէրէճէտէ գըյմէթտար չէյլէր օլտըղընա էմնիյէտէն գանաաթ հասըլ իյլէմիշ իտի ։ Պունընլա պէրապէր իւմիտի պօշա չըգմատը , Պիւթիւն էշեա վէ մէֆրուշաթըն հէնի վէ ասհապը մէզագա (ճաշնի տէր) հապըշտաճագ սուրէթտէ կիւզէլ չէյլէր օլտըղընը միւշահէտէ իյլէտի ։ Տիկէր պիր թագըմ սանտըգլարտա տախի զիգըյմէթ պիլլօր թագըմլարը , չիչէքլի վէ հալըղըլը չինիլէր , կիւմիւշ թագըմլարը վէ տահա պիր խայլը չէյլէր պուլընմագտա իտի ։

Եօրղանճըլար խըտմէթքեարլարըն մուավէնէթիյլէ խանէյի սուրէթի մուքէմմէլէտէ թէֆրիշ իյլէտիլէր ․ Էճնէպիլէր իսէ օրթալըղը պիր տահա նազարը թէտգիգտէն կէչիրտիքտէն վէ քէնտի միզաճլարընա ույմայան չէյլէրի տողրուլթըգտան սօնրա , թէքրար արապայա րաքիպէն օրատան մուֆարագաթ իթտիլէր ։

Յազ մէվսիմինին կիւզէլ կիւնլէրի տէվամ իթտիյի միւտտէթճէ , պունլար սէյֆիյէլէրինէ գատըն էրքէք բէք չօգ միւսաֆիր գապուլ իյլէտիլէր ․ Լաքին սօնպէհարըն իպթիտալարընտա , պիւթիւն սուֆրա թագըմլարը հիւք պաղլանըպ Բարիզէ կէօնտէրիլտի ․ Օնտան սօնրա մէրգուման Էճնէպիլէր Նուազի-լը-Րուա սէյֆիյէսինտէ բէք նատիրէն կէօրինմէյէ պաշլատըլար ։ Խանէնին պիւթիւն գանատլարը վէ գափուլարը միւթէմատիյէն գափալը ըտըլար ։

Պիր գաչ այ սօնրա , հանի չուպաթ այընըն զայէթ սօղուգ պիր կիճէսինտէ , սահիպլէրինին թէրք իթմիշ օլտըգլարը իշպու խանէ տէրունինտէ զարիֆ պիր վագըա ճէրէյան իթմէքտէ իտի ։

Հավա բէք սօղուգ իտի ։ Գուպպէի ասըման տօնուգ քիւլ րէնկինտէ օլուպ , սապահտան պէրու աչըտաէվամ հաղմագտա օլան ինճէ պիր հաղմուր թօբրաղը պիր էյիճէ հումուշաթմըշ , վէ սօգագլարտա պիր չօգ կէօլլէր թէշքիլ իթմիշ իտի ։ Բէմալը չիտտէթլէ էսմէքտէ օլան րուզկեար տախի աղաճ տալլարը արասընտան հազին հազին ինլէմէքտէ իտի ։

Բէտմիւրտէ գըյաֆէթլի իքի քիշի պիր գաչ տագըգատան պէրու մէզքիւր սէյֆիյէնին էթրաֆընտա տոլաշմագտա ըտըլար ։ Կէճէ գարանլըղը օրթալըղը պասըրգճա , սօղուգ տախի թէշէտտիւտ իթմէքտէ , վէ աղաճլարըն հաբրաղըղ տալլարը ուզէրինտէ գալմըշ օլան հաղմուրըն հէր պիր տամլասընը տօնտուրմագտա ըտը ։

Սէյֆիյէնին իչէրիսինտէ ըշըգ կէօրինմէյօրտը ։ Եան հանա հիւրիւմէքտէ օլան պու իքի քիշի պիրտէն պիրէ տուրտըլար ։ Էթրաֆլարընտա պուլընան հէր չէյ սաքին պիր հալտէ պուլունըյօրտը . հալպուքի , արա սըրա վաքօն գօնտուքթէօրլէրինին տիւտիւք սէսլէրիյլէ պազը չիֆթլիք քէօբէքլէրինին ավազէլէրի իչիտիլմէքտէ իտի ։

Մէրգումլարտան պիրի արգատաշընա խիթապէն աչագ պիր սէսլէ իլէ .

— Կէօրիւյօրսըն ա՛, արգատաշ, զաննըմճա հանըմըչըմ . . . իչէրտէ քիմսէլէր եօգ . — տէտի ։

— Էօյլէ իսէ իչէրի ուճլանմագա պագալըմ . Օնտան սօնրասընա Ալլահ քէրիմ ։ Եանընտա ալաթլըղըն վա՞ր մը ։

— Մօրմին զիյատէ ։

Մէրգում՝ մաի պէզտէն մամուլ էսկի պիր ամէլէ բալթօսու իլէ քիրլի պիր բանթալօն կիյինմիշ օլուպ , սօղուղըն չիտտէթի հասէպիյլէ թիր թիր թիթրէմէքտէ օլտըղը հալտէ, իշպու մաի բալթօյը եագասը գալտըրմըշ , վէ պէլինէ սարըը

պուլընան էրէյիճէ գալըն պիր իրի արգատաշընա կէօսթէրէ-րէք ․

— Բօնժուր (պէյ) կէօրիւյօրմըսըն ․

— Էվվէ՛թ , կէօրիւյօրըմ, պիզէ տէ պունտան պաշգա պիր շէյ լազըմ տէյիլ տիր ։ Պէնիմ սէթրիմին ճէպլէրինտէ տէ փէնէր, քիպրիթ վէ անախթարլար վար տըր ․ տէմէք քի իշիմիզ այնա կիպի ․

— Սէնին սըրթընտա պիր սէթրի պուլընտըղընա շիւքր իթմէլիսին ․ զիրա պու կէճէ եինէ ժը նը վու գօմփրան փա (հալա բէք սօղուգ) ․ պագսանա՛, ղանըղըր ղանըղըր թիթրէյօրըմ ։

Ֆիլ հագըգա , գըրաղը մէրգումին ատէթա չըպլագ օլան վիւճուտը իւզէրինէ տիւշմէքտէ վէ քիւչիւք պուզ բար-չալարը տախի պըյըգլարընըն ուճընտան ասըլըպ գալմագտա ըտը ։ Տիշլէրի տէ սօղուգըն թէէսիրիյլէ պիր պիրինէ վուրմագ-տա ըտը ։ Մէրգում պէլինտէքի գալըն իփի չըգարմըշ օլուպ , իքի ևանընը ալէտ տէվամ օղուշտուրըյօր , վէ ֆագաթ վիւ-ճուտինի ըսընտըրմաղա պիր տիւրլիւ մուվաֆֆագ օլամայօր ըտը ։ Արգատաշը անըն պու հալինի կէօրիւպ ․

— Հայտէ պագալըմ, քէնտինի չէք չէվիր ․ կէվշէքլիք բա-րա իթմէզ ․ պու կէճէ ևագալայաճաղըմըզ գուշ ևաղըր չըգաճագ օլուրսա , ևարըն սապահ պիթ բազարընտան քէնտին իչին կիւզէլ պիր գալթ էսվապ Նօթր-Տամ-տը-Լօրէթ (սաթըն ալա-պիլիրսին) ։

— Էվէթ , սօս տօղրու պիթ բազարընա կիտէճէյիմ, վէ գասթօր գումաշընտան ևարըլմըշ վէ իչինէ իրէքլի աստար կէչիրիլմիշ տիւմանը իւսթիւնտէ պիր գալթ էսվապ Նօթր-Տամ (սաթըն ալաճաղըմ) ։

Մէրգում պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա , ևէրէ է-յիլտի վէ էրէյիճէ իրի պիր թաշ ալարագ ․

— Իշթէ թաշը տա պուլտըգ ․ ․ ․ պու թաշ իշիմիզէ եա-րայաճագ տըր ղանն իտէրիմ ․ - տէտի ։

Իրի տիւյիւմ տիւյիւմ պաղլամըշ օլան տիկէր արգատա-շը իսէ մէզքիւր թաշը իրին պիր ուճընա պաղլատը , վէ պա-տէհու տիվարըն սաչաղընա ֆըրլաթտը ․ պու թաշ տիվարըն

տիկէր թարաֆընա տիւշտիւյիւնտէ , իփի քէնտիսինէ տօղրու չէքտի վէ օլանճա գուվվէթիյլէ ասըլտը ․ իփին պիր էյիճէ ևէրլէշմիշ օլտըղընա գանի օլընճա ․

— Եարըշ պագալըմ, արգատաշ ․ - տէտի ։

Մէրգում տէրհալ իփէ սարըլտը վէ պիր տագըգա զար-ֆընտա տիվարըն թէբէսինէ չըգըպ օթուրտը ։ Արգատաշը տախի այնը սուրէթտէ հարէքէթ իտէրէք եօգարը չըգտը ։ Տիվարըն տիկէր թարաֆընա էնմէք իչուն այնը թէտպիրի գուլ-լանտըլար , վէ հավլույի կէչտիքտէն սօնրա , մէշէ աղաճընտան եափըլմըշ օլան վէ էրէյիճէ միւհքէմ կէօրիւնէն պիր գափու-նըն էօնիւնէ վասըլ օլտըլար ։ Պու գափունըն հէր իքի թարա-ֆընտա էրէյիճէ եիւքսէք բէնճէրէլէր պուլընտըղընտան , էվ-վէլի էմրտէ պունլարը կէօզտէն կէչիրտիլէր ։ Պու բէնճէրէլէր միւհքէմ բանճուրլարլա գափանմըշ օլուպ , գալըն գօլ տէմիր-լէրիյլէ պիր գաթ տահա գավիլէշտիրիլմիշ վէ իչէրտէն տա-խի կիզլի սամա քիլիտլէրիյլէ գափատըլմըշ ըտը ։

Խըրսըզլարտան պիրի արգատաշընա ․

— Պէլայա պագընտը ․ ․ ․ բէնճէրէլէրտէ սամա քիլիտլէ-րի վար ըմըշ ․ պու եօլտան իչէրի կիրմէք միւմքինսիզ օլաճագ տըր ․ գափույա պագալըմ ։

— Գափու իշիմիզէ եարայաճագ տըր ղանն իտէրիմ ։

— Տէլիքլի՞ մի տիր ․

— Եօ՛գ ։

— Իշթէ օ էյի ․ ևանըմըզտաքի անախթարլարտան պի-րիյլէ էլպէթթէ աչապիլէճէյիզ ։

Պու սէօզտէն սօնրա , իքիսի պիրլիքտէ ևանլարընտաքի ա-նախթարլարըն հէման քաֆֆէսինի տէ թէճրիւպէ իթտիլէր ․ նիհայէթ անախթարլարտան պիրի գափույը աչտը ․ լաքին խըր-սըզլար պիր գաչ տագըգա գատար թէվագգուֆ իթտիլէր ․ պունլարտան պիրի իչէրի կիրմէյէ գաթիյէն գարար վէրմէզ-տէն էվվէլ ․

— Տէնէ էօսէ (գուլագ վէրէլիմ) , արգատաշ ․ - տէտի ։

— Պէն հիչ պիր շէյ իշիթմէյօրըմ ․ շու մօմը պանա վէր պագալըմ ։ Ալլահ իշիմիզի րասթ կէթիրսին ։

— Պաղասա՛մ, Խանը՛մ, պու բասը զէնկին նամագըրնա պէնզէյօր․ էրէյինճէ չէյ աշըրապիլէճէյիզ տէյու ձէմուլ իտէրիմ։

Հավլինին գարուսընը հէնուզ գարամըշլար իքէն, խարիճտէքի գալտըրըմ ուզէրինտէ եուրիւմէքտէ օլան իքի քիշինին այագ սէսլէրը գուլագլարընա աքսէտմէկ օլտու․ կէնիշ մանթօլարա պիւրիւնմիւշ օլան իքի քիշի Հավլինին բարմագլըղը էօնիւնտէ տուրտուլար, վէ անախթար իլէ բարմագլըգ գարուսընը աչտըգտան, վէ եինէ քէմալը իհթիմամլա գարատըգտան սօնրա, հավլիյէ կիրիփ խանէյէ տօղրու իլէրիլէմէյէ պաշլատըլար։

Խըրսըզլար՝ գաբունըն գանատլարը ուզէրինտէ աչըլմըշ օլան քիւչիւք բէնճէրէլէրտէն մումու հայլի թէմաշայա կէօրմիւշ օլտուգլարընտան, գըյաֆէթի տիկէրինտէն տահա բէժմիւրտէ օլան խըրսըզ․

— Թամա՛մ, Խատայը էլէ վէրտիք . . . պարը չուբաստա պիր հէրէ կիրիփ սագլանալըմ. — տէտի։

— Ամմա տա գօրգագ ըմըշսըն հա՛ . . . նէ՞ օլըյօրսըն, գօրգաճագ նէ՛ վար . . . Խանըմըզտա պուշադըն գըրթլըղը եօգ ա՛։

— Հադդըն վար ամմա, պէն պու հէրիֆլէրին գըյաֆէթինէ պէյէնէմէյօրըմ. քէնտիլէրինի միւտաֆաա իտէճէք տէրէճէտէ ճէսուր կէօրիւնիւյօրլար. պիզիմ իշին էն ագըլանէ թէտպիր՝ պիր հէրէ ուճալընճա սագլանմագ տըր. Խաթագլարընա կիրէճէք օլուրլարսա, օ վագթ պուշագլար իշիմիզէ եարայաճագլար. քէնտիլէրինի պու կիճէ ախըրէթէ կէօնտէրմէք հէր հալտէ լազըմ ըսա, Խաթարա կիրմէլէրինէ պէքլէմէլի տիր։

Խավաշ պիր սէսլէ իլէ թէսաթի օլունան պու պիր իքի սէօզտէն սօնրա, խըրսըզլար տէրհալ էյլէրինտէքի փէնէրին մումունը սէօնտիւրտիւլէր վէ կիզլի պիր կէչիտ գարուսընը արգասընտա կիզլէնտիլէր։

Պու հարէքէթի թամ վագթընտա իճրա իթմիշլէր իտի. զիրա եէնի կէլէնլէր մէրտիւէնլէրին թէքրար իթմիշ օլտուգլարը

սալօնա կիրտիլէր, վէ պիր գաչ տագիգա սօնրա տախի պիր լամբա եագտըլար։

Կիզլի կէչիտին գարուսը արգասընտա սագլանմըշ օլան խըրսըզլար հիչ պիր շէյ կէօրէմէզլէր իտի իսէ տէ, հէր շէյի իշիտէպիլիյորլէր իտի։

Եէնի կէլէնլէրտէն պիրի արգատաշընա խիթապէն․

— Շարապ մախզէնինէ հա՞նկըմըզ էնէճէյիզ. — տէտի։

— Սի՛զ, մօսիէօ Մարքի։

— Բէք էյի . . . պէն մախզէնէ էնտիկիմ սըրատա, սէն տէ աթէշի եագ վէր, միւտիր էֆէնտի. չիւնքի աղաճըգ ըսընմագա իհթիյաճ կէօրիւյօրըմ։

Մարքի՝ կիզլի կէչիտին գարուսընա եագըն պիր տիվարտաքի օլան անախթարը ալտը, վէ սալատան տըշարը չըգտը։

Կէչիտտէքի խըրսըզլարտան Տէլիգա Նամընտաքի խափիս արգատաշընա խիթապէն․

— Իշիթտի՞ն մի, Խանըմ, կէօրիւնիւր քի պունլար ասըլզատէ թագըմընտան տըրլար. պաքսան ա՛, պիրի մարքի վէ տիկէրի տէ միւտիրի իմիշ. եագըլը մալա գօնտուգ ամմա, տուր պագալըմ։

— Տիլինի չէքսէն է՛ պէ, ամմա տա կէվէզէ իմիշսին հա՛. Մարքինին պու թարաֆա կէլմէքտէ օլտուղունը իշի՞թմէյօր մուսուն։

Ֆիլ հագըգա մարքի պու սըրատա թէքրար սալօնա կիրմէքտէ իտի. Օճագ տէրունինտէ կիւզէլ պիր աթէշ եանմաղա պաշլամըշ ըտը. Մարքի պիր տօլապ իչինտէն իքի գատէհ իլէ պիր գաչ տանէ բէքսիմէթ չըգարտըգտան սօնրա, արգատաշընա խիթապէն․

— Եալընըզ պէօյլէ փըրսաթլար էսնասընտա աչտըղըմըզ Պօրտօ շարապը շիշէլէրինտէն կէթիրտիմ. պապա Լուազօնուն աշգընա. —

— Պու պէշարէ (գույուձեր) չու արալըգ պիզիմ կիպի խօշնուտ տէյիլ տիր։

— Լաքին չուրասընը իգրար իթմէլիյիզ քի, պիզիմ վիգօնթ տը Լիւսանտա հագըգի պիր հիքմէթ էսէրի վար տըր.

խաբ խալընըզ խաչաալըղը հալաէ, հէր չէյի պիլիյօր, հէր չէյի կէօրիւյօր, վէ հէր չէյի իշիտիյօր ։

— Օնըն բայընը տա [illegible] (վէրտի՛ն մի)։

— Էվվէթ, պանգա գախվէսինտէն խպարէթ օլարագ օն պին [illegible] [illegible] (ֆրանք վէրտիմ). քէնտիսի պունտան բէք զիյատէ մէմնուն օլտու. վիժտանըմ ազըլը ատամ տըր ։

— Հէր նէ հալ իսէ, աղաճըգ տա շու մալլարա [illegible] (պագայըմ)։

Ցէլիգա. — Իշիտիյօրսըն ա՛, արգատաշ, [illegible] (խըրսըզ) վիսանըյլա գօնուշըյօրլար. պունլար տա պիզիմ կիպի խըրսըզ ալայընտան ըմըշլար ։

— Հագգըն վար, պունլար տա խըրսըզ ալայընտան, հէմ տէ քիպար խըրսըզլար ճէմիյէթինտէն տիրլէր ։

— Կէօրւնիւր քի հալըլ քէլէբիւէ չուլլանմըշլար. չունքի մալ ֆիլան լագըրտըսը խալիյօրլար ըտը ։

Ցէլիգա իլէ Գօգօ-Ցէղպըէզ նամընտաքի արգատաշը ալչագ պիր սէսա իլէ պու սէօզլէրի թէաթի իթտիքլէրի սըրատա, մարքի տախի արգատաշընա խիթապէն.

— Խանը՛մ, շու քիւբէլէրէ, խուզիւըլէրէ, թօրլուլարա, քէօսթէքլէրէ, վէ էլմասլարա պագը վէր ։ Գուրատա էլլի պին [illegible] (ֆրանքտան) զիյատէ մալ վար տըր ։

— Շիւպհէսիզ, վաղիֆէմի սախմա քէմալը սատագաթլա իյֆա իթմէքտէ օլտըղըմը կէօրիւյօրսըն ա՛, ազիզիմ մարքի. սէօզ արամըզտա գալսըն ամա, էյի ամ հիչ պիր վագթ հարէքէթտէն գալմազ ։

— Օնա շիւպհէ եօգ ։

— Անախթարլար գաբուլարը էյի աչըյօրլար, տէյի՞լ մի

— Էվվէ՛թ, պիզիմ պապա Լուաջօ բէնտի անախթարլարլա պէլքի օգատար գօլայլըգլա աչամազ ըտը ։

Մարքի. — (Սաաթընա պագարագ) Պիր ազատն սաաթ տօգուզը վուրաճագ... եօլա չըգմագ վագթը կէլմիշ տիր. պու ագշամ խարաճագ բէք չօգ իշլէրիմիզ վար տըր. շու մալլարը [illegible] (մալ սագլայաճագ եէր) կէօթիւր տէ կի-

տէյիմ. պունլարը սօնրա խաթալըմըզա [illegible] (սաթարըզ). — տէտի ։

Մարքինին արգատաշը՝ շապգասընտան չըգարմըշ օլտըղը խէշիլ վէ գըրմըզը սախթիյանտան մամուլ ուֆագ գութուլարը թէքրար չապգասը տէրունինէ վազ իթտիքտէն սօնրա, սալատան տըշարը չըգտը, վէ պիր գաչ տագըգա սօնրա թէքրար ավտէթլէ.

— Իշիմիզ պիթտի . . . արթըգ կիտէպիլիրիզ. — տէտի ։

Նիզլի կէշիտէքի խըրսըզլար պու սէօզի իշիթտիքլէրինտէ, կէօզլէրի բարլամագա պաշլատը ։ Ցէլիգա՝ նամ խըրսըզ արգատաշընա պագարագ.

— Գախթըմըզ խալէր կիտիյօր, պապալըգ, պունլար չէքիլիպ կիտէճէքլէր վէ մալլարը պիզէ պըրագաճագլար. — տէտիքտէ, արգատաշը.

— Գըրագ կիթսինլէր . . . պու քէլէպիւճիլէրին [illegible]նը (մալ սագլայաճագ եէր) պիզ իքի սանիյէ զարֆընտա պօշալտապիլիրիզ. — տէյու ճէվապ վէրտի ։

Մարքի իլէ արգատաշընըն մուֆարագաթընտան սօնրա, Ցէլիգա իլէ Գօգօ-Ցէղպըէզ կիզլէնմիշ օլտուգլարը գաբու արգասընտան չըգտըլար, վէ մարքինին պահս իթմիշ օլտըղը [illegible] պուլմագ իչին, մէվճուտ օլան մօպիլեալարը գըրըգ աչմագա հազըրլանտըլար. Ֆագաթ անախթարլար քիլիտլէրի իւզէրինտէ պուլընտըղընտան, վահշիյանէ պիր իշթիյագլա էշեայի մէվճուտէնին քեաֆֆէսինի տէ արաշտըրտըլարսա տա, հիչ պիր շէյ պուլամատըլար. Նիհայէթ ինթիգամլարընը չարապ մախզէնինտէն ալմագա գարար վէրէրէք, թամ սալաօնտա ալըը պուլընան անախթար իլէ մախզէնին գաբուսընը տա աչտըլար. Լաքին մուտագգիգանէ պիր սուրէթտէ արաշտըրմըշ օլտուգլարը տիկէր պիւ ճիւմլէ էշեա կիպի պու մախզէնտէ տախի հիչ պիր շէյ եօգ ըտը. Խալընըզ օրատա պիր չիշէ պէյազ շարապ պուլտուլար քի, իքի եուտումտա պօշալթտըլար ։

Ցէլիգա. — (Քէմալը հիտտէթլէ.) Իշթէ պունա պէտպախթլըգ տէրլէր, արգատաշ. պէօյլէ պիր մարքինին էվին-

տէ թէք մանզըր պուլմայալը՛մ . . . տօղրուսը չաշըրլաճագ
չէյ . պու իշտէ մութլագա չէյթան բարմաղը վար տըր ։

Գօգօ-Տէզպրէզ . — Էվվէ՛թ , պու իշէ հիչ պիր մանէա վէ-
րիլէմէզ . Քուճէաան (գույումճուլուան) աչըըմըշ օլտըգլարը մալ-
լարը նէ՛րէտէ սագլատըըլար ։ Պու գատար արաշտըրմալը-
դա կէօրէ , հիչ պիր չէյ պուլամամամըզ դարիպ տէյի՛լ մի
տիր ։

— Ղարիպ տէ՛ սէ՛օզ մի . . . ագլըմը ուչուրաճաղըմ կէ-
լիյօր . . . էկէր իմթէրսէն , քէօշէ պուճագլարը պիր տահա
արաշտըրայըմ . աչըրտըգլարը մալլարըն պուրատա օլտը-
ղը չիւպհէսիզ տիր . լաքին անլէրի նէ՛րէտէ սագլատըըլար .
չէյթանըն հա՛նկը տէլիյինէ սօգտըըլար . օրասընը անլամագ
լազըմ տըր ։

Պու սէօզլէրին թէամթիսինտէն սօնրա , օրթալըղը թէք-
բաշ-արաշտըրմաղա պաշլատըըլար . լաքին պու տէֆաքի թէճ-
րիւպէլէրինտէն տէ հիչ պիր սէմէրէ հասըլ օլմատը ։ Գօ-
գօ-Տէզպրէզ պիր հիտտէթի ֆէվգ էլ ատէյէ տուչար օլա-
րագ .

— Վէլհասըլ հիչ պիր չէյ պուլամայաճաղըզ , արգատաշ .
— տէտի ։

— Տինիմ հագգը իչին , քէնտիմի բարա բարչա իտէճէ-
յիմ կէլիյօր . պէօյլէ տէ տէքէ կէլտիյիմ հօշ բուր . իմթէր-
սէն չու էվի ալթէշէ վէրէյիմ տէ էօյլէ կիտէյիմ . հիչ պիր չէյ
պուլամատըգտան սօնրա , օ մալլարը չուռլարա հէտիյյէ էտէ-
յիմ ։

— [illegible] խիմիչ օլուրըզ . պէլքի օնլար էվին սա-
հիպլէրի տէյիլ տիրլէր .

— Նէտէ՞ն . . . պունլարտան պիրի մաքքի վէ տիկէրի
տէ միւտիր տէյի՛լ մի իտի ։ Մագամ չուրասը դարիպ տիր
քի , պու կիպի ասըլզատէլէր խըրսըզլըգ , հէմ խըրսըզլըղըն
տա [illegible] (էյիսինի) եափըյօրլար ։

— Էվվէ՛թ , օրասը բէք դարիպ տըր . էկէր պունլար հա-
գըգաթէն զէնկին իսէլէր , խըրսըզլըգ իթմէք իզըրէ նի՛չին
հայաթլարընը թէհլիքէյէ գօյօրլար ։

— Օրասընա պէնիմ տէ ագլըմ էրմէյօր . սագըն պուն-
լար խաֆիյէ մէմուրը օ՛լմասընլար ։

— [illegible] (աՀմագլըգ) իթմէմէզ . պունլար խաֆիյէ
մէմուրը օլսա օլսայըտըլար , մաքքի ֆիլան օլապիլիրլէ՞ր մի
իտի ։ Շունլարըն հիւզիւնիւ կէօրէմէտիյիմտէն տօլայը նէ՛
գատար խույլանըյօրըմ պիլի՞ր միսին ։

— Նէ հօլտա գօնուշտըգլարընը ֆարգ իթտի՞ն մի . զանն
իտէրսին քի Օվէրնեալը վէ հալսօտ Կասգօն ճընսընտան ըտը-
լար ։

— Նէրէլի օլուրսա օլսունլար , մալլարը պէօյլէ պէլլի-
սիզճէսինէ սագլատըգլարընտան տօլայը չէյիրտէքտէն հէթ-
մէ խիմիչլէր վէսսէլամ ։

— Օ պապտէ հագգըն վար տըր . լաքին քնաան պու տէ-
րէճէ զէնկին օլտըղը հալտէ , քէնտիսինի քիւրէք ճէզասը
թէհլիքէսինէ աթմագ տիվանէլիք տէյի՛լ մի տիր ։

— Էօյլէ ամմա , պէլքի պունլար քէյֆ իչին խըրսըզլըգ
իտիյօրլար . պունտան պաշգա , հաթտալարընա էյի պին [illegible]
(ֆըրանգըլըգ մալ սաթմագ) իչին , պու
գատար թէհլիքէյի կէօզէ ալտըրմագ տա պէօյլէ պիր չէյ
տէյիլ տիր . չօճուգլարըն պաշթը հավէր կիթմիչ . հալը քէ-
լէրիրէ գօնմուչլար ։

— Խիւրէյինի աօշ պօշունա թիւքէտիյօրսըն , պապալըգ .
պունլար պէնիմ սէօզլէրիմին աքսինի իսպաթ իտէմէզլէր . սու
տախմա չայը ագար ։

Տէլիգա իլէ Գօգօ-Տէզպրէզ պու սուրէթլէ գօնուշմագլա
պէրապէր խանէնին հէր թարաֆընը տօլաշտըլար . լաքին ալ-
մայա լայըգ հիչ պիր չէյ պուլամատըլար . հալընըզ Տէլիգա՛
արապալըգ տէրունինտէ միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու ու-
նուտըլմըշ վէ թօզլանմըշ պիր սէթրէ իլէ պիր տէ բանթալօն
պուլտը քի , պունլարը տէրհալ ալըթընա կէչիրտի ։

Մէրգումլար կիրտիքլէրի սըրատա իթթիխազ իթտիքլէ-
րի թէտպիր իւզրէ սէյֆիյէտէն տըշարը չըգտըլար , վէ օլա-
լար արասընտաքի տար կէչիտտէն էրէյիճէ հուրիւտիւքտէն
սօնրա , Բարիս հօլընըն իչէրինտէ պուլընտըլար ։

Դօգօ-Տէզպրէզ. – Գուրատան Բարիսէ կիթմէք իչին էրէյինճէ եօլ եիւրիւյէճէյիզ. – տէտիքտէ , Տէլիգա .

— Գանա կէօրէ հավա հօշ. սօղուգտան արթըգ գօրգուլ գալմամըշ տըր . շիմտի պաճագլարըմըզա պիր բանթալօն վէ սըրթըմըզա տա պիր սէթրիմ պուլընտըրըրըզտան , տիւնեանըն օ պիր ուճընա գատար կիտէպիլիրիմ. – տէտի .

Գատէհու իքիսի պիրլիքտէ եօլա րէվան օլտուլար .

Բարիսէ ավտէթ իթմէք իւզրէ չըմէն տը ֆէրէ պինմիշ օլան մարքի իլէ արգատաշը սէթասիօնտա պիր պիրինտէն այրըլտըլար . մարքինին արգատաշը իքի թէյէքլէքլի պիր արապայա րաքիպ օլտու , վէ մարքի իսէ՛ չէհրէսինի պիր պօյուն շալը իլէ էօրթմիւշ վէ պիւթիւն վիւճուտիլէ տէ պիր մանթօյա պիւրիւնմիւշ օլտըղը հալտէ , եայա օլարագ եօլըն տէվամ իլէտի , վէ Օբիթալ պուլվարընա վասըլ օլտըգտա , պիր գաչ տագըգա գատար տուրտը . պատէհու ավտէթլէ այնը հարէքէթի պիր գաչ տէֆալար իճրա իթտիքտէն սօնրա , նիհայէթ գարուճըրը պուլընմայան վէ եալընըզ կիտփի պիր քիլիտ իլէ գափանմըշ պուլընան պիր խանէյէ կիրէրէք ալէլ աճէլէ տէօրթ գաթտան եօգարը չըգտը , վէ քիւչիւք պիր օտայա կիրտիքտէն սօնրա , գափույը թէքրար գափատը .

Գատէհու վագթ գայպ իթմէքսիզին սըրթընտաքի գարիֆանէ էլպիսէլէրի չըգարտը , վէ էգսէրիյա գայըգճըլարըն կէյինտիքլէրի էլպիսէյէ միւշապիհ պիր էլպիսէ կէյինտի . պու իշի պիթիրտիքտէն սօնրա , խանէտէն տըշարը չըգըպ ըըխթըմը կէչտի վէ Ռէն նէհրի գըյըլարընա էնտիքտէն սօնրա , պիր [illegible] [illegible] չէօզիւպ իչինէ օթուրտը վէ Սէն նէհրի սուլարընա գայըղը գօյվէրտի : Օթէլ-տը-Վիլ մէյտանընըն սահիլինէ վասըլ օլընճա , գայըղը օրատաքի տէմիր հալգալարտան պիրինէ պաղլատը , վէ Գօյաճըլար սօգաղը նամըյլա մա՛րուֆ օլան տար վէ գարանլըգ պիր սօգաղա կիրտի .

2

ՎԱԼԻՏԷ ՍԱՆ-ՐԸՑԻ

Ծապպազխանէ սօգաղը էսկի Բարիսին էն չամուրլու վէ էն մուրտար սօգագլարընտան պիրի տիր :

Պու սօգաղըն խանէլէրի արասընտա պայաղը պիր ֆահիշէխանէ մէվճուտ օլուպ , պունըն ճամլարը էմսալի կիպի պէյազ պօյա իլէ սըվալանմըշ ըտը . լաքին խանէի մէզքիւրըն զէմին գաթընը թէշքիլ իտէն տիւքքեանըն ճամլարընտան պիրի իւզէրինտէ քիւչիւք պիր աչըգըգ պըրագըլմըշ ըտը քի , պու աչըգըգտա արասըրա նազարը ըըգգաթը ճալիպ պիր կէօզ կէօրիւնիւր վէ օրատան կէչէն աճէմի եօլճըլարա 31 նումէրօլու խանէնին հիւնէր վէ մարիֆէթինի կէօստէրիր իտի :

Պու տիւքքեան պիր պէօլմէ վասըթասըյլա իքիյէ այրըլմըշ օլուպ , իշպու պէօլմէնին ճամլարը միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու գըրըլմըշ օլտըգլընտան , եէրլէրինէ եաղլը քեաղըտլար եափըշտըրըլմըշ ըտը : Տիւքքեան տէրունինտէ իսէ՛ մուշամմա իլէ մէսթուր պիր գաչ մուրտար մասատան , պիր իքի սանտալիէտէն վէ պիր թագըմ գօլտուգ վէ արգալըգսըզ գապա իսքէմլէտէն պաշգա պիր շէյ կէօրիւլմէմէքտէ իտի : Տէսթկեահը էսկի մէշէ աղաճընտան եափըլմըշ օլուպ , իւզէրինտէ տէ պիր խայլը շիշէլէր , քէնարը գըրըգ գատէհլէր վէ թէնէքէ էօլչէքլէր պուլունմագտա ըտը . տէսթկեահըն արգասընտաքի տիւքքեանճը գատընըն գօլթուգ սանտալիէսի՛ ատէթա գըրմըզը պիր մէշին իլէ էօրթիւլմիւշ վէ պու կիպի մահալլէրտէ վուգուի տէրքեար օլան գավղալարտան պիրիսինտէ գօլլարընտան պիրի գըրըլմըշ վէ գարընտաքի գըթըգլար տըշարըյա ֆըրլամըշ ըտը .

Իշպու գօլթուգ սանտալիէսի իւզէրինտէ թախմինէն էլլի պէշ եաշընտա , իրի եարը , զայըֆ , մաւի կէօզլիւ վէ րէնկ-

42/88-67
ՊԵՏ ԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
Гос. Библиотека
ՀԱՍՌ-Арм. ССР

սիզ տուտագըը պիր գատըն օթուրմիշ ըտը ։ Պու գատըն բէք չօգ թիւթիւն գուլլանըրը ճիհէթլէ, ուզուն վէ սիվրի պուրնը ատէշա գապարմըշ, վէ ատէշտէն պէօյլէ օլան աղզընտաքի տիշլէր սիյահլանմըշ վէ ինթիզամընը ղայպ իթմիշ իտի ։ Պէյազլանմագա եիւզ թութմըշ օլան գումրալ սաչլարը իւզէրինէ գըրմըզը մէնեիշէտէն մամուլ պիր թագեէ եէրլէշտիրմիշ իտի ։ Գուլագընտաքի քիւբէլէրին ազըրլարը էրէյիճէ կիւզէլ բըրլանթի թաշլարընտան միւրէքքէպ օլուպ, մուրտար բարմագլարընտա տախի պիր չօգ եիւզիւքլէր պուլընմագտա ըտը. պօյնընըն էթրաֆընտա տա օն պէշ եիկիրմի հալգատան իպարէթ պիր ալթուն քէօսթէք պուլունուպ, պունըն ուճընտա իրի պիր ալթուն սաաթ ասըլմըշ օլտըղը կիպի, պէլինտէքի գուշագտան տախի պիր չօգ անախթարլարը համի պիր կիւմիւշ հալգա իլէ պիր տէ պուչագ սարգըլմըշ ըտը ։

Մէրգումէ եանընտա պիր չիշէ ապսէնթ ալմըշ օլտըղը հալտէ, արգ արգ գատէհլէրի պօշալթըպ տօլտուրմագտա ըտը ։ Քէնտի հարէմլիյինի թէշքիլ իտէն գըզլար իսէ այրը այրը իշլէր կէօրմէքտէ, եանի պազըլարը իշկի իչմէքտէ, պազըլարը քեազըտ օյնամագտա վէ պազըլարը-տա չուպուգլար իլէ թիւթիւն իչմէքտէ իտիլէր ։

Լաքին պիզ՝ գարիինի քիրամըն միւսաատէսիյլէ, պու պիչարէ գըզլարըն եանընտա տուրմայըպ պէօլմէնին տիկէր գըսմընա կիրէճէյիզ վէ պու մահալի քեամիլէն գաբլամըշ օլան գաթը տիւման արասընտան, օրատա պուլընան էշխասը նազարը թէտգիգտէն կէչիրէճէյիզ ։

Պունլարըն գըյաֆէթինտէ նազարը տըգգաթը ճալիպ պիր շէյ եօգ ըտը. շաշաալը ըէնգլէր հագգընտա ղարիպ պիր մէրագլարը պուլունըյօր կիպի կէօրիւնմէմիշ օլսալար, հէման հէր քէս կիպի կիյինմիշլէր իտի տէյէճէքտիք. Հաթթա պազըլարը՝ իրի ալթուն քէօսթէքլէր վէ ատի զիյնէթլէր թագընարագ պայազը պիր կուսթօ սահիպի օլտըգլարընը իսպաթ իթմէմիշ օլսալար, գըյաֆէթլէրի գուսուրսըզ ըտը տէյէպիլիր իտիք. պիր թագըմընըն էլպիսէսի տէ եօրթու էլպիսէլէրինի կիյինմիշ օլան նամուսքեար ամէլէնին գըյաֆէթինի անտըրմագտա ըտը. էլ հասըլ, պունլարըն գըյաֆէթի հէր նէ տախի օլսա, ճիւմլէսի տէ պիր պիրինի թանըմագտա ըտըլար. զիրա գարիինի քիրամը իխպար իթմիշ օլտըղըմըզ պու տիւքքեան հագիգի պիր խըրսըզ մէյխանէսի օլուպ, տէրունինտէ պուլընան ատէմլէր տախի օրանըն տաիմի միւշթէրիլէրի իտի ։

Պու կիպի մէյխանէլէրի արգ արգ զիյարէթ իտէն բօլիս մէմուրլարը չօգ տէֆա պիր գարըշըգլըգտան պիլ իսթիֆատէ, թէհարրի իթտիքլէրի պիր խըրսըզը վէ եա մահպուստան գաչմըշ պիր բրանկայէնտի օրատա եագալարլար. պունընլա պէրապէր թէշէպպիւսլէրի պազը տէֆա սէմէրէսիզ տէ գալըր. օ հալտէ մահիրանէ տուզագլար գուրմագա վէ սաիր պին տիւրլիւ թէտպիրլէր իթթիխազ իթմէյէ մէճպուր օլուրլար. Լաքին պու մագուլէ էշխասը միւտաֆաա իթմէք մէնաֆիի չախսիյէսի իգթիզասընտան օլան մէյխանէ սահիպլէրի՝ բօլիս մէմուրլարընտան պիրինին քէնտի մէյխանէսինտէ պուլընտըղընը միւշթէրիլէրինէ անլաթմագ իչին, պիր բարօլա վէ եա պիր իշարէթ իսթիմալ իտէր. Մէսէլա սուրէթի մախսուսատէ վազ օլունան պիր չիշէ, ճամլարա տայանտըրմըշ պիր էքմէք վէ սաիրէ կիպի ։

Պու կիպի մէյխանէլէրին սահիպլէրի՝ մէյխանէճիլիք սէնաաթըյլա ասըլ իճրա իթտիքլէրի սէնաաթը էօրթէրլէր. չիւնքի պունլարըն ասըլ սէնաաթը խըրսըզլարա եաթագլըգ իթմէքտէն իպարէթ տիր. խըրսըզլար քէնտիլէրինէ լազըմ օլան ալէթլէրի օրատա սագլարլար, օրատա թէպտիլի գըյաֆէթ իտէրլէր, աշըրտըգլարը մալլարը օրատա բայլաշըրլար վէ թութըլաճագլարը զէմանտա օրայա իլթիճա իտէրլէր ։

Պիր վալիտէ էվլատը հագգընտա նէ՛ եօլտա մուամէլէ իտէրսէ, պու մէյխանէ սահիպլէրիտէ խըրսըզլար հագգընտա այնը մուամէլէյի իտէրլէր ։ Մահպուստան գաչմըշ վէ եա սալըվէրիլմիշ օլան պիր խըրսըզ՝ սէնաաթընը տէվամ իթմէք իսթէյէճէք օլուրսա, օրատա պէշ բարա վէրմէքսիզին եաթաճագ եէր, հայինէ մախսուս լիպասլար, եօլ թէզքիրէ-

լէրի, շահատէթնամէլէր վէ սէնաաթընա լազըմ օլան հէր տիւրլիւ ավանտաժըլըղը պուլապիլիր. Լաքին քէնտիսինին հէր քէսճէ մա՛րուֆ օլմասը վէ եախօտ քիւրքէթէ վէ եա հայըր-խանէտէ պուլընան մէշհուր պիր խըրսըզ թարաֆընտան սուրէթի մախսուսէտէ թավսիյէ իտիլմիշ պուլընմասը շարթ տըր ։

Պու սըրատա, պիր մասանըն էօնիւնտէ օթուրմուշ օլան հէրիֆին պիրի՝ մէյխանէտէքի պիլ ճիւմլէ ատէմլէրէ խիթապէն.

—Ազաճըգ սուս օլունըզտա պէնի տինլէյինիզ. — տէտի ։

Պու խիթապ իւզէրինէ մուհավէրէ շամաթալարը պիրտէն պիրէ նիհայէթ պուլարագ, հէր քէս մէրգումըն եանընա եագլաշտը ։

Ուզուն պօյլու վէ միւթէնասիպ իւլ վիւճուտ օլան պու ատէմ թագրիպէն օթուզ օթուզ պէշ եաշլարընտա օլուպ, թամամըյլա քէսիլմիշ սիյահ պիր սագալ իլէ մուհաթ օլան չէհրէսինտէ ասարը մախսուսէի ղուրուր ու ազամէթ կէօրիւլմէքտէ իտի ։ Էլպիսէսի սիյահ տիւյմէլի մաւի պիր չաքէթ իլէ եէլէքէն պէզլինտէն մամուլ գըրմըզը չիզգիլի պիր բանթալօնտան իպարէթ իտի ։ Բամպուգ գումաշընտան մամուլ գօլալը կէօմլէյինին կէօյսիւնտէ կիւմիւշտէն եափըլմըշ քիւչիւք պիր կէմի տէմիրի պուլընմագտա, վէ ճիլալը մէշինտէն մամուլ այագ վէ էնլի քէնարլը շապգասը ալթընտան տաշի սիյահ սաչլարը պիւքլիւմ պիւքլիւմ տըշարը ֆըրլամագտա ըտը ։

Գայըգճը գըյաֆէթինտէ օլան պու ատէմին՝ չալըշմագա մէճպուր պուլընան ամէլէ սընըֆընտան օլմատըղը աշիքեար ըտը. զիրա մէրգումըն էլլէրինտէ ամէլէնին մէշղուլ օլտուգլարը չէթին իշլէրին հիչ պիր նիշանէսի կէօրիւլմէմէքտէ իտի ։

Մէրգում միւթէհաքքիմանէ պիր սէտա իլէ սէօզիւնէ տէվամ իտէրէք.

—Իշիտի՞յօրմըսընըզ, սաաթ եարը կիճէյի վուրըյօր ։ Կիթմէք զէմանը կէլմիշ տիր. վէրէճէյիմ էմիրլէրի տինլէյինիզ, վէ իչինիզտէն հէր պիրի քէնտիսինէ խիթապ իտիլէն սէօզ-

լէրի խաթըրընտա սագլայըն. էվվէլա [illegible] (ճէպ խըրսըզլարը) պուրայա պույուրսունլար ։

Ֆրանսըզ ուսուլի իւզրէ կիյինմիշ օլան իքի քիշի մէրգումա տօղրու իլէրիլէտիլէր ։

— Մօսիէօ Միմի վէ մօսիէօ Լընէն, վէրէճէյիմ էմիրլէրի էյի տինլէյինիզ. սիզ Օբէրա Թէաթրօսընտա [illegible] (ճէպլէրի արաշտըրաճագսընըզ). Տըժան լը Մէն-տ'Օր իլէ Բըթի Գրէբին՝ կիրիշ գաբուսընտա, Մալատէթթա իլէ Լիօն լը Թաֆֆէօր տախի չըգըշ գաբուսընտա պէքլէյէճէքլէր. գօրգուսըզճա ղալապալըգ արասընա կիրէպիլիրսինիզ. հէր տիւրլիւ թէտապիրի իհթիյաթքեարանէ իթթիխազ օլընմըշ տըր ։ Բօլիսին Օբէրա Թէաթրօսընա կէօնտէրմիշ օլտուղը [illegible] (բօլիս մէմուրլարը) արասընտա եալընըզ պիրինտէն գօրգուլուր քի, օ տա Զէֆիր-Բէնչ (1) տիր. ֆագաթ պէօյլէ Բիշար օնըն բէշինտէն այըլմայաճագ, վէ սիզին թարաֆընըզա կէլտիյինի կէօրիւնճէ, թութըլմագ թէհլիքէսինտէ պուլընտըղընըզը անլաթմագ իւզրէ իշարէթի մախսուսէյի վէրէճէք տիր. էկէր պու [illegible] (բօլիս մէմուրը) սիզի իշ իւզէրինտէ եագալայաճագ օլուրսա, բէք ուսթա չէյ իմիշ տէյէճէյիմ. Թէաթրօյա կիրմէք իչին շու պիլէթլէրինիզի ալընըզ. Լաքին կէօզլիւքլէր իլէ քէնտինիզի կիզլէյինիզ. Հայտէ՛, սիզէ վէրէճէյիմ էմր պու գատար տըր ։ Ալլահ իշինիզի րասթ կէթիրսին ։

«Սիզ տէ, Բօպէր վէ Գատէ Վէնսան, էլպիսէլէրինիզ իւզէրինտէն պիրէր ամէլէ կէօմլէյի կիյինիպ րասթ կէլէ եիւրիւյիւնիւզ, վէ ֆագաթ քէլէրիր տիւքքեանլարըն էօնիւնտէ տուրմագսըզըն կէչմէյինիզ ։ Պու կիպի տիւքքեանլարը աչմագ իչին լազըմ օլան ալէթլէր շունլար տըր. Հայտէ՛, սիզի կէօրէյիմ, ավտէթինիզտէ էյի հավատիսլէր կէթիրինիզ ։

«Զօրիգճիլէր (2) Օբէրա Թէաթրօսընտան արապասըզ ավ-

(1) Խըրսըզլար՝ պիր տէֆաա իքի քիշիյի պիրտէն եագալայան բօլիս մէմուրլարընա պու լագապը վէրիրլէր ։

(2) Զօրիգճի տէնիլէն խըրսըզլար՝ եօլտան կէչէն պիր քիմսէնին

րէթ էտէնլէրի գօյմամագ ուզրէ սաաթ իկիտէ իւչտէ իչէ չը-գաճագլար տըր ։

«Պէյլիզ-Թուֆէնկճիլէրը (1) տախի պու կէճէ հավա ալմազա չըգաբիլիրլէր ։ Տէլիգա իլէ Գօգօ-Տէզարէզ՝ պուլվարլար իլէ Թամբըլ մահալլէսինի տօլաշաճագլար վէ Պիգալի իլէ Գօրնէ-թալ-տիւր տախի բազար երլէրինի չարշա խռէճէքլէր ։

«Իքի չօճուգլար իլէ Լազալին իսէ բալթօ վէ սէթրի ալ-ճըլըզըննա չըգաճագլար տըր ։ Ֆագաթ սիզէ շուրասընը թէն-պիհ խռէրիմ քի, հիչ էօլմազ իսէ Գօրնէ-թալ-տիւրի ալ-ըր պէյնիմիզտէ ճարի օլան տօզլուլըգ գաիտէսինէ րիայէթ ի-տինիզ ։ »

Գայըրճը գըլյաֆէթինտէ օլան պու ատէմ՝ մէզքիւր նութգը պիր նէֆէստէ վէ մուխթասար պիր սէտա իլէ իրատ իյլէտիյինտէն, հազըրուն պունը քէմալը տըգգաթլա իսթիմա իյլէտի ։ Պիզիմ պու նութգը գիւզըլ իթմէքտէն մագ-սատըմըզ՝ պու հիքեայէտէ թէսատիւֆ խոիլէճէք օլան պազը էշխասըն իսմինի պէյան իթմէքտէն իպարէթ տիր ։ Մէրգում պու նութգը պիթիրինճէ, հէր քէս քէնտիսինէ իշարէթ օլու-նան մահալլէ կիթմէյէ հազըրլանտը ։

Գայըրճը իսէ՝ տէսթկեահ պաշընտա օթուրմըշ օլան իխ-թիյար գատընա պիր գաչ սէօզ սէօյլէտիքտէն, վէ «Բէք էյի Ռիւբէն, բէք էյի, էմիրլէրին թամամըյլա իճրա օլունաճագ տըր» ճէվապընը ալտըգտան սօնրա, օրատան մուֆարագաթ իյլէտի ։

Պատէհու իխթիյար գատըն քէնտի ճարիյէլէրինէ տէօ-նէրէք ․

պօմպըննա պիր իբ աթտըգտան սօնրա, ումուզլարընա ալըրլար, վէ արգատաշլարընտան պիրի տախի մէրգումըն իւզէրինտէքի էշեայը սօյմագլա մէշղուլ օլուր ։

Էքսէրիյա վուգու պուլտըգը ուզրէ, շայէտ հէրիֆ էօլէճէք օ-լուրսա, չօրիզճիլէր՝ էօլիւնիւն նաշընը չայա, տէնիզէ վէ եա սաիր պիր մահալլէ աթարլար ։

(1) Բեյլիզ Թուֆանձըսը՝ սօգագտա վէ եա ճատտէ պիր մահալլէ քէնտիսինտէն պիխապէր օլարագ տուշմուշ օլան սէրխօշլարը սօյան խըրսըզլարա ըթլագ օլունուր ։

— Հայտէ՛, բիլիճէրիմ, հէր քէս քէնտի եէրինէ կիթսին. պու կէճէքի ավճըլըգ եաղլը օլաճագ տըր․ – տէտի ։

Գատընլար եաթմազա կիթտիլէր, վէ գարիինի քիրամը խոխալ իթմիշ օլտըգլըմըզ սալատա, կէճ իչէ չըգաճագ օլան էշխասատան պաշգա քիմսէ գալմատը ։

Տիւքքեանըն սահիպէսի իսէ օթուրտըգը եէրտէն գալգ-մատը, վէ էօնիւնտէքի ապսէնթ շիշէսինտէն արա սըրա իչ-մէքտէ տէվամ կէօսթէրտի ։ Տիւքքեանըն տիկէր գըսմընտան իշիտիլէն վըլվըլէլէր իխթիյար գատընը րահաթսըզ իթմէմէք-տէ իտի ․ զիրա մէրգումէ միւշթէրիլէրինին չամաթալարընա ուզուն միւտտէթտէն պէրու ալըշմըշ ըտը ։

Զէհրէսի՝ ֆէնա պիր թապիաթա մալիք օլտըգընը կէօս-թէրէն Տէլիգա, գօճա գարընըն Ռիւբէն նամընը վէրտիյի գայըրճընըն մուֆարագաթընտան սօնրա, Գօգօ-Տէզարէզ նամընտագի արգատաշըյլա պէր վէճհի աթի գօնուշմազա պաշլատը ․

— Պագսանա՛, եահօ՛ւ, Ռիւբէն նէ՞ ճէսարէթլէ պիզի խըրսըզըլըգա կէօնտէրիյօր ․ պիզ քէնտիսինին ուշագը՞ մըյըզ ․ «կիտին տիւքքեանլարը, օտալարը գըրըն, հէրիֆլէրի էօլ-տիւրիւն, չէշէլէրինի չայա աթըն, ֆագաթ պուրայա ճէնկիզ (բարա), ժէլէժ (սաաթ), վէլհասըլ հէր տիւրլիւ եիւքտէ հաֆիֆ պահատա աղըր շէյլէր կէթիրին ․ պէն պունլարը սա-թըպ քէնտիմ իչին իքի բայ այըրտըգտան սօնրա, իւսթ եանընը տա սիզէ վէրէճէյիմ » տէմէյէ նէ՞ հագգը վար տըր ։

Տէլիգայը տինլէմիշ օլանլար հէբ պիր աղըզ ․

— Էվվէ՛թ, էվվէ՛թ, հիչ պիր հագգը եօգ տըր ․ – տէ-տիլէր ։

Տէլիգա սէօզինէ տէվամ խոէրէք ․

— Լաքին հէքսի պունտան իպարէթ տէյիլ տիր ․ ֆիլ հագըգա պիզէ տիւշէրիյէ եարըմ խոէնլէրէտէ բայ վէրմէք մուգթէզայի հագգանիյեթ տիր ․ չիւնքի պունլար պիզէ տախ-մա եաղլը քէլէքիւլէր կէօսթէրիյօրլար ․ լաքին պիզիմ պունա իհթիյաճըմըզ վա՞ր մը տըր ․ ալա՛․ պիզ հալիմիզէ կէօրէ հէր

թարաֆը տօլաշարագ քէնտիմիզէ լազըմ օլան շէյլէրի պու-լապիլիրիզ. - տէտի ։

Պունըն ուզէրինէ Մօվէ-Նէօ լագապընը ալմըշ օլան խըր-սըզ սէօզէ գարըշարագ .

— Էվվէ՛թ, Տէլիգանըն հագգը վար տըր ։ Պու ատամլար էֆէնտիլի՛ք թասլասընլար տէյի մի , պիզ քէնտիմիզի քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլմագ թէհլիքէսինէ տուշիւրիւյօրըզ. պու կիպի ատամլարըն մէնֆաաթը իչին պէօյլէ թէհլիքէլի իշլէրէ կիրիշմէք ատէթա պուտալալըգ տըր . չունքի պունլար սօ-գագտա պիզէ թէսատիւֆ իթտիքլէրինտէ , նազարը հագա-րէթլէ պագարլար , վէ քէնտիլէրինէ պիր աշնալըգ կէօսթէր-սէն « Աֆվ իտէրսինիզ, էֆէնտիմ. սիզի թանըյամայօրըմ» տէրլէր ։ Էկէր սիզտէ պէնիմ կիպի ճէսարէթլի օլսայըտընըզ, պէօյլէ պօշ հէրիֆլէրէ էհէմմիյէթ վէրմէզ իտինիզ ։ Պուն-տան պէօյլէ պու կիպի գօրգագլար իչին հայաթըմըզը թէհ-լիքէյէ գօյմամալըյըզ. - տէտի ։

Հէնուզ սէօզէ գարըշմըշ օլմայան խըրսըզլարտան պիրի , պունլարա խիթապէն .

— Գօրգա՞գ մը , գօրգա՞գ մը , օնլարըն խըրսըզլըգ իթ-տիքլէրինի կէօրմիւշ օլսայըտընըզ, պէօյլէ պօշ լագըրտըլար իթմէզ իտինիզ. գօրգագ հա՛, խագայը էլէ վէրմէքտէն իսէ գարշըլարընա չըգան հէրիֆի սուրէթէ եօլճու իթմէյի թէրճիհ իտէն պու ճէսուր ատամլարա գօրգագ հա՛ . . . լաքին պուրա-տա պուլընմատըգլարը վագըթ քէնտիլէրինի ֆասլ իթմէք մա-րիֆէթ տէյիլ. մարիֆէթ՝ պուրատա պուլընտըգլարը զէման պու սէօզլէրի սէօյլէմէլի տիր ։

Տէլիգա .- Հիտտէթինիզտէն չաթլամագ իսթէրսէնիզ Վէր-նիէ-լէ-պա-պլէօյիւ տինլէյինիզ ։ Պագսան ա՛, տօսթում, մա-տամ քի Բիւքէնի վէ օ հայտուտ արգատաշընը թէսահուպ իթմէք իսթիյօրսըն , քէնտիլէրինին հիսապընա իշ կէօրէպի-լիրսին ։

Մօվէ-Նէօ . - Շու նութգլարընըզլա պէնի թէրլէտիյօր-սընըզ. պու ատէմլէրտէն խագայը սըյըրմագ կիւճ օլտըղընը պի՛լմէյօրմըսընըզ. էկէր պանա խարտըմ իտէրսէնիզ, պէն

օնլարըն հիսապընը չար չաբուգ թէմիզլէմէյի տէրուհտէ ի-տէրիմ ։

Գօգօ-Տէզպրէզ . - Սէօյլէտիյինիզ սէօզլէր խալիսանէ ի-սէ , սիզէ կիւզէլ պիր նասիհաթ վէրմէք իսթէրիմ ։

Հէբ պիր աղըզ . - Սէօյլէ պագալըմ , պու նասիհաթ նէ՞ իմիշ ։

Գօգօ-Տէզպրէզ . - Էկէր հէփինիզտէ մութթէֆիգ իսէ-նիզ , թէհլիքէսիզ պիր խըրսըզլըգ իճրա օլունապիլիր ։ Էվվէ-լա պու իքի շախսըն արգասը սըրա կիթմէլի , նէրէտէ օթուր-տըգլարընը անլամալը , վէ կէճ վագըթա գատար կիզլի պիր մահալտէ սագլանտըգտան սօնրա , իրթէսի կիւնիւ , սապա-հըն սաաթ ալթըսընտա խանէլէրինին գարշըսընա կիտէրէք տըշարը չըգմալարընա պէքլէմէլի , վէ ֆըրսաթ զուհուր ի-տէր իթմէզ , պունլարը էօլտիւրմէլի վէ սօնրա տա խանէլէ-րինէ կիրմէլի ։

Հէբ պիր աղըզ . - Պրավօ՛ , պրավօ՛ ։

Տէլիգա . - Պու իքի Բիւքէնին էօլմէսինի իսթէյէնլէր էլ-լէրինի եօգարը գալտըրսընլար ։

Պու խիթապ ուզէրինէ , Վէրնիէ-լէ-պա-պլէօտէն մաատա հէր քէս էլլէրինի եօգարը գալտըրտը . լաքին Վէրնիէնին ու-մումըն արզուսընա մուխալէֆէթ իթմէսի սէպէպիյլէ շիտտէթ-լի պիր ֆուրթունա տըր պաշլատը . մէրգում պու հայտուտ-լարա խիթապէն .

— Արգատաշլարընըզը սօյմագ իչին էօլտիւրմէք իսթէ-յօրսընըզ հա՛ . . . սիզէ էֆէնտիլիք թասլայօրլար տէյօրսը-նըզ , տէյի՞լ մի . էկէր պու իշինիզէ կէլմէյօրսա , քէնտի պա-շընըզա իշ կէօրինիւզ . սիզէ հէր կիւն կիւզէլ կիւզէլ խըր-սըզլըգ տէրսլէրի վէրէն ատամլարը էօլտիւրմէք նանքէօրլիւք տէյի՞լ մի տիր . մա մաֆիհ էֆքեարընըզը պաշգա չըգարամա-յաճագսընըզ . պէն իշի Բիւքէնէ խապէր վէրէճէյիմ ։

Գօգօ-Տէզպրէզ . - Սանա վագըթ պրագաճագ օլուրսագ , իսթէտիյինի եափապիլիրսին ։

Պու մուճատէլէնին ճէրէյանը էսնասընտա բէք չօգ շի-շէլէր պօշալմըշ , վէ հէր քէսին գաֆասը ֆէվգ էլ ատէ տիւ-

մանլանմըշ օլտուղընտան, Վէրնիէ-լէ-պա-պլէօնիւն մուխալէֆէթի ումումըն հիտտէթինի թահրիք էյլէտի ։

Տելիգա. – Խա՛յր, իշի Բիւբէնէ խապէր վէրմէնէ մէյտան պըրագմայաճաղըզ. սէնի շուրատա քէօբէք կիպի կէպէրթէճէյիզ. – տէտի ։

Մօլէ-Կէօ. – Էվվէթ, քէօբէք կիպի կէպէրթէճէյիզ. – տէյու թէքրարլատը ։

Վէրնիէ-լէ-պա-պլէօ պու կիպի թէհտիտաթտան գորգուճագ ատէմ տէյիլ իտի իսէ տէ, մէյխանէտէ պուլունան պիր ճումլէ խըրսըզլար՝ Տելիգանըն, Մօլէ-Կէօնիւն վէ Գօգօ-Տեզպրէզին թահրիքիյլէ քէնտի ուզէրինէ հիւճում տավրանտըգլարընտան, չարայըն թէհսիլիյէթ տիվանէյէ տէօնմիւշ օլան օն գատար մուսալլահ հայտուտա գարշը գօյմագ գապիլ օլմայաճաղընը անլատը, վէ պինաէն ալէյհ՝ տիւքքանըն գաբուսընա գատար կէրիլէտիքտէն վէ գաբույը աչէլ աճէլէ աշտըղտան սօնրա, Պօյաճըլար սօգաղընա ֆըրլայըպ քէնտիսինի գուրթարտը ։

Խըրսըզլար՝ պիւթիւն խալգը պաշլարընա թօբլայաճագլարընը պիլտիքլէրի ճիհէթլէ սօգագ օրթասընտա գավղայա թութուշմագ իսթէմէտիքլէրինտէն, Վէրնիէ-լէ-պա-պլէօնիւն արգասը սըրա կիթմէյի խաթըրլարընտան պիլէ կէչիրմէտիլէր. լաքին Վէրնիէ՝ պունլարըն քէնտիսինի հէր հալտէ գովալայաճագլարը զաննընա զահիպ օլտուղընտան, օ տէրէճէ սիւրաթլա գօշմաղա պաշլատը քի, Տապպաղխանէ սօգաղընտան կէչտիկի սըրատա գաբուսընա չըգան իքի գատընը նէրէ խաթըրատը ։

Պիչարէ գատընլար պու նակէհանի հուճումտան ֆէնա հալտէ գորգարագ, վէ պայըլաճագ րաատէյէ կէլէրէք աճը աճը հայգըրմաղա վէ իմտատ իսթէմէյէ պաշլատըլար. լաքին ատէթա գաբանըլըգ օլան պու թէհհա սօգագ տէրուննատէ պիր սիւքիւթ հիւքիւմֆէրմա պուլունույօրտը, նիհայէթ գատընլարտան պիրի նէրէտէն գայգմաղա մուվաֆֆագ օլարագ, րէֆիգէսինի տէ գալտըրմագ իւզրէ օրանճա գայրէթինի սարֆ էյլէտի իսէ տէ, իգտամաթը վագըլար սէ-

մէրէսիզ գալտը. պայըլաճաղընը հըսս իթմէքտէ օլան նէրտէքի գատըն իսէ նըյազքեարանէ պիր սէտա իլէ.

— Րեհա իտէրիմ, սէվկիլի Լօր, պուրայա է՛ն եագըն օլան պիր գաբույը չալ տա ատամ չաղըր. պուրատա պիր աղ տահա գալաճագ օլուրսամ, էօլէճէյիմ. – տէտի ։

Լօր, նէ՛ եափաճաղընը շաշըրարագ, քէնտիլէրինի կէթիրմիշ օլան արապայը պուլմագ իւզրէ էվվէլի էմրտէ սօգաղըն նիհայէթինէ տօղրու գօշտու. լաքին արապա քէմալը սիւրաթլա եօլընա տէվամ իթմիշ օլտուղընտան, հիչ պիր չէյ կէօրէմէտի, վէ եինէ րէֆիգէսինին եանընա ավտէթ իթմէյէ մէճպուր օլտու. պիչարէ գատըն հըսս իթտիկի աղըը վէ գօրգուտան հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամագտա իտի. Լօր, էթրաֆընա պագընարագ, քէնտիլէրինի տէվիրմիշ օլան հէրիֆին չըգմըշ օլտուղու խանէ տէրունինտէ խաֆիֆ պիր ըշըգ կէօրտիւ, վէ տէրհալ օ թարաֆա սէյիրթէրէք եումրուղըյլա պիր գաչ տէֆա գաբույը վուրտու ըսա տա, հիչ պիր ճէվապ ալամատը. պունըն իւզէրինէ սապր ու թահամմիւլիւ թիւքէնէրէք, եէրտէն իրիճէ պիր թաշ ալըպ թէքրար թէքրար գաբույը վուրմաղա պաշլատը. օ զէման իչէրիտէն գապա վէ պօղուգ պիր սէտա.

— Գու վագթ գաբույը քի՛մ չալըյօր... քի՞մ իսթիյօրլար. – տէյու սօրտու ։

Լօր նըյազքեարանէ վէ թիթրէք պիր սէտա իլէ.

— Ալլահ աշգընա՛ օլսուն, սօգագ օրթասընտա տիւշկիւն եարալանմըշ օլան պիր գատընա իմտատ իտինիզ. – տէտի ։

Գաբու աչըլտը, վէ զաթէն մալումումուզ օլան մէյխանէճի գատըն զուհուր իթտի. էլինտէ գանտիլ կիպի պիր չէյ թութմուշ օլուպ, պունըն թիթրէք զըյասը սէօնմէյէ եագըն օլտուղընը կէօստէրմէքտէ իտի. Հէր չէյէ րիզա վէ մուվաֆագաթ կէօստէրտիկի ճիհէթլէ մուշթէրիլէրի թարաֆընտան վալիտէ Սան-Րըֆիւ (րէտտ իթմէք պիլմէզ) լագապընը ալմըշ օլան մէյխանէճի գատըն՝ պու տիլպէր չէհրէլի գըզը կէօրիւնճէ, հէմ թէաճճիւպ վէ հէմ թէվէճճիւհէ տէլալէթ իտէր պիր հարէքէթտէ պուլունտու ։

Լօր պու գատընըն պայաղը վէ չիրքին չէհրէսինի կէօրիւր կէօրմէզ օրատան գաչմագ իսթէտի իսէ տէ, րէֆիգէսինին մուավէնէթէ մուհթաճ օլտըղընը տէրխաթըր իտինճէ, հըսս իթտիյի նէֆրէթ վէ իսթիքրահը սէթրէ մէճպուր օլտու . Վալիտէ Սան-Րըֆիւ գապա սէտաալըլը քէլամա պիլէ իպթի-տար .

— Պահս իթտիյինիզ գատըն նէ՞ թարաֆտա տըր, գը-զըմ, քէնտիսինի գուվվէթլէնտիրմէք իչին էլիմտէն կէլէն ղայրէթի տիրիղ իթմէմ. սիզին կիպի կիւզէլ կէնճլէրէ ֆայ-տէլի օլապիլտիյիմտէն տօլայը քէնտիմի պախթիյար ատտ ի-տէրիմ. – տէտի .

Պատէհու , պիր չիչէ ալըպ պիր գատէհ տէրունինէ ա-ղաճըգ րագը տօլտուրտը , վէ տիկէր էլինէ տէ գանտիլինի թութտըգտան սօնրա .

— Շիմտի օ գատընըն խանըսնա կիտէլիմ. – տէտի .

Լօր՝ մէյխանէճի գատընը րէֆիգէսինին նէզտինէ կէօ-թիւրտիւ . Պիչարէ գատըն՝ քիւրքիւնէ պիւրիւնմիւշ օլտըղը հալտէ , քէմալը թէսլիմիյէթլէ իմտատա պէքլէյօրտը .

Իսթիյար գատըն՝ գօնթէս Լիւսի տը Նէօվիլին խանըսնա վասըլ օլընճա , էլինտէքի գանտիլի պիր թաշ իւզէրինէ գօյ-տու վէ պատէհու կէթիրմիշ օլտըղը րագըյը գօնթէսէ ու-զաթտը ըսա տա , գօնթէս իչկի գատէհինի էլիյլէ իթէրէք .

— Թէշէքքիւր իտէրիմ, մատամ, թէշէքքիւր իտէրիմ, հիչ պիր չէյէ իհթիյաճըմ եօգ տըր . խալընըզ արապամը պուլմագ իւզրէ պանա մուավէնէթ իտինիզ. – տէտի .

Վալիտէ Սան-Րըֆիւ գատէհտէքի րագըյը պիր խու-տումտա իչէրէք , գատէհի տէ բրօսթէլաընըն ճէպինէ գօյ-տըգտան սօնրա .

— Օ հալտէ աղաճըգ տիւքքեանըմա պույուրունըզ . օրա-տա սօգագտան տահա զիյատէ րահաթ իտէրսինիզ. – տէտի .

Լօր իլէ վալիտէ Սան-Րըֆիւ գօնթէսի գալտըրարագ , տիւքքեանա կիրտիրտիլէր . Խաֆիֆ պիր ըշըգ պու տիւքքեա-նը թէնվիր իթմէքտէ իտի . Վալիտէ Սան-Րըֆիւ էլինտէքի գանտիլի պէօյլէ իւզէրինտէ խասսէթէն աչըլմըշ օլան պիր

հիւճրէյէ վազ իթտիքտէն սօնրա , գօնթէսին չէհրէսինի քէ-մալը տըգգաթլա մուայէնէ իտէրէք քէնտի քէնտինէ .

— Ցօղուգը կիւզէլ . . . հէմ պէնիմ պիչարէ Նիչօնըմ-տան տահա կիւզէլ . Հէլէ քիրփիքլէրինէ , կէրտանըղընա վէ ըրրթընտաքի մանթօյա հիչ տէյէճէք եօգ . . . պախթը խա-վէր կիթմիշ տէ խըրսըզլարըն էլինէ տիւշմէմիշ . Եօգսա քէն-տիսինի սօյուլմըշ գազա չէվիրէճէքլէր իտի . Լաքին խայընլար հիչ պիր չէյ խարամայաճագլար տըր . – տէտի .

Գօնթէս աղաճըգ քէնտիսինի պուլտուղընտան , այաղա գալգտը . Լաքին վալիտէ Սան-Րըֆիւ պունա միւմանաաթ ի-տէրէք .

— Գըմըլտանմայընըզ , մատամ , սօնրա ֆէնա իտէրսինիզ . պուրասը՝ քիլիսէնին պաշ բարագընըն խանէսինտէն տահա էմ-նիյէթլի տիր . պէն վէ րէֆիգէնիզ կիտիպ արապաճընըզը պուլուր , վէ պատէհու սիզի արապանըզա նագլ իտէրիզ . Գօրգմայընըզ , խիւրէյինիզ րահաթ օլսուն իչին տիւքքեանը տա գափայաճաղըմ . – տէտի :

Վալիտէ Սան-Րըֆիւ տիւքքեանը իքիյէ այըրան պէօլմէ-նին թախթաընա խավաշճա վուրտըգտան վէ պու սուրէթլէ սիւքիւթ իթմէլէրինի խըրսըզլարա անլաթտըգտան սօնրա , Լօր իլէ պիրլիքտէ տըշարը չըգտը .

Լիւսի խալընըզ գալտը վէ պիր գաչ տագըգա գատար քէմալը թէսլիմիյէթլէ պէքլէտի . Լաքին խիւրէյի րահաթ տէ-յիլ իտի . Պիչարէ գատըն թարիֆի նագապիլ պիր տէհշէթ հըսս իտիյօր , վէ էթրաֆընտա պուլընան էշեանըն սէֆիլանէ կէօրիւնիւշիւ՝ պու տէհշէթի պիր գաթ տահա թէզեիտ իյ-լէյօր ըտը .

Նակէհան , պէօլմէնին տիկէր թարաֆընտաքի սալօնտան պիր թագըմ սէտալարըն գարըշըգ չամաթասը գուլաղընա վասըլ օլտու . Պիչարէ գատըն օլանճա գուվվէթինի թօփլա-յարագ պէօլմէնին խանըսնա խագլաշտը , վէ պատէհու մէյ-խանէճի գատընըն քէնտիսինի օթուրթմըշ օլտըղը տէսթկեա-հըն արգասընա կիրէրէք վէ սօլուղընը տախի թութարագ , քէմալը հէյէճան իլէ տինլէմէյէ պաշլատը . . . .

Պէօյլէնին արգասընտա պուլընան խըրսըզլար ղայէթ եավաշ պիր սէտա իլէ գօնուշուրգլարըրտան, Լիւսի պու սէօզլէրին եալընըզ պիր իքիսինի անլամագտա ըտը. զիրա պու սէօզլէր քէնտիսինճէ մէճհուլ պիր Թագըմ ղարիպ ղարիպ քէլիմէլէր, չաբգընճա Թապիրլէր վէ մէքրուհ քիւֆիւրլէրլէ գարըշըգ պիր լիսան իլէ Թէաթի օլունմագտա ըտը:

Լիւսի, պիր գաթ տահա տուչարը տէհշէթ օլարագ, պուլընտըղը վազիյէթին վէխամէթինի անլատը: Հէր տագըգա, տիկէր օտատա պուլընան էշխասըն բէնզէի զուլմընա գուրպան կիտէճէյինի զաննի իթմէքտէ իտի: Նակէհան պէօյլէ իւզէրինտէքի գաբու աչըլտը: Լիւսի սաիգաի տէհշէթլէ Թիթրէմէյէ պաշլատը ըսա տա, պուլընտըղը եէրտէ գըմըլտամագսըզըն տուրտու. Հէրիֆին պիրի օտայա կիրտի վէ էլինտէքի Թիւթիւն չուպուղընը հիւճրէտէքի գանտիլտէն եագարագ, պէօյլէնին տիկէր Թարաֆընտա գալմըշ օլան պիր խըրսըզա խիթապէն.

— Տինիմ հագգը իչին, էկէր օ գատըն պանա աճը լագըրտը իտէճէք օլուրսա, քէլլէսինի էնտիրէճէյիմ. – տէտի:

Լիւսի՝ պու սէօզլէրին մանասընը պիր էյիճէ անլայամատը ըսա տա, Հէրիֆին սուրէթի իֆատէսինտէն պու սէօզլէր Թահթընտա տէհշէթլի պիր Թէհտիտ պուլընտըղընը քէշֆ իլէ, ճիւզի պիր հարէքէթտէ պուլընտը: Մէրգում կիւյա պիր սէս իշիթմիշ կիպի պաշընը տէսաթկեահա տօղրու չէվիրտի, վէ էլինտէքի Թիւթիւն չուպուղընը եագըպ եէրէ աթմըշ օլտըղը քեաղըտըն ըշըղը Լիւսինին պուլընտըղը մահալի ճիւզիճէ Թէնվիր էյլէտիյինտէն, մէրգումէ տէսաթկեահըն տիպինտէ բիս պիր գանավիչա պէզինէ սարըլմըշ պիր տէլիգանլընըն նաշընը խայալ մայալ կէօրտիւ. Հէրիֆ պիր տագըգաճըգ տուրտըգտան սօնրա, տիկէր սալայա կիրէրէք.

— Տէ՛ պագալըմ, պանա պիր գատէհ րագը վէր. – տէտի:

Լիւսինին վիւճուտինի սօղուգ պիր Թէր գապլատը, վէ տամարլարընտաքի պիւթիւն գանը պէյնինէ հիւճիւմ իթտի. Ֆագաթ պէօյլէ Թէհլիքէլի պիր վազիյէթտէ պիլէ ճէսարէթի

էլտէն պըրագմայարագ, քէնտիսինի Թութտու: Մա մաֆիհ, տագըգա պէ տագըգա քէնտիսինին մահվ օլաճաղընը զաննիթմէքտէ, հէր պիր սանիյէ քէնտիսինէ սըրլար գատար ուզուն կէօրիւնմէքտէ վէ պին տիւրլիւ տէհշէթլի Թասվիրլէր խայալը էօնիւնտէ Թէճէսսիւմ իթմէքտէ իտի:

Քէնտիսինի օրատա գաբալթմագտան մագսատլարը նէ՞ իտի. Րէֆիգէսինի նիչո՞ւն այըպ կէօթիւրմիւշլէր իտի: Պէլքի տէ քէնտիսինի սօյաճագլար վէ էօլտիւրէճէքլէր իտի: Նիհայէթ պիչարէնին տէհշէթի օ տէրէճէյէ վարտը քի, իմտատ Թալէպ իթմէք իւզրէ հայգըրմաղա տավրանմըշ իքէն, պիր անախթար սէտասը իշիթտի. պունըն իւզէրինէ ազաճըգ ճէսարէթ ալարագ, կէլէնլէրին րէֆիգէսի իլէ իխթիյար գատըն օլուպ օլմատըղընը անլամագ իւզրէ պաշընը հօգալը գալտըրտը, վէ պիր ֆէնէրին զայըֆ ըշըղըյլա գաբու էշիյինտէ պիր ատէմ տուրտըղընը կէօրտիւ. պու ատէմ՝ վալիտէ Սան-Րըֆինիւն Րուբէն նամընը վէրտիյի խըրսըզ օլուպ, սաղ էլինի քիլիտին իչինտէ գալան անախթարա տայաթմըշ, վէ սօլ էլինտէ տէ գայըգճըլարըն էքսէրիյա գուլլանտըգլարը պիր նէվ իբ սարըղըը Թութմըշ օլտըղը հալտէ, տիկէր պիր քիմսէնին վիւրուտինէ պէքլէյօրմըշ կիպի հարէքէթսիզ տուրմագտա ըտը:

Նիհայէթ պիր չօգ սէտալար վէ պիր արապանըն կիւրիւլթիւսիւ՝ Լիւսինին ճէսարէթինի ազաճըգ Թագվիյէ իթտիլէր. պունըն իւզէրինէ ղայըը իխթիյարի պիր հարէքէթ իճրա իլէտի իսէ տէ, պու հարէքէթ՝ գաբու էշիյինտէ տուրան ատէմին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իլէտի. Հէրիֆ պէրիյէ տէօնտիւ վէ կէօզլէրի Լիւսինին պուլընտըղը մահալէ աթֆ օլունտը. գօնթէսին էլպիսէսինին պէյազլըղը վէ գարանլըգտա բարլայան էլմասլարընըն չաշաասը՝ օրատա պիրիսի պուլունտըղընը իֆհամ իթմէքտէ իտի: Րուբէն տէրհալ Լիւսիյէ եագլաշտը, վէ անը իքի էլինտէն Թութարագ.

— Տինիմ հագգը իչին, պուրատա պէօյլէ պիր մէլէյէ Թէսատիւֆ իտէճէյիմի ասլա մէմուլ իթմէյօրտում. վալիտէ Սան-Րըֆինիւն խանէսինտէ պէօյլէ քիպար ալէմինէ մէնսուպ

պիր գատըն կէօրմէք նէնի պիր չէյ տիր ։ Դօրգմայընըզ, կիւզէլ մատամ, սիզ մէվգըտա պուլընան պիր գատընա կէօսթէրիլմէք լազըմ կէլէն մուամէլէյի բէք ալէա պիլիրիզ. սիզին իլէ քէմալը իհթիրամ վէ նէզաքէթլէ տավրանըլաճագ տըր ։

Լիւսի. – Ալլահ աշգընա օլսուն, պըրագընըզ տա չուրատան տըշարը չըգայըմ, րիճա իտէրիմ.

— Էվվէ՛թ, չըգաճագսըն, կիւզէլ մէլէք, լաքին չըգմազտան էվվէլ նէր հագգընը թէէտիյէ իթմէլիսին հայտէ պագալըմ, գուճագլա պէնի ։

Պու սէօզլէ միւթէագըպ, Րիւբէն վահշիյանէ պիր սուրէթտէ Լիւսիյի պէլինտէն թութտու ։ Պիչարէ գատըն քէսկին պիր նիտա սալը վէրտի. պունըն իւզէրինէ պէօլմէտէէրի գաբու աչըլարագ, տիւքքեան պիր տագըգա զարֆընտա պիր թագըմ պէտաչէհրէ ատէմլէրլէ տօլտու. հաթթա պունլարտան պիրի՝ էլինտէ պիր մօմ թութմըշ օլտըղը հալտէ, Լիւսիյէ եագլաշտը վէ մէրգումէնին կէրտանլըղընը գապմագ իւզրէ էլինի անա տօղրու ուզաթտը ըսա տա, Րիւբէն հէրիֆի պիրտէն պիրէ կէրի իթտի, վէ թավր ու լիսանընը պիրտէն պիրէ տէյիշտիրէրէք, Լիւսիյէ խիթապէն.

— Աֆվ իտէրսինիզ, մատամ, լաքին սիզ մէվգըտա պիր գատըն պու վագթ նէ՛ թէսատիւֆ իլէ պէօյլէ պիր մահալտէ պուլունըյօր. – տէտի ։

Լիւսի ճէվապ վէրմէյէ մէյտան պուլամատը ։ Պու արալըգ, Լօր իլէ վայիտէ Սան-Րըֆի՝ հայգըրըշ սէտալարընը ալըպ կէլմիշ օլան պիր խայլը ատէմլէրլէ պիրլիքտէ մէյխանէյէ կիրտիլէր. պունլարտան պիրի Րիւբէնի թութմագ իւզրէ իւզէրինէ հիւճիւմ իյլէտի իսէ տէ, խասըմ մէրգում ֆէվգէլ ատէ գուվվէթ վէ ճէսարէթէ մալիք օլտըղընտան, պիր հարէքէթի չէտիտէ իճրասըյլա քէնտիսինի խասմինին էլինտէն գուրթարտը, վէ հէրիֆ իսէ պու հարէքէթի չէտիտէնին թէէսիրիյլէ մէյխանէ տէսթկեահընըն իւզէրինէ տիւշտիւ. պու սատէմէ օ՛ գատար շիտտէթլէ վուգու պուլմըշ ըտը քի, տէսթկեահ իւզէրինտէքի պիւթիւն գատէհլէր, շիշէլէր վէ թէնէքէ ֆօլչէքլէր տէհշէթլի պիր շամաթա իլէ նէրէ տէվրիլտիլէր ։

Պու արատա վայիտէ Սան-Րըֆի տէվրիյէ գօլընըն այագ սէտասընը իշիթտիյինտէն, խըրսըզլարա խիթապէն.

— Ջապուգ իշէրի կիրին, տէվրիյէ գօլու կէլիյօր. – տէտի ։

Րիւբէն իլէ տիկէր խըրսըզլար պիր անիյէ զարֆընտա նապէտիտ օլտըլար, վէ տէվրիյէ գօլու կէլտիյինտէ, տիւքքեան տէրունինտէ բաթըրտըյը իշիթիպ կէլմիշ օլան էհլի մէրագտան պաշգա հիչ քիմսէյի պուլամատը ։

Լիւսի՝ տիւքքեանտա բէյտա օլան գարըշըգլըգտան պիլ իսթիֆատէ, Լօրըն մուավէնէթ վէ տէլալէթիյլէ օրատան տըշարը չըգմըշ վէ քէնտիլէրինի կէթիրմիշ օլան արապայա բաքիպ օլմըշ ըտը ։ Լաքին քէսէսինի վայիտէ Սան-Րըֆիյէ վէրէրէք, մէյխանէճի գատընըն զարիպ վէ թէհլիքէլի միւսաֆիրփէրվէրլիյինի պու սուրէթլէ մազհարը միւքեաֆաթ իյլէտի.

Պու մէնզարէնին ճէրէյանընտան եարըմ սաաթ սօնրա, Լիւսի իլէ Լօր քէնտի խանէլէրինէ վասըլ օլտըլար ։

5

ՔԻՊԱՐ ԽԸՐՍԸԶԼԱՐ

Պարիզ խըրսըզլարը ճէմիյէթի պիր նէվ մէշհուր խըրսըզլար շիրքէթի տիր քի, անա ազա օլանլար՝ ճէմիյէթի պէշէրիյէ արասընտա իճրա իթտիքլէրի մուհարէպէտէ, պիր պիրինէ տաիմա սաարըֆէտաքեարի վէ էհլիյէթ կէօսթէրիրլէր. պունլար միւտէթի մէտիտէտէն պէրու խըրսըզլըգ սէնաաթընը քէմալը մուվաֆֆագիյէթլէ իճրա իտէրլէր. պու ճէմիյէթտէն օլան պիր խըրսըզ էհէմմիյէթի օլմայան շէյլէրի պաշգալարը վասըթասըյլա չալտըրըր ամմա, պիզզաթ քէնտիսի չալմազ.

զիրա քէնտիսի իգթիտար վէ էհլիյէթ սահապընտան օլտըղըն-տան, հայսիյեէթի զաթիյէսինի թէհլիքէյէ տուշիւրիւր աէյու գօրգար. քէնտիսի եալընըզ պէօյլէ իչլէրէ կիրիշիր, վէ ու-ֆագ թէֆէք չէյլէր չալան խըրսըզլարա նազարը հագարէթլէ պագար. զիրա պու կիպիլէր զաթէն քէնտի թահթը իգթի-տար վէ մահքիւմիյեէթինտէ տիրլէր։

Պունտան պիր միւտտէթ էվվէլ, պու մէշհուր խըրսըզլա-րըն քէնտիլէրինէ մախսուս գանունլարը, նիզամլարը վար ը-տը. պու գանունլար վէ նիզամլար հիչ պիր գանուննամէտէ մունհարրէր օլմամագլա պէրապէր, պիզիմ իչլէրիմիզի խտարէ իտէն գանունլարըն էքսէրիսինտէն զիյատէ տըգգաթլա իճրա օլունուրլար ըտը. պու գանունլար շիմտի լաղվ օլմուշլար տըր. լաքին պու կիւն պիլէ, թէհլիքէ զէմանընտա արգա-տաշլարընը էլէ վէրմէմիշ օլան մէշհուր պիր խըրսըզ՝ մահ-քիւմիյեէթ ալթընտա պուլընտըղը զէման, անլէր թարաֆըն-տան եիւզ խսաթինէ ըղրագըլմազ. հապսխանէտէ, քիւրէք-տէ վէ հաթթա պաղէն գաթլէտահտա պիլէ մաղհարը մուա-վէնէթ օլուր։

Պու ճէմիյեէթտէն օլան խըրսըզլարա՝ Գօգ-Հարտի նամ գօյթուգտա, Մէզօն-Տօրէտէ, Շիգար պալօսընտա, Իթա-լիան թէաթրօսընըն պալգօնընտա, վէլ հասըլ հէր եէրտէ թէսատիւֆ օլունապիլիր։ Պունլար հէր նէվ էլպիսէյի կիյի-նիրլէրսէ տէ, հալ ու մէվգըըն իճապ իթտիրաիյի լիպասլարը բէք կիւզէլ եագըշտըրըրլար. հէր պիր չէքըլէ կիրմէյէ վէ հէր լիսանը գօնուշմագա միւսթաիտտ տիրլէր. կէրէք քիպար ճէ-միյեէթինին լիսանը վէ կէրէք հապսխանէ լիսանը քէնտիլէ-րինճէ մալիւմ տիւր։

Քիպար խըրսըզլար սէնէաթլարընը սէվէրլէր վէ անտէն հասըլ օլան հէյէճանլարա մա էլ մէմնունիյէթ գաթլանըր-լար. անլէրին գապիլի ինքեար օլմայան խասսալարընտան պի-րի տէ՝ հուգուգ վէ գանունա ֆէվգ էլ ատէ աշնա օլմալարը տըր. պինաէն ալէյհ՝ ատէթա գանուննամէ էլլէրինտէ օլա-րագ իշէ պաշլարլար, վէ էկէր խըրսըզլըղըն պիր թարզը մախ-սուսը իլէ իշ կէօրմէյէ գարար վէրմիշլէր իսէ, էօյլէ պիր մէ-

հարէթլէ եօլա չըգարըրլար քի, հիչ պիր ճէզա գօրգուսը օլ-մագսըզըն անը իճրա իտէպիլիրլէր. պու քէյֆիյէթ օ՛ գա-տար սահիհ տիր քի, մէհաքիմ հուզուրընա չըգմըշ օլան պու գապիլ խըրսըզլարըն թէվգիֆի՝ մահզա մէմուրլըն զայըը աճ-վալ վէ եա ղամմազլըգլար սայէսինտէ վուգու պուլմըշ տըր։

Պու խըրսըզլար արասընտա բէք չօգ ճիւզի ֆարգլար վար տըր. պու ֆարգը անլամագ իչուն մէզքիւր ճէմիյեէթի իքիյէ այըրմալըյըզ. պիրի Բարիս խըրսըզլարը վէ տիկէրի տէ վիլայէթ խըրսըզլարը տըր. Բարիս խըրսըզլարը [illegible] (ճէպ խըրսըզըը) վէ [illegible] (1) կիպի մահզա մէ-հարէթ վէ տըգգաթլա իճրա օլունապիլէն խըրսըզլըգլարտա պուլունըրլար. վիլայէթ խըրսըզլարը իսէ՝ մէհարէթճէ ան-լէրտէն նօգսան օլտըգլարը հալտէ, ճէսարէթճէ տահա զիյա-տէ քիւսթախ օլտըգլարընտան, [illegible] (2), բէնճէ Բօ-ֆ-Վըր (3) վէ [illegible] (4) կիպի խըրսըզլըգլար իտէրլէր։ Մա մաֆիհ խըրսըզըըն հէր նէվինէ աշնա խըրսըզլար տա պուլունապիլիր. մէսէլա, ճէմիյեէթին պէօյիւքլէրի պիլա խտ-թիսնա հէր տիւրլիւ խըրսըզըըը եափարլար. քէնտիլէրինէ հիչ պիր չէյ միւշքիլ կէօրիւնմէզ. հիչ պիր թէհլիքէ էօնիւն-տէ րիւճաթ իթմէզլէր. չօգ քէրրէ եաբտըգլարը խըրսըզլըգ-լարտա քէլլէլէրինի պիլէ թէհլիքէյէ գօրլար։

Շիմտի օգույանլարըմըզը Սէնթ-Օնօրէ մահալլէսինտա վագը կիւզէլ վէ քիւչիւք պիր գօնագըն իչ օտասընա կէօտիւրէլիմ։

(1) Տիւքքեան տախիլինտէ վէ եա խարիճինտէ սաթըլա գօնու-լան էմվալ վէ էշեայը չալան խըրսըզլարա ԾաԾօ Ծուփաձրսը ըԹլագ օլունուր։

(2) Գըսած, քէլբէթին, Թավշան, սախթէ անախթար վէ սաիրէ իլէ իչ կէօրէն խըրսըզլարա պլիւպլիւցիւ տէնիլիր։

(3) Սօյմագ մաթլուպ օլան խանէյէ բէնճէրէլէրտէն, պալգօն-լարտան, գարուլարտան կիրէն վէ եա տիվարլարտան աշան խըրսըզ-լարա բէցիգ Ծուփաձրսը ըԹլագ օլունուր։

(4) Մէյտան վէ սաիր արապալար իւզէրինտէքի չանթալարը, հէյպէլէրի, սանտըգլարը վէ սաիրէյի չալան խըրսըզլարա սըըըգ-Ծը Թէամիյէ իտիլիր։

Պիր թագըմ քեաղըտլար, ղազէթալար, րիսալէլէր վէ պիր խանէնին չաշաւի թէզկիհնամընը թէշքիլ իտէն պին տիւրլիւ ուֆագ թէֆէք շէյլէր իլէ տօլու պիր եազը մասասը էօնիւնտէ, կիւզէլ պիր կէճէլիք էլպիսէսի կիյինմիշ պիր ատէմ օթուրըյօր, վէ էլինտէ ալթուն գարլամալարըլա միւզէյյէն քիւչիւք պիր պաղա ճըղտան թութմուշ օլտըղը հալտէ, պունը քէմալը տըգգաթլա կէօզտէն կէչիրիյօր իտի։

Պիր աղ պէրիտէ տէ պաշս իթալյալըղ ատէմտէն տահա եաշլըճա պիր շախըս՝ գայէթ մահրէմ տօսյալարա մախսուս պիր գայտսըզլըղըլա պիր գօլթուգ սանտալեէսի իւզէրինտէ եայըլմըշ օթուրմըշ իտը. լաքին մէրգումըն աթվար վէ հարաքէաթը աղաճըգ ֆէվգ էլ ատէ կէօրիւնէպիլիր իտի. զիրա թէփէտէն թըրնաղընա գատար կիյինմիշ օլտըղը սիյահ էլպիսէլէր, գըսա քանթալօնը, իփէք չօրապլարը, ուֆագ ուֆագ ալթուն գօփչալարըլա միւզէյյէն օլան պապուճ գապալարը՝ մէրգումըն պիր խըտմէթքեար տէյիլ իսէ պիլէ, պիր մայէթ մէմուրը օլտըղընը իֆայէ իթմէքտէ իտի։

Եազը մասասը էօնիւնտէ օթուրմըշ օլան ատէմ մարքի տը Բուրրիէր նամընտա օլուպ, շուրաի տէվլէթ միւլազըմը վէ Լէժիօն տ'Օնէօռ նիշանընը հաիզ իտի։ Պու ատէմ օգույանլարըմըզըն մէճհուլ օլմայըպ, վալիտէ Սան-Րըֆինիւն մէյխանէսինտէ պիր թագըմ խըրսըզլարա թալիմաթ վէրէն Բիւքէն քէնտիսի տիր։

Պու քէյֆիյէթ օգույանլարըմըզա պէլքի տէ ղարիպ կէօրիւնէճէք տիր. լաքին պունտան տահա տօղրու պիր հագըգաթ օլամազ։ Քիպար ալէմինտէ սախի քիւրէքտէն, հափսխանէտէն չըգան ատէմլէր էքսէրի տէյիլ տիր։ Էն միւթէպէր սալօնլարտա ատըմ պաշընա պիր տօլանտըրըճըյա, պիր խըրսըզա վէ հաթթա պիր գաթիլէ թէսատիւֆ օլունապիլիր։ Մահքիւմ օլտըղը ճէզայը պիհագգըն չայէսթէ օլմուշ օլան Նիյ տը Շամպրէօլ նամ բրանկալէնտ՝ 1815 սէնէսինտէ Ֆրանսա հէրկէլէ տամլարընըն միւտիրի ումումիսի վէ բօլիս րէիսի տէյի՞լ մի իտի։ Գօնթ տը Բօնթի տը Սէնթ-Էլէն նամը թաքմընտա քէնտիսինի ժանտարմա միրալայը նասպ իթտիր-

մէյտէ մուվաֆֆագ օլմուշ օլան մէշհուր բրանկալէնտ Գօնեարը քիմ խաթըրլամազ։

Իշթէ, շուրաի տէվլէթ միւլազըմը վէ Լէժիօն տ'Օնէօռ նիշանընը համիլ օլան մարքի տը Բուրրիէր տախի՝ միւքէլլէֆ պիր գօնագա, խըտմէթքեարլարա, մօտայա մուվաֆըգ արապալարա, միւքէմմէլ պարկիրլէրէ, պէօյլէ պիր իսմ վէ մէվգըյա մալիք օլմագլա պէրապէր, քիպար խըրսըզլար ճէմիյէթինին էն մէշհուր աղասընտան պիրի իտի։

Մէրգում քիւչիւք պաղա ճըղտանը հալէա էլինտէ թութարագ, արգատաշընա խիթապէն.

— Սէն պունա նէ՞ տէրսին. վալիտէ Սան-Րըֆինիւն մէյխանէսինտէ պիր գօնթէսէ, հէմտէ հագիգի պիր գօնթէսէ թէսատիւֆ իթմէք ղարիպ տէյի՞լ մի տիր. — տէտի։

— Հագիգի պիր գօնթէ՞ս մի . . . գապիլ տիր. լաքին պու զիւխիւմին եանըլըշ օլմասը տա գապիլ տիր. «Բարլագ կէօրիւնէն հէր շէյ ալթուն օլամազ». պու էսքի տարպը մէսէլին հագըգաթընա պիզ տախի պիլէր տէյիլ տէյի՞լ միյիզ։

— Լաքին օ գատընը վալիտէ Սան-Րըֆինիւն մէյխանէսինէ կիրմէյէ մէճպուր իտէն վագըայը սանա նագլ էթմէտի՞մ մի։

— Պիր տիւշմէք մէսէլէսինտէն պահս իտտին, օրասը մալիւմ. ֆագաթ, պու գօնթէսին եարը կէճէյի կէչմիշ իքէն Տապպագխանէ սօգագընա նի՛չին կէլմիշ օլտըղընը սէօյլէյէպիլի՞ր միսին։

— Խա՛յր . . . եալընըզ շունը սէօյլէյէպիլիրիմ քի պու գատըն նամուսքեար պիր ատէմին գալպինտէ պիր մուհապպէթի չէտիտէ հասըլ իթմէյէ միւսթաիտ տիր. պունտան պաշգա, օրատա պուլունտըղըմ խասապէթ օլտու. զիրա Տէլիգայը ույղունսըզ պիր իշէ կիրիշմէքտէն մէն՝ իթտիմ. գատընըն իւզէրինտէքի էլմասլարըն պըրըլթըսը չարգընըն կէօզլէրինի գամաշտըրըրտը։

— Լաքին եարատըղըն շէյ քէմ տէ օ՛ գատար ագըԼԼԸԳ տէյիլ տիր. էկէր պու էլմասլարըն կիրանպէհա շէյլէր օլտը-

ղը սահիհ իսէ , ույնալը պիր քէլէբիր գաչըրմըշըն տէմէք օ-լուր . զիրա պու կիպի քէլէբիրլէր կիւն կիւնէ սէյրէքլէշի-յօր . . . ։

— Լաքին վալլահ Սան-Րըֆիւնիւն քէնտի մէյխանէսինտէ գան տէօքիւլմէք իսթէմէտիյինի պիլմէյօր մըսըն . քէնտիսի-նին տիւքքեանընտան տահա րահաթ , տահա էհէմմիյէթլի պիր մահալ գօլայ գօլայ պուլամայաճաղըմըզ հալտէ , օնըն պու արզուսընա գարշը հարէքէթ իտէպիլի՞ր միյիզ . տաիմա իհ-Թիյաթլը տավրանմաղա մէճպուր տէյի՞լ միյիզ . պունտան պաշգա , պու գօճա գարը օ կիւզէլ գօնթէսը վուրուլմըշ . չունքի քէնտի սէօզիւնէ պագըլըա , գօնթէս Թէմամըյլէ քէն-տի գըզընա պէնզէր իմիշ ։

— Կէրչէ՞ք մի ․

— Էվվէթ ․

— Օ հալտէ սէն գօնթէսէ աշըգ օլմուշ օլմալը սըն . զի-րա քիւչիւք Նիշոնա ալ չօգ միւշապէհէթի պուլընան պիր գատընա հէր նէրէտէ Թէսատիւֆ իթսէն , տէրհալ մէֆթունը օլուրսըն ․

— Ազիզիմ Ռօման , էյլէնճէլէր սէպէպիյլէ իշէրիմի հիչ պիր վագթ իհմալ իթմէմիշ օլտըղըմը բէք ալէա պիլիրսին ․

— Պու գատընը Թէքրար կէօրմէք նիյէթինտէ՞ մի պու-լունըյօրսըն ․

— Հա՛յ հա՛յ ․

— Յագալը սէնի Թանըյաճագ ․

— Ջանըն իսթէրիմ ։

— Հէր չէյի մէյտանա չըգարաճագ ․

— Ատամ սէն տէ . . . վալլահ Սան-Րըֆիւնիւն մէյխա-նէսինտէ պուլընտըղըմտան տօլայը քէնտիմի բաքա չըգար-մագ իչին կիւճլիւք մի չէքէճէյիմ զաննըն իտիյօրսըն . վագ-Թըյլէ էն պէօյիւք զաթլար պիլէ պու կիպի մահալլէրէ կի-տէրլէրմիշ . չիմտի տէ պու կիպի հալլէր չօգ տէֆա վուգու պուլուր . լաքին հէր չէյտէն էվվէլ քէնտի հագգըմտա պու կիւզէլ գօնթէսէ էյի պիր ֆիքր վէրմէք լազըմ կէլտիյինտէն՝ տէրունինտէ գալթլարը պուլընան պու ճըզտանը վէ չու պի-

նէր ֆրանքլըգ իքի պանգա գաիմէսինի քէնտիսինէ կէօնտէրէ-ճէյիմ ։

Մարքի՝ Ռօման իլէ գօնուշմագլա պէրապէր , քէնտի խա-նէտան արմասընը հավի պիր Թապագա քեաղըտ իւզէրինտէ պիր գաչ սաթըր չէյ եազմըշ օլտըղընտան , մէզքիւր ճըզտա-նը , պինէր ֆրանքլըգ իքի պանգա գաիմէսինի վէ մէքթուպը պիր բաքէթ տէրունինէ գօյտու , վէ պատէհու չանը չալտը . զարիֆ պիր էլպիսէ կիյինմիշ պիր խըտմէթքեար՝ չան սէտա-սընը ալըր ալմազ տէրհալ օտայա կիրտիյինտէն , մարքի մէր-գումա խիթապէն ․

— Հայտի չար չաբուգ մատամ լա գօնթէս տը Նէօվիլին գօնաղընա կիթ տէ պունը քէնտիսինէ Թէսլիմ էթ . սանա պիր չէյ սօրաճագ օլուրլարսա , հիչ պիր ճէվապ վէրմէզսին . հաթթա քիմի՛ն Թարաֆընտան կէլտիյինի պիլէ սէօյլէմէզսին . - տէտի ։

Խըտմէթքեար էյիլէրէք տըշարը չըգտը ։ Ռօման խըտ-մէթքեարըն կիթմէքտէ օլտըղընը կէօրիւնճէ , պիր ահը տէ-րունի սալըվէրտի . պինէր ֆրանքլըգ իքի գաիմէնին պու սու-րէթլէ կէրի վէրիլմէսի քէնտիսինէ բէք ղարիպ կէօրիւնմէք-տէ իտի ․

Մարքի տը Բուրրիէր իլէ Ռօման՝ պալէատէ արզ իթտի-յիմիզ մուհավէրէյի տէվամ իթմէքտէ իքէն , վիգօնթ տը Լիւսանըն վիւրուտինի խապէր վէրտիլէր ։ Մարքի քէմալը մէ-սէրրէթլէ իչէրի կիրտիրմէլէրինի էմր իթտիքտէն սօնրա , Ռօ-մանա խիթապէն ․

— Րիճա պունտան տահա միւնասիպ պիր վագիթտա կէ-լէմէզ իտի . - տէտի ։

Վիգօնթ տը Լիւսան կիւզէլ , ուզուն պօյլու , նէզաքէթլի Թապը քէմալէ վարմըշ պիր տէլիգանլը իտի ։ Մէրգում Թէ-մամըյլա քիպարլըգա մախսուս պիր նէզաքէթլէ մարքի տը Բուրրիէրի սէլամլայարագ ․

— Սապահլար խա՛յր օլսուն , մարքի՛ . կէօրիւյօրսըն ա՛, պէն սէօզիւմտէ սատըգըմ . վաատ իթտիյիմ տագիգատա կէլ-տիմ . սէնին վէ սատըգ արգատաշընըն հիսսէսինի կէթիրիյօ-

ըրմ. — տէտի, վէ պատէհու Ռօմանա տէօնէրէք լաթիֆ պիր սուրէթտէ կիւլիւմսէտի։

Ռօման. — Նա՞սըլ, բայըմըզ [illegible]՞ մը, ազիզիմ վիգօնթ։

Վիգօնթ. — Ինանըրսան կիթ կիտէ չէքիլմէզ օլույօրսըն, Ռօման. պիզ պիզէ օտըրըմըզ հալտէ, Նամուսքեար ատէմլէր լիսանըյլա գօնուշա՞մազ մըսըն. այըպ տէյի՛լ մի, խըրսըզ լիսանընտան պիր քէլիմէ իշիտիր իշիթմէզ, սինիրլէրիմ այաղա գալգըյօր. պայաղը ֆէնալըգ հըսս իտիյօրըմ։

Մարքի. — Հէր նէ՛ հալ իսէ, ազիզիմ վիգօնթ, շիմտի պիզիմ պիչարէ Ռօմանա տարըլմագ իսթէմէզ. իշլէրտէն պահս իտէլիմ. Պիզէ նէ՞ կէթիրիյօրսըն պագալըմ։

Վիգօնթ. — Սէնին վէ Ռօմանըն հիսսէսի օլարագ իքի պին ֆրանք կէթիրիյօրըմ։

Ռօման. — Բէք ազ։

Վիգօնթ. — Նէ՞ ֆայիտէ... Օբէրա թէաթրօսունտաքի հարման ըսմըտ իթթիֆագըմըզ գատար պէրէքէթլի օլմատը... Մալաթէսթա իլէ Լիօն մահալը մէմուրիյէթլէրինէ կիթմէտիլէր։

Ռօման. — Մահալը մէմուրիյէթլէրինէ կի՞թմէտիլէր մի... աճայի՛պ... Մալաթէսթա իլէ Լիօն շիմտիյէ գատար իշլէրինէ մուգայէտ իտիլէր։

Վիգօնթ. — Հաթթա օնլարըն ղայպուպէթի պիզիմ իշիմիզէ բէք զիյատէ սէքթէ վէրտի. Ֆագաթ Ռօպէր իլէ Դատէվէննան էրէյճէ եաղը պիր քէլէպիրէ գօնտըլար. Բամթուրէլ սօգաղընտա վագը քիւչիւք պիր գույումճը տիւքքեանընը թէմամըյլա սօյտըլար. Իքի չօճուգլար իլէ Լազարին տախի պիր գաչ տանէ մանթօ կէթիրտիլէր. պունլարըն թօբու թամ ալթը պին ֆրանք թութաւ քի, իշտէ պիրինի իքինիզէ կէթիրտիմ, պին ֆրանքը պէն ալտըմ վէ պագըյէնը տախի տիկէրլէրի արասընտա թագսիմ իյլէտիմ։

Մարքի. — Ջէպճիլէր իլէ տիկէր խըրսըզլար պիր շէյ կէթիրմէտիլէ՞ր մի։

Վիգօնթ. — Օնլար աղշամը չըգմատըլար. Տօղրուսը, պի-

զի շու բիս հէրիֆլէրին էլինտէն գուրթարսան, ֆէնա օլմազ, մարքի։

Մարքի. — Նիչի՞ն... պու ատամլար էօյլէ օլուր օլմազ շէյլէրտէն գօրգմազլըգտան ֆազլա, ազա տա գանաաթ իտէրլէր. շու հալտէ քէնտիլէրինի գուլլանան օլուրսա, իշէ բէք ալէա եարայապիլիրլէր։ Լաքին պու սէօզլէր գարընըմըզը տօյուրմազ. պաշգա շէյտէն պահս իտէլիմ։ Սէն քիպար եէրլէրէ կիրիպ չըգարսըն, վիգօնթ. մատամ լա գօնթէս տը Նէօվիլի թանը՞րմըսըն։

Վիգօնթ. — Էվվէ՛թ, թանըրըմ, հաթթա հէր պիր մէճլիսլէրինէ տէ կիտէրիմ։

Մարքի. — Պէնի քէնտիսինէ բրէզանթէ իտէպիլի՞ր միսին։

Վիգօնթ. — Խա՛յր, քէնտիսինէ իտէմէմ, ազիզիմ մարքի, լաքին զէվճինին խալասը օլան մարքիզ տը Վիլէրպանա բրէզանթէ իտէպիլիրիմ։ Սօրմագ այըպ օլմասըն ամմա, նէ՛ սէպէպէ մէպնի մատամ՝ տը Նէօվիլէ բրէզանթէ օլմագ իսթէյօրսըն։

Ռօման. — Պու գօնթէս՝ վալիտէ Սան-Ռըֆինիւն գըզը Նիչօնա պէնզէրմիշ. պիզիմ Բուրրիէր տէ անը թէսատիւֆէն կէօրմիւշ օլտուղընտան, տէրագապ մէֆթունը օլմուշ։

Վիգօնթ. — Մէֆթունու՞ մը օլմուշ... շէյթանըն իշինի կէօրի՞յօր մըսըն... պէն տէ մատամ տը Նէօվիլին հէման մէֆթունույըմ, վէ պէնիմլէ տէօյիւշմէք իչին Բուրրիէրէ սիլահ վէրմէք լազըմ կէլիպ կէլմէտիյինի պիլէմէմ։

Մարքի. — Վա՛յ, պէնտէն գօրգը՞յօրմըսըն, վիգօնթ։

Վիգօնթ. — Օ՛հ, պէնտէն թալէպ իթթիֆագըն խըրտաքէթի պիլա ըզտըրապ ֆէտա իտէմէյէճէյիմ։

Մարքի. — Հայտի, ազիզիմ վիգօնթ, հէր իքիմիզ տէ քէնտի թարաֆըմըզտան լազըմ օլանը իճրա իտէրիզ. իքիմիզտէն հանկիսը պախթիյար վէ եախուտ ուսթա գօճարսա, քիւլահը թապիի օ գազանաճագ տըր. Լաքին սէն պէնտէն տահա կէնճ վէ տահա կիւզէլ օլտուղունտան, մուվաֆֆագիյէթ իհթիմալի եիւզտէ տօգսան սէնտէ տիր։

Վիգօնթ. — Էօյլէ օլմասընը թէմէննի իտէրիմ, ազիզիմ

մարքի . . . պունընլա պէրապէր, թալէպ իթտիյին խըտմէթ իճրա օլընաճագ տըր ։

Պու սէօզիւ միւթէագըպ, վիգօնթ տը Լիւսան՝ ասըլզատէլէրէ մախսուս պիր նէզաքէթ վէ զարաֆէթլէ մարքի տը Բուլլիէր իլէ Րօմանը սէլամլատըգտան սօնրա, գօնագտան տըշարը չըգտը ։

4

ԳՈՆԹԷՍ ՏԸ ՆԷՕՎԻԼ

Մատամ տը Նէօվիլ իլէ մուհիպպէսի Լօր տը Գօմօն՝ Լարօշֆուգօլ սօգաղը գուրպընտէքի Սէն-Լազար սօգաղընտա, զէմանէմիզ պինալարընա ասլա պէնզէմէյէն էսկի վէ վասի պիր գօնագտա իգամէթ իթմէքտէ իտիլէր ։

Ասըլզատէ պիր ֆամիլեա էվլատը օլան գօնթ տը Նէօվիլ՝ հիքեայէմիզին պաշլանտըղը թարիխտէ էլլիքեանը հարպիյէ միրալայը օլուպ, պիւթիւն րութպէլէրինի մուհարէպէ մէյտանընտա գազանմըշ վէ կէօյսիւնտէ բարլամագտա օլան պիւթիւն նիշանլարը տախի գանլարը պէհասընա թագընմըշ ըտը ։

Գօնթ տը Նէօվիլ՝ ուզուն միւտտէթ օրտուլարտա եաշայան զէվաթա մախսուս պիր խուլուսը գալպէ մալիք օլուպ, պազը էսպապը զահիրէ տօլայըսըյլա քէնտիսի իչուն գապիլի թէքտիր պիր շէյ վար ըսա, օ տա՝ պիր շէյտէն բէք չապուգ միւնֆայիլ օլմասը վէ շիտտէթի թապիաթըլա մութթասըֆ պուլընմասը խուսուսը ըտը քի, պունլար պաշգա պիր գիմսէտէ պուլընմըշ օլսալար, պէլքի կէչէպիլիրլէր իտի իսէ տէ, միւմաիլէյհին սիննի վէ հալի օտըղը մէվգը սէպէպիյլէ տէրհալ կէօզէ չարբարլար ըտը ։

Լիւսի, գօնթ տը Նէօվիլ իլէ էվլէնտիյի զէման անա գարշը պիր մէյլի տախիլի հըսս իթմէմէքտէ իտի. լաքին իգտիվաճընտան էվվէլ, տէրունինտէ պէօյիւմիւշ օլտըղը կէճէլի կիւնտիւզլի մէքթէպտէն ասլա տըշարը չըգմամըշ օլտըղընտան, էտնա մէրթէպէ իթիրազ իթմէքսիզին պու ատէմի գապուլ իյլէմիշ իտի. շունքի միւմաիլէյհին ախլագը հասէնէսի վէ բէք զիյատէ ճազիպէլի օլմամագլըղը պէրապէր լէթաֆէթտէն տէ արի պուլունմայան հէյաքէլի խարիճիյէսի քէնտիսինի էրքէյիճէ շայանը գապուլ կէօստէրմէքտէ իտիլէր ։

Գօնթէս զայէթ կէնճ, տըլպէր, ազաճըգ քէյֆինէ թապի վէ ֆագաթ խայըրխահ վէ զէքի պիր գատըն օլուպ, մահզա պազը քիմսէլէրէ մախսուս կիպի կէօրիւնէն սէմահէթ վէ վէ սէխաֆէթի թապա մալիք իտի ։ Մէրգումէնին բէտէրի իգտիվաճընտան պիր գաչ այ սօնրա վէֆաթ իյլէմիշ օլտըղը կիպի, պէօյլիւք պիրատէրի տախի քէնտիսինին հէնուզ քիւչիւք պիր չօճուգ օլտըղը սըրատա Աֆրիգատա թէլէֆ իտիլմիշ իտի. պինաէն ալէյհ՝ գօնթ տը Նէօվիլ տիւնեատա քէնտիսինին եէկեանէ համիսի իտի ։

Լօր տը Գօմօն տախի անատան պապատան էօքսիւզ գալմըշ ըտը. լաքին ուզագ պիր վիլայէթտէ մուգիմ օլան պիր տայըսը քէնտիսինի ֆէվգ էլ ատէ սէվէր, վէ հէր այթը այ խիթամընտա, Մատամ տը Նէօվիլ իլէ պէօյիւմիւշ օլտըղը կէճէլի կիւնտիւզլիւ մէքթէպին միւտիրէսինէ, անըն հէր տիւրլիւ լէվազըմաթընը թէէմին իթմէք իւզրէ էրքէյիճէ ճէսիմ պիր մէպլաղ կէօնտէրիր իտի ։

Լիւսի, գօնթ տը Նէօվիլ իլէ էվլէնտիյի զէման, ֆէվգ էլ ատէ րապթը գալպ իթմիշ օլտըղը Լօրտան այըրլմագ իսթէմէտիյինտէն, մէրգումէնին քէնտի գօնաղընտա իգամէթ իթմէսինի արզու իյլէմիշ, վէ անը քէնտիսինէ տօսթ վէ րէֆիգէ իթթիխազ իթմիշ իտի ։

Լօր օն սէքիզ եաշընտա, գումրալ սաչլը վէ սէվիմլի պիր գըզճըղազ օլուպ, աթվար ու հարէքեաթընտա մէշհուտ օլան նէզաքէթ վէ լէթաֆէթ գատար ճալիպէլի պիր շէյ օլամազ ըտը. կէօզլէրինին մաի լաճիվէրտ րէնկի՝ չէհրէսինին

սօղուգլուղունու ունութտուրմագ տա վէ պիր լէթաֆէթի մախսուս-սէյի հաիզ օլան սիմասը տախի թէմիզ պիր գալպ սահիպի օլտուղունու կէօսթէրմէքտէ իտի . Նիհայէթ , պու կէնճ վէ կիւզէլ գըզճըղազ՝ էքսէրիյա եիկիտի եաշընտա պիր տէլիգանլընըն խայալաթընը օխշայան րույալարտան պիրինին թէմասը մունճէսսէմի ատտ օլունապիլիր իտի .

Իշթէ , վալիտէ Սան-Րըֆինիւն մէյխանէսինտէ թէսատուֆ իթտիյիմիզ գատընլարըն քիմլէր օլտուղունու պէյան էյլէտիք . շիմտի տէ մատամ տը Նէօվիլ իլէ րէֆիգէսինի պու պայասը մահալէ սէվգ իտէն վագըայը նագլ իտէլիմ .

Մ . տը Նէօվիլ՝ հարպիյէ Նազըրը Թարաֆընտան Ալճէրիատա մուսթախտէմ պիր աղէր ֆըրգասընըն էրքեանը հարպ րէիսի նասպ իտիլմիշ օլմազլա , մահալը մէմուրիյէթինէ կիթմէք ուզրէ պիր գաչ կիւն էվվէլ զէվճէսինին եանընտան մուֆարագաթ էյլէմիշ իտի . Լիւսի գօճասընըն տիւչար օլաճաղը թէհլիքէլէրտէն բէք զիյատէ գօրգտուղընտան , պու գարար քէնտիսինի ֆէվգ էլ ատէ մահզուն իթմիշ իտի իսէ տէ , միրալայ էսնաի մուֆարագաթընտա անը միւմքին մէրթէպէ թէսլիյէ էյլէմիշ , վէ քէնտի ղայպուպէթի սէպէպիյլէ կէնճ գատընըն պալօ վէ սուարէ կիպի էյլէնճէլէրտէն մահրում օլմասընը տա իսթէմէտիյինտէն , ճէմիյէթլէրէ տէվամ իտէճէյի հագգընտա քէնտիսինտէն սէօզ ալմըշ վէ պիլ խասսա քէնտի ագրապասընտան օլան մարքիզ տը Վիլէրպանը աուլա թէրք իթմէմէսինի քէնտիսինէ թավսիյէ էյլէմիշ իտի .

Րուայալ մէյտանընըն գօնագլարընտան պիրինտէ սաքին օլան մարքիզ տը Վիլէրպանըն սալօնլարը՝ Բարիս մէմլէքէթինին հէման պիլ ճումլէ մէշհուր ատէմլէրինին պիր իճթիմակեահը հիւքմիւնտէ իտի . ասըլզատէլէր , արթիսթլէր , ասքէրլէր , էտիպլէր վէ տիփլօմաթլար պուլունտուգլարը մէվգըյա շայէսթէ օլտուգլարը հալտէ , մարքիզին խանէսինտէ հիւսնի գապուլիյէթ կէօրիւրլէր իտի . պինաէն ալէյհ՝ պու ճէմիյէթլէր վէ սուարէլէր բէք շաշաալը վէ բէք միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ վուգու պուլուրլար իտի .

Մատամ տը Նէօվիլ իլէ Լօր՝ տիլպէր գատընլարըն հիչ պիր վագթ իհմալ իթմէտիքլէրի իհթիմամը մուտագգիգանէ իլէ կիյինտիքտէն վէ ճազիպէի ղաթիյէլէրինէ պիր գաթ տահա րէնգ վէրտիքտէն սօնրա , մարքիզ տը Վիլէրպանըն օ կիճէքի սուարէսինէ կիթմէք ուզրէ արապանըն գօշուլմասընա պէքլէմէքտէ իքէն , Բաօլօ իչէրի կիրտի .

Բաօլօ օթուզ պէշ եաշլարընտա պիր տէլիգանլը օլուպ , ալթը սէնէտէն պէրու , մատամ տը Նէօվիլին բէտէրի պարօն տը Նուարմօնըն խըտմէթինտէ պուլունըյօրտը . Պու տէլիգանլը ֆիլ ասըլ տաշրալը օլուպ , Բարիստէ պիր չօգ սէնէլէր իգամէթ իթմիշ օլտուղու հալտէ , քէրէմքեար , սատըգ , վէ ֆէտաքեար թապիաթը գաթան թէպտիլ օլմամըշ իտի .

Մէրգում սալօնա կիրիպ արապանըն պիր գաչ տագըգայա գատար հազըր օլտուղունու խապէր վէրտի , վէ պատէհու չըգըպ կիտէճէք եէրտէ տուրտու . Լիւսի խըտմէթքեարըն քէնտիսինէ պիր շէյ սէօյլէյէճէյինի քէշֆ իլէ , լաթիֆ պիր սուրէթտէ կիւլիւմսէյէրէք .

— Պանա պիր շէ՞յ մի սէօյլէյէճէքսին , Բաօլօ . – տէյու սորտը .

Խըտմէթքեար . – Էվվէ՛թ , պիր շէյ սէօյլէյէճէյիմ , մատամ գօնթէս . լաքին սէօյլէմէք լազըմ կէլիպ կէլմէտիյինի պիլմէյօրըմ . . .

Գօնթէս . – Գօրգմա , գօրգմա . . . ֆիքրինի իզհար էթ .

Բաօլօ եէլէյինին ճէպինտէն պիր մէքթուպ չըգարըպ .

— Պու մէքթուպը սիզէ վէրմէքլիյիմի պէնտէն րիճա իթտիլէր . լաքին պու մէքթուպ՝ մօսիէօ գօնթըն գօնաղա կիրմէսինի սուրէթի գաթիյէտէ մէն՝ իթմիշ օլտուղու մատմուազէլ տը Միրպէլ թարաֆընտան կէլտիյինտէն , ճէսարէթ իտիպ տէ . . . .

Գօնթէս . – Վա՛յ , պու մէքթուպ Էօժէնիտէ՞ն մի կէլիյօր . ճէրէյան իտէն վուգուաթտան սօնրա պիր մէքթուպ հա՜ . . .

Խըտմէթքեար . – Պու մէքթուպը պանա բէժմիւրտէ գըյաֆէթլի իխթիյար պիր գատըն կէթիրտի . Պու գօճա գարընըն իֆատէսինէ կէօրէ , մատմուազէլ տը Միրպէլ բէք զի-

յատէ խասթա վէ սօն տէրէճէ սէֆալէթ իչինտէ իմիշ. տիւշիւնտիւմ քի . . . .

Խըտմէթքեարըն կէօզլէրի եաշարտը ։ Մատամ տը Նէօվիլ՝ մէրհումըն պիլտիյի շէյլէրի քեամիլէն պէյան իթմէյէ ճէսարէթեապ օլամատըղընը կէօրէրէք .

— Բէք էյի եափմըշսըն , Բա՛օլօ . մատմուազէլ տը Միրպէլին մէքթուպընը պանա վէր տէ պիզի եալընըզ պըրագ . սանա իհթիյաճըմըզ օլուրսա , չանը չալարըմ . — տէտի ։

Բաօլօ տըշարը չըգտը ։ Մատամ տը Նէօվիլ մէքթուպըն զարֆընը եըրթըփ ալէլ աճէլէ կէօզտէն կէչիրտիքտէն սօնրա, Լօրա խիթապէն .

— Էօժէնի տը Միրպէլի խաթըրլա՞յօր մըսըն , ազիզէմ Լօր . — տէտի ։

Լօր . — Էօժէնի տը Միրպէլի՞ մի . . . էսմէր կիւզէլի պիր գըզ տէ՞յի՞լ մի իտի . . . պէնիմ կիճէլի կիւնտիւզլիւ մէքթէպ մուվաֆաքիյէթիմտէն պիր գաչ այ սօնրա էվլէնտի զաննը իտէրիմ ։

Գոնթէս . — Էվվէթ , գօճամ գօնթ տը Նէօվիլին մէրհումէնին խանէմէ կիրմէսինի նի՞չուն մէն՝ իթմիշ օլտըղընը շիմտի անլըյօրըմ ։ Ա՛հ , շու էրքէքլէր իրթիքեապ իթթիքլէրի խաթալարա մուգապիլ միւսաատէ նէ՞ տիր պիլմէզլէր ։ Պիչարէ գըզճըղազ պանա քէտէրամիզ պիր մէքթուպ եազմըշ, վէ պիր էվլատը պուլընտըղընը վէ աճըղտան վէ սօղուգտան էօլմէք րատտէսինէ կէլմիշ օլտըղընը պէյան իյլէմիշ ։

Լօր , մատամ տը Նէօվիլին մէքթուպը օգույուպ պիթիրտիյինի կէօրէրէք .

— Հայտէ չար չաբուգ եօլա չըգալըմ տա պիչարէյի կիտիփ պուլալըմ . . . էյէր Մ. տը Նէօվիլ պուրատա պուլունմըշ օլսայտը , պիզիմլէ պիրլիքտէ կէլէճէյի տէրքեար ըտը . — տէտի ։

Գոնթէս . — Օ՛հ , էվվէ՛թ , Մ. տը Նէօվիլ Էօժէնիյի կէօրմէքլիյիմի գաթիյէն մէն՝ իթմիշ իտի տէ , պիչարէ գըզ օ զէմանտ սէֆալէթ իչինտէ տէյիլ իտի ։

Լիւսի վէ Լօր ումուզլարընա պիրէր քիւրք ալտըլար ։ Մա-

տամ տը Նէօվիլ չանը չալտը վէ Բաօլօ իչէրի կիրտիքտէ .

— Պէնի տինլէ՛, Բաօլօ , պուրայա է՛ն եագըն պիր մէյտանտան պիզէ պիր արապա պուլաճագսըն վէ պաղչէնին Լարօշֆուգալ սօգաղընտագի գիւչիւք գաբուսընա եագըն պիր մահալէ կէթիրտիքտէն սօնրա , պիզի օրատա պէքլէյէճէքսին . — տէտի ։

Խըտմէթքեար էյիլիփ տըշարը չըգտը ։

Մատամ տը Նէօվիլ՝ հարէքէթի վագըասընը գօճասընտան կիզլէմէք ֆիքրինտէ տէյիլ իտի իսէ տէ , օ կիճէ մարքիզ տը Վիլէրպանըն սուարէսինէ կիտէճէք եէրտէ Տապպագխանէ սօգաղընտա մուգիմ պիր գատընըն զիյարէթինէ նի՛չուն կիթմիշ օլտըղընը խըտմէթքեարլարա պէլլի իթմէմէք իչուն , պիր մէյտան արապասընա պինմէյի միւնասիպ կէօրմիւշ իտի ։

Լիւսի վէ Լօր, գօնաղըն վասի պաղչէսինի պիլ միւրուր արապայա րաքիպ օլտըլար . օ սըրատա , մարքիզ տը Վիլէրպանըն գօնաղընտագի սուարէ րէհինի խիթամ օլմըշ ըտը ։

Գոնթէս տը Նէօվիլ բէք զիյատէ մահզուն օլտըղընտան , արապանըն Սէն-Լազար սօգաղընը Տէպպագխանէ սօգաղընտան այըրան մէսաֆէյի գաթ իթտիյի սըրատա հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէտի . էսկի տօսթու օլան պու պէտպախթ գըզճըղազըն հալը զարուրէթնումայի քէնտիսինի բէք զիյատէ միւքէտտէր գըլմըշ կէօրիւնիւյօր , վէ Լօր իսէ՝ անըն մահզունիյէթի հալինտէն քէնտիսինտէ միւթէէսսիր օլմըշ օլտըղընտան , անըն սիւքիւթի միւլահազաթընը գաթ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէյօր ըտը ։

Օ թարիխտէ , Տապպագխանէ սօգաղընտագի էսկի պիւկիւ խանէլէր հիւքիւմէթ թարաֆընտան եըգտըրըլմագտա ըտըլար . սօգագ ղայէթ տար օլտըգտան պաշգա , էնգազ եըգընթըլարը վէ մօլօզլար իլէ պիր գաթ տահա գաբանմըշ օլտըղընտան , արապա կէչմէսինին իհթիմալի եօղ ըտը . պունըն իչուն Լօր իլէ Լիւսի րաքիպ օլտըգլարը արապայը Բլանշ-Միպրէյ սօգաղընըն քէօշէսինտէ թէրքէ մէճպուր օլտըլար ։ Մամաֆիհ Էօժէնի տը Միրպէլին իգամէթկեահընը պուլմագ իւզ-

րէ բէք տէ օ գատար զահմէթ չէքմէտիլէր ։ Պիչարէ գըզճըղազ տիւշար օլտըղը սէֆալէթի միւտհիշէյի միւպալաղա սուրէթիյլէ թասվիր իթմէմիշ իտի ։ Մատամ տը Նէօվիլ պու հալը փէրիշանիյի կէօրիւնճէ , հիւրէյի բարչա բարչա օլտը ։ Զիրա մէրգումէնին սէֆալէթի հազըրգաթէն պիր սէֆալէթի միւտհիշէ իտի ։

Պիչարէ վալիտէ , չօճուղընը պաղրընա պասըբ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլայօրտը ։ Գոնթէսի կէօրիւնճէ էլլինտէքի մասումճըղազը անա ուզաթարագ .

— Պէնիմ իչիմ պիթմիշ տիր , աղիզէմ Լիւսի , գըզըմը տօլսուն գուրթարըր վէր . . . Ալլահ աշգընա օլսուն . – տէտի ։

Լիւսի աղլամաղա պաշլայըփ , չօճուղը սըլա թէրք իթմէյէճէյինի վաատ , վէ պիչարէ վալիտէյէ թէսէլլի վէրմէյէ իպթիտար իյլէտի ։

Պատէհու պիր հէքիմ չաղըրթտը , վէ անըն պիր խասթէխանէյէ նագլ օլունապիլէճէք տէրէճէտէ քէսպի գուվվէթ իթմէսի իչուն լազըմ օլան չէյլէրի սաթըն ալտըրտը , վէ պու էսկի տօսթընըն մէքթուպընը կէթիրմիշ օլան իխթիյար գատընա տա պիր միգտար աճճէ վէրտի ։

Պիւթիւն պու իշլէրին իճրասը իչուն էքէյիճէ միւտտէթ խասմանըն եանընտա գալմաղա մէճպուր օլտըղընտան , իրթէսի կիւնիւ քէնտիսինի թէքրար կէօրմէյէ կէլէճէյինի վաատ իթտիքտէն սօնրա , եարը կիճէյէ եագըն պիր զէմանտա Նօժէնիտէն այրըլտը ։

Վէրնիէ-լէ-տա-Պյէօ նամընտաքի խըրսըզ՝ պիր միւնազաա նէվ՚իճէսինտէ , վալիտէ Սան-Ըրֆիւնիւն մէյխանէսինտէն ֆիրար իթտիյի սըրատա , Լուսի իլէ Լօրը նա՛սըլ տէվիրմիշ օլտըղը , վէ պու հալին նէթիճէսի նէ՛րէյէ վարմըշ իտուկի օգույանլարըմըզըն մալիւմիւ տիւր ։

Գօնթէս տը Նէօվիլ , վալիտէ Սան-Ըրֆիւնիւն մէյխանէսինտէն չըգարըգտան եարըմ սաաթ սօնրա , Լօր իլէ պիրլիքտէ , պաղչէնին քիւչիւք գաբուսընտան քէնտի գօնաղընա կիրմէքտէ իտի ։ Բաօլօ իսէ՝ ալտըղը թալիմաթը մուխասսէյէ թէվֆիգէն , մէզքիւր գաբույա եագըն պիր մահալտէ պէքլէմիշ իտի ։

Մատամ տը Նէօվիլին ալտըղը ճէրիհա հէր նէ գատար աղըր պիր շէյ տէյիլ իտի իսէ տէ , չար չաբուգ թէտավիյէ միւհթաճ օլտըղընտան , հէման գօնաղըն թապիպի խուսուսիսի օլան տօգթէօր Մաթէօյիւ չաղըրթտը ։ Թապիպի մէրգում լազըմ կէլէն թէտավիյի իճրա իթտիքտէն սօնրա , մուֆարագաթ իյլէտի ։ Մատամ տը Նէօվիլ իրթէսի սապահ էրքէնճէ քէսպի իֆագաթ իյլէմիշ իտի ։

Կիճէյի անըն եանընտա կէչիրմիշ օլան Լօր՝ ալթուն գաբլամալարըլա միւզէյյէն օլան վէ գաբթլարը իլէ պինէր ֆըրանգըլըգ իքի պանգա գայիմէսինի հավի պուլընան քիւչիւք ճըզտանը քէնտիսինտէն չալմըշ օլտուգլարընտան տօլայը միւքինի մէրթէպէ անա թէսէլլի վէրմէքտէ իտի ։

Լիւսի . – Էօյլէ ույղունսուզ պիր վագթտա օ թէնհա մահալլէյէ կիտէրէք , պէօյլէ պիր միւլահազասըզլըգ իթտիք . . . ։

Լօր . – Էյի սէօյլէյօրսըն ամմա , իշ պէտպախթ պիր գատընը քէնտի էճէլտէն գուրթարմագտան իպարէթ օլտըղը հալտէ , նիսան պէօյլէ չէյլէրի տիւշիւնէպիլի՛ր մի ։ Պունտան պաշգա , սէն պօշ պօշունա վէսվէսէ իտիյօրսըն ։ սէնին ճըզտանընը չալան խըրսըզ շիւպհէ եօգ քի եալընըզ պանգա գայիմէլէրինէ սարըլաճագ տըր ։

Լիւսի . – Լաքին իպթիտա վահշիյանէ պիր սուրէթտէ իւզէրիմէ սալտըրտան վէ սօնրա տա միւթէպէր վէ ատապա աշնա պիր ատէմ թավրընը թագընան օ ատէմ քի՛մ իտի ։ Մէրգում՝ եանընտաքի օտատան չըգան խըրսըզլարտան պիրինին պօղազըմտաքի կէրտանլըղը գաբմասընը մէն՛ իյլէտի ։

Լօր . – պէսպէլլի նամուսքեար պիր իշճի օլմալը քի , քէնտի էօնիւնտէ պէօյլէ պիր սըրգաթ վուգուընը թէճվիզ իթմէտի ։

Լիւսի . – Եանըլըյօրսըն , Լօ՛ր , օ ատէմ իշճի տէյիլ իտի . հաթթա սէպէպինի պիլմէմ ամմա , պէնիմ քիւչիւք ճըզտանըմըն օ հէլվէին էլինէ տիւշէճէյինտէն բէք զիյատէ գօրգույօրըմ ։

Լօր . – Րէճա իտէրիմ , գալպինի ֆէրահ թութ , աղիզէմ

Լիւսի. պիրէ գարշը պին քէրրէ պահս էտէրիմ քի սէնին գօր-գուն պիհուտէ տիր . . . .

Լօր սէօզիւնէ տէվամ իթմէքտէ իքէն, պիր օտա պէս-լէմէսի՝ մարքի տը Բուրրիէր թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլան խըզմէթքեարը իչէրի կիթիրտի. Մատամ տը Նէօվիլ՝ խըզ-մէթքեարըն քէնտիսինէ վէրտիյի բաքէթին խանէտան արմա-սըյլա միւզէյյէն օլան մէօհրիւնիւ ֆէքք իթթիքտէն սօնրա, թիթրէյէ թիթրէյէ բաքէթի աչտը. Իշպու բաքէթ տէրու-նինտէ ալթուն գապլամալըլա միւզէյյէն քիւչիւք ճըզտան իլէ պինէր ֆրանքլըգ իքի պանգա գաիմէսի վէ գարթլար ա-րասընտա տա քիւչիւք պիր բուսուլա պուլունմագտա իտի քի, իշպու բուսուլանըն միւնտէրիճաթը պէր վէճհի աթի իտի.

« Մատամ գօնթէս.

« Սիզէ թէսատիւֆ իթթիյիմ տիւքքեան տէրունինտէ
« զայի իթմիշ օլտուղունուզ ճըզտան պէնիմ էլիմէ կէչտիյինտէն
« տօլայը, քէնտիմի ֆէվգ էլ ատէ պախթիյար ատտ իտէրիմ.
« Ումարըմ քի տահա միւնասիպ պիր մահալտէ զաթընըզա
« արզը ուպուտիյէթ իթմէքլիյիմէ միւսաատէ իտիլէճէք տիր. »

Գօնթէս խըզմէթքեարը պիզզաթ իսթիճվապ իթմէք իս-թէտի իսէ տէ, հիչ պիր մալումաթ ալամատը. Խըզմէթքեար ալտըղը էմրէ քէմալը սատագաթլա իմթիսալ կէօսթէրտի.

Բուսուլանըն իւզէրինտէքի խանէտան արմասը վէ անը եազան ատէմ Մատամ տը Նէօվիլճէ պիլքիւլլիյէ մէճհուլ իտի.

5

ԿԷՕՅԼԻՒ ԳԸԶ ԱՐԳԱՏԱՇ

Պիր խըրսըզ նա՛սըլ օլուպ տա մարքի տը Բուրրիէր, չու-բու թէմէլլէթ միւլագաթը վէ պիր մէվգիի ալտը հաթթա օլուր.

Իշթէ Սալէթ ուզուն միւտտէթ պու մէսէլէյի հալլ իթ-

մէյլէ մէշղուլ օլտու. Էն մահիր բօլիս խաֆիյէլէրի՝ պու ա-տէմին ահվալը սարըգաարընըն պաշլանգըճընը պէք զիյատէ կիւճլիւքլէ պուլապիլիրլէր.

Պու զարիպ գաթիլին թէրճէմէի հալի՝ պիր խայլը մու-զաահթը ֆէվգ էլ ատէ վէ ահվալը ճինայէթքեարանէ իլէ տօ-լու պիր ֆաճիատան իպարէթ տիր քի, պունլարը պէր վէճհի ատի զիքր իտէճէյիզ. Ասճագ, պու թէրճէմէի հալ՝ քէնտի-սինի սախթէ միւտիրի ումումը Բօմէն իլէ քիւպար խըրսըզլար ճէ-միյէթինին էն նամտար ազալարընտան պիրի օլան սախթէ վի-գօնթ տը Լիւսանըն թէրճէմէի հալլէրինէ պէնզէմէզ մը՞

Թուլուզա, Բիւ-տէ-Դօնիւր սօգագընտա, Սալվաթօր նամընտա մարուֆ պիր թաճիր իգամէթ իտէր իտի. Պու ա-տէմ հասար զաթընտա պէք նամուսքեար պիր զաթ օլտու-ղընտան, Տիւշմէն նամընտա սախթէ պիր թիճարէթ ալըշա-րըշ՝ իչ այտա պիր քէրրէ Թուլուզա կէլիր միւվասալէթին-տէ, պիր գաչ հաֆթալըգ քէնտի խանէսինտէ գալըր իտէր իտի. Նիհայէթ պու Տիւշմէն Սալվաթօր ֆամիլյասընըն վէ պիլ խասսա անըն պիր տանէճիգ օղլունըն մահրէմ տօսթու օլտու. պու տէլիգանլը հազըրընտա պիր մուհապպէթի զա-հիր իթմէյէ պաշլատը. Փիրա քէնտիսինին մէրտանէ հազըրընտա պիր էֆքեարը մահսուսէսի վար իտի.

Պու ատէմ՝ Դամ օրմանընտա կիզլէնմիշ օլան մէշհուր հայտուտլար չէթէսինին ռէիսլէրինտէն, պու հայտուտ-լարըն զարպ ու գարէթլէրինտէն հասըլ օլան էշեայը մէզ-զայէտէ Թուլուզա կէլիպ պիր խաճուտիյէ սաթար իտի. պու խաճուտուն էլինտէ մէզբուրէնին խըրսըզլըգ մալի օլուպ պիլիր իտի.

Տիւշմէն, Սալվաթօրըն օղլունըն մէյլ ու հավասընտան խաթթիֆատէ իթմէք իսթէտիյինտէն, պէտէլինի խանէսինի թէրք իլէ քէնտիսինէ պիրլիգտէ կէլմէսինի անա թէքլիֆ իդ-լէտի. տէլիգանլը իսէ պու թէքլիֆէ տէրհալ մուվաֆագաթ կէօսթէրտի. Խուլասա Տիւշմէն՝ Սալվաթօրըն օղլունու պիր հայտուտ հալինէ գօյմագ իչուն պէք ազ զաման զահմէթ չէքմէտի.

Ասըլ խալք նէ՛ օլտուղընը իլէրիտէ անլայաճագ օլտուղումըզ պու սուէմ՝ Փըրանսանըն մէմլէքէթի ճէնուպիյէսի էհալիսինտէն նամուսքեար պիր ֆամիլեայա մէնսուպ բուր ։ Զօճուգլուղունտա երէյիճէ կիւզէլ պիր թէրպիյէ կէօրմիւշ օլտուղը կիպի , մութէպէր պիր մէվգի իհրազ խուէպիլէճէք գատար տա մումթազ պիր իգթիտար քեսպ էյլէմիշ իտի ․ հալ պու քի օլանճա սէրվէթինի պիր դուշ սէնէ զարֆընտա չիւրիւթմիւշ , վէ պու հալինի նամուսքեարանէ պիր սուրէթտէ բուլաճ իթմէյէ ճէսարէթի պուլունմատըղընտան , խըրսըզլըգ սիւրէթէ տախըլ օլմաղա գարար վէրմիշ , վէ լաքին պիր ազ սօնրա խըրսըզլարը եաթագլըգ իթմէք սէնաաթընը տահա քեարլը պուլտուղընտան , օ սէնաաթտա գարար գըլմըշ բուր ։

Սարվատօրըն օղլու Տիւշմէնին թէքլիֆինի գապուլ խուէրէք , չօգ կէչմէքսիզին անասընը վէ պապասընը պիւս պիւթիւն ունուդմուշ , վէ պիր իշթիյագը ճաճիյանէ իլէ Տիւշմէնին քէնտի այագլարը ալթընտա աչմագտա օլտուղը հուզուզաթ տէրէսընա ատըլըր ։

Մէրգում՝ ֆամիլեայը թարաֆընտան իճրա օլունան թէհարրիյաթը մուտագգիգանէտէն գուրթուլմագ իմքեանըյլէ , էվվէլա Էյմարնամընը թագընմըշ բուր ։ Իշթէ պու նամ թահթընտա օլարագ իկ հարէքէթի իճրա էյլէտի ։ Փըրանսանըն պիր չօգ մէմլէքէթլէրինի տօլաշտըգտան սօնրա , չիմտի մէմլէքէթլէրտէն պիրինէ մուվասէլէթլէ , նադարը մուհայյէթինի ճէլպ խուէպիլմիշ օլտուղը գայէթ զէնկին վէ տուլ պիր գատընըն խանէսինէ գապուլ օլունտը , վէ Տիւշմէնին թէշվիգիյլէ մէրգումէնին պիր չօգ գիգըյմէթ մուճէվհէրաթը հալի պուլունան չէքմէճէսինի աչըրտը ։ Եէնէ գատընըն սէվտիյի տէլիգանլըյը իթհամ իթմէյի խաթըրընա պիլէ կէթիրմէտի , վէ պու սիրրինի մուվաֆֆագըյէթ Սարվատօրըն օղլունա պիր գաթ տահա ճէսարէթ վէրտիյինտէն , պիր չօգ սախթէ էվրագ եափար , վէ պունլար վասըթասըյլա Փըրանսա վէ Պէլճիգանըն մուխթէլիֆ պանքերլէրինտէն մէպալիղի ճէսիմէ գազանըրտը ։

Պիր կիւն , տէլիգանլընըն իգպալի թէշէպպիւսաթընըն

սէմէրէտար օլմաղընա եարտըմ իթմէյէրէք , Վալանսիէն շէհրինին զէնկին պիր չօրապաճըլարընըն խանէսինտէ խըրսըզլըգ իթտիյի սըրատա թութուլտու ․ լաքին պէրապէրինտէ պուլունան արգատաշլարընըն մուավէնէթիյլէ ժանտարմալարըն էլինտէն ֆիրար իթմէյէ մուվաֆֆագ օլտը ։

Տիւշմէն իսէ պու տէլիգանլը շնտան սօնրա թագլիտ իտիլմէյէ պաշլատըլար ։ Այէմի թիճարէթի սարմըշ օլան օ պիր թագըմ սախթէ էվրագըն ֆայիլի պունլար օլտուղը անլաշըլմըշ , վէ պինաէն ալէյհ՝ պու իկի խայինին էշքեալը մախսուսէսի Փըրանսանըն հէր թարաֆընա իշար իտիլմիշ իտի ։ Տիւշմէն իլէ Սարվատօր՝ թէհարրիյաթը վագըանըն կէվշէմէսինէ մէյտան վէրմէք իչիւն , Փըրանսատան մուֆարագաթլա , Իթալիայա կիտէճէք օլան պիր քէօմիւր վափօրընա պինտիլէր ։

Եանլարընտա գիւլլիէթլի աղճէլէրի պուլունտուղընտան , պիր իճթիհատը թամմ իլէ Թիւրինէ վասըլ օլտուլար ։ Սարվատօր վիգոնթ տը Լէօթան նամընը վէ ասըլզատէ պիր տէլիգանլը թավըրընը ալարագ , կիւյա լալասը իլէ պիրլիքտէ իգթանը թահսիլ իչիւն սէյահէթ իտիյօրլար ։ Թիւրինին էն մութէպէր խանէլէրի պու ասըլզատէ Փրանսըզը գապուլ իթտիլէր ․ հէր քէս վէ պիլ խասսա գատընլար անըն կիւզէլլիյինէ վէ ալթուրը նազիքեանէսինէ հայրան օլմագտա իտիլէր ։ Սարվատօր՝ չէհրին էն մէշհուր գատընլարընտան պիրի օլան մատամ Գարմանիօլանըն հիւսնի թէվէճճիւհինի գազանմայա մուվաֆֆագ օլմըշ իտի ։ Պու գատըն հէնուզ սէվիմլի վէ տիլպէր իտի իսէ տէ , խալինի տիլլէրէ տասիթան իթմէքսիզին կիւզէլ պիր տէլիգանլըյա տողրու թէվէճճիւհ խուէպիլէճէք չագը պուլմըշ օլտուղընտան , Սարվատօր անըն քիւչիւք մէճլիսլէրինին էն մահրէմ մուտավիմլէրինտէն պիրի օլտու ։ Տիւշմէն իսէ՝ լալա սըֆաթըյլա տախմա անա ըէֆագաթ իտէր , հէր եէրի կէօզէն կէզիրտի , հէր եէրին սուրէթինի քեմալը մէհարէթլէ ալըր , վէ չօգ կէչմէքսիզին պիւթիւն մէմլէքէթտէ պիր խըրսըզլըգ մաաթէսինտէն պահս օլունմայա պաշլար ։ Թիւրինին բօլիս մուտիրիյէթի իսէ՝ պու կիպի չէյլէրէ պէք տէ օ գատար ալըշըգ օլմատըղընտան , պու եօլտա իլէ-

ողլըգլարըն վէսայիթի իճրայիյեսինի անլամագտան աճիզ գալըր ըտը ։

Սալվաթոր վէ Տիւշմէն արգատաշլարընտան էքսէրիսինի Թիւրլիւ ճէլպ իթմիշ օլտուգլարընտան, պանքէր Դարմանեօլանըն խանէսինտէքի գասայը պօշալթմագլըղը գարարլաշտըրտըլար ։ Պու ճինայէթին մուվաֆֆագիյէթինի թէէմին իթմէք իչուն հէր շէյ հազըր իտի . սաաթ անախթարլար եափըլտը վէ վագթը մուայեէնտէ պիլ ճիւմլէ արգատաշլարը իշ կէօրէճէքլէրի մահալին եագընընտա թօփլանտըլար , կէճէ գայէթ գարանլըգ օլտըղը կիպի , շիտտէթլի պիր եաղմուր սէպէպիյլէ տէ սօգագլար քեամիլէն թէնհալաշմըշ իտի ։

Պունլար պանքէր Դարմանեօլանըն խանէսինին պիւթիւն գափուլարընը պէօյլէ պիր մէհարէթլէ աչտըլար , վէ հիչ պիր էնկէլէ թէսատիւֆ իթմէքսիզին գասանըն պուլունտըղը օտայա վասըլ օլտըլար ։ Պու գասա մէչէ աղաճընտան եափըլմըշ վէ իւզէրինէ տէ գայէթ գալըն պիր տէմիր լէհվա կէչիրիլմիշ օլուպ , գալըն տէմիրլէրլէ տախթայա թութթուրուլմըշ վէ իւչ քիլիտ իլէ տէ գափանմըշ իտի ։ Տիւշմէն պու քիլիտլէրին սուրէթլէրինի ալմամըշ օլտուղընտան , գասայը գըրմագա մէճպուրիյէթ հասըլ օլտու . պինաէնալէյհ՝ խըրսըզլար ալաթը մախսուսէ վէ չէքիչ գամալար վասըթասըյլա քիլիտլէրի գըրմագա չալըշըյորլար . Ֆագաթ քիլիտլէր տէօրթ նէֆէր հայտուտըն շիտտէթլի պազուսընա տայանամայըպ աչըլմաղայը սըրատա , պիրտէն պիրէ պիր տապանճա բաթլատըղը իշիտիլտի ։

Խըրսըզլար հէման ֆիրար իթտիլէր ։ Մա մաֆիհ քէնտիլէրինի սօն աճէլէ տըշարը տէհշէթ իթմիշ օլան պու տապանճա սատալէրի քէնտիլէրինէ գարշը աթըլմամըշ իտի ։ Պանքէր Դարմանեօլա՝ իրթէսի կիւնիւ քիւչիւք պիր սէյահաթ իճրա իթմէյէ մէճպուր օլտուղընտան , տապանճալարընը խըտմէթքեարընա թէսլիմ իթմիշ վէ պունլարը թէմիզլէմէսինի էմր իյլէմիշ իտի . խըտմէթքեար իսէ պաղչէ տէրունինտէ պուլունան թէսալիֆիճէսինէ գուլլանմագ հէր նասըլսա պօշալթմըշ վէ խըրսըզլարըն պուլունտուգլարը օտանըն

բէնճէրէսի տէ իշպու պաղչէյէ նազըր օլտուղընտան , անլէրին ֆիրարընա սէպէպ օլմըշ իտի ։

Խըրսըզլար ֆիրար իթտիքլէրի սըրատա , խըտմէթքեարը եէրէ տէվիրտիլէր ։ Մէրգում՝ կիճէ եարըսընտա էֆէնտիսինին պաղչէսինտէ տէօրթ նէֆէր մէճհուլ շախսա թէսատիւֆ իթտիյինտէն տօլայը բէք զիյատէ մութէհաճճիպ օլարագ , պիլա թէրէտտիւտ անլէրի գօվալամաղա պաշլատը . Նիհայէթ պունլարտան պիրինի եագալամագ իւզէրէ իքէն , հայտուտը մէրգում պիրտէն պիրէ արգասընա տէօնտիւ , վէ խըտմէթքեարըն թա կէօյսիւնէ պիր խանչէր տարպէսի գօնտուրտու . պիչարէ խըտմէթքեար եէրէ տէվրիլիպ գալտը ։

Խըրսըզլար խըտմէթքեարըն էլինտէն գուրթուլտուգտան սօնրա , հիչ պիր էնկէլէ թէսատիւֆ իթմէքսիզին , պանքէր Դարմանեօլանըն գօնաղընտան ֆիրարա մուվաֆֆագ օլտըլար ։

Տիւշմէն իլէ Սալվաթոր սաքին օլտուգլարը օթէլէ մուվասէլէթլէ , քէնտի օտալարընա չէքիլտիլէր , վէ կիւզէլ պիր աթէշ էօնիւնտէ օթուրտուգտան սօնրա , Տիւշմէն Սալվաթորա խիթապէն .

— Պու ագշամքի հարէքէթինի պէյէնտիմ՛ , ազիզիմ... իշինի քէնտի էլինէ կէօրիւյօրսըն . Հէրիֆ եարալանմըշ վէ պէլքի տէ էօլմիւշ տիւր . — տէտի ։

— Էվվէթ , իթալիա հապիսխանէլէրիյլէ իւլֆէթ իթմէքտէն իսէ , օն ատամ էօլտիւրմէյի թէրճիհ իտէրիմ՛ ։

— Բէք ալէա , բէք ալէա , ումարըմ քի աղ վագթ զարֆընտա սէն ումտունը պաստըրաճագսըն ։ Ֆագաթ պու կիճէքի վուգուաթըն նէթիճէսի նէ՞ օլաճագ տըր ։

— Հիչ . պու խըտմէթքեար էօլմէմիշ օլսա պիլէ , իշիմիզտէն հիչ քիմսէյի թանըյամայաճագ տըր . չիւնքի աաէթիմիզ մուճիպինճէ հէրիմիզ մասքէլի իտիք ։

Տիւշմէն իլէ Սալվաթորըն մուհավէրէսի պու մէրքէզտէ իքէն , օթէլին խըտմէթքեարլարընտան պիրի իչէրի կիրտի վէ մէճհուլ պիր ատէմին քէնտիլէրիյլէ կէօրիւշմէք իսթէտիյինի խապէր վէրտի ։ Սալվաթոր իչէրի կիրմէսինի խըտմէթքեարա էմր իտէրէք , շախըս մէճհուլ օտայա կիրտի . պու ատէմ՛

օ կիճէքի խըրսըզլըգ թէշէպպիւսինտէ քէնտիլէրինէ մուա-վէնէթ իթմիշ օլան խըրսըզլարտան պիրի օլուպ , նիհայէթ պիր թավր իլէ անլէրէ խիթապէն .

— Զապուգ պիր բօսթա արապասը պուլունուզ տա պու-րատան ֆիրար իտինիզ . պիր իքի սաաթա գատար թութըլ-մազ իսթէմէզսէնիզ , չար չաբուգ եօլա չըգընըզ . Եարալանմըշ օլան խըտմէթքեարըն իֆատասը վէ էհալինին թէվաթուրա-թը սիզի սուրէթի ալէնիյէտէ իթհամ իթմէքտէ տիր . խըտ-մէթքեար Մ. վիգօնթ տը Լէսթանը թանըմըշ օլտըղընը մու-սիրրէն խոտխա խոյօր .

Սալվաթօր . – Պէնի թանըմը՞շ մը . . . լաքըն պու օլամազ չէյ տիր . հէքիմիզ տէ մաքէլի տէյի՞լ մի իտիք .

Խըրսըզ . – Սէնին մաքէն եուզինտէն տուշմուշ օլմալը . պէլքի պիր իքի սէօզ տէ սէօյլէմիշսին . Նիհայէթ պէն չուրա-սընը պիլիրիմ քի խըտմէթքեար սէնի թանըմըշ օլտըղընտան , պիր իքի սաաթա գատար սիզի եագալայաճագլար տըր . Համ-թա ատլըյէ մէմուրլարը շիմտի պանքէրին խանէսինտէ պու-լունըյօրլար : Պէն վազիֆէմի իճրա իթտիմ . պէնտէն կիւնահ չըգտը . սիզ նա՛սըլ իսթէրսէնիզ էօյլէ եափընըզ :

Սալվաթօր օրատա գալմագ վէ զուհուր իտէճէք ֆուր-թունայա կէօքիւս վէրմէք իսթէտի իսէ տէ , Տիւշմէն հէման մուֆարագաթ իթմէք տահա զիյատէ մուվաֆըգ մասլահաթ օլաճաղընը անլայարագ , Սալվաթօրա խիթապէն .

— Դաշտա թէրէ եազը չանազը պուլունտըղը վագըթ , կիւնէշէ չըգմամալը տըր . սօնրա եաղ էրիր տէ բնանըն իւս-թիւ պաշը պէրպատ օլուր (1) . – տէտի .

Տիւշմէնին սէօզլէրի Սալվաթօրըն էֆքեարընը թէպտիլ էյլէտիյինտէն , պու մուհավէրէնին ճէրէյանընտան պիր գաչ տագըգա սօնրա , Սալվաթօր իլէ իքի արգատաշը պիր բօսթա արապասընա բաքիպէն եօլա րէվան օլտըլար .

Պունլար Ֆրանսայա հէնուզ ավտէթ իթմիշ իքէն , Վար

(1) Եահուտի խըրսըզլարը պէյնինտէ մուսթամէլ պիր նէվ տար-պը մէսէլ տիր .

վիլայէթինին տէֆթէրտարը ումումիսինին գասասընը սօյտը-լար վէ 35,000 ֆրանքա գարիպ պիր մէպլաղ ախզ իթտիլէր . Պու սըրգաթ էբէյիճէ ղարիպ ահվալ թարզընտա վուգու-պուլմըշ օլտըղընտան , Սալվաթօր իլէ արգատաշլարընըն թա-պիաթը քիւսթախանէսինին տէրէճէսինի օգույանլարըմըզ նազարընտա թային իթմէք իւզրէ , պէր վէճհի ատի տըրճ ի-տէճէյիզ :

Սալվաթօր՝ մուխթէլիֆ տէֆթէրտարլարա այիտ վէ հա-միլինէ թէէտիյէ իտիլէճէք պիր թագըմ հավալէ քեաղըտ-լարը ասթըն ալարագ , պունլարըն քեաֆֆէսինին տէ սուրէթ-լէրինի ալմըշ ըտը . վիգօնթ տը Լէսթանըն լալալըգ խըտմէ-թինտէն տահա ուշագըլըգ մէմուրիյէթինէ կէչմիշ օլան Տիւշ-մէն իսէ՝ օ՛ գատար մահիրանէ մանօվրալար չէվիրտի քի , Վար տէֆթէրտարընըն խըտմէթքեարը խուսուսի իլէ տօսթլըգ բէյտա իթմէյէ մուվաֆֆագ օլտու :

Պու խըտմէթքեար գասանըն պուլունտըղը օտատա եա-թար ըտը . Բէնտիսի ղայէթլէ չայանը իթիմատ պիր տէլի-գանլը օլտըղընտան , Տիւշմէն անը րիշվէթլէ գանտըրմագ գա-պիլ օլամայաճաղընը անլատը , վէ պինաէն ալէյհ՝ իւզէրինէ հիւճիւմ իթմէք վէ անը թէշէպպիւսլէրինին մուվաֆֆագիյ-էթինէ մանի օլամայաճագ պիր հալէ գօյմագ իսթէտի . լա-քին խըտմէթքեար սատըգ պիր քէօբէք կիպի քէնտիսինի ճէ-սուրանէ պիր սուրէթտէ միւտաֆաա իթմէյէ մուգթէտիր օլ-տըղընտան , Տիւշմէն անա տօսթանէ պիր սուրէթտէ եանաշ-մայը տահա զիյատէ մուվաֆըգ ագըլ ու հիքմէթ կէօրտիւ : Պինաէն ալէյհ՝ միւնասիպ պիր վագըթտա իքրամ իթտիյի պիր գաչ շիշէ միւրանոն շարապը խըտմէթքեարըն տիլինի աչա-րագ , պիւթիւն սէրկիւզէշթինի Տիւշմէնէ նագլ էյլէտի .

Պու սէրկիւզէշթ բէք սատէ պիր շէյ իտի իսէ տէ , խըտմէթ-քեար ղարիպ պիր վագըատան տա պահս իթմիշ օլտըղընտան , Տիւշմէն պունտան իսթիֆատէ իտէպիլէճէյինի ֆէհմ էյլէտի : Խըտմէթքեար՝ սէրկիւզէշթինի նագլ իթտիյի սըրատա , քէն-տի մէմլէքէթինտէ էսքի պիր աէյիլէ պուլունտըղընը վէ պու աէյլէյէ ճինլէր կէօրինտիւյիւնիւ սէօյլէմիշ իտի . Տիւշմէն

պու հիքեայէյի իշիտինճէ պիր գահգահա սալըվէրտիյինտէն, խըտմէթքեար.

— Էկէր սիզ տէ պէնիմ կիպի պու ճինլէրի կէօրմիւշ օլսայըտընըզ, պէօյլէ կիւլմէյէճէքտինիզ. — տէտի.

Տիւշմէն, թէսավվուր իթտիյի սըրգաթը պաշգա չըգարմագ իւզրէ լազըմ օլան թէտապիրի պիրտէն պիրէ պուլմըշ օլտուղընտան, թէմքինլի պիր թավր իլէ.

— Սահի՞հ մի սէօյլէյօրսընըզ. — տէյու սօրտըգտա, խըտմէթքեար.

— Էվվէ՛թ, եալան սէօյլէյէճէք նէ՞ վար. — տէյու ճէվապ վէրտի.

Նիճէ գարանլըղը օրթալըղը գափլամըշ օլտուղընտան, քիւչիւք պիր լօգանթատա օթուրմըշ օլան Տիւշմէն իլէ խըտմէթքեար՝ խանէլէրինէ ազիմէթ իթմէք իւզրէ այաղա գալգտըլար, վէ շէհրէ մուվասէլէթ իթտիքտէն սօնրա, պիր պիրինտէն այրըլտըլար. Սալվատօր, Տիւշմէնին թասալաթըղը բըլանը պէյէնմիշ իտի. Պինաէն ալէյհ՝ հէր իքիսի տէ թէքէտէն թըրնաղա գատար սիյահ լիպասլար կիյինտիքտէն սօնրա, հիչ պիր էնկէլէ թէսատիւֆ իթմէքսիզին խըտմէթքեարըն եաթտըղը օտայա կիրտիլէր. Եուգարըտա սէօյլէտիյիմիզ վէճհիլէ, տէֆթէրտարըն գասասը պու օտատա պուլունըյօրտը. Արգատաշլարը տախի էթրաֆա նազարէթ իթմէքտէ իտիլէր.

Միչարէ խըտմէթքեար պիրտէն պիրէ ույանըպ վէ էօնիւնտէ տուրմագտա օլան պու իքի մէճհուլ շախսը կէօրիւնճէ, օ՛ տէրէճէ իւրքտիւ քի սէս չըգարմաղա գուվվէթ պուլամատը. Սալվատօր իլէ Տիւշմէն վագթ ղայպ իթմէտիլէր. Պիրի սախթէ անախթարլար վասըթասըյլա գասայը աչտըղը սըրատա, տիկէրի տէ էլինտէ թութտըղը քիւչիւք պիր մօմըն ալէվի իւզէրինէ քիպրիթ թօզու աթմագտա իտի.

Պէտպախթ խըտմէթքեար իքի հայլազ իլէ գարշը գարշըյա պուլունտուղընը պիլսէ, քէմալը ճէսարէթլէ քէնտի քէնտիսինի միւտաֆաա իտէպիլիր իտի իսէ տէ, , ճինլէր գարշըսընտա պուլունտուղընը տիւշիւնէրէք, քէնտիսինի ղայպ իյլէտի. Սալվատօր իլէ Տիւշմէն իշլէրինի պիթիրտիքտէն սօնրա, չէքիլիպ կիթտիլէր. Լաքին ղարիպ պիր թէսատիւֆ սէմէրէսի օլարագ, իրթէսի կիւնիւ պիր բօսթա արապասընա պինէճէքլէրի սըրատա, զէքի պիր ժանտարմա թարաֆընտան թէվգիֆ, վէ էքս մահքէմէի ճինայէթի հուզուրունա կէօթիւրիւլէրէք օնար սէնէ քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլտըգտան սօնրա, Թուլօն բրանկասընա նագլ իտիլտիլէր.

Պունլար էն թէհլիքէլի բրանկապէնտլէրէ թախսիս իտիլմիշ օլան 3 նումէրօլու տիվանխանէյէ տուխուլլէրինտէ, ումում թարաֆընտան ալգըշլարլա թէլագգի օլունտըլար. պիւթիւն բրանկապէնտլէր րէսմի խօշամէտիյի իյֆա իթտիքտէն սօնրա, անլէրին աշգընա շարապլար իչիլտի վէ հէր քէս քէնտի հիքեայէսինի նագլ իյլէտի. Տիւշմէն քէնտի սէրկիւզէշթինի 3 նումէրօլու տիվանխանէնին էսկիլէրինէ նագլ իթտիյի սըրատա, Սալվատօր տախի արգատաշընա արզ իտիլէն թէպրիքեաթ վէ թալթիֆաթա ազ չօգ հիսսէտար օլմագտա ըտը-տու. խուսուսըյլա պանքէր Գարմանեօլանըն գօնաղընտա իճրա օլունան սըրգաթ մատտէսինտէ կէօսթէրմիշ օլտըղը ասարը տիրայէթ վէ ճէսարէթ բէք զիյատէ մազհարը թահսին օլտու.

Պու իքի տօսթլար քիւրէկէ վասըլ օլուր օլմազ, պիր բըրանկապէնտէ լազըմ օլան հէր տիւրլիւ ուֆագ թէֆէք չէյլէրի թէտարիք իթտիլէր, վէ միւսթահագգ օլտըղը ճէզա-սէզայը չէքմէյէ լայըգ օլան պիր ատէմ կիպի եաշամագա պաշլատըլար. Տիւշմէնին իւզէրինտէ պանգա գաիմէլէրինտէն իպարէթ օլարագ էբէյիճէ ճէսիմ պիր մէպլաղ պուլունտըղընտան, ֆիլ տիշինտէն մամուլ վէ տէօրթ բարմագ ուզունլըղընտա պիր մահֆազա թէտարիք իթմէյէ մուվաֆֆագ օլտու. պու մահֆազա տէրունինտէ պիր եօլ թէզկիրէսի վէ պիր տէ տէսթէրէ սըղապիլիր իտի.

Տիւշմէն իլէ Սալվատօր ֆիրար քէյֆիյէթինի թէսհիլ իթմէք իչուն հէր չէյի հազըրլամըշ օլտուգլարընտան, քէմալը միւսաիտ պիր ֆըրսաթըն զուհուրընա պէքլէսիւքիւնէթլէ մէքտէ իտիլէր. Լաքին չօգ կէչմէքսիզին պու գարարլարընը արգատաշլարընտան պիրի թարաֆընտան քէշֆ իտիլմիշ օլտըղընը ֆարգ իթտիլէր.

Սալվատոր քիւրէք գօմիսէրինին նազարը թէվէճճիւհինի ճէլպ իթմիշ օլտուղընտան, զէնճիրպէնտ օլարագ չալըշմագա կիթմէզ, վէ պիլաքիս հապսխանէ տախիլինտէ սէրպէսթ սէրպէսթ կէզէպիլիր իտի. Հալ պու քի Տիւշմէն պու կիպի միւսաատաթը մախսուսէյէ մալիք օլմատըղընտան, տիկէր պիր բրանկապէնտէ պաղլը օլտուղը հալտէ, չալըշմագա կիտէր իտի. Մէրգումըն պէշ սէնէ քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլուշ օլան զէնճիր արգատաշը՝ Նիկլոտի իւչ Նիկլոտի պէշ տալարընտա կիւզէլ պիր տէլիգանլը իտի. Մունթազամ չէհրէսինտէ ճէսարէթ վէ մէթանէթի թապիաթընա տէլալէթ իտէճէք ասարը մախսուսէ մէշհուտ իտի. Հիքեայէմիզին տէվամընտա մուհիմմ պիր րօլ օյնայաճագ օլան պու տէլիգանլըըն նէ՛ սէպէպէ մէպնի Թուլոն բրանկասընա կէթիրիլմիշ օլտուղընը պէր վէճհի աթի նագլ իտէճէյիզ.

6

ԻՆՍԱՆ ՆԱՍԸԼ ՍԱԽԹԷՔԵԱՐ ՕԼՈՒՐ

Տիւշմէնին զէնճիր արգատաշը միւթէպէր պիր ֆամիլեանըն օղլու օլուպ, եօլու իւզէրինտէ հէր նասըլսա պիր գատընա թէսատիւֆ իթմիշ վէ պու գատըն սէպէպիյլէ բէք պէօյիւք ֆէլաքէթլէրէ տիւչար օլմուշ իտի.

Պու գատըն՝ Տապպաղխանէ սօգաղընտագի խըրըզլար մէյխանէսինին իխթիյար տէզկեահտարը վալիտէ Սան-Րըֆինինին գըզը օլուպ, իսմի տէ Սիլվիա իտի. Մէրգումէ ֆէվգէլատէ պիր վագըա սայէսինտէ, Սէն-Տրօնի մէքթէպինտէ թէրպիյէ կէօրմիւշ իտի.

Վալիտէ Սան-Րըֆիւ, Լէժիօն տ'Օնէօր նիշանընը հաիզ օ-

լան վէ գումարպազլըգլա մէշղուլ պուլունան իխթիյար պիր զապըթ թանըը իտի. Պու զապըթըն պիր գըզը պուլունուպ, անը Սէն-Տրօնի մէքթէպինէ իտխալ իթմէք իւզրէ րուխսաթը մախսուսէյի էլտէ իթմիշ իտի. Լաքին չօճուգ հէր նասըլսա խասթալանըպ եաթագա տիւշտի. Չիչէք իլլէթի պիչարէյի պիրտէն պիրէ գափլայըպ, պիր գաչ կիւն զարֆընտա մէզարա կէօթիւրտիւ. Վալիտէ Սան-Րըֆիւ պու խապէրի ալըր ալմազ, զապըթը նէզտինէ ճէլպ իթտիրտի, վէ պիր խըրսըզտան տօղմըշ օլան գըզընը էօլէն չօճուղու պէտէլ մէքթէպէ իտխալ իթմէսինի թէքլիֆ էյլէտի. Իխթիյար զապըթ պու թէքլիֆի մաէլ մէմնունիյէ գապուլ իթտի վէ մատմուազէլ Սան-Րըֆիւ Սէն-Տրօնի մէքթէպինտէ բարլագ պիր թէրպիյէ կէօրտիւ. Լաքին օն ալթը եաշընտա օլտուղը զէման, մէշհուր պիր տօլանտըրըճը քէնտիսինի գաչըրտը.

Պու ատէմ քէնտիսինի սէվմէտիյինտէն, գըզ ազար ազար նէֆրէթ իթմէյէ պաշլայըպ, պունտան եագայը գուրթարմագ իսթէտի. Օ սըրատա Մարսիլեատա պուլունտուգլարընտան, աշըգը օրատագի ճէմիյէթլէրտէ սախթէ պիր նամ իլէ բարլագ պիր չէօհրէթ գազանմըշ իտի.

Պէբօ նամընտա քէօյլիւ պիր պալըգճը քէնտիսինէ աշըգա իթմիշ օլտուղընտան, հէր նէրէյէ կիթսէ արգասը սըրա տօլաշմագտա իտի. Վալիտէ Սան-Րըֆինինին գըզը անըն պու հարէքէթինի կէօրիւնճէ, մէրգումը պիր գաթ տահա թէշվիգ, վէ էկէր աշըգընը էօլտիւրմէյի կէօզէ ալտըրաճագ օլուրսա քէնտիսինի սէվէճէյինի, վէ Իթալիայա ֆիրար իթտիքտէն ալթը այ սօնրա թէքրար Ֆրանսայա ավտէթինտէ, քէնտիսիյլէ էվլէնէճէյինի թէահհիւտ էյլէտի. Լաքին տիկէր թարաֆտան, պալըգճըտան տախի եագայը գուրթարմայը տիւշիւնմէքտէ իտի. Զիրա անըն Ֆրանսայա ավտէթինտէ բօլիսէ վագը օլաճագ պիր իխպարը իւզէրինէ քիւրէյէ գատար կիտէճէյի շիւպհէսիզ իտի.

Պէբօ, մատմուազէլ Սան-Րըֆինինին աշըգընը էօլտիւրտիւքտէն սօնրա, Իթալիայա գաչտը. Սիլվիա իսէ ագթրիս օլարագ, Մարսիլեատա օյնամագա պաշլայըպ, բարլագ պիր

մուվաֆֆագըյեթ քեսպ իլէտի, վէ Սէրվինէի նամընա պիր տէլիգրամըյը սէվմէյէ պաշլատը. Սիլվիա մէրգումը տանաթը սէրվէթտէն զանն իթմէքտէ իտի իսէ տէ, տէլիգրամըն իյիրմի պին ֆրանգտան պաշգա ագչէսի եօգ իտի.

Պու տէլիգրանը՝ մատմուազէլ Սան-Րօֆիւյիւ բէք գըյատէ սէվտիյինտէն, վէ մէրգումէնին միւճէվհէրաթը քեամիլէն բէհինտէ պուլունտըգընը տա պիլտիյինտէն, անլէրի չըգարմագ ագմինէ տիւշտիւ. պինաէն ալէյհ՝ ահիթէ քեաղըտլարը եաքարագ քիւլլիյէթլի պիր մէպլաղ գազանըրտը. քէնտիսի պու իշին մէճհուլ գալաճագըտը վէ վատէսի հուլուլիւնտէ մէպլաղը մէգքիւրիւ թէմամըյլէ թէէտիյէ իտէճէյինի զանն իթմէքտէ իտի. լաքին քեաղըտլարըն պէտէլաթընը թէէտիյէ ճիւզի պիր թէէխխիւր իլէ, պէշ սէնէ քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլտու. Սէրվինէի՝ Տիւշմէնին զէնճիր արգատաշը օլան տէլիգրանը իտը.

Մէրգում հէր նէ գատար սախթէքեար իտը իսա տա, խըրգըթլըգտէն հէնիւզ նամուսքեարլըգ ճէսէրի պուլունտըգընտան, Տիւշմէն իլէ պէրապէր զէնճիրի եատէթի քէմալը սապը ու միւքիւնէթլէ չէքմէքտէ, վէ ֆագաթ գաչըպ գուրթուլմայը տա տախմա խայալընտան կէչիրմէքտէ իտի.

Վուգուաթըն պիր պիրինէ պագլը օլմասը սէպէպիլէ, հիքեայէմիզէ քեամիլէն մէրպութ պուլունան պու էշխասըն քեաֆֆէսինի տէ իլէրիտէ կէօրէճէյիզ.

Սէրվինէնին քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլմասընտան իքի այ սօնրա, Սիլվիա, Մարքի տը Բօզըլ իլէ էվլէնմիշ, վէ պիր կիւն անսըզըն կէզէր իքէն հէր նասըլսա մարքի տէնիզէ տիւշիւպ պօղուլմուշ օլտըգընտան, քէնտիսի զէնկին վէ սէրպէսթ պիր մարքիզ օլարագ գալմըշ իտը.

Պու տէհշէթլի գազըն՝ պախթընըն եավէր կիթմէսի իլէ մարքի տը Բօրրիէր նամընը թագընմըշ օլան Սալվատօրը նամընը սէվմէյէ պաշլամըշ օլտըգընը իլէրիտէ կէօրէճէյիզ.

7

ՖԻՐԱՐ

Տիւշմէն՝ զէնճիր արգատաշը Սէրվինէնին նամըբէ օլուպ քէնտիսինէ տա քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլմըշ օլտըգընը քէնտիսինէ աքրապա իթմէք էֆքեարընտա օնագ իթտիրտիքտէն սօնրա, ֆիրար իթմէք իգրէ, անա պագը չէյլէր սօրուպ օյմատըգընը անլամագ իգրէ, անա պագը չէյլէր սօրուպ օլմատըգընը... տէնէմէքտէ, վէ պատէհու թապիաթընըն չիտտէթինի տէ տէնէմէքտէ, անըն վէ տիւկէր պիր բրանկապէնտըն արախտէշլըգընտէն, անըն վէ տիւկէր պիր բրանկապէնտըն արատարընտա պիր միւնազաա խըգա իտէտի. Մէսէլէ բրանկա պէքարընտա պիր միւնազաա խըգա իլէտի. Հալ պու քիճիլէրինտէն պիրինի սօյմագտան իպարէթ օլուպ, հալ պու քիճիլէրինտէն պիրինի սօյմագտան իպարէթ օլուպ, Սէրվինէնին մուավէնէթինէ պու իշի պաշա չըգարմագ իչուն Սէրվինէնին մուավէնէթինէ պու իշի պաշա չըգարմագ իչուն, մէրգում թէքլիֆի վագըը գաինթիյաճ պուլունտըգընտան, Շիտտէթի մուհապպէթի սաիգասըյլա պիր պուլ իթմէտի. Շիտտէթի մուհապպէթի սաիգասըյլա պիր սախթէքեարլըգ իճրասընա թէսատտի իթմիշ իտի իսէ տէ, սօղուգ գան իլէ պիրինի սօյմագա մուգթէտիր տէյիլ իտի. Սէրվինէնին պու իշի քէնտիսինէ թէքլիֆ իթմիշ օլան չախը՝ Սէրվինէնին պու իշի քէնտիսինէ թէքլիֆ իթմիշ օլան չախը հիտտէթ օլարագ րէտտինի կէօրիւնճէ բէք գըյատէ տիւշարը հիտտէթ օլարագ րէտտինի կէօրիւնճէ իթմէք իսթէմէյօրմըսըն...

— Վա՛յ... պանա եարտըմ իթմէք իսթէմէյօրմըսըն...

— Վա՛յ... պանա եարտըմ իսթէմէյէ կէօյլէ իսէ պունտան սօնրա հիչ քիմսէյէ եարտըմ իսթէմէյէճէյիմ. — տէտի, վէ պատէհու ճէքսին... սէնի չիյ չիյ եէյէճէյիմ. — տէտի, վէ պատէհու թէհտիտամիզ պիր սուրէթտէ Սէրվինէնին իւզէրինէ աթըլտը.

Սէրվինէի պիր տագըգաճըգ քէմալը մէթանէթլէ տուրտու, վէ օլանճա գուվվէթինի խաթըրլայ լիւզում կէօրմէտի, վէ օլանճա գուվվէթինի թիւքէնտիքտէն սօնրա, իքի էլլէ տէ տիւշմանը տէրէ տէփիրտիքտէն սօնրա, իքի էլլէ տէ սիգին մէրգումը եէրէ տէփիրտիքտէն սօնրա, լութֆ տիլէմէյէ անը մէճպուր իթէպօղազընը սըգարագ, լութֆ տիլէմէյէ անը մէճպուր իթտի. Տիւշմէն պու թէճրիւպէտէն բէք գըյատէ մէմնուն օլատը, վէ օկիւնիւն ագշամըը էմրագ, գավգայը հէման թէսքին, վէ օկիւնիւն ագշամը էմրագ...

րի Փիրարա քէնտիսինին տէ իշթիրաք իթմէսինի Սէրվինիյէ Թէքլիֆ իյլէտի ։ Սէրվինեի պու Թէքլիֆի մաէլ մէմնունիյէթ գապուլ իթտի ։

Գաչմագ բլանը բէք սատէ իտի ։ Տիւշմէնին մալիւմի օլան պիր ճինայէթ իշլէմիշ պուլընան Գօրսիգալը Մաթէօ նամընտա պիր ատէմ քիւրէք խասթէխանէսինտէ ճէրրահլըգ մէմուրիյէթինտէ պուլընտըղընտան, պու պապտէ քէնտիլէրինէ մուավէնէթ իթմէյի Տիւշմէնէ վատ իյլէտի ։ Իւչ պըրանկապէնտլէր` խասթա օլտուգլարընը պէհանէ իթթիխազ իտէրէք, խասթախանէյէ կիրտիլէր, վէ տիվանխանէ սիվարը իւզէրինտէ պիր տէլիկ աչարագ, տըշարը չըգտըլար վէ հավլինին գայըն մէյէ թախթալարը ալթընտա իքի ժանտարմա իւնիֆօրմասը վէ խարթուճլարըյլա պիրլիքտէ սիվարի Թիւֆէնքլէրի պուլտըլար. Տիւշմէն իլէ Սալվաթօր Թէբէտէն Թըրնագա գատար ժանտարմա գըյաֆէթինէ կիրտիլէր. Սէրվինեի իսէ լիմանտան լիմանա նագլ օլունան պիր ճանի րօլունը օյնատը, վէ պու սուրէթլէ Թուլօնը կէչտիքտէն սօնրա, Պօսէ եօլունը էլէ ալտըլար ։

Թուլօնտան էբէյճէ ուզագտա, գայէթ սըգ պիր օրման արասընտա պուլունմուշ օլան տար պիր եօլու Թութտուլար վէ պու օրման տէրունինտէ աղաճըգ պահալթըլանմագ արզուսընտա տիւշտիւլէր. Փագաթ օրայա հէնուզ վասըլ օլմուշլար իքէն, իւչ բարէ Թօբ աթըլտը, վէ պու Թօփլար իւչ քէրրէ Թէքրար իտիլտի. Քիւրէքտէն իւչ բրանկապէնտ գաչմըշ օլտուգլարը վէ պունլարտան պիրինի քիմ եագալայաճագ օլուրսա, եիւզ ֆրանք գատար պիր պախշիշ ալաճագը Թուլօն էթրաֆընտագի էհալիյէ իլան իտիլմէքտէ իտի ։

Տիւշմէն. — Աքշամ օլընճայա գատար պու օրմանտա գալսագ ֆէնա օլմազ զանն իտէրիմ. Պօսէ գասապասընը կէճէ վագթը տա կէչէպիլիրիզ. — տէտի ։

Սալվաթօր. — Եա՛ շու ընսան աւճըլարընտան պիր գաչընա Թէսատիւֆ իտէճէք օլուրսագ ։

Պու սէօզլէ մուհթէրիզ, Սալվաթօր` արգատաշլարընա պիր սիւրիւ քէօյլիւլէր կէօսթէրտի քի, պունլար պալալանմըշ

գարապինալար վէ Թիւֆէնքլէր իլէ միւսէլլահ օլտուգլարը հալտէ, Փիրարիլէրին կիզլէնմիշ օլտուգլարը աղաճլարա հաքիմ օլան քիւչիւք պիր Թէբէտէն եօգարը չըգմագտա ըտըլար ։

Տիւշմէն. — Լաքին արատըգլարը ա՛տ կիյինմիշ օլտուղումուզ իւնիֆօրմա ալթընտա մէսթուր օլտուղունը քէշֆ իտէճէք գատար զէքավէթլէրի եօգ տըր. Էն զիյատէ իհթիրազ օլունաճագ չէյ` Պօսէ գասապասը սիլահտաշլարըմըզտան պիրինէ Թէսատիւֆ իթմէք խուսուսը տըր. Պիր քէրրէ Գաժ օրմանընա վասըլ օլուրսագ, եագայը գուրթարմըշ օլուրըզ ։

Հավա նէ՛ բէք սըճագ վէ նէ՛ տէ բէք սօղուգ օլմատըղը վագթլար, ժանտարմալար` աքշամ իւզէրի պազէն պարկիրլէրէ րաքիպէն մահալլը մէմուրիյէթլէրինին էթրաֆընը տօլաշմագա չըգարլար ։ Տիւշմէն, ժանտարմալարըն պու կիպի ատէթլէրինէ վագըֆ պուլունտըղընտան, հիչ պիր չէյտէն գօրգուլարը օլմայաճաղընը հիսապ իթմէքտէ իտի. Չիւնքի Սալվաթօր վէ Սէրվինեի իլէ պիրլիքտէ օրմանտան տըշարը չըգտըղը զէման, մէմալիքի ճէնուպիյէտէ բէք նախօշ օլան տէվամլը պիր եաղմուր եաղմագտա ըտը ։ Լաքին Պօսէ ժանտարմա օն պաշըսը էվինին իշլէրինէ նազարէթ իտէն գատըն իլէ գավղա իթմիշ վէ պունըն իչուն բէք զիյատէ Թէրսլէշմիշ օլտըղընտան, քէնտի Թահթը էմրինտէ պուլունան ժանտարմալարընտան, քէնտի Թահթը ...

լարը պիթ Թէրճիհ ինթիխապ իթմիշ վէ պունլարը աթլարա պինտիրտիքտէն սօնրա, քէնտիսի տէ պիրլիքտէ օլարագ Թէվրիյէ գօլունա չըգմըշ ըտը ։

Փիրարիլէր, կիւնիւն պիր գըսմընը կէչիրմիշ օլտուգլարը օրմանտան տըշարը չըգտըգտան սօնրա, միւմքին օլտըղը գատար տար վէ սարփ կէչիտլէրտէն եիւրիւմէյէ պաշլատըլար. Նիհայէթ կէճէ գարանլըղը օրթալըղը պիւս պիւթիւն գափլատըղընտան, վէ քէնտիլէրի տէ Պօսէ գասապասընտան անճագ պիր չէյրէք ֆէրսախ ուզագտա պուլունտուգլարընտան, պէօյիւք եօլը էլէ ալմագ վագթը կէլմիշ օլտըղընը զանն իյլէտիլէր. Լաքին օրայա մուվասէլէթ իթմէք իւզէրէ իքէն, եօգարըտա պահս իթմիշ օլտըղըմըզ ժանտարմա օն պաշըսընըն

թահթը գումանտասընտա պուլունան տէվրիյէ գօլըրա թէսա-տիւֆ իթթիլէր . պունըն ուզէրինէ թէաճճիւպէ տէլալէթ իտէր պիր հարէքէթլէ պուլունտուլար . լաքին քէնտիլէրինի թութմաղա չապալատըլար վէ Տիւշմէն ղայէթ սէսին պիր սէտա իլէ « Աքշամլար խա՛յր օլսուն , արգատաշլար » տէտիքտէն սօնրա , ուչիւ պիրլիքտէ քէմալը սիւրաթլա եօլլարընա տէվամ իթթիլէր ։

Ֆիրարիլէր պու պէլատան գուրթուլմըշ զանն իթմէքտէ իտիլէր . լաքին չօգ կէչմէքսիզին զաննլարընտա խաթա իթմիշ օլտուգլարընը անլատըլար ։ Ժանտարմա օն պաշըսը կիւնտիւզին հէր եանա աքսէնտազ օլմուշ օլան թօբ տարպէլէրինի պիրտէն պիրէ տէրխաթըր իթմիշ վէ թէսատիւֆ իթտիյի ժանտարմալարըն չէհրէսինի՝ մէվճուտ օլան ժանտարմալարըն հիչ պիրիսինէ պէնզէմէմիշ օլտուղընտան , զիհնինտէ պիր թագըմ շիւպհէլէր հասըլ օլտու , վէ պու շիւպհէլէրինի իզալէ իթմէք ուզրէ , էրէյիճէ մէսաֆէ գաթ' իթմիշ օլան սախթէ ժանտարմալարա խիթաբէն .

— Պագանըզ ա՛ , արգատաշլա՛ր . . . հէ՛յ , արգատաշլա՛ր . . . աղաճըգ տուրընըզ . . . սիզինլէ գօնուշմագ իսթէրիմ . — տէյիւ հայգըրտը ։

Սալվաթօր մէյուս օլարագ Տիւշմէնէ խիթաբէն .

— Կէօրտի՞ւն միւ պէլայը . . . շիմտի նէ եափմալը . . . գաչմալը՞ մը , եօգսա տուրմալը մը ։

Տիւշմէն . — Այնը սուրէթտէ եօլըմըզա տէվամ իթմէլիյիզ . . . քէնտիլէրինի իշիթմէտիք զանն իտէճէքլէր ; վէ իհթիմալ քի պիզի արթըգ րահաթ պըրագաճագլար տըր ։

Սէրվինի « Լաքին պագընըզ » տէտիքտէ , Սալվաթօր իլէ Տիւշմէն պաշլարընը արգալարընա չէվիրտիլէր։ Ժանտարմալար, օն պաշըլարընըն էմրի ուզէրինէ կէրի տէօնմիւշլէր վէ հիյլի հաճէթտէ շիւպհէ իթտիւքլէրի ատէմլէրին եօլընը քէսմէք ուզրէ պիր թագըմ մանէվրալար իճրա իտէրէք պունլարա տօղրու կէլմէքտէ պուլունմըշլար իտի ։ Սալվաթօր սիլահտան պաշգա չարէի սէլամէթ պուլունմատըղընը անլայարագ .

— Ճէսուր օլալըմ , արգատաշլար , վէ ժանտարմալար իւզէրինէ աթէշ իտէլիմ . եօգսա եագայը էլէ վէրէճէյիզ . — տէտիքտէն սօնրա , էլինտէքի թիւֆէնկի բաթլաթարագ կէրի չէքիլտի . պիչարէ օն պաշը կէօյսիւնտէն պիր գուրշուն իլէ վուրուլարագ , եէրէ տէվրիլտի . Տիւշմէն տախի Սալվաթօրըն հարէքէթինէ իմթիսալէն թիւֆէնկինի իքի տէֆա բօշալթտը վէ տիկէր պիր ժանտարմա տախի օն պաշը կիպի եէրէ սէրիլտի ։

Սէրվինի իսէ՝ պիր ճէսարէթի ֆէվգ էլ ատէ քէսպ իտէրէք , ֆիրար իթմէյէ պաշլատը . հէմ գօշարագ վէ հէմ տէ սիլահլարընը տօլտուրարագ քէնտիլէրինի միւտաֆաա իթմէքտէ օլան Տիւշմէն իլէ Սալվաթօր՝ թահթը թէհտիտինտէ պուլունտուգլարը թէհլիքէտէն գուրթուլտուգտան սօնրա նէրէտէ պուլուշաճագլարընը պիլտիքլէրինտէն , հէր պիրի եէքտիկէրինէ միւղայիր պիրէր թարիգ թութտըլար . Ժանտարմալար իսէ պու իքի հայտուտ իլէ պիր իքի գարապինա տահա թէաթի իթտիլէրսէ տէ , իչլէրինտէն պիրի խաֆիֆճէ եարալանմըշ օլտուղընտան , վէ թաագիպ իթտիքլէրի ատէմլէր թարլալար իչինէ կիրմիշ պուլունտուգլարընտան , չար նաչար թաթիլի սիլահ իթտիլէր , վէ արգատաշլարընը գալտըրմագ իւզրէ պէօյիւք եօլա տօղրու տիւզէլտիլէր ։

Սալվաթօր իլէ Տիւշմէն պէլայը սավուշտուրմըշ օլտուգլարընտան , Պօսէ գասապասընտան աղ էօթէտէ վագը թէնհա պիր միւսաֆիրխանէյէ վարըլ օլտուլար ։ Ճէրրահ Մաթէօ՝ թէպտիլի գըյաֆէթ իչուն քէնտիլէրինէ լազըմ օլան շէյլէրի օրատա հազըրլամըշ ըտը ։

Հէր միլլէթտէ վէ խուսուսըլէ քիւրէք վէ հապխանէլէրին պուլունտուգլարը չէհիրլէրին էթրաֆընտա միւսաֆիրխանէլէր վար տըր քի , պունլարըն միւսթէճիրլէրի հէր տիւրլիւ նազարէթտէն պէրի օլտուգլարընտան , մէնֆաաթը շախսիյէլէրինի թէէմին իտէճէք հէր տիւրլիւ իշլէրտէ պուլունուրլար ։ Սալվաթօր իլէ Տիւշմէնին վարըլ օլտուգլարը միւսաֆիրխանէնին միւսթէճիրի տախի՝ պիր չօգ սէնէլէրտէն պէրի Գաժ օրմանընտա սըղընմըշ օլան հայտուտլար չէթէսինէ մէնսուպ օլուպ , պունտան պէօյլէ պէօյլէ մէնֆաաթլար

կէօրտիւյիւնտէն , անա էՙն մուհիմ խըտմէթլէր իպրազըն-տան կէրի տուրմազ ըտը ։

Տիւշմէն իլէ Սալվատոր կիճէյի մէզքիւր միւսաֆիրխանէ-տէ կէչիրտիքտէն սօնրա , սապահլայըն գալգըդըլար , վէ միւ-քէմմէլ պիր գահվալթը իլէ գարընլարընը տօյուրտուգտան վէ միւնասիպ հէլպիսէլէր կիյինտիքտէն սօնրա , պիրէր ալէա պար-կիրէ բինիպէն եօլա չըգտըլար , վէ հիչ պիր էնկէլէ թէ-սատիւֆ իթմէքսիզին Գաժ օրմանընա վասըլ օլտըլար ։ Տիւշ-մէն՝ մուգատտէմա սէօյլէտիկիմիզ վէճհլէ , իշպու հայտուտ չէթէսինին աշըրտըգլարը մալլէրի Թուլուզտա վէ պաշգա մա-հալլէրտէ սաթմազա մէմուր օլտըղը ճիհէթլէ մէզքիւր օրմա-նըն հէր թարաֆընը պիլտիյինտէն , կէօրմէք իսթէտիյի ա-տէմլէրի սուհուլէթլէ պուլապիլտի ։ Բէնտիսինէ տօսթանէ պիր գապուլիյէթ կէօսթէրիլտի , վէ կէրէք քէնտիսի վէ կէրէք արգատաշը պիր չօգ այլար էսկի տօսթլարընըն սէնասըթընա իշթիրաք իթտիլէր ։

Պու հայտուտ չէթէսինին էքսէրիսի տէյիրմէնճի , չիֆթ-ճի , տօգումաճը կիպի մէմլէքէթ էհալիսինտէն իպարէթ իտի Տիւշմէն իլէ Սալվատոր կիպի մէմլէքէթ տախիլինտէ սաքին օլմայան հայտուտլար տախի՝ արգատաշլարընըն խանէսինտէ սագլանըրլար ըտը ։ Հայտուտլար րէիսի իսէ՝ կէրէք զապթ օ-լունան մալլէրի թագսիմ իթմէք վէ կէրէք քէնտիլէրինի թէհ-լիքէյէ տիւշիւրէպիլէճէք ահվալ վէ վուգուաթ հագգընտա անլէրէ մալումաթ վէրմէք իչիւն , չօգ տէֆա թահթը էմ-րինտէ պուլունան հայտուտլարը քէնտի խանէսինէ ճէմ իտէր իտի ։

Պիր կիւն , Պօսէ գասապասընտաքի միւսաֆիրխանէ սա-հիպի՝ Գաժ օրմանընտա ժանտարմալար թարաֆընտան պիր թէհարրի ուսուլի իճրա իտիլէճէյինի քէնտիսինէ խապէր վէրմիշ օլտըղընտան , րէիսի մէրգում՝ քէյֆիյէթի ատէմլէ-րինէ պիլտիրմէք իչիւն պիւթիւն չէթէյի խանէսինէ տավէթ իյլէտի ։ Սալվատոր իլէ Տիւշմէն բէք կէճ կէթիշտիքլէրին-տէն , րէիսին խանէսի գաբուսընը պիր գաչ տէֆալար չալ-տըլարսա տա , հիչ պիր ճէվապ ալամատըլար ․ հալ պու քի

արգատաշլարընըն պուլունաճագլարը օտատա ըշըգ կէօրիւ-նիւյօրտը ։ Պու խանէնին եալընըզ հայտուտլարճա մալիւմ օ-լան տիկէր պիր գաբուսը տահա պուլունուպ , պու գաբու ի-սէ սըրթ իւսթիւ աչըգ օլտըղընտան , Տիւշմէն փէկ էլ ատէ միւթէաճճիպ օլտու ։ Սալվատոր քէմալը էնտիշէ իլէ ․

— Կիրէլիմ , արգատաշ , պուրատա մութլագ փէկ էլ ատէ պիր հալ վուգու պուլմըշ տըր ․ – տէտի վէ Տիւշմէն տապանճալարընըն միւքէմմէլ պիր հալտէ օլուպ օլմատըղընը մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա ․

— Կիրէլիմ ․ – ճէվապընը վէրտի ։

Իքիսի պիրլիքտէ խանէյէ տախիլ , վէ հիչ պիր էնկէլէ թէսատիւֆ իթմէքսիզին ըշըգ պուլընան օտայա վասըլ օլտը-լար ։

Հայտուտլար րէիսի , գարըսը , իքի գըզլարը վէ քէնտի-լէրինին եէտի արգատաշլարը եէրէ սէրիլմիշլէր իտի ։

Սալվատոր « Ղալիպա քէօր սէրխօշ տըրլար » տէյիպ , անլէրտէն պիրինէ թէգարրուպ իթտիքտէ ․ « Խա՛յր , էօլմ՛իւշ տիւր ․ ․ ․ » տէյու հայգըրտը , վէ պատէհու տիկէրլէրինի տէ մուայէնէ իտէրէք ․

— Էօլմիւշլէր ․ ․ ․ հէբսի տէ էօլմիւշլէր ․ ․ ․ պունըն մա-նէասը՞ նէ ․ ․ ․ – տէտիքտէ , Տիւշմէն՝ քէնտիսի տէ նաշլարը մուայէնէ իտէրէք ․

— Պունըն մանէասը շու քի պիզիմ Մաթէօ տօսթըմըզ ճէլլատըգ վազիֆէսինի իյֆա իթմիշ տիր ․ – տէտի ։

Սալվատոր իլէ Տիւշմէն արթըգ պու մէմլէքէթտէ գալ-մայաճագլարընտան , խանէ տէրունինտէ պուլտուգլարը ագ-ճէյի ալտըգտան սօնրա , Բարիզէ ազիմէթ իթտիլէր ։

Սէրկիւզէշթէ նէ՛ արըզ օլտըղընը իլէրիտէ պէյան իտէ-ճէյիզ ։

8

ՀԱԳՈՒԳԻ ՄԱՐԹԻ ՏԸ ԲՈՒՐՐՈՒԷՐ

Իւչ բրանկապէնտին ֆիրարընտան պիր այ գատար սօնրա, պէօյիւք գումարպազլարըն էքսէրիյա տէվամ իթտիքլէրի գահվէխանէլէրտէն պիրինէ իքի էճնէպի կիրմէքտէ իտի ․

Պու գահվէխանէ՝ պուլվար իւզէրինէ աչըլան բասամլարտան պիրինտէ, Բարիսին է՛ն զէնկին վէ է՛ն նամտար մահալլէլէրինտէն պիրինին մէրքէզինտէ վագը օլուպ, օրատա կիճէնին վէ կիւնտիւզին հէր պիր սաաթընտա, Բարիսին է՛ն պէօյիւք գումարպազլարընտան պիր գաչընա թէսատիւֆ օլունապիլիր իտի ։ Պու գահվէխանէ՝ զիքր իթտիյիմիզ բասամըն է՛ն գարանլըգ պիր մահալլինտէ պուլունտըղընտան, կէճէն կէչէնլէրին նազարը տըգգաթընը բէք տէ օգատար ճէլպ իթմէզ իտի ։ Նամուսքեար պիր ատէմ եարըմ գատէհ ապսէնթ վէ եա պիր գատէհ պիրա իչմէք իւզրէ թէսատիւֆէն օրայա կիրէճէք օլուրսա, քէնտիսինի ատէթա պաշգա պիր մէմլէքէթտէ զաննէ իտէր, վէ սէպէպինի պիլմէքսիզին սըգըլմաղա պաշլար ըտը ։ Միւքէլլէֆ պիր սուրէթտէ կիյինմիշ օլան պիւթիւն միւշթէրիլէրի տիփլօմաթ զաննէ իտէր, վէ տիւյմէ տէլիքլէրինտէ բարլամագտա օլան Լէժիօն տ'Օնէօռ նիշանլարը կէօզլէրինի գամաշտըրըր ըտը ։ Հաթթա գահվէխանէտէն տըշարը չըգաճագը սըրատա, կէօսթէրմիշ օլտըղը սէրպէսթլիքտէն տօլայը տէսթկեահտար գարըտան աֆվ տիլէմէյէ պիլէ հազըրլանըր ըտը ։

Պահսի իթտիյիմիզ գահվէխանէ Ցապպաղխանէ սօգագընտագի խըրսըզլար մէյխանէսինէ պէնզէմէզ իտի ։ Պէյազ մէրմէրտէն մամուլ թէք այագլը ուֆագ մասալար՝ մուշամմա՝ իլէ մէսթուր մասալարըն եէրինի թութմագտա ըտը ․ գահվէխանէ տէսթկեահը իսէ՝ գատէհլէրին, շիշէլէրին եալտըզլաըյըշը պարըլ պարըլ բարլամագտա ըտը ։

Պու տէսթկեահըն արգասընտա, միւքէլլէֆ պիր գօլթուգ սանտալիէսի իւզէրինտէ կիւզէլ պիր գատըն օթուրմագտա ըտը ։ Պուրանըն սահիպի ատի պիր գազինօճըյա պէնզէմէմէքտէ իտի ․ մէրգում սէնաաթտաշլարը կիպի պէյազ բիքէ պէզինտէն մամուլ եէլէք վէ թիւլտէն գրավաթ կիյինմէմիշ իտի ․ գօլունըն ալթընտա տա մէճմուրի ատտ օլունան բէշկիր պուլունմագտա ըտը ․ ամմա, վիւճուտինին պիւթիւն հարէքեաթը, գըր ղըյըղլարը սիւվարի ասքէրլէրինին էսկի պիր զապըթընը խաթըրա կէթիրմէքտէ իտի ։

Պու գահվէխանէ սահիպինին թիճարէթի պիր գատէհ պիրա վէ եարըմ գատէհ ապսէնթ սաթմագլա պիթմէզ իտի ․ էկէր վարիտաթընը չիւրիւթմէյէ մահլ կէօրիւնէն պիր տէլիգանլը քէնտի բէնչէսինէ տիւշէճէք օլուրսա, քէնտիսինէ միւտահէնէ իտէր, եալթազլանըր, վէ հէր վէճհ իլէ հիւսնիւ իլթիֆաթ կէօսթէրիր իտի ։ Քէնտիսի եարըմըշ օլտըղը մուհարէպէլէրի հիքեայէ իտէր վէ մատամ իսէ վագթըյլա կիւզէլ օլտըղընը ունութմագ իսթէմէտիյինտէն, է՛ն լաթիֆ թէպէսսիւմլէրինի թագընըր ըտը ։ Էկէր տէլիգանլընըն ագճէյէ իհթիյաճը վար իսա, քէնտիսինէ ․ «Ա՛հ, էֆէնտիմ, պունը նիչին էրքէն սէօյլէմէտինիզ ․ իհթիյաճընըզ օլտըղը մէպլաղը պէն սիզէ էօտիւնճ վէրէպիլիր իտիմ. հէմ ֆարզ ֆիլան տա ալմազ ըտըմ. լաքին շիմտի ֆիլանճա էֆէնտիյէ միւրաճաաթ իտինիզ. էկէր իսթէրսէնիզ, պէն սիզի կէօթիւրիւրիւմ» տէրլէր իտի ․ տէլիգանլը իսէ՝ հէր թարաֆտան իհաթա իտիլմիշ օլտըղընտան, վէ պու պապատէ տիւշիւնմէյէ մէյտան տախի պուլամատըղընտան, նիհայէթ թէֆէճիլէրտէն պիրինէ բօրչլար իմզա իտէր վէ պունա մուգապիլ զայէթ ճիւզի պիր մէպլաղ ալըր ըտը ․ գահվէխանէ սահիպի հասըլ օլան մէնֆաաթա հիսսէտար օլուր, վէ պիչարէ տէլիգանլը սօն սօնու գումարպազլար թարաֆընտան սօյուլուր ըտը ։

Գահվէխանէ սահիպի պիլարտօ օյունընտա պիրինճի տէրէճէտէ ուսթա օլտըղը կիպի, էգարթէ օյունընտա տախի

էմսալսըզ աստ օլունաճագ տէրէճէտէ մահիր իտի. քէնտի-սինին թահթը էմրինտէ պիր թագըմ հիլլէբազլար պուլուն-տըղընտան, պունլար հասըլ օլան մէնֆաաթա հիսսէտար օլ-մագ շարթըյլա քէնտիսինէ հէր սուրէթլէ խըտմէթ իտէրլէր վէ քէնտիսի տէ հէր տիւրլիւ ջիւնը ջինամագա մէյլ կէօսթէ-րիր իտի. Պունտան պաշգա, պիր իշի պաշա չըգարմագ իչուն ագճէյէ իհթիյաճլարը պուլունան միւշթէրիլէրինէ ագճէ էօ-տիւնճ վէրիր, վէ սօնրա տա հասըլ օլան թիճարէթէ հիսսէ-տար օլուր իտի.

Աքշամըն ալաֆրանկա սաաթ ալթըսընը կէչմիշ օլտըղըն-տան, կարսօնլար իշպու գազինօնըն լամպալարընը եագմագա վէ միւշթէրիլէր տախի աքշամ թաամը իթմէք իւզրէ եաւաշ եաւաշ չըգըփ կիթմէյէ պաշլատըլար. գումար սալօնընտա, գահվէխանէ սահիպի իլէ զայէթ կիւզէլ պիր տէլիգանլը ա-րասընտա պաշլանմըշ օլան պարթիյէ հիսսէլէրի պուլունանլար-տան պաշգա քիմսէ գալմատը. Գահվէխանէյէ կիրտիքլէրինի խապէր վէրտիկիմիզ իքի էճնէպի՝ ջիւնճըլարըն օթուրտըգ-լարը մասայա եագըն պիր մահալտէ օթուրմագտա, վէ ջիւն-ճըլար իսէ՝ պարթինին հէր տիւրլիւ թէֆէրրուաթընը քէմալը տըգգաթլա թաագիպ իթմէքտէ իտիլէր.

Պու իքի էճնէպինին օրատա պուլունմասը ջիւնճըլարա ատէթա սըգընթը վիրմէքտէ իտի. Հաթթա պունլարըն չէհ-րէի ճէսուրանէսի վէ աթվարը սէրպէսթանէսի իհթիյաթ վէ իհթիրազ իւզրէ տավրանմագա քէնտիլէրինի մէճպուր իթմէ-միշ օլսա, հըսս իթտիքլէրի խօշնուտսըզլըղը պէյան իտէճէք-լէրի տէ պէք իհթիմալտէն իտի.

Պու իքի էճնէպիտէն եաշճա տահա պէօյիւք օլան շախս՝ արգատաշընա խիթապէն եաւաշ սէտա իլէ.

— Կէօրիւյօրսըն ա՛, տօլանտըրըճըլար իշինտէ պուլունը-յօրըզ. Ջիւնճըլարտան եաշճա տահա քիւչիւք օլան տէլիգան-լը եումուրթատան եէնի չըգմըշ պիր կիւվէրճին օլտըղընտան, պու ագըլըն գարկալար թիւյլէրինի եօլմագ իսթէյօրլար.

— Պէն տէ էօյլէ զանն իտիյօրըմ.

— Զաննը իտէճէք պիր շէյ եօգ... իշ մէյտանտա...

Բրէվալ Նամըն վէրտիքլէրի չու ուֆաճըգ շախսըն՝ տէլիգան-լընըն ջիւնըընը անլաթմագ իւզրէ քեաղըտլարընը տաիմա իշ-մար իտիյօր.

Նիհայէթ պարթի խիթամ պուլտու, վէ տէլիգանլը օ-յունը զայիպ իթմիշ օլտըղընտան, խասմընըն հագգընը վէր-մէք իւզրէ պանգա գաիմէլէրիյլէ տօլու պիր ճըզտան չը-գարտը.

Իքի էճնէպիտէն եաշճա քիւչիւք օլանը արգատաշընա խիթապէն.

— Պիզիմ **Թօլուզէթ** լայըգըլ **Պօն Պօնէօր**, պապալըգ. (պիզիմ տէլիգանլըլըն պէք չօգ ագճէսի վար). Էկէր չունը **Թուխմայա** (տուզագա) տիւշիւրէպիլսէ իտիք, էպէյիճէ եաղը պիր գուշ ավլամըշ օլուրտըգ.-տէտի. արգատաշը իսէ՝

— Սէն իշի պանա պըրագ, պէն հէր շէյի սըրասընա գօ-յում.-ճէվապընը վէրտիքտէն սօնրա, գըր պըյըգըլը գահ-վէխանէ սահիպինէ եագլաշարագ, գուլաղընա պիր գաչ սէօզ ֆըսըլտատը. գահվէխանէ սահիպի պու սէօզլէրի իշիտինճէ, հիտտէթլի պիր չէհրէ իլէ մէրգումըն եիւզինէ պագտը. էճ-նէպի իսէ անըն թէհտիտամիզ պագըշընա պէք տէ օ գատար էհէմմիյէթ վէրմէյէրէք, եաւաշ սէտա իլէ.

— Պու պարթի տէ էօյլէ օլտու... էվվէ՛թ, պու պարթի տէ էօյլէ օլտու... ֆագաթ հէր նէ՛ տախի օլսա, պէնիմ էօ-նիւմտէ պիր վաթանտաշըմըն սօյուլմասընա ասլա միւսաատէ իտէմէմ.-տէտի.

Օգույանլարըմըզ պու իքի էճնէպինին Տիւշմէն իլէ Սալ-վատօր օլտուգլարընը անլամըշ օլմալը տըրլար.

Գալէատէքի սէօզլէրի իշիթմիշ օլան Բրէվալ Նամ շախս սէօզէ գարըշարագ.

— Պէլքի տէ պիզզաթ սիզ անը սօյմագ իսթէյօրսընըզ. -տէտիքտէ, Տիւշմէն եաւաշ սէտա իլէ.

— Պէլքի.-տէյու ճէվապ վէրտի.

Բրէվալ տօլայըստան օլան պու թէշվիգէ գարշը հիչ պիր ճէվապ վէրմէտի, վէ տէլիգանլը պարթիյի եինէ զայիպ իթմիշ օլտըղընտան, քէմալը սէմահէթլէ պարալարը պայըլտը.

Բու հատիսէտէն պիր գաչ տագըգա սօնրա , Տէլիգանը, Սալվատոր վէ Տիւշմէն գահվէխանէ տէրունինտէ հէման տա եալընըզ գալմըշլար իտի ։ Տիւշմէն քէլամա պիր իպթիտար .

— Ջանըն իստէրսէմ սիզին իլէ վաթանտաշ ըզ, մօսիէօ . – տէտի ։

Տէլիգանը . – (Նազիքեանէ պիր սուրէթտէ .) Եախօտ պու-նը վիլայէթտէն իզ... պէն Բրօվանսալը Բուրրիէր քէօյլու է-հալիսինտէն իմ ։

Տիւշմէն . – Պէն տէ սիզին քէօյլիւնիւզտէն իքի սաաթ մէ-սաֆէտէ վագը Թըէթ գարիյէսինտէն իմ . պէլքի ֆամիլեամը տա թանըրսընըզ . իսմի Ռօման տըր ։

Սալվատոր . – (Արգատաշընըն տիրսէկինի տութարագ ՝ խավաշ սէտա իլէ .) Նէ՞ եափըյօրսըն , խաճօ՛, պու նէ՛ թէտ-պիրսիզլիք... ։

Տիւշմէն . – Սէնին նէյէ՞ կէրէք ... պէն եափաճաղըմը պի-լիրիմ ... պէնիմ ասըլ իսմիմ սախթէ իսմիմտէն տահա մու-խաթարալը տէյիլ տիր ։

Տէլիգանը . – Հէնուզ բէք կէնճ իքէն մէմլէքէթիմի թէրք իթմիշիմ տիր . լաքին Բուրրիէրտէ պու նամ իլէ պիր մուգա-վէլաթ մուհարրիրի իգամէթ իթտիյինի տէրխաթըր իտիյօրըմ ։

Տիւշմէն . – O զաթ պէնիմ տայըմ վէ վասիմ իտի ։

Ռօմանըն սէօզիւ տօղրու իտի ։ Տէլիգանը հիւսնիւ էտէ-պէ մուղայիր հարէքէթ իթմիշ օլաճաղընը տուշիւնէրէք , իս-մինի տահա ուզուն միւտտէթ վաթանտաշլարընտան կիզլէմէք իսթէմէտիյինտէն .

— Պէնիմ իսմիմ տէ Բուրրիէր տիր . – տէտի ։

Սալվատոր . – (Ղայէթ խավաշ պիր սէտա իլէ .) Իսմի Բիէր օլսուն , Բօլ օլսուն , Ժան օլսուն , նէ՛ օլուրսա օլսուն . պիզիմ իչին էն մուհիմմ նօգթա՝ ճըզտանը աչըլմազտան իպարէթ տիր . – տէտի ։

Ռօման « Թէքրէ յի պէըլէյէն չօրպաճընը իչէր » ճէվապը-նը վէրտիքտէն սօնրա , Տէլիգանը իլէ մուհավէրէսինի տէ-վամ, վէ մէմլէքէթլէրինին կիւզէլ մէնզարէլէրինտէն , պէ-րագ հավասընտան ։ Սըլ քէօյլիւնիւն տիլպէր գըզլարընտան

վէ Թարասգօնըն կիւզէլ տէլիգանըլարընտան պահս իթմէյէ պաշլատը . Սալվատոր տախի մուհավէրէյէ իշթիրաք իթմէք-տէ իտի . տը Բուրրիէր՝ պէօյլէ սէվիմլի վաթանտաշլարա թէսատիւֆ իթմիշ օլտուղընտան տօլայը ֆէվգ էլ ատէ մէմ-նուն գալարագ , քէնտիսիյլէ պէրապէր աքշամ թաամը իթ-մէլէրինի անլէրտէն րիճա իյլէտի ։ Սալվատոր իլէ Ռօման սու-րէթի զահիրէտէ աղաճըգ իսթիղնա կէօսթէրտիլէրսէ տէ , տը Բուրրիէր իքրամաթընը թէճտիտ իյլէտիյինտէն , իւչիւ պիրլիքտէ գաֆէ Անկլէյէ ազիմէթ իթտիլէր ։

Տը Բուրրիէր հէր չէյի միւքէմմէլ սուրէթտէ թէրթիպ , վէ միւսաֆիրլէրինէ էՆ լէզիզ եէմէքլէրի վէ էՆ ալէա շա-րապլարը իքրամ իյլէտի ։ Տը Բուրրիէրին էմնիյէթինի գազան-մագ արզուսընտա պուլընան Սալվատոր իլէ Ռօման , իճապը հալէ կէօրէ թաանի իթմիշ օլտուգլարը պիրէր հիքեայէ նագլ իթտիլէր ։ Տը Բուրրիէր իսէ՝ պու եէնի տօսթլարընտան տա-հա ազ մալիւմաթլը կէօրիւնմէք իսթէմէտիյինտէն , չու եօլ-տա իտարէի քէլամ իյլէտի .

— Էֆէ՛նտիլէր , օն պէշ սէնէտէն պէրու իւք տէֆա օլա-րագ իսմիմի եալընըզ սիզ իշիտիյօրսընըզ . պու իսմի կիզլէ-յէրէք քէնտիմէ Գուրթիվօն նամընը վէրմէքտէ իմ ։ Մատամ-քի Բրօվանսալը սընըզ , բէտէրիմին վալիտէմի էօլտիւրմիւշ օլտու-ղը քէյֆիյէթինի տէրխաթըր իթմէլիսինիզ . օ վագթ միւրի մահքէմէսի բէտէրիմին պէրաէթինի հիւքմ իտիպ հապսխա-նէտէն սալը վէրտի . լաքին մուախխարէն վալիտէմին հիչ պիր գապահաթը օլմատըղը տա թէպէյյուն իթտի ։

Սալվատոր . – Էվվէ՛թ , պունլարը տէրխաթըր իտիյօրըմ . հաթթա պու վուգուաթտան սօնրա սիզին մէմլէքէթինիզի թէրք իթմիշ օլտուղունըզը տա տէրխաթըր իտիյօրըմ ։

Բուրրիէր . – Տօղրու տըր . բէտէրիմի աքթըգ կէօրմէք իսթէմէտիմ . իսմինի թաշըմագտան նէֆրէթ իտիյօրտըմ , վէ էլան տա իթմէքտէ իմ ։ Բու իսմի էպէտա թաշըմայաճաղըմ , վէ գանունէն տէ Գուրթիվօն թէսմիյէ իտիլմէքլիյիմ իչուն րուխսաթը մախսուսէյի թալէպ իտէճէյիմ ։ Պինաէն ալէյհ՝ հագիգի իսմիմի կիզլի սագլամանըզը սիզտէն րիճա իտէրիմ ։

Տիւշմէն. — Պու էսրարը կիզլի սագլայաճաղըմըզը սիզէ վաատ իյլէրիզ։

Բուրրիէր. — (Սէօզիւնիւ տէվամ իտէրէք.) Բէտէրիմ վագը օլան խաթասընը անլայընճա պէնիմ կիպի բէք զիյատէ մուքէտտէր օլարագ, քէնտիսինի կէօրմէք պէնճէ մուճիպի նէֆրէթ օլաճաղընը հըսս իթտի, վէ պանա սէնէվի եիկիրմի պին ֆրանք թախսիս իլէ սէյյահաթա չըգմաղա պէնի թէշվիգ էյլէտի։

Տիւշմէն. — Բէք չօգ վուգուաթա թէսատիւֆ իթտինի՞զ մի։

Բուրրիէր. — Էլպէ՛թթէ. Լաքին պու սէրսէրիյանէ էօմրտէն արթըգ օսանտըմ։ Բարիսէ իգամէթ իթմէք վէ էսկի պիր մաշուգէմէ պունտան տօղան պիր էրքէք չօճուղըմըզա մէշղուլ օլմագ ֆիքրինտէ իմ։ Շիմտի պունլարըն հէր իքիսի տէ ժընէվտէ պուլունմալը տըրլար. պէնիմլէ բէտէրիմ արասընտա միյանճըլըգ իտէն ժօզիւէ նամընտա պիր եահուտի պու պապտէ պանա մալումաթը լազըմէյի վէրէճէք տիր։ Պէնիմ սէրվէթ ու վազիյէթիմ պիրտէն պիրէ տէյիշմիշ տիր։

Պու սէօզի միւթէաղըպ, տէլիգանլը հիքեայէսինի չու վէճհլէ նագլ էյլէտի.

— Օն պէշ սէնէ միւթէմատիյէն սէյյահաթ էյլէտիմ. աղ չօգ հէր եէրի տօլաշտըմ. էքսէրիճէ ղարիպ վուգուաթա թէսատիւֆ իթտիմ, վէ նիհայէթ պու Սէրսէրի-Եահուտի էօմրիւնտէն օսանարագ թէքրար Բարիսէ կէլտիմ։ Պիր մաշուգէտէն պիր էրքէք չօճուղըմ օլտու. պու չօճուղը պէօյիւթիւյօրըմ. լաքին շիմտիյէ գատար եիւզինիւ կէօրմէմիշիմ տիր. Էլպէթթէ պիր կիւն կէօրէճէյիմ։

« Բէտէրիմին Բուրրիէրտէքի խանէսինի թէրք իտէլիտէն պէրու օն պէշ սէնէ կէչմիշ իտի. հալ պու քի բէտէրիմէ հիչ պիր մէքթուպ եազմամըշ իտիմ։ Պիր միւտտէթտէն պէրու իգամէթ իթմէքտէ օլտուղըմ Պրիւքսէլտէ պիր կիւն պիր մէքթուպ ալտըմ. պու մէքթուպ եահուտի ժօզիւէ թարաֆընտան կէլիյօրտը. աչտըմ օգուտըմ. ժօզիւէ պու մէքթուպտա բէտէրիմին վէֆաթ իթմիշ օլտուղընը, վէ գալան միրասը եէ-

տի թասարրուֆըմա կէչիրմէք իւզրէ տէրհալ եօլա չըգմաղըլըղըմ լազըմ կէլտիյինի պիլտիրիյօրտը. պունտան պաշգա, եահուտի՝ եօլ խարճլըղը իթմէք վէ մէմլէքէթիմէ կիրտիյիմտէ չանըմա լայըգ պիր հալտէ պուլունմագ իւզրէ պանա 20,000 ֆրանգ կէօնտէրմիշ իտի. հաթթա մէզքիւր մէքթուպտա գօլէյրանըն ամճալարըմը տա ալըպ կէօթիւրմիւշ օլտըղընը, վէ սապըգ Բուրրիէր ֆամիլեասընըն եէկեանէ վէ սօնընճը վարիսի պէն գալմըշ պուլունտըղըմը տա պէյան իտիյօրտը։

« Պունուն իւզէրինէ Պրիւքսէլտէն մուֆարագաթ վէ Բարիսէ մուվասալէթ էյլէտիմ. Հէնուզ կէօրմէմիշ օլտըղըմ պու չէհիրտէ պիր գաչ այ գալմագ ազմինտէ իտիմ. իշթէ իքի այտան պէրու պուրատա պուլունուեօրըմ, վէ պիր գաչ կիւնէ գատար էտնա մէրթէպէ էսէրի թէէսսիւֆ կէօսթէրմէքսիզին պու չէհրի թէրք իտէճէյիմ։

« Սէյյահաթ իթմէքտէն օսանտըմ. Ինկիլթէրրայը, Զուիցէրիայը, Իթալիայը, Հօլլանտայը, Սբանիայը, վէ Բօրթուգալը կէօրտիւմ. հէր եէրտէ տէ այնը ահվալէ, այնը վուգուաթա թէսատիւֆ իթտիմ։

« Բարիսէ իգամէթ իտէլիտէն պէրու թանըմըշ օլտըղըմ տօսթլարըմա պիր գաչ կիւնէ գատար պէօյլէ պիր զիյաֆէթ վէրիպ վէտա իտէճէյիմ. էկէր պու զիյաֆէթէ լութֆէն սիզ տէ հազըր պուլունաճագ օլուրսանըզ, պէնի բէք զիյատէ մէմնուն իթմիշ օլուրսունըզ։ »

Սալվատօր իլէ Ռօման մարքիզին տավէթինի մա էլ մէմնունիյէ գապուլ իթտիլէր։

Վագթ բէք զիյատէ իլէրիլէմիշ օլտըղընտան, աղշամ թաամընը իթմիշ օլտըգլարը գահվէխանէյի թէրք իթտիլէր։ Մարքի տը Բուրրիէր՝ տէրագապ խանէսինէ ավտէթ իթմէք նիյէթինտէ պուլունտըղընտան, Տիւշմէն իլէ Սալվատօր՝ ժուպէր սօգաղընըն էքսէրիճէ կիւզէլ պիր խանէսինտէ եաք եալընըզ իգամէթ իթմէքտէ օլտըղը տաիրէյէ գատար քէնտիսինէ րէֆագաթ, վէ իրթէսի կիւնիւ իչուն պիր մահալը միւլագաթ թային իթտիքտէն սօնրա, օրատան մուֆարագաթ էյլէտիլէր։

Խապիտանը մէրգումուն սօգաղա չըգտըգլարընտա, Սալվատոր Ռօմանօ պիր բարչա սարը պալ մումու կէօթիւրիւրտի.

— Պու մում իչիմիզէ եարայաճագ, տէյի՛լ մի, արգատաշ. – տէտի.

— Վա՛յ, գատընըն սուրէթինի՞ մի ալտըն... պէք էյի եաբմըշսըն. ֆագաթ պունը գուլլանմագա ինթիյաճըմըզ օլմայաճագ տըր զաննէտէրիմ. պէնիմ պաշգա պիր նիյէթիմ վար տըր քի, պիր աղ սօնրա սանա սէօյլէյէճէյիմ.

Սալվատոր իլէ Ռօման՝ քէսէլէրինին տիպի կէօրիւլմէյէ պաշլատըղը ճիհէթլէ խըթիճարընա մէճպուր գալմըշ օլտուգլարը օթէլին քիւչիւք օտասընա վասըլ օլտուլար. Սալվատոր պիր գաչ տագիգա րահաթ իթմէք իւզրէ պիր սանտալիէ իւզէրինտէ օթուրտը վէ պիր սիկարա թիւթիւրմէյէ պաշլատը. Ռօման իսէ՝ այագ իւզէրինտէ տուրմըշ օլտուղընտան, չանթասընը պիրտէն պիրէ չըգարտը, վէ քէմալը հայրէթլէ քէնտիսինէ պագմագտա օլան արգատաշը էօնիւնտէ պիր գաչ քէրրէ ինթիրամքեարանէ պիր սուրէթտէ էյիլտիքտէն սօնրա.

— Մօսիէօ մարքի տը Բուրրիէր ճէնապլէրինէ արզը ուպուտիյէթլէ քէսպի ֆախր իտէր, վէ բէտէրինին վէֆաթընտան տօլայը հըսսիյաթը խալիսանէ թագտիրքեարանէմի (ցաւակցական) լութֆէն գապուլ իթմէլէրինի խասսէթէն րճա իյլէրիմ. – տէտի.

Սալվատորըն կէօզլէրինտէ պիր նուրը իւմիտ պարլատը. արգատաշընըն նէ՛ տէմէք իսթէտիյինի անլամըշ օլտուղընտան.

— Էյ բլանընը նէ՞ վագըթ մէվգըի իճրայա գօյաճագսըն. – տէտի.

— Էվվէլա պու բլանը հազըրլամագ վէ պատէհու մունասիպ պիր ֆըրսաթ կէօզէթմէք լազըմ տըր. Լաքին պու պէք գօլայ պիր շէյ տիր.

Սալվատոր սաիգաի մէսէրրէթլէ արգատաշընըն պօյնունա սարըլտը, վէ ուզուն մուտտէթ պիր պիրինի գուճագլամըշ գալտըլար. Սալվատոր արգատաշընը թէբրիք իթտիյինտէ.

— Պրավօ՛... պրավօ՛... պունտան տահա կիւզէլ պիր բլան օլամազ, ազիզիմ Ռօման. սէն սահիհ պէօյլիւք պիր ատամ ըմըշսըն. – տէտի.

—

9

ՄՈՒԽԹԷԼԻՖ ՀԻՔԵԱՅԷԼԷՐ

Մարքի Ալէքսի տը Բուրրիէրին Բարիստէքի պիւճիւմէ տօսթլարընա քէչիտէ իտէճէյի վէ Սալվատոր իլէ Ռօմանըն տախի հազըր պուլունաճագլարը զըյաֆէթ պիր գաչ կիւն էվվէլինտէն թէրթիպ իտիլմիշ իտի.

Նէվմի մուայեէնտէ, մասա՝ սուրէթի մուհթէշէմէտէ թէզյին վէ պէք չօգ մօմլար իլէ տէ թէնվիր իտիլմիշ օլան պիր սալօն տէրունինտէ հազըրլանմըշ ըտը. Իշպու մասա՝ տամամագօ պէզինտէն մամուլ վէ կէօզլէրի գամաշտըրաճագ տէրէճէտէ պէյազ պիր էօրթիւ իլէ մէսթուր օլտուղը կիպի, զիգըյմէթ պիլլօր վէ չինի թապագլարը տախի ըշըլ ըշըլ պարլամագտա ըտը. Տընիէր ֆապրիգալարընտան չըգմա եալտըզլը թունճտան մամուլ չիչէքլիքլէր՝ էն լաթիֆ վէ էն նատիտէ չիչէքլէրլէ թէզյին իտիլմիշ իտի. պուզ իլէ տօլու օլան պագըր գօվալար իչինտէ տէ շարապլար սօղումագտա ըտը. սուֆրաճը վէ եարտըմճըլարը, քիլէրճի վէ կարսօնլար քէնտիլէրինէ մախսուս օլան մահալլէրտէ պուլունմագտա ըտըլար. Տավէթլիլէր արթըգ կէլէպիլիրլէր իտի.

Էն էվվէլա մարքի տը Բուրրիէր կէլտի, վէ պիր աղ սօնրա տա Սալվատոր իլէ Ռօման եէթիշտիլէր. մարքի պու եէնի տօսթլարընը իսթիգպալէ չըգմագ իտիպ, անլէրին էլլէրինի սուրէթի տօսթանէ սըգտը.

Սալվատոր իլէ Ռօման գուրուլմըշ օլան սուֆրանըն իհ-թիշամ վէ շաշաասընա հայրան օլարագ , մարքիյէ թէպրի-քեաթը լազըմէյի իյֆա իյլէտիլէր . թէպրիքեաթը մէզքիւրէ քէնտիսինի բէք զիյադէ մէմնուն իթմէքտէ իտի . պու սըրա-տա տավէթլիլէր բէյ տէր բէյ վասըլ օլմաղա պաշլատըլար . պունլար արասընտա հէմ կէնճլէր վէ հէմ տէ իխթիյարլար պուլընմագտա ըտը ։ Սալվատոր անլէր միյանընտա կիւզէլ , ուզուն պօյլու վէ նազիք պիր տէլիգանլը կէօրտիւ քի , պու-նըն եիւզիւնտէ թահգիրամիզ պիր մաղրուրիյեթ էսէրի կէօ-րիւլմէքտէ իտի ։ Սալվատոր բէք զիյադէ մէրագտա գալա-րագ , մարքիյէ խիթապէն .

— Սիզի ղայէթ խաֆիֆ պիր սուրէթտէ սէլամլամըշ օ-լան շու տէլիգանլը քիմ տիր . պուրատա պուլունանլարըն քեաֆֆէսի տէ քէնտիսինէ արզը հիւրմէթ վէ ուպուտիյէթ իտիյօրլար . – տէտի ։

Բուրրիէր . –(Խաֆիֆ պիր թէպէսսիւմլէ .) Պու տէլի-գանլը Բարիս ճէմիյէթլէրինտէ էն զիյադէ ճալիպի մէրագ օ-լան քիմսէլէրտէն պիրի տիր . Նէ՛ իրատը սէնէվիյէսի , նէ՛ ա-գարէթի , նէ՛ մէմուրիյեթի , վէ նէ տէ մասլը վար տըր . Նէ՛ արթիսթ , նէ՛ թաճիր վէ նէ՛ տէ էրպապը սէնաաթտան տըր . Պունունլա պէրապէր Բարիսին էն զիյադէ շէօհրէթ գազանմըշ օլան միրասյէտիլէրի կիպի եաշար . արապալարը-նը , աթլարընը , գօշում թագըմլարընը տաիմա թէճտիտ ի-տէր . ղայէթ ճէսիմ մէպլաղլարա մուգապիլ գումար օյնար , ղայպ իտէր վէ գազանըր հիչ վազիֆէսինտէ իթմէզ . Եէնի Էօրօփ մահալլէսինին էն միւքէլլէֆ գօնագլարընտան պիրինտէ իգամէթ իտէր , վէ խանէսինտէն տըշարը չըգտըգճա սըրա-տա , ճէպլէրինէ ալթուն գօյուպ գօյմատըգըընը օտա խըտմէթ-քեարընա սօրար . խըտմէթքեար իսէ տաիմա էվվէթ ճէվա-պընը վէրիր ։ Պունտան պաշգա , Մ. վիգօնթ Աշիլ տը Լիւ-սան էն ասիլ ֆամիլեալարըն խանէսինէ կիրիպ չըգար . հէր պիր գիւպպէրտէ հազըր պուլունուր . մագսատը խնամիյէթ-բերվէրանէ իլէ թէշէքքիւլ իթմիշ օլան շիրքէթլէրէ իշթիրաք իտէր . էն կէնճ վէ էն տիլպէր տիւշէսլէր անըն մէֆթունը

օլուրլար . քէնտիսի ղայէթ կիւզէլ պիր ագթրիս պէսլէր . պու գըզ իհթիմալ քի պու ագշամքի զիյաֆէթիմիզտէ հազըր պուլընաճագ տըր ։

Ռօման . – Պու Մ. տը Լիւսան տէտիյինիզ զաթ պանա հայ-լազըն պիրի կէօրիւնիւյօր ։

Բուրրիէր . – Բէք տէ եալան տէյիլ . . . Թապիաթտան ալ-մըշ օլտըգը սիլահլարը աթալարընտան գալմա գըլըճ գատար մէհարէթլէ իսթիմալ իտէր ։ Շիմտիյէ գատար սէրվէթինին մէն-պաընը անլամագ իսթէմիշ օլան պիր գաչ քիշիյի սիւրէթէ եօլ-ճու իթմիշ տիր . պինաէն ալէյհ՝ շիմտի քէնտիսինէ բէք զիյա-տէ հիւրմէթ վէ րիայէթ իտէրլէր ։

Իշպու մուհավէրէնին ճէրէյան իթտիյի էսնատէ , պիր գաչ տավէթլի տահա կէլմիշ վէ մարքի տը Բուրրիէրի սու-րէթի իհթիրամքեարանէտէ սէլամլատըգտան սօնրա , սուֆ-րայա օթուրմագ վագթընա ինթիզարէն եէքտիկէրիյլէ գօ-նուշմագտա օլան տավէթլիլէր արասընա գարըշմըշ ըտըլար ։ Տը Բուրրիէր՝ Սալվատոր վէ Ռօման իլէ պաշլամըշ օլտըգը մու-հավէրէյի շու եօլտա տէվամ իյլէտի .

— Էկէր պիւթիւն պու ատէմլէր հիքեայէլէրինի խալի-սանէ պիր սուրէթտէ նագլ իտէճէք օլսալար , ղարիպ ղարիպ իֆատէլէր իշիտէճէք , վէ պիր միւտաէթտէն պէրու թէէլիֆ օլունան րօմանլարըն օն սէնէ զարֆընտա էօյրէտէմէյէճէքլէ-րի շէյլէրի պիր սաաթտա էօյրէնէճէք իտինիզ . մալիւմ օլտը-ղը վէճհլէ , ինսանըն գալպինտէ էօյլէ ֆէնա մէյլլէր , էօյլէ մէզմում տույղուլար վար տըր քի , պունլարը եալընըզ Ճէ-նապը Հագգ կէօրէպիլիր . րօման եազան միւէլլիֆլէր ի-սէ՝ պունլարը հիչ պիր վագթ հագգըյլա թասվիր իտէմէզ-լէր ։

Ռօման . – Վա՜յ , մօսիէօ մարքի , նէ՛ կիւզէլ վազ վէրի-յօրսընըզ ։

Բուրրիէր . – Հագգընըզ վար . ախլագիյաթտան պահս իթմէք զէմանը տէյիլ տիր . մամաֆի էյլէնմէք իչին պու-րայա կէլմիշիզ , էյլէնէլիմ . լաքին , րիճա իտէրիմ , պէնի ա-սըլ խամիմէ եատ իթմէքտէն իհթիրազ իտինիզ . սիզտէն պաշ-

գա պուրատա պուլընանլարըն քեաֆֆէսի տէ պէնի Գուրթի-վօն խամիյլէ թանըրլար ։

Ռօման մանիտար պիր սուրէթտէ Սալվատօրըն եւգինէ պագտը. պատէհու մարքիյէ խիթապէն.

— Սուֆրայա օթուրընճայա գատար, մումքին օլտըղը մերթէպէ տավէթլիլէրինիզի պիզէ թանըթմագտա տէվամ իտինիզ, ազիզիմ. — տէտի ։

Բուրրիէր. — Պաշ ուսթիւնէ... քէնտիսինէ տը Բրէվալ խանըմի վէրտիրմէքտէ օլան շու ուֆագ թէֆէք տէլիգանլը՝ վիգոնթ տը Լիւսանըն էթրաֆընտա տօլաշան րէտիֆլէրտէն պիրի տիր. անճագ, կէօսթէրտիյի սալթանաթ վէ տեպտէպէյի մուհաֆազա իտէպիլմէք իչին գուլլանտըղը վասըթալար հէր քէսին մալիւմու օլտըղընտան, վիգոնթ տը Լիւսանա կէօսթէրիլէն հիւրմէթ վէ ուպուպիյէթ քէնտիսինէ կէօսթէրիլմէզ։ Մ. տը Բրէվալըն իշլէթտիյի մաղէնիլէր՝ կիւզէլ չէհրէսինէ, աթվարը նազիքեանէսինէ վէ մուշֆիգանէ սէօզլէրինէ մէֆթուն օլան գատընլար տըր. րուսիալը խիթիյար պիր բրէնսէս ֆայթօնլարընըն մէսարըֆընը, պիր ադթրիս էվ մէսարըֆընը վէ պիր ալիւֆթէ տախի ճէպ խարճլըղընը վէրիր. Մ. տը Բրէվալըն պաշգա պիր մէնպա'ը տահա վար տըր. գումարտա պախթը բէք եավէր կիտէր։

« Վիգոնթ տը Լիւսան իլէ գօնուշմագտա օլան շու չէօքիւք պաշլը, էյրի պաճագլը, իրի գարընլը կիւլիւնճ հէրիֆ տախի՝ վագթըյլէ Բարիս էթրաֆընտաքի քէօշքլէրտէն պիրինտէ պաշ բաբազլըգ մէմուրիյեթինտէ իտի. Մէրգում ճալիպի ինթիբահ օլաճագ տէրէճէտէ թէմքինլի պիր թավր ըխթիաքեարանէսինէ ույտուրմագ իսթէյէն բաբազլարտան պիրի տիր. մէզհէպ խուսուսընտա կէլինճէ, պու ատէմ հագիգի պիր ճիզվիթ րահիպի կիպի անտէն իսթիֆատէ իթմէյէ չալըշըր։ Շունը տախի իլավէ իտէրիմ քի, քէնտիսի պէօյլէ պէօյիւք թէշէպպիւսաթա կիրիշմիշ վէ բէք ճէսիմ պօրճլարա ղարգ օլմուշ օլտըղընտան, ազաճըգ տէֆի գամ իթմէք իւզրէ շարապ իչմէյէ պաշլամըշ տըր։

« *** քէօյիւն պաշ բաբազը օլտըղը զէման, պանքէր Բ***է ղայէթ ճէսիմ պիր մէպլաղ պօրճու վար ըտը. քէնտիսի եա պու պօրճընը թէէտիյէ իթմէք վէ եախօտ հիչ օլմազսա միւթէպէր պիր քէֆալէթ կէօսթէրմէք մէճպուրիյեթինէ տիւշտի։ Թէէտիյէ իթմէք գօլայ պիր շէյ տէյիլ իտի. քէֆալէթ կէօսթէրմէք իսէ գօլայ օլմագլա պէրապէր պաշգա տիւրլիւ միւշքիլաթը տայի իտի. չիւնքի պաշ բաբազլըգ մէմուրիյեթինին հասըլաթընտան պաշգա պիր սէրվէթի, պաշգա պիր մէնպա'ը վարիտաթը պուլունմայան պիր բաբազա քի՛մ քէֆիլ օլուր ըտը։ Պինաէն ալէյհ՝ պիզիմ բաբազ էֆէնտի, մագսատընա վասըլ օլմագ իչին հէնուզ մէվքիի իճրայա գօյմամըշ օլտըղը պիր հիյլէքեարլըղա միւրաճաաթ իթմէյէ մէճպուր օլարագ, թահթը իտարէսինտէ պուլընան տաիրէ էհալիսինտէն Մ. Ֆրանսուա նամընտա ղայէթ նամուսքեար պիր զաթա ամիտէքի օյունը օյնատը։

« Պիր կիւն Մ. Ֆրանսուա, պիր արապայը թարլալարա տօղրու սէվգ իթմէքտէ օլան ուշաղընըն արգասը սըրա կիթտիյի սըրատա, ղայէթ տար պիր սօգաղըն քէօշէսինտէ պիզիմ բաբազ էֆէնտիյէ րասթ կէլտի։ Բաբազ էֆէնտի՝ պաշընա իւչ քէօշէլի պիր շապգա գօյմուշ, էլինտէ պիր տուա քիթապը թութմըշ վէ ուսուլը տինիյեէյէ մուվաֆըգ սուրէթտէ լիպասլար կիյինմիշ օլտըղը հալտէ, իւք պահար կիւնէշինտէն իսթիֆատէ իտէրէք, քէօյտէ կէզինմէյէ չըգմըշ ըտը։ Պիզիմ բաբազ էֆէնտի իլէ Մ. Ֆրանսուա պէյնինտէ աթիտէքի մուհավէրէ ճերէյան իթտի.

« — Էբէյիճէ վագթտան պէրու սիզի քիլիսէտէ կէօրմէք շէրէֆինէ նաիլ օլամայօրըմ, ազիզիմ մօսիէօ Ֆրանսուա. աճապա սիզ թէվէճճիւհինիզի տավէթ իտէճէք պիր հարէքէթտէ՞ մի պուլունտըմ։

« — Խա՛յր, բաբազ էֆէնտի, պիլաքիս հագգըմտա կէօսթէրտիյինիզ հիւսնիւ մուամէլաթտան տօլայը տաիմա մէմնուն օլմըշըմ տըր. ֆագաթ շուրասընը իթիրաֆ իտէյիմ քի, բաազալեա վագթը թէգարրուպ իթտիքճէ, քիլիսէյէ կիթմէքտէն գաչընըյօրըմ. զիրա կէրի գալմըշ օլան պաղը հիսապ-

Հարըմը թէավիյէ իթմէքսիզին օրայա կիթմէք ճաիզ օլամայաճաղ տէյու զանն իտիյօրըմ:

« — Ազիզիմ մօսիէօ Ֆրանսուա, սօգաղըն օրթասընտա տինտարըը՞գ մը թաալյօրըմ զանն իտիյօրսընըզ: Խա՛յր: Զիյարէթլէրինիզին նատիր իւլ վուգու օլմասընտան թէէսսուֆ իտիչիմ՝ սիզին սէվիմլի պիր միւսաֆիր օլտըղընըզը պիլտիյիմտէն վէ պիր միւտտէթտէն պէրու սիզինլէ պուլուշմաղ մահզուզիյէթինէ նաիլ օլամատըղըմտան նէշէթ իտիյօր. պունըն աճըսընը չըգարմաղ իչին, պիր սապահ պէնտէխանէյի թէշրիֆ իտէրէք պէնիմլէ պիր գահվալթը իթմէնիզ լազըմ տըր. սիզէ էսկի վէ միւքէմմէլ պիր շարապ իքրամ իտէճէյիմ. լաքին բէրհիզ կիւնիւ կէլմէքտէն իճթինապ իտինիզ:

« Մ. Ֆրանսուա պու տավէթտէն բէք զիյատէ մէմնուն օլարագ, թէզլիֆի վագըը գապուլ իյլէտի, վէ բէնչշէնպէհ կիւնիւ թային օլունտը: Եէվմի մուայյէնտէ, Մ. Ֆրանսուա թուալէթինի վէրտիքտէն սօնրա, բաբազ էֆէնտինին խանէսինէ կիթտի, վէ պիր ազ սօնրա սուֆրայա օթուրտըլար. սուֆրա միւքէմմէլ տօնատըլմըշ ըտը. օրտատա իքի քիչիւք թագըմ կէօրիւլմէքտէ իտի իսէ տէ, շարապ շիշէլէրի քէսրէթլի իտի: Հէր իքիսի տէ քէմալը իշթիհա իլէ եէմէք եէմէյէ վէ շարապ իչմէյէ պաշլատըլար. Եէմէքլէր պիթտիքտէ, Մ. Ֆրանսուա հազմինտէն ազաճըգ րահաթսըզ կէօրիւնիւյօրտը. գարարմըշ կէօզլէրինտէ էվվէլքի պէրրագլըգ եօգ ըտը:

« Նիհայէթ իքիսի տէ թօգալաշմաղա պաշլատըլար. շարապլարըն րէնքլէրի պիր պիրինէ գարըշըյօրտը. պիր պէյազ վէ գըրմըզը, պիր գըրմըզը վէ պէյազ իչմէքտէ իտիլէր. պատէհու էսկի գօնեագ, րիրաղ րագըսը վէ անիսօն րագըսը իլէ պիրլիքտէ գահվէ կէլտի. Լաքին բաբազ էֆէնտի պիր միւտտէթտէն պէրու միւսաֆիրինին կէօզլէրի օյնամագտա վէ պաճագլարը սալլանըբ թիթրէմէքտէ օլտըղընը վէ նիհայէթ պիւթիւն գուվվէթի զիհնիյէսի շիշէլէրին տիպինէ չէօքմիւշ իտուղինի միւշահէտէ իյլէտի. զաթէն քէնտիսի տէ անը պունա կէթիրմէք իսթէտիյինտէն.

« — Մօսիէօ Ֆրանսուա, նէքատիկէրիմիզտէն այըլմաղտան էվվէլ պանա լութֆէն քիւչիւք պիր խըտմէթտէ պուլըննաճաղընըզը իւմիտ իտէրիմ. — տէտի:

« — Նէ՞ սէօյլէյօրսընըզ, բաբազ էֆէնտի, հէր տիւրլիւ խըտմէթինիզէ հազըր վէ մունթազըր ըմ. պանա էմնիյէթ իտինիզ. պէն սիզին տօսթընըզ տէյի՞լ միյիմ:

« — Օ՛հ, տօսթլըղընըզ հագգընտա զէրրէ գատար շիւպհէմ եօգ տըր. մէսէլէ քիւչիւք պիր շէյտէն իպարէթ տիր: Բիսգօբոս էֆէնտի՝ թահթը իտարէմտէ պուլունան տաիրէ էհալիսինին ահվալը մանէվիյէսի, չօճուգլարըն թալիմ ու թէրպիյէսի հագգընտա պէնտէն պազը մալումաթ իսթէմիշ. մալումաթը մէզքիւրէյի հավի օլան քեաղըտլար թանզիմ օլունտը. Լաքին պէնիմ շահատէթիմտէն պաշգա միւթէպէրանը էհալիտէն պիրինին տախի իմզասը պուլունմաղ լազըմ կէլտիյինտէն, պու պապտա սիզէ րէճա իթմէկէ մէճպուր օլտում. Ֆիլ հագիգա սիզ միւքէմմէլ սուրէթտէ լաթինճէ գօնուշտըղընըզտան, վէ հէր քէս սիզի մէմլէքէթին էն ալիմի օլմագ իւզրէ թէլագգի իթտիյինտէն, պէօյլէ պիր մէսէլէտէ սիզտէն պաշգա քիմէ միւրաճաաթ իտէպիլիր իտիմ: իշթէ քեաղըտլար շունլար տըր. լութֆէն իմզա իտինիզ:

« Բաբազ էֆէնտի պու քիւչիւք նութգը իրատ իթտիքտէն սօնրա, մասանըն իւզէրինէ մուխթէլիֆ քեաղըտլար վազ իյլէտի: Մ. Ֆրանսուա՝ բաբազըն սէօյլէտիյի միւտահէնէքեարանէ սէօզլէրին վէ իչտիյի շարապլարըն հէնուզ թահթը թէսիրինտէ պուլունտըղընտան, գալէմի ըլինէ ալարագ, իմզասընը վազ իյլէտի:

« Բաբազըն օյնատըղը օյուն պիթմիշ իտի: Պինաէն ալէյհ իքի մահրէմ տօսթլար կիպի պիր պիրինտէն այրըլտըլար:

« Թարիխի մէզքիւրտէն ալթը այ գատար սօնրա, պիզիմ Մ. Ֆրանսուա՝ ֆամիլեասըլա պէրապէր էօյլէ թաամը իթտիյի սըրատա, աճէպ վէ նախօշ չէհրէլի պիր ատէմ թաամ սալօնունա կիրտի. պու ատէմ պիւթիւն մէմլէքէթ էհալիսինէ մալում օլան ուղուրսըզ հէրիֆլէրտէն պիրի իտի. մէրգումըն չէհրէսինի կէօրիւնճէ, պիւթիւն ֆամիլեա ազալարը եէմէք եէմէքտէն ֆարիղ օլտըլար. էկէր օ սըրատա օտանըն օրթա-

սընա պիր խըլտըրըմ էնմիշ օլսալըտը, քէնտիլէրինի պէյլի օ գատար իւըքիւթմէյէճէք իտի ։ Մա մաֆիհ Մ. Ֆրանսուա այաղա գալգարագ.

« — Նէ՞ վար, ուսթա Թըրնանպոն. - տէյու սօրտը ։

« — Բիւչիւք պիր չէյ իչին խանէնիզէ գատար կէլմէյէ մէճպուր օլտում, ազիզիմ մօսիէօ Ֆրանսուա. զիյարէթիմին մագսատը իսէ՝ քէօյիւնիւզիւն պաշ բաբազը Թարաֆընտան Թանզիմ օլունմըշ վէ սիզին Թարաֆընըզտան տա իմզա իտիլմիշ օլան պէշ աատէտ սէնէտին պէտէլի օլան օն պին ֆրանքը Թահսիլ իթմէքտէն իպարէթ տիր ։

« — Նասը՞լ . . . Նէ՞ տէտին . . . .

« — Լաքին պէնի կէօնտէրէնլէր տիվանէ տէյիլ տիրլէր. պագընըզ, չու իմզա սիզին տէյի՞լ մի տիր ։

« — Ո՛հ, նէ՞ խալթ իթմիշիմ. պէն բիսգօրոսա ճազըլմըշ քեազըտլար իմզա իտիյօրըմ զանն իթմէքտէ իտիմ ։ (Ուսթա Թըրնանպոնա խիթապէն.) Էվվէ՛թ, պու իմզա պէնիմ տիր. Լաքին Պէրլինտէ հիւքիւմէթ վար տըր. ինթիգամըմը ալաճաղըմ ։

« Պու վագըատան պիր այ գատար սօնրա, պիզիմ բաբազ էֆէնտի՝ տօլանտըրըճըլըգ վէ էմնիյէթի սուի իսթիմալ Թէօհմէթլէրիյլէ, պիր սէնէ միւտտէթ մահպուսիյէթէ մահքիւմ օլտը ։

« Իսթէտիքլէրի կիպի գօնուշապիլմէք իչին բէնճէրէնին ճանընա չէքիլմիշ օլան չու իքի քիշիյի կէօրի՞յօր միսինիզ. պիրի ուզուն պօյլու վէ զայըֆ տըր. չէհրէսինտէն հիտտէթմիզաճ օլտուղու անլաշըլըր. կէօզլէրինին իւզէրինտէ գալըն վէ սիյահ գաշլարը պիր պիրինէ ուլաշմըշլար. պու ատէմ Բարիս պիտայէթ մահքէմէսի տավա վէքիլլէրինտէն պիր. տիկէրի չիշման վէ գըսա պօյլու տըր. պուրնունուն իւզէրինտէ ալ խաֆիֆ չիպանլար վար տըր. պու ատէմ տէ ավօգաթլար մէճլիսի ազասընտան տըր ։ Պէօ պէյլի պունլար հինէ պիր իշ բիշիրիյօրլար ։

« Տավա վէքիլինին իսմի Բիւխնար տըր. մէրգում հէնուզ հուգուգ մէքթէպինտէ իքէն, կէնճ պիր գատըն իլէ միւ-

նասէպէթ բէյտա իտէր. պու գատըն նիհայէթ քէնտիսինտէն համիլէ գալըր. լաքին աշըգընըն Թէշվիգի իւզէրինէ չօճուղընը տիւշիւրիւր ։ Պիզիմ տավա վէքիլի էվլէնտիքտէ, մաշուգէսինի հիւզ իւսթիւնէ պըրագըր. պիչարէ գատըն պիր պաշգասըյլա միւնասէպէթ բէյտա իթմէյէ մէճպուր օլուր ։ Եէնիտէն համիլէ գալարագ, իւք աշըգընտան կէօրմիւշ օլտուղը տէրսլէրտէն պիլ իսթիֆատէ, չօճուղընը տիւշիւրիւր. լաքին պու տէֆա ճինայէթի վագըա մէյտանա չըգարագ, գատըն ճինայէթ մահքէմէսի հուզուրընա կէօթիւրիւլիւր ։

« Իւք ճինայէթինի իշլէտիյի զէման քէնտիսինէ միւավէնէթ իթմիշ օլան աշըգը սապըգը՝ զարիֆ պիր Թէսատիւֆ սէմէրէսի օլարագ, քինտի տավասընը կէօրէճէք օլան ժիւրի մահքէմէսինէ իշթիրաք իթմէքտէ պուլունուր ։ Գատըն աշըգընը ըէտտ իթմէք սէլահիյէթինի իսթիմալ իթմէք իսթէմէզ. զիրա մէրգումըն քէնտիսինի միւտաֆաա իտէճէյինտէն քեամիլէն էմին օլուր ։

« Պիր չօգ միւճատէլէտէն սօնրա, ժիւրի ազալարը միւզաքէրէ օտասընա չէքիլիրլէր, վէ պիզիմ տավա վէքիլի էֆէնտի տախի պէյանը էֆքեար իթմէք իւզրէ էն սօնրա չաղրըլըր. պէշ ազանըն ըէյի՝ միւթթէհիմ օլան գատընըն պէրաէթինէ հիւքմ իթմէք Թարաֆընա մէյլ իտէր. չիմտի տավա վէքիլինին տախի պու ըէյլէրէ իշթիրաք իտէճէյինի, վէ պինաէն ալէյհ գատըն գուրթուլաճաղընը հիւքմ իտէճէքսինիզ, տէյի՞լ մի. լաքին ճանըլըրսընըզ. պու ալչագ՝ միւթթէհիմէնին մահքիւմիյէթինէ գարար վէրմիշ օլան ժիւրի ազասըյլա պիրլէշիր վէ պու սուրէթլէ պիչարէ գատըն ալթը սէնէ միւտտէթ մահպուսիյէթէ մահքիւմ օլուր ։ »

Սալվատօր իլէ Ծիւշմէն պու սէօզլէ իշիտինճէ, քէմալը հիտտէթլէ.

— Օ՛հ, ալչա՛գ . . . պու տէրէճէ խայընլըգ օլամազ չէյ տիր . . . - տէյու հայգըրտըլար ։

Բուրրիէր սէօզինէ չու ճօլտա տէվամ իյլէտի.

« — Ժիւրի մահքէմէսինին գարարը Թէպլիղ օլունտըգտան սօնրա, զայէթ մէշհուր պիր ավօգաթ՝ ճինայէթ մահ-

քէմէսինտէն տըշարը չըգմազտա օլան պու տավա վէքիլինէ խանաշըր . պու զաթ՝ վագթըյլա քէնտիսիյլէ մահքիւմ օլան գատըն արասընտա ճէրէյան իթմիշ օլան վուգուաթա վագըֆ օլտըղընտան .

« — Ժիւրինին միւպահասաթ վէ միւզաքէրաթընըն իմ-թիտատ իթտիյի միւտտէթճէ , բէք զիյատէ ըզտըրապ չէքմիշ օլմալըտըր .

« — (Գէմալը սիւքիւնէթլէ .) Նէ՞ սէօյլէյօրսընըզ , տօսթըմ . քէնտիսի գապահաթլը իտի .

« — Տօղրուսը սօղուգ գանլըլըղընըզա հայրան օլույօրըմ . օնա գարշը րէյ վէրմէքտէն պաշգա պիր խաբաճայընըզ գալմամըշ ըտը .

« — Զաթէն պէն տէ էօյլէ խարտըմ :

« — Նասը՞լ . . . վագթըյլա մաշուգէնիզ օլմըշ օլան պու գատընըն մահքիւմիյէթինէ՞ մի հիւքմ իթտինիզ . մուգատտէմա անըն վէ սիզին արանըզտա ճէրէյան իտէն վագըայը ունուտտընըզ՞ մը .

« — Նէ՞ սէօյլէյօրսընըզ , տօսթըմ . պէնիմ մաշուգէմ օլտըղը զէման չօճուղընը տուշիւրտիւյիւ վագթ , պէն խինէ չիմտիքի կիպի անըն միւթթէհիմ օլտըղընա գանաաթ հասըլ էյլէմիշ իտիմ . պունտան պաշգա , վիճտանըմըն սէօզիւնէ իթաաթ իթտիմ :

« Այօգաթ հիտտէթլէնէրէք , վէ հիչ պիր ճէվապ վէրմէյէրէք չէքիլտի կիթտի :

« Պու տավա վէքիլի իլէ գօնուշմազտա օլան ավօգաթ՝ հէնուզ անըն գատար խիւսուսէ պիր մէվգըյա վասըլ օլմամըշ տըր : Վիգտօր տը Լիւսան իլէ Բրէվալ արասընտա նէ՝ գատար ֆարգ վար ըսա , պու իքի քիշի արասընտա տա օ գատար ֆարգ վար տըր : Պու ավօգաթըն հապսխանէլէրտէ սըմսարլարը վար տըր քի , պունլար քէնտիսինէ իշ պուլմագ վազիֆէսիյլէ միւքէլլէֆ տիրլէր :

« Պունտան պիր միւտտէթ էվվէլ , ղայէթ ճէսիմ պիր մէպլաղ չալմըշ օլմագ թէօհմէթիյլէ մազնուն պուլունան պիր խըրսըզը միւտաֆաա իթմէսի քէնտիսինէ թէքլիֆ օլունուր .

խըրսըզ մահիրանէ պիր սուրէթտէ միւտաֆաա իտիլէճէք օլուրսա , խագգը սըյըրաճաղը մէմուլ իտի . զիրա ֆիիլի սըրգաթըն վուճուտինի իսպաթ իտէճէք հիչ պիր վագըա , հիչ պիր գարինէ եօղ ըտը . Ավօգաթ՝ միւթթէհիմ օլան տէլիգանլըյը կէօրտիւ , վէ անըն իֆատաթընը տինլէտիքտէն վէ պէօյիւք պէօյիւք իւմիտլէր վէրտիքտէն սօնրա , իւճրէթինի թալէպ էյլէտի . միւթթէհիմ՝ հապսխանէտէն գուրթուլտըգտան սօնրա իւճրէթինի թէէտիյէ իտէճէյինի պէյան իթտիքտէ , ավօգաթ մահպէստէն գուրթուլտըգտան սօնրա տախի պունտան զիյատէ զէնկին օլմայաճաղընը իխթար էյլէտի . խըրսըզ՝ գարշըսընտաքի ատէմին չէօհրէթինի իշիթմիշ օլտըղընտան .

« — Հապսխանէտէն գուրթուլաճագ օլուրսամ , սիզին հագգընըզը զիյատէսիյլէ վէրէպիլիրիմ , էֆէնտիմ . պու պապտէ պանա էմնիյէթ իտէպիլիրսինիզ . — տէտի .

« Ավօգաթ , խըրսըզըն մանիտար պագըշընտան գուլագլարընը գապարթարագ , մէրգումը պիր գաթ տահա սըգըշտըրտը , վէ խըրսըզ տախի սըրգաթը վագըայը հագըգաթէն իրթիքեապ իթմիշ օլտըղընը , վէ մէպլաղը մէսրուգը հալի օլան թօրպայը վալիտէսինին գարեօլասը ալթընտա կէօմիւշ պուլընտըղընը նիհայէթ իւլ էմր իթիրաֆ էյլէտի . Ավօգաթ էվվէլի էմրտէ խըրսըզըն սէօզիւնէ ինանմայօր կիպի կէօրիւնտիւ . խըրսըզ իսէ՝ սըտգը իֆատէսինին պիր տէլիլինի կէօսթէրմէք իւզրէ , թօրպայը մէտֆուն պուլընտըղը մահալտէն չըգարմասընը թէքլիֆ իթմէքլէ պէրապէր . « Պու տէֆինէյի ալընըզ , վէ հալի օլտըղը մէպլաղըն չարեէյինի ալըգօյուգտան սօնրա , մահպուստան գուրթուլտըղըմտա պագըսընը տա պանա վէրինիզ » տէտի :

« Ավօգաթ Մէզօն-Ալֆօրըն քիւչիւք գարիյէլէրինտէն պիրի օլան Շարանթօնյա կիթտի , վէ խըրսըզըն վալիտէսի՝ օղլունըն պիր ֆիիլի սըրգաթլա մազնուն պուլընտըղընը վէ ագճէ թօրպասընըն տա քէնտի գարեօլասը ալթընտա կէօմիւլմիւշ օլտըղընը պիլմէտիյինտէն , ավօգաթ իշի պաշա չըգարմագ իւզրէ պու նամուսքեար գատընը պաշընտան սավ-

մագ լուզումընը հիս իյլէտի. պունըն իւզէրինէ, պիր թա-պագա վարագըն սահիֆա աչըլմագ իւզրէ, մէրգումէյի Մէզօն-Ալֆօրա կէօնտէրտի վէ քէնտիսի տէ գարըսընըն ղայպու-պէթինտէն պիլ իսթիֆատէ, տէֆինէնին պուլունտուղը եէրի սուհուլէթլէ քէշֆ, վէ ագճէ թօրպասընը ախզ իյլէտի. Պա-տէհու կէնճ խըրսըզը մուսթաֆա իլէ պէրապէրի գըյմէթինէ հիւքմ իթտիրտի։ Լագին խըրսըզ՝ հապսխանէտէն չըգարըլ-տըղը սօնրա մէպլաղը մէսրուգըն իւչ չարէյէքինի թալէպ իթ-տիյինտէ, ավօգաթ տախի քէնտի իւճրէթինի թալէպ իյլէ-տի։ Խըրսըզ՝ պիր թավուգ թարաֆընտան ալտանմըշ օլան թիլքի կիպի մահճուպ օլարագ, հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէքսի-զին չէքիլտի կիթտի ։ »

Ռօման. — Շայէտ պիր թէօհմէթլէ մութթէհիմ օլաճագ օլուրսամ, քէնտիմի մուտաֆաա իթմէք խուսուսընը պու ա-տամա թէվտի՛ իթմէյէճէյիմ։

Բուրրիէր. — Բէք էյի, լագին բազը էսպապը մախսուսա-յէ մէպնի Թրէյթոէ վագը վէ հէչիլ ամա տալլարըյա մու-զէյյէն խանէնիզի սաթմագ վէ եա իճար իթմէք նիյէթինտէ պուլունաճագ օլուրսանըզ, շու սէտիր իւզէրինէ եազըլմըշ օլան իքի պուրունճու հէրիֆէ մուրաճաաթ իթմէյինիզ. Մէրգումըն եաթաղը հիլլէքեարլըգլար հասար աչմըշ թաշմըշ տըր. պուրնունըզտան թութաճագլարընա հիչ շիւպհէնիզ օլմասըն, Պու ատէմ տօլանտըրտըղը ագճէյի տէլիճէսինէ սարֆ իթմէ-տիյինտէն, եագընտա պէօյլէ պիր սէրվէթ սահիպի օլաճագ տըր։ Օ զէման էմլաք վէ ագարէթ սաթըն ալաճագ, եիւզ պաշըլըգ րութպէսինի իհրազ իտէճէք, Լէժիօն տ'Օնէօռ նի-շանընը թագընաճագ, էսնաֆ ինթիխապտա րէյ վէրմէք հու-գուգընը հաիզ օլաճագ, ժուրի մահքէմէսի ազալըղընա չա-յըսթէ կէօրիւլէճէք, վէ խուլասա հուզուրընա չըգան պիլ-ճումլէ մութթէհիմլէրի պիինսաֆանէ պիր սուրէթտէ մահ-քում իտէճէք տիր։

« Շու իքի րիշինին պիրլիքտէ պուլունմալարընա բէք զի-յատէ թէաճճիւպ իտիյօրըմ։ Պունլարըն իքիսի տէ Ֆրանսա-նըն ճէնուպ թարաֆընտա տօղմուշլար տըր։ Պիրի թախմինէն

էլլի պէշ եաշընտա, կէօվտէլի վէ ուզուն պօյլու պիր ատէմ տիր. Հէր նէ՛ գատար եիւզիւնտէ խաֆիֆ չիչէք նիշանէլէրի վար ըսա տա, խօշ պիր չէհրէյէ մալիք տիր. րիվայէթ օ-լընտըղընա կէօրէ, պու ատէմ թալիմ ու թէրպիյէսինի թէր-սանէտէ իքմալ իթմիշ. արգատաշլարը օրատա քէնտիսինէ Ֆէյլէսօֆ լագապընը վէրմիշլէր. սաղ ումուզունտա սապըգ խըտմէթի աքէրիյէսինին նիշանէսինի համիլ իմիշ. Խըտմէ-թի աքէրիյէտէն չըգարըլտան պէրու, իւչ նիշան ալմաղա մուվաֆֆագ օլմուշ։

« Պու ատէմ տաիմա սիւլի կէզէր. ճալիպի հայրէթ պիր սուրէթտէ ասըլզատէլիք թաւըր պիլը. Թէրէտտիւտ տէնիւլէպիլիր քի գըլըղը չարգընլարտան պիրի տիր.

« Տիկէրի տախի վաթանտաշը կիպի կիւզէլ պիր տէլի-գանլը տըր. լագին չիչէք իլլէթի՝ տօսթընըն չէհրէսինտէ պազը խաֆիֆ նիշանէլէր պըրագմըշ օլտըղը հալտէ, քէնտի չէհրէսի-նի պիւս պիւթիւն պօզմըշ պէրպատ իթմիշ տիր։ Սագալը գումրալ վէ սըգ տըր։ Էն մուտավիմ մուշթէրիլէրինտէն օլ-տըղը գումարխանէլէրտէ, քէնտիսինին ասըլզատէ ֆամիլեա-տան գօնթ տիւ Սէնթ-Ամիր-Ռօմէն՝ օլտըղընը վէ սիւվարի աքէրի սապըգ սապըթանընտան իտույինի իտտիա իտէր. Հալ պու քի աթվար ու հարէքէաթը պու իտտիալարըն եա-լան օլտըղընը մէյտանա չըգարըր. Հագըգաթէ հալտէ Ա-թուն-Մահմուտ րութպէսի նիշանընը հաիզ տիր. պունըն իմթի-յազնամէսինի եիւզ էլլի ֆրանգա սաթըն ալմըշ տըր. Թէէմին իթտիյինէ կէօրէ պու իմթիյազնամէյի տէօրթ սիկարա մու-գապիլինտէ վէրմէյէ հազըր վէ ամատէ տիր. պու իմթիյազ-նամէյի սաթըն ալտըղը զէման, Լէժիօն տ'Օնէօռ նիշանընըն չէրիտի կիպի գըրմըզը օլան պու նիշանըն չէրիտինի տիւյմէ տէլիյինէ թագապիլէճէյինի զանն իթմէքտէ իտի. Հալ պու քի պու արզուսընա նաիլ օլամատը.

« Հիչ պիր վագըթ պիր պիրինտէն այըրըլմայան պու իքի շախս՝ պիր կիւն բէք զիյատէ ագճէյէ իհթիյաճ կէօրտիւլէր։ Եաշճա տահա պէօյիւք օլանը տիկէրինէ տէտի քի.

« — Պէնի տինլէ՛, արգատաշ, պէն պիր ալթուն մա-

տէնի պուլտում, վէ եա տահա տօղրուսը պիր պանգա գաիմէսի մատէնի քէշֆ իթտիմ։

« — Նասը՞լ . . . սախթէ գաիմէլէ՞ր մի եափմագ իսթէյօրսըն ։ Օ պէն իմ իշիմէ կէլմէզ ։ Վագըա բօլլու ինտիրմէ հիչ հիւքմիւնտէ տիր . լաքին ճինայէթ մահքէմէսինտէն գօրգարըմ ։

« — Սախթէ գաիմէ եափմագտան սանա քի՞մ պահս իտիյօր ։ Հագիգի պանգա գաիմէլէրի թէտարիք իթմէք միւմքին տէյի՞լ մի տիր ։

« — Միւմքին տիր . լաքին պու գաիմէլէրտէն էրէյինճէ պիր մըգտար էլտէ իթմէք իչին, պէն եալընըզ իքի թէտպիր կէօրիւյօրըմ . եա սախթէքեարլըգ եափմագ, վէ եախօտ Ֆրանսա պանգասընը սօյմագ . Հալպուքի պու թէտպիրլէրին հէր իքիսի տէ թէհլիքէլի տիր . ատէթա տիւշարը տէհշէթ օլույօրըմ . պէնիմ նամուսքեար պիր ատէմ օլտըղըմը, վէ ֆէնա պիր իշ եափմագ ֆիքրի պիլէ պէնի թիթրէթտիյինի պիլմէզ տէյիլսին ։

« — Սէնի թէէմին իտէրիմ քի, մէսէլէ նէ՛ Ֆրանսա պանգասընը սօյմագտան վէ նէ՛ տէ սախթէքեարլըգ իթմէքտէն իպարէթ տիր . եալընըզ պու իքէք կիպի եումուշագ քեաղըտլարլա տօլու պիր ճըզտանը էլտէ իթմէյէ չալըշմագ լազըմ տըր ։

« — Էկէր իշ սահիհէն պիր ճըզտանը էլտէ իթմէքտէն իպարէթ իսէ, սանա եարտըմ իթմէյէ մուվաֆագաթ իտէրիմ . լաքին հէր չէյտէն էվվէլ բլանընը անլամագ լազըմ տըր ։

« — Պէնիմ բլանըմ բէք սատէ տիր . եարըն պու կիւնքի կիպի հավա կիւզէլ օլաճագ օլուրսա, մուվաֆֆագ օլաճաղըմըզտան էմին իմ ։

« — Լաքին պէնի սապըրսըզլըգտան էօլտիւրէճէքսին . մէսէլէ նէտէն իպարէթ օլտըղընը պիր ան էվվէլ սէօյլէյի վէր պիթսին . հայտէ՛, սէնի տինլէյօրըմ ։

« — Կէչէն կիւն սարրաֆըմըն ճըզտանընըն սէմիզլիյինի կէօրտիւն, տէյի՞լ մի ։

« — Էվվէ՛թ, կէօրտիւմ . լաքին պու ճըզտանա հիչ քիմսէ էլ տօգունտուրամազ ։

« — Հէլէ եարըն հավա կիւզէլ օլսուն, վէ սէն տէ պանա եարտըմ էթ, պագ նասըլ օնա էլ տօգունտուրապիլէճէյիզ ։

« — Սէն աղըլընը ուչուրմուշ օլմալըսըն, տօսթում . մահիթապը տիշ իլէ թութմագ՝ պու սարրաֆըն ճըզտանընը էլէ կէչիրմէքտէն տահա գօլայ տըր ։

« — Եարըն հավա կիւզէլ օլուրսա, պու մուամէլէճինին սաքին օլտըղը խանէնին բէնճէրէլէրի ալթընտա կէզինէճէքսին, վէ էկէր պու գաիմէ ճըզտանը թա էօնիւնէ տիւշէճէք օլուրսա, տէրհալ ալըպ սավուշաճագսըն . իշթէ սէնտէն իսթէտիյիմ մուավէնէթ պու գատար տըր . իշիտի՞յօր մըսըն ։

« — Էվվէթ, իշիտիյօրըմ, լաքին նէ՛ տէմէք իսթէտիյինի անլայամայօրըմ ։

« — Շիմտի օրասընը պըրագ . սօն մէսէլէյէ պագալըմ ։ Սէնտէն թալէպ իթտիյիմ վազիֆէյի իճրա իթմէյէ մուվաֆագաթ իտէ՞ր միսին ։

« — Էվվէ՛թ, իտէրիմ ։

« — Բէք էյի . օ հալտէ տուա էթ քի եարըն հավա կիւզէլ օլսուն . էկէր Ալլահ տուանը իշիտէճէք օլուրսա, էօյլէ վագթը կէլմէզտէն էվվէլ հէր իքիմիզ տէ իշիմիզին պաշընտա պուլունաճաղըզ ։

« — Տէմէք քի եարըն սապահ, սաաթ եէտի րատտէլէրինտէ, Բալէ-Րուայալտա պուլուշաճաղըզ ։

« Իրթէսի սապահ, թային իտիլէն մահալ վէ զէմանտա, պու իքի տօսթլար պիր պիրինի պուլտուլար ։ Հավա զայէթ պէրրագ վէ կիւզէլ իտի ։ Կիւնէշ հէր թարաֆը նուրլարա գարգ իթմիշ իտի ։ Հէր չէյ հավանըն կիւզէլլիյինէ տէլալէթ իտիյօրտը ։ Պիզիմ իքի տօսթլար սարրաֆըն օթուրտըղը խանէյէ տօղրու եօլա տիւզէլտիլէր, վէ եաշճա տահա պէօյլէ օլանը արգատաշընա .

« — Խանէյէ կիրմէզտէն էվվէլ, մուգայետ օլ . ճըզտան այագլարընըն ալթընա տիւշէճէք տիր . - տէտի ։

«Պիզիմ գոնթ տը Սէնթ-Ամիր-Ռօմէն՝ գալտըրըմ իւզէրինտէ կէզինմէյէ վէ մահուտ ճըղտանըն այագլարը ալթընա տուշմէսինէ պէքլէմէյէ պաշլատը ։ Հէր պիր տագըգա քէնտիսինէ եոլլար գատար ուզուն կէօրիւնմէքտէ իտի . պէօյլէճէ պիր սաաթ գատար պէքլէտիքտէն սօնրա , Նիհայէթ ճըղտան եէրէ տիւշտիւ , վէ մէրգում պունը տէրհալ ալըփ կէօզտէն նիհան օլտու ։ Վուգուաթը ճարիյէյի հիչ քիմսէ կէօրէմէմիշ իտի ։

«Պիզիմ տօլանտըրըճըլըն քէշֆ իթտիյի վէճհիլէ , հավանըն կիւզէլ օլմասընտան նաշի բէնճէրէլէրինտէն պիրի աչըլմըշ օլան սարրաֆըն խանէսինտէ աթիտէքի վուգուաթ ճէրէյան իթմիշ իտի ։ Պու իքի տօսթտան եաշճա տահա պէօյիւք օլան չախը՝ չօգ տէֆալար պու սարրաֆա վաքէսի հուլուլինտէ թէէտիյէ իտիլէն հավալէ քեաղըտլարը իսգօնթօ իթտիրտիյինտէն , պու տէֆա տա , պինէր ֆրանքլըգ իքի հավալէ թագտիմ իթմիշ իտի ։ Հիսապ կէօրիւլտիւքտէն սօնրա , մէրգումա պին պէշ եիւզ ալթմըշ ֆրանք թէէտիյէ իտիլէճէյի անլաշըլտը . սարրաֆ գասասըտան ճըղտանը չըգարտը , վէ իչինտէն պէշէր եիւզ ֆրանգլըգ իւչ գաիմէ ալարագտան վէ պունլարը պէլքի օն տէֆա չէվիրտիքտէն սօնրա , Նիհայէթ թէսլիմ իյլէտի . պատէհու միգտարը վէճհիլէ ճըղտանը եանընա գօյտու , վէ միւշթէրիսինէ վէրէճէյի ագճէյի թամամլամագ իչին լազըմ օլան ալթմըշ ֆրանգը գասասը տէրունունտէ արաշտըրմագա պաշլատը . պու սըրատա տօլանտըրըճը ճըղտանը պիր թագըմ իլէ ալըփ բէնճէրէտէն աշաղը աթըլըգտան սօնրա , բէնճէրէյի տէրհալ գափատը ։

«Սարրաֆ օ տէրէճէ շաշըրմըշ ըտը քի , պիր տագըգաճըգ հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէքսիզին տուրտը . Նիհայէթ ագըլնը պաշընա թօբլայարագ , պար պար պաղըրմաղա պաշլատը . խանէ խալգը օրայա թօբլանտըլար . տօլանտըրըճը իսէ՝ ըսգօնթօ հիսապլարընը հավի օլան թուսուլայը վէ ալմըշ օլտըղը իւչ ատէտ պանգա գաիմէսինի էլինտէ թութմըշ օլտըղը հալտէ , օտանըն պիր քէօշէսինտէ օթուրմըշ ըտը . սարրաֆըն հայգըրմասը իւզէրինէ գօշուպ կէլմիշ օլանլարա խիթապէն .

«Պիզիմ միւհթէրէմ էֆէնտի պիրտէն պիրէ ագըլընը ուչուրտը զաննէտէրիմ» տէտի ։ Նիհայէթ բօլիս գօմիսէրի տախի վարըտ օլարագ , տօլանտըրըճընըն իւսթիւնիւ պաշընը պիր էյիճէ արաշտըրըլտը իսէ տա , հիչ պիր շէյ պուլամատը . տօլանտըրըճը նէ՛ սէպէպէ մէպնի սարրաֆըն խանէսինէ կէլմիշ օլտըղընը պիր թավըր պիֆիւթուրանէ իլէ իյզահ իյլէտի . պու սըրատա սարրաֆը մէրգում՝ ճըղտանըն բէնճէրէտէն աշաղը աթըլմըշ օլտըղընը տէրխաթըր իտէրէք բօլիս գօմիսէրինէ խապէր վէրտի . լաքին բէնճէրէնին սըգը սըգըյա գափատըլմըշ օլտըղը , վէ իթհամ իտիլէն շախս իսէ անա պիւս պիւթիւն մուխալիֆ պիր վազիյէթտէ պուլունտըղը կէօրիւլտիւ . պունտան պաշգա , օտայա կիրտիյինտէ բէնճէրէնին պու հալ իւզրէ պուլունտըղընը տա թէէմմինէն պէյան իյլէտի ։

«Պիչարէ սարրաֆ՝ տիւնեատա հէր շէյտէն զիյատէ սէվտիյի ագճէսինին արթըգ միւէպպէտէն ղայպ օլմըշ օլտըղընը քէշֆ իթտիյինտէն , պիր մէյուսիյէթի ֆէվգ էլ ատէյէ տիւչար օլարագ , նէ՛ եափաճաղընը պիլմէտի . հարէքէաթը վագըասը ագլընը ղայպ իթմիշ օլտըղը բիվայէթինի թէէյիտ իթմէքտէ իտի ։ Մա մաֆիհ իթհամ իտիլէն ատէմ իսթինթագ իտիլտի . լաքին ատվարը նազիքեանէսի , չէհրէի պիֆիւթուրանէսի վէ համիլ օլտըղը նիշանլարըն շաշաասը՝ մէրգումըն պու պապտէ հիչ պիր գապահաթը օլմատըղընա հէր քէսի իգնա՝ իտէրէք , նիհայէթ իւլ էմր սալը վէրիլտի ։

«Մէրգում քէնտիսինի թագիպ վէ թէճէսսիւս իտէճէքլէրինտէն գօրգտըղընտան , տօսթըյա պուլըշմագ իւզրէ հէր տիւրլիւ թէտապիրի իհթիյաթքեարանէյի իթթիխազ իյլէտի , վէ նիհայէթ ագշամըն սաաթ ալթըսընա տօղրու , Մոնմարթր սօգագը իլէ պուլվարըն քէօշէսինտէ վագը գահվէխանէտէ պուլուշտըլար , վէ Վէֆուր լօգանթասընտա ագշամ թաամը իթմէյէ կիթտիլէր ։ Թաամըն խիթամընա գարիպ պիր զէմանտա , տօլանտըրըճը արգատաշընա տէտի քի .

«— Էյ , սէօյլէ՛ պագալըմ , իչինտէ նէ՛ գատար ագճէ վար ըտը . պիզիմ սարրաֆ էլլի պին ֆրանգ գատար պիր մէպլաղը հավի օլտըղընը իտտիա իտիյօր ։

«— Նէ՞ սէօյլէյօրսըն, խաՀո՛ւ... էլլի պին ֆրա՞նք մը... Նա՞սըլ, նէ՞րէտէ։

«— Պու սապաՀըի ճըղտանտա։

«— Հա՞նկը ճըղտանտա... Նամուսըմ Հագգը իչին նէ՛ տէմէք իսթէտիյինի անլայամայօրըմ։

«— Եօ՛ֆ, լաթիֆէնին վագթը՞ մը խա... սէօյլէ պագալըմ, ճըղտանտա նէ՞ գատար ագճէ վար ըտը. պաշլըճա մատտէ օ տըր։

«— Լաքին սէն ագլընը ուչուրմըշ օլմալը սըն։

«— Սէն Հագիգի պիր տօսթ սըն, տէյի՞լ մի։

«— Հա՛յ Հա՛յ։

«— Բէք էյի... պէնի չու գարարսըզլըգ Հալինտէն գուրթարը վէր. Հէր չէյի սէօյլէյիմ տէ տինլէ։

«— Բէք էյի, տինլէյօրըմ։

«Հէրիֆ սարրաֆըն խանէսինտէ ճէրէյան իթմիշ օլան վագըայը Նագլ իյլէտի, վէ սէօզինիւ պիթիրինճէ, պիլիմ գոնթ տիւ Սէնթ-Ամիր-Բօմէն իսթինզաքնարի պիր գաՀգա-Հա գօբարտը, վէ նէ՛ տէմէք իսթէտիյինի անլամատըղընը ճէ-վապէն սէօյլէտի. պունըն իւզէրինէ տօլանտըըըճը՝ արգա-տաշընըն մէգբիւր ճըղտանը պիւս պիւթիւն իչ իւմէք իսթէ-մէքտէ օլտըղընը անլատը, վէ պիրտէն պիրէ այաղա գալգա-րագ, ճիտտի պիր սէտա իլէ.

— Պու կիւնէ գատար սէնին Նամուսքեար պիր տօսթ օ-լտըղընը զանն իթմիշ իտիմ. լաքին ալտանմըշ օլտըղըմը կէօ-րիւյօրըմ. պէնի խօգ. գըրգ կիւնիւն պիր կիւնիւ վար։ Ալ-լաՀա ըսմըրլատըգ։ Ալլա՛Հ սէնին Հագգընտան կէլէճէք տիր. տէտի։»

Սալվատօր. — Կէօրիւյօրըմ քի Բարիստէ նէ՛ գատար պէտՆամ ատամ վար ըսա, օնլարըն պու ագշամ թաամ իւէ-ճէյիզ։

Բուրրիէր. — Եանըլըյօրսընըզ, ազիզիմ. պագը Նատիր իսթիՆալարտան մաատա, պուրատա պուլընանլարըն քեաֆ-ֆէսի տէ միւթէպէր ատէմլէր տիր. պագըլարը զէնկին թա-գըմընտան տըրլար. պագըլարը Նամուսքեարանէ սէնաաթլար իճրա իտէրլէր. պագըլարը տա ալէլ ումում Նամուսլու ա-տէմլէր էօՀտէսինէ թէվճիՀ օլունան մէվգը վէ մէմուրիյէթ լէրտէ պուլունուրլար. սիզէ Նագլ իթտիյիմ չէյլէր զայէթ կիզլի սուրէթտէ ըիվայէթ օլունմագտա տըր. էկէր պու ա-տէմլէրէ պիր սալօնտա թէսատիւֆ իտէճէք օլուրսանըզ, պիր սըլզատէտէն ասլա ֆարգ իտէմէզսինիզ։

Պու սըրատա կիւզէլ պիր տէլիգանլը սալայա կիրտի վէ էլտիվէն կիյինմիշ օլան էյինի մարքի տը Բուրրիէրէ ուզաթա-րագ.

— ՍապաՀլար խա՛յր օլսուն, մօսիէօ Դուրթիվըն. — տէտի, վէ մարքի իլէ պիր գաչ սէօզ թէաթի իթտիքտէն սօնրա, սալայը տօլտուրմըշ օլան միւսաֆիրլէր արասընա գարըշտը. մարքի տը Բուրրիէր չէնմէշրէպանէ պիր սուրէթտէ կիւլիւմ-սէյէրէք.

— Պու կիւզէլ տէլիգանլըընըն էյի կիպի խումուշագ պիր էլ ուզատըլտըղը զէման, թօգալաշմագտան իսթինքեաֆ իթ-մէք միւմքին օլամայօր. — տէտի։

Սալվատօր. — Ֆիլ Հագըգա պու խուսուս ազաճըգ միւշ-քիլճէ տիր. պա խուսուս պու տէլիգանլը՝ Հիքեայէսինի Նագլ իթտիյինիզ ատէմլէրտէն ազաճըգ տաՀա Նամուսքեար ըսա։

Բուրրիէր. — Պու տէլիգանլը էբէյիճէ մաՀիր պիր Հէքիմ տիր. լաքին մէքթէպտէ թաՀսիլ իթտիյի իլմ Հէր նէ տախի օլսա, մէՀարէթ վէ Հաղագաթընըն մատունինտէ գալաճագ տըր. պունըն իչին բէք չօգ միւշթէրիսի վար տըր. Հէմ միւշ-թէրիլէրինին քեաֆֆէսի տէ լայըգըլ ագճէ վէրիրլէր։

«Գօճասը պուրատա պուլընմայան գատընըն պիրի՝ գօ-ճասընըն սանտըգըքեարը իլէ քընտիսի արասընտա վագը օլան միւնասէպաթըն նէթայիճինտէն գօրգտըղընտան, արա սըրա պիզիմ տօգթէօր Տըլամարը ճէլպ իթտիրիր. տօգթէօր տա-խի մէրգումէնին պու պապտէքի գօրգուլարընը տէֆ՛ ու իզա-լէ իտէր։ Ասըլզատէ ֆամիլեալարտան օլուպ տա խամէրլինին լէքէտար օլմասընը իսթէմէյէն կէնճ գըզլար, սէֆիՀ վէ սէ-լագը պօզուգ գատընլար, ֆուրթունալը պիր կէճէնին իզինի

ղայպ իթմէք իսթէյէն իշճի գըզ վէ եա գարըլարը քէնտի խանէսինէ միւրաճաաթ իթթիքլէրինտէ, հէր տիւրլիւ մուավէնէթ վէ մուզահէրէթէ մազհար օլուրլար. լաքին բարալարը պուլունմասը շարթը մութլագ տըր։

«Միրասընըզ իչին պիր միրասխօր իսթէ՞ր միսինիզ. պու մահիր թօքթօր սիզէ պիր տանէ թէտարիք իտէր. էկէր միրասխօրլարընըզտան պիրի զաիֆ իսէ, եինէ պու մահիր թօքթօր սիզի օնտան գուրթարաճագտըր. խիւլասա՝ մէրգում հէր նէրէ կիտիփ չըգար, հէր քէսէ տէսմի մուավէնէթինի ուզատըր վէ հէր տիւրլիւ շիւպհէյի տաֆի շէյլէրի մէյտանտան գալտըրըր։

«Շու կէօրտիւյիւնիւզ ատէմին միւհթէրէմ սըֆաթընա վէ հարէքէթը նազիքանէսինէ նազարէն, քէնտիսինի պիրինճի սընըֆտան պիր թաճիր զաննը իտէճէյինիզ աշիքեար տըր. լաքին քէնտիսի պիր [illegible]տան պաշգա պիր շէյ տէյիլ տիր. [illegible] նէ՛ տէմէք օլտըղընը պիլի՞յօր մըսընըզ։

Սալվատօր իլէ Ռօման. — Խա՛յր, պիլմէյօրըզ։

Բօրրիքէ. — [illegible] տէնիլէնլէր էօյլէ ատէմլէր տիր քի, հաֆիյէ թաճիրլէրին էմնիյէթինի գազանմագ իչին քէնտիլէրինէ սարրաֆ, թաճիր վէ եա էմլաք գօմիսիօնճըսը սըֆաթ վէ եա սիւսիւնիւ վէրիրլէր։

«[illegible]լար իքի սընըֆա թագսիմ օլունապիլիրլէր. պիրինճի սընըֆ՝ մուգթէտիր ատէմլէրտէն, պէօյլէ իշլէր կէօրէն հայլազլարտան միւրէքքէպ տիր. Պու գահվէխանէսինին գարշըսընտաքի Բալէ-Ռուայալ պուլվարընտա կէօրտիւյիւնիւզ օ պիր թագըմ սէֆիլ վէ զիւյիւրտ հէրիֆլէր տէ իքինճի սընըֆը թէշքիլ իտէրլէր։ Ֆըրսաթ զուհուրընտա, պունլար տէրհալ օրթայա չըգարլար. հէր նէ գատար հէնուզ կէնճ իսէլէր տէ, եիւզլէրի սոլմուշ վէ զայըֆլանմըշ տըր. կէօզլէրի չուգուր վէ ճամ կիպի պարլար. տահմա այնը գօսթիւմի կիյինիրլէր. եարատըգլարը իշ եա՛ պէք ճիւզի պիր շէյ վէ եա՛ խօտ հիչ գապիլիյէթէն տիր. պունլարըն եէկեանէ սէնաաթը՝ քէնտի իմզալարընը պէօյլէ սէնաաթտաշլարընա սաթմագտան իպարէթ տիր։»

Մարքի տը Բօրրիքէ Սալվատօր իլէ Ռօմանա շիշման, գըսա պօյլու, կիւլէր եիւզլիւ, ալթուն կէօզլիւքլիւ վէ եահուտի օլտըղը պէլլի պիր ատէմ կէօսթէրէրէք, սէօզիւնիւ շու եօլտա տէվամ իյլէտի.

— Պու ատէմ պէօյլէ պիր ազըլ ու զէքեա սահիպի տիր. մուամէլաթը սարրաֆիյէտէ՝ էօնիւնտէ բէրէնտէ աթան եօգ տըր. հէր տիւրլիւ իշլէրէ կիրիշմիշ տիր. քէօմիւր, տէմիր, ալթուն վէ կիւմիւշ մատէնլէրի իշլէթմիշ տիր. հէր տիւրլիւ նէֆթ իշի եափմըշ տըր. շըմէն տը ֆէրլէր վէ կէմի շէքէն վաբօրլարը իշլէթմիշ տիր. մէզհէպէ, բօլիթիգայա, թիճարէթէ, էտէպիյաթա, սէնայիի նէֆիսէյէ, գատընլարա վէ կէնճլէրէ տաիր ճէրիտէլէր նէշր իթմիշ տիր. սարրաֆլըգ իշլէրինտէ բէք չօգ հիյլէլէր վէ բէք չօգ իճատլար եափմըշ տըր. խիւլասա՝ մէրգում ղայէթ պէօյլէ վէ ղայէթ զէքի պիր ատէմ տիր։»

Զիյաֆէթէ իշթիրաք իտէճէք օլան տավէթլիլէրին քեաֆֆէսի տէ պէյ տէր պէյ վարըլ օլմըշլար ըտը. մարքի տը Բօրրիքէ հուզզարըն ասարը ֆէվգ էլ ատէյի իհթիրամ իլէ սէլամլամագտա օլտուգլարը բիւչիւք պիր իխթիյարը տօսթլարընա թանըթմագտա իտի, վիգօնթ տը Լիւսան քէնտիսինէ եագլաշտը, վէ Սալվատօր իլէ Ռօմանը սէլամլատըգտան սօնրա.

— Ջանըմ պիւթիւն տավէթլիլէրինիզ վարըլ օլմուշլար տըր. պիզի տահա չօգ պէքլէթմէյէճէքլէրի աշիքեար օլան գատընլարըն վիւրուտինէ ինթիզարէն, ազաճըգ տա սէրինլէտիճի մէշրուպաթը հավի օլան սալօնընըզա կիթսէք ֆէնա օլմազ զաննը իտէրիմ։

Բօրրիքէ. — Պու էֆքեարընըզ բէք կիւզէլ տիր, աղիզիմ մօսիէօ վիգօնթ։

Հուզզարըն քեաֆֆէսի՝ մարքի տը Բօրրիքէնին տէլալէթիյլէ, սուֆրանըն գուրուլմուշ օլտըղը օտայա պիթիշիք օլան քիւչիւք սալօնա կիրտիլէր։ Մահօն ազաճընտան մամուլ եուվարլագ պիր մասա ուզէրինտէ պիր չօգ շիշէլէր վէ գատէհլէր պուլունմագտա ըտը. օրատա տավէթլիլէրէ զիւմրիւտ կիպի պարլայան ապսէնթլէր, վէրմութլար, մատէրլէր վէ սաիրէ իքրամ օլունտը։

Նիհայէթ գատընլար վասըլ օլտուլար ։ Պունլարտան պիրի Մինա խանըմտը տիլպէր վէ գուվվէթլի պիր գատըն օլուպ, սիյահ վէ բարլագ սաչլարը պիւքլիւմ պիւքլիւմ ումուզլարընա եայըլմագտա, իրի գարա կէօզլէրի շաշաատար պիր սուրէթտէ բարլամագտա վէ նար կիպի գըրմըզը տուտագլարը տախի ինճու կիպի պէյազ տիշլէրինի նազարլարա արզ իթմէքտէ իտի ․ պու գատըն հէր նէ գատար ուզուն պօյլու ըտը ըսա տա, աթվար ու հարէքէաթը նազիքէանէ վէ ահէնկլի իտի ․ քէնտիսինէ վէրտիյի սէս վէ տիւզէն տէ հայրէթպախշ կիւզէլլիյինէ պաշգաճա պիր րէնկ վէրմէքտէ իտի ։

Մէրգումէ քիրազ րէնկինտէ իբէքտէն մամուլ վէ տանթէլալըլը միւզէյյէն պիր ֆիսթան կիյինմիշ օլուպ, սաչլարընը պիր ալթուն հալգա իլէ թութթուրմուշ վէ պօյնունա տա ղըյմէթ պիր այնը չէմ իլէ իւչ սըրա իրի ինճուտան միւրէթթէպ պիր կէրտանլըգ թագմըշ ըտը ։

Մէրգումէ իլէ պիրլիքտէ տիկէր պիր գատըն տահա պուլունուպ, պու գատըն իլէ անըն արասընտա ղարիպ պիր զըտտիյէթ կէօրիւլմէքտէ իտի ․ քէնտիսինէ Ծէլիսիթէ Պօպէրթիւի նամընը վէրտիրմէքտէ օլան պու գատըն զարիֆ վէ ֆագաթ ղայէթ նազիք իտի ․ չէհրէսի գուսուրսուզ օլմամագլա պէրապէր, իւզ պագըշտա խօշ կէօրիւնէճէք պիր հալէ մալիք իտի ։ Եիւզինտէ մէնգուշ օլան սաարը պէշաշէթ վէ լէթաֆէթ վէ կէօզինտէ մէշհուտ օլան սիւքունէթ վէ հիլմիյէթ կիւզէլ պիր թապիաթա մալիք օլտուղընը իրայէ իթմէքտէ իտի ․ Էլլէրի վէ այագլարը ղայէթ քիւչիւք վէ նազիք վէ էլպիսէսի տէ սատէ վէ ֆագաթ զարիֆ իտի ։

Ծավէթլիլէրին պուլունտուգլարը քիւչիւք սալօնա պու իքի գատընըն տուխուլի ալգըշլար իլէ թէլագգը օլունուր ։ Հուզզարըն քեաֆֆէսի անլէրին էթրաֆընա թօբլանտըլար, վէ տիլպէր պիր գրալիչանըն սարայ էրքեանը թարաֆընտան կէօրտիւյիւ սաարը հիւրմէթ վէ ուպուտիյէթէ միւսավի պիր սուրէթտէ արզը հիւրմէթ վէ րիայէթ պաշլատըլար ․ Մամաֆիհ քէնտիսինէ կէօսթէրիլէն սաարը հիւրմէթ վէ հայրէթտէն տօլայը Ծէլիսիթէնին ազաճըգ սըգըլըն օլան եանագլա-

րընտա խաֆիֆ պիր գըզըլլըգ բէյտա օլմագտա ըտը ։ Սալվատօր մարքի տը Պուրրիէրէ խիթապէն ․

— Իշթէ մինի մինի վէ ճազիպէլի պիր գըզ ․ – տէտի ։

Պուրրիէր ․ – Էվվէ՛թ , պու գըզ չիրին օլտուղը գատար տա էյի եիւրէքլի տիր ։ Էկէր պաշգա պիր մէվգիտէ պուլունմուշ օլսայըտը, իհթիմալ քի քիպար ալէմինին չաշաատար պիր եըլտըզը օլուր ըտը ։ Ֆագաթ չու եէնի կէլէն գատը՞ն քիմ օլույօր . . . հա՛ , անլատըմ, Մ. վիգօնթ տը Լիւսանըն պէպէքտիյի աքթրիս տիր ։

Ֆիլ հագըգա վիգօնթ տը Լիւսան հիւսն ու ճէմալտէ եէքթա պիր գատընը խաթիգալէ գօշտու ․ պու գատընըն չէհրէսինտէքի եօրղունլուգ վէ մախմուրլուգ, գարա կէօզլէրինի մուհիթ օլան սիյահըմտըր տաիրէ վէ աթվար ու հարէքեաթընտա մէշհուտ օլան կէվշէքլիք վէ գայտըսըզլըգ՝ միւտատէթի մէտիտէ գատըրղանըն չիտտէթինէ մուգավէմէթ իթտիքտէն սօնրա նիհայէթ իւլ էմր եէրէ էյիլմիշ օլան կիւզէլ պիր զամպագ չիչէյինի անտըրմագտա ըտը ։

Մէրգումէնին արգասը սըրա կէնճ, տիլպէր վէ ղայէթ սիւսլիւ պիր գաչ գատըն տահա սալօնա կիրտիլէր, վէ օրատագի տավէթլիլէր մէյանընտա թանըտըգլարը քիմսէլէր իլէ գօնուշմագա պաշլատըլար ․ Եալընըզ իխթիյար վէ չիրքին պիր գատըն սալօնըն գարանլըգ պիր քէօշէսինտէ եալընըզ տուրմուշ օլուպ, հիչ քիմսէ անընլա իշթիղալ իթմէյի խաթըրընա կէթիրմէմէքտէ իտի ։ Վիգօնթ տը Լիւսանըն քէնտիսինէ եագլաշմըշ օլտուղը ճիհէթլէ, մարքի տը Պուրրիէրին տօսթլարընա թանըթթըրամամըշ օլտուղը ուֆագըգ իխթիյար պու գատընըն պէօյլէ պիր քէօշէտէ պըրագըլմըշ օլտուղընը կէօրիւնճէ, ֆէնա էլ աթէ միւնֆայիլ օլարագ, քէնտի քէնտինէ ․

— Պէօյլէ էյի պիր գատընը եալընըզ պըրագմագ հա՛...
պու տալը հէրիֆլէր եալընըզ կէյինիպ գուշանմըշ օլան այըլ պէպէքլէրինէ պագըյօրլար ․ – տէտի, վէ իխթիյար գատընըն պուլունտուղը քէօշէյէ տօղրու իլէրիլէյէրէք, վէ մէրգումէնին էլինտէն թութուպ սալօնըն օրթասընա կէթիրէրէք ․

— Էֆէնտիլէր վէ մատամլար, զէվճէմ մատամ Ժիւսթի սիզէ թագտիմ իլէ քէսպի ֆախր իյլէրիմ. – տէյու պէյան իյլէտի։

Սալվատոր իլէ Ռօման՝ պու իքի իխթիյարըն կիւլիւնճ մէնզարէսի իւզէրինէ ումումըն գահգահալար իլէ կիւլէճէքլէրինի զաբթ իթմէքտէ իտիլէր. լաքին պու զաննլարը տօղրու չըգմատը. պաշ իթտիքիմիզ կէնճ վէ կիւզէլ գատընլարըն էթրաֆընը ինհաթա իտէն տավէթլիլէրին գըսմը ազամը պունլարը տէրագապ թէրք իթտիլէր, վէ իխթիյար մատամ Ժիւսթէ արզը հիւրմէթ իթմէք իւզրէ հէման եանընա չիթապ իյլէտիլէր։ Սալվատոր իլէ Ռօման պու հալտէն բէք զիյատէ միւթէաճճիպ օլմուշ օլտըգլարընտան, մարքի տը Բուրրիէր անլէրէ միւթէվէճճիհէն.

— Պու հալ սիզի թէաճճիւպտէ պըրագմամալը տըր. Մ. Ժիւսթ զայէթ զէնկին պիր թէֆէճի տիր, վէ պուրատա պուլընան ասըլզատէ տէլիգանըլըլարտան բէք չօղունա ագճէ իգրազ իտէր։

Սալվատոր. – Տէմէք քի պուրատա ասըլզատէ տէլիգանլըլար տա վար տըր, էօյլէ՞ մի։

Բուրրիէր. – Հա՛յ հա՛յ. պիր աղ էվվէլ պաշ իթտիյիմ տօլանտըրըճըլարը պէ՞ն մի տավէթ իթտիմ զանն իտիյօրսընըզ։

Սալվատոր. – Սիզ տավէթ իթմէտիյինիզ հալտէ, նա՞սըլ օլուպ տա պուրատա պուլունըյօրլար։

Բուրրիէր. – Պիւթիւն պու ատէմլէր հիյլէքեարլըգլա վագթ կէչիրտիքլէրինտէն, պու կիպի ասըլզատէ տէլիգանլըլարլա տօսթլըգ բէյտա իթմէյէ չալըշըրլար, վէ չօգ տէֆա մուվաֆֆագ տախի օլուրլար. զիրա, սէնէլէրին միւրուրը իլէ էլտէ իտիլէպիլէն թէճրիւպէքեարլըգտան քիւլլիյէն մահրում պուլընան պու կիպի տէլիգանլըլարլա իւլֆէթ բէյտա իթմէք ումումիյէթ իւզրէ բէք տէ օ գատար միւշքիլ պիր շէյ տէյիլ տիր. պիզզաթ պէն պիլէ տէրմիյան իթտիյիմ սէօզլէրին հագըգաթընը իսպաթ իտէր տէլիլլէրտէն պիրի տէյի՛լ միյիմ։

Սալօնըն շիմինէսի իւզէրինտէ պուլընան եալտըզլը թուճտան մամուլ չալըր սաաթ՝ թամ սաաթ սէքիզի վուրտու. պունուն իւզէրինէ տավէթլիլէր հէր պիր աղըզ.

— Սուֆրայա՛... սուֆրայա՛. – տէյու հայգըրտըլար։

Մարքի տը Բուրրիէր թարաֆընտան թէրթիպ իտիլէն զիյաֆէթ՝ պու կիպի ճիւմպիւշլէրին քեաֆֆէսի կիպի վուգու պուլաճագը շիւպհէսիզ իտի։

Սուֆրա իւզէրինտէ պուլունան ալէա չէրէզլէր հէր քէսին իշթիհասընը թահրիք իյլէտի. օ վագթա գատար հէր շէյ մինասիպ պիր սուրէթտէ ճէրէյան իթմիշ իտի. լաքին տավէթլիլէրէ իքրամ օլունան սէրթ շարապլարըն տումանը պաշլարընա վուրմըշ օլտըգընտան, վէ գահվէլէր իլէ ֆրանսըզ իչկիլէրի պու հալի պիր գաթ տահա թէշտիտ իթտիքլէրինտէն, մուհավէրաթը վագըա պիրտէն պիրէ բէք աչըգ սաչըգ պիր սուրէթ քէսպ իյլէտի։ Հէման տախմա վուգու պուլտըղը վէճհլէ, էն էվվէլա գատընլար քիւսթախանէ սէօզլէր վէ էտէպէ մուղայիր հիճվիյէլէր եումուրլամաղա պաշլատըլար։

Տէրմանսըզ կէօզլէրի, գումրալ սաչլարը, ախվար ու հարէքեաթը չալըր օլտըղընա տէլալէթ իտէն պիր տէլիգանլը պու սըրատա սէօզէ գարըշարագ.

— Սէրկիւզէշթլէրինի պիզէ նագլ իթմէլէրինի մատամլարտան ըճա իտէրիզ. – տէտիքտէ, գատընլարտան պիրի.

— Պու էֆէնտի չարգըլը պիր գօմէտիա օյունը տինլէմէք իսթէյօր։

Ագթրիս. – Խա՛յր, պիր մասալ տինլէմէք իսթէյօր։

Ալօգաթ. – Սիզ սէրկիւզէշթլէրինիզի նագլ իթմէք արզուսընտա տուղան օլույօրսընըզ. պիզտէ սէրկիւզէշթլէրինիզի տինլէմէք արզուսընտա թութըշըյօրըզ. տօղրու տէյի՞լ մի, էֆէնտիլէր։

Բուրրիէր, Սալվատոր վէ Ռօման. – Էվվէթ, բէք տօղրու տըր։

Ալօգաթ. – (Սէօզինէ տէվամ իտէրէք.) Լաքին էվվէլա նէ՛ տինլէյէճէյիմիզի անլայալըմ. չարգըլը գօմէտեա՞ օյունը մը, եօգսա մասալ մը տինլէյէճէյիզ։

Բաբագ. — Շարգըլը գօմէտիա տահա լաթիֆ տիր ։

Սալվատօր. — Խա՛յր, մասալ տահա խօշ տըր ։

Մինա. — Շիմտի ֆիքիրլէր պիրըլտը. պազըլարը շարգըլը գօմէտիա իսթիյօրլար, պազըլարը տա մասալը թէրճիհ իտի-յօրլար. պունըն պիր օրթասընը պուլմագ իչին պիր ֆաճիա տինլէյսէք նա՞սըլ օլուր ։

Րօման. — Հայտէ էօյլէ օլսուն . . . լաքին պու ֆաճիայը քի՞մ նագլ իտէճէք ։

Մինա. — Ֆէլիսիթէ Պօբէրթիւի. օնըն սէրկիւզէշթի պիր ֆաճիա գատար սուզիշլի օլտըղընտան էմին իմ ։

Ագթրիս. — Հայտէ պագալըմ, Ֆէլիսիթէ, քէնտինի թօբլա, իշ սէնտէ աղշամլատը ։

Ֆէլիսիթէ սէօզէ պաշլամազտան էվվէլ պիր գաչ տա-գըգա թէրէտտիւտ իյլէտի. լաքին Սալվատօր քէնտիսինէ պիր գատէհ շամփանեա շարապը թագտիմ իթմիշ օլտըղըն-տան, մէրգումէ պունը աղըր աղըր իչտիքտէն սօնրա .

— Շամփանեա շարապը կիւզէլ պիր իչկի տիր. ինսան պու ալէա շարապտան պիր գաչ գատէհ իչէճէք օլուրսա, էօմրիւն պիլէ ճիւմլէ մուզուաթը քէնտիսինէ բէք խօշ կէօ-րիւնիւր ։

Ագթրիս. — Էօյլէ իսէ պիր գատէհ տահա իչիվէր տէ հի-քեայէնի պաշլա պագալըմ ։

Ֆէլիսիթէ քէնտիսինէ թագտիմ օլունան գատէհի էլիյլէ իթէրէք .

— Արթըգ իչմիհամ եօգ. — տէտի, վէ պատէհու օ-թուրտըղը սանտալիէնին իւզէրինտէ պիր էյիճէ եէրլէշէրէք, շու վէճհ իլէ քէլամա պաշլատը .

— Պէն Տիժօնտա տօղմուշըմ տըր . . . ։

Լաքին պիչարէնին սէօզիւ աղզընտա գալտը. գըրմըզը եանագլարը, պէյազ տիշլէրի վէ իրի գարա կէօզլէրի պու-լընտըղընտան տօլայը բէք զիյատէ մազլումիյէթ կէօսթէրէն տէլիգանլընըն պիրի անըն սէօզիւնիւ քէսէրէք .

— Տիժօնտա՞ մը . . . ալէա հարտալ թօխումիյլա մէշ-հուր պիր մէմլէքէթ տիր . — տէտի . լաքին թօհաֆ պիր լա-

թիֆէ իտիյօր զանն իյլէտիյի պու սէօզլէրինտէն հիչ քիմսէնին կիւլմէտիյինի կէօրիւնճէ, բէք զիյատէ թէաճճիւպ իյլէտի ։ Ֆէլիսիթէ շաշըրըպ գալըպ տուրմըշ օլտըղընտան, Մինա .

— Լաքին տէվամ իթսէն է՛ . . . էկէր պիզիմ էֆէնտի լաթիֆէլէրինի եէնիտէն պաշլայաճագ օլուրսա, կիտիպ բի-յանգօ ըյունը ըյնամասընը քէնտիսինտէն րիճա իտէրիզ. — տէտի ։

Ֆէլիսիթէ սէօզիւնիւ շու եօլտա տէվամ իյլէտի .

— Տիժօնտա տօղմըշըմ տըր . Օթէլ-տը-Վիլ մէյտանըն-տա, Պուրկօնեա տուգալարընըն սարայը գարշըսընտա քիւչիւք վէ ֆագաթ կիւզէլ պիր խանէ վար տըր քի, պունըն բէնճէրէ գանատլարը եէշիլ պօյանմըշ վէ տիվարլարը տախի պօրտու չիչէքլէրի վէ ըթըրշահիլէրլէ սէթր օլունմըշ տըր . պու խանէ ֆամիլեամըն իգամէթկեահը իտի . պէն էօմրիւմիւն էն լաթիֆ սէնէլէրինի օրատա կէչիրմիշիմ տիր ։ Օ՛ն պէշ եաշըն-տա օլտըղըմ զէման, խայալաթ վէ էֆքեարը հէնուզ մասու-մանէ օլան կէնճ վէ սաֆտէրուն պիր գըզճըղազ նէ՛ գատար մէսուտ վէ պախթիյար օլապիլիրսէ, պէն տէ օ գատար մէ-սուտ վէ պախթիյար իտիմ ։ Կիւնտիւզիւ մէսուտիյեէթի բեա-միլէ իչինտէ կէչիրտիքտէն սօնրա, եաթմազա կիտէճէյիմ զէման, բէտէրիմ պէնի տէրաղուշ իտէր, վէ անըմա մուշ-ֆիգանէ պուսէլէր գօնտուրըր իտի . ույգույա տալտըգտան սօնրա, հէման տախմա լաթիֆ րույալար խայալաթըմը օխշա-մագա կէլիր իտի ։

« Պէօյլէճէ օն ալթը եաշընա կիրտիմ. պիր կիւն բէտէ-րիմ միւթատընտան տահա զիյատէ մուհապպէթ վէ շէֆ-գաթլա պէնի տէրաղուշ իթտիքտէն սօնրա, էվլէնմէյէ ար-զում օլուպ օլմատըղընը սուալ իյլէտի ։ Պու էվլէնմէք քէլի-մէսի՝ ալէլ ումում կէնճ գըզլարը լաթիֆ հէյեճանլարա տիւշար իտէր իսէ տէ, պէնի բէք զիյատէ գօրգութտու ։ Պին տիւրլիւ միւլահազա զիհնիմի իսթիլա իյլէտի . էվվէլա էվլէնէճէք օլուրսամ, պիր մուհապպէթի շէտիտէ իլէ սէվ-մէքտէ օլտըղըմ բէտէրիմի, մէսրուրանէ էօբիւշլէրի պէնի հէր սապահ ույգումտան ույանտըրան մինի մինի գուշլարըմը

վէ քէմալը ինթիզամլա պաղմագտա օտուրդում քիւշքիւ պաղչէտէքի կիւզէլ չիչէքլէրիմի թէրք իթմէյէ մէճպուր օլաճաղըմը տիւշիւնտիւմ. Պունըն իւզէրինէ պէտէրիմին դուճաղընա աթըլտըմ, վէ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլայարագ պէնի տաիմա խանընտա սագլամաղընը րիճա էյլէտիմ. Պիչարէ իխթիյար պէնի դուճագլատը, վէ կիւլիւմսէյէրէք.

« — Սէնին էտնա մէրթէպէ միւքէտտէր օլմանը իսթէմէմ, դըզըմ. պէնի հիչ պիր վագըթ թէրք իթմէյէ մէճպուր օլմայաճագսըն վէ սանա լայըգ կէօրտիւյիւմ տէլիգանըլը իլէ սէնին հիւսնիւ րիզա վէ իսթիյարընըլա էվլէնէճէքսին. — տէտի ։

« Պէն պէտէրիմին արթըգ իղտիվաճտան պահս իթմէմէսինի արզու էտիյօրտում. Լաքին քէնտիսի դաթէն բէք իխթիյար օլտըղընը վէ չօգ տէֆա կիրիֆթար օլտըղը խասթալըգլար սէպէպիյլէ տահա ուզուն միւտտէթ եաշամաղա իւմիտի պուլընմատըղընը վէ եէկեանէ պիրատէրիմ դախը մագամ սըֆաթըյլա մէնսուպ օլտըղը ալայըն կիթտիյի եէրլէրէ ազիմէթ իթմէյէ մէճպուր պուլընտըղընտան, պէնի հիմայէ վէ վիգայէ իտէմէյէճէյինի վէ էկէր պէնի տիւնեատա եալընըզ պըրագաճագ օլուրսա, կէօզիւ աչըգ դալաճաղընը պէյան էյլէտի ։

« Նիհայէթ պէտէրիմ տէսմթի իղտիվաճըմը թալէպ իտէն դաթը պանա թաղտիմ էյլէտի. Պու ատէմ պիր ալայըն ճէրահ պաշըսը օլմաղլա, օ սըրատա պիզիմ մէմլէքէթտէ պուլունըյօրտը. Քէնտիսի թախմինէն օթուզ եաշլարընտա կիւզէլ պիր տէլիգանըլը օլտըղը կիպի, կէրէք աթվար ու հարէքէթը վէ կէրէք դուլլանտըղը լիսան տախի բէք թէրպիյէլի վէ քիպարանէ իտի. Վագթըյլա պունըն պապասը պէնիմ պէտէրիմին տօսթը սատըգը ըմըշ. Հէր նէ դատար հէնիւզ բէք կէնճ իտի իսէ տէ, բէք չօգ մուհարէպէլէրէ կիթմիշ վէ ատըղը նըշանլար կէօկսիւնտէ պարլամագտա պուլունմըշ ըտը ։ Քէնտիսիյլէ իլք տէֆա դօնուշտըղտան սօնրա, պէնիմ իչին միւնասիպ պիր զէվճ օլաճաղընը դանն իթմէյէ պաշլատըմ ։

« Պիր այ սօնրա, րուհըմըն պիւթիւն չիտտէթիյլէ քէնտիսինի սէվիյօրտըմ. անըն հէր պիր սէօզիւ դալպիմին էն տէրին նօգթասընա աքս իտէր իտի. Խանըմըմ պուլընմատըղը զէման տիվանէ կիպի պիր չէյ օլուր, վէ պիր ան էվվէլ ավտէթ իթմէսինի արզու իտէր իտիմ. Նէրտէ պուլունսա այագսէսլէրինը իշիտիր իշիթմէզ, սօղուգ պիր թէր պիւթիւն վիւճուտիւմի դափլար, վէ պէյնիմ չայըր չայըր եանմաղա պաշլար ըտը ։ Սօնրա . . . Նէ՛ վուգու պուլտըղընը պիլմիյօրում ։ Ճէսուր օլտըղը ճիհէթլէ արգատաշլարը թարաֆընտան մազհարը հիւրմէթ վէ րիայէթ օլան պու ատէմ, կէօկսիւնտէ պարլամագտա օլան նիշանը իֆթիխար իսթիգամէթ վէ տօղրուլըղընըն էն պէօյիւք պիր թէէմինաթը հիւքմիւնտէ օլտըղը ճիհէթլէ, իխթիյար պէտէրիմին քէնտի խանէսինէ դապուլ իթմիշ օլտըղը պու ատամ, պէնիմ կիպի սէֆիլ պիր դըզճըղազըն ագլընը չէլմէք վէ պաշտան չըգարմագ իւզրէ պիւթիւն մէհարէթ ու զէքավէթինի, պիւթիւն խըթըրաթ վէ դաբիլիյէթինի իսթիմալ էյլէտի. Պէնի պէտէրիմին խանէսինտէն չէքիպ կէօթիւրտիւ, վէ մէրամընը իճրա իթտիքտէն սօնրա, նէ՛ օլաճաղըմը աստա նազարը տիգգաթա ալմայարագ, պէնի եիւզ իւսթիւնէ պըրագտը ։

« Շուրասընը իգրար իթմէլիյիմ քի, եալընըզ աշըգըմ թարաֆընտան եիւզ իւսթիւնէ դալտըղըմ զէման պէտէրիմի տիւշիւնմէյէ պաշլատըմ. Պիչարէ իխթիյար սէվկիլի դըզընըն ղայպուպէթի նաքէհանիսի իւզէրինէ, պէօյլէ պիր մէյուսիյէթլէ տիւշար օլմըշ օլտըղը աշիքեար ըտը ։

« Աշըգըմ, թամ վալիտէ օլաճաղըմ սըրատա պէնի պիր օթէլտէ պըրագմըշ ըտը ։ Օ կիւնտէն իթիպարէն պիր հաֆթա զարֆընտա նէ՛ վուգու պուլմըշ օլտըղընը պիլէմէմ ։ Քէնտիմի պուլտըղըմ զէման, Մաթէրնիթէ խասթախանէսինին օտալարընտան պիրինտէ եաթըյօրտըմ. Ճէրէյան իտէն վագըալար դարշըսընտա պիր սուրէթտէ զիհնիմտէ տէվէրան իտիյօրտը ։ Պու վագըալարը պանա հիքեայէ իթմէլէրինի բէք զիյատէ արզու իտիյօրտըմ. Նիհայէթ աշըգըմըն կէօնտէրմիշ օլտըղը մէքթուպը օգուտուղտան սօնրա րուհըմ պիր ճէհէննէմ կիպի

տէօշէմէնին ուզէրինէ տէվրիլմիշ գալմըշ օլտըղըմը խապէր վէրտիլէր. աշգըմ պու մէքթուպլա արթըգ պէնի թէրք իթմէքտէ օլտըղընը պէյան, վէ էյլէնմէք ուզրէ տէ պիր պաշգասընըն սէվիշմէքլիյինի թավսիյէ իթմէքտէ իտի. պէնի իքի կիւն գատար սաքին օլտըղըմ օթէլտէ գայըրմըշլար ըտը. Լաքին թապիպ՝ հէնուզ ագըլմը պաշըմա թօբլամատըղըմը, վէ օրատա գալաճագ օլուրսամ տահա ֆէնա օլաճաղըմը կէօրէրէք, պէնի խասթախանէյէ նագլ իթմէլէրինի թէնպիհ իթմիշ իտի. Պիրտէն պիրէ զիհնիմտէ պիր խաթըրէ տօղտու...
« Եա չօճուղը՞մ... չօճուղը՞մ նէրէտէ » տէյու հայգըրտըմ. Լաքին վագը օլան սուքութտէն վէ մահզունանէ պագըշլարտան չօճուղըմըն վէֆաթ իթմիշ օլտըղընը քէշֆ իյլէտիմ. »

Գատընլարտան պիրի. — Սէֆի՛լ գըզճըղազ... պէտպա՛խթ Ֆէլիսիթէ.....

Ֆէլիսիթէ. — Օհ, տահա պու պիր շէյ տէյիլ... գատէհիմի տօլտուրընըզ քի այն թարաֆընը տա սէօյլէյէյիմ.

Պու սէօզի միւթէաքըպ կէնճ գըզ գատէհինի միգտարը Լիւսանա ուզաթտը, վէ պունը պիր խուսուսիյա պօշալթտըգտան սօնրա, սէօզինէ շու վէճհ իլէ տէվամ իյլէտի.

— Կէնճլիյիմ վէ սաղլամ պիր նաթուրամ պուլընտըղընտան, աղ վագթ զարֆընտա էյիլէշտիմ, վէ սըհհաթ ու աֆիյէթիմէ պէրապէր գալպիմին սուքունէթինի տէ պուլմագա պաշլատըմ. Պէնի ալտատըպ պաշտան չըգարմըշ օլան շախսը արթըգ աճըմայօր, արթըգ սէվմէյօրտըմ. Հարէքէթի մէքրուհէսինին պէնճէ մուճիպ օլտըղը նէֆրէթտէն պաշգա պիր շէյ հըսս իթմէյօրտըմ.

« Խասթախանէտէն չըգտըղըմ զէման, հէնուզ պէնզիմ աղաճըգ սօլղուն իտի. Գուվվէթիմի թէմամըյլա քէսպ իթմէմէմիշ օլտըղըմտան, խասթախանէյէ կիթմէզտէն էվվէլ սաքին օլտըղըմ օթէլէ վարընճայա գատար, սօգագ օրթասընտա պիր գաչ տէֆալար տուրմաղա մէճպուր օլտում. Պու օթէլին սահիպէսի քէսպի սըհհաթ իթմիշ օլտըղըմը կէօրինճէ, ֆէվգ էլ ատէ մէմնուն օլմուշ կիպի կէօրունտու. պէնիմ թահթը իխթիյարըմտա պուլունան քիւչիւք օտայա կէօթիւրմէսինի

քէնտիսինտէն ըճա իյլէտիմ. պունըն ուզէրինէ պէնտէն աղճէ թալէպ իթտի, վէ մաթլուպը օլան ճիւզի պիր մէպլաղը թէմամըյլա թէէտիյէ իթմէտիքճէ, նէզտինտէ պըրագմըշ օլտըղըմ էսվապ թագըմընտան պիր չօք վէրմէյէճէյինի աչըգտան աչըղա պէյան իյլէտի. Պէն իսէ մէյուսիյէթիմտէն աճը աճը աղլամագտա օլտըղըմտան, պէօյլէ մէյուս վէ մուքէտտէր օլմաղա հագգըմ օլմատըղընը, վէ Բարիստէ պէնիմ կիպի կէնճ վէ կիւզէլ պիր գատընըն հիչ պիր վագթ սըգըլմայաճաղընը իֆատէ իյլէտի.

« Մէյուսէն խանէտէն տըշարը չըգտըմ. Լաքին նէրէյէ կիտէճէյիմի պիլմէյօրտըմ. Ագշամա գատար Բարիսին սօգագլարընը տէօնիւպ տօլաշտըմ. Նիհայէթ գարանլըգ օլթալըղը գարլատը. Չիտէթլի պիր սօղուգ պուլընտըղընտան, տիշլէրիմ պիր պիրինէ չարբմագտա իտի. Իլք ագշամտան պէրու հիչ պիր շէյ եէմէմիշ իտիմ. Նէրէսի օլտըղընը պիլմէտիյիմ պիր սօգագ օրթասընտա, իրիճէ պիր թաշըն եանընտա տուրմըշ հէօնքիւր հէօնքիւր աղլայօրտըմ. Եաղմուր իլիքլէրիմէ գատար կէչմէքտէ իտի. Լաքին պունա ասլա տըգգաթ իթմէյօրտըմ.

« Պու սըրատա եէշիլ պիր չէմսիյէ ալթընա իլթիճա իթմիշ իխթիյար պիր գատըն պանա եագլաշտը, վէ նի՞չին աղլամագտա օլտըղըմը վէ նէ՞ սէպէպէ մէպնի սօգագ օրթասընտա տուրմըշ ըսլանմագտա պուլընտըղըմը սուալ իյլէտի. Պու սուալէ նէ՛ ճէվապ վէրմիշ օլտըղըմը պիլէմէմ. Լաքին շուրասը խաթըրըմտա տըր քի, պու գատըն պէնի ալըպ պիր շարապճը տիւքքեանընա կէօթիւրտիւ, վէ տէրունինտէ մուքէմմէլ պիր աթէշ եանմագտա օլան պիր սօպանըն եանընտա օթուրթտը.

« Լաթիֆ պիր հարարէթ սայէսինտէ, գան տամարլարըմտա ճէվէլան իթմէյէ պաշլայընճա, իխթիյար գատըն պէնիմ իչին պիր գատէհ չէքէրլի սըճագ շարապ իլէ պիր գաչ տանէ բէքսիմէթ կէթիրմէլէրինի էմր իյլէտի. Եարըմ գատէհ սըճագ շարապ իլէ պիր բէքսիմէթ պէնի էպէյիճէ գուվվէթլէնտիրտի, վէ պաշըմա կէլէն հալէրի պու իխթիյար գատը-

նա անանէսիյլէ նազլ իյլէտիմ։ Պատէհու կէճէյի նէ՛րէտէ կէչիրէճէյիմի պիլմէմէքտէ օլտըղըմը սէօյլէտիյիմտէ, օ խուսուստա էնտիշէ իտէճէք պիր շէյ օլմատըղընը վէ պէնի օ կէճէ քէնտի խանէսինէ կէօթիւրիւպ իրթէսի կիւնիւ տէ իչճի գըզ սըֆաթըյլա գայէթ էյի պիր խանէյէ եէրլէշտիրէճէյինի պէյան իյլէտի։

« Պիլ հազըրդա իրթէսի կիւնիւ պէնի էրքէյինճէ կիւզէլ պիր խանէյէ կէօթիւրիւպ, եաշըրմա պիր գատընա թագտիմ իյլէտի. պու գատըն պէնի քէմալը ըրգգաթ ու իթինա իլէ մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա, գապուլ իտէպիլէճէյինի պէյան, վէ պատէհու իխթիյար գատընա պիր գաչ կիւմիւշ սիքքէ իթա իյլէտի. գօճա գարը խանէ սահիպէսինին նազարը թէվէճճիւհինի ճէլպ իթմէք իչին պէնտէն թալէպ օլունան հէր շէյի իճրա իթմէքլիյիմի թավսիյէ իթտիքտէ, պէն տէ հէր շէյի իճրայէ հազըր վէ ամատէ օլտըղըմը վատ իյլէտիմ։ Պունուն իւզէրինէ հէմ գօճա գարը վէ հէմտէ խանէ սահիպէսի պէնիմ հիմմէթի հալիմտէն հայրան օլմուշ կիպի կէօրիւնտիւլէր. գօճա գարը ըրչարը հըրգաճաղը սըրատա, պէնի գուճագլայըրպ էօբէրէք.

« — Սէն տահա կէնճ սին, գըզըմ... լաքին միւսթէրիհ օլ, սէնի պուրատա թէրպիյէ իտէճէքլէր տիր. պուրասը սէնին իչին կիւզէլ պիր մէքթէպ տիր. — տէտի։

« Գօճա գարընըն պու սէօզլէրի ալթընտա մէսթուր օլան մանայը օ վագթ անլայամամըշ ըտըմ։

« Պիլ հազըրդա կիւզէլ պիր մէքթէպտէ պուլունըյօրտըմ։ Պունըն պէրապէր Մատամ Տէնվիլին խանէսինտէ կէչիրտիյիմ իւչ կիւնլէր զարֆընտա քէնտիմի էրքէյինճէ մէսուտ վէ պախթիյար պուլույօրտըմ։ Պու գատըն՝ խանէսինէ կիրտիյիմ զէման կիյինմիշ օլտըղըմ էլպիսէլէրի չըգարթտը, վէ պունլարա մուգապիլ ֆագըր պիր իչճի գըզըն հալիյլէ թէնասիւպ գապուլ իթմէյէճէք տէրէճէտէ սիւսլիւ էլպիսէլէր կիյտիրտի. էն նէֆիս եէմէքլէրի վէ էն ալէա շարապլարը տատմա կէթիրթտիրի, վէ հազըրլամա բէք զիյատէ հիւսնիւ իհթիմամ ու իլթիֆաթ կէօսթէրիր իտի։

« Եէմէք եէտիյիմ զէման, հէման տախմա պէրապէրիմտէ պուլունուր, շարապ իչմէյէ պէնի թէշվիգ իտէր, վէ շարապըն տիւմանը պէյնիմի թութմաղա պաշլայընճա, պանա ղարիպ ղարիպ սէօզլէր սէօյլէր իտի։

« Սէքիզ կիւնտէն պէրու պու գատընըն խանէսինտէ պուլունըյօրտըմ. պիր սապահ չար չաբուգ իսթիւմիւ կիյինիպ արգասը սըրա կիթմէքլիյիմի էմր իյլէտէ. պու էմրինէ իթաաթ իթմէյէ միւսարաաթ կէօսթէրտիմ. պիր արապա խանէ գաբուսը էօնիւնտէ պիզէ պէքլէյօրտը։ Մատամ Տէնվիլ պէնի պիր գաչ մաղազայա կէօթիւրտիւ, վէ օրատան պազը շէյլէր իշթիրա իյլէտի. լաքին պէնիմ րէյիմի ալմաղըղըն հիչ պիր միւճէվհէր, հիչ պիր գումաշ սաթըն ալմայօրտը. իշթիրա իթմիշ օլտըղը շէյլէրտէն էքսէրիսի պէնիմ իչիւն օլտըղընը պէյան իտինճէ, պէն պունա քէմալը չըտտէթլէ իթիրազ իյլէտիմ. պունըն իւզէրինէ պէնի գուճագլայարագ.

« — Սուս, մինի մինի շէյթան, սէն պիր մէլէք գատար կիւզէլ սին. սէն պունլարըն պէտէլինի պանա զիյատէսիյլէ գազանտըրաճագսըն. — տէտի։

« Պիր միւտտէթ սօնրա բաքիպ օլտըղըմըզ արապա գարանլըգ վէ տար պիր սօգագտա, ֆագիրանէ պիր խանէ էօնիւնտէ թէվագգուֆ իյլէտի. պու խանէյէ կիրմէք իչին աղաճլըգլը ուզուն պիր եօլտան կէչմէք լազըմ կէլիյօրտը։ Եանըմտաքի գատընըն տէլալէթիյլէ պու եօլա կիրէճէյիմ սըրատա, ճիվարտաքի պիր շարապճը տիւքքեանընըն գաբուսը էօնիւնտէ պիր սիւրիւ պէտպէհրէ հէրիֆլէր տուրմուշ օլտըղընը կէօրտիւմ. պունլարտան պիրի արգատաշլարընտան պիրինէ խիթապէն.

« — Ա ժօլի (կիւզէլ) շէյ, նահու՛. պու ճօճըլըն (գարընըն) եիւզիւնտէն լայըգըլ մանկիզ գազանըլաճագ տըր. — տէտի։

« Պատէհու պու հէրիֆ պանա թէճէսսիւսքեարանէ պիր նազար աթֆ իյլէտիյինտէն, պու պագըշըն թէէսիրիյլէ կէօզլէրիմի էյմէյէ մէճպուր օլտում։

«Պու քիւչիւք հատիսէտէն պիր գաչ տագիգա սօնրա, մատամ Տէնվիլ իլէ պիրլիքտէ էրքէյինճէ պէօյիւք պիր տիվանխանէտէ պուլունըյօրտըմ. պու տիվանխանէտէ պիզտէն պաշգա պիր չօգ գատընլար տահա պուլունըյօր, վէ պունլարըն քեաֆֆէսի տէ տիկէր էսրար նէվինտէն պիր օտայա կիրտիրիլմէյէ պէքլէյօրլար իտի։ Պու գատընլարտան պազըլարը կէնճ վէ կիւզէլ իտիլէր. պազըլարը տա իխթիյարլանմաղա եիւզ թութմըշ օլտուգլարընտան, թէսավվուր օլունամայաճագ տէրէճէտէ չիրքին վէ պէտչէհրէ իտիլէր։ Պիր գըսմը իփէքտէն վէ գատիֆէտէն մամուլ ֆիսթանլար կիյինմիշ, պաշլարընա զարիֆ շափգալար գօյմուշ վէ գըյմէթլի գաշմիր շալլարա պիւրիւնմիւշ, վէ պիր գըսմը տախի պիր գաչ պաշավրա պարչալարըյլա անճագ էօրթիւնմիւշ իտի. Մամափիհ պունլարըն ճիւմլէսի տէ պիր պիրլէրինի թանըյօրլար, վէ եէքտիկէրիյլէ տօսթանէ պիր սուրէթտէ մուհավէրէ իտիյօրլար իտի։ Արա սըրա օ էսրար նէվինտէն քիւչիւք օտայա կիւլէրէք կիրմիշ օլան գատընլարտան պիրի պիր պէլէտիյէ չավուշը իլէ ագլայարագ տըշարը չըգըյօր իտի։

«Պու տիվանխանէնին պիր թարաֆընտա տուրմուշ իտիմ. լաքին ղալպիմ րահաթ տէյիլ իտի. սէպէպինի պիլմէյէրէք պէօյիւք պիր տէհշէթ հիսս իտիյօրտըմ. եիւրէյիմ քէմալը շիտտէթլէ չարփըյօր, վէ պէյնիմ տօլանըյօր իտի։ Նիհայէթ պունը մատամ Տէնվիլէ սէօյլէտիմ. օ տա պանա գարշըլըգ պունըն պիր չօճուգլըգ օլտուղունը վէ կէօրտիւյիւմ շէյլէրտէն գօրգմաղա հիչ պիր սէպէպիմ պուլունմատըղընը պէյան իյլէտի։

«Պէտչէհրէ պիր իխթիյար տիվանխանէյէ կիրտիյինտէ կէրէք մատամ Տէնվիլին վէ կէրէք պէնիմ իսմիմիզի սօրմըշ օլտուղընտան, նիհայէթ պիզի չաղըրտը։ Հէր իքիմիզտէ մէգպիւր էսրար նէվինտէն քիւչիւք օտայա կիրտիք. օրատա պիր ատէմ պուլընըյօրտը քի, սիյահ թախթատան մամուլ պիր եազը մասասը էօնիւնտէ օթուրմուշ, վէ զայէթ ճէսիմ պիր տէֆթէր իւզէրինէ էյիլմիշ իտի. պու ատէմ եիւզիւմիւզէ պագմագ իչին կէօզլէրինի պիլէ գալտըրմայարագ, խա-

մըմը, գա՛չ եաշընտա օլտուղումը, նէ՛րէտէ տօղմուշ պուլունտուղումը սուալ իյլէտի. պէն տէ մագինավարի պիր սուրէթտէ ճէվապ վէրտիմ. կէօրտիւյիւմ շէյլէրտէն օ՛ գատար միւթէաճճիպ օլմուշ իտիմ քի. նէ՛ եափտըղըմը պիլմէյօրտըմ։

«Հէրիֆ սիւալլէրինէ վէրտիյիմ ճէվապլարը տէֆթէրէ գայտ իթթիքտէն սօնրա. «Նումէրօ 3.797» տէյու մըրըլտատը։

«Լաքին հէրքէսի պունտան իպարէթ գալմատը. պէնի այըր պիր իչ օտասընա կէօթիւրտիւլէր. օրատա պիր չօգ թապութլէր պուլունըյօրտը. պունլարըն գըյաֆէթ վէ սիմասը նամուսքեար ատէմլէր օլտուղունա տէլալէթ իթմէքտէ իտի։

«Պունլարըն հուզուրընտա էնտիշէլի պիր չէհրէ իլէ տուրմուշ օլտուղըմտան, անլէրտէն պիրի պէնիմ հիւսնիւ ըգամա պէքլէյէճէք վագթլարը օլմատըղը՞նը րէհպէրիմ օլան գատընա խաթար իյլէտի. մէրգումէ պէնտէն թալէպ օլունան շէյի անլաթընճա, հէման քէնտիմի զայըֆ իտիփ պայըլտըմ գալտըմ. օ վագթա գատար կէօզլէրիմի էօրթէն փէրտէի գաֆլէթ պիրտէն պիրէ եըրթըլմըշ իտի. իշին ասլ թարաֆը նէ՛ օլտուղունը անլատըմ։

«Ագլըմ պաշըմա կէլտիյինտէ, պիզի կէթիրմիշ օլան արապատա պուլունըյօրտըմ։ Մատամ Տէնվիլ եանըմտա օթուրմուշ իտի։ Պանա հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէմէքտէ իտի։ Ալչագ գատըն՝ տիւշար օլտուղում ըզտըրապ վէ քէտէրտէն տօլայը քեափի սիւքիւն իթմէք իչին պէնի րահաթ պըրագմագ լազըմ կէլտիյինի անլամագտա իտի։ Խանէսինէ վարըլ օլտուղումտա, էվվէլքի ֆագըրանէ էլպիսէլէրիմի տէրհալ կիյմէք իթմէսինի վէ արթըգ օրատա գալմագ իսթէմէտիյիմտէն, գայըրը կիտէճէյիմի պէյան իյլէտիմ։

«Պունըն իւզէրինէ գատըն շաշըրըփ գալըփ հարէքէթիմ պիր տիվանէլիք օլտուղունը վէ նաիլ օլտուղըմ սաատէթի պիլ իխթիյար թէփմէքտէ պուլունտուղումը պէյան, վէ գապուլընը էյլէյինտէն տըշարը չըգար չըգմազ տիւշար օլաճաղըմ սէֆալէթ վէ զարուրէթի տէհշէթլի պիր սուրէթտէ նագշ

ու թավիր էյլէտի․ պէն հիչ պիր սէօզ տինլէմէք իսթէմէտիյիմտէն, պէնիմ արթըգ քէնտիմէ այիտ օլմատըղըմը, վէ պունտան պէօյլէ 3,797 նումերօ իլէ բօյխսին մալի օլմուշ օլտըղըմը վէ խուլասա եա՛ աճլըգտան էօլմէք վէ եա՛խօտ ֆահիշէլիք պազըրնա մերպութ գալմագ լազըմ կէլտիյինի իլավէթէն տէյմիյան իյլէտի։

«Մատամ Տէնվիլ քէնտիսինէ իթտիյիմ սիթէմամիզ թէքտիրաթտան տօլայը մութէէսսիր օլմուշ կիպի կէօրինտի, վէ էկէր պէնի օրայա կէթիրմիշ օլան իսթիյար գատըն քէնտիսինի ալտաթմամըշ օլսա, պու սուրէթլէ հարէքէթ իթմէյէճէք օլտըղընը սէօյլէտի։ Նէ՞ եափապիլիր իտիմ. Նէ՞ եօլ թութապիլիր իտիմ. աճլըգտան էօլմէքտէն պաշգա պիր չարէ կէօրէմէյօրտում. լաքին օ վագթ պուլընտըղըմ կէնճ չաղըմտա էօլմէք բէք մուշքիլ պիր շէյ օլտըղընտան, օրատա գալմաղա գարար վէրտիմ։

«Մատամ Տէնվիլին պէսլէտիյի գըզլար արթըգ պէնտէն կիզլէնմէզլէր, վէ պէսպէլլի խանըմլարընըն կէօզինէ կիրմէք իւզրէ, սէնաաթլարընըն ճազիպէ վէ լէթաֆէթինի պանա մէտհ իթմէքտէն կէրի տուրմազլար ըտը։ Մատամ Տէնվիլ տախի պանա պազը ուֆագ թէֆէք իշլէր թէքլիֆ իթմէքտէն չէքինմէզ իտի։

«Մէրգումէ էլիմէ պիր ժուրնալ բէզիլանէ քիթապլար վէրմիշ օլուպ, պունլարը էվվէլի էմրտէ սաիգաի տէհշէթ վէ նէֆրէթլէ պիր եանա ֆըրլաթտըմ. լաքին մուախխարէն պութուն պէն եաշտաքի կէնճ գըզլարտա մէվճուտ օլան հըսսը թէճէսսուս սաիգասըյլա, էլիմէ ալըպ օգուտում։ Պու քիթապլար, րէֆիգէլէրիմին սէօզլէրի վէ մատամ Տէնվիլին հարէքէաթը նիհայէթ պէնի մաղլուպ իթտիլէր. պիր այ կէչմէտէն թանըլմայաճագ պիր հալէ կէլմիշ իտիմ. մէյտանտա հիչ պիր սէպէպ պուլունմազըղըն ալլար, վէ հէման հէր կէճէ զարիպ զարիպ ռույալար կէօրիւր իտիմ. խուլասա տիվանէ կիպի պիր շէյ օլմուշ ըտըմ։

«Նիհայէթ պիր ագշամ մատամ Տէնվիլ պանա պիլմէմ նէ՛ կիպի ճէհէննէմի պիր իլաճ իչիրտի, պէնի շաշգատար պիր

սուրէթտէ ուեանտըգտան սօնրա, մութատը վէճհ իւզրէ օտամտա գարաթաճագ եէրտէ, րէֆիգէլէրիմին պուլընտըգլարը սալօնտա օթուրթտը։ Էրքէքլէր կէլտիլէր, պիզէ Շամբանեալար իչիրտիլէր վէ իրթէսի սապահլայըն պիւս պիւթիւն մահվ օլմուշ օլտըգըմը կէօրտիւմ։

«O անտէն իթիպարէն, էօմրիւմ պիր խայլը մէճնունանէ կիւնլէր վէ կէճէլէր արասընտա կէչտի։

«Պիր ագշամ մատամ Տէնվիլ սալօնա պիր չօգ ղապըթլար կիրտիրտի. պու ղապըթլար արասընտա եաշճա տահա կէնճ օլան տէլիգանլը պէնի ինթիխապ իյլէտի. պու տէլիգանլը կիւզէլ վէ ղայէթ սէվիմլի պիր չէհրէյէ մալիք իտի. իրի գարա կէօզլէրինտէ ասարը ֆէվգ էլ ատէ մահզունիյեէթ մէշհուտ օլուպ, չէֆգաթ վէ րիգգաթը հավի պիր նազըրլա արա սըրա պանա պագըյօր ըտը։

«Պէն թէսատիւֆիւն պանա թախսիս իթտիյի ատէմէրի հիչ պիր վագթ հիւսնիւ իխթիյարըմլա գապուլ իթմէմիշ օլտըղըմ հալտէ, թայի օլտըղըմ հըսսիյաթըն նէտէ՛ն իպարէթ օլտըղընը պիլմէյէրէք, սօն տէրէճէ սապըրսըզլըգըլա պու կէնճ ղապըթ իլէ եալընըզ գալաճաղըմըզ տագըգայա պէքլէմէքտէ իտիմ. լաքին ղահիպ օլաճաղընըզ էֆքեարտան հիչ պիրի խաթըրըմա կէլմէմէքտէ իտի։

«Պիր չօգ Շամբանեա չարապլարը իչիլտիքտէն վէ պիր չօգ պուզլու բօնճ քեասէլէրի պօշանտըգտան սօնրա, նիհայէթ եալընըզ գալմագ զէմանը կէլտի. րէֆիգէլէրիմին քեաֆֆէսի տէ սէրխօշ օլտըգլարը կիպի, աշըգլարը տախի այագ իւզէրինտէ տուրմաղա գահիր չէքմէքտէ իտիլէր. պէն մութատըմ խիլաֆընա օլարագ, պու այշ ու իշրէթէ իշթիրաք իթմէմիշ իտիմ. օ կէնճ ղապըթ՝ արգատաշլարընըն գատէհլէրինի վահշիյանէ պիր իշթիյագլա պօշալթըգլարը սըրատա, եալընըզ տուտագլարընը ըսլաթմագլա իքթիֆա իթմիշ օլտըղընտան, քէնտիսինէ իմթիհալ իթմէք իսթէմիշ իտիմ։

«Իրթէսի սապահ ույգումտան ույանտըղըմտա, կէնճ ղապըթ էրքէյինճէ մուտէթտէն պէրու գալգմըշ, վէ թիւթ-

տիւրմէքտէ օլտըղը սիկարա հարճընտան զիյատէ թիւքէնմիշ ի-տի· քէնտիսի իսէ աքշամը կէօրմիւշ օլտըղըմ մահզունանէ պագըշ իլէ պանա պագմագտա իտի· Նա՛սըլ օլտըղընը պի-լէմէմ, լաքին էֆքեարընը պէք ալէա քէշֆ իտիյօրտըմ. Եիւ-զիւնիւ կէօյսիւնէ տայամըշ, վէ անը անը աղլամաղա պաշլատըմ:

« Մէրհում ալնընա պիր պուսէ գօնտուրտում.»

« — Պէտպա՛խթ գըզ··· պէտպա՛խթ գըզ· — տէյու նի-տա էյլէտի:

« Նիհայէթ պէնի պիր անըյան պուլմըշ օլտըմ: Հէնուզ Խըրիստիանիյէթէ մէնսուպ օլտըղըմը միւլահազա էյլէտիմ: Պու միւլահազա պանա հիւսնիւ թէէսիր էյլէտի· աղլամագտա տէվամ իտիյօրտըմ. Ֆագաթ տէօքթիւյիմ կէօզ եաշլարը էվ-վէլճէ տէօքմիւշ օլտըղըմ կէօզ եաշլարընա պէնզէմէմէքտէ իտի:

« Պանա պագմագտան պիր ան կէրի տուրմամըշ օլան կէնճ գաղըն քէնտիսինի զապթ իթմէք իչին պիւթիւն գուվ-վէթինի իսթիմալ իթմէքտէ իտի. մամաֆիհ կէօզլէրինտէ պիր եաշ տամլասը կէօրիւնիւ, վէ պիր խասթալըղըն չէհ-րէսինտէ աչըմըշ օլտըղը եարըգտա պիր սանիյէ գատար տուր-տուգտան սօնրա, եանագլարընտան աշաղը եուվարլանըր: Օ՜հ, մասումանէ պիր պուսէ իլէ պու գըյմէթտար կէօզ եա-շընը գուրութմագ իսթէյօրտըմ. Լաքին ճէսարէթ իտէմէ-յօրտըմ:

« Պիր պիրլէրինի հիչ կէօրմէմիշ օլան իքի մախլուգ արա-սընտա նա՛սըլ օլուր տա պէօյլէ հըսսիյաթը զարիպէ պէյտա օլուր. պու քէյֆիյէթ՝ հալը միւշքիլ պիր մուամմա՝ ատտ օլունապիլիր:

« Պէնի պու ֆանհիյաթ օճաղընա աթմըշ օլան ահվալ վէ վուգուաթը պու կէնճ գաղընա նագլ իթմէք իչին քէնտիմ-տէ մուգավէմէթի նագապիլ պիր արզու հիսս իտիյօրտըմ. Պինաէն ալէյհ՝ սիզէ նագլ իթտիյիմ չէյլէրի քէնտիսինէ տէ նագլ էյլէտիմ:

« Հիքեայէմի տէվամ իթտիքճէ, կէնճ գաղընըն չէհրէ-

սինի տէհշէթլի պիր սօղուգլուգ գափլայօրտը: Հիքեայէմի պի-թիրինճէ, թիթրէք պիր սէսլէ իլէ.

« — Նէ՞րէտէ տօղմուշսընըզ··· իսմինիզ նէ՞ տիր. — տէ-յու սուալ էյլէտի. պէն ճէվապ վէրմէքտէ թէրէտտիւտ իթ-թիյիմտէն.

« — Ճէվապ վէրինիզ, ճէվապ վէրմէնիզ լազըմ տըր. — տէտի:

« Նիհայէթ փէտէրիմին իսմինի սէօյլէտիմ· պօղուգ պիր խըրըլթը կէօյսիւնտէն տըշարը ֆըրլատը, չէհրէսինի իքի էլլէ-րի իչինէ ալտը, վէ պիր գաչ տագիգա գատար հիչ պիր ճէ-վապ վէրմէքսիզին տուրտը:

« Պու զավալը պէնիմ պիրատէրի՛մ իտի . . . :

« Հարպիյէ մէքթէպինտէ թէրպիյէ կէօրմիւշ օլուպ, պէ-նիմ հէնուզ չօճուգ օլտըղըմ սըրատա փէտէրիմին խա-նէսինի թէրք իթմիշ, վէ օ վագըթտան պէրու մէմուրիյէթի-նին իճապաթընտան օլարագ փէտէրիմտէն ուզագ գալմըշ ը-տը. Լաքին փէտէրիմտէն ալտըղը մէքթուպլարտան, զէվճիմ օլաճագ խայըն իլէ վուգուը ֆիրարըմըն պիւթիւն թէֆէր-րուաթընը խապէր ալմըշ վէ հէմշիրէսինէ արըզ օլան վու-գուաթ իլէ պէնիմ սէրկիւզէշթիմ արասընտա ղարիպ պիր միւշապէհէթ կէօրտիւյիւնտէն խայլի սօրմաղա մէճպուր օլ-մըշ ըտը:

« Պու տէհշէթլի քէշֆտէ պուլունտըղըմ զէման տուչար օլտըղըմ մէյուսիյէթի թարիֆ ու թավսիֆ իտէմէմ. օ տէ-րէճէ չըլտըրթը աղլամաղա պաշլատըմ քի, էֆքեարըմ իլէ պիրատէրիմին արգատաշլարը տամըրլա տէօքիւլտիւլէր. օ հալտէ աչըգճա պիր գօմէտիա օյնամաղա, վէ պու կիպի մահալլէրտէ վուգուի տէրքեար օլան ահվալտէն պիրի տօլա-յըսըյլա արամըզտա պիր գավղա զուհուր իթմիշ օլտըղընը սէօյլէմէյէ մէճպուր օլտում. պունըն իզէրինէ թէքրար պա-րըշմագ իւզրէ պիզի եալընըզ պըրագտըլար:»

Պիր գաչ տագիգա սիւքիւթտէն սօնրա, Ֆէլիսիթէ Ռօ-պէրթիւն հիքեայէսինի շու եօլտա տէվամ էյլէտի.

« Եալընըզ գալտըղըմըզտա, պիրատէրիմ՝ օմուզ պիթ-

միշ վուգուաթա գարշը հիչ պիր շէյ եաբամայաճաղըմըզը վէ իլթիքըաս իթթիֆագըմըզ ճինայէթի ազիմէյի ձէնապը Հագգըն աֆվ իտէճէյինի մէմուլ իթմէյէ հագգըմըզ պուլունտըղընը պէյան , վէ մէյուսիյէթէ տիւշար օլմագ հիչ պիր ֆայտէյի մուճիպ օլմատըղընը վէ պու նամուսըզ խանէյի թէրք իթմէք իւզրէ լազըմ կէլէն թէտապիրի իթթիխազ իտէճէյինի տէրմիյան իյլէտի ։

« Պատէհու ագշամ օլմաղտան էվվէլ թէքրար կէլէճէյինի վատ իլէ , արգատաշլարըյլա պիրլիքտէ չըգըպ կիթտի ։ Պիրատէրիմին ղայպուպէթի էսնասընտա բէք զիյատէ մուզտարիպ օլտում . Մատամ Տէնվիլ իլէ րէֆիգալէրիմ՝ տէօքմիւշ օլտըղըմ կէօզ եաշլարըն էսէրինի եուզիւմտէ աշիքեար կէօրտիւքլէրինտէն , պանա պիր թագըմ սիւալլէր իրատընա պաշլատըլար ․ լաքին պէն քէնտիլէրինէ ճէվապ վէրմէքտէն իսթինքեաֆ իթտիյիմտէն , պէնիմ իլէ կէնճ ղապըլթ արասընտա ճէրէյան իտէն վագըա հագգընտա պին տիւրլիւ ֆարզիյաթա կիրիշտիլէր ․ պու ֆարզիյաթ իլէ սէօզլէրտէն հէր պիրի պանա գանլը պիր հագարէթ իմիշ կիպի թէէսիր իտիյօրտը ․ ֆագաթ հիչ պիր իթիրազտա պուլունմագսըզըն հէր շէյի տինլէմէյէ մէճպուր օլտում ։

« Նիհայէթ պիրատէրիմ կէլտի , վէ պէնի թէաթրօյա կէօթիւրմէք արզուսընտա պուլունտըղընը Մատամ Տէնվիլէ պէյան իյլէտի ․ պիրատէրիմ քէնտիսինի զիյատէսիյլէ խօշնուտ իտէճէյինի վատ իյլէմիշ օլտըղընտան , Մատամ Տէնվիլ պու թէքլիֆի րէտտ իտէմէտի ։

« Պիրատէրիմ մուվագգաթէն պէնի սաքին օլտըղը օթէլէ կէօթիւրտիւ , վէ պէնիմ իչին նամուսլու պիր էվ պուլմագ իւզրէ էօթէյէ պէրիյէ տիւշտիւ ․ լաքին պախթըմ պէնի գօվալամագտան պիր ան կէրի տուրմատըղը ճիհէթլէ , պիչարէնին թէշէպպիւսաթը սէմէրէսիզ գալտը ։

« Ալմըշ օլտըղը մէէզունիյէթի մախսուսէ խիթամ պուլմագ իւզրէ իտի . պինաէն ալէյհ՝ պէնիմ հալ վէ իսթիգպալիմի լայըգը վէճհ իւզրէ թէէմին իթմէքսիզին , պէնտէն այրըլմագա մէճպուր օլաճագտը ․ պու միւլահազա քէնտիսինի

մէյուս իթմէքտէ , վէ չէհրէսինի գարլայան մահզունիյէթ պուլութը կիւնտէն կիւնէ արթմագտա իտի ։

« Պէն պու պապտէ պիր այտան պէրու բէք չօգ տիւշիւնմիւշ , վէ նիհայէթ պիր գարար իթթիխազ իթմիշ իտիմ ․ պու գարարը պիրատէրիմէ թէպլիղ իթմէք իսթէտիմ ․ օ սըրատա հէման պիւս պիւթիւն եալընըզ եաշատըղըմտան , վէ պիրատէրիմ պիլէ իգթիզա իթտիյի վագթ եանըմա կէլտիյինտէն , պիր ագշամ օտամա կէլմէսինի քէնտիսինտէն րիճա իյլէտիմ ․ պու տավէթիմէ իճապէթ իթտիյինտէ , պունճա վուգուաթտան սօնրա արթըգ տիւնեայա կիրմէք պէնիմ իչին հարամ օլտըղընը , վէ պինաէն իթթիխազ իտէճէք պիր գարար վար իսա , օ տա՝ հայաթըմըն պագըյէսինի պիր մանասթըրտա կէչիրմէքտէն իպարէթ պուլունտըղընը քէնտիսինէ սէօյլէտիմ ։ Պիրատէրիմ գարարը վագըըմը թէպտիլ իթտիրմէք իսթէմէտի ․ զիրա պու գարարը պուլունտըղըմ հալ ու վազիյէթին թէէսիրիյլէ իթթիխազ իթմիշ օլտըղըմը պիլմէքտէ իտի ․ պինաէն ալէյհ՝ վագթ ղայպ իթմէքսիզին իգթիզա իտէն եէրլէրէ միւրաճաաթ իթթի , վէ Աֆրիգայա սէյահէթինին իլք ագշամը պէնի Սէն-Վէնսան տը Բօլ մանասթըրընա կէօթիւրտիւ ։

« Թախմինէն սէքիզ այտան պէրու Բարիս խասթախանէլէրինտէն պիրինտէ իքթիտամ իտիլմէքտէ . վէ րահիպէլէրին հիւսնիւ թէվէճճիւհինի գազանմագ իչին իւզէրիմէ թահմիլ օլունան վազիֆէլէրի քէմալը տըգգաթ ու իթինա իլէ իճրա իթմէքտէ իտիմ ։ Պիրատէրիմտէն ալտըղըմ մէքթուպլար տախի՝ ղայէթ եագըն պիր զէմանտա բէտէրիմի տէրաղուշ իթմէք սաատէթինէ նաիլ օլաճաղըմը թէէմին իթմէքտէ իտի ․ վէլ հասըլ՝ պիւս պիւթիւն մէսուտ տէյիլ իսէմ պիլէ , սիւքիւնէթի գալպիյի թէքրար քէսպ իյլէմիշ իտիմ ։

« Մա մաֆիհ պիւթիւն իւմիտլէրիմ պիր տագըգա զարֆընտա մահվ օլտը , վէ պիրտէն պիրէ էվվէլքինտէն տահա տէհշէթլի պիր վազիյէթէ կիրիֆթար օլտում ։

« Մատամ Տէնվիլին պէսլէտիյի գատընլարտան պիրի՝ տէհշէթլի պիր խասթալըղա կիրիֆթար օլարագ խասթախանէ-

յէ կէթիրիլտի, վէ պէնիմ թահթը նազարէթիմտէ պուլունան թիվանխանէլէրտէն պիրինէ եէրլէշտիրիլտի :

«Պու գատըն՝ կիյինտիյի էլպիսէլէր վէ սաքընտանէ պիր ճօմիւն եւզիւնտէ հասըլ իթտիյի թէպէսսիւմ իլէ պէրապէր պէնի թանըտը . պունըն իւզէրինէ իշի մէյտանա չըգարմամասընը քէնտիսինտէն րիճա իյլէտիմ . քէնտիսի տէ պունը վատ իյլէտի . լաքին իքի կիւն սօնրա , քէնտիմի Ալլահա սունմաղտան էվվէլ բօլիսէ վագըֆ իթմիշ օլտըղըմը հէր քէս խապէր ալմըշ ըտը :

«Պիր զաման մանասթըրը րէհպէսի պէնի օտասընա չաղըրտը , վէ քէնտի թահթը էմրինէ կիրէլիտէն պէրու պէնի թէքտիր իտէճէք հիչ պիր վէսիլէ կէօրէմէմիշ իսէ տէ , սէվապընըզ ահվալիմ էլպիսէսինի կիյինմիշ օլտըղըմ ալիյէ տըղլար արասընտա գալմամա միւսաատ օլմատըղընը պէյան իյլէտի :

«Րահիպէի մէրգումէյի բիր գաթը կէթիրմէյէ իւզրէ հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէտիմ . տօնուգ վէ սօղուգ պագըշլը , գըզա վէ գուրու սէօզլէրի պիւթիւն րէճա վէ նիյազլարըմըն պիհուտէ օլաճաղընը իֆհամ իթմէքտէ իտի . պինաէն ալէյհ՝ պախթըրմա քիւսիւզ րահիպէլէրէ մախսուս օլան էլպիսէյի քէմալը թէսլիմիյէթլէ չըգարտըմ , վէ մանասթըրը րէխպէսինին պանա վէրտիրմիշ օլտըղը սատէ վէ ֆագաթ թէմիզ լիպասլարը կիյինտիմ :

«Խասթախանէտէն չըգմազ իւզրէ պէնի էլէ վէրմիշ օլան գատընըն եաթաղը էօնիւնտէն կէչմէյէ մէճպուր պուլունտըղըմտան , խայըն գարը . «Եինէ կէօրիւշէլիմ» տէյու հայգըրտը : Պու սէօզ վէ պունը միւթէագըպ տուտագլարընտա ղահիր օլան թէպէսսիւմ՝ տուշար օլտըղըմ հագարէթի պիր գաթ տահա հըսս իթտիրտի . օնտան սօնրա պէտպախթըլըղըն էթրաֆըմտա սօնսըզ պիր տաիրէ չիզմիշ օլտըղընը , վէ տընեատա թէօպէքեարլըգ իչին աչըգ եօլ պուլունմատըղընը ֆէհմ իյլէտիմ :

«Խասթախանէնին գարըուսընտան չըգաճաղըմ սըրատա , գարըուճը պանա իքի մէքթուպ վէրտի : Պու ատէմ՝ կիրիֆ-

թար օլտըղը միւտհիշ պիր խասթալըգ էսնասընտա քէնտիսինի քէմալը իհթիմամլա պագմըշ օլտըղըմ հալտէ , գալպիմտէ աչըլմըշ օլան եարայը պիր գաթ տահա աճըթմագ իւզրէ . «Աթրէսինիզի վէրինիզ , րահիպէ հանըմ , իհթիմալ քի սիզի կէօրմէյէ կէլիրիմ» տէտի , վէ պատէհու իսթիհզաքեարանէ պիր սուրէթտէ կիւլիւմսէտի :

«Ըլխթըմա վարըլ օլտըղըմտա , գարըուճըտան ալտըղըմ՝ մէքթուպլարը օգումագ իւզրէ տուրտում , վէ պունլարըն սիյահ մէօհիւր իլէ մէմհուր օլտըղընը եալընըզ օ վագըթ ֆարգ իթտիմ . պունըն իւզէրինէ միւճուտիմի չիտտէթլի պիր րաշէ (գօղ) իսթիլա իյլէտի : Մէքթուպլարտան պիրի քէտէրիմին ուզուն պիր խասթալըգտան րէհաեապ օլամայարագ վէֆաթ իթմիշ օլտըղընը վէ տիկէրի իսէ՝ պիրատէրիմին Աֆրիգատա , քէնտի պէօլիւյիւ իլէ Պէտէվիլէր իւզէրինէ հիւճիւմ իթտիյի սըրատա թէլէֆ իտիլտիյինի իշար իթմէքտէ իտի . Պու խապէրի տույընճա , պիր տամլա կէօզ եաշը տէօքմէտիմ . տուրղուն վէ պէրրագ պիր սուրէթտէ ճէրէյան իտէն Սէն Նէհրինի հաղին հաղին թէմաշայէ տալտըմ . էճէլ ադուշընտա պիր իլթիճակեահ արամագ վագթը կէլմիշ չաթմըշ օլտըղընը պիլ միւլահազա , Սէն Նէհրի քէօբրիւսինիւն սիբէրինէ տայանըպ տուրտում :

«Նակէհան իխթիյար պիր գատըն զուհուր իտէրէք զիհնիմի իշղալ իտէն սիւսիլէի միւլահազաթը գաթ իյլէտի : Պու գատըն օրատա տուրմըշ նէ՛ եափմագտա օլտըղըմը սուալ իտինճէ .

«— Քէնտիմի Նէհրէ աթմագ իւզրէ կէճէ օլմասընը պէքլէյօրըմ . — ճէվապընը վէրտիմ : Պու ճէվապը զիհնիմի իսթիլա իտէն էֆքեարըն սէվգըյլէ վէրմիշ իտիմ :

«Իխթիյար գատըն գօլումտան թութտը , վէ էվվէլճէ պէնիմ խըտմէթիմտէ պուլունմըշ օլան պիր գատըն օլտըղընը օ վագըթ միւշահէտէ իյլէտիմ : Մէրգումէ գօլումտան թութմըշ օլտըղը հալտէ տէտի քի .

«—Տիվանէ՛ մի սին , գըզըմ , ագլընը ուչուրտը՞ն մը . . . սանա նէ՞ վուգու պուլտու :

«Պիչարէ իխթիյար պու սուալի իրատ իթմէքլէ պէրա-
պէր, մուշֆիգանէ պիր սուրէթտէ հուզնիլէ պագմագտա
ըտը ։ Իւրէյիմի գաբլամըշ օլան պուլլար պու գարընըն լա-
թիֆ պագըշլարը թէհսիրիլէ տէրհալ էրիտի վէ աճը աճը
աղլամաղա պաշլատըմ . պու սըրատա պիր թագըմ սէրսէրի-
լէր էթրաֆըմըզը ալմաղա պաշլամըշ օլտուգլարընտան, իխ-
թիյար գարը .

« — Հայտէ պէնիմ օտայա կիտէլիմ . . . օրատա տահա
էյի գոնուշապիլիրիզ . - տէտի ։

«Մէրգումէ հէնուզ գօլըմը պըրագմամըշ ըտը . էտնա
մէրթէպէ մուխալէֆէթ կէօսթէրմէքսիզին գարընըն արգասը
սըրա կիթտիմ, վէ Փարէլէր սօգաղընտա վագը ֆագըրանէ
պիր խանէնին չաթը արասընտագի օտայա չըգտըգ . պու օ-
տայա կիրտիկիմիզտէ .

« — Պուրատա օթուրուպ րահաթ իտինիզ . պէն աղա-
ճըգ տըշարը չըգաճաղըմ . լաքին տըշարտա ուզուն միւտտէթ
գալմամ ։ Ավտէթիմտէ վուգուը հալի պանա նագլ իտէրսի-
նիզ, վէ պէլքի սիզէ ֆաիտէլի օլապիլիրիմ . պէն ֆագըր
պիր գատըն ըմ . լաքին ինսանտա հիւսնիւ նիյէթ օլընճա,
աղ չօգ էյլիք իթմէք միւմքինսիզ պիր շէյ տէյիլ տիր . -
տէտի ։

«Հէման պիր սաաթ գատար ղայպուպէթտէն սօնրա,
իխթիյար գարըն ավտէթ իթտի, վէ սըննինին ֆէվգինտէ
պիր իշկիւզարլըգլա խաֆիֆ պիր թաամ հազըրլատըգտան
սօնրա, պէնի տախի սուֆրասընա հիսսէտար իթմէք իսթէ-
տի ։ Իւրէյիմ քէտէր վէ էլէմլէ տօլու օլտըղընտան, մէր-
գումէնին թէքլիֆինի գապուլ իթմէյէճէքտիմ . լաքին խա-
թըրընը գըրմամագ իչին պիր քաչ էթ սույը ալըպ, պու-
նը պիր գաչ եուտումտա պիթիրտիմ ։

«Իխթիյար գարըն թաամընը պիթիրտիքտէն սօնրա, քէ-
մալը մէրագլա .

« — Հայտէ պագալըմ, սէվկիլի գըզըմ, վուգուու հալի
նագլ էթ . - տէտի ։

«Պէն տէ պաշըմա կէլէն հալլէրի քէնտիսինէ նագլ իթ-

տիմ, վէ ալմըշ օլտըղըմ մէքթուպլարը օգութտում ։ Գոճա
գարը բէք զիյատէ միւթէէսսիր օլարագ .

« — Բէք պէտպախտ ըմըշսըն, գըզըմ . չիմտիյէ գատար
բէք պէօյլէ ֆէլաքէթլէրէ տուչար օլմուշ սըն, վէ իհթիմալ
քի միւսթագպէլտէ տահա տէհշէթլի ֆէլաքէթլէրէ կիրիֆ-
թար օլաճագսըն . լաքին պունլար հայաթընա խիթամ վէր-
մէքլիք էֆքեարընը մէշրու՝ կէօսթէրէմէզլէր . սէն պու էօմ-
րիւ Ճէնապը Հագգտան ալտըղըն ճիհէթլէ, էօլմէք իչին տէ
Ճէնապը Հագգըն էմրինէ պէքլէյէճէքսին ։ Աշըգընըն ար-
գասը սըրա կիթմէք իւզրէ բէտէրինին խանէսինի թէրք ի-
տէրէք պէօյլէ պիր խալթա իշլէմիշ սին . պինաէն ալէյհ՝
Ճէնապը Հագգ թարաֆընտան կէօնտէրիլէն պիւթիւն պու
միհնէթ վէ մէշագգաթը պիր ճէզայի սէզա վէ եախուտ պիր
վասըթայի սէլամէթ օլմագ իւզրէ թէլագգի իթմէլիսին . -
տէտի ։

«Պէն իսէ հայրան հայրան իխթիյար գարընըն իւզիւնէ
պագըյօրտըմ . զիրա մէրգումէ՝ ճէմիյէթի պէշէրիյէնին
(մարդկային ընկերութիւն) էն աշաղը տէրէճէլէրինէ մէն-
սուպ օլտուղու հալտէ, պիր էլէմզէտէյի թէսէլլիեապ իթմէք
իւզրէ էն պէլիղ սէօզլէրի իթիմալ իտիյօրտը ։ Մէյուսիյէթ
սաիգասըյլա հէօնքիւր հէօնքիւր աղլայարագ .

« — Տէմէք քի թէքրար մատամ Տէնվիլին ֆահիշէխանէ-
սինէ ավտէթ իթմէլիյիմ, էօյլէ՞ մի . - տէտիյիմտէ, իխթիյար
գարըն .

« — Խա՛յր, գըզըմ, մատամ Տէնվիլին խանէսինէ ավտէթ
իթմէյէճէքսին ։ Պիր ճինայէթի ազիմէ իրթիքեապ իտէճէ-
յին սըրատա Ճէնապը Հագգըն պէնի եօլունուն իւզէրինէ
աթմասը թէքին տէյիլ տիր ։ Պիր աղ էվվէլ տէ սէօյլէտիյիմ
վէճհլէ, ինսանտա հիւսնիւ նիյէթ օլընճա, չօգ շէյ եափապի-
լիր ։ Պինաէն ալէյհ՝ իւմիտինի գաթ իթմէ . մէյուս օլմագ
էյի շէյ տէյիլ տիր . պէն էօթէյէ պէրիյէ տիւշէճէյիմ, օ-
լանճա գույրէթիմի սարֆ իտէճէյիմ վէ սէնին իչին միւնասիպ
պիր եէր պուլմաղա չալըշաճաղըմ ։ Շիմտիլիք պուրատա գա-
լըվէր, վէ պու էօմրիւն միհնէթլէրինէ տայանապիլմէք իչին

սանա գուվվէթ վէրմէսինի ճէնապը Հագգտան նիյազ իյլէ . - տէտի ։

« Պու մուհթէրէմ գատընճըղազ՝ վատ իթտիյի վէճհլէ գալգըպ քէօյէ կիթտի , վէ պիր գաչ կիւն սօնրա պէնիմ իչին մինասիպ պիր եէր պուլմըշ օլտըղընը խապէր վէրտիքտէն սօնրա , պէնի ալըպ պիր իխթիյար ատէմ իլէ գարըսընըն խանէսինէ կէօթիւրտիւ . պունլար գատընըն թավսիյէսի իւզէրինէ պէնի քէնտի եանլարընտա ալըգօյտըլար ։

« Թագրիպէն պիր այտան պէրու պու խանէտէ պուլու- նըյօրտըմ . պիր կիւն սօգագ օրթասընտա իքի քիշի պանա եագլաշտըլար , վէ իսմիմ Լուիզ Տիւրան օլուպ օլմատըղընը սուալ իթտիլէր ։ Պէնիմ իսմիմ Լուիզ Տիւրան օլտուղըն- տան , եանըլմագտա օլտըգլարընը սէօյլէտիմ . լաքին օնլար սէօզիւմէ գանմայըպ ըսրար իթտիլէր ։ Նիհայէթ սապըրըմ թիւքէնէրէք , իզաճաթը վագըալարընտան եագայը գուրթ- մագ ֆիքրիյլէ , ասըլ իսմիմի սէօյլէտիմ ։ - Պունլարտան պիրի պիրտէն պիրէ թավըր ու լիսանընը տէյիշտիրէրէք .

« — Տէմէք քի ալտանմայօր ըմըշըմ . բէք էյի , մատամ քի սիզ մատմուազէլ * * * սինիզ , պիզիմլէ պիրլիքտէ կէլմէլի- սինիզ . պիզի պու գատար զէման պիհուտէ եէրէ տօլաշտըր- մըշ օլտըղընըզտան տօլայը իֆթիխար իտէպիլիրսինիզ . - տէտի ։

« Մէրգումլար իսմիմի գայտ իթմիշ օլան բօլիս մէմուրլա- րընտան օլտըգլարընտան , պէնի ալըպ պիր գարագօլա կէօ- թիւրտիւլէր , վէ օրատա թէվգիֆ մազպաթասընը թանզիմ իթտիքտէն սօնրա , զապթիյէ նազարէթի մէրքէզինէ նագլ , վէ պուլընտըգլարը հալտէն բէք տէ օ գատար մէյուս կէօ- րիւնմէյէն էյի գատար գատըն արասընա իլգա իթտիլէր ։

« Պու գատընլար՝ պէտէր վէ պիրատէրիմին վէֆաթը հա- սէպիյլէ կիյինմիշ օլտըղըմ սիյահ էլպիսէլէրի կէօրտիւքլէրին- տէ , էվվէլի էմրտէ պազը տօգանագլը սէօզլէր սէօյլէտիլէր . լաքին քէնտիլէրինին ճէճհուլանէ իսթիհզալարընա հիչ պիր ճէվապ վէրմէտիյիմի վէ տիվանխանէյէ կիրտիյիմ զէման աղ- ըլըմըշ պուլընտըղըմ քէօշէտէն ասլա գըմըլտամատըղըմը կէօրէրէք , նիհայէթ պէնի րահաթ պըրագտըլար ։

« Իրթէսի սապահ , հապսխանէ տիվանխանէսինտէ իսմիմ իչիտիլտի , վէ գընտանճըլարտան պիրի՝ պէնի հաքիմին հու- զուրընա կէօթիւրէճէք օլան պէլէտիյէ չավուշընա թէսլիմ էյլէտի ։ Մատամ Տէնվիլ իլէ պիր տէֆա կէլմիշ օլտըղըմ խանէյէ ագիմէթ իթմէք իւզրէ , պէլէտիյէ չավուշընըն տէ- լալէթիյլէ , զապթիյէ նազարէթի գօնաղընըն հէման պիւթիւն տիվանլարընը կէչտիմ ։ Կէլէն կէչէն հէրիֆլէր տուրուպ պա- նա պագըյօրլար , վէ եիւզիւմիւ մէնտիլիմին ալթընտա կիզ- լէտիյիմտէն տօլայը ըզհարը թէաճճիւպ իտիյօրլար ըտը ։

« Նիհայէթ իսթինթագ մէմուրընըն օտասընա կիրտիմ . մէրգում պէնի իսթիճվապ իթմէյէ պաշլատը . պէն իսէ՝ հա- լիմէ մէրհամէթ իթմէսի հագգընտա հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէ- տիմ . պիւթիւն ըճճալարըմըն պիհուտէ օլաճաղընը պիլմէքտէ իտիմ ։ Եալընըզ պանա խիթապ իթտիյի սուալլէրէ « Էվ- վէթ » եախօտ « Խայըր » ճէվապլարընը վէրմէքլէ իքթիֆա իտիյօրտըմ . Նիհայէթ մէրգում պէնի իւչ այ միւտտէթի մահպուսիյէթէ մահքիւմ էյլէտի ։

« Պէնի ալըպ Սէն-Լազար հապսխանէսինէ կէօթիւրտիւ- լէր ։ Մատամ Տէնվիլին խանէսինտէ իքէն թանըմըշ օլտըղըմ գատընլարըն էքսէրիսինի օրատա պուլտում ։ Պու գատընլար պէնի բէք զիյատէ աճըտըլար , վէ պէնիմ սէվապըգը հալի- մի մէյտանա չըգարըպ պէնի բէնչէի սէֆալէթէ տիւչար իթմիշ օլան օ ալչագ գատընը զէմմ ու թագպիհ իթտիլէր ։ Պունլարտան պիրի տէտի քի .

« — Էկէր պու բօլիս մէմուրլարընա պիր այ սօնրա թէ- սատիւֆ իթմիշ օլսայըտըն , գօճա գարընըն սէնի եէրլէշտիր- միշ օլտըղը խանէտէ իլէլ էպէտ գալապիլիր իտին . զիրա պիր սէնէտէն սօնրա , սէնին գայտըն տէֆթէրտէն պօզուլուր ըտը ։

« Պու գատընըն սէօզիւ տօղրու իտի ։ Պիր այ սանհա կէչմիշ օլսայըտը , հէնուզ ճան ու կէօնիւլտէն մէնսուպ օլտը- ղըմ բօլիս իտարէսի եագամը ասըլ վէրմէյէ մուվաֆագաթ կէօսթէրէճէքտի ։

« Պու գատըն տիկէրլէրինտէն տահա էտէպլի վէ տահա

նամուսլու կէօրիւնմիւյիւնտէն , քէնտիսիյլէ իւլֆէթ բէյտա իյլէտիմ . մէրգումէ չօգ տէֆա պանա տէյր իտի քի .

— Նէ՞ խաբաճագըն , պիչարէ տօսթըմ , իսմիմիզ պիր տէֆա Գըրմըզը-Տէֆթէրէ (1) դայտ օլընու՞ր մը , սօնրա գատար օրատա գալմալը տըր . պիզիմ իչին ագիլանէ պիր չէյ վար ըսա , օ տա՝ կէնճլիյիմիզի կիւզէլ կէչիրմէքտէն իպարէթ տիր ։

« Եավաշ եավաշ պու գատընըն հագգը օլտըղընա ինանմաղա պաշլայօրտըմ ։ Միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու իճրա իթմէքտէ օլտըղըմ մուհարէպէի միւտհիշէտէ օլանճա գուվվէթիմի սարֆ իթմիշ իտիմ . լաքին պիւթիւն մէսայի վէ իգտամաթըմ հավայա կիթմիշ իտի . մէշագգաթ չէքմէքտէն արթըգ պիթապ գալմըշ ըտըմ . պինաէն ալէյհ խաբաճաղըմը գարարլաշտըրտըմ , վէ պանա մուավէնէթ իթմէսինի մատամ Տէնվիլտէն թահրիրէն րիճա իտէրէք մահպուսատան չըգար չըգմազ թէքրար քէնտի նէզտինէ կիրէճէյիմի վատ իյլէտիմ ։ Ճէվապը կէճիքմէտի . մատամ Տէնվիլ մէքթուպընտա իւմիտ իթտիյիմտէն տահա զիյատէ ըղհարը մուհապպէթ իթմիշ , վէ պանա հէմ բարա վէ հէմտէ մահպուսիյէթիմին ըղտըրապաթընը թաատիլ իտէճէք պիր չօգ ուֆագ թէֆէք չէյլէր կէօնտէրմիշ իտի ։

« Հապըսխանէտէն չըգտըղտան սօնրա կէչիրտիյիմ էօմր՝ պէնիմճէ հէմհալ օլան պիլ ճիւմլէ գատընլարըն էօմրիւ կիպի կէչտի . լաքին չուրասընը իթիրաֆ իթմէլիյիմ քի , բէք չօգ տէֆալար խասթախանէտէ կէչիրմիշ օլտըղըմ կիւնլէրին հասրէթինի չէքէր , վէ քէտէրի տէրունիմի թաատիլ իչին Շամբանեա գատէհինտէ թէսէլլի արար ըտըմ ։ »

Ֆէլիսիթէ Գոբէրթիւի պիրտէն պիրէ հիքեայէսինի գաթ իտէրէք .

— Պանա չարպապ տօլտուր , մօսիէօ վիգօնթ տը Լիւսան . – տէտի ։

Վիգօնթ տը Լիւսան տէրհալ գատէհինի տօլտուրտը , վէ

(1) Ալիւֆթէլէր՝ իսիմլէրինին գայտ օլունմուշ օլտըղը տէֆթէրէ Գըրմըզը-Տէֆթէր նամընը վէրիրլէր .

Ֆէլիսիթէ տախի պու գատէհի եօգարը գալտըրարագ .

— Հագըգաթը հալտէ Պրէթանեա էյալէթինին էն մէշհուր ֆամիլեալարընտան պիրինէ մէնսուպ օլան պիր ասըլզատէնին պէնիմ կիպի պիր ալիւֆթէյէ չէրպէթտարլըգ իթմէսի թօհաֆ տէյի՞լ մի տիր ։ Էֆէնտիլէր , պու գատէհի սիզին չէվգինիզէ իչիյօրըմ . – տէտի ։

Պու սէօզ իւզէրինէ , պիւթիւն գատընլար գահգահալար իլէ կիւլէրէք .

— Պրավօ՛ , Ֆէլիսիթէ , պրավօ՛ . . . պու սէօզիւնէ տէյէճէք եօգ . . . լաքին հիքեայէնի իքմալ էթ . – տէյու հայգըրտըլար ։

Ֆէլիսիթէ սանտալիէսի իւզէրինտէ սալլանմագտա , վէ հիչ քիմսէյի կէօրմէքսիզին էթրաֆընտա պագմագտա ըտը . պիչարէ գըզ սէրխօշլըղըն իւք թէէսիրաթընը հիսս իթմէյէ պաշլամըշ ըտը ։ Գատընլարըն հայգըրմասը իւզէրինէ քէնտիսինի թօբլայարագ .

— Ա՛հ , էվվէ՛թ , հիքեայէմի իքմալ իթմէք լազըմ տըր ։ Մինա , մատամլար վէ մատմուազէլլէր , պէն տէ սիզին կիպի սաատէթ վէ րէֆահիյեէթէ նաիլ օլտում . զէնկին պիր ատամ եագալատըմ . պու ատամ մօտալարա տաիր սաթըն ալտըղըմ չէյլէրին , միւճէվհէրաթըմըն աճէլէրինի թէէտիյէ իտէր . լաքին իւզէրիմտէ զէրրէ գատար մուհապպէթի եօգ տըր . պէնի գըյմէթտար պիր պարկիր սաթըն ալըյօրմըշ կիպի սաթըն ալտը . պէն քէնտիսի իչին պիր սալթանաթ պէպէյի իմ . էկէր մօտայա մէյլ կէօսթէրմէքտէն կէրի տուրաճագ օլուրսամ , պէնի տէրհալ թէրք իտէճէյինէ հիչ չիւպհէմ եօգ տըր . ֆագաթ պէն մօտայը սէվէրիմ . մօտայա մուվաֆըգ սուրէթտէ կիյինիպ գուշանմագա ճան աթարըմ . իսթէտիյիմ կիպի տօնանըրըմ . էլմասլարըմ վէ ուշագլարըմ վար տըր . թիւյ եաթագլար իչինտէ եաթարըմ ։ Կէնճլիյիմ վէ կիւզէլլիյիմ տէվամ իթտիքճէ , պունլար տա տէվամ իտէճէք տիր . օնտան սօնրա խասթախանէյէ . . . հէբիմիզին տէ սօնու օրասը տըր ։ Սօն նէֆէսիմի թէսլիմ իթմէք իչին խասթախանէյէ կիթտիյիմտէ , արթըգ պէնի գօվամազլար . – տէտի ։

Գատէհու խանրնտա մէվզու օլան գատէհի ուլար , վէ պունըն պօշ օլտըղընտա ատլա տըգգած իթմէյերէք , տուտագլարընտա կէօթիւրտիւ . լաքին գատէհի թութմագա գուվվէթի պուլունմատըղընտան , էլինտէն տիւշտիւ վէ եէրտէ պարչա պարչա օլտու . պունըն իւզէրինէ հայրան հայրան էթրաֆընտա պագընտը , պաշընը կէօյսիւնէ սարգտը վէ տէրին տէրին ույումագա պաշլատը ։

Մէրգումէնին նագլ իթտիյի հիքեայէ տավէթլիլէրէ բէք զիյատէ թէէսիր իթմիշ իտի . մարքի տը Բուրրիէր վէ տէլիգանլըլարտան վէ գատընլարտան պազըլարը պու հիքեայէյէ ինանմագա վէ մէրգումէյի աճըմագա պաշլատըլար . պազըլարը իսէ՝ մէրգումէնին մահզա նազարը տըգգաթը ճէլպ իթմէք իսթէմիշ օլտըղը զաննընտա գահիպ օլտըլար ։ Օ զէման տը Բրէվալ ագթրիսէ թէվճիհի խիթապլա տէտի քի .

— Սիզ պիզէ պիր հիքեայէ պօրճլու սընըզ . պու հիքեայէյի Ֆէլիսիթէ Գօբէրթիւի կիպի նագլ իթմէյէ մուվաֆագաթ իտէրսինիզ , տէյի՞լ մի ։

Ագթրիս . — Հա՛յ հա՛յ , էմրինիզէ իթաաթ իթմէյէ հազըր ըմ . լաքին սիզ իսթէյէճէք օլուրսանըզ , պէնիմ սէօյլէյէճէյիմ հիքեայէտէն տահա զիյատէ մէրագը ճալիպ պիր հիքեայէ նագլ իտէպիլիրսինիզ , մէօսիէօ Բրէվալ ։

Բրէվալ . — Պէ՞ն մի . . . հա՞նկը հիքեայէտէն պահս իթմէք իսթէյօրսընըզ ։

Ագթրիս . — Սիզին հիքեայէնիզտէն պահս իթմէք իսթէյօրըմ ։ Իյէր ատալարընտա սիզին իլէ կէնճ պիր գըզ արասընտա ճէրէյան իտէն վուգուաթտան խապէրտար տէյի՞լ միյիզ զանն իտիյօրսընըզ ։

Վիգօնթ տը Լիւսան . — Սէօյլէ պագալըմ , Բրէվալ , կէօրիւնիւր քի եինէ պիր մաշուգէ մէսէլէսի տիր ։

Ագթրիս . — Պիր պալըգճը վասըթասըյլա սանա էնտիրմիշ օլտըղը պուչագըն աճըսը կէչտի՞ մի ։

Բրէվալ . — Զօգտան . . . շիմտի պիւս պիւթիւն շիֆափէզիր օլտում . լաքին պու մէսէլէտէն պահս իթմէյէլիմ , րիճա իտէրիմ ։

— Պու կէնճ գըզըն զայէթ մահիր պիր ագթրիս օլտըղը վէ Սիլվիա նամըյլա Մարսիլեատա պէօյիւք պիր մուվաֆֆագիյեթ գազանմըշ պուլունտըղը սահի՞հ մի տիր ։

— Պու կէնճ գըզըն վալիտէ Սան-Րըֆիւ նամընտա պիր գատընըն գըզը օլտըղը վէ պու գատըն Տապպագխանէ սօգաղընտա շիւպհէլի պիր խանէ իշլէթտիյի սահի՞հ մի տիր ։

Պու մութէատտիտ սուալլէր պիչարէ Բրէվալըն նէֆսինէ բէք կիւճ կիթտիյինտէն , պիր գաչ տէֆալար պու մուհավէրէյի թէպտիլ իթմէք իսթէտի իսէ տէ , մուվաֆֆագ օլամատը . պունընլա պէրապէր հուզզար քէնտիսինի րահաթսըզ իթմէքտէն սաքընարագ , ագթրիսէ եաքլաշտըլար վէ պիր ազ էվվէլ իթմիշ օլտըղը վաատը քէնտիսինէ իխթար իթտիլէր ։ Գատըն իպրամաթը վագըյա արթըգ թէհամմիւլ իտէմէյերէք .

— Իշինիզտէ Կրանտ-Շոմիէր պալօսընը խաթըրլայան վա՞ր մը տըր . — տէտի ։

Հուզզարտան տավա վէքեալէթի վէ թապիպլէք իլէ մէշգուլ օլանլար հէբ պիր աղըզ .

— Պէ՛ն , պէ՛ն . — տէյու հայգըրտըլար ։

Ագթրիս . — Բէք էյի , բէք էյի , Կրանտ-Շոմիէրին կիւզէլ պիր եէր օլտըղընը սիզ տէ պէնիմլէ իթիրաֆ իտէրսինիզ , տէյի՞լ մի ։

Պու սէօզլէրի իշիտիր իշիթմէզ , սանտալիէսի իւզէրինտէ ույուգլամագտա օլան պիր ատէմ , պիր մալահաթա միւթէալլիգ էվրագը օգումագլա մէշղուլ պուլունան ավգաթ , հէքիմլիյէ տաիր պիր մէսէլէյի հալլ իթմէյէ չալըշան իխթիյար պիր տօգթէօր պիրտէն պիրէ պաշլարընը եօգարը գալտըրտըլար , վէ մազմում չէհրէլէրինտէ պիր թէպէսսիւմ բարլատը . կէչմիշ էօմրիւն պիր ճիւմլէ վուգուաթ վէ ահվալի կէօզլէրի էօնիւնտէ թէճէսսիւմ իթմիշ իտի ։ Գատըն սէօզիւնիւ շու վէճհ իլէ տէվամ իթտի .

— Մալումունըզ օլտըղը վէճհլէ , Կրանտ-Շոմիէր ավօգաթլարըն , տավա վէքիլլէրինին վէ թապիպլէրին իճթիմակեահը տըր . մէքթէպլէր մահալլէսինին կիւզէլ գուշլարը օրատա թօփլանըրլար . զիրա պու գուշլար Նէ՛րէտէնշապի չա-

բալը, ընթրիտեա վէ սինկալա կէօրիւլէրսէ, օրատա եուվա եաբարլար ։ Ինսան օրատա հէր խըթէտիյինի պուլապիլիր. մէքթէպ շակիրտլէրի՝ կիւզէլ ամէլէ գըզլարը, ամէլէ գըզլարը տախի՝ քէօրիւքլիւ սիրալար, տօնտուրմալար վէ նէֆիս թաամլար պուլապիլիրլէր ։

« Ցէսթկեահ րէֆիգէլէրիմտէն պիրի տէլալէթիյլէ պու մահալէ կիթտիյիմ զէման, նամուսլու վէ քիւչիւք պիր գըզ ըտըմ. միւտտէթի էօմրիւմտէ պէօյլէ կիւզէլ պիր եէր աալա կէօրմէմիշ իտիմ. չըզըրթմալարըն վէ պօրուլարըն հաղին սէտալարը, վէ քէնտիսինէ մէրհամէթ իթմէյէճէք օլուրսամ էօլէճէյինի պէյան իտէն կիւզէլ պիր տէլիգանլըրըն իքրամլարը էվէ կիթմէյէ մէճպուր պուլընտըղըմ վագթը պանա պիւս պիւթիւն ունուլթտըրտը ։

« Բէտէրիմ փագըր պիր իշճի օլուպ, չօճուգլըղըմտա թալիմ ու թէրպիյէ կէօրմէմիշ օլտըղընտան, սէրթ վէ վահշիյանէ պիր թապիաթա մալիք իտի ։ Պինաէն ալէյհ՝ կէճ վագթ խանէյէ ավտէթիմտէ, միւլահազալը լագըրտըլար իտէճէք եէրտէ, պէնի պիր էյիճէ տէօյէր, վէ « Նէրէտէն կէլտին իսէ, օրայա կիթ » տէյէրէք, պէնի էվտէն տըշարը աթար ։ Վալիտէմ՝ բէտէրիմին հիտտէթի վահշիյանէսինէ չօգ տէֆալար թէսատիւֆ իթմիշ օլտըղընտան, պէնի միւտաֆաա իթմէյէ ճէսարէթ իթմէքսիզին պիր քէօշէտէ աղլայըպ տուրըյօրտը ։

« Պէօյլէ ճիւզի պիր խաթատան տօլայը կէօրմիւշ օլտըղըմ սուի մուամէլէ պանա բէք ֆէնա թէէսիր իտէրէք, պապամըն խանէսինի թէրք իլէ, պէնի Կրանտ-Շոմիէրէ կէօթիւրմիւշ օլան րէֆիգէմին խանէսինէ կիթտիմ. մէրգումէ պանա հիւսնիւ գապուլիյեէթ կէօսթէրտի, վէ արզու իթտիյիմ գատար քէնտի խանէսինտէ գալապիլէճէյիմի պէյան իյլէտի ։

« Պու գըզըն աշըգը՝ Կրանտ-Շոմիէրտէ պանա իֆատաթը աշըգանէտէ պուլընմըշ օլան տէլիգանլըրըն մահրէմ տօսթը իտի. պէն պու տէլիգանլըյը թէքրար կէօրտիւմ. մէրգում պիւս պիւթիւն բէշիմէ եաբըշտը. պէն իսէ հէնուզ կէնճ վէ

թէճրիւպէսիզ օլտըղըմտան, քէնտիսինէ տիլտատէ օլտում, վէ պու տէլիգանըը նիհայէթ պէնիմ աշըգըմ օլտու ։

« Քէնտիսինի պիր մուհապպէթի չէտիտէ իլէ սէվիյօրտըմ. լաքին քէնտիսի պունը անլամագ իսթէմէտիյինտէն, հէնուզ իւչ այ կէչմէմիշքէն պէնի թէրք իյլէտի, վէ տիկէր պիր գըզըն բէշինէ եաբըշտը ։

« Պէնի պու սուրէթլէ թէրք իտիչի հիչ պիր սէպէպէ միւսթէնիտ օլմատըղընտան, պիր աղ վագթ բէք գեյատէ մահզուն օլտում. լաքին խամուրըմտա ազաճըգ տա ֆէյլէսօֆլուգ էսէրի պուլընտըղընտան, էօմէյի հիչ պիր վագթ խաթըրըմա կէթիրմէտիմ ։ Պիր կիւն պանա պիր ատէմ կէլտի, վէ պէնի ֆէվգ էլ ատէ սէվմէքտէ օլտըղընը պէյան իյլէտի. պէն տէ քէնտիսինէ ինանտըմ, վէ պու ալչագ մէրտըմըն իճրա իթտիքտէն սօնրա, պիֆիւթուրանէ պիր սուրէթտէ պէնի թէրք իյլէտի ։

« Լաքին պէն պէօյլէ սախմա սաֆտէրունլըղըմա գուրպա՛ն մը օլաճաղըմ ։ Խա՛յր ։ Պէն ֆագըր պիր գըզ ըմ. տիւնեատա տօսթլըղընա իթիմատ իտէպիլէճէք հիչ քիմսէմ եօգ տըր. ֆագաթ հէնուզ կէնճ վէ կիւզէլ օլտըղըմտան, իսթիգպալ պէնիմ տիր. կէնճլիյիմ վէ կիւզէլլիյիմ իսթիֆատէ իթտիքճէ, մէսուտանէ պիր էօմր կէչիրէյիմ. սիյահ սաչլարըմ աղարըպ տա ինճէ վէ նազիք պէլիմ էյրիլէճէք վէ տիշլէրիմ տէ գըրըլըպ սարը քէմիքլէրէ թէհավվիւլ իտէճէք օլուրսա, քէնտիմի պէտպախթ աատ իթմէյէճէյիմ. զիրա կէնճլիյիմին տէվրանընը բէք կիւզէլ սիւրմիւշ օլտըղըմը խաթըրըմա կէթիրէճէյիմ ։

« Սէվտիյիմ ատէմ թարաֆընտան ալչագճասընա թէրք իտիլտիյիմ զէման իթթիխազ իթմիշ օլտըղըմ չու գարար՝ օ վագթտան պէրու պէնիմ իչին պիր մէպտէ հիւքմիւնիւ ալտը. ինթիխապ իթտիյիմ մէսլէքտէ մուվաֆֆագ օլմագ իչին, նազարը մուհապպէթինի ճէլպ իթտիյիմ էրքէքլէր թարաֆընտան սէվիլմէյէ վէ ֆագաթ պէն քէնտիլէրինի սէվմէմէյէ մէճպուր պուլընտըղըմը հըս իյլէտիմ. ալթունլար վէ էլմասլար իչինտէ պօղուլտըգտան սօնրա նիհայէթ խասթալըա-

նէտէ եօմիւշ օլան ալուֆթէլէրի ըէրխալթըը իտէրէք, չիմ-տիյէ գատար հիչ քիմսէյի վէ հաթթա չու սըրատա հիւնիւ ճէմալիմին եէկեանէ սահիպի օլան մօսիէօ վիգօնթ տը Լիւսա-նը տախի սէվմէտիմ. պունտան պաշգա, կիւլիւշլէրիմին, պագըշլարըմըն վէ սէօյլէյիշլէրիմին պանա գազանտըրմըշ օլ-տըգլարը սէրվէթին էն պէօյիւք գըսմընը խազինէի տէվլէթէ թէրք իյլէտիմ:

«Իհթիմալ քի պէնի ալչագ վէ խօտպին պիր մախլուգ խէրինէ գօյաճագսընըզ. լաքին պունտան նէ՞ չըգար. պիլմէմ հանկը չաիր՝ բարասըզ ֆազիլէթին ֆախրէսիզ պիր էշխա օլ-տըգընը սէօյլէմէմիշ մի տիր, վէ սիզին պիւթիւն իճրաաթը-նըզ պու սէօզիւն նէթիճէսի տէյի՞լ մի տիր. չու հալտէ սի-զին խարտըզընըզ պիր չէյի պէնիմ տախի խարմամա նի՞չին միւսաատէ իտիլմէյէճէք տիր:

«Իշիթթիյիմէ նազարէն, սէրի քեարտէ պուլընանլար մէմլէքէթլէրինի, մէպուսլար վիճտանլարընը, միւնթէխիպ-լէր րէյլէրինի վէ ժէնէրալլար օրտուլարընը աղճէ մուգա-պիլինտէ սաթարլարմըշ. բունտան գիւմրէսինէ մէնսուպ օլան-լար՝ մագֆէրէթլէր (մեղաց թողութիւն), վէ տուալար սաթարլարմըշ. իւթիկըասըր հարիմլէր աղճէ իլէ միւճ-րիմի պէյի իւզ գիւմմէ վէ մասումը մահքիւմ իտէրլէրմիշ. Նուֆուզքեար գամլար աղճէ մուգապիլինտէ չունա պունա մէմուրիյէթլէր, րուշվէթլէր, մէնսէպլէր սաթարլարմըշ. ա-վօգաթլար, տավա վէքիլլէրի միւվէքքիլլէրինի, գարըճըլար վէ ուշագլար էֆէնտիլէրինի, գօճալար գարըլարընը, անա-լար գըզլարընը սաթարլարմըշ. Մ. ժիւսթ սըլգատէ տէլի-գանլըլարա ալթըն աղըրլըղընճա աղճէ սաթարմըշ. Պէն տէ կիւլիւշլէր, պագըշլար վէ թաթլը սէօզլէր սաթարըմ. Իշի-նիզտէն հէր քիմ քի պու մաթա՛ը պէյէնմէյէճէք օլուրսա սէօյլէսին, բարասը կէրի վէրիլէճէք տիր:»

Մէրգումէ պու ուզուն նութգը պիթիրտիկինտէ, Մ. Բու-լէն նամ տէլիգանլը.

— Պրա՛վօ, Գօրալի, պրա՛վօ . . . հէր քէս քէնտի հիսա-պընը պիլիր. - տէտի:

Ագթրիս. — Սիզի զիքր իթմէյէ ունութմըշ օլտըղըմտան, էվվէլա սիզ պէնի ալգըշլայօրսընըզ, էօյլէ՞ մի:

Գօնթ տիւ Սէնթ-Ռէմի. — Մ. Բուլէն հիչ պիր չէյ սաթ-մազ. լաքին քէնտիսինէ թէքլիֆ օլունան հէր չէյի սաթըն ա-լըր:

Վագթ բէք կէճ օլտըղընտան, ումում տավէթլիլէր պիր գաչ տագըգա իսթիրահաթ իթմէք լիւզումընը հիսս իթտի-լէր: Մարքի տը Բուրրիէր պէօյիւք պիր քեասէ բօնճ կէ-թիրթտի, վէ հուզզարտան հէր պիրի քէնտի հիսսէսինի ալ-տըգտան սօնրա, տավէթլիլէր խավաչ խավաչ տաղըլտըլար:

10

ԻՔԻ ՄԱԳԹՈՒԼ

Պու զիյաֆէթին իրթէսի կիւնիւ, Սալվաթօր իլէ Ռօ-ման մարքի տը Բուրրիէրին խանէսինէ կիթտիլէր: Հէր նէ գա-տար վագթ բէք կէճ իտի իսէ տէ, մարքի տը Բուրրիէր հէ-նուզ խալթագընտան գալգմամըշ ըտը: Մէրգում պու եէնի տօսթլարընա պաչընըն բէք աղըր օլտըղընը պէյան իթտիք-տէն սօնրա.

— Ֆէնալըգ էյի կէօրէմէյօրըմ. խարըն եօլա չըգամագ պէնճէ միւմքինսիզ օլաճագ զան իտէրիմ. - տէտի:

Ռօման. — Պիզէ միւքէմմէլ պիր զիյաֆէթ վէրտէք իչին չօգ եօրուլտունըզ տա, ճանըն իչին րահաթսըզլըգ տույըյօր-սընըզ. լաքին պու կիւն հավա կիւզէլ տիր. էկէր արզու է-տէրսէնիզ, իւչիմիզ պիրլիքտէ, Բօլօնէն իչի ֆէրահ ու-զագտա պուլունան Վիլմօնպլ նամ գարիյէտէ սաքին վաթան-տաշլարըմըզտան պիրինին խանէսինտէ գահվալթը իթմէյէ կի-տէլիմ:

Մարքի տը Բուրրիէր եվվէլի եմիտէ պու տավէթի գապուլ իթմէք խոթէմէտի. ֆագաթ Սալվատոր իլէ Ռոման իպրամլարընը թէքրարլատըգլարընտան, վէ քէօյէ տօղրու պիր սէյահէթին պաշընտաքի աղըրլըղը տէֆ՝ իտէճէյինի վէ վիճուտինէ գուվվէթ վէ տիրիլիք վէրէճէյինի թէէմին իթտիքլէրինտէն, նիհայէթ իւլ էմի թէքլիֆի վագըը գապուլ իթմէյէ գարար վէրտի ։

Սալվատոր վէ Ռոման՝ մարքի տը Բուրրիէր իլէ տօսթլըգ բէյտա իտէլիտէն պէրու, քէնտիսինէ վիզիթա վէրմէքսիզին հիչ պիր կիւն կէչիրմէմիշլէր վէ աւր պիր իւլֆէթտէն պաշլայարագ անըն էն մահրէմ տօսթլարը օլմուշլար ըտը. պիլ խասսա Ռոման՝ վաթանտաշլըգ սըֆաթըյլա տէլիգանլընըն նազարը մուհապպէթինի ճէլպ իթմիշ, վէ էմնիյէթի քեամիլէսինի գազանմըշ ըտը. հաթթա մարքի, խարաճադը պիր չէյ հազըրնտա Ռոման իլէ իսթիշարէ իթմէյի քէնտիսինէ ատէթ իտինմիշ իտի ։

Պու սուրէթլէ, պահըսնը կէչմիշ օլտըղը ժօզիւէ նամ խահուտի վէ էվլատընը պէօյիւթմէյի տէրէօհտէ իթմիշ օլան ժէնէվիլի գատըն իլէ արալարընտա ճէրէյան իտէն մուխապէրաթը, բէտէրինին վասիյէթնամէսինի վէ անա մէրպութ օլան զէյլէրի քէնտիսինէ օգութտու. էվրագը մէզքիւրէնին միւթալաասը նէթիճէսինտէ, մարքի տը Բուրրիէրի օրթատան գալտըրըպ անըն եէրինէ Սալվատորը կէչիրմէք գապիլ օլաճաղընը Ռոման քէչֆ իյլէտի. Յիլ հազըրդա գօյէրա մարքի տը Բուրրիէրին էն եագըն խըսըմլարընը վէ ֆամիլեասընըն պիւթիւն էսկի ուշագլարընը արատան գալտըրմըշ օլտըղընտան, պու ֆիքր միւմքին իւլ իճրա օլապիլիր իտի. Բուրրիէր ֆամիլեասընըն ուշագլարընտան պիրի հէր նէ գատար հէնուզ հայաթտա ըտը ըսա տա, իխթիյարըղը սէպէպիյլէ քէնտիսինի ալտաթմագ միւշքիլ պիր չէյ տէյիլ իտի ։

Ռոման իլէ Սալվատոր քէնտիլէրիյլէ պիրլիքտէ իքի թէքէրլէքլի պիր արապա կէթիրմիշ, վէ մարքինին խանէսինտէ կէչիրտիքլէրի միւտտէթ զարֆընտա պու արապանըն էմրի մուհաֆազասընը պիր ատէմէ թէվտի իյլէմիշ իտիլէր ։

Ռոման արապայա պինմէզտէն էվվէլ մարքի տը Բուրրիէրէ խիթապէն.

— Ղալիպա պու արապատա աղաճըգ բահաթսըզ օլաճաղըզ. լաքին հէքսի պիր հիսապ տըր. պու արապա պիզի Պօնտի գարիյէսինէ գատար կէօթիւրէճէք տիր. օրատա պունը թէրք իլէ Րէնոս եօլունը եիւրիւյէրէք կէչէրիզ. Պու եօլ իշթիհամըզը աչար, վէ խուսուսըյլա Բարիս ճիվարընտա թէֆէրրիւճէ չըգմագ նէ՛ լաթիֆ չէյ օլտըղընը անլարսընըզ.- տէտի ։

Սալվատոր, մարքի տը Բուրրիէր վէ Ռոման իքի թէքէրլէքլի արապայա բաքիպ օլտուլար. Սալվատոր մարքի իլէ Ռոմանըն օրթասընտա օթուրուպ եուլարը էլէ ալտը վէ արապա քէմալը սիւրաթլա եօլա չըգտը. Արապայա գօշուլու օլան պարկիր գուվվէթլի պիր հայվան օլտըղընտան, ճալիպի հայրէթ պիր սուրէթտէ եիւրիւմէքտէ իտի. պինաէն ալէյհ ժուպէր սօգագընը Պօնտի գարիյէսինտէն այըրան մէսաֆէ քէմալը սիւրաթլա գաթ իտիլտի ։

Եօլճըլար պու գարիյէյի կէչտիքտէն սօնրա, էվվէլճէ գարարլաշտըրըլմըշ օլտուգլարը վէճհլէ արապատան էնտիլէր, վէ Շըվալ-Բուժ (գըրմըզը պարկիր) միւսաֆիրխանէսինտէ պիրէր գատէհ չարապ իչտիքտէն սօնրա, Վիլմօնպլա ազիմէթ իթմէք իւզրէ եօլա րէվան օլտուլար ։

Թէմմուզ այընըն կիւզէլ պիր սապահը օլուպ, րուի ասուման սաֆ վէ պէրրագ կէօրինիյօրտը. կիւնէշ էթրաֆը աֆագա էշիաաշը էնվար օլմագտա, վէ աղաճ թէբէլէրինի ալթուն րէնկինէ պօյամագտա ըտը. րիւզկեար իսէ խաֆիֆ խաֆիֆ էսմէքտէ օլուպ, օվալարտա պիթէն չիչէքլէրին լաթիֆ գօգուլարընը օրալարա գատար կէթիրմէքտէ իտի ։

Ինսան Բարիս կիպի չամաթալը պիր չէհրի թէրք իտիպ տէ թէֆէրրիւճէ չըգաճագ օլուրսա, գըրլարտա, օվալարտա կէօրէճէյի մէնզարէլէր վէ թապիաթըն կէօսթէրտիյի չաշըրթըճը գալպինէ բէք զիյատէ թէէսիր իտէր. պիր տագըգա էվվէլ հըրս իթտիյի աղըրըգ պիր տագըգա սօնրա միւնտէֆի օլուր. պաշգաճա լաթիֆ պիր ֆէրահլըգ հըրս իտէր.

զիհնինի իշղալ իտէն ղամնաք միւլահազալար տէրհալ քէն-տիսինտէն այրըլըրլար ։

Իշթէ մարքի տը Բուրրիէր տախի պու հալէ տուչար օլ-մուշ, վէ պիր Հավան սիկարասը թիւթթիւրէրէք Սալվատոր իլէ Ռոմանըն էօնիւնտէն եւրիւմէքտէ պուլընմըշ իտի ։ Մէր-գում պիրտէն պիրէ տուրուպ տօսթլարընա խիթապէն .

— Պու սապահ պէնի զիյարէթէ կէլտիկինիզտէն վէ պիր-լիքտէ ախշամը չըգմագ իւզրէ իպրամ իթտիյինիզտէն տօլայը սիզէ խասսէթէն թէշէքքիւր իտէրիմ. Էկէր թէքլիֆի վագըր-նըզը գապուլ իթմէյիպ տէ էվտէ գալաճագ օլսայըտըմ, ա-տէթա պիւս պիւթիւն խասթա օլաճագտըմ. չիւնքի իսէ պաշ-գա պիր ֆէրահլըգ հըսս իտիյօրըմ. քէյֆիմ կիթտիքճէ էս-կի հալինի պուլույօր. իշթիհամ աչըլըյօր. պիզիմ վաթան-տաշըն իքրամ իտէճէյի էն սատէ եէմէքլէրի էն լէզիզ եէ-մէքլէր օլմագ իւզրէ թէլագգը իտէճէյիմ. – տէտի ։

Սալվատոր արգատաշընա խիթապէն եավաշ սէտա իլէ .

— Պագսան ա՛, եահօ՛ւ, պէն պու ատամը թէսատիւֆ իթտիյիմիզ վէճհլէ էօլտիւրմէքտէն իսէ, հուրրիյէթիմի իս-թիհսալ զըմնընտա օն ժանտարմայա գարշը եաք եալընըզ տէօյիւշմէյի տահա զիյատէ թէրճիհ իտէրիմ. – տէտի ։

Ռոման. – Վա՛յ, թէրէտտի՛տ մի իտիյօրսըն . . . թօր-պանըն ալթը կէօրիւնմէյէ պաշլամըշ օլտըղընը, վէ թէքրար տէլիյէ կիրմէք իսթէմէզսէք, պիր միւտտէթճիք րահաթ օ-թուրմամըզ լազըմ իտուկինի ունութտը՞ն մը ։

Սալվատոր. – Պուլընտըղըմըզ վազիյէթ վագըա բէք միւշքիլ տիր. լաքին պու ատամ պիզէ էմնիյէթի քիամիլէ կէօսթէրիյոր . . . ։

Ռոման. – Սէն էլինի իշէ գարըշտըրմա. իշ կէօրմէք զէ-մանը կէլէճէք օլուրսա, օ պիր եանա տէօն ։

Պու սըրատա մարքի տը Բուրրիէր արգասընա տէօնէ-րէք .

— Նէտէ՞ն պահս իտիյօրսընըզ, տօսթլար. – տէյու սօր-տըգտա, Ռոման .

— Էհէմմիյէթսիզ շէյլէրտէն, մէսէլա հավանըն կիւ-

զէլլիյինտէն պահս իտիյօրըզ. – տէյու ճէվապ վէրտի վէ պա-տէհու արգատաշընա խիթապէն իլավէի մէգալ իլէ ։

— Էկէր իսթէրսէն, արգատաշ տուրապիլիրսին. պէշ տագիգանըն իչինտէ պէն օնըն իշինի պիթիրիրիմ. – տէտի ։

Եօլուն էն գարանլըգ վէ էն թէնհա պիր մահալլինէ վասըլ օլմուշլար իտը ։ Ռոման եօլու սաքմըշ օլան մարքի տը Բուրրիէրէ խիթապէն .

— Պագսանըզ ա՛, մօսիէօ մարքի, եանլըշ եօլա կիտի-յօրսընըզ. պու տար եօլու եիւրիւյէճէք օլուրսագ, Վիլմօնպ-լա պիր չարեէք սաաթ տահա էրքէն վասըլ օլուրըզ. – տէ-տի ։

Մարքի տը Բուրրիէր ավտէթ իյլէտի, վէ Ռոման քէնտի-սինէ կէօսթէրմիշ օլտըղը տար եօլա կիրմէսի իչուն ազաճըգ թէվագգուֆ իյլէտի ։ Մարքի պիր գաչ ատըմ եիւրիւտիւք-տէն սօնրա .

— Գարնըմ բէք աճ, իշթիհամ կիթ կիտէ աչըլըյօր. – տէտի ։

Ռոման էթրաֆընա պագընտը. հէր շէյ սիւքիւնէթի հալ-տէ պուլունըյօր վէ գուպպէի ասիւման սաֆ վէ պէրրագ կէօրիւնիւյօրտը ։ Գուշլար մէշէ ազաճլարընըն եափրագլարը ալթընտա ճըվըր ճըվըր էօթմէքտէ իտիլէր ։

Ռոման էլինի բալթօսընըն ճէպլէրինտէն պիրինէ սօգտը, վէ օն օն պիր բարմագ ուզունլըղընտա պէշ ալթը պալէնա քէմիքլէրինտէն իպարէթ պիր ալէթ չըգարտըգտան սօնրա, մարքիյէ եագլաշարագ « Վար կիթ գահվալթըյը ճէհէննէմ-տէ էթ » տէյիպ տէհշէթլի պիր տարպէ ինտիրտի ։

Մարքի տը Բուրրիէր եըլտըրըմտան վուրըլմըշճասընա եէրէ եուվարլանտը ։

Պու սըրատա, էյեամը պահուր կիւնլէրինտէ քէսիր իւլ վուգու օլտըղը իւզրէ, ասիւման պիրտէն պիրէ գարարտը. ուզագտան ուզագա կէօք կիւրլէմէյէ վէ չիմշէք չագմաղա պաշլատը. չիտտէթլի պիր եաղմուր պիւթիւն քէօյ մէնզա-րէսինի մաթէմնաք պիր հալէ գօյտու. օ լաթիֆ վէ խանտէ-նաք չիմէնզարլար պաթագլըգլարա թէհավվիւլ իյլէտի ։

Սալվատոր Ռօմանա թէգարրուպ իթմիշ օլտուղունտան , թօբրագ ուզէրինտէ եայըլմըշ գալմըշ օլան մարքի տը Բուրրիէրին ճէսէտի պիրուհընը քէմալը տէհշէթլէ սէյր իթմէքտէ իտի ։ Մէրգում պիր միւտտէթ սուքութ իթտիքտէն սօնրա , էնտիշէլի պիր չէհրէ իլէ .

— Պու նաքէհզուհուր ֆուրթունա պիզիմ իչին ուղուրլու տէյիլ տիր . — տէտիքտէ , Ռօման սօղուգ գանլըլըղընը քէսպ իտէրէք .

— Պիլաքիս պու ֆուրթունա պիզիմ իչին բէք ուղուրլու տըր . իւսթէ քիմսէ կէլմէյէճէյինէ պիր թէէմինաթ տըր . լաքին թաճիլ իտէլիմ ... իշի պաշա չըգարմագ իչին չօգ վագթըմըզ եօգ տըր . — տէտի ։

Պատէհու , էսկի պիր աղաճըն ալթընտա եըղըլմըշ օլան տալլար վէ գուրու եափրագլար ալթընտան իրի պիր տէսթի չըգարտը , վէ Սալվատոր՝ մարքի տը Բուրրիէրին ճէպլէրինտէ պուլունան ճըզտանը վէ էշեաի սաիրէյի աշըրտըղը սըրատա , քէնտիսի տէ պու տէսթինին իչինտէքինի նաշըն ուզէրինէ տօքտուրարագ .

— Պու տէօքտիւյիւմ շէյ թիրէմէնթին եաղը տըր ։ Աթէշի վէրտիքտէն պէշ տագըգա սօնրա , մարքինին նաշը շէքիլսիզ պիր ճիսմէ թէհավվիւլ իտէճէյինտէն , անա պիր իմ թանըմագ միւմքինսիզ օլաճագ տըր . — տէտի ։

Ռօման նաշըն էթրաֆընտա եըղըլմըշ օլտըղը եափրագլը տալլարա աթէշ վէրտիքտէն սօնրա , Սալվատոր իլէ պիրլիքտէ օրատան այըրըլմագա վէ արապալարընը թէրք իթմիշ օլտուգլարը միւսաֆիրխանէյէ աւտէթ իթմէյէ շիթապ կէօսթէրտի ։

Սալվատորըն չէհրէսի սօլղուն կէօրինիյօրտը ։ Ռօման մէրգումը միւսաֆիրխանէ գաբուսը էօնինտէ պըրագտըգտան սօնրա , քէնտիլէրինի կէթիրմիշ օլան արապայը պուլմագ իւզրէ միւսաֆիրխանէ ահըրլարընա կիթտի . քէնտիսինին վէրմիշ օլտուղու էմիր մուճիպինճէ , պարկիր հէնուզ արապայա գօշուլու պուլունըյօրտը ։ Շըվալ-Ռուժ միւսաֆիրխանէսինին սահիպի .

— Ֆուրթունա զէվգինիզի հարամ իթմիշ օլմալը . — տէտիքտէ , Ռօման .

— Էվվէ՛թ , զէվգիմիզի հարամ իթտի . ֆագաթ ՛նէ՞ չարէ ... գաթլանմալը . — տէյու ճէվապ վէրտի ։

Միւսաֆիրխանէ սահիպի արապայը Սալվատորըն պուլունտըղը գաբուսըն էօնինէ կէթիրտիքտէն սօնրա .

— Հայտէ , էֆէնտիլէր , պինինիզ . — տէտի ։

Սալվատոր իլէ Ռօման արապայա րաքիպ օլարագ .

— Ալլահա ըսմարլատըգ . — տէտիլէր , վէ քէմալը սիւրաթլա եօլա չըգտըլար ։

Ռօման արգատաշընա խիթապէն .

— Էյէր պիր կիւն մարքի տը Բուրրիէրին վէֆաթընտան մէսուլ թութուլըպ տա հուզուրը մահքէմէյէ չըգաճագ օլուրսագ , պու հէրիֆ ալէյհիմիզտէ էտաի շահատէթ իտէմէյէճէք տիր . չիւնքի իւչ օլարագ կէլմիշ իքէն , իքի օլարագ աւտէթ իթմիշ օլտըղըմըզը ֆարգ իտէմէտի . — տէտի ։

Մարքի տը Բուրրիէրին սաքին օլտըղը խանէ իքի պինատան իպարէթ օլուպ , պունլարտան պիրի սօգագա վէ տիկէրի տէ պաղչէյէ նազըր իտի . մարքինին տաիրէսի պիրինճի պինանըն իւչիւնճիւ գաթընտա , վէ կարսօնըն օտասը տախի իքինճի պինանըն օրթա գաթընտա վագը օլտուղընտան , հիչ քիմսէտէն կէօրիւլմէքսիզին մէզքիւր տաիրէյէ կիրմէք բէք գօլայ ըտը ։

Մարքինին ճէպինտէն ճըզտանը վէ անախթարլարը ալմըշ օլան Սալվատոր իլէ Ռօման՝ իսթիճար իթմիշ օլտուգլարը արապայը Պաս-տիւ-Ռամբար սօգաղընտագի արապաճըյա թէսլիմ իթտիքտէն սօնրա , գարանլըգ օրթալըղը պասընճա մարքինին տաիրէսինէ կիրտիլէր , վէ մէվճուտ օլան աղճէյի, պանգա գաիմէլէրինի , միւճէվհէրաթը , էվրագը , մէքթուպլարը վէ եօլ թէզքիրէլէրինի ալտըգտան սօնրա , հիչ պիր էնկէլէ թէսատիւֆ իթմէքսիզին տըշարը չըգտըլար ։

Հէր իքիսի տէ սօն տէրէճէ եօրղուն օլտուգլարընտան , խանէլէրինէ կիթմէյէ իսթիճալ կէօսթէրտիլէր ։ Սալվատորըն չէհրէսի էօլիւ չէհրէսի կիպի սօլմըշ օլուպ , սինիրլէրի տախի

արա սըրա հարէքէթէ կէլտիկինտէն, շիտտէթլի պիր սըթմա-յա կիրիֆթար օլմուշ օլտըղը անլաշըլմագտա ըտը. Ռոման ի-սէ մուղայիրի օլարագ ղայէթ տալըն վէ պէշաշէթլի իտի։

Մէրգումլար օտալարընա կիրտիքլէրինտէ, Ռոման պի-ֆիւթուրանէ պիր չէհրէ իլէ Սալվատորա պագարագ.

— Սէվկիլի չակիրտիմ, օ չէհրէյի թէպտիլ իթմէյէ չա-լըշմալըսըն. շիմտի էօնլէրինտէն կէչմիշ օլտըղըմըզ ղապթիյէ նէֆէրլէրի էկէր պու չէհրէնի կէօրմիւշ օլսայըտըլար, պիր ճինայէթ իրթիքեապ իթմիշ օլտըղընը տէրհալ անլայաճագ-լար ըտը. - տէտի։

Սալվատոր. - Օ՛հ, օ պիչարէնին թասվիրի կէօզիւմիւն էօնիւնտէ տուրըյօր. չէհրէսինի տէրխաթըր իթտիքճէ, տէհ-շէթիմտէն թիթրէյօրըմ։

— Էկէր պէօյլէ պիր ճինայէթի իւք տէֆա օլարագ կէօր-միւշ օլսայըտըն, պէն տէ սանա հագգ վէրիր իտիմ. չիւնքի պու խօլտա չէյլէր իւք տէֆա ինսանըն զիհնինի ազաճըգ գա-րըշտըրըր. լաքին իշ պէօյլէ տէյիլ. պանքեր Գարմանեօլանըն ուշաղընը վէ Պօսէ ժանտարմա օն պաշըսընը ունութտը՞ն մը։

— Օ՛հ, օնընլա պունըն արասընտա պէօյիւք պիր ֆարգ վար տըր. պանքեր Գարմանեօլանըն ուշաղընը վէ Պօսէ ժան-տարմա օն պաշըսընը վուրտըմ ըսա, քէնտիմի միւտաֆաա իթմէք իչին վուրտում. լաքին պուրատա իշ պէօյլէ տէյիլ... պու ատամ, իշիտի՞յօր մըսըն, պու ատամ պիզէ տօսթ նամընը վէրմիշ օլտըղը հալտէ էօլտիւրտիւք...։

— Հէր նէ հալ իսէ, արթըգ պունտան պահս իթմէյէ-լիմ. պիզիմ ուֆագ թէֆէք իշլէրիմիզէ մէշղուլ օլալըմ։ Շիմտի սէն մարքի տը Բուրրիէրին նամ վէ սէրվէթինէ վարիս օլաճաղընտան էմին օլապիլիրսին. պագալըմ իկիմիզ վարա-ճագ գատար ճէսարէթ կէօսթէրէպիլէճէ՞ք միսին։

— Շիւպհէ՞ն մի վար։

— Սէն, խաչճա մարքի տը Բուրրիէրտէն քիւչիւք սին. լաքին տախմա ալըլ խաչընտան պէօյիւք կէօրիւնիւյօրսին. սէն թէմամիյլա քէնտիսինէ պէնզէմէզսին. ֆագաթ սէնին պօյուն վէ չէհրէն իլէ անըն պօյ վէ չէհրէսի արասընտա ազ չօգ միւ-

շապէհէթ վար տըր. սէն գումրալ սաչլը սըն. լաքին սէնին սաչլարընը կիւզէլ պիր սիյահա պօյաթմագ զօր պիր չէյ տէ-յիլ տիր։ Սէնին կէօզլէրին մաւի տիր. մարքինին կէօզլէրի ի-սէ գարա իտի. լաքին սէնին մարքի օլտըղընը ինքեար իթմէ-յի հիչ քիմսէ խաթըրընա կէթիրմէյէճէյի կիպի, պու ճիւ-զի ֆարգ տախի հիչ քիմսէնին կէօզիւնէ չարբմայաճագ տըր։

— Լաքին ֆամիլեատան իխթիյար պիր ուշագ հէնուզ հայաթտա պուլունըյօրմըշ։

— Էվվէ՛թ, օրասը տօղրու. լաքին իխթիյարըլըգ պու ա-տամըն պիւթիւն գուվվէթլէրինի ղայըփլաշտըրմըշ տըր. պունունլա պէրապէր էկէր իճապ իտէրսէ օնըն տա միւճու-տըյէթ օրթատան գալտըրըրըզ։

— Բէք էյի՛, լաքին խահուտի ժոզիւէյի տէ կէօրմէյէ մէճպուր օլաճաղըզ։

— Օ տա գօրգաճագ պիր չէյ տէյիլ. պէն սէնին վէքի-լին սըֆաթըյլա քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէրիմ վէ սըրա ֆայըզ մատտէսինի թէսվիյէ կէլինճէ րէք տէ օ գատար էսէրի շիտտէթ կէօսթէրմէմ. խահուտի տախի պունտան ֆազ-լա պիր չէյ թալէպ իթմէյէճէք տիր. մարքինին վէ մազէթ-թանըն չօճուղընա կէլինճէ, պու տա պէօյիւք պիր էնկէլ տէյիլ տիր. պու չօճուգ պուլունտէն իթիպարէն սէնին էվ-լատըն օլաճաղընտան, հագգընտա նէ՛ խարմագ լազըմ կէլէ-ճէյինի իլէրիտէ տիւշիւնիւրիւզ։

— (Լվէլըքի պէշաշէթինի քէսպ իտէրէք.) Էվվէ՛թ, էվ-վէ՛թ, հէր չէյ սըրասընտա տըր. պէն մարքի տը Բուրրիէր վէ ազատն ազ պիթմիշ պին ֆրանք իրատը սէնէվի սահիպի օլաճաղըմ։

— Եանի տէմէք իսթէրսին քի պիզ մարքի տը Բուրրիէր վէ ազատն ազ պիթմիշ պին ֆրանք իրատը սէնէվի սահիպի օլաճաղըզ։

— Օնու սէօյլէմէյէ նէ՞ հաճէթ... պիզ արթըգ պիր պիրիմիզտէն այըրլապիլի՞ր միյիզ։

Սալվատոր իլէ Ռոման՝ Բարիզէ կէլէլիտէն պէրու սախթէ իսիմլէրլէ իգամէթ իթմէքտէ օլտըգլարը օթէլի խանէյի

թէրք , վէ տահա մունասիպ պիր իգամէթկեահ իխթիեար իթտիլէր ։ Պունտան պաշգա մարքի տը Բուրրիէրին նաշը հագգընտա իճրա իտիլէճէք թէհարրիյաթ վէ թէտգիգաթըն նէթիճէսինտէն տէ գորգմամագա պաշլատըլար . զիրա պու չէքիլսիզ ճիվաէ պիր խամ թոգմաղ միւմքինսիզ օլաճագըն-տան գաթիյէն էմին իտիլէր ։

Զօգ տէֆա պէտպախթ մարքիյէ իւք տէֆա թէսատիւֆ իթմիշ օլտըգլարը գահվէխանէ յէ կիտէրլէր իտի . լաքին Դուր-թիվլոն նամընտա թանըլմըշ օլան վէ ազ վագթտան հարէքէթ իտէճէյինի պիւթիւն տօսթլարընա սէօյլէմիշ պուլընան մար-քի հագգընտա քէնտիլէրինէ հիչ պիր չէյ սօրան օլմատը ։ Պունլար բլանլարընը թէսավվուր իթտիւքլէրի վէճհիլէ հազըր-լատըգտան , վէ սախթէքեարլըգտա բէք զիյատէ մահիր օ-լան Սալվատոր տախի մարքի տը Բուրրիէրին ճաղըսընը թագ-լիտ իթտիքտէն սօնրա , Էքսէ միւթէվէճճիհէն հարէքէթ իթ-տիլէր ։

Սալվատոր , գումրալ սաչլարընը պէօյլէ պիր իհթիմամ-լա սիյահա պօյաթմըշ , վէ պու ամէլիյաթ սայէսինտէ չէհ-րէսինին չէքլի պիւս պիւթիւն տէյիշմիշ իտի . Ռօման իսէ՝ Մ. Լըպրէօն նամընը վէ Սալվատորըն միւտիրի ումուրը սըֆաթը-նը թագընմըշ ըտը ։

Պունլար Էքսէ վասըլ օլտըլար վէ Սալվատորըն օրատա գալ-մասը , վէ Ռօմանըն ճաղըսը՝ մարքինին ճաղըսընա թէմամըյլա միւշապիհ օլան պիր մէքթուպը համիլէն՝ միրաս մէսէլէսի հագ-գընտա պազը մալիւմաթ ալմագ իւզրէ մուգավէլաթ մուհար-րիրինին նէզտինէ կիթմէյի գարարկիր օլտու . Ռօման էֆէն-տիսինին հուգուգ վէ մէնաֆիինի միւտաֆաա իթմէյէ գայ-րէթ իթմէքլէ պէրապէր , հէր չէյէ մուվաֆագաթ կէօսթէր-մէյէ մէճպուր պուլունըյօրտը ։

Մուգավէլաթ մուհարրիրի գայէթ նամուսքեար պիր զաթ օլտըղընտան , քէնտիսինի քէմալը նէզաքէթլէ գապուլ , վէ սէ-քիզ կիւն կէչմէտէն , պիզիմ սախթէ Մ. Լըպրէօն հագգընտա հիւսնիւ զանն բէյտա էյլէտի . ֆիլ հագըգա հէմ նամուսքեար վէ հէմ տէ ումուրը հիսապիյէյէ վէգուֆ էլ ատէ մուգայէտէ

օլան պէօյլէ պիր միւտիրի ումուրա թէսատիւֆ իթմէք գօլայ պիր չէյ տէյիլ իտի ։

Ռօմանըն ամճասը վէ վասիսի օլան մուգավէլաթ մու-հարրիրի միւատէթի մէտիտէտէն պէրու վէֆաթ իթմիշ իտի . վէ մէրգում օն պէշ սէնէ մուգատտէմ Բուրրիէր գարըյէսի-նէ անճագ իքի իւչ տէֆա կէլմիշ օլտըղընտան , քէնտիսինի թանըյան օլմայաճագընը աա պիլմէքտէ իտի . պինաէն ալէյհ՝ մուգավէլաթ մուհարրիրի իլէ իշի օլմատըղը սըրալարտա , կէ-րէք Բուրրիէրտէ վէ կէրէք ճիվարլարընտա , արգատաշըրն մարքի տը Բուրրիէր օլմասընը թէսհիլ իտէճէք պիլճիւմլէ մա-լիւմաթը թօբլամագլա մէշղուլ օլուր ըտը . պու սուրէթլէ քուլէրանըն վիլայէթին օ գըսմընտա բէք չօգ թախրիպաթ իճ-րա իթմիշ օլտըղընը վէ էհալինին հէման ճարըսը իլէթի մէզ-քիւրէնին թէէսիրիյլէ վէֆաթ իթմիշ օլտըգլարընը խապէր ալտը ։

Բուրրիէր գօնաղընը իւք զիյարէթի էսնասընտա , մու-գավէլաթ մուհարրիրի պիրլիքտէ իտի . պու զիյարէթ պիր զիյարէթի րէսմիյէ կիպի պիր չէյ իտի . լաքին Ռօման իլէրի-տէ քէնտի արգատաշլարը օլաճագ օլան ուշագլար իլէ տա-հա զիյատէ իւլֆէթ բէյտա իթմէք իսթէտիյինտէն , պիր գաչ տէֆալար մէզքիւր գօնագա ճալընըզ կիթտի ։

Ուշագլարըն քեաֆֆէսի տէ ճէնի օլտըգլարընտան , մարքինին քէնտիլէրինի խըտմէթինտէ սագլամայաճագընտան գորգմագտա ըտըլար . նիհայէթ Ռօմանըն չէհրէի սաֆտիլա-նէսինտէն ճէսարէթ ալարագ , պու գորգուլարընը քէնտիսի-նէ պէյան իթտիլէր ։ Ռօման էֆէնտիսինին հիչ քիմսէյէ զա-րար վէրմէք իսթէմէտիյինի , վէ պիլաքիս միւթէվէֆֆա բէ-տէրինին վասիյէթնամէսինտէ ունուտըլմըշ օլան ատէմլէր տախի մագհարը միւքեաֆաթ օլաճագընը պէյան իլէ , անլէ-րի թէէմինէ չալըշտը . հէնուզ պէրհայաթ օլան Ամպրուազ նամ իխթիյար խըտմէթքեարա տախի չէօյլէ սէօյլէտի .

— Սիզէ կէլինճէ , տօսթըմ , չիքեայէթ իտէճէք հիչ պիր սէպէպինիզ ճօգ տըր . մօսիէօ մարքի սիզին հագգընըզտաքի թէսավվուրաթընը պանա խապէր վէրտի . սիզ պու մէմլէ-

քէնտին օլմատըղընըզտան , քէօյիւնիւզէ չէքիլմէք արզուսըն-տա պուլընաճագ օլուրսանըզ, միւթէվէֆֆա բէտէրինին սի-զէ թէրք իթմիշ օլտըղը ագճէյէ սէնէվի պին իքի եիւզ ֆը-րանք տահա իլավէ իտէճէք տիր ։

Լաքին պու սէօզլէրի պիր էսէրի թէվէճճիւհ օլմագ իւզ-րէ թէլագգը իտէն Ամպրուազ մէրգումա գարշըլըգ .

— Կէնճ էֆէնտիմին ըղհար իթտիյի հիւսնիւ թէվէճճիւհ-տէն տոլայը թէշէքքիւրտէն աճիզ իմ , մօսիէօ Լըպրէօն . լա-քին չօճուգլըղըմտան պէրու պու մէմլէքէթտէ իգամէթ իթ-միշ օլտըղըմտան , սօն նէֆէսիմի տէ պու մէմլէքէթտէ թէս-լիմ իթմէք իսթէրիմ . — ճէվապընը վէրտի ։

Պունըն իւզէրինէ Ռոման հիտտէթլէնէրէք քէնտի քէն-տինէ .

— Էկէր պաշընա պիր պէլա կէլէճէք օլուրսա , սէպէպի սէն սին , պուտալա իխթիյար . չիւնքի սէն քէնտի սաատէթի-նի քէնտի էլինլէ թէփիյօրսըն . — տէտի ։

Մէրգում՝ Ամպրուազ իլէ վուգու պուլան միւլագաթ-լարը էսնասընտա պիր խայլը ֆայիտէլի մալումաթլար ալըր , վէ պունլարը կիւնիւ կիւնիւնէ Սալվատորա իշար իտէր իտի ։ Ամպրուազ՝ Բուրրիէր գօնաղընա բէք զիյատէ րապթը գալպ իթմիշ օլտըղընտան , մէզքիւր գօնագա միւթէալլիգ խուսու-սաթտան պահս իթմէյի բէք սէվէր իտի . պինաէն ալէյհ՝ Ռո-մանըն քէնտիսինի օտասընա չաղըրըպ տա Բուրրիէր ֆամիլ-եասընըն ահվալը սապըգասը հագգընտա մալումաթ թալէպ իտինճէ , բէք զիյատէ մէմնուն օլուր, վէ միւթէվէֆֆա էֆէն-տիսինին իճրաաթը գահրամանանէսինի վէ մարքիզին կէնճլիք պէլալարընը պէօյլէ պիր մահզունիյէթլէ հիքեայէ իտէր , վէ օղլունըն պիր չօգ վագթլար ղայպուպէթ իթմէսինին էֆէն-տիսինէ մուճիպ օլտըղը քէտէրտէն պահս իտինճէ , կէօզլէրի եաշլարըր իտի ։

Ամպրուազ իխթիյար օլմագլա պէրապէր միւքէմմէլ պիր գուվվէի հաֆըզայա մալիք իտի . կէնճ մարքիզի բէք կիւ-զէլ խաթըրլամագտա , վէ անը տիզլէրի իւզէրինտէ պէօյիւթ-միւշ օլտըղընը սէօյլէտիքտէն սօնրա .

— Քէնտիսինի թէքրար թանըյաճաղըմը մէմնուն իտէրիմ. լաքին շիմտի բէք զիյատէ տէյիշմիշ օլմալը . — տէմէքտէ իտի ։

Հէր նէ գատար Ամպրուազ պէօյլէ պիր էնկէլ իտի իսէ տէ , Սալվատոր վէ Ռոման կիպի բիւսթախ ատէմլէրի թէ-շէպպիւսլէրինտէն կէրի տուրտըրմաղա քիֆայէթ իտէմէզ իտի . պինաէն ալէյհ՝ Սալվատորըն պիր ան էվվէլ մարքի Ալէքսի տը Բուրրիէր նամըյլա քէնտի էթպաասընա կէօրիւն-մէսի խուսուսը գարարկիր օլտու ։

Սալվատոր գարանըլգ պասար պասմազ Բուրրիէրէ վասըլ օլմագ իւզրէ Էքսատէն էբէյիճէ կէճ հարէքէթլէ, մուգավէլաթ մուհարրիրինին խանէսինէ վասըլ օլտու . օն եաշընտա օլտըղը զէման Ալէքսի տը Բուրրիէրի չօգ տէֆալար կէօրմիւշ օլան մուգավէլաթ մուհարրիրի՝ ֆէրասէթ վէ զէքեավէթինի իս-պաթ իթմէք իչուն քէնտիսինի տէրհալ թանըտը ։ Էվվէլի էմրտէ աղաճըգ էնտիշնաք օլմուշ օլան Սալվատոր պու իլք հարէքէթինին հիւսնիւ նէթիճէսինի կէօրիւնճէ բէք զիյատէ մէմնուն օլտու , վէ արթըգ հիչ պիր շէյտէն գօրգմամագ իւզրէ էբէյիճէ ճէսարէթ պուլտու ։

Մէրգում՝ Ռոմանըն արզ իթմիշ օլտըղը շէյլէրի պիր տէֆա տահա թէքէիտ իթտիքտէն սօնրա , եօլճըլըգլարըն-տան , կէնճլիք պէլալարընտան վէ բէտէրինին կէօզլէրինի քէնտիսի գաբամագ արզուսընտա իքէն պու արզուսընա նա-իլ օլամատըղընտան տոլայը հըսս իթտիյի քէտէրտէն պահս , վէ պատէհու ֆամիլեասընըն սատըգ էմէքտարը Ամպրուազ հագգընտա պազը մալումաթ թալէպ իյլէտի ։

Մուգավէլաթ մուհարրիրի՝ սախթէ մարքի տը Բուր-րիէրին նազարը տըգգաթ վէ թէվէճճիւհիւնիւ ճէլպ իթմէք իչուն , Ամպրուազա պիր ատէմ կէօնտէրիպ օրայա կէլմէ-մէյի թէքլիֆ իյլէտի , վէ Սալվատոր պու թէքլիֆէ րուի րի-զա կէօսթէրտիյինտէն , քեաթիպլէրտէն պիրինէ Ամպրուազը պէրապէր ալըպ կէլմէսինի թէնպիհ իտէրէք Բուրրիէր գօնա-ղընա կէօնտէրտի ։

Քեաթիպ՝ մուգավէլաթ մուհարրիրի իլէ Սալվատոր արա-սընտա ճէրէյան իտէն մուհավէրէյի թէմամըյլա իշիթմիշ օլ-

տըղընտան , Բուրրիէր գօնաղընա վառըլ օլունճա , օն եաշըն-տա իքէն մարքի տը Բուրրիէրի կէօրմիւշ օլան էֆէնտիսինին անը տէրագգապ թանըմըշ օլտըղընը , վէ պու խուսուս մարքի-նին բէք զիյատէ մէմնունիյեթ վէ մահզուզիյեթինի մուճիպ օլմուշ իտուկինի իխթիյար խըտմէթքեարա նագլ իյլէտի ։

Ամպրուազ , կէնճ էֆէնտիսինին ավտէթինի խապէր ալըն-ճա , բէք զիյատէ մէմնուն օլարագ , կէնճ քեաթիպէ խիթա-պէն .

— Մատամ քի էֆէնտինիզ մօսիէօ մարքիյի տէրհալ թանըմըշ, քէնտիլէրինի պէն տէ թանըյաճաղըմտան էմին իմ. - տէտի ։

Պիր աղ սօնրա իքիսի պիրլիքտէ եօլա րէվան օլտըլար ։ Ամպրուազ մուգավէլաթ մուհարրիրինին խանէսինէ վառըլ օլուպ տա միւմախիլէյհին օտասընա կիրինճէ , Սալվատօր սախ-թէլիյի պէլլի օլմայան պիր թավրը մուշֆիգանէ իլէ .

— Վա՛յ , իխթիյար տօսթում , կէլտի՞ն մի . . . միւտտէ-թի մէտիտէտէն պէրու պիր պիրիմիզի կէօրմէմիշիզ տիր . կէլ պէնի գուճագլա . . . - տէտի ։

Թէբէտէն թըրնաղընա գատար եաս էլպիսէսի կիյինմիշ օլան Սալվատօր՝ պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի զէման , բէք զիյա-տէ միւթէէսսիր վէ միւթէհէյյիճ կէօրիւնիւյօրտը ։ Ամպրու-ազ՝ սախթէ էֆէնտիսինի կէօրիւնճէ զիհնինտէ պիր թագըմ էսկի խաթըրէլէր ույանտըղընտան , Սալվատօրըն գօլլարը ա-րասընա աթըլտը , վէ Սալվատօր տախի մէրգում իխթիյարը ուզուն միւտտէթ կէօյսիւնէ պաստը ։

Պու սըրատա Մ. Լըպրէթօնիւն մուվասէլէթ իթմիշ օլ-տըղը խապէր վէրիլտի ։ Ռօման մուգավէլաթ մուհարրիրինին օտասընա կիրտի վէ էֆէնտիսինի քէմալը ինթիրամլա սէլամ-լատըգտան սօնրա , մուհավէրէի վագըայա իշթիրաք իլէ , քէնտիսինէ կէօսթէրիլմիշ օլան հիւսնիւ գապուլիյեթտէն տօլայը բէք զիյատէ մէմնուն կէօրիւնէն իխթիյար խըտմէթ-քեարը մէտհ ու սէնայէ պաշլատը . Ամպրուազըն մէմնունիյ-եէթ վէ մահզուզիյեթի կիթտիքճէ արթմագտա վէ կէօզլէ-րի եաշլարլա տօլմագտա ըտը . Հաթթա մուգավէլաթ մու-

հարրիրի հազըրլամըշ օլտըղը աքշամ թաամընա պույուր-մալարընը մարքիտէն րէճա իտիպ տէ մարքի տախի Ամպ-րուազըն տա պու թաամա իշթիրաք իթմէսի իչուն պէյանը արզու իտինճէ , իխթիյարըն մէմնունիյեթի տէրէճէյի նիհա-յէյէ վարտը ։

Աքշամ թաամընըն տէվամ իթտիյի միւտտէթճէ , Սալ-վատօր մուհապպէթ վէ թէվէճճիւհիւնիւն աարընը Ամպրուա-զա ըղհար իթմէքտէն կէրի տուրմատը . Թաամ խիթամ պուլտըգտան սօնրա Ռօման իլէ պիրլիքտէ պիր օտայա չէքիլ-տիյի զէման, իխթիյար խըտմէթքեար իֆրաթ մէրթէպէ մէս-րուր կէօրիւնիւյօրտը ։

Միրաս մէսէլէսինի թէսվիյէ իթմէք միւշքիլ պիր շէյ տէ-յիլ իտի . Եահուտի Յօզիւէյէ թախմինէն ալթը եիւզ պին ֆրանք գատար պիր պօրճ վար ըտը . Լաքին միւթէվէֆֆա մարքի հայաթտա օլտըղը զէման վարիտաթը սէնէվիյեսինին եարընըզ նըսֆընը սարֆ իթտիյինտէն , նագտ աղճէ օլարագ զայէթ քիւլլիյէթլի պիր մէպլաղ թէրք իյլէմիշ իտի ։ Ռօման պու Եահուտի իլէ իշի թէսվիյէ իթմէյի տէրէօհտէ իտէրէք , Սէն-Ժան մահալլէսինէ կիթտի , վէ օրատա վագը պիր գու-լիպէ տէրունինտէ մէրգումը պուլտը . Եահուտի պաշգա վա-գըթլար կիպի ալթունլարընը սայմագլա մէշղուլ պուլունը-յօրտը ։ Ռօման՝ Յօզիւէ իլէ ուզուն ուզատըյա գօնուշտըգ-տան սօնրա , հէր իշի թէսվիյէ իյլէտի ։

Սալվատօր իսէ՝ մուգավէլաթ մուհարրիրինին խանէսինէ վուգուը զիյարէթինտէն սօնրա , պազը մուհիմ իշլէրինի իք-մալ իթմէք իւզրէ թէքրար Էքսէ կիթտի , վէ Ռօմանըն , Յօ-զիւէ իլէ իշի պիթիրմիշ օլտըղընը խապէր վէրմէսի իւզէրինէ Բուրրիէր գօնաղընա իգամէթ իթմէյէ կէլտի ։

Կէնճ պիր ասըլզատէ թարաֆընտան իգամէթ օլունան պու էսկի գօնագ պիրտէն պիրէ զայէթ շաշաատար պիր հէյէթ քեսպ իյլէտի . էսկի քիլիմլէր եէրինէ մօտայա մու-վաֆըգ խալըլար վազ օլունտու , էն միւքէլլէֆ մօպիլեալար իլէ օտալար թէզյին իտիլտի , վէ մէվճուտ օլան էսկի սան-տալիէլէր վէ պաուլ սանտըգլար թավան իչինէ աթըլտը . պիր

գաչ կիւզէլ պարկիրլէր, ֆայթօնլար վէ զարիֆ լիպասլար կիյինմիշ խըտմէթքեարլար տախի պու իհթիշամ վէ թէզեինաթը իքմալ իյլէտի ։

Ծիվարտաքի սըլղատէլէր բէք չօգ տէֆալար Սալվատօրը ավճըլըգ էյլէնճէլէրինէ վէ սուարէլէրէ տավէթ իտէրլէր, վէ Սալվատօր տախի պու տավէթլէրի մա էլ մէմնունիյէթ գապուլ իտէր իտի ։ Պինաէն ալէյհ՝ քէօյլին պիլ ճիւմլէ հուզուզաթըընըն մէրքէզի օլմուշ օլան Բուրրիէր գօնաղընըն գօմշուլարը Սալվատօր հագգընտա պէօյլէ պիր տօսթլուգ ըզհար իտէրլէր իտի. Էրքէքլէր քէնտիսինի չէնմէշրէպ պիր րէֆիգ ատտ իտէրլէր, վէ գատընլար իսէ ալթվար ու հարէքեաթընտաքի նէզաքէթ վէ զարաֆէթի քիպարանէյէ հայրան օլուրլար իտի ։

Ալէքսի տը Բուրրիէր էվրօպատաքի եօլճըլըգլարընը պաշլամազտան էվվէլ խայալ մայալ կէօրմիւշ օլտըղը տայըզատէլէրինտէն պաղըլարը Սալվատօրը զիյարէթէ կէլտիլէր ։ Սալվատօր անլէրէ օ՛ գատար մուշֆիգանէ պիր գապուլիյէթ կէօսթէրտի քի, էլտէ իթտիյի սէրվէթի ճէսիմէյէ հիսսէտար օլմայը իւմիտ իթմիշ օլտըգլարընը քէնտիլէրինէ ունութտըրմաղա մուվաֆֆագ օլտու ։

Սալվատօր իլէ Ռօման՝ պիր զէմանտան պէրու Ամպրուազըն թագիպաթընտա զարիպ պիր թէպէտտիւլ վուգուա կէլմիշ օլտըղընը կէօրմէքտէ իտիլէր. Իւմիտսիզ խըտմէթքեար պէրմութա մէսրուր վէ պէշաշէթլի իքէն, պիր միւտտէթտէն պէրու պիր նէվ մահզունիյէթ բէյտա իւլէմիշ իտի. Զիհնինի պիր թագըմ միւլահազաթը միւէյյիտէ իշղալ իթմէքտէ օլտըղը պէս պէլլի կէօրիւնիյօրտը. Հաթթա չօգ տէֆալար էֆէնտիսինէ պագարգտան սօնրա, պաշընը սալլամըշ օլտըղըտա կէօրիւլմիւշ իտի ։

Ռօման՝ Ամպրուազըն էհէմմիյէթի քեամիլէսինի գազանմըշ օլտըղընտան, մէրգումը պիր գաչ տէֆալար խըթըճըվալ իթմէք իսթէտի. Լաքին Ամպրուազ անըն սուալլէրինէ ճէվապ վէրմէքտէն գաչընմագտա ըտը. Նիհայէթ պիր կիւն Ռօման միւթատընտան բէք զիյատէ ըսրար իթմիշ օլտըղընտան, Ամպ-

րուազ անը քէնտիսինէ մահրէմի էսրար իթթիխազ իթմէյէ գարար վէրտի, վէ էնտիշէյի պիր չէհրէ իլէ.

—Պէնի պէլքի պիր տիվանէ եէրինէ գօյաճագսընըզ. լաքին օ գատար ըզտըրապ իչինտէյիմ քի, հալիմէ մէրհամէթ իտէճէքսինիզ. –տէտի վէ պատէհու Ռօմանըն գուլաղընա տօղրու էյիլէրէք.

—Էֆէնտիմիզին հագըգաթէն մարքի Ալէքսի տը Բուրրիէր օլտըղընա էմի՞ն միսինիզ. –տէյու սօրտը ։

—Պանա զարիպ պիր սուալտէ պուլունույօրսընըզ, տօսթում։ Պէշ սէնէտէն պէրու Մ. մարքի տը Բուրրիէրին խըտմէթինտէյիմ, վէ նազարը թէվէճճիւհինի ճէլպ իթմիշ պուլունտըղը պիր չօգ միւթէպէր ատէմլէրին քէնտիսինէ պու իսմի վէրմիշ օլտըգլարընը պինլէրճէ տէֆա իշիթմիշիմ տիր. Պինաէն ալէյհ՝ էֆէնտիմիզին թաշըմագտա օլտըղը իսմ քէնտիսինէ այիտ օլտըղընա ինանաճագ բէք չօգ սէպէպլէրիմ վար տըր։ Պունտան պաշգա, պուրայա հիյնի մուվասալէթինտէ կէրէք սիզ վէ կէրէք մուգավէլաթ մուհարրիրի քէնտիսինի հէման թանը՞մատընըզ մը ։

Ամպրուազ. –(Պաշընը մահզունանէ պիր սուրէթտէ սալլայարագ.) Տօղրու տըր, պէն չըլտըրմըշ օլմալըյըմ ։

Ռօման Ամպրուազը իսքեաթ իթմէք իւզրէ պիւթիւն պէլաղէթ վէ ֆէսահէթինի իսթիմալ իյլէտի. պատէհու անը աղաճըգ սաքին կէօրիւնճէ, եանընտան մուֆարագաթլա տօղրու Սալվատօրըն օտասընա կիթտի, վէ վուգուը հալի հիքեայէ իթտիյինտէ, Սալվատօր.

—Պու ատամըն վիճտանընը օրթատան գալտըրմագ լազըմ տըր. էյէր սաղ գալաճագ օլուրսա, իշիմիզ պիթմիշ տիր. –տէտի ։

Ռօման պիր գաչ տագիգատան պէրու միւլահազաքեարի պիր չէհրէ իլէ տուրույօրտը. Էլինի պիրտէն պիրէ ալընընա կէօթիւրէրէք.

—Էվվէ՛թ, պունտան պաշգա չարէմիզ եօգ տըր. սէլամէթ եօլունը պուլմագ իչին պու հէրիֆին վիճտանը օրթատան գալտըրմալը տըր. սէն պու իշի պանա հավալէ էթ. պէն

էօհտէսինտէն կէլիրիմ. իւչ վէ նիհայէթ տէօրթ կիւնէ գատար գօրգաճագ հիչ պիր շէյիմիզ գալմայաճագ տըր :

— Սէնին բլանըն նէ՞ տիր :

— Պէնիմ բլանը՞մ մը . . . մէյտանա չըգարսա կէօրիւրսիւն :

— Լաքին շիմտիտէն պիլմէքլիյիմ տահա մուվաֆըգը մասլահաթ տէյի՞լ մի տիր :

— Ազիզիմ մօսիէօ մարքի , սէն պու իշի պանա պըրագ . րիճա իտէրիմ, պու վէֆաքեար պէնտէնին իսթէտիյի կիպի հարէքէթ իթմէսինէ միւսաատէ կէօսթէր . իշ պիտտը օլտըղըմը վէ տէյմէ չէյրէկ գօրգմագ ատէթիմ օլմատըղընը պիլմէզ տէյիլսին :

Պու մուհավէրէնին ճէրէյանընտան պիր գաչ կիւն սօնրա , Րօման էն եագըն գօմշուլարը վէ մալիւմիւմիզ օլան մուգավէլաթ մուհարրիրինի էֆէնտիսի նամընա Բուրրիէր գօնաղընա տավէթ իյլէտի . տավէթլիլէրին քեաֆֆէսի տէ վագթը մուայեէնտէ հազըր պուլունտըլար . մարքի տը Բուրրիէթին սուֆրասընտա հէր տիւրլիւ իքրամլարա մազհար օլաճագլարընը պիլմէքտէ իտիլէր :

Սապահ թամամը քէմալը ինթիշամլա վուգու պուլտը . պու ինթիշամ՝ եէմէքլէրին նէֆասէթինէ վէ շարապլարըն միւքէմմէլիյէթինէ եէնի պիր լէզզէթ տահա իլավէ իթմէքտէ իտի : Սալվաթօր տավէթլիլէրինէ գահվէ վէ մէշրուպաթը սարրէ իքրամ իթտիքտէն սօնրա , թօբ օյունը օյնամալարընը թէքլիֆ իյլէտի : Ֆրանսանըն ճէնուպի մէմլէքէթլէրինտէ վէ պիլ խասսա Բրօվանսատա բէք չօգ թօբ օյունը օյնարլար : Մարքինին թէքլիֆի քէմալը մէմնունիյէթլէ գապուլ օլունտը , վէ տավէթլիլէր գօնաղըն գաբուսը էօնիւնտէ վասի պէօյիւք պիր չիմէնզարա չըգտըլար :

Բարթիլէրին պաշլանաճաղը սըրատա , Ամպրուազ պիր գըրլաղըն եուլարընտան թութմուշ օլտըղը հալտէ Սալվաթօրա եագլաշտը , վէ Լէօ իչուն պիր սըգարըշը օլուպ օլմատըղընը սուալ իյլէտի : Սալվաթօր՝ թալիմաթը լազըմէյի Րօմանտան ահզ իթմիշ օլտըղընտան , իսթիյարա եիւզ ֆրանքլըգ

պիր պօնօ վէրտի , վէ քէնտիսինի բայիթալըթ ղազէթալարընա աթօնէ եազմագտա օլան քիթապճը Օպէնէ թէսլիմ իթմէսինի թավսիյէ իյլէտի : Պատէհու տավէթլիլէրինէ թէվճիհի իլթիֆաթլա .

— Պիզիմ պապա Ամպրուազ հէնուզ կիւճլիւ գուվվէթլի տիր . իսթիյարլըղըյլա պէրապէր մէմլէքէթին բօսթա թաթարլարընտան տահա կիւզէլ աթա պինէր : Մամաֆիհ , պիր տահա պէօյլէ ուզուն եօլճըլըգլար եափտըրմամաղընը Լըպրէօնէ թէնպիհ իտէճէյիմ . - տէտի :

Պապա Ամպրուազ ալթընտաքի հայվանը խաֆիֆճէ մահմուզլատը վէ եավաշ եավաշ հարէքէթ իթմէյէ պաշլատը : Պիր ազ իլէրիյէ վարընճա , քէնտի քէնտինէ .

— Հէր քէս քէնտիսինի թանըյօր . պիր ազ էվվէլ քէնտիսիյլէ գօնուշմագտա օլան մուգավէլաթ մուհարրիրի վէ միւթէվէֆֆիյէ մատամ մարքիզին եէկէնլէրի քէնտիսինի անինտէ թանըտըլար . լաքին կէօզլէրի մաւի տիր . . . պիզիմ Ալէքսինին կէօզլէրի իսէ սիյահ օլտըղընը բէք ալա պիլիրիմ . - տէտի :

Ամպրուազըն հայվանը Էքսէ կիտէն տար պիր եօլտա եավաշ եավաշ իլէրիլէտիյի սըրատա , թօբ օյունը բարթիլէրի տախի գօնաղըն գաբուսը էօնիւնտէ տէվամ իթմէքտէ իտի . էօյլէ վագթը կէլինճէ , սապահ թամամընա իշթիրաք իթմիշ օլան տավէթլիլէրին քեաֆֆէսի սուֆրայա օթուրտըլար :

Ագշամըն ալաֆրանկա սաաթ սէքիզինէ տօղրու , Սալվաթօր բէք գըյաթէ լազըմ օլան պիր անախթարը իսթէտի , վէ Րօման պապա Ամպրուազըն պու անախթարը պէրապէր կէօթիւրմիւշ օլտըղընը , վէ ֆագաթ հէնուզ ավտէթ իթմէմիշ իտուկինի ումում տավէթլիլէր հուզուրընտա պէյան իյլէտի : Պու իֆատէ իւզէրինէ հուզզար՝ իսթիյարըն բէք զիյատէ եօրուլմուշ օլտըղընտան օ կիճէյի Էքստէ կէչիրմէյէ գարար վէրմիշ օլտըղընը , վէ պինաէն ալէյհ՝ անճագ իրթէսի կիւնիւ ավտէթ իտէճէյինի միւլահազա իթտիլէր :

Բուրրիէր գօնաղընըն էթրաֆը պիր չօգ թարլալար , օրմանլար , պաղլար , աղաճլար , թութլուգլար վէ զէյթինլիք-

լէր իլէ մուհաթ օլուպ, էքս եօլունը էլէ ալմագ իւզրէ պունլարը կէչմէք լազըմ կէլմէքտէ իտի. չէհիրտէն կէլէն ատէմլէր էքսէրիյա պու եօլու թութարլար ըտը. լաքին գօնաղըն ատէմլէրի՝ էքսէ կիթմէյէ մէճպուր օլտըգլարընտա, տահա գըսա պիր եօլ թախսիս իթմիշլէր իտի քի, պու եօլ՝ վուգու պուլաճագ սէյահէթի հիչ տէյիլսէ եարըմ սաաթ գատար ազալթըր ըտը։

Բուրրիէր գօնաղընըն պաղչէսի ղայէթ վասի պիր թօփրագ օլուպ, ճէսիմ վէ եիւքսէք աղաճլարըլա հէր թարաֆտան մուհաթ օլտըղը կիպի, նիհայէթինտէն տէ քիւչիւք պիր չայ կէչմէքտէ իտի. պու չայ՝ էթրաֆընտա պուլունան տաղլարտան ֆըշգըրմագտա վէ թախմինէն օթուզ պէշ մէթրօ եիւքսէքլիյինտէ իքի գայա արասընտան ագըպ կիթմէքտէ իտի. պու գայալար Բուրրիէր գօնաղընա միւնթէհի օլան պաղչէ նիհայէթինտէ եօլէ թապիի պիր գուշագ թէշքիլ իթմիշլէր իտի քի, գայալարըն իքի եիւքսէք թէփէսի իւզէրինտէ պիր քէօփրիւ վազ իտիլմէմիշ օլսայըտը, օրատան կէչմէք միւմքինսիզ օլաճագտը։

Պու չայ բէք կէնիշ օլմատըղընտան, քէօփրիւյիւ գուրմագ իւզրէ գայալարըն իւզէրինէ պիր քաչ գալըն մէշէ թախթալարը ատըլմըշ, վէ պու թախթալարըն իւզէրինէ տէ էբէյիճէ գալըն տէօշէմէլէր եէրլէշտիրիլմիշ իտի։ Իշպու քէօփրիւյիւ կէչտիքտէն սօնրա, քիւչիւք վէ տար պիր եօլա չըգըլըր ըտը քի, պու եօլ պիր գաչ տոլաշըգլը կէչիտլէրտէն սօնրա էքս եօլունա կէօթիւրիւր իտի։

Սալվատօր իլէ տավէթլիլէր ագշամ թաամընտան գալգմագլա հազըրլանտըգլարը սըրատա, սօղուն չէհրէսինտէն պիր գարա խապէր կէթիրմէքտէ օլտըղը անլաշըլմագտա օլան պիր խըտմէթքեար թաամ սալօնունա կիրէրէք.

— Ա՛հ, մօսիէօ մարքի... պու նէ՛ ֆէլաքէթ... պու նէ՛ պէտպախթլըգ... Ամպրուազ, պիչարէ՛ Ամպրուազ...- տէյու հայգըրտը։

Սալվատօր. – Ամպրուա՞զ մը... Ամպրուազա նէ՞ օլմուշ։

Խըտմէթքեար. – Էօլմ՛իւշ, մօսիէօ մարքի, էօլմ՛իւշ... Նաշըմը պիր աղ էվվէլ պաղչէ նիհայէթինտէքի չայտա կէօրտիւմ. Քէօփրիւ գըրըլմըշ... պէս պէլլի գըսըրաղըյլա պէրապէր իւզէրինտէն կէչտիյի սըրատա պու ֆէլաքէթ վուգու պուլմըշ։

Պու սէօզիւ միւթէագըպ խըտմէթքեար՝ էֆէնտիսինին ճէվապընա պէքլէմէքսիզին թաամ սալօնընտան տըշարը չըգտը, վէ պու խապէրի գօնաղըն տիկէր ատէմլէրինէ տախի տույուրտու։

Պիչարէ Ամպրուազըն մէվթինի մուճիպ օլան վագըայը խըտմէթքեար խապէր վէրմէյէ կէլտիքտէ, ումում տավէթլիլէր սուֆրատան գալգմըշլար ըտը. Սալվատօր իսէ ղահիրէն տէլին պիր քէտէր վէ մահզունիյէթ կէօսթէրէրէք տէրհալ սալատան տըշարը ֆըրլատը, վէ տավէթլիլէր տախի մէրգումըն արգասը սըրա կիթտիլէր. Նաշըն պուլընտըղը մահալէ վասըլ օլտըգլարընտա, էֆէնտիսինին տօսթլարը արասընտա գարըշմըշ օլան Ռօման ըզհարը քէտէր վէ էլէմ իթմէքտէ իտի։

Իսթիյատ խըտմէթքեարըն նաշը քէմալը իհթիրամըլա գալտըրըլարագ, գօնաղա նագլ օլունտը։ Սալվատօրըն տավէթլիլէրի՝ մէրգումըն սուրէթա ըզհար իթտիյի քէտէր վէ մաթէմի թախֆիֆ իթմէք իւզրէ լազըմ օլան թէսէլլիյի վէրտիքտէն սօնրա, չէքիլիպ կիթտիլէր։

Իրթէսի սապահ, Սալվատօր իլէ Ռօման պաղչէտէ կէզինմէքտէ իտիլէր։ Ռօման բէք զիյատէ մէմնուն կօրինտիւյիւնտէն, քէմալը մէսրուրիյէթլէ էլլէրինի օղուշտուրմագտա ըտը։

Սալվատօր Ռօմանըն գուրմըշ օլտըղը բլանըն նէտէն իպարէթ օլտըղընը պիլմէտիյինտէն, վէ իւք ագշամտան պէրու անը իսթիճվապ իթմէք իւզրէ հիչ պիր ֆըրսաթ պուլամամըշ օլտըղընտան, մէրգումա խիթապէն.

— Թէսատիւֆ պու իշտէ պիզէ բէք զիյատէ եարտըմ իթտի. – տէտի։

Ռօման. – Էվվէ՛թ, թէսատիւֆ պու իշտէ պիզէ եար-

տըմ իթտի, լաքին պու թէսատուֆի պէն վուճուտէ կէթիրտիմ։

— Պու նա՞սըլ մումքին օլապիլիր։

— Ամպրուազ էքսէ կիթտիյի զէման, պաղչէնին չայ խօլունտան կէչտիյինի վէ պու սուրէթլէ խօլ խարըմ սաաթ գատար կըսալտըղընը պիլիր իտիմ։

— Բէք էյի ամմա, իւզէրինտէն կէչտիյի սըրատա նա՛սըլ օլույօր տա քէօբրիւ գըրըլըյօր։

— Պունտան տահա սատէ պիր չէյ օլամազ, տօսթըմ։ Պէն պիր գաչ կիւնտէն պէրու պու քէօբրիւնիւն էսկիմիշ թախթալարը իւզէրինէ [illegible] տէօշէմէքտէ իտիմ. չիւնքի պիր ատամ ըլա պիր պարկիրին աղըրլըղը պինէր պինմէզ, պու թախթալար գըրըլաճագ վէ քէօբրիւյիւ ալըպ կէօթիւրէճէք օլտըղընա գանաաթ հասըլ իթմիշ իտիմ. պու քէօբրիւնիւն թէէսիս իտիլմիշ օլտըղը գայալար խուսի չէքինտէ օլտըղընտան, Ամպրուազըն ուչուրումըն տիպինէ վարմազտան էվվէլ էօլէճէյի մուհաքգագ իտի։

Սալվատօր. —(Էյինի մուհթէրէմ արգատաշընա ուզաթարագ.) Ռօմա՛ն, կէօսթէրտիյին սատագաթ վէ մէհարէթլէ՝ կէրէ՛ք պէնիմ հըսըլ չիւքրանիյէթիմէ վէ կէրէ՛ք Բուրրիէր ֆամիլեաըընըն սէրվէթի ճէսիմէսինին խարըընա իսթիհգագ քէսպ իթմիշսին տիր։ Պինաէն ալէյհ, պիր վագթ թային էթ տէ ագճէյի թագսիմ իտէլիմ։

— Ագճէյի թագսիմ իթմէք նէ՞յէ խարար. Պիլիրսինքի տօսթըմ ռապըթաըլըլա պիր պիրիմիզէ պաղլանմըշըզ տըր. պինաէն ալէյհ՝ իլէլ էպէտ պիր պիրիմիզտէն այրըլմամամըզը արզու իտէրիմ։ Պուրատա հաիզ օլտըղըմ մէվգը վէ վազիյէթ պանա ֆէնա կէօրիւնմէյօր. վագըա պէն սէնին խըտմէթքեարլարընըն պիրինճիսի իմիշիմ կիպի կէօրիւնիւյօր իսէմ տէ, պունտա պէնճէ հիչ պիր պէիս եօգ տըր։

Ռօման մուտիրի ումուր սըֆաթըյլա. Ամպրուազըն ճէնազէ ալայընը սուրէթի մուքէմմէլէտէ թէրթիպ իյլէտի։ Սալվատօր՝ իխթիյար խըտմէթքեարըն իխթիրահաթը րուհը իչուն թագտիս իթտիրտիյի գուտտասատա հազըր պուլընըր, վէ

Բուրրիէր գարիյէսինին պիլճումլէ էհալիսի՝ Ամպրուազըն հէյնի տէֆնինտէ, մէրգումըն պէօյլէ պիր քէտէր իչինտէ պուլունտըղընը մուշահէտէ իթտիլէր։ Սալվատօրըն թավսիյէսի իւզէրինէ, Բուրրիէր ֆամիլեասը աղասընա մախսուս օլան մէզաֆէն գուրպինտէ, Ամպրուազըն զիքրի ճէմիլի հիւրմէթինէ օլարագ, քիւչիւք պիր թաշ վազ իտիլտի։

Ռօման չիֆթլիքլէրին վէ էմլաքը սաիրէնին իճարէլէրինի թահսիլ իթմէյէ մէմուր իտի. Սալվատօրըն ագճէյէ իհթիյաճը օլունճա, Ռօմանտան թալէպ իտէր իտի. Պիր կիւն Բարիստէքի արապաճըըլնա պէօյլէ պիր մէպլաղ կէօնտէրմէյէ մէճպուր պուլունտըղընտան, մութատը վէճհ իւզրէ Ռօմանը չաղըրթտը վէ մաթլուպ օլան ագճէյի թալէպ իտինճէ, Ռօման.

— Սիզի մէմնուն իտէմէյէճէյիմտէն տոլայը բէք զիյատէ թէէսսիւֆ իտէրիմ. խազընտա իտէճէյիմ թահսիլլէրէ պէքլէմէլիսինիզ. զիրա շու սըրատա գասամըզտա պիր բարալար եօգ տըր. —տէտի։

Սալվատօր՝ Ռօմանըն չիֆթլիք մուսթէճիրլէրինտէն իքի կիւն էվվէլ օն պէշ պին ֆրանք գատար պիր մէպլաղ ախզ իթմիշ օլտըղընը պիլտիյի ճիհէթլէ, պու բարա հագգընտա պազը իսթիճվապաթտա պուլունընճա, Ռօման.

— Էվվէ՛թ, պու բարա իլէ պագարա օյնատըմ վէ քեամիլէն գայպ իթտիմ. լաքին իլէրիտէ թէքրար գազանաճաղըմտան էմին իմ. —ճէվապընը վէրտի։

Պու սէօզ իւզէրինէ Սալվատօրըն ճանը բէք զիյատէ սըգըլտըղընտան.

— Պիր տահա պէօյլէ օյունլար օյնամազսան, էյի խաբարըն, տօսթում. —տէտի։

— Է՛հ, օյունտա զէվգ պուլտըղտան սօնրա նիչին օյնամայաճաղըմ։ Սէն ալթլար, արապալար վէ սաիր պիր չօգ չէյլէր սաթըն ալըյօրսան, պէն սանա պիր չէյ սէօյլէ՞յօր մըյըմ։

— Այ օղուլ, պէն սանա չունը անլաթմագ իսթէյօրըմ քի ինսան օյուն իլլէթինէ մուպթէլա օլընճա, բէք չաբուգ պաթար։

— Նէ՞ պէիս վա՛ր, պաթաճագ օլուրսագ, խինէ էսկի

սէնաթօրլարըմըզը իճրա իտէրիզ. պիզ չալըշա պուլընանլար տահա բեք չօգ իշլէր կէօրէպիլիրլէր, տէյի՞լ մի:

Սալվաթօր ումուզլարընը գալտըրտը վէ հիչ պիր ճէվապ վէրմէքսիզին Ռօմանըն եանընտան այրըլտը. լաքին պու միւճատէլէ ուզուն սիւրմէտի. պու իքի խասըմը պիր պիրինէ րապթ իտէն զէնճիրի օ գատար գավի իտի քի, պէօյլէ ճիւզի պիր մուսատէմէտէ գօլայ գօլայ գըրըլամազ ըտը:

Հիքեայէ իթմիյէմիզ վազգըլալըմ՝ գարիլէրիմիզէ Սալվաթօրըն թայինաթը հազգընտա հէնուզ պիր ֆիքրի թամ վէրմէմիշ օլմալը տըրլար. զիրա մէրգում չիմտիյէ գատար Ռօմանըն թալիմաթընա կէօրէ հարէքէթ իթմէքտէ իտի. պէլքի տէ գարիլէրիմիզ մէրգումըն մէհարէթ վէ տիրայէթի ղաթիյէտէն արի վէ պաշգալարընըն էֆքեարը վէ թալիմաթընա թապի ատէմլէրտէն մաատուտ օլտըղընա գանաաթ հասըլ իթմիշ օլըրլէր. լաքին հալ պէօյլէ տէյիլ իտի. Սալվաթօր արգատաշը գատար մէհարէթ ու ճէսարէթ սահիպի օլտըղը կիպի, իշլէրի եիւքսէքտէն թէտգիգ վէ թէֆթիշ իթմէք խասսասընա տա մալիք իտի քի, Ռօման խասսայի մէզքիւրէտէն մահրում պուլունըյօրտը:

Ռօման՝ խըրսըզլըգ մէսլէքինտէ Սալվաթօրըն իլք հարաքեաթընը իտարէ իթմիշ օլտըղը ճիհէթլէ, մէրգումըն էֆքեարը իւզէրինտէ պիր նէվ նուֆուզ ու թէէսիր հասըլ իյլէմիշ իտի. լաքին չակիրտինին պիզզաթ քէնտի գանաաթլըյլա ուշաճագ տէրէճէտէ քեալի իգթիտար իթմէսի ազապինտէ, պու նուֆուզ ու թէէսիրին մահվ օլուպ կիտէճէյի աշիքեար ըտը:

Սալվաթօր կիւզէլ պիր խամէ մալիք, ճէսիմ պիր սէրվէթ սահիպի վէ ճէմիյեէթի պէշէրիյէտէ մուհիմմ պիր մէվգը իհրազ իտէպիլէճէք գատար տիրայէթ ու զէքեավէթէ մութթասըֆ օլտըղընտան, պիր կիւն պէօյլէ մուհիմմ պիր մէվգըյա վասըլ օլմագ իչուն օլանճա ղայրէթինի սարֆ էթմէյէ մէճպուր պուլունտըղընը քէնտի քէնտինէ տուշիւնտիւ. խայիսի մէրգում նիշանը իֆթիխարըն քէնտի կէօսիւնտէ տախի պարլամասընը արզու իթմէքտէ իտի. շան ու շէօհրէթ սէվ-

տասը նիւրէյինին էն տէրին նօգթասընտա պիրտէն պիրէ ալէվլէնմէյէ պաշլամըշ ըտը:

Սալվաթօր միւսթագպէլ հազգընտաքի խայալաթ վէ թէսավվուրաթընը Ռօմանա արզ իտինճէ, Ռօման.

— Եիւքսէք պիր մէվգը իհրազ իթմէք իսթէյօրսըն, տէյի՞լ մի. քէյֆինէ պա՛ . . . ինսան հէր հանկը չէյտէն զէվգ ալըրսա, օրայա տօղրու մէյլ իտէր. լաքին քէնտինի սագըն. եիւքսէք եէրէ չըգայըմ տէրքէն, աշաղըյա տիւշմէյէսին:

Սալվաթօր. – Եիւքսէքտէն տիւշմէք տէ, աշաղըտան տիւշմէք տէ պէնիմ իչին հէպ միւսավի տիր. նէթիճէսի էօլիւմ օլտուղտան սօնրա, նէ՞ պէիս վար:

— Սէն շուրայի տէվլէթ ազասընտան օլսան տա, սատէճէ մարքի տը Բուրրիէր գալսան տա, պէնճէ հիչ պիր ֆարգ եօգ տըր. էվէլէրի քի ալէա եէմէքլէրիմիզ, ալէա շարապլարըմըզ վէ պազարա օյնայաճագ գատար տա բարամըզ պուլունսուն:

— Սէն տէ աստամ ազըլլը տավրանմալըսըն, տօսթըմ. սէնէվի իրատլարըմըզըն եարըսընտան զիյատէսինի սարֆ իթմէմէլիսին:

— Օ պապտէ էմին օլ, չիմտի էվվէլքի կիպի տէյիլ իմ:

Մարքի տը Բուրրիէր՝ օ կիւնէ գատար եալընըզ ճիվարտաքի ասըլզատէկեանը զիյարէթ իթմիշ օլտըղը հալտէ, օնտան սօնրա րիճալը տէվլէթ վէ մէմուրինի սաիրէյէ տէ վիզիթա վէրմէյէ պաշլատը, վէ շան ու շէօհրէթ խուսուսընտաքի արզուսընը խօշնուտ իթմէք իւզրէ մէմուրինի միւմալէյհիմ նէզտինտէ րօլընը պէք կիւզէլ իճրա իյլէտի:

Ասաքիրի միլլիյէ իչուն պիր մուզիգա թագըմը թէէսիս իյլէտի, քէնտիսինի պին պաշը նասպ իթտիրտի, մէճլիսի ումումիյէ ազա օլտու վէ խուլասայի քէլամ բօլիթիգա ալէմինտէ պէօյլէ պիր հիւքմ ու նուֆուզ բէյտա իյլէտի. հէր չէյ եօլունտա ճէրէյան իթմէքտէ իտի:

Ուֆուգտա եալընըզ պիր պուլութ գալըյօրտը քի, պու պուլութ տա՝ Բուրրիէրին մաշուգէսի իլէ չօճուղը իտի: Սալվաթօր՝ մարքինին մէքթուպլարը սայէսինտէ պու իշին թէա-

վկյեսինէ պիր իպծիտար, մարքինին սապրգ մաշուգեսի հագ- գընտա պաղը մալումաթ իտինմէք ու զրէ ժէնէվ հիւքիւմէթի մահալլյեսինէ պիր թեզքիրէ ճաղտը, վէ պիր միւտտէթ սօն- րա էմնիյեթ պախչ պիր ճէվապ ալտը։ Ժէնէվտէն վարիտ օլան թեզքիրէի ճէվապիյէտէ վալիտէ իլէ չօճուղըն նապէտիտ օլ- մուշ օլտըգլարը իշար իտիլյորտը։

Սալվատոր պու թեզքիրէյի օգույուպ պիթիրինճէ, Րօ- ման․

— Էլտէ իթտիյինիզ սէրվէթին հիսսաըընը տունեսսա եա- լընըզ պիր քիշի պիզտէն թալեպ իտէպիլիրքէն, ծէնապը Հագգ վէ եա տահա տօղրուսը չէյթան պիզի պունտան տա գուր- թարըյօր․ պիզ հագըգաթէն պախթիյարատամլար ըմըշըզ։

— Պունընլա պէրապէր պախթ ու թալիիմիզէ բէք տէ օ գատար կիւվէնմէմէլիյիզ․ էՙն քիւչիւք պիր վագըա՝ իւզէրի- նէ չըգմըշ օլտըղըմըզ պինայի սաատէթի պիր սանիյէ զար- ֆընտա եըգապիլիր։

— Սէն տիվանէ սին, մօսիէօ մարքի․ պու պինա օ գա- տար միւհքէմ տիր քի, ֆուրթունանըն իւք սատմէսինէ գօ- լայ գոլայ եըգըլմազ։ Պէն չու էֆքեարատայըմ քի, մարքի տը Բուրրիէր իմինէ զէրրէճէ լէքէ կէլմէքսիզին թէալիմի բուհ իտէպիլէճէյիզ։

— Էօյլէ օլմասընը թէմէննի իտէրիմ․ լաքին իսթիգպա- լին պիզիմ իչին նէլէ՛ր հազըրլամըշ օլտուղընը քէշֆ իտէպիլի՞ր միյիզ։

Մուհավէրէի վագըա պուրատա խիթամ պուլտու։ Պիր գաչ կիւն սօնրա Սալվատոր գօնագտան մուֆարագաթ, վէ մարքի տը Բուրրիէրին միրասընա ալիտ վէ մուգավէլաթ մու- հարրիրինին նէզտինտէ էմանէթէն մէվզու պաղը մուհիմմ մէ- պալիղի թահսիլ իթմէք ուզրէ Լիօնա մուվասէլէթ իյլէտի։ Պիր չօգ աւէմլէրէ վիզիթա վէրմէյէ մէճպուր պուլընտըղըն- տան, օ թարիխտէ չէհրի մէզքիւրըն էՙն միւթէպէր ճէմիյեէ- թինի թէշքիլ իտէն զաթլարըլա միւնասէպէթէ կիրիշտի։

Խասաէթէն տալէմ իտիլմիշ օլտըղը պիր էօյլէ թաամըն- տան սօնրա, պաղը տէլիգանլըլար թէաթրօյա կիթմէք ուզրէ

քէնտիլէրինէ ըէֆագաթ իթմէսինի Սալվատորա թէքլիֆ իթ- տիլէր։ Սալվատոր էվվէլի էմրտէ աղաճըգ նազ ու իսթիգնա կէօսթէրտիքտէն սօնրա, նիհայէթ քէնտիլէրինէ ըէֆագաթ իթմէյէ գարար վէրտի։ Տէլիգանլըլար լօճայա կիրտիքլէրին- տէ, թէաթրօ սալօնընտա պէօյիւք պիր վէլվէլէ հասըլ օլ- տու․ հարէքէթլէրինտէքի գայտըզլըգ վէ թուալէթլէրինտէ- քի զարաֆէթ սէպէպիլէ, պիր գաչ տագըգա սօնրա պիւթիւն տուրպինլէր քէնտիլէրինէ թէվէճճիւհ իթմիշ իտի։

Տէլիգանլըլարըն եանընտա տախի տուրպինլէր պուլըն- տըղընտան, քէնտիլէրի տէ էթրաֆը մուայէնէ իթմէյէ պաշ- լատըլար․ զարիֆ պիր չէհրէյէ վէ կիւզէլ պիր սիմայա թէ- սատիւֆ իտէր իթմէզ, սրգատաշլարընա տէօնիւպ պաղը սէօզլէր սէօյլէմէքտէ վէ եա հայրէթ վէ մէֆթունիյեթի հավի ավազէլէր սալը վէրմէքտէ իտիլէր։

Սալվատոր պիր գաչ տագըգատան պէրու կէօզլէրինի պիր գատընտան այըրամամագտա իտի․ պու գատըն՝ քէնտի- լէրինին պուլընտըգլարը լօճանըն թա գարշըսընտաքի լօճատա օթուրմըշ օլուպ, չաշաատար էլպիսէսի վէ հայրէթէնկիզ կիւ- զէլլիյի հէր քէսին նազարը տըգգաթընը օրայա ճէլպ իթմիշ իտի։ Սալվատորըն տիգ տիգ քէնտիսինէ պագմասը մէրգու- մէնին ճանընը սըգմըշ օլտըղընտան, քէնտիսի տէ օ տէրէճէ ճիւրէթլէ Սալվատորա պագտը քի, մէրգում պու պագըշ թէեսիրիլէ կէօզլէրինի էյմէյէ մէճպուր օլտու, վէ մէրգու- մէյի տօսթլարընտան պիրինէ կէօսթէրէրէք․

— Պագըս իտէրիմ քի, պու գատըն կիւզէլ օլտըղը գա- տար տա հայասըզ տըր․ պագըշը պիր խանչէրին ուճընտան տահա զիյատէ քէսկին տիր․ —տէտի։

— Վա՛յ, պու գատըն նազարը տըգգաթընըզը ճէլպ իթ- տի, էօյլէ՞ մի․․․ եօգսա չէյ, հա՛։

— Շիւպհէսիզ, էկէր սիզին պանա ըէգապէթ իտէճէ- յինիզտէն գօրգմամըշ օլսայըտըմ, անըն հիւսնիւ թէվէճճիւ- հինի գազանմագա թէշէպպիւս իտէրտիմ։

— Ֆագաթ զանն իտէրիմ քի մուվաֆֆագ օլամազտըն- ըզ, մօսիէօ մարքի։

— Տօղրուսը պէնի թէաճճիւպտէ պըրագըյօրսընըզ. րի-ճա իտէրիմ, ճիտտէն ճէվապ վէրինիզ. պու գատըն հէր տիւրլիւ թէճրիւպէյէ գարշը գայտըզըզ կէօսթէրէճէք գա-տար ֆազիլէթլի՞ մի տիր ։

— Րօման եազան միւէլլիֆլէրիմիզին էն մէշհուրլարըն-տան օլան Մ. տը Պալզագըն ախիրէն նէշր իթմիշ օլտըղը միւ-քէմմէլ րօմանը օգուտընը՞զ մը ։

— Էվվէ՛թ, օգուտըմ ։

— Օ հալտէ գօնթէս Թէօտօրայը տէրխաթըր իտէրսի-նիզ, տէյի՞լ մի ։

— Լաքին գօնթէս Թէօտօրա իլէ պու գատըն արասըն-տա նէ՞ մինասէպէթ վար տըր ։

— Տինլէյինիզ, էկէր պու գատըն պիր աղ տահա եաշ-լըճա օլսա ըտը, Մ. տը Պալզագըն գօնթէս Թէօտօրայը թաս-վիր իտէրքէն պու գատընը մօտէլ իթթիխազ իթմիշ օլտըղը-նա գանաաթ հասըլ իտէճէքտիք ։

— Տէմէք քի պու գատըն սիզին նազարընըզտա . . . ։

— Եիւրէքսիզ պիր գատըն տըր, տօսթըմ. վէ պիզ սիզին տօսթլարընըզտան օլտըղըմըզ ճիհէթլէ, կիրմէք իսթէտիյի-նիզ եօլտան սիզի ալըգօյմագ վազիֆէմիզ իճապընտան տըր ։

— Հիւսնիւ թէվէճճիւհինիւզտէն տօլայը թէշէքքիւր իտէրիմ. լաքին ինսանըն կէօզլէրի էօնիւնտէ պէօյլէ ճազիպէլի վէ տիլրուպա պիր մախլուգ պուլունաճագ օլուրսա, էֆքեա-րը մէզքիւրէյէ թաթպիգի հարէքէթ իթմէք ազաճըգ միւշ-քիլճէ տիր զանն իտէրիմ ։

— Էկէր ինսան եօլու իւզէրինտէ թէսատիւֆ իթտիյի հէր կիւզէլ գատընտա տիլտատէ օլաճագ օլուրսա, իշին սօ-նու նէ՞րէյէ կիտէր ։

— Լաքին պու գատընըն խալի նէ՛ օլտըղընը վէ քէնտիսի հագգընտա պէօյլէ պօզուգ պիր լիսան գուլլանմանըզ նէտէն նէշէթ իթտիյինի սէօյլէյէ՞մէզ միսինիզ ։

— Նի՞չին սէօյլէյէմէյիմ, պու գատընա միւթէալլիգ խուսուսաթը սիզէ նագլ իթմէյէ հազըր ըմ ։

— Էօյլէ իսէ սիզի տինլէյօրըմ ։

— Պու գատընա մատամ տը մարքիզ տը Րօզէլլի նամընը վէրմէքտէ տիրլէր. քէնտիսի պիզիմ շէհրիմիզտէ իգամէթ իթ-մէք նիյէթինտէ օլմամալը քի, խուսուսի պիր գօնագ իսթիճար իթմէտի. պուրատա պուլընալըտան պէրու Սէֆիրլէր օթէլինին էն կիւզէլ պիր տաիրէսինտէ իգամէթ իտիյօր. պունընլա պէրապէր Բարիստէն կէթիրմիշ օլտըղը աթլար, արապա-լար վէ լէվազըմաթը սաիրէ պիւթիւն մէմլէքէթ խալգընըն նազարը հայրէթինի ճէլպ իյլէտի ։

«Պու գատըն պիլմէմ հանկը թարաֆտան կէլէրէք Մար-սիլեանըն պէօյիւք թէաթրօսընտա Սիլվիա նամընտա իքի օյու-նընը օյնատը . . . ։»

Սալվատօր պու խապի իշիտինճէ, տէլիգանլընըն սէօզիւ-նիւ քէսէրէք.

— Սիլվիա՞ մը, Սիլվիա՞ մը. — տէյու հայգըրտը ։

— Էվվէ՛թ, Սիլվիայը թանը՞յօր մըսընըզ ։

— Թէմամըյլա թանըրըմ. լաքին քէնտիսինտէն չօգ քէր-րէ պահս օլունտըղընը իշիթմիշիմ տիր ։

Սալվատօր՝ Թուլօն բրանկասընտա իքէն արգատաշը Սէր-վինիօնին հիքեայէ իթմիշ օլտըղը սէօզլէրի պիրտէն պիրէ տէրխաթըր իթմիշ օլտըղընտան, քէնտի քէնտինէ .

— Պու բէք ղարիպ շէյ տիր. — տէտի, վէ պիր գաչ տա-գըգա սիւքիւթտէն սօնրա տէլիգանլըյա խիթապէն.

— Հիքեայէնիզի տէվամ իտինիզ, րիճա իտէրիմ. — տէ-յու իլավէ իյլէտի ։

Տէլիգանլը սէօզիւնիւ շու եօլտա տէվամ իյլէտի .

— Սիլվիա պիլմէմ նէ՛րէտէն կէլէրէք Մարսիլեանըն պէօյիւք թէաթրօսընտա իքի օյունընը օյնատը ։ Քէնտիսի գա-պիլի ինքեար օլմայան պիր մէհարէթ վէ հիւսնիւ ճէմալէ մալիք օլտըղընտան, էն բարլագ մուվաֆֆագիյեթլէրէ նա-իլ օլտու, վէ միւտտէթի գալիլէ զարֆընտա Մարսիլեատա նէ՛ գատար զէնկին վէ եագըշըգլը տէլիգանլը վար ըսա, հէրսի տէ անըն մէֆթունը օլտըլար ։ Սիլվիա էվվէլա Բարիզլի պիր տէլիգանլը իլէ իւլֆէթ բէյտա իյլէտի. լաքին պու իւլ-ֆէթ՝ պիչարէ տէլիգանլընըն պաշընա բէք պէօյիւք ֆէլա-

քէթլէր կէթիրտի . մէրգում կիւզէլ պիր գատընը գօլլարը արասընտա սըգմագ սաատէթինէ գաւուշը , Նամուսընը տա , հուրրիյէթինի տէ խուսմէ վէրտի ։

« Սիլվիա՝ պու տէլիգանլընըն ֆէլաքէթինի մուճիպ օլտըղտան սօնրա , աալըղատէկեան զիւմրէսինտէն օլան մարքի տը Բօզէլլի իլէ միւնասէպէթ բէյտա էյլէտի . պու իթալեալը պէյինսիզ հէրիֆին պիրի օլմալը քի , իւչ այ կէչմէմիշ իքէն Սիլվիա թէաթրօ տիրէքթօրըլըա Նազըը մուգավէլէ էյլէտի , վէ քէնտի աշըղըլըա ժէզէփվիւճ խանէճէյինի պիւթիւն ալէմէ տույուրտու ։

« Էվվէլի էմրտէ կէնճ ազթըրիսին իւմիտլէրի հուսուլպէզիր օլամայաճագ տէյու զանն օլունտու . չիւնքի աալըղատէկեան ալէմինտէ բէք պէօյլէ իթիպար վէ չէօհրէթ գազանմըշ օլան մարքի տը Բօզէլլի կիպի պիր զաթըն՝ ալիւֆթէկեան սըՆըֆընտան պիր ազթըրիս իլէ էվլէնմէյէ թէնէզզիւլ խանէճէյինէ հիչ քիմսէ ինանամազ ըտը . մա մաֆիհ նէվմի մուայեէնտէ բէսմի իզտիվաճ իճրա օլունտը ։

« Սիլվիա մարքիզ տը Բօզէլլի օլտըղտան սօնրա թապիաթընը , հարէքէթըընը , ախլագընը տէյիշտիրմէտի , վէ զէվճի տէնիզ իւզէրինտէ թէֆէրրիւճէ չըգմըշ օլտըղը պիր սըրատա սույա տիւշիւպ պօղուլմըշ օլտըղընտան , Սիլվիա պու ղըյա՛ի էպէտիտէն տօլայը բէքտէ օ՛ գատար մահզուն օլմատը , վէ մարքի տը Բօզէլլինին վարիյէթինտէն քէնտիսինէ իսապէթ իտէն հիսսէյի ալմագ իւզրէ իթալեայա սէյահէթ իթտիքտէն սօնրա , Մարսիլեատա թէքրար զուհուր իթտի , վէ մաթէմինին սէնէսի մունգազի օլմազտան էվվէլ, եէնիտէն թէաթրօ սահնէսինէ չըգտը . Լաքին իլք թէճրիւպէսի էսնասընտա մազհար օլտըղը ալգըշլի հայրէթ եէրինէ , պու տէֆա եուհա վէ ըսլըգ սէտալարընտան պաշգա պիր չէյ Նայիլ օլամատը ։

« Կիւզէլ պիր գատընըն տօսթլարը հիչ պիր վագթ էքսիք օլմատըղընտան , Սիլվիանըն տօսթլարը տախի գօճասընըն միրասը ալէլ ումում էմլաքը ումումիյեէտէն իպարէթ օլտըղը վէ մարքինին գանընտան պիր վարիսի պուլունմատըղը ճիհէթլէ իթալեա գանունընճա էմլաքը մէզքիւրէ խազինէի տէվլէթէ այիտ օլաճագընը պէյան իթմիշ օլտըգլարընտան , մէրգումէ տախի զարուրէթ սէպէպիյլէ եէնիտէն սահնէյէ չըգմազա մէճպուր օլմըշ ըտը . հալ պու քի պու տէֆա մուվաֆֆագ օլամատըղընտան , Մարսիլեայը թէրքէ պուրայա կէլտի ։ »

Սալվատօր . — Լաքին էկէր սէրվէթի պուլընմատըղը սահիհ իսէ , պու չաշըա վէ տէպտէպէլի մուհաֆազա իտէպիլմէք իչին նէ՞ վասըթա գուլլանըյօր ։

— Ազիզիմ մարքի , սիզ պէնտէն սատէ պիր մէսէլէնին հալլընը թալէպ իտիյօրսընըզ . պիր գատըն հէր կիւն եէնի եէնի վէսայիթի թէայեիւշ պուլամազ մը ։

— Օ՛հ , սիզ հագըգաթէն բէք իլէրիյէ վարըյօրսընըզ , պու պիչարէ մարքիզի ազաճըգ աճըյընըզ ։

Սիլվիա վէ եախօտ մարքիզ տը Բօզէլլի՝ Սալվատօր իլէ տիկէր տէլիգանլըլարըն քէնտիսինտէն պահս իթմէքտէ օլտըգլարընը պէսպէլլի քէշֆ իթմիշ օլմալը քի , պունլարըն պուլընտըգլարը լօճայա պագմագտան պիր ան կէրի տուրմամըշ վէ էլինտէքի մէնէքշէլէրտէն վէ գամելիալարտան միւրէթթէպ պուքէթի պիֆիւթուրանէ պիր սուրէթտէ գօզլամագտա տէվամ կէօսթէրմիշ իտի ։

Իքինճի բէրտէ խիթամ պուլտըգտան սօնրա , Սիլվիա՝ Սալվատօրը թէբէտէն թըրնագընա գատար սիւզէրէք պըրագտը կիթտի ։ Սալվատօր Սիլվիայը պիր գաչ կիւն գատար խաթըրընտան չըգարմատը . հիւսնիւ ճէմալի քէնտիսինէ բէք զիյատէ թէէսսիր իթմիշ օլան պու գատընա հէնուզ թէմամըյլա աշըգ օլմամըշ ըտը . լաքին անլաշըլմազ պիր տույղու պիր մէրագ՝ ֆիքրինի տախմա մէրգումէյէ տօղրու սէվգ իթմէքտէ իտի ։

Սալվատօր՝ պիր ագշամ աալըղատէ տէլիգանլըլարըն իճթիմակեահը օլան Պէլգուր մէյտանընա կիտէրէք , Սիլվիանըն եանընտա պիր սանտալիէ էլտէ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլտու ։ Սիլվիա մէրգումըն իսմինի պիլտիյինտէն, վէ քիպար ալէմինտէ էբէյիճէ բարլագ պիր մէվգը իհրազ իթմիշ օլտըղընը տա

պէր ալմըշ օլտըղընտան , քէնտի մէնաֆիի իչուն զէնճիրի մու-հապպէթիյլէ մէրպութ պուլունանլարա կէօսթէրտիյի գայտ-սըզլըղը պու տէֆա պիր թարաֆա պըրագմագ իսթէտի ։

Սալվատոր՝ մուհավէրէի վագըայը տահա զիյատէ ճա-լիպի տըգգաթ պիր զէմինէ նագլ իթմէք իսթէտիյինտէն, Սիլ-վիայա իխթար այէն .

— Պիր գաչ կիւն էվվէլ սիզի պէօյլէ թէաթրօտա կէօր-մէք չէրէֆինէ նաիլ օլտում զաննըն իտէրիմ . — տէտի ։

Սիլվիա . — Էվվէթ , լաքին չուրասընը իթիրաֆ իթմէլիյի-նիզ քի սաթըն ալաճաղընըզ պիր սալթանաթ պարկինինէ պէլ-քի օ գատար տըգգաթլը պագմայաճագտընըզ ։

— Ա՛հ , մատամ , պէնիմ նէրիմտէ հէր քիմ տախի օլ-սա , օ սուրէթլէ տավրանաճագտը . պինաէն ալէյհ՝ պէնի պէօյլէ չիտտէթլէ մաղհարը մուճազաթ իթմէյէ հագգընըզ եօգ տըր ։ Պիր տէֆա կէօզլէր սիզէ ալթֆ օլունտը՞ մը , ան-լէրի օրատան այըրմագ մումքին օլամայօր ։

Սիլվիա՝ պիր գաչ տագըգա սուքութ իթտիքտէն սօնրա .

— Պէնի տինլէյինիզ , մօսիէօ մարքի , էկէր քէմալը խու-լուս իլէ իտարէի քէլամ իտէճէք օլուրսամ , սիզէ սօրաճա-ղըմ պիր սուալէ այնը խուլուս իլէ ճէվապ վէրմէյի վաատ ի-տէ՞ր միսինիզ ։

— Էվվէ՛թ , մատամ ։

Սիլվիա՝ Սալվատորըն գալպինտէ մէվճուտ օլան էֆքեա-րը թէֆթիշ իտէճէք սուրէթտէ քէնտիսինէ ալթֆը նազար ի-տէրէք .

— Պէնի սէվի՞յօր մըսընըզ . — տէյու սօրտու ։

Սալվատոր հիւճում իթմէր իւզրէ սիլահա տավրանա-ճաղը սըրատա , մուհարէպէյէ էվվէլա տուշմէն թարաֆընտան պաշլանըյօրտը . իշին պէօյլէ պիր գալըպա տէօքիւլէճէյինի Սալվատոր էվվէլտէն բէչֆ իթմէմիշ օլտըղընտան , պիւս պիւ-թիւն շաշըրտը , վէ ճէվապ իթասընա գարար վէրմէզտէն էվ-վէլ պիր գաչ տագըգա թէրէտտիւտ իյլէտի ։

Սիլվիա մէրգումըն շու թէրէտտիւտինի կէօրիւնճէ , թէք-րարլայարագ .

— Սէօյլէյինիզ , պէնի սէվի՞յօր մըսընըզ . — տէտի ։

Սալվատոր . — Զանն իտէրիմ ։

— Էօյլէ իսէ պէն տէ սիզին կիպի խայիանէ պէյանը էֆքեար իտէյիմ . պէն շիմտիյէ գատար հիչ քիմսէյի , հաթ-թա մութէվէֆֆա գօճամը պիլէ սէվմէմիշիմ տիր . հէմ տէ պունըն պէօյլէ գալաճաղընը զանն իթմէքտէ իտիմ . լաքին շիմտի ալտանմըշ օլտըղըմը կէօրիւյօրըմ ։

— Ա՛հ , մատամ , աճապա պիր իգրարտա՞ մը պուլունը-յօրսընըզ ։

— Սիզ աղ վագթ զարֆընտա բէք չօգ եօլ ալտընըզ . սիզի սէվիյօրըմ տէմէք իսթէմէմ . լաքին սիզի նիհայէթ սէվ-մէքլիյիմտէ իհթիմալտէն պաշգա տէյիլ տիր ։

— Ա՛հ , մատամ , պէնի բէք զիյատէ մէսուտ իթմիշ օլա-ճագսընըզ ։

— Եանըլըպ եանըլմատըղըմը պիլէմէմ , լաքին սիզին իլէ պէնիմ արամըզտա հասըլ օլաճագ մունասէպէթտէն էյի նէ-թիճէլէր հասըլ օլմայաճաղընը հըսս ու իտիյօրըմ ։

— Սէօզիւմէ իթիմատ իտինիզ , մատամ , էկէր իւմիտլէ-րիմ հուսուլպէզիր օլաճագ օլուրսա , սիզին հըսսիյաթ՝ վէ իսթիխրաճաթընըզ եանըլըշ չըգաճագ տըր ։

Իշպու մուհավէրէ պիր գաչ տագըգա տահա իմթիտատ իթտի , վէ Սալվատոր՝ արզը ինթիրամ իթմէք իւզրէ խանէ-սինէ կիթմէյէ մուսաատէ ալմազտըգճա մարքիզ տը Բօզէլլի-տէն այըրըլմատը ։

Էն զալըմ գաթիլլէր , էն քէօթիւ գատընլար պիլէ էն ֆազիլէթլի վէ էն նամուսլու ատէմլէր գատար աշգ ու մու-հապպէթ տույղուսընը հըսս իտէպիլիրլէր . պինաէն ալէյհ՝ Սալվատոր իլէ Սիլվիանըն նէքտիկէրինէ թէսատիւֆ իտէյի-տէն պիր այ գատար սօնրա պիր պիրինի ֆէվգ էլատէ սէվ-մէքտէ օլտուգլարընը սէօյլէյէճէք օլուրսագ , գարիլէրիմիզ թէաճճիւպ իթմէմէլի տիրլէր ։

Պունլար արասընտա մունասէպէթ բէյտա օլմասընըն իք-կիւնլէրի , էրէյինճէ ֆուրթունալար զուհուր իյլէտի ։ Սալվա-տոր՝ անճագ հուզուզաթը նէֆսանիյէ սախգալըյա պու գա-

տընա կէօնիւլ վէրմիշ օլտուղընտան, իպթիտալարը արալարընտաքի մինասէպէթի գաթ իթմէք թէճրիւպէսինտէ պուլընտը. Սիլվիա իսէ՝ օյանճա թէտապիրինի պիլ իթթիխազ աշըգընը՝ հէր տիւրլիւ արզուլարընը իճրայէ հազըր պիր մաքինա հալինէ գօյմաղա չալըշըրտը. Լաքին նէ՝ Սալվատոր վէ նէ՝ տէ Սիլվիա թէշէպպիւսլէրինտէ մուվաֆֆագ օլամատըլար. Սալվատոր քէնտիսինէ գարշը մինասէպէթ իթմէք էֆքեարընտա պուլունտուղունը պէյան իտէճէյի սըրատա, Սիլվիանըն պիր թէպէսսիւմի, պիր պագըշը, պիր սէօզիւ անը պու գարարընտան ալըգօյմաղա քիֆայէթ իտէր իտի. Լաքին մէրգումէ՝ աշըգընըն պօյնունա թագմըշ օլտուղու զէնճիրի տահա զիյատէ աղըրլաշտըրմագ իսթէտիյինտէ, պիր ան էվվէլ օ տէրէճէ մութի օլան Սալվատոր՝ պիրտէն պիրէ թէպտիլի շէքլ վէ սուրէթ իտէրէք, Սիլվիայը տուչարը տէհշէթ իտէր իտի։

Պիր կիւն Սալվատոր իլէ Սիլվիա արասընտա եինէ պէօյլէ պիր վագրա զուհուր իթտիքտէն սօնրա, Սալվատոր Սիլվիայա խիթապէն.

— Պէնի տինլէյինիզ, պիրլիքտէ գալմամըզը արզու իտէ՞ր միսինիզ. – տէյու սօրտու։

Սիլվիա՝ աշըգընըն քէնտիսինէ գարշը մինասէպէթ իթմէք էֆքեարընտա պուլունտուղունու պէյան իտէճէք օլուրսա, բէք զիյատէ մէյուս օլաճագտը. Լաքին քէնտիսինին խապէրի օլմագսըզըն թահթը հիւքմիւնէ կիրմիշ օլտուղու պիր թագըմ ֆէնա տույղուլար՝ աշըգընըն պու սիւալինէ «Էվվէ՛թ» ճէվապըյլա մուգապէլէ իթմէսինէ մանի օլուրլար. պինաէն ալէյհ՝ հըտտեաթը գալպինէ մուղայիր օլարագ.

— Խա՛յր. – տէյու ճէվապ վէրտի։

Սալվատոր. – Լաքին գաթիյէն գարարլաշտըրմը՞շ մըսընըզ. – տէտի։

Սիլվիա ճէվապ վէրմէզտէն էվվէլ պիր գաչ տագիգա թէրէտտիւտ իթտի. Լաքին իք սէօզիւնիւ թէքզիպ իթմէյէ գարար վէրէմէտիյինտէն.

— Էվվէ՛թ, գաթիյէն գարարլաշտըրմըշըմ տըր. – տէտի։

Սալվատոր պէօյլէ պիր մուզաֆֆէրիյէթ գազանմագ

իւզրէ իտի. Լաքին քէնտիսինի ուզուն միւտտէթ զապթ իտէմէյէրէք.

— Ա՛հ, պէնի թէրք իթմէք իսթիյօրսընըզ, էօյլէ՞ մի. Խա՛յր, խա՛յր, օ չէյի խաթըրընըզտան չըգարընըզ. – տէտի։

Սիլվիա՝ էվվէլճէ վուգու պուլան միւճատէլաթ էսնասընտա ղայըպ իթմիշ օլտուղու չէյի շիմտի գազանմաղա մուվաֆֆագ օլմուշ իտի. Լաքին պու մուվաֆֆագիյէթինի պիր գաթ տահա թագվիյէ իթմէք իսթէտիյինտէն.

— Ղարիպ ղարիպ սէօզլէր սէօյլէյօրսընըզ, մօսիէօ Մարքի. Սիզէ խօշ կէօրիւնմէյէ չալըշմագտան պիր ան կէրի տուրմամըշ օլտուղում ճիհէթլէ, րըզամըն խիլաֆընա օլարագ պէնի նէզտինիզտէ ալըգօյմագ իսթէյօրսընըզ, էօյլէ՞ մի. Լաքին պու արզունըզա նաիլ օլամայաճագսընըզ, մօսիէօ Մարքի տը Բուրրիէր։

— Նաիլ օլաճաղըմ, մատամ Մարքիզ տը Ռօզէլլ։

— Պէնի նէզտինիզտէ ալըգօյմագ իչին նէ՝ թէտպիր գուլլանաճագսընըզ պիլմէք արզուսընտայըմ։

— Տինլէյինիզ, պէնի շիմտիյէ գատար թէսատիւֆ իթտիյինիզ ատէմլէր կիպի հէր էմրինիզի, հէր արզունըզը իճրայէ հազըր պիր քիմսէ հալինէ գօյմագ միւմքին օլաճաղընը զանն իտիյօրսանըզ, բէք զիյատէ եանըլըյօրսընըզ. Պէնիմ իսմիմ նէ՝ Բրէվալ տըր, նէ՝ տէ Մէրվիլեա տիր. Պէնիմ կէօյսիւմ իլէ սիզին խանչէրինիզ արասընտա պիր մէսաֆէ վար տըր քի, սիզ պու մէսաֆէյի հիչ պիր վագըթ գաթ՝ իտէմէյէճէքսինիզ, վէ պէնի տէ Թուլօն բրանքասընա կէօնտէրէմէյէճէքսինիզ տիր։

— (Ֆէվգ էլ ատէ թէաճճիւպլէ.) Վա՛յ, պու իքի քիշի իլէ պէնիմ արամըզտա ճէրէյան իթմիշ օլան վագըալարը պիլի՞յօրմըսընըզ։

— Էվվէթ, հէր շէյտէն մալումաթըմ վար տըր, վէ քէյֆիմ իսթէտիյի վագըթ իւզէրինէ չըգմըշ օլտուղունըզ պինաի սաատէթի պիր սանիյէ զարֆընտա խարապ իտէպիլիրիմ։ Մ. տը Բրէվալ Սէն-Տընի մէքթէպինտէ համիլ օլտուղունըզ իսմին սիզին մալինիզ օլմատըղընը պիլի՞ր մի իտի։

— Տօղրուսու պէօյլէ մուամմա՝ գապիլինտէն սէօզլէրի

հալլ իտէմէմ. Հանի տէմէք իսթէրիմ քի ֆիքրինիզի անլայա-մայօրըմ:

— Ֆիքրիմի շիմտի սիզէ անլաթըրըմ:

Սալվատոր՝ մէրհումէնին Տօփխանէ սօգաղընտա պիր ֆահիշէխանէ իշլէթմէքտէ օլան պիր գատընըն գըզը օլտըղը-նը վէ Սէն-Տընի մէքթէպինտէ Գաթէրին Մոնթէն իսմինտէ նա-սըլ գապուլ իտիլմիշ պուլունտըղընը, վէլ հասըլ մաշուգէսինին կէչմիշ էօմրիւ հագգընտա ալմըշ օլտըղը մալումաթը եէքեան եէքեան նագլ իյլէտի, վէ պատէհու իլավէի մէգալ իլէ.

— Կէօրիւյօրսընըզ ա՛, քէյֆիմ իսթէյէճէք օլուրսա մար-քի տը Րօզէյլի իլէ վուգու պուլան իզտիվաճընըզը հիչ հիւք-միւնտէ թութթուրապիլիրիմ. զիրա պու իզտիվաճ սախթէ իսիմլէր իլէ ագտ իտիլմիշ տիր. օ հալտէ իսէ՝ մարքի տը Րօ-զէյլինին միրասընտան ալտըղընըզ հիսսէտէն տօլայը անըն վարիսլէրինէ հիսապ վէրմէյէ մէճպուր օլաճագսընըզ: Կէօ-րիւյօրսընըզ ա՛, թէմամիյլէ պէնիմ էլիմտէսինիզ. պինաէն ալէյհ՝ պէօյլէ պիր սիլահը գուլլանմաղա պէնի մէճպուր էթ-մէյինիզ:

— Սէօյլէտիյինիզ սէօզլէր տօղրու օլապիլիր. սիզ պէ-նիմ թապիաթըմը էպէտիյէն թագտիր իթմիշ օլտըղընըզտան, սէօզլէրինիզէ ինանմաղտան էվվէլ անլէրին նէ՛ տէրէճէ գըյ-մէթ վէ էհէմմիյէթի օլապիլէճէյինի թահգիգ իտէճէյիմի պիլիր իտինիզ. տէմէք քի պիր տէրէճէյէ գատար պէն սի-զին էլինիզտէ իմ. լաքին պունտան տօլայը ասլա էնտիշէ իթ-մէմ. զիրա հէր նէ՛ սախի եաքսանըզ, պէնտէքի իսպաթլարը հիչ պիր վագթ էլիմտէն ալամազսընըզ:

— Հա՞նկը իսպաթլարտան պահս իթմէք իսթէյօրսընըզ:

— (Սալվատորըն եիւզիւնէ լաթիֆ պիր սուրէթտէ կիւ-լիւմսէյէրէք.) Կէնճլիյիմտէն վէ ազաճըգ տա կիւզէլլիյիմ-տէն պահս իթմէք իսթէյօրըմ:

— (Պիւս պիւթիւն թէրքի սիլահ իտէրէք.) Տօղրուսու պէք ճիլվէքեարսընըզ, Սիլվիա. լաքին սէօզիւմէ իթիմատ ի-տինիզ. թութմուշ օլտուղում եօլ իւզէրինտէ միւթթէֆիգէն եիւրիւյէլիմ. պու կիպի միւճատէլէյէ արթըգ նիհայէթ վէր-

մէյէլիմ. չիւնքի անլէրին նէթիճէսի հէր իքիմիզ իչին տէ մուճիպի ֆէլաքէթ օլաճագ տըր:

— Եանըլըյօրսընըզ, ազիզ տօսթըմ:

— Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսընըզ:

— Տէմէք իսթիյօրըմ քի գավղա էնիտէն պաշ կէօսթէ-րէճէք օլուրսա, պիւթիւն մուվաֆֆագիյէթ իհթիմալի սիզին թարաֆընըզտա գալաճագ տըր. զիրա սիզ տիւշմէնինիզին պիւթիւն էսրարընը պիլտիյինիզ հալտէ, տիւշմէնինիզ սիզէ այիտ խուսուսաթտան զէրրէճէ խապէրտար տէյիլ տիր:

— Սիզի թէհտիտ իտէրիմ քի շիմտիյէ գատար կէչիրմիշ օլտըղըմ էօմրի հագգընտա նէ՛ գատար մալումաթ իտինմէք միւմքին իսէ, օ՛ գատար չէյ պիլիրսինիզ:

— Գապի՛լ տիր. լաքին էկէր քէնտինիզէ այիտ պազը էսրարընըզ վար իսէ, հէր տիւրլիւ թէտապիրի իհթիյաթ-քեարանէյի պիլ իթթիխազ, անլէրի պանա սէզտիրմէմէյէ ճահտ իտինիզ. զիրա պիր կիւն պէնի ալտաթաճագ օլուր-սանըզ, իհթիմալ քի անլէրտէն իսթիֆատէ իթմէյէ գալգը-շըրըմ:

— Բէք էյի, սիզի պիր կիւն ալտաթաճագ օլուրսամ, պէնտէն ինթիգամ ալմաղա գալգըշընըզ:

Սիլվիա էլինի Սալվատորա ուզաթտը, վէ Սալվատոր տախի օրայա սէվտաքեարանէ պիր պուսէ գօնտուրտու. պա-տէհու մաշուգէսինին էլինի թէրք իթմէյէրէք.

— Պէնիմլէ պիրլիքտէ Բուրրիէրէ վէ օրատան տա Բարի-սէ կէլէճէ՞ք մի սինիզ. — տէյու սօրտըգտա, Սիլվիա.

— Էվվէ՛թ, հէր նէրէյէ իսթէրսէնիզ՛ կէլէճէյիմ. — տէ-յու ճէվապ վէրտի:

Լաքին աշըգլարընա ճէվապ վէրտիյի զէման տուտագ-լարընտա զուհուր իտէն իսթիհզաքեարի թէպէսսիւմ՝ պու տէֆա կէօրիւլմէտի: Սէօյլէտիյի սէօզ խալիսանէ իտի:

Նիհայէթ Սալվատոր ազիմէթ իչուն լազըմ օլան հազըր-լըգլարը կէօրտիւ, վէ նէզաքէթէ մուգայիր հարէքէթ իթ-միշ օլաճաղընը պիլ մուլահազա Սիլվիայը պիրլիքտէ կէօ-թիւրմէք իսթէմէտիյինտէն, քէնտիսինի չօգ պէքլէթմէմէսի-

նի թէնպիհ իթտիքտէն սօնրա , Լիօնատան հարէքէթ իյլէտի ։

Մէրգում՝ Բուրրիէր գօնաղընա վասըլ օլտըգտա , Ռօման օրատա տէյիլ իտի . անըն նէրէյէ կիթմիշ օլտըղընը ուզագլարա սօրտըգտա , մէրգումըն քէնտիսինի պուլմագ իւզրէ սէքիզ կիւնտէն պէրու Լիօնա կիթմիշ օլտըղընը վէ օ վագթտան պէրու հագգընտա հիչ պիր մալիւմաթ ալընամամըշ իտուգյընի ճէվապէն սէօյլէտիլէր ։

Արգատաշընըն ղայպուպէթի Սալվատօրը տուչարը էնտիշէ իտէպիլիր իտի . լաքին մաշուգէսինէ պիր ան էվվէլ գավուշմագ իւզրէ կէօրտիւյիւ հազըրլըգլար պիւթիւն զէմանլարընը իշղալ իթմէքտէ օլտուգլընտան պաշգա, պիր չէյի տիւշիւնմէյէ մէյտան պուլամամագտա իտը ։

Մէրգում՝ մաշուգէսինի խանէսինէ գապուլ իթմէքլիյին ճագըրըգ ալմայաճագընը պիլտիյի ճիհէթլէ , Բուրրիէր գօնաղընա վասըլ օլուր օլմազ, հիւքիւմէթէ ինթիսապ իտէլիտէն պէրու միւնասէպաթը տախմէ իչինտէ պուլընտըղը գօմշուլարընտան պիրինին գօնաղընա կիթտի , վէ եօլճըլըգլարը էսնասընտա թանըմըշ օլտըղը Իթալեալը պիր ասըլզատէնին տուլ զէվճէսի մարքիզ տը Ռօզէլլիյի լութֆէն պիր գաչ կիւն գատար խանէսինտէ գապուլ իթմէսինի գօնագ սահիպինտէն րէճա իյլէտի ։

Պու կիպի րէճալարըն րէտտ օլունամայաճաղը պէտիհի պուլընտըղընտան , Սիլվիա՝ Բուրրիէր գարիյէսինէ մուվագգէթէն իթտիյինտէ , Սալվատօրըն գօմշուսը օլան զաթ թարաֆընտան գապուլ օլունտը , վէ տիլպէր վէ տուլ պիր գատընա կէօսթէրիլէն թէվէճճիւհ վէ իհթիմամ քէնտիսինէ տէ կէօսթէրիլտի ։ Սալվատօր՝ մարքիզ տը Ռօզէլլինին հիւսնիւ թէվէճճիւհինի գազանմագ արզուսընտա պուլընտըղընը , վէ էկէր մուվաֆագաթ իտէճէք օլուրսա քէնտիսինէ զէվճէ իթթիխազ իտէճէյինի գօմշուլարընըն ֆարգ իթմէլէրինէ մէյտան վէրմիշ օլտըղընտան , մէրգումէյի սըգ սըգ զիյարէթէ կէլմէսի գօնագ սահիպինէ պէք թապիի կէօրիւնմէքտէ իտի ։

Սալվատօր Բուրրիէրտէքի իշլէրինի սըրասընա գօյմըշ օլտըղընտան , Սիլվիա Բուրրիէրտէն գարիպէն հարէքէթ իտէ-

ճէյինի խանէ սահիպլէրինէ խապէր վէրտի . Բուրրիէր գօնաղընտա միւքէմմէլ պիր զիյաֆէթ վէրիլտիքտէն սօնրա , Սալվատօր իլէ Սիլվիա ճէքտիկլէրինտէն պիրէր կիւն սօնրա եօլա Չըգըպ Վալանսատա պուլուշաճագլարը վէ շէհրի մէզքիւրէ էն էվվէլ քիմ մուվասէլէթ իտէրսէ , Ռօմա օթէլինտէ տիկէրինէ պէքլէյէճէյի գարարկիր օլմուշ իտը ։ Սալվատօր տօսթլարընըն գալպինտէ խօշ պիր խաթըրէ պըրագմագ իւզրէ իչպու զիյաֆէթտէ հիչ պիր գուսուր պուլունմամասընը արզու իթմէքտէ իտի ։ Տավէթլիլէրէ չաշաալը պիր սուֆրա վէրիլէճէյի կիպի , էքսէր էն մէշհուր մուզիգաճըլարը տախի րագս էսնասընտա թէրէննիւմսազ օլաճագլար իտը . պունլարտան պաշգա , պիւթիւն պաղչէ րէնկիարէնկ ֆէնէրլէրլէ թէնվիր իտիլէճէք , վէ պիր թագըմ ֆիշէնկ օյունլարը պիւթիւն պու հազըրլըգլարըն չաշաասընը իքմալ իտէճէք իտի ։

Զիյաֆէթ իչուն թային օլունան կիւն կէլտի , տավէթլիլէր վասըլ օլտուլար , վէ Սալվատօր եէմէքտէն էվվէլ իճրա իտիլէճէք ֆիշէնկ օյունլարընըն պաշլամասը իչուն իշարէթ վէրմէսինի Սիլվիատան րէճա իտէճէյի սըրատա , ուշագլարտան պիրի կէլիպ քէնտիսինի պուլտու , վէ Մ. Լըպրէօնիւն մուվասէլէթ իթմիշ օլտըղընը , վէ քէնտի տաիրէի մախսուսէսինէ չէքիլտիքտէն սօնրա մօսիէօ մարքինին կէլիպ քէնտիսինի պուլմասընը րէճա իթմիշ պուլընտըղընը խապէր վէրտի ։

Ուշագ պու սէօզլէրի Սիլվիանըն հուզուրընտա սէօյլէմիշ իտի . չունքի Սալվատօր օ սըրատա մէրգումէյի գօլթուղընա ալմըշ կէզինիյօր , վէ անա գարշը ըզհարը հիւրմէթ իթմէքտէ գուսուր իթմէմէյէ ճահտ իտիյօր իտը . Ֆագաթ պիր միւտիրի ումուրըն էֆէնտիսինտէն քէնտի օտասընա կէլմէսինի րէճա իթմէսի Սիլվիայա պէք ղարիպ կէօրիւնտիւյիւնտէն , պու պապտէ թէաճճիւպ իթմէքտէն քէնտիսինի ալամատը ։ Մարքի պու թէաճճիւպիւն մանասընը անլայարագ .

— Պէնիմ միւտիրի ումուրըմ ֆամիլեամըն էսկի էմէքտարլարընտան պիրի օլտըղընտան , քէնտիսինէ արա սըրա պէօյլէ միւսաատէլէր կէօսթէրիրիմ . — տէտի , վէ ուշագ է-

ֆէնտիսինին ճէվապընա պէքլէմէքտէ օլտըղընտան , անա մու-
թէվէճճիհէն .

— Կիթ Մ. Լըպրէօնէ սէօյլէ քի կէլիպ պէնի պուրատա պուլսուն . – տէտի .

Խըտմէթքեար ալտըղը էմրի տէրհալ Ռօմանա պիլտիրտի . Ռօման իսէ եօլճըլըգ լիպասլարընը չըգարմըշ օլտըղընտան , տավէթլիլէր արասընա կիրմէք իչուն րահաթընը պօզմաղա մէճպուր օլաճաղընը հիսապ իտէրէք ճանը սըգըլտը . պաաէ-հու քէնտի քէնտինէ .

— Պէս պէյլի եէնի պիր չէյ օլմալը քի , պիր տագըգա տավէթլիլէրի պըրագըպ տա պուրայա կէլէմէյօր . հէր նէ՛ հալ իսէ , կիտէյիմ պագայըմ նէ՞ վար . – տէյիպ , քէնտիսինէ աղանըրգ չէքէ տուզէն վէրտիքտէն սօնրա , պաղչէյէ մութէվէճճիհ օլտու .

Սալվատօրա եագլաշաճաղը սըրատա , մէրգում քէնտիսինէ պիր իշարէթ վէրտի . պու իշարէթ ղայէթ ուֆագ պիր չէյ իտի իսէ տէ , Սիլվիանըն նազարը տըգգաթընտան գաչմատը . Սալվատօր քէլամա աղազ իտէրէք .

— Պանա սէօյլէյէճէյին սէօզիւ պիր գաչ տագըգա սօնրա սէօյլէյէ՞մէզ մի իտին . – տէտի .

Ռօման . – (Արգատաշընըն վէրտիյի իշարէթին մանասընը տէրհալ անլայարագ) Պէնի մազուր կէօրմէլէրինի մօսիէօ մարքիտէն րէճա իտէրիմ . լաքին քէնտիլէրինէ թէպլիղ իտէճէյիմ սէօզ պիր կէօնէ թէէխիր գապուլ իթմէտիյինտէն , վէ գօնագըն պիւթիւն տաիրէլէրինտէ միւսաֆիրլէր իլէ տօլու օլտըղընտան , քէնտի օտամըզա տահա զիյատէ իսթիրահաթլը գօնուշապիլէճէյիմիզի մուլահազա իթմիշ իտիմ .

Սալվատօր պու իֆատէտէն մէմնուն օլարագ .

— Բէք էյի , չիմտի ֆիքրինի իյզահ իտէպիլիրսին . – տէտի , վէ Ռօման ճէվապ վէրմէքտէ թէրէտտուտ իթմէտիյինտէն .

— Թէրէտտուտ իտէճէք նէ՞ վար . . . մատամ մարքիզ հուզուրընտա սէօյլէյէպիլիրսին . – տէյու իլավէ իյլէտի .

Ռօման . – Մօսիէօ մարքիտէն աֆվ տիլէրիմ . անճագ քէնտիլէրինէ թէպլիղ իտէճէյիմ սէօզ պիւս պիւթիւն չախսի պիր

մէսէլէյէ այիտ օլտըղընտան , եալընըզ քէնտիլէրի հուզուրընտա իֆատէի հալ իտէպիլիրիմ .

Սալվատօր՝ Ռօմանըն սէօյլէյէճէյի սէօզիւն եալընըզ քէնտիլէրինէ այիտ օլտըղընը մէրգումըն պագըշընտան քէշֆ իտէրէք , Սիլվիայը պաղչէնին պալօյա թախսիս իտիլմիշ օլան գըսմընա կէօթիւրտիւ , վէ պատէհու կէլիպ արգատաշընը պուլարագ , վէ թէնհա պիր մահալէ չէքիլէրէք .

— Նէ՞րէտէն կէլտիյինի վէ օն պէշ կիւնտէն պէրու նէ՞ եափմըշ օլտըղընը անլայապիլի՞ր միյիմ . – տէտի .

Ռօման . – Ա՛հ , տօսթըմ , պաշըմա կէլէն հալլէրի սանա սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէմէյօրըմ .

— Պէն անլատըմ , պու օն պէշ կիւն զարֆընտա սէն էքսատէն տըշարը չըգմատըն , տէյի՞լ մի .

— Էվվէ՛թ .

— Գումար օյնատըն , տէյի՞լ մի .

— Էվվէ՛թ .

— Բէք չօգ ագճէ ղայպ իթտին , տէյի՞լ մի .

— Էվվէ՛թ , լաքին գապահաթ սէնտէ տիր . պէնի նիչին պըրագըպ կիթտին . պէն եալընըզ գալըրսամ , ճանըմ սըգըլըր , վէ էյլէնմէք իչին գումար օյնարըմ . լաքին պաշըմա կէլէն հալ՝ պունտան պէօյլէ պէնիմ իչին պիր տէրսի իպրէթ օլաճագ տըր .

— Պու սէօզլէրի բէք չօգ տէֆալար այըղընտան իշիթմիշիմ տիր , լաքին եինէ ագլըն պաշընա կէլտիյի եօգ . նէ՞ գատար չէյ ղայպ իթտին պագալըմ .

— Իքիկիրմի իքի պին ֆրանք գատար .

— Իքիկիրմի իքի՞ պին ֆրանք մը . . . նէ՞ սէօյլէյօրսըն , պիզի պաթըրմայը չէյթանա ա՞հտ մը իթմիշսին .

— Պէն տէ իգրար իտէրիմ քի պու տէֆաքի զիյանըմ բէք բիւյիւյէթլի տիր . լաքին սէն տէ պիլիրսին քի կէրէք գումարտա վէ կէրէք մուհարէպէտէ ինսան պիր սէնէլիք զիյանընը պիր սանիյէ զարֆընտա չըգարապիլիր .

— Տէմէք քի գումար օյնամագտան ֆարիղ կէլմէք իսթէմէյօրսըն .

— Ղայպ-իթտիյիմ մէպլաղը գազանմաղա նի՞չին ճէհտ իթմէյէճէյիմ ։

— Ա՛հ, պիւթիւն գումարպազլարըն ճէհէննէմին տիպի-նէ կիրմէլէրինի նէ՛ գատար արզու իտէրիմ պիլի՞ր միսին, Ռօ-մէն ։

— Պու արզու ֆէնա տէյիլ. լագին ուֆագ պիր միւլա-հազա տէրմիյան իթմէքլիյիմէ միւսաատէ իտէ՞ր միսինիզ ։

— Սէօյլէ պագալըմ ։

— Էկէր եանըլմայօրսամ, մարքի տը Բուրրիէրին սէրվէ-թի հէր իքիմիզէ այիտ օլաճաղընը պիր գաչ տէֆալար սէօյ-լէմիշ իտին ։

— Հա՛յ հա՛յ ։

— Պուրայա կէլէլիտէն պէրու, պէն գումարտա թախ-մինէն իքի խիւզ պին ֆրանք գատար պիր մէպլաղ ղայպ իթ-տիմ. լագին աաքիրի միլիյէ թապուրընըն թէչքիլի, պար-կիր, արապա վէ սաիրէ իչին սէնին սարֆ իթտիյին աղճէ պու մըգտարը աշըպ թաշմա՞զ մը զաննիտիյօրսըն ։

— Լագին տօսթըմ, պէն սէնին ղայպ իթտիյին աղճէյի աճըրմայօրըմ. սէնին աթվար ու հարէքեաթընըն հասըլ իտէ-ճէյի սու-ի թէէսիրի մուճիպի թէէսսիւֆ կէօրիւյօրըմ. պիր միւտիրի ումուրըն պէօյլէ ճէսիմ աղճէլէր ղայպ իտէճէյինէ հիչ քիմսէ ինանամազ. հաթթա սէնին պիր տօլանտըրըճը վէ պէնիմ տախի պիր պուտալա օլտուղումը խաթըրլարտան կէչէ-պիլիր ։

— Սէօյլէտիյին սէօզ բէք տօղրու տըր. լագին պէօյլէ մուճպիր պիր ուզուլյա ւալէպէ իթմէնին չարէսինի պանա կէօսթէր, րէճա իտէրիմ ։

— Տինլէ, տօսթըմ, պուլընտուղումուզ մէվգըըն նէ՛ տէ-րէճէ նազիք օլտուղունը պիլիրսին. էն քիւչիւք պիր վագըա՝ ճինայէթըմըզը կիզլէյէն բէրտէյի եօգ արը գալտըրապիլիր. սէնին կիթտիյին գումարխանէլէր էն քէօթիւ աատամլար խա-թաղը օլտուղընտան, կիւնիւն պիրինտէ պիրիսի թէսատիւֆ ի-տիպ տէ սէնի թանըմասը իհթիմալտէն պայիտ տէյիլ տիր ։

— Տօղրուսը սէն բէյղամպէր կիպի իխթիխրաճաթտա

պուլունըյօրսըն, նասիհաթլարընը տինլէյէճէյիմի վաատ իտէ-րիմ ։

— Պու տէֆա օյուն վարընը թութմագլըղըմը արզու իտէրիմ ։ Տէմէք քի իշ գարարլաշտը. պունտան պէօյլէ ար-թըգ գումար օյնամայաճագսըն տէյի՞լ մի ։

— Խայըր, ղայպ իթտիյիմ մէպլաղը գազանմազլըղըմա միւսաատէ էթ. օնտան սօնրա օյուն մասասընա, քեաղըտլա-րա վէ զարլարա միւէպպէտէն վէտա իտէրիմ ։

— Սէվկիլի տօսթըմ. պէօյլէ պօշ իւմիտլէրէ գափըլմագ քեարը աագիլ տէյիլ տիր. զիրա պու իւմիտլէր աճըրգտան էօլմէք իսթէմէյէն գումարպազլարը նիհայէթ գաթըլ նէֆս իթմէյէ սէվգ իտէր ։

Սիլվիա՝ խանէսինտէ միւսաֆէրէթէն իգամէթ իթմէքտէ օլտուղու գաթըն զէվճէսի նէզտինէ կիթմիշ օլտուղունտան, մէր-գումէ իլէ պիր գաչ տագըգա գօնուշտուգտան սօնրա այրըլ-մըշ, վէ հէր պիր աղաճ արգասընտա կիզլէնէրէք, Սալվա-տօր իլէ Ռօմէնըն պուլունտուգլարը սըգ պիր օրմանճըղա վա-սըլ օլմուշ, վէ անլէրին սէօյլէյէճէքլէրի սէօզլէրին քեաֆ-ֆէսինի տէ իշիտէպիլէճէք տէրէճէտէ եագըն պիր եէրտէ տուրմըշ ըտը ։

Սալվատօր պիր գաչ տագըգա սիւգիւթ իթտիքտէն սօն-րա, իլավէի մէգալ իլէ.

— Ազիզիմ Ռօմէն, պու չէյ ուզուն միւտտէթ տէվամ իտէմէզ. Պուրայա կէլէլիտէն պէրու, իքի խիւզ պին ֆրանգ-տան զիյատէ պիր մէպլաղ ղայպ իթտին. պու սուրէթի մա-յիշէթ պիր գաչ սէնէ տահա իմթիտատ իտէճէք օլուրսա, պիզ պիւթիւն պաթաճաղըմըզ վէ թէքրար էսքի սէնաաթը-մըզա պաշլամաղա մէճպուր օլաճաղըմըզ տէրքեար տըր ։ Պի-նաէն ալէյհ, պիր պիրիմիզտէն այրըլմալըյըզ. էն մինասիպ թէտպիր պու տըր. պունտան տահա ագըլանէ պիր գարար իթթիխազ իտէմէյիզ ։

Ռօմէն. — Վա՛յ պէնի թէրք իթմէ՞ք մի իսթէյօրսըն ։

— Էկէր հարէքեաթընը թէպտիլ իթմէյէճէք օլուրսան, սէնտէն այրըլմաղլըղը գաթիյէն գարարլաշտըրըրմըշըմ տըր ։

Սանա սէօյլէմիշ օլտըղըմ վէճհիլէ , ազաճըգ տա Բարիստէ իգամէթ իթմէք ֆիքրինտէ պուլունտըղըմտան , օրատա թէ-ահսի մէսքէն իթմէք իչին լազըմ օլան ազճէյի՝ Բուրրիէր ֆամիլեասը էմլագ վէ ազարը հիսասընա մահսուսէն իսթիգ-րազ իթմէք նիյէթինտէյիմ. էհէր արզու իտէրսէն , պիզէ գալան էմլաքտան սէնէվի հիսսէնէ տիւշէն մէպլաղը տա սա-նա թախսիս իտէյիմ:

— Խայր , պանա հիչ պիր շէյ լազըմ տէյիլ. եինէ էվ-վէլքի կիպի գալալըմ. սէն տէ պիլիրսին քի պէն սէնտէն այ-րըլամամ:

— Բէք էյի , մատամ քի պէնտէն այրըլմազ իսթէմէյօր-սըն , պիրլիքտէ գալալըմ. Լաքին պու կիւնտէն իթիպա-րէն գասանըն անահթարընը պանա թէսլիմ իտէճէքսին . հաթ-թա գումար օյնամագ իչին , կէլիպ պէնտէն ազճէ իսթէմէյէ-ճէքսին . եէմին իտէրիմ քի պիր մանկըր վէրմէմ , պիլմիշ օլ:

— Վէրմէ , ճանըմ նէ՞ չըգար . պէն իսթէմէյէճէք օլուր-սամ , բարա թէտարիք իտէ՞մէզ միյիմ զանն իտիյօրսըն . բէք էյի , սէնին տէտիյին կիպի օլսուն . զէման բէք չօգ չէյ հա-բար : Պունտան պաշգա , արթըգ գումար օյնամամազա գա-րար վէրմիշիմ տիր :

— Եօյլէ իսէ , արամըզտա հիչ պիր իխթիլաֆ գալմատը: Ազաճըգ տավէթլիլէրիմիզէ մէշղուլ օլմագ իւզրէ սէնտէն այ-րըլմագ լազըմ տըր . պէնիմ տաիրէմտէ պէնի պէքլէ :

Սիլվիա՝ պիր ազաճըն արգասընտա կէզլէնմիշ օլտըղըն-տան , մանքի տը Բուրրիէր իլէ Ռօման արասընտա ճէրէյան իտէն մուհավէրէնին սօնունը տինլէմիշ , վէ պու մուհավէրէ նէթիճէսինտէ՝ մէրգումուն իքի քիշի արասընտա պիր էսրար պուլունտըղընը քէշֆ իթմիշ իտի . Ֆագաթ պու էսրար նա՞սըլ շէյ իտի . իշթէ Սիլվիա պուրասընը անլամագ իսթիյօրտու . հաթթա օլանճա ղայրէթինի սարֆ իթթիյի հալտէ ղապթ իտէմէմիշ օլտըղը պիր էօքսիւրիւք մէրգումունըն նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմէմիշ օլսայտը , էսրարը մէզքիւրէնին նա՛սըլ շէյ օլտըղընը անլայաճագը իհթիմալտէն պայիտ տէ-յիլ իտի :

Ռօման բարմագընըն ուճըյլա Սիլվիանըն պուլունտըղը մա-հալի կէօսթէրէրէք , եավաշ սէտա իլէ .

— Շուրատա պիրիսի տուրմըշ պիզի տինլէյօր . — տէտի , վէ Սալվատոր գէզալիգ եավաշ սէտա իլէ .

— Պէրէքէթ վէրսին քի քէնտիմիզի թէհլիքէյէ տիւշիւ-րէճէք հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէտիք . — տէյու ճէվապ վէրտի :

Սիլվիա՝ մարքի իլէ Ռօմանըն հարէքէթլէրինտէն քէնտի-սինին օրատա պուլունտըղընը անլամըշ օլտուգլարընը քէշֆ ի-տէրէք , վէ պաղչէնին օ գըսմընա աչըգըն թէճէսսիւս իթ-մէք նիյէթիյլէ կէլմիշ օլտըղընը պէլլի իթմէք իսթէմէյէրէք , օլտըղը եէրի թէրք իյլէտի , վէ Սալվատորըն եանընա կիտէրէք .

— Վա՛յ , մօսիէօ մարքի , սիզ պուրատա՞ մը սընըզ , տօղ-րուսը պաղչէնին պու թէնհա մահալլինտէ սիզէ թէսատիւֆ ի-տէճէյիմի ասլա մէմուլ իթմէզ իտիմ. — տէտի :

Սալվատոր տուտագլարընը ըսըրարագ , քէնտի քէնտինէ .

— Ա՜հ , եըլա՜ն , պիզի կէօզէթլէյօրտըն հա՛. — տէյու մըրըլտատըգտան սօնրա , գօլընը Սիլվիայա թագտիմ իտէ-րէք , իլավէի մէգալ իլէ .

— Մատամ մարքիզ , սէօզիւմէ իթիմատ իտինիզ քի պէն-տէնիզ տախի սիզի կէօրէրէք բէք զիյատէ մէսուտ վէ պախ-թիյար օլտում. — տէտի :

Ռօման՝ արգատաշը իլէ իշպու տիլպէր գատըն արասըն-տաքի միւնասէպաթը աչըգանէտէն հէնուզ խապէրտար օլ-մատըղը ճիհէթլէ , պիրտէն պիրէ հագիր վէ նէզաքէթբէրվէր պիր մայէթ մէմուրը քիավէսինի թագընմըշ օլտըղընտան , Սալ-վատօր գըսա վէ ատէթա ամիրանէ պիր սէտա իլէ մէրգումա խիթապէն .

— Արթըգ սիզին իշինիզ պիթմիշ տիր , կիտէպիլիրսինիզ. — տէտի :

Ռօման էֆէնտիսի հուզուրընտա ըզհարը թէվազու իթ-տիքտէն սօնրա , Սիլվիա իլէ Սալվատորը եալընըզ պըրագա-րագ , չէքիլիպ կիթտի :

Սալվատոր մաշուգէսի իլէ եալընըզ գալընճա , մէրգու-մէյէ խիթապէն .

— Պիզի տինլէյօրտընըզ, տէյի՛լ մի. — տէտի։

Սիլվիա. — Եանըլըյօրսընըզ, մօսիէօ մորքի, հէմ բէք զիյատէ եանըլըյօրսընըզ։

— Նի՞չին կիզլէյօրսընըզ, պէն սիզի կէօրտիւմ. չու ա-ղաճըն արգասընտա սագլանմըշ ըտընըզ։

Սիլվիա. — Ֆարզ իտէլիմ քի էօյլէ պիր չէյ վուգու-պուլմըշ օլսուն, պէնի թէքտիր իթմէյէ նէ՞ հագգընըզ վար։ Սիզ պէնճէ մէճհուլ օլան պիր թագըմ թէտպիրլէր իթթի-խազըյլա, պանա թէալլիւգի պուլընան էսրարը քէշֆ իթմէ-յէ մուվաֆֆագ օ՛լմատընըզ մը։ Շու հալտէ, պէնիմ տախի սիզէ թէալլիւգի պուլընան էսրարը անլամագ իւզրէ պու հա-րէքէթտէ պուլընմամա նի՞չին միւսաատէ իթմէյօրսընըզ։ Մա-մաֆիհ, մէրագ իթմէյինիզ, պէն հիչ պիր սէօզիւնիւզիւ ի-շիթմէտիմ, հիչ պիր սըրրընըզը տույմատըմ։

Սալվաթոր տիք տիք Սիլվիանըն եիւզիւնէ պագտը. մէր-գումէնին էֆքեար վէ միւլահազաթընը կէօզլէրինտէն օգու-մագ իսթէյօր կիպի կէօրիւնմէքտէ իտի։ Սիլվիա սուրէթինի թէպտիլ իթմէքսիզին պու պագըշլարա թէհամմիւլ իյլէտի, վէ պատէհու լաթիֆ պիր թէպէսսիւմէ.

— Ֆարզ իտէլիմ քի հագգընըզտա պիր մալիւմաթ ալա-պիլտիմ, պունտան սիզճէ նէ՞ ֆէնալըգ հասըլ օլապիլիր. ա-րամըզտա պիր աշնայէ ագտ ի՞թմէտիք մի։ Պու աշնայէ-նին չէրայիթինէ սիզ տէ պէնիմ կիպի րիայէթ իտէճէք օլուր-սանըզ, հէր նէ՛ տախի վուգու պուլսա սիզի էլէ վէրմէյէճէ-յիմի վատ իտէրիմ։

— Բէք էյի, լաքին ազաճըգ տա միւսաֆիրլէրին եանընա կիտէլիմ. ղայպուպէթիմիզ նազարը տըգգաթը ճէլպ իտէ-պիլիր։

Թաամտան էվվէլ վուգուի մուգարրէր օլան ֆիշէնկ օ-յունլարընըն վագթը կէլմիշ օլտըղընտան, տավէթլիլէր պէօ-յիւք պիր սապըրսըզլըգլա խանէ սահիպինէ պէքլէմէքտէ իտի-լէր. Թամ պու սըրատա Սալվաթոր զուհուր իյլէտի, վէ պիր իքի տագըգա գատար ղայպուպէթ իթմիշ օլտըղընտան տօ-լայը աֆվ տիլէտիքտէն սօնրա, Սիլվիա ֆիշէնկ օյունլարընըն

պաշլամասը իշարէթինի վէրտի. պունըն իւզէրինէ րէնկեա-րէնկ ֆիշէնկլէր հավալարա սալտըրըլտը, վէ պաղչէնին էն գարանլըգ ճիհէթլէրի պիլէ նուրլարա պիւրիւնտիւ. հավա ֆիշէնկլէրինին սօնընճը գըզըլճըմլարը սէմանըն գօյու զէմինի ալթընտա սէօնիւպ պիթինճէ, տավէթլիլէրին քեաֆֆէսի թա-ամ սալասընա կիթտիլէր, վէ միւքէլլէֆ պիր զըյաֆէթտէ հազըր պուլընտըլար։

Թաամ խիթամ պուլտուգտա, հուզզար՝ կէօրտիւքլէրի հիւսնիւ գապուլիյէթտէն տօլայը մարքի տը Բուրրիէրէ ար-զը չիւքրան իտէրէք, գօնագտան մուֆարագաթ իթտիլէր. պունլարըն էսնայի հարէքէթինտէ, սապահըն իլք այտընլըղը ուֆուգտա զուհուր իթմէյէ պաշլամըշ ըտը։

Սիլվիա տախի խանէսինտէ իգամէթ իթմէքտէ օլտըղը գա-թըն զէվճէսիյլէ պիրլիքտէ չէքիլիպ կիթմէյէ մէճպուր օլտու։

Սալվաթոր քէնտի տաիրէսինէ կիրտիքտէ, Ռօմանը օրատա պուլտու։ Ռօման պէօյլէ քիւլլիյէթլի պիր մէպլաղ ղայպ իթ-միշ օլտըղընտան տօլայը բէք զիյատէ հիտտէթլէնմիշ իտի. պիլ խասսա հարէքեաթը վագըասընտան տօլայը պագը չիւպ-հէլէր ույանտըրմըշ օլտըղը իչուն էսէֆ իթմէքտէ իտի։

Սալվաթոր իչէրի կիրինճէ, մէրգում էլինի անա ուզաթ-տը վէ Սալվաթոր տախի պունը էլլէրի իչինէ ալըպ սըգտը։ Պունլար պիր պիրլէրիյլէ թէքրար պարըշմըշ օլտըգլարընտան, Սալվաթոր՝ Սիլվիա իլէ նասըլ իւլֆէթ բէյտա իթմիշ օլտըղը-նը մէրգումա հիքեայէ իթտիյի կիպի, ֆիրարի արգատաշլարը Սէրվինիէնին Թուլոն բանկասընտա պահս իթմիշ օլտըղը ագթըրիս պու գատըն օլտըղընը վէ մէրգումէ չիմտի քէնտի մաշուգէսի օլմըշ իտուկինի պէյան իյլէտի։ Ռօման՝ պու գա-տըն իլէ օլան միւնասէպաթընտա ֆէվգ էլ ատէ իհթիյաթլա հարէքէթ իթմէսինի Սալվաթորա թավսիյէ իթտիքտէն սօն-րա, պու աշգ ու մուհապպէթին քէնտի տօսթլըղընը իխլալ իտէճէյինտէն գօրգմագտա օլտըղընը տէրմիյան իյլէտի. Սալվաթոր արգատաշընը էզհէր ճիհէթ թէէմին իթտիքտէն սօնրա, պիր գաչ սաաթ գատար իսթիրահաթ իթմէք իւզրէ պիր պիրլէրինտէն այրըլտըլար։

Սալվատոր՝ Բարիստէ եէրլէշմէք իչուն լազըմ օլան մէպլաղը թէտարիք իթմէք իւզրէ իճրա իթտիյի թէշէպպիւսաթտա նաիլի մուվաֆֆագիյեթ օլմըշ ըտը. շու գատար քի հէր իւմիտին խարիճինտէ օլարագ, Բուրրիէրտէ պիր գաչ կիւն զիյատէ գալմաղա մէճպուրիյեթ էլ վէրտի։

Նիհայէթ Ռոման իլէ պիրլիքտէ եօլա չըգտըլար, վէ էվվէլճէ գարարլաշտըրըլմըշ օլտուղու վէճհլէ, Սիլվիա իլէ Վալանսատա վագը Բօսթա օթէլինտէ պուլուշտուգտան սօնրա, տէօրթ պարկիրլի պիր արապայա բինէրէք Բարիսէ ազիմէթ իթտիլէր։

——

11

ՃԻՆԱՅԷԹ ԵՕԼՈՒ

Մարքի տը Բուրրիէր շաշաալը պիր մէվգը իհրազ իթմիշ օլտուղունտան, կիւզէլ պիր իրատը սէնէվի վէ բարլագ պիր մէսլէք սայէսինտէ, մէսուտանէ վէ նամուսքարանէ պիր էօմր կէչիրէպիլիր իտի։

Լաքին տամահ վէ տէպտէպէ հագգընտաքի մէյէլանը փէվգ էլ ատէտի, Ռոմանը թանկթը հիւքմիւնէ ալմըշ օլան գումարպազլըգ ատէշը վէ Սիլվիանըն մէսարըֆաթը մէճնունանէսի՝ նիհայէթ իւլ էմր պէօյլէ պիր ֆէլաքէթի մուճիպ օլաճագ իտի։

Ռոման՝ Սալվատորտան ալմըշ օլտուղու էլլի պին ֆրանք իլէ գումար օյնամագ իւզրէ Պատէնէ կիթմիշ օլտուղունտան, պիր բարասըզ ավտէթ էյլէտի. մէպլաղը մէզգիւրու պիր գաչ կէճէ զարֆընտա ղայպ իթմիշ իտի։ Մէրգում Բարիսէ վասըլ օլուր օլմազ տէրհալ արգատաշընըն գօնաղընա կիթտի, վէ

Սալվատոր մէրգումըն կէրէք չէհրէսինտէն վէ կէրէք գըյաֆէթինտէն իւմիտլէրինին պօշա չըգմըշ օլտուղունու քէշֆ իտէրէք, իսթիհզաքեարի պիր սուրէթտէ.

— Էյ, նէ՞ խապէրին պագալըմ, գալիպա միլիօնլար սահիպի օլարագ ավտէթ իտիյօրսըն. – տէտի։

Ռոման. –(Էլինի պօշ ճէպլէրինէ վուրարագ.) Նէ՞ կէզէր . . . ճէպտէ պիր մանկըր գալմայընճայա գատար օյնատըմ վէ պիր բարասըզ ավտէթ իտիյօրըմ։

— Կէօրիւյօրսըն ա՛, պու սօն թէճրիւպէնին տախի էվվէլքիլէրլէ հէմհալ օլաճաղընը պէն սանա սէօյլէմիշ իտիմ. հագգըմ եօ՞գ մը ըմըշ։

— (Պիր գօլթուգ սանտալիէսի իւզէրինտէ եէրլէշտիքտէն սօնրա.) Էվվէթ, հագգըն վար ըմըշ, պուրասընը իմքեար իտէմէմ. ֆագաթ էկէր միւսաատէ իտէրսէն, ազաճըգտա ուֆագ թէֆէք իշլէրիմիզտէն պահս իտէլիմ։

Սալվատոր չանը չալտը, վէ խըտմէթքեար իչէրի կիրտիյինտէ, մէրգումա խիթապէն.

— Պագսանա՛, պէնի պիր արայան օլուրսա պուրատա տէյիլ տէյիպ եօլա գօյ. – տէտի։

Խըտմէթքեար. – Մատամ մարքիզ տը Ռօզէլլինին պիր սաաթ գատար կէլիպ զաթը ալիլէրինէ օրմանա կիտէճէյինի պէս պէլլի ունութմըշ օլմալը սընըզ. . .։

Ռոման. – Մօսիէօ մարքի հիչ քիմսէյի, հաթթա մատամ մարքիզ տը Ռօզէլլիյի տախի գապուլ իտէմէզ։

Սալվատոր Ռոմանըն սէօզլէրինի թաստիգ եօլլու պաշըլէ պիր իշարէթ վէրտի։ Խըտմէթքեար էյիլէրէք տըշարը չըգտը։

Սալվատոր արգատաշը իլէ պէրապէր եալընըզ գալընճա, քէլամա պիլ իպթիտար.

— Շիմտի սէրպէսթճէ գօնուշապիլիրիզ. Նէ՛ սէօյլէյէճէքսէն սէօյլէ. սէնի տինլէյօրըմ. – տէտի։

Ռոման. – Էօյլէտէն պէրու պէ՛ն էլ խալգ միւթէտավիլ օլան տարպը մէսէլլէր արասընտա պիր տարպը մէսէլ վար տըրքի, անըն հագըգաթը հիչ պիր վագթ չիւպհէ գալտըրմազ։

— Հա՞նկըսը պու։

— Գարշըմըզտաքինին կէօզիւնտէքի սաման չօփընը կէօրիւրիւզ տէ քէնտի կէօզիւմիւզտէքի պէօյիւք տիրէյի կէօրմէյիզ։ Պէնիմ գումար օյնամաղա հագգըմ օլմատըղընը, վէ էկէր պու հալի տէվամ իտէճէք օլուրսամ, մալիք օլտըղըմըզ սէրվէթի քիւլլիյէն մահվ իտէճէյիմի պանա սէօյլէյօրսըն, տէյի՞լ մի։

— Հագգըմ եօ՞գ մը տըր։

— Հագգըն եօգ տըր տէմէյօրըմ. շուրասընը անլամագ իսթէրիմ քի սէն պէնի իլզամա կէթիրէճէք գատար քէնտինի ագըլլը՞ մը զաննն իտիյօրսըն։

— Գումար օյունընտա իքի սէնէ զարֆընտա իքի եիւզ էլլի պին ֆրանք պէն զայի իթմիշ օլսայըտըմ, քէնտիմի տէր հալ թէլէֆ իտէր իտիմ զաննն իտէրիմ.

— Սէն պէնիմ սիւալիմէ ճէվապ վէրմէյօրսըն. պէն սանա սէօյլէյօրըմ քի սէն պէնի իլզամա կէթիրէճէք գատար քէնտինի ագըլլը՞ մը զաննն իտիյօրսըն։

— Ֆիլ հագիգա Սողոմոն գատար ագըլլը տէյիլիմ. լաքին սէնին գատար տա տիվանէ տէյիլ իմ զաննն իտէրիմ.

— Տարպը մէսէլլէրին հէր վագթ հագգը վար տըր։

— Լաքին, Ալլահ աշգընա օլսուն, շու տարպը մէսէլլէրին եագասընը պըրագըլըմ. սէօյլէ պագալըմ, սէօզիւնիւ նէ՞րէյէ պաղլայաճագսըն. պու մուգատտէմէյի աչմագտան մագսատը՞ն նէ տիր։

— Մագսատըմ՝ սէնին տախի պէնիմ գատար տիվանէ օլտըղընը իսպաթ իթմէքտէն իպարէթ տիր։

— Սէօյլէ պագալըմ։ Սէնի տինլէյօրըմ։

— Մարքի տը Բուրրիէր ախրէթ թէզքէրէսինի ալտըղը զէման, պիզէ սէնէվի ալթմըշ պին ֆրանքլըգ իրատ պըրագտը, տէյի՞լ մի։ Պու իրատ կիւզէլ պիր մէպլաղ օլտըղընտան, սէնէտէ օթուզար պին ֆրանք սարֆ իտէրէք հէր իքիմիզ տէ մէսուտանէ պիր էօմր կէչիրէպիլիր իտիք, տէյի՞լ մի։

— Հա՛յ հա՛յ։

— Լաքին պէն գումար օյնայըփ պու սէրվէթին պիր գըսմընը մահվ իթտիմ, տէյի՞լ մի։

— Պիր գըսմը քիւլլիսինի տէմէյէ ութանը՞յօրմըսըն. իքի սէնէ զարֆընտա իքի եիւզ էլլի պին ֆրանք զայի իթտին։

— Էվվէ՛թ, հագգըըզ օլտըղըմը իգրար իտէրիմ. իշին սօնընը տիւշիւնմէյէրէք պիր չէյ տիր եաբտըմ. լաքին մատամ քի պէնիմ հիսապըմ կէօրիւլտիւ պիթտի, աղաճըգ տա սէնին հիսապընա պագալըմ։

«Բուրրիէր գօնաղընըն թամիրաթ վէ մէֆրուշաթը իչին գըրգ պին ֆրանք սարֆ իտիլտի. ատաքիրի միլլիյէ թապուրընըն թէշքիլի վէ մուսիգի ֆըրգասը իչին տախի օն պին ֆրանք մասրաֆ օլտու. պու իքի չէյտէն մահզա զիքր իթմիշ օլմագ իչին պահս իտիյօրըմ. վէրտիյին զըյաֆէթլէր, ֆիշէնկ օյունլարը վէ սաիրէ իչին եիկիրմի պէշ պին ֆրանք սարֆ իտիլտի. էվին, աթլարըն, արապալարըն, ուշագլարըն եիւզ էլլի պին ֆրանքա մալ օլտը. մատամ մարքիզ տը Բօզէլլինին Շանզ-Էլիզէտէքի գօնաղը, աթլարը, արապալարը, ուշագլարընըն ալթուն չէրիտալի էլպիսէլէրի, գըրմըզը գաթիֆէ եէլէքլէրի վէ տիզլիքլէրի իչին եինէ եիւզ էլլի պին ֆրանք մասրաֆ կիթտի. պիւթիւն պու մէսարըֆաթըն մէճմուը թագրիպէն իւչ եիւզ եէթմիշ պէշ պին ֆրանք էտէր։ Տօղրու տէյի՞լ մի։

— Թէէսսիւֆ օլունուր քի բէք տօղրու տըր։

— Տէմէք քի իրատըմըզտան պաշգա ալթը եիւզ պին ֆրանքտան զիյատէ պիր մէպլաղ սարֆ իթմիշիզ տիր, վէ շիմտի պիզէ անճագ օթուզ պին ֆրանք գատար պիր իրատ գալմըշ տըր քի, պունըն օն պէշ պինի պէնիմ, օն պէշ պինի տէ սէնին տիր. պու գատար իրատ ազ տէյի՞լ մի տիր։

— Շիւպհէսիզ, լաքին նէ՞ չարէ... պունընլա իքթիֆա իթմէյէ մէճպուրըզ։

— Պէն արթըգ սուրէթի գաթիյէտէ եէմին իթտիմ. պունտան պէօյլէ գումար մասասը իւզէրինէ պիր բարա գօյմայաճաղըմ. պու եէմինիմ ֆէնա՞ մը։

— Բէք էյի, տօսթըմ, բէք էյի։

— Արթըգ պուրատա գալմայըփ Բուրրիէրէ ավտէթ իտէճէյիզ, վէ սէն տէ օ պիր թագըմ խայալաթը չէօհրէթ ճու-

յանէնտէն վէ էթրաֆընը իհաթա իթմիշ օլտըղըն տարաթ վէ տէպէտէպէտէն ֆէրաղէթ իտէճէքսին . պիր պիրլէրինի սէվէն իքի քիշի իչին պիր գուլիպէտէն , պէրրագ պիր ըրմագտան , մէյվէ աղաճլարընտան վէ սաաթ ռէնքպէրլէրտէն պաշգա պիր շէյ լազըմ օլմատըղընը մաշուգէնէ անլաթաճագսըն ։

— Նէ՞ սէօյլէյօրսըն , Ռօմա՛ն , պէնի խաթիրճզայա՞ մը ա-լըյօրսըն ։

— Խայր , տօսթըմ , սէնի թէէմին իտէրիմ քի , պաշըմա կէլէն հալլէր պէնի բէք ճիտտի միւլահազալարա սէվք իթտի , վէ շիմտի քէօյտէ կէչիրիլէճէք էօմրտէն տահա խօշ , տահա սաատէթպախշ , պիր էօմր օլմատըղընը հըսս իտիյօրըմ ։

Ռօման օւտըղը ճէրտէն այաղա գալգըպ , հիքեայէմիզին պաշլանղըճընտա նագըլ իթմիշ օլտուղումուզ օտա տէրունինտէ կէզինմէյէ վէ պիր պէսաթէնին նազարաթընը թէզյինի իթ-մէյէ պաշլատը ։

Ռօմանըն արգասընտան Սալվատօր տախի այաղա գալ-գարագ .

— Լաքին սէն տիվանէ՞ մի օլտըն , խաճա՛ ։

— Տիվանէ օլաճագ նէ՞ վար . տէմէք քի սէն Բուլվիէր քէօյլիւնէ ալտէթ իթմէյի մուվաֆըգ մասլահաթ կէօրմէյօր-սըն , վէ մաշուգէնին Շանզ-Էլիզէտէքի խանէսինի , աթլարընը արապալարընը , ուշագլարընը տա էլ մէճնունիյէ թէրքէ սանա բէֆագալթ իտէճէյինի զանն իթմէյօրսըն , էօյլէ՞ մի . օ հալտէ պէնիմ վէրմիշ օլտըղըմ ռէմին տախի էվվէլքի ռէ-մինլէրէ պէնզէյէճէք տիր ։

— Օ հալտէ նէ՞ եարմալը ։

— Պէնի տինլէ՛ , հէր նէ գատար իքիմիզին տէ մէյլիյաթը այրը այրը իսէ տէ , պունլարըն նէթիճէլէրի պիր տիր . իքիմի-զին տէ ռուրիւտիւյի ռօլ պիր նէթիճէյէ չըգաճագ տըր . պախթըն էլինտէն գուրթուլմագ իչին սարֆ իտէճէյիմիզ ղայրէթին պիհուտէ օլաճաղընտան էմին իմ . պինաէն ալէյհ , պիզիմ իչին ագըլանէ պիր թէտպիր վար ըսա , օ տա՝ թապի-յաթըմըզըն իճապաթընա թապի օլմագ վէ քէմալը թէսլիմի-յէթլէ նէթիճէյի անգայէ պէքլէմէքտէն իպարէթ տիր ։

— Զաթէն ուզուն միւտաէթ պէքլէմէյէ մէճպուր օլ-մայաճաղըզ . նէթիճէի ահվալ սէնին զանն իթտիյինտէն տա-հա չաբուգ ռէթիչէճէք տիր ։ Նագտ ագճէ թէտարիք իթմէք իչին Բուլվիէրտէքի չիֆթլիքլէրին էքսէրիսինի թէրհին իթմէ-յէ մէճպուր օլտում . շիմտի պէնտէ օն պին ֆրանք անճագ գալմըշ տըր . վէ իթիպարտան տուշմէք իսթէմէզսէմ , պու այըն նիհայէթինտէ կէրէք պէնիմ վէ կէրէք Սիլվիանըն պօրճ-լարընը թէէտիյէ իթմէյէ մէճպուր ըմ ։

— Պու մարքիզ տը Ռօզէլլինին հիչ սէրվէթի եօ՞գ մը ։

— Քէնտիսիյլէ իւլֆէթ բէյտա իթտիյիմ զէման , սէրվէ-թինի պիւս պիւթիւն չիւրիւթմիւշ իտի ։

Ռօման իլէ Սալվատօր արասընտա ճարի օլան մուհավէրէ պու մէրքէզտէ իքէն , օտա գարուսը պիրտէն պիրէ աչըլտը . Սալվատօր խըտմէթքեարա հիչ քիմսէյի գապուլ իթմէյէճէ-յինի պէյան իտէրէք հէր քիմ օլուրսա օլսուն ռօլա գօյմասը-նը թէնպիհ իթմիշ իտի իսէ տէ , մէրգում Սիլվիայը արգա-սընտա թագըպ օւտըղը հալտէ իչէրի կիրէրէք .

— Մօսիէօ մարքի պէնտէնիզի մազուր կէօրսիւնլէր . մա-տամ մարքիզ միւմանաաթըմա էհէմմիյէթ վէրմէյիպ ճէպ-րէն իչէրի կիրտի . - տէտի ։

Սալվատօր . - Բէք էյի , կիտէպիլիրսինիզ ։

Սիլվիա . - Աֆվ իտէրսինիզ ամմա , սիզ սէօզիւնիւզտէ սատըգ տէյիլ իմիշսինիզ , մօսիէօ մարքի . պու կիւն պէնիմ-լէ օրմանա կիտէճէյինիզի տիւն վատ իթտինիզ , վէ պու կիւն վատընըզը իֆթար իթմէյէ կէլտիյիմտէ , պուրատա օւմատը-ղընըզը խըտմէթքեար վասըթասըյլա պանա պիլտիրտիյօրսընըզ . պու մուվաֆըգ նէզաքէ՞թ մի տիր ։

Սալվատօր . -Սէօզիւմէ իթիմատ իտինիզ քի , մատամ . . . ։

Սիլվիա . - Պու հարէքէթինիզտէն տօլայը սիզէ աֆվ ի-տէրիմ . լաքին սիզի Մ . Լըպրէօն իլէ պիրլիքտէ պուլտուղըմ իչին բէք զիյատէ մէմնուն օլտում ։

Ռօման . - (Էսկի պիր խըտմէթքեարա ռաղըշաճագ սու-րէթտէ էյիլէրէք .) Մատամ մարքիզ հազըր աճըզանէմտէ բէք զիյատէ ըզհարը թէվէճճիւհ պույուրըյօրլար ։

Սիլվիա. — (Քէնտի քէնտինէ.) Անլաշըլտը... պու կիւնտէ հիչ պիր չէյ էօյրէնէմէյէճէյիզ։ (Սալվատորա խիթապէն) Էյ, մօսիէօ մարքի, կիտէլի՞մ մի։

Սալվատոր. — Էմրինիզէ մունթազըր ըմ, մատամ։

Պու սէօզլէ միւթէաքըպ մարքի այաղա գալգտը. Սիլվիա իչէրի կիրէրքէն չըգարմըշ օլտըղը շափգասընը թէքրար պաշընա գօյտու, վէ էօպէքիյա ինճէ պէլինէ սարտըղը խաֆիֆ շալ իլէ ումուզլարընը էօրթտիւքտէն սօնրա, Սալվատորա խիթապէն.

— Էյի միւնասէպէթ տիւշտիւ... մատամ քի միւտիրի ումումընըզ պուրատա պուլընըյօր, եարըն պէնտէնիզէ օն պին ֆրանք կէթիրմէսինի քէնտիլէրինտէն րիճա իտինիզ. մօտա թաճիրլէրիմէ, մօտիսթրալարըմա վէ սաիր պիր չօգ եէրլէրէ ազճէ վէրէճէյիմի վատ իթմիշիմ տիր. սէօզիւմիւզէ սատըգ պուլունմայաճագ օլուրսամ, նիհայէթ տէրէճէտէ միւքէտտէր օլաճաղըմ. պու ճիւզի մէպլաղը իլէրիտէ սիզէ թէէտիյէ իտէճէյիմտէն էմին օլապիլիրսինիզ։

Պու թալէպի նակեհանի իւզէրինէ, Սալվատորըն չէհրէսինտէ խօշնուտսըզլըգ ասարը մէշհուտ օլտու. մա մաֆիհ մէպլաղը մէզքիւրու թէէտիյէ իտէճէյինի վատ իթմէյէ տավրանտը ըսա տա, Ռօման՝ Սալվատորըն ահվալը մալիյէսինին նէ՛ մէրքէզտէ պուլունտուղունու պիլտիյինտէն, մէրգումըն ճէվապ վէրմէսինէ մէյտան պըրագմայարագ.

— Մօսիէօ մարքիտէն րիճա իտտիյինիզ խըտմէթի իֆա իթմէք քէնտիլէրինճէ միւմքին օլմայաճագ տըր զանն իտէրիմ, մատամ։ Պուրայա կէլտիյինիզ զէման, խուսուսի հիսապաթըմը քէնտիլէրինէ կէօսթէրմէքլէ մէշղուլ օլույօրտըմ. մօսիէօ մարքի պու կիւնլէրտէ քիւլլիյէթլի ազճէյէ թէէտիյէ իթմիշ օլտուղունտան, գասամըզ շու սըրատա հէման տա պօշ կիպի տիր։

Սիլվիա. — (Սալվատորա խիթապէն.) Մ. Լըպրէօնիւն սէօյլէտիյի սէօզ տօղրու՞ մի տըր, մօսիէօ մարքի։

Սալվատոր. — (Ուզուն պիր ահ չէքէրէք.) Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի բէք տօղրու տըր, մատամ։

Սիլվիա. — Սէրվէթի զամիյէնիզ քեամիլէն թիւքէնտի՞ մի։

Ռօման. — (Կիւլիւմսէյէրէք.) Օ՛հ, քեամիլէն տէյիլ, մատամ. լաքին մօսիէօ մարքի արազիսինին պիր գըսմընը սաթմաղա մէճպուր օլաճագ զանն իտէրիմ։

Սիլվիա թէքրար օթուրտը, վէ Սալվատոր տախի եազը մասասընըն պաշընտա քէնտիսինէ մախսուս օլան գօլթուգ սանտալիէսի իւզէրինէ եըգըլարագ, տէրին միւլահազալարա տալմըշ կիպի կէօրիւնտիւ։ Սիլվիա աշըգընա խիթապէն.

— Միւքէտտէր օլմագ նէյէ՞ եարար... պունըն պիր չարէսինի տիւշիւնմէլի տիր. պու պապտէ սիզճէ իթթիխազ իտէճէք պիր թէտպիր վար ըսա, օ տա՝ սուրէթի մայիշէթինիզի թահտիտ իթմէք, աթլարընըզըն, արապալարընըզըն, ուշագլարընըզըն պիր գըսմընը տէֆ իյլէմէք, վէլ հասըլ խանէնիզին մէսարըֆընը քիւչիւլթմէք լուզումու տըր։ Այնը թէտապիրի պէնիմ սուրէթի մայիշէթիմ հագգընտա տախի իթթիխազ իթմէլիսինիզ։

Սալվատոր. — Նէ՞ սէօյլէյօրսունուզ, մատամ. սուրէթի մայիշէթիմի թահտի՞տ մի իթմէք, աթլարըմըն, արապալարըմըն պիր գըսմընը տէ՞ֆ մի իթմէք. խա՛յր, խա՛յր, պու օլամազ չէյ տիր։ Օ հալտէ հէր քէս հագգըմտա նէ՞ տիւշիւնէճէք. սէրվէթիմ քեամիլէն թիւքէնմիշ օլտուղը գըյաս իտիլէճէք, վէ հէյէթի վիւքէլա րէիսի տախի՝ թալէպ իթտիյիմ մէվքիի վէ մէմուրիյէթի պանա թէվճիհ իթմէքտէն իսթինքեաֆ իյլէյէճէք տիր։

Սիլվիա. — Ֆիլ հագիգա պէօյլէ նակեհանի պիր սուրէթտէ իթիպարտան տիւշմէնիզ կէօրիւլէճէք օլուրսա, պիւթիւն իւմիտլէրինիզ պէրհավա օլաճագ տըր։

Սալվատոր. — Հալ պու քի պու տէհշէթլի կիրտապտան գուրթուլմամ լազըմ տըր։

Սիլվիա. — Ա՛հ, պու տէհշէթլի կիրտապտան գուրթուլմագ իչին պիր ազ էվվէլ կէօրտիւյիւմ չէյլէր սիզտէ պուլունմալը իտի։

Ռօման. — (Քէմալը մէրագլա.) Պիր ազ էվվէլ նէ՞ կէօրտիւնիւզ, մատամ մարքիզ։

Սիլվիա. — Ղայէթլէ գըյմէթտար պիր միւճէվհէրաթ մէճմուասը, խանի էլմասլար, գիւմիւշլէր, կէօք խագութլար, գըրմըզը խագութլար, սարը խագութլար, այնի չէմլէր, ինճուլար վէ սաիրէ կէօրտիւմ։

Սալվատոր. — Էյ պու սէրվէթին սահիպի քիմ իտի։

Սիլվիա. — Զէվճիմ Մ. տը Րօզէլլինին վաթանտաշլարընտան պիրի. պէն պու ատէմի տիւն տիւշէս տը Պոթրէլլինին գօնաղընտա կէօրտիւմ. մէրգում պու սապահ արզը հիւրմէթ վէ ուպուտիյէթ իթմէք իւզրէ պիզիմ էվէ կէլմիշ իտի։

Ռօման. — (Մուհավէրէի վագըա կիթտիկճէ Նազարը տըգգաթընը ճէլպ իտէրէք.) Պու միւճէվհէրլէր պու գատար կիւզէ՞լ մի իտի։

Սիլվիա. — Կիւզէլ տէ սէ՞օզ միւ. ինսանը հայրէթտէ պըրագաճագ տէրէճէտէ գըյմէթտար չէյլէր իտի. օ գըրմըզը խագութլարըն շաշաասը, այնը չէմլէրին ալթուն ըէնկինտէքի բարըլթըսը, կէօք խագութլարըն մաւի ըշըլթըսը վէ գիւմիւշլէրին նէշիւլէյի զանն իտէրսին քի էլան կէօզիւմիւն էօնիւնտէ տիր։

Ռօման. — Մ. տը Րօզէլլինին վաթանտաշը օլան պու զաթ պէսպէլլի Վէնէտիկ չէհրինին էն զէնկին ճէվահիր թաճիրլէրինտէն պիրի տիր։

Սիլվիա. — Եանըլըյօրսընըզ, էֆէնտիմ. պու գըյմէթ թաշլարըն սահիպի թաճիր տէյիլ, պիր ասըլզատէ տիր։ Գոլորէտօ ֆամիլեասընըն իսմի ասըլլարտան պէրի Վէնէտիկ ասըլզատէլէրի տէֆթէրինտէ մուհառրէր տիր։

Ռօման. — Շիւպհէ եօգ քի պու ատէմ պու միւճէվհէրաթը սաթմագ նիյէթինտէ տիր։

Սիլվիա. — Զաթէն Բարիսէ մահզա պու նիյէթ իլէ կէլմիշ տիր. պու միւճէվհէրաթա այրը մուամէլաթըն իֆասընա մէմուր օլան Հայֆէն նամ տէլլալըն տիւքեանընտան չըգտըգտան սօնրա, պանա վիզիթա վէրմէյէ կէլտի։

Ռօման. — Պու էհէմմիյէթլի Բարիստէ օլանճա վարլըգըմըզը ղայպ իթմէմէսինի խալիսանէ արզու իտէրիմ. չիւնքի մէրգում

պիզիմ մօսիէօ մարքի կիպի էվինին գաբուսընը պէօյլէ աչաճագ օլուրսա, իհթիմալ քի պու միւճէվհէրաթը սաթտըգտան սօնրա, արազիսինի տէ սաթմագա մէճպուր օլուր։

Սիլվիա. — Օ՜հ, օ խուսուստա գօրգաճագ պիր չէյ եօգ տըր. Մ. գօնթ տը Գոլորէտօ Թամաքեար հէրիֆին պիրի տիր։ Օթէլ տը Գասթիկլիօնըն էն քիւչիւք պիր տաիրէսինտէ իգամէթ իթմէքտէ, վէ աճի պիր լօգանթատա ատամ պաշընա պէշ ֆրանք իլէ եէմէք եէմէքտէ տիր. պունտան պաշգա Բարիստէ իգամէթ իթմէյէ տէ նիյէթի եօգ տուր։ Լաքին պիզճէ էհէմմիյէթի օլմայան չէյլէրտէն պահս իտէրէք, օրմանըն վագթը կէչմէքտէ օլտըղընը ունուտըյօրըզ։ Կիտէլի՞մ մի, մօսիէօ մարքի։

Սալվատոր. — Էմրինիզէ մունթազըր ըմ, մատամ։

Սալվատոր տըշարը չըգաճագը սըրատա, Ռօման մէրգումը պիր խանա չէքտի վէ պին ֆրանքլըգ պիր գաիմէ իւթէտի. Սալվատոր պու մէպլաղը վէրմէք իսթէմէտիյինտէն, Ռօման.

— Միւսաթէրէհ օլ, տօսթըմ, պու տէֆա պու ագճէ իլէ գումար օյնամայաճաղըմ. սէն կիթ քէյֆինէ պագ վէ միւսաթագպէլ հագգընտա ասլա էնտիշէ իթմէ. պիր գաչ կիւնէ գատար սանա էյի խապէրլէր վէրէճէյիմի մէմնուն իտէրիմ. — տէտի։

Ռօման տէրհալ Բրէնալէր օթէլինէ կիթտի, վէ Գատէնէ ազիմէթ իթմէզտէն էվվէլ օրատա պրագմիշ օլտըղը էշեայը Սալվատորըն խանէսինէ կէօնտէրտիքտէն սօնրա, տըշարը չըգտը վէ օթէլին գաբուսընտա իքի թէքէրլէքլի պիր արապայա բաքիպէն Օրլէան չըմէն տը ֆէր մէվգըֆընա վարըլ օլտու, վէ օրատան իք գաթար իլէ պիլ մուֆարագա, Օրլէանտա վագը Ալթուն-թօբ օթէլինէ էնտի. իշպու օթէլտէն սանտըգլարընը վէ էշեալարընը է՛ն գըսա թարիգ իլէ քէնտիսինէ կէօնտէրմէսինի Սալվատորա եազտըգտան սօնրա, մէքթուպընա չու սուրէթլէ խիթամ վէրտի.

« Սէնտէն թալէպ իթտիյիմ չէյ պէլքի տէ սանա ղարիպ կէօրիւնէճէք, վէ չիմտի պանա այրը կիպի կէօրիւնէն սախ-

թէ խումոէն պաշգա պիր խում թագընմըշ օլտըղըմտան տօլայը թէաճճիւպ իտէճէքսին. լաքին պու թէաճճիւպ՝ խաթէրիլէրիմի կէօնտէրմէքտէն սէնի մէն՝ իթմէմէլի տիր. պէն ագճէ ղայպ իթմէյի պիլտիյիմ հալտէ, գազանմայը տա պիլմէքտէ օլտըղըմը նազարընըզա իսպաթ իտէճէյիմ. պու պապտէ մուվաֆֆագ օլաճաղըմը տախի գավիյէն ումիտ իտէրիմ։

Ռօման խաթէտիյի շէյլէրի ախզ իթտիքտէն սօնրա, այնը թարիգ իլէ Բարիսէ ավտէթ էյլէտի, վէ կէնիշ պիր մանթօյա պիւրիւնմիւշ, պաշընա սիյահ իփէքտէն մամուլ պիր սարղը սարմըշ, վէ շիտտէթլի պիր տիշ աղրըսընա տուչար օլան պիր ատէմ կիպի մէնտիլինի աղզընըն էօնիւնտէ թութմըշ օլտըղը հալտէ, Օթէլ տը Գասթիլիօնա մուվասալէթ էյլէտի.

Պիր տաիրէ իխթիյար իթմէզտէն էվվէլ, խասթէմիզաճ օլտըղընը պէհանէ իթթիխազ իտէրէք, քէնտի տաիրէսինէ գօմշու օլան ատէմլէր քիմլէր օլտըղընը անլամագ իսթէտիյինի օթէլ ուշագլարընտան պիրինէ սէօյլէտի. ուշագ տախի՝ ղայէթ թապիի կէօրինէն պու իֆատէյէ գարշըլըգ 11 նումէրօլու օտանըն քէնտի հալինէ բէք մունասիպ կէլէճէյինի, զիրա 12 նումէրօլու օտա էքսէրիյա եաթմագ իչուն ավտէթ իտէն պիր Իթալիալը ապուգատը թարաֆընտան, 13 նումէրօլու օտա՝ նէզտինէ հիչ քիմսէյի գապուլ իթմէյէն սաղըր պիր գօճա գարը թարաֆընտան վէ ուզէրինտէքի օտա տախի օթէլին քեաթիպի թարաֆընտան իխթիյար խըլընմըշ օլտըղընը պէյան էյլէտի.

Ռօման օն պիր նումէրօլու օտայը թութտը: Մէրգում իրթէսի սապահ օտասընտան չըգտըղը զէման, պիզզաթ Սալվաթօր տախի խանընտան կէչմիշ օլսա, քէնտիսինի թանըյամայաճաղը տէրէճէտէ իտի. Սիյահ սաչլարը գումրալա տէօնմիւշ. սըգ պիր սագալ չէհրէսինին էթրաֆընը ալմըշ, խուգիւ շիշման վէ գըրմըզը օլտըղը հալտէ գայըֆ վէ սօլղուն պիր հալ քէսպ իթմիշ վէ կէօզլէրի տէ պէօյլէ եէշիլ կէօզլիւքլէր իլէ սէթր օլունմըշ իտի. Նիհայէթ օ՛ տէրէճէ խասթէմիզաճ կէօրիւնմէքտէ իտի քի, օթէլին սահիպլէրի՝ պիր խըտմէթքեարըն գօլունա տայանմըշ օլտըղը հալտէ ապարթա-

յա րաքիպ օլտըղընը կէօրտիւքլէրինտէ, քէնտիսինի բէք գիյաթէ աճըտըլար, վէ պու պէտպախթ էճնէպի քէմիքլէրինի Ֆրանսատա պըրագաճաղընը քէնտի քէնտիլէրինէ միւլահազա իթտիլէր.

Լաքին Ռօման էօլմէյի խաթըրընտան պիլէ կէչիրմէմէքտէ իտի. Մէրգում իխթիյար իթմիշ օլտըղը օտայը ինթիխապ իտէճէյի սըրատա օթէլ ուշագլարընտան պիրինէ սօրտըղը մահիրանէ սուալլէր սայէսինտէ, գոնթ տը Գօրրէտօնըն օտասը հա՛նկըսը օլտըղընը խապէր ալմըշ, վէ մէզքիւր օտանըն քիլիտինին գալըպընը ալմագ իչուն մունասիպ պիր ֆըրսաթ պուլտըգտան սօնրա, վագթը լազըմընտա իսթիմալ իտէճէյի ալաթ վէ էտէվաթը իշթիրա իթմէք իւզրէ տըշարը չըգմըշ ըտը.

Մէրգում՝ Բարիստէ խըրսըզլըգ իթմիշ օլտըղը ճիհէթլէ, կէրէք Թամըլ մէյտանընտա վէ կէրէք Լաբ սօգաղըն՚ըն տէմիրճի տիւքքեանլարընտա, հէր չէքիլտէ վէ հէր պէօյիւքլիւքտէ անախթարլար սաթըլտըղընը պիլտիյինտէն, տօս տօղրու Լաբ սօգաղընա կիթտի վէ իքի տէմէթ անախթար սաթըն ալտը. պու տէմէթլէրտէն պիրի տըշարքի գաբուլը վէ տիկէրի տէ իչէրքի էշխալարը աչմագ իչուն գուլլանըլաճագտը. պունլարտան պաշգա պիր գաչ պուրղու, քիւչիւք պիր տէմիր քալէմ վէ պիր էյէ իշթիրա էյլէտի. պունընլա պէրապէր պու ալէթլէրին իսթիմալինէ մէճպուրիյէթ հասըլ օլաճաղընը ումիտ իթմէմէքտէ իտի. զիրա օթէլ տը Գասթիլիօնըն պիլ ճումլէ քիլիտլէրի՝ տիկէր տէօշէնմիշ խանէլէրտէքի քիլիտլէր կիպի օլմայըպ, հէր տիւրլիւ անախթարլար իլէ աչըլապիլէճէյինի էվվէլճէ ֆարգ իթմիշ իտի.

Պու իշլէրի պիթիրտիքտէն սօնրա օտասընա ավտէթ էյլէտի, վէ էլլէրինի օղուշտուրարագ վէ պաշընտաքի էյրէթի սաչ իլէ խուզինտէքի էյրէթի սագալը թավանա աթարագ, թասալատըղը իչին էն մուչքիլ պիր գըսմը պաշա չըգմըշ օլտըղընը վէ արթըգ քէմալը սուքիւնէթլէ մունասիպ պիր ֆըրսաթըն զուհուրընա պէքլէմէք լազըմ կէլտիյինի քէնտի քէնտինէ տիւշիւնտիւ. պունտան պաշգա թէսատիւֆ տախի մէ-

մուլ իթտիյինտէն զիյատէ քէնտիսինէ եարտըմ իթմէքտէ իտի ։

Մէրգումըն օթէլէ կէլէլի անճագ պէշ կիւն օլմըշ իքէն, պիր սապահ գօմշուսընըն օտասընտա ֆէվգ էլ ատէ պիր կիւրիւլթիւ իշիտիլտի . պիր թագըմ մօպիլեալարը աշըպ գարամագտա վէ սանտըգլարը չէքիպ կէօթիւրմէքտէ իտիլէր . պու կիւրիւլթիւ վէ գարըշըգլըգ նակէհզուհուր պիր սէյահէթէ պէնզէտիյինտէն, Ռօմանըն եիւրէյի հօբլամագա պաշլատը ։ Միւթեմատիյէն իշիթմէքտէ օլտըղը հէր պիր սէտա, հէր պիր հարէքէթ՝ գալպինտէքի խէվֆ ու էնտիշէյի պիր գաթ տահա արթըրմագտա իտը . Նակէհան ուշագլարտան պիրի եիւքսէք պիր սէտա իլէ .

— Հայտէ չար չապուգ պիր արապա պուլ տա կէթիրվէր . Մ. Գօնթ տը Գօլօրէտօ տէրհալ եօլա չըգմագ նիյէթինտէ տիր . - տէտի ։

Ռօման պու սէօզլէրի իշիթինճէ, էլէ կէչիրմէք իւմիտինտէ պուլընտըղը խազինէնին էլտէն կիթմէքտէ օլտըղընը անլատը ։ Պու սըրատա տիկէր պիր սէտա տահա գուլագլարընա վասըլ օլտը . պու սէտա Իթալեալընըն սէտասը օլուպ, կիւզէլ պիր արապա ինթիխապ իթմէսինի օթէլին կարօսընա թէնպիհ իթտիքտէն սօնրա, իլավէի մէգալ իլէ .

— Արապաճը տա պիրլիքտէ կէլսին . քէնտիսիյլէ պէն բազարլըգ իտէճէյիմ . - տէտի ։

Ռօման՝ քէնտի օտասընը Իթալեանըն օտասընտան այըրան պէօլմէնին էօնիւնտէ տուրմըշ վէ նէֆէսինի պիլէ թութմըշ օլտըղընտան, սէօյլէնիլէն սէօզլէրի քէմալը տըգգաթլա տինլէմէքտէ պուլունմըշ իտի ։ Նիհայէթ արապա իլէ արապաճը վասըլ օլտուլար, վէ Իթալեալը արապաճըյա խիթապէն .

— Սիզի սաաթ իլէ թութաճաղըմ, տօսթըմ. պէնի էվվէլա Բէ սօգագընտաքի էլտիվէնճի Պուավէնին տիւքեանընա վէ պատէհու Ավտրիա սէֆարէթխանէսինէ կէօթիւրէճէքսինիզ վէ օրատա ազչամըն սաաթ տէօրտիւնէ գատար պէքլէյէճէքսինիզ ։ Պունլար իչին նէ՞ իսթէյօրսընըզ ։

Արապաճը եիկիրմի ֆրանք իսթէտի . Սիլվիանըն տէտիյի գատար թամահքեար օլան Իթալեալը իսէ՝ օն պէշ ֆրանքտան զիյատէ վէրմէք իսթէմէտիյինտէն, մէնաֆիինի օ տէրէճէ ինատլա միւտաֆաա իյլէտիքի, արապաճը նիհայէթ րազը օլտու ։ Օն տագըգա սօնրա Ռօման պէնճէրէսինտէն Իթալեալընըն արապայա րաքիպ օլտըղընը կէօրէրէք, քէնտի քէնտինէ .

— Թամա՛մ, սէն քէնտի իշինի կէօրմէյէ կիթ . պէն տէ սէնին միւճէվհէրաթընը աշըրայըմ. - տէտի ։

Եարըմ սաաթ գատար կէչտիքտէն սօնրա, Ռօման օտասընտան տըշարը չըգտը, վէ նէրտիւվանըն եօգարըսընա վէ աշաղըսընա պիր նազար թէճէսսիւսքեարանէ աթֆ իթտիքտէն սօնրա, էլինտէքի անախթարլար վասըթասըյլա գաբույը աչտը, վէ Սիլվիանըն չաշաալը պիր սուրէթտէ նագշ իթմիշ օլտըղը միւճէվհէրաթըն սահիպի օլան Իթալեալընըն օտասընա կիրտի ։

Գօնթ պիր գաչ սաաթա գատար ավտէթ իթմէյէճէյինտէն, Ռօման՝ արանըլմագսըզըն մէզքիւր օտանըն պիւճիւմլէ էշեալարընը թէհարրի իթմէյէ վագթ պուլապիլէճէյինի միւլահազա իյլէտի ։ Պու միւլահազայա պինաէն գաբույը իչէրինտէն գապատը, վէ պէրապէր ալմըշ օլտըղը սիլահլարը սըրասընա գօյմագլա մէշղուլ օլտու . զիրա թէսատիւֆէն արանըլմագա կէլէճէք օլուրսա, քէնտիսինի սաղ թութմալարընա միւսաատէ իթմէյէճէյինի էվվէլտէն գարարլաշտըրմըշ իտը . պատէհու պուլընտըղը օտանըն ալթ գաթընտաքի միւսթէճիրլէր այագլարընըն սէտասընը իշիթմէսինլէր իչուն քէչէ թէրլիքլէր կիյինէրէք, պիլ ճիւմլէ էշեալարը թէհարրիյէ պաշլատը ։ Պըրօնըն պիւթիւն կէօզլէրինի, եազը մասասընըն պիւթիւն տէրէքլէրինի վէ պիւթիւն տօլապլարը եանընտաքի անախթարլար վասըթասըյլա աչարագ քէմալը տըգգաթլա արաշտըրտը իսէ տէ, հիչ պիր շէյ պուլմագա մուվաֆֆագ օլամատըղընտան, գաթը իւմիտ իթմէյէ պաշլամըշ իքէն, օտանըն պիր քէօշէսինտէ պիր նէվ քիւչիւք չէքմէճէ կէօզիւնէ իլիշտի . մէրգում պունը իպթիտա ֆարգ իթմէմիշ օլտըղընտան, քէնտի քէնտինէ .

— Ղալիպա խաղինէ չունըն իչինտէ օլմալը․ – տէտի, վէ տէրագապ չէքմէճէնին եանընա կիտէրէք, պիլ ճիւմէ կէօղլէրինի աչըր վէ քէմալը կէրմի իլէ արաշըըրմաղա պաշլատը։ Ռօման զաննընտա խալմա իթմէմիշ իտի․ պու չէքմէճէնին կէօղլէրինտէն պիրինտէ սախթիյանտան մամուլ քիւչիւք պիր գութու պուլտու, վէ Սիլվիանըն կէօրտիւյիւ զիգըյմէթ թաշլարըն քեաֆֆէսի տէ օրատա պուլընտըղընը միւշահէտէ էյլէտի․ մէզքիւր թաշլարը մուայէնէ իթմէք իսթէմէտիյինտէն, պիւթիւն էշեալարը թէքրար սըրասընա գօյտըղտան սօնրա, քէմալը մէսէրրէթլէ գոնթըն օտասընտան տըշարը չըգտը։

Փէնտի օտասընա կիրտիւքտէ, էվվէլա քէնտիսինէ աղաճըգ չէքէ տիւզէն վէրտի, վէ պատէհու չանը չալարագ, կէլէն խըտմէթքեարա կիտիփ քէնտիսի իչուն պիր արապա պուլմասընը թէնպիհ էյլէտի։ Մէրգում աշըրըմըշ օլտըղը խաղինէյի կէօյսիւնտէ սագլայարագ, վէ միւթատը վէճհ իւզրէ պիր խըտմէթքեարըն գօլունա տայանարագ, արապայա րաքիպ օլտու, վէ պարկիրլէրինի քէմալը չիտտէթլէ գամչըլամըշ օլան արապաճը Օթէլ տը Գասթիկլիօնտան ուզագլաշտըղը սըրատա, Ռօման տէրունի պիր աճ սալը վէրտի։

Մէրգում արապայա րաքիպ օլտըղը սըրատա, տիկէր պիր արապա մէզքիւր օթէլին գաբուսը էօնիւնտէ թէվագգուֆ իթմիշ, վէ քէնտիսինին ֆարգ իտէմէմիշ օլտըղը պիր գատըն արապատան աշաղը էնէրէք, գոնթ տը Գօլըրէտօնըն քէնտի օտասընտա օլուպ օլմատըղընը գաբուճըտան սիւալ էյլէմիշ իտի։ Մէրգումէ գոնթըն օտասընտա պուլընմատըղընը խապէր ալընճա, օրատան չէքիլիփ կիթմէյէ հազըրլանտըղը սըրատա Ռօմանը կէօրտիւ, վէ քէնտի քէնտինէ․

— Թօհա՛ֆ չէյ... ղայէթլէ խասմամըզաճ կէօրիւնէն շու ատէմ՝ եիւզիւնտէքի սագալը, պըյըղը վէ եէշիլ կէօղլիւքլէրի իլէ պէրապէր թըպգը մարքի տը Բուրրիէրին միւտիրի ումուրընա պէնզէյօր․ – տէտի, վէ պատէհու արապաճըյա խիթապէն․

— Գագսան ա՛, արապաճը, շու էօնտէքի արապանըն արգասը սըրա կիտիվէր․ ֆագաթ ուզագտան ուզաղա եիւրիւ,

էկէր պու իշի մէհարէթլէ պաշա չըգարաճագ օլուրսան, սանա եիկիրմի ֆրանքլըգ պիր սիքքէ վար․ – տէտի։

Օգույանլարըմըզ պու գատընըն մարքիզ տը Ռօզէլլի վէ եախօտ Նամը տիկէրլէ Սիլվիա օլտըղընը քէշֆ իթմիշ օլմալը տըրլար։ Արապաճը եիկիրմի ֆրանքլըգ սիքքէնին սէսինի ալընճա, քէնտիսինի պու կիւզէլ միւքեաֆաթա լայըգ կէօսթէրմէք իչուն օլանճա ղայրէթինի սարֆ իտէրէք, Ռօմանըն արապասընը ուզագտան ուզաղա թաագիպ իթմէյէ պաշլատը։

Ռօման Էթուալ գաբուսընա գատար կիտէրէք, արապասընը օրատա թէրք էյլէտի։ Սիլվիա պունը կէօրիւնճէ արապաճըսընա խիթապէն․

— Հէրիֆին արգասը սըրա կիտիվէր․ լաքին եինէ ուզագտան ուզաղա եիւրիւ․ – տէյու էմր էյլէտի։

Ռօման Մայեօ գաբուսընտան Պուլօնեը օրմանընա կիրմէք իւզէրէ օլտըղընտան, Սիլվիա քէմալը էնտիշէ իլէ․

— Զաբուգ օ՛լ, չաբո՛ւգ, օրմանլար արասընա կիրէճէք օլուրսա, քէնտիսինի պիւս պիւթիւն ղայպ իտէրիզ․ – տէտի։

Արապաճը պարկիրլէրինի գամչըլատը, վէ պարկիրլէր քէմալը սիւրաթլա եիւրիւմէյէ պաշլատըլար․ լաքին Մայեօ գաբուսընա վասըլ օլտըգլարընտա, Նէօյլի Թարիգի իւզէրինտէ աղըր աղըր եիւրիւմէքտէ օլան օ խասմամըզաճ իխթիյար Նապէտիտ օլմուշ ըտը։ Սիլվիա պունը կէօրիւնճէ ատէթա մէյուս օլարագ, արապայը կէրի տէօնտիւրմէսինի արապաճըյա էմր իթմէք իսթէտի․ լաքին նէ՛ օլտըղընը պիլմէտիյի պիր հըսսը տախիլիյէ մաղլուպ օլարագ, պիր իքի տագըգա միւլահազա իթտիքտէն սօնրա, աղաճլըգլը եօլու թութուպ կիթմէսինի արապաճըյա թէնպիհ էյլէտի․ Պուլօնեը օրմանընըն եուվարլագ պիր մէյտանճըղընա վասըլ օլտըգլարընտա, Սիլվիա՝ մարքի տը Բուրրիէրին միւտիրի ումուրընըն սըգը պիր րըտէնկօթ կէյինմիշ վէ պիր ագ էվվէլ եիւզիւնտէ կէօրիւլէն սագալը, պըյըղը վէ եէշիլ կէօզլիւքլէրի գալտըրմըշ օլտըղը հալտէ, եան պիր եօլտան չըգտըղընը, վէ Բասսի Թարիգինէ

կիտէն տիկէր պիր եօլա սաբտըղընը միւշահէտէ իյլէտի . պու-նըն իւզէրինէ կէնիշ պիր նէֆէս ալարագ .

— Հէլէ եագալատըգ . – տէտի ։

Պատէհու արապասընը տուրտուրթարագ , արապաճըյա վաղ իթալի միւքեաֆաթը վէրտի , վէ քէնտիսինի Մայեօ գաբուսընտա պէքլէմեսինի էմր իթտիքտէն սօնրա , մէրգում-տան այրըլտը ։

Ռօման բէք զիյատէ սիւրաթլը եիւրիւտիւյիւ ճիհէթլէ , Սիւլվիա մէրգումըն արգասը սըրա կիթմէք իչուն խայլը զահ-մէթ չէքմէքտէ իտի . Ֆագաթ էսրալը վագըայա ահեաճ օլ-մագ արզուսը հէր ան քէնտիսինէ զայրէթ վէ գուվվէթի ճէ-տիտէ վէրմէքտէ իտի ։ Ռօման սըգ սըգ արգասընա տէօնիւպ պագմագտա ըտը ըսա տա , Սիւլվիա բէք ուզագտան եիւրիւ-տիւյիւնտէն վէ պուհնտան պաշգա շալընա պիւրիւնմիւշ վէ եիւզիւնտէքի նիգապը տա թա աչագըյա էնտիրմիշ օլտըղըն-տան , մէրգում քէնտիսինի կէօրէմէզ վէ թանըյամազ ըտը ։

Նիհայէթ Ռօման Պօն-Օմ գաբուսը սըթաիօնընա վասըլ օլարագ , օրատա իքի թէքէրլէքլի պիր արապա իսթիճար իթ-տի . Սիւլվիա պու գատար եօլ եիւրիւմէսի իլէ պիւս պիւ-թիւն տէրմանտան տիւշմիւշ , վէ անճագ այագտա տուրապիլ-մէքտէ պուլընմըշ օլտըղընտան , տէրհալ պիր արապայա բա-քիպ օլտու , վէ Ռօմանըն արապասընը թագիպ իթմէյէ պաշ-լատը . պիր միւտտէթ սօնրա Ռօմանըն արապասը մարքի տը Բուրրիէրին գօնաղը էօնիւնտէ թէվագգուֆ իյլէտի , վէ Ռօ-ման՝ արապատան աշաղը էնտիքտէն սօնրա , գօնաղա տախիլ օլտու ։

Սիւլվիա Ռօմանըն արգասընտան կիթմէքտէն էվվէլ պիր գաչ տագըգա պէքլէտի , վէ մէրգումըն մարքի տը Բուրրիէ-րին օտասընտա եէրլէշմիշ օլտըղընը թախմին իտինճէ , քէն-տիսի տախի գօնաղա կիրտի , վէ խըտմէթքեարըն միւմանա-աթընա էհէմմիյեթ վէրմէյէրէք , տօս տօղրու իքի տօսթըն պուլընտըղը օտայա կիթտի ։ Գօնթ տը Գօլօրէտօնըն զիգըյ-մէթ թաշըրը Սալվատօրըն եազը մասասը իւզէրինտէ եա-թըլմըշ օլտըղընտան , Ռօման Սիւլվիանըն օտայա կիրտիյինի

միւթէագըպ մէզքիւր թաշլար իւզէրինէ պիր զաղէթա գա-բաթտը իսէ տէ , Սիւլվիա պու զաղէթայը եօգարը գալտըրա-րագ .

— Ըրանըզտա մէվճուտ օլան մէքթում էսրար արթըգ պիւս պիւթիւն մէյտանա չըգտը . – տէտի ։

Սալվատօրըն պէնզի էօլիւ չէհրէսի կիպի սօլարագ .

— Նէ՞ տէմէք իսթէյօրսընըզ , մատամ . պէն օտամտա եալընըզ գալմագ իսթէտիյիմ հալտէ , ուշագլարըմըն թէն-պիհաթընա գուլագ ասմայարագ , պէնի րահաթսըզ իթմէք ճէսարէթինի նէ՞րէտէն ալտընըզ . – տէտի ։

Սիւլվիա շալընը վէ շապգասընը չըգարարագ , պիր սան-տալիէ ալտը . վէ աչըգըլըն թա եանը պաշընտա օթուրա-րագ .

— Օթուրմագլըղըմա միւսաատէ իտէրսինիզ , տէյի՞լ մի . լաքին էվվէլա շուրասընը արզ իտէյիմ քի , պու զիգըյմէթ թաշլար Մ . գօնթ տը Գօլօրէտօնըն մալը օլտըղը հալտէ , սիզին միւտիրի ումուրընըզ Մ . Լըպրէօն թարաֆընտան սըր-գաթ իտիլտի . – տէտի ։

Ռօման . – Մատամ՝ մարքիզ ագլընը ղայպ իթմիշ օլտը-ղընը իխթար իթմէյէյիմ միւսաատէ իտէր ղանն իտէրիմ ։

Սիւլվիա . – Ռէճա իտէրիմ , թարաֆէյնէ այիտ օլան իւն-վանլարը պէր թարաֆ իտէլիմ տէ , թապիրաթը նազիքեանէ-տէն արի օլարագ գօնուշալըմ . ազիզիմ մօսիէօ Լըպրէօն , էվվէլա միւսաատէ իտինիզ տէ ագլըմը ղայպ իթմէմիշ օլ-տըղըմը սիզէ իսպաթ իտէյիմ ։ Սիզ Օթէլ տը Գասթիլյօն-տան չըգտըղընըզ զէման , սիյահ չուհատան մամուլ պիր գա-բութ կէյինմիշ , պաշընըզա գումրալ պիր բէրուգա կէչիրմիշ վէ եիւզիւնիւզէ տէ եինէ գումրալ պիր պըյըգ իլէ պիր սա-գալ թագմըշ ըտընըզ . 266 նումէրօյը համիլ տէօրթ թէ-քէրլէքլի պիր արապայա րաքիպէն , Էթուալ գաբուսընա գա-տար կիթտինիզ վէ օրատա արապատան աշաղը էնէրէք , Նէօյյի թարիգինի թութտընըզ . պատէհու Պուլօնիէ օրմա-նընտաքի [illegible] նամ եօլուն օրմանճըգլարընտան պիրի արասընա կիրէրէք , օրատա պէս պէլլի սըլթընըզտաքի

գապուլթը , պաշընըզտաքի բէրուգայը վէ խուզունուզտէքի սագալը վէ պըյըղը հըգարտըգտան սօնրա , չիմտի կէլինմիշ օլտըղընըզ էլպիսէյի լապիսէն տըշարը հըգտըընըզ։ Պատէհու-տրկէր պիր արապա թութտընըզ, վէ օ արապա իլէ պուրայա գատար կէլտինիզ. Նա՞սըլ, ազլըմը զայպ իթմի՞շ միյիմ,

Սիլվիա պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըրատա , Ռօման տախի մէրգումէնին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթմէքսիզին ըրտէնկոլթընըն խան ճէպինտէն գըսա պիր խանչէր հըգարմըշ օլտըղընտան , պիրտէն պիրէ այաղա գալգտը , վէ էլլէրինտէն պիրինի անըն ումուզընա տայաթտըգտան սօնրա , օթուրտըղը սանտալիէնին ուզէրինէ խաթըրտը , վէ գօլունը խօգարը գալտըրըբ վուրմաղա տավրանտը ըսա տա , Սալվատօր պիրտէն պիրէ ուզէրինէ գօշարագ վէ անը հարէքէթինտէն մէն' իտէրէք .

— Նէ՞ խաբըյօրսըն , սէֆի՛լ , հըլտըրտը՞ն մը . — տէյու հայգըրտը ։

Սիլվիա կէչիրտիյի թէհլիքէյի խալըրըզ օ սըրատա ֆարգ իտէպիլտի . պունըն ուզէրինէ չէհրէսինի մուտհիշ պիր սօղունլըգ գապլատը , վէ ֆագաթ քէնտիսինի զայպ իթմէյէրէք , հըգարմըշ օլտըղը խանչէրի ըրտէնկոլթընըն ճէպինէ գօյմագտա օլան վէ հարէքէթի վագըասընտան տօլայը նասըլ օլմուշ կէօրունէն Ռօմանա խիթապէն .

— Սիզտէ պասիրէթ տէնիլէն չէյ խօզ ըմըշ , պաբամ մօսիէօ Լըպրէօն . — տէտի ։

Սալվատօր . — Միւսթէրիհ օլընըզ , մատամ , արթըգ գօրգաճագ պիր չէյինիզ գալմատը ։

Սիլվիա . — Պէն հէնուզ սուքունէթի հալիմի զայպ իթմէտիմ . պանա սէօյլէյէճէք պիր չէյինիզ վար ըսա , սիզի տինլէմէյէ հազըր ըմ։

Սալվատօր . — Ֆիլ հագըգա սիզէ սէօյլէյէճէք բէք չօգ չէյլէրիմ վար տըր ։ Պէնիմ իլէ Լըպրէօն արասընտա պիր էսրար պուլընտըղընը վէ Լըպրէօնիւն մուճէրրէտ սուրէթի զահիրէտէ պէնիմ մուտիրի ումումըմ իտույինի մուտաէթի մէտիտէտէն պէրու քէշֆ իթմիշ իտինիզ։ Շիմտի պէնի տին-

լէյինիզ։ Պիզ խալընըզ տօսթ տէյիլ, պիր պիրիմիզ իլէ հէմ թէօհմէթ իզ. վէ պու կիւն իրթիքեապ իթտիյիմիզ ճինայէթ պիրինճիսի տէյիլ տիր ։ Սիզ հէր իկիմիզ հարէքէթտէ պուլունապիլիրսինիզ. Լաքին Լըպրէօնիւն գօնթ տը Գօլօրէտօնըն օտասընտա իճրա իթմիշ օլտըղը ֆիիլի սըրգաթը մէյտանա հըգարամազ սընըզ. էվվէթ, պէօյլէ պիր չէյէ հիչ պիր վագըթ թէսատուֆ իտէմէզսինիզ. զիրա սիզ տախի պիզիմ չէրիքի թէօհմէթիմիզ օլմագ ուզրէ ատտ օլունաճագսընըզ։ Շիմտի սէօյլէյինիզ պագալըմ, պու մէսէլէտէ իչիւմիւզ պի՞ր մի հարէքէթ իտէճէյիզ, խօգսա էվվէլքի կիպի խինէ իքի քիշի մի գալաճագըզ։

Սիլվիա . — (Պիր էլինի Ռօմանա վէ տիկէրինի տէ Սալվատօրա ուզաթարագ .) Խա՛յր , իչիւմիւզ պիր հարէքէթ իտէճէյիզ . պու մուհթէրէմ գօնթ տը Գօլօրէտօնըն մուճէվհէրաթընա պէն տէ հիսսէտար օլմագ իսթէրիմ։

Ռօման . — Հէմ տէ խայլը պիր բարչայա գօնաճագսընըզ, մատամ . պու պապատէ սիզի թէէմին իտէրիմ։ Հագգընըզտա էմնիյէթսիզլիք կէօսթէրմէյէ հագգըմ պուլընմատըղընը , վէ արգատաշըմ սիզին ագըլ գալի սահիպի վէ էմնիյէթ ու իթիմատա շայէսթէ պիր գատըն օլտըղընըզը սէօյլէտիյի զէման խանըլմամըշ օլտըղընը իթիրաֆ իտէրիմ։

Սիլվիա . — Մօսիէօ մարքի քէնտիսինի ֆէվգ էլ ատէ սէվմէքտէ օլտըղըմը վէ քէնտիսի հագգընտա տախմա ֆէտաքեարլըգ կէօսթէրմէյէ հազըր պուլընտըղըմը պիլիր ։

Պու սէօզլէ մութէագըբ Սիլվիա պաշընը Սալվատօրըն կէօյսունէ տայատը , վէ Սալվատօր տախի մէրգումէնին ալնընա սէվտաքեարանէ պիր պուսէ գօնտուրտը ։

Ռօման՝ գօնթ տը Գօլօրէտօնըն մուճէվհէրաթընը չալմագ ուզրէ իթթիֆագ իթմիշ օլտըղը թէտապիր վէ վէսայիթի խէկխան խէկխան նագլ ու հիքեայէ իյլէտի . Սիլվիա՝ Ռօմանըն չու մէհարէթ վէ զէքեավէթինտէն հայրան օլուբ գալարագ .

— Տէմէք քի պու գըյմէթտար թաշլարը էլտէ իթմէք ֆիքրի՝ պէնիմ անլէրտէն պաշգա իթտիյիմ զէման խաթըրընըզա կէլտի . — տէտի ։

Ռոման. — Էվվէ՛թ, մատամ. Պէն պէօյլէ չէյլէրի չար չաբուգ թէսավվուր իտէր վէ չար չաբուգ տա պաշա չըգարըրըմ.

Սալվատօր. — Տօղրուսը սէն սատըգ պիր տօսթ սըն. պէնիմ ասլա իշթիրաք իթմիշ օլմատըղըմ պիր իշտէն պանա հիսսէ վէրմէք՝ հագըգաթէն պէօյիւք պիր ինսանիյէթ տիր.

Ռոման. — Տէմէք քի պէնի թէքտիր իթմէքսիզին պիր պարթի օյուն օյնամագլըղըմա մուսաատէ իտէճէքսին, էօյլէ՞ մի.

Սալվատօր. — Հա՛յ հա՛յ. պու գըյմէթտար թաշլարըն ֆիրուխթընտան հասըլ օլաճագ մէպլաղըն եարըսը պանգա գաիմէլէրինտէն իպարէթ օլարագ սանա թէսլիմ իտիլէճէք տիր.

Սիլվիա. — (Գահգահա իլէ կիւլէրէք.) Խաթըրըմա պիր չէյ կէլտի, տօսթլար. մատամ տը Մ. Լըպրէօն սանտըգլարընը Օթէլ տը Գասթիկլիոնտա պըրագմըշ տըր, գօնթ տը Գօըրէտօ հէնուզ հէր իւմիտի ղայպ իթմէմիշ տիր տէմէք օլուր.

Ռոման. — Ա՛հ, մատամ, պու սանտըգլարըն իչինէ սըչան տուշսէ գաֆասը եարըլըր. պէնի տիվանէ՞ մի զանն իտիյօրսունըզ. պէն հիչ չիւպհէյի տավէթ իտէճէք պիր չէյ պըրագը՞ր մըյըմ. պիր պաշգասը պօրչասընըն պիլէ իզինի պուլմալարընա եարտըմ իտէճէյինի պիլմէ՞զ միյիմ.

Սալվատօր. — Ազիզիմ Ռոման, էն քիւչիւք պիր վագըանըն պիլէ չօգ տէֆա էն իհթիյաթքեարանէ թէտպիրլէրի նէ՛ եօլտա թարումար իթտիյինի կէօրիւյօրսուն ա՛. Էյէր Սիլվիա ատի պիր գատըն օլմուշ օլսայըտը, չիմտի պիզիմ տավամըզ պիթմիշ իտի.

Ռոման. — Սէվկիլի տօսթըմ, սէն նէ՛ տէտիյինի պիլմէյօրսըն. ատի պիր գատըն պէնիմ օ հալիմի կէօրմիւշ օլսայըտը, աճապա պէնի թանը՞ր մը իտի. հագգըմ եօ՞գ մը, մատամ մարքիզ.

Սիլվիա. — Պու պապտէ հագգընըզ վար զանն իտէրիմ.

Սալվատօր. — Հայտէ՛, հայտէ՛, հէր չէյ ուսուլընտա ճէրէյան իտիյօր. իւչիւմիւզ պիրլիքտէ պէօյիւք իշլէր կէօրէպիլէճէյիմիզի իւմիտ իտէրիմ.

Սիլվիա. — Բէսէմիզ պօշ օլտըղը վագըթ, սիզէ քիւչիւք պիր իշտէն պահս իտէճէյիմ քի, պու իշին նէթիճէսի Մ. Լըպրէօնիւն հասըլ իթտիյի նէթիճէտէն ազ ֆախտէլի օլմայաճագ տըր զանն իտէրիմ.

Ռոման. — Վագթը լազըմընտա պու վատընըզը սիզէ իխթար իտէճէյիմ, մատամ.

Իշպու մուհավէրէ պիր մուտտէթ տահա պու սուրէթլէ ճէրէյան իթտի. պատէհու աշըրըլմըշ օլան մուճէվհէրաթը քիմէ՛ սաթաճագլարը մէսէլէսի սէրմայէի պահս ու մէգալ օլտու: Սալվատօր, Ռոման վէ Սիլվիա Բարիստէն զիյատէ վիլայէթտէ եաշամըշ օլտըգլարընտան, Բարիսին պիլճումլէ վէսայիթինէ հէնուզ աշնա տէյիլ իտիլէր.

Սալվատօր. — Պու թաշլարը խանէլէրինտէն քէնտիմիզ չըգարապիլիրիզ. լաքին անլէրի քիմէ՞ սաթմալը. իշթէ պու մէսէլէյի հալլ իթմէք ազաճըգ մուշքիլճէ տիր.

Սիլվիա. — Էվվէ՛թ, բէք մուշքիլ տիր.

Ռոման. — (Էլինի ալընընա վուրարագ.) Օ՛հ, խաթըրըմա պիր չէյ կէլտի. Լըմարտըլէյին խանէսինտէ թէսատիւֆ իթտիյիմիզ իխթիյար ատէմ խաթըրընա կէլի՞յօր մը. Հանիյա քէնտիսիյլէ պէրապէր կիւլիւնճ վէ իխթիյար պիր գատըն տա վար ըտը, վէ հէր քէս քէնտիսինէ արըր իլթիֆաթ վէ իհթիրամ իտիյօրլար ըտը.

Սալվատօր. — Մ. Ժիւսթ միւ.

Ռոման. — Էվվէ՛թ, թա քէնտիսի... պու ատէմ իշիմիզէ կէյէճէք տիր զանն իտէրիմ.

Սալվատօր. — Էյ քէնտիսինին նէրէտէ պուլընտըղընը պիլի՞յօր մըսըն.

Ռոման. — Բէք էյի պիլմէմ ամմա, գօնթ Սէնթ-Ամբիր-Ռօմէնին նէ՛րէտէ պուլընտըղընը պիլիրիմ. Իհթիմալ քի պու տէլիգանլը Մ. Ժիւսթիւն նէ՛րէտէ օթուրտըղընը պանա սէօյլէյէպիլիր.

Սալվատօր. — Տախմա պասիրէթ իւզրէ պուլընմանը վէ

պու կիպի ատամլարա չիւպնէ ույանտըրաճագ սէօզլէր սէօյլէմէքտէն իճթինապ իթմէնի թէնպիհ իթմէյէ լիւզում կէօրմէմ։

Րօման. — Սէն օ պապազէ միւսթէրիհ օլ. պէն նէ՛ եօլտա հարէքէթ իտէճէյիմի պիլիրիմ։

Սալվատօր. — Պու սէօզլէրի սանա սէօյլէմէմ՝ պէնիմ օ գոնթ հագգընտա բէք տէ օ՛ գատար էմնիյէթիմ պուլընմատըղընտան նաշի տիր. սարրաֆըն ճըզտանընը աշըրմագ խուսուսընտա արգատաշընը նէ՛ գատար ալչագճասընա ալտաթմըշ օլտըղը խաթըրընըզտա տըր ա՛։

Րօման. — Սէն միւսթէրիհ օլ տէտիմ եա՛. Բարիս խըրսըզլարընտա թօզլուլըգ թէնիլէն չէյ պուլընմատըղընը պիլմէզ տէյիլիմ։

Սալվատօր. — Սէն սէօզիւմիւ անլամատըն, տօսթըմ. տահա լիմանա վարըլ օլմատան փուրթունայա թութուլմայալըմ տէմէք իսթէրիմ։ Պէլքի տէ պու իշ սօնընճըլը օլուր. զիրա պանա խտիլէն վաղար հուսուլբէզիր օլաճագ օլուրսա, աղ վագթ զարֆընտա զայէթ կիւզէլ պիր մէմուրիյէթ իսթիհսալ իտէճէյիմ։

Սիլվիա. — (Րօմանա մանիտար պիր իշարէթ իտէրէք.) Էկէր րէիսի միւքէլյալը կէօրիւպ սիզին իչին իլթիմաս իթմէմէ միւսաատէ իտէճէք օլուրսանըզ, մէմուրիյէթի մէզքիւրէյի իսթիհսալ իթմէք իւզրէ չօգ պէքլէմէյէճէյինիզի սիզէ վաատ իտէրիմ։

Րօման. — Պու տա պիր ֆիքիր տիր։

Սալվատօր. — Րէճա իտէրիմ, արթըգ պունտան պահս իթմէյէլիմ. իսթիհսալ իտէճէյիմ մէմուրիյէթի մաշուգէմին կիւզէլ կէօզլէրինէ պօրճլու օլմագ իսթէմէմ։

Րօման. — Բէք էյի, պէն Մ. Ժիւսթիւն նէ՛րէտէ իգամէթ իթտիյինի եարըն անլարըմ, վէ պու իշի թէսվիյէ իթմէք խուսուսընը մատամ մարքիզ տէրուհտէ իտէր։

12

ՄՈՒԱՄԵԼԵՃԻ

Րօման՝ գոնթ Սէնթ-Էմիր-Րօժէնին գըր պըյըգըը գազինօճըսըն գահվէխանէսի միւշթէրիլէրինտէն օլտըղընը, վէ պու ասըլզատէ տէլիգանլըյա թէսատիւֆ իթմէք իչուն էօյլէ վագթընտան սօնրա մէզքիւր գահվէխանէտէ պիր իքի սաաթ պէքլէմէքտէն պաշգա պիր չէյ լազըմ օլմատըղընը պիլտիյի ճիհէթլէ, իրթէսի կիւնիւ գալգըպ մէզքիւր գահվէխանէյէ կիթթի։

Գահվէխանէյէ կիրմէսի հէնուզ պիր սաաթ օլմուշ իքէն պէքլէտիյի ատէմին իչէրի կիրտիյինի քէմալը մէսսէրրէթլէ միւշահէտէ իյլէտի, վէ գոնթ մէրգումը կէօրիւնճէ տէրհալ եանընա կէլիպ օթուրտը։ Ատէթտէն օլան իլթիֆաթլար իճրասընտան սօնրա, գոնթ՝ Պատէնէ վուգուը սէյահէթինին մուճիպի մէմնունիյէթ օլուպ օլմատըղընը Րօմանա սօրտու։

Րօման. — Խա՛յը, մուճիպի մէմնունիյէթ օլմատը. վէ չիմտի պանա քիմ քի միւթէպէր իմզալարը հաւի պիր հավալէյի ըսգօնթօ իթմէյէ հազըր պիր սարրաֆ կէօսթէրէճէք օլուրսա, օնա մա էլ մէմնունիյէթ միւքէմմէլ պիր աքշամ թաամը իքրամ իտէրիմ։

Գոնթ. — Պու գահվէխանէնին սահիպինէ նիչին միւրաճաաթ իթմէյօրսընըզ։

— Մէրգում հագգընտա բէք տէ օ՛ գատար էմնիյէթիմ եօգ տուր։

— Օ հալտէ Մ. Ժիւսթէ միւրաճաաթ իթմէլի սինիզ։

— Մ. Ժի՞ւսթ մի տէտինիզ ... պու իսիմ պէնճէ մէճհուլ տէյիլ տիր զաննը իտէրիմ։ Էկէր միւմայիլէյհին ատրէսի-

նի պանա վէրմէք լութֆընտա պուլունաճագ օլուրսանըզ, եարըն սիզին թարաֆընըզտան քէնտի խանէսինէ կիտէրիմ. – տէտի ։

Գոնթ մուամէլէճինին ատրէսինի վէրտիքտէն սօնրա, օ ագշամը մէրգումը կէօրիւպ պու իշ իչուն գօմիսիօն ճնտալըղընը իսթէմէքլիյի քէնտի քէնտինէ գարարլաշտըրտը ։

Րօման վաատ իթմիշ օլտըղը վէճհլէ գօնթա մուքէմմէլ պիր թաամ իքրամ էյլէտի, վէ թաամ պիթտիքտէն սօնրա Մ. Ժիւսթ հագգընտա մումքին օլտըղը գատար մալումաթ ալմաղա չալըշտը. իշպու մալումաթ՝ մուամէլէճիյէ էն շիւպհէլի իշլէրի թէքլիֆ իթմէք մումքին օլտըղընա վէ մէրգումըն քէնտիսինէ ազճէ գազանտըրան ատէմլէրին էսրարընը քէթմ իթմէքտէ մաարուֆ խուսուսինէ գանաաթ հասըլ իթտիրէճէք սուրէթտէ իտի իսէ տէ, Րօման իշիթտիյի շէյլէրի Սալվատոր իլէ Սիլվիայա նագլ իթտիյի զէման, սօն տէրէճէ պասիրէթ վէ իհթիյաթ իւզրէ հարէքէթ իթմէսինի վէ էկէր մունասիպ կէօրիւրսէ իլք զիյարէթի էսնասընտա իշի եարըմ սուրէթտէ անլաթմասընը Սիլվիայա թէնպիհ էյլէտի ։

Իրթէսի կիւնիւ Սիլվիա Մ. Ժիւսթիւն խանէսինէ կիթմէք իւզրէ էվինտէն չըգտը, վէ արապա իլէ Լիւքսէմպուրկ պաղչէսինին պէօյիւք գարմագլըղը էօնիւնէ գատար կիթտիքտէն սօնրա, արապատան աշաղը էնտի վէ քէնտի խուսուսի խըտմէթքեարընա արգասը սըրա կէլմէմէսինի թէնպիհ իթտիքտէն վէ չալըշա պիւրիւնիւպ եիւզիւնտէքի նիգապը տաա կէօզլէրի իւզէրինէ էնտիրտիքտէն սօնրա, Լիւքսէմպուրկ պաղչէսինէ կիրտի, վէ Անֆէր սօգաղընըն գարմագլըղընտան տըշարը չըգմագ իւզրէ պիւթիւն պաղչէյի եիւրիւտիւ ։

Նիհայէթ Սէն-Տոմինիք տ'Անֆէր սօգաղընա վասըլ օլարագ, աէֆիլանէ կէօրիւնիւշլիւ պիր խանէնին գաբուսընը չալտը վէ գաբու աչըլընճայա գատար պիր գաչ տագիգա սապրքեարանէ պիր սուրէթտէ տուրտու ։ Սէտասընըն հէյպէթինէ նազարէն տէհշէթլի պիր ճէսամէթտէ պուլունտըղը անլաշըլմագտա օլան պիր քէօբէք՝ գաբույը չալմասընը միւթէա-

գըպ վար գուվվէթիյլէ հայգըրմաղա պաշլատը ։ Մա մաֆիհ Սիլվիա պիր տէֆա տահա չանը չալտը. քէօբէյին ավազէլէրի պիր գաթ տահա քէսպի շիտտէթ էյլէտի. պիր ազ սօնրա գաբունըն իւզէրինտէ աչըլմըշ վէ տէմիր չուպուգլարլա թէհտիտ իտիլմիշ օլան քիւչիւք պիր բէնճէրէ աչըլտը, վէ սարըշըն չէհրէլի պիր ատէմ զուհուր էյլէտի ։ Պու ատէմ պիզզաթ Մ. Ժիւսթ օլուպ, պաշընա իրի պիր թաքէ կիյինմիշ վէ պու թաքէնին րէնկի գալըն պիր քիր ալթընտա ղայիպ օլմըշ ըտը ։ Եահուտի՝ ուֆագ եէշիլ կէօզլէրի բարըլ բարըլ բարլայարագ.

— Նէ՞ իսթէյօրսունըզ, մատամ. – տէյու սուալ էյլէտի ։

Սիլվիա. – Մօսիէօ Ժիւսթիւ իսթէրիմ. – տէյու ճէվապ վէրտիքտէն սօնրա, մէրգումըն քէնտի կիւզէլ չէհրէսինէ պիր նազար աթֆ իթմէսինէ միւսաատէ իտէճէք գատար նիգապընը եօգարը գալտըրարագ.

— Րէճա իտէրիմ, էֆէնտիմ, պէնի խանէնիզէ գապուլ իթմէզտէն էվվէլ իճրա իտէճէյինիզ մէրասիմ վէ թէքէլլիւֆաթը պէր թարաֆ իտինիզ. – տէտի ։

Մուամէլէճի Սիլվիանըն կիւզէլ չէհրէսինի կէօրիւնճէ, գալպի տէրհալ եումշայարագ.

— Բէք էյի, մատամ, բէք էյի, շիմտի գաբույը աչարըմ, եալընըզ շու քէօբէյի պաղլամագլըղըմա միւսաատէ իտինիզ. – տէտի ։

Նիհայէթ գաբու աչըլտը, վէ Սիլվիա Մ. Ժիւսթիւն օթուրտըղը պինայա վասըլ օլմագ իչուն կէչմէյէ մէճպուր պուլունտըղը հավլիյի եիւրիւտիւյիւ սըրատա, մուամէլէճինին արգատաշը օլան քէօբէյի միւշահէտէ էյլէտի քի, քէնտիսինէ մախսուս օլան օտա տէրունինտէ մըրըլտամագտա ըտը ։ Մուամէլէճի զէնտօսթանէ պիր սուրէթտէ Սիլվիայա պագարագ.

— Պէնիմ եալընըզլըգ արգատաշըմա նէ՞ տէրսինիզ, մատամ: Պէօյլէ հէյպէթլի պիր պէքճի իլէ պէրապէր Պարիս խըրսըզլարընտան գօրգմաղա մէճպուրիյէթ պուլունտըղըմը զանն իտէ՞րմիսինիզ. – տէտի ։

Մ. Ժիւսթիւն իգամէթ իթտիյի խանէ՝ մէշէ աղաճընտան

մամուլ ղայէթ մուհքէմ պիր գարու իլէ գաբաթըլմըշ վէ պիր թագըմ քիլիտլէր վէ սուրկիւլէր իլէ թահքիմ խըլընմըշ օլտըղը կիպի, պինաէն պուլթուն բէնճէրէլէրի տէ ճէսիմ տէմիր գաֆէսլէր իլէ իհաթա խըլընմըշ իտի. Մ. Ժիւսթին իշ օտասընա վարըլ օլմագ իչուն, տահա պիր չօգ օտալարտան կէչմէք լազըմ կէլիյօրտը քի, պունլարըն գաբուլարը կէճէ գարանլըղը պասար պասմազ, քէմալը իհթիմամլա գաբանըր ըտը։

Նիհայէթ Սիլվիա եահուտինին օտասընա կիրտի։ Պիր գաչ ատէտ հասըր իսկէմլէ, սիյահ թախթատան եաբըլմըշ պիր մասա, պու մասանըն էօնիւնտէ կէօրիւլէն ատի պիր գօլթուգ սանտալիէսի, չըմինէնին ուզէրինտէ մէվզու պիր լէյէն իլէ պիր տէ սու տէսթիսի վէ տիվարա եաբըշտըրըլմըշ ֆէնա պիր Թասվիր պու օտանըն ճիւմլէի մէֆրուշաթընը թէշքիլ իթմէքտէ իտի։ Տիվարլարը ատի պէյազ քաղըտլար իլէ մէսթուր օլուպ, պու քաղըտլարըն բէք չօգ եէրլէրի եըրթըլմըշ ըտը. Չըմինէ՝ տէօշէմէտէն եաբըլմըշ պիր չիֆթ օճագտէմիրլիլէ մահտուտ օլուպ, Թէմիզ վէ պէմ պէյազ պուլունմասընա նազարէն՝ գըշ մէվսիմինին էն սօղուգ կիւնլէրինտէ պիլէ Մ. Ժիւսթին օրատա ատէշ եագմատըղը անլաշըլմագտա ըտը։

Մէրգում մէյտանտա պուլընան հասըր իսկէմլէլէրտէն պիրինի Սիլվիայա թագտիմ իթտիքտէն սօնրա, քէնտիսի տէ թախթա մասանըն էօնիւնտէքի գօլթուգ սանտալիէսի ուզէրինէ օթուրտը, վէ պատէհու սիյահ եիւնլիւ գումաշտան եաբըլմըշ վէ տիրսէքլէրի աշինմիշ օլան էսկի վէ քիրլի գաբութընա պիւրիւնէրէք.

— Եէմէյիմի պիթիրմէմէ մուսաատէ էտէ՞րմիսինիզ, մատամ. գաբույը չալտըղընըզ զէման, պէն տէ գահվալթը իտիյօրտըմ. — տէտիքտէ, Սիլվիա.

— Բահաթընըզա պագընըզ, էֆէնտիմ. — տէյու ճէվապ վէրտի։

Եահուտինին եէմէյի՝ պիր չանագ սութ իլէ պիր բարչա սիյահ էքմէքտէն իպարէթ իտի։

Մէրգում էլինտէքի ինճէ ուզուն էքմէք տիլիմինի էօնիւնտէքի սութ չանաղընա պաթըրարագ.

— Զիյարէթինիզին սէպէպի նէ՛ օլտըղընը անլայապիլի՞րմիյիմ, մատամ. — տէտի։

Սիլվիա՝ ասըլ մագսատընա վարըլ օլմագ իչուն տօլաշըգլը պիր եօլտան եիւրիւմէք լազըմ կէլտիյինի պիլտիյինտէն, ճէվապէն.

— Սիզին խանընըզտա ղայէթլէ ճալիպի մէրագ շէյլէր վար ըմըշ, վէ պէնի թէէմմին իթտիքլէրինէ կէօրէ պունլարը սաթմագ նիյէթինտէ պուլունըյօր ըմըշսընըզ. Էշխասի մէզքիւրէտէն պազըլարընը սաթըն ալմագլըղըմ մուհթէմէլ օլտըղընտան, անլարի կէօրմէք նիյէթիյլէ սիզի թաճիզ իթտիմ. — տէտի։

Մ. Ժիւսթ Սիլվիանըն եիւզիւնէ իսթիհզաքեարանէ պիր պագըշ աթֆ իտէրէք.

— Սիզի ալտաթմըշլար, մատամ, պէնիմ խանըմտաքի գըյմէթտար շէյլէր սաթըլըգ տէյիլ տիր. Պազը տէֆա անլէրի՝ հավալէ քեաղըտլարընը ըսգօնթօ իթտիյիմ ատէմլէրէ վէրիր իսէմ տէ, սաթըլըր սաթըլմազ եինէ իշթիրա իտէրիմ. Պունընլա պէրապէր, մատամ քի պու անթիգալարը կէօրմէք արզուսընտա պուլունըյօրսընըզ, էմրինիզէ մունթազըրըմ. — տէտի։

Սիլվիա էշխասի մէզքիւրէյի կէօրէրէք բէք զիյատէ մէմնուն գալաճաղընը պէյան իթտիյինտէն, գահվալթըսընըն սօնունճը լօգմասընը տա եէմիշ օլան Մ. Ժիւսթ տէրհալ այաղա գալգտը, վէ Սիլվիա իլէ պէրապէր պիւթիւն անթիգալարըն պուլընտըղը օտայա կիրէրէք.

— Իշթէ, մատամ, Ֆրանսա, Իթալիա, Հօլլանտա վէ Սբանիա մէքթէպլէրինին էն մէշհուր ռէսսամլարընըն էլինտէն չըգմըշ րէսիմլէր վէ ասըրըմըզտա եէթիշէն էն մէշհուր էտիպլէրին քիթապլարը. Շու ճամ շիշէնին իչինտէ՝ Մըսըր սուլթանլարընտան օլան Գլէօբաթրանըն սաղըր եըլանը մահֆուզտըր. Տիւպուլթա նամ գատընըն տիվար իւզէրինտէ ասըլգընըն թասվիրինի չըզտըղը զէման իսթիմալ իթտիյի խանչէր

չու տըր. Իշթէ մատամ Բոմբատուրըն գուիթուսը, Միտրիաս նամ Հէյքէլթրաշըն տէմիր գալէմլէրի, Մոլիէրին պիր էլ եազըսը, Անտրոգլէս նամ Րոմալը էսիրին քէնտիսինի գուրթարմըշ օլան արսլանը Րոմա սօգագլարընտա կէզտիրիր իքէն հայվանըն պօյնընա թագմըշ օլտըղը չէրիտ . . . ,

Մ. Ժիւսթ պիւթիւն պու չէրչի էշեալարը թաատաա իթտիյի սըրատա, էթրաֆընտա Թօբլանան ահմագլարա էօյլէնէն պիր չարլաթան սուրէթինի ալմըշ ըտը:

Սիլվիա կիւլիւմսէյէրէք վէ մուամէլէճինին եիւզիւնէ պագարագ.

— Պու անթիգալար արասընտա Ժիժէնին (1) ալթուն եիւզիւյիւ իլէ Սողոմոնըն մէօհիւրիւ վա՞ր մը տըր. – տէտի:

Մ. Ժիւսթ, ուֆագ եէշիլ կէօզլէրինի Սիլվիանըն եիւզիւնէ ատֆ իտէրէք.

— Պու իքի անթիգայը սահիհէն սաթըն ալմագ արզուսընտա՞ մը սընըզ:

— Էվվէթ, խուսուսըյլա Ժիժէնին եիւզիւյիւ իշիմէ եէք ույար. չունքի ինսան չօգ տէֆա հիչ քիմսէ թարաֆընտան կէօրիւլմէք իսթէմէտիյի եէրլէրէ կիրմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունըյօր:

— Մուամէլէճի Ժիւսթիւն խանէսի կիպի, տէյի՞լ մի:

— Էվվէթ, մօսիէօ:

— Օ հալտէ հիչ քիմսէտէն կէօրիւլմէքսիզին պուրայա կէլմէնիզին սէպէպի նէ՛ օլտըղընը անլայապիլի՞ր միյիմ:

— Սըրր սագլամագ խուսուսընտա սիզէ իթիմատ իտիլէպիլի՞ր մի:

— Օնա շիւպհէ՞ մի վար. չիմտիյէ գատար պանա միւրաճաաթ իտէնլէր պու պապտէ ասլա շիքեայէթ իթմէմիշլէրտիր. խուսուսըյլա պէնիմ մէնաֆիիմէ եարայաճագ պիր իշ օլուրսա, հիչ վէսվէսէ իթմէյինիզ:

---

(1) Ժիժէ Լիտիալը պիր չօպան տըր. մէրգումըն Թըլըսըմլը պիր եիւզիւյիւ վար ըտը քի, պու եիւզիւք վասըթասըյլա իսթէտիյի վագըթ կէօզտէն նիհան օլապիլիր իտի.

Գ. Ս.

— Սիզին իլէ պիրլիքտէ գազանճըլը պիր իշ եափաճաղըզ:

— Պու իշ նէտէ՞ն իպարէթ տիր, մատամ:

— Բէք սապըրսըզ սընըզ, մօսիէօ Ժիւսթ:

— Սապըրսըզլըղըմտան տօլայը պէնի մազուր թութընըզ, մատամ, լաքին սիզ տէ թէսլիմ իտէրսինիզ քի պու սապըրսըզլըգ բէք թապիի պիր շէյ տիր. զիրա թէքլիֆ իտէճէյինիզ իշ բէք գազանճլը պիր շէյ տիր տէյօրսընըզ:

— Սէօզիւմիւն տօղրու օլուպ օլմատըղընը շիմտի կէօրէճէքսինիզ. լաքին իշի սըրա իլէ պաշլայալըմ. սիզ պէնի թանըմազսընըզ վէ պէնիմ եաշատըղըմ ալէմ իլէ տէ միւնասէպէթինիզ պուլունմատըղընտան, խանէնիզտէն աշարը չըգտըգտան սօնրա, պէնի պիր տահա պուլաճաղընըզ իհթիմալին խարիճինտէ տիր. պինաէն ալէյհ, քէնտիմի թէհլիքէյէ տիւշիւրմէքսիզին պէնի սիզին նէզտինիզէ սէվգ իտէն սէպէպի սէօյլէյէպիլիրիմ:

— Օրասը տօղրու տըր, մատամ:

— Էկէր սիզէ եիւզ պին ֆրանք մուգապիլինտէ լա էգալ եիւզ էլլի պին ֆրանք գըյմէթի պուլընան պիր թագըմ միւճէվհէրլէր թէքլիֆ իտիլէճէք օլուրսա, պու թէքլիֆի գապուլ իտէ՞ր միսինիզ:

Մ. Ժիւսթ ճէվապ վէրմէզտէն էվվէլ պիր իքի սանիյէ գատար Սիլվիանըն եիւզիւնէ պագտը. պատէհու եանընա եագլաշարագ վէ գուլաղընտան աշաղը ուզանարագ.

— Էկէր պու միւճէվհէրլէր սահիհէն եիւզ էլլի պին ֆրանք գըյմէթինտէ իսէլէր, թալէպ իթտիյինիզ մէպլաղը տէրհալ թէսլիմ իտէրիմ. հաթթա պու թաշլար իքի կիւն էվվէլ գօնթ տը Գոլրէտօնըն օտասընտան աշըրըլան թաշլար տահի օլսա, էհէմմիյէթի օլմազ:

— Կէօրիւյօրում քի սիզ աքըլլը պիր ատամ սընըզ. սիզինլէ ույուշմագ գապիլ օլաճագ տըր. լաքին պու թաշլարը պիր գաչ սաաթ գատար կէթիրէճէք օլուրսամ, մաթլուպ օլան մէպլաղը պանգա գաիմէլէրինտէն իպարէթ օլարագ տէրագապ թէսլիմ իտէ՞ր միսինիզ:

— Էվվէ՛թ, թէսլիմ իտէրիմ, պանգա գայմէսիյլէ օլսուն, ալթուն իլէ օլսուն, պէնճէ հէփ պիր հիսապ տըր։

— Էօյլէ իսէ գասանըզը աչընըզ, պէն թաշլարը պէրապէր կէթիրմիշիմ տիր։

— Էօյլէ օլտըղընը պէն զաթէն քէշֆ իթմիշ իտիմ։ Պու թաշլար սահիհէն գօնթ տը Գօլօրէտօնըն թաշլարը՞ մը տըր։

— Նէնիզէ՞ լազըմ՝․․․ պունլար եիւզ էլլի պին ֆրանք գըյմէթինտէ օլտըղտան սօնրա, իչին ալթ թարաֆընը արաշտըրմագ ֆայտէսիզ տիր։

— Օ պապտէ հագգընըզ վար․ լագին պու թաշլարը պիր տէֆա կէօզտէն կէչիրմէքլիյիմ մուսաատէ իտէ՞ր միսինիզ։

— Հա՛յ հա՛յ․ տէնիզտէ պալըգ պազար օլո՞ւր մը։

Պու սէօզի մութէագըպ Սիլվիա ճէպինտէն պիր բաքէթ չըգարտը վէ թաշլարը օրթայա եայտըգտան սօնրա, մուամէլէճիյէ իլգահաթ վէրմէյէ պաշլատը։ Ժիւսթ մէրգումէնին սէօզլէրինի տինլէմէյօրտը․ գօնթ տը Գօլօրէտօնըն մուճէվհէրաթընա մաթուֆ օլան ուֆագ նէչիլ կէօզլէրի՝ կէօզլիւքլէրի ալթընտա բարըլ բարըլ բարլամագտա ըտը․ քէնտի քէնտինէ ըղհարը հայրէթ իտէրէք․

— Նէ՛ կիւզէլ էլմասլար․․․ նէ՛ կիւզէլ զիւմիւռլէր․․․ պիւթիւն պու թաշլարըն ազամ ազ իքի եիւզ պին ֆրանք տէյէրի վար տըր․ — տէտի։

Սիլվիա․ — Վա՛յ, պու թաշլարըն իքի եիւզ պին ֆրանք տէյէրի՞ մի վար․․․ օ հալտէ պանա եիւզ էլլի պին ֆրանք վէրէճէքսինիզ, մօսիէօ Ժիւսթ։

Սիլվիանըն չու մինասէպէթսիզ իթիրազը իւզէրինէ մուամէլէճինին եիւզիւ պուրուշտու, վէ պիր ազ էվվէլ զայըփ իթմիշ օլտըղը սօղուգ գանլըլըղընը թէքրար էլէ ալտը․

— Պէնի տինլէյինիզ, մատամ, էվվէլճէ արամըզտա գարարկիր օլան մըգտարտան պիր մանթըր զիյատէ վէրէմէմ։ Պու թաշլար գօնթ տը Գօլօրէտօնըն օտասընտան աշըրըլմըշ օլտըղընտան, անլէրտէն իսթիֆատէ իթմէք իչին թա Ինկիլթէրրայա կէօնտէրմէյէ վէ օրատա սէնաաթթաշլարըմտան

պիրի վասըթասըյլա սաթըլըմագա մէճպուր օլաճաղըմ․ պու ատամա տա ղայէթ պէօյլէ պիր գօմիսիօն ճնտալըղը վէրէճէյիմ քի, օ հալտէ պէնիմ գազանճըմ՝ զանն իթտիյինիզտէն բէք ազ օլաճագ տըր։

— Բէք էյի, էօյլէ իսէ էվվէլքի գարարըմըզ մուճիպինճէ հարէքէթ իտէլիմ։

Պու սէօզ իւզէրինէ Ժիւսթ միւսթէրին օլան վէ ճըզտանընտան եիւզ ալթը պինէր ֆրանքլըգ պանգա գայմէսի չըգարըբ Սիլվիայա ուզաթարագ․

— Պույուրունուզ, մատամ, էկէր պէօյլէ ֆըրսաթլար զուհուր իտէճէք օլուրսա, եինէ պանա միւրաճաաթ իտէճէքսինիզ, տէյի՞լ մի։

— Օնա շիւպհէ՞ մի վար։

— Սագըն մուամէլէճի Ժոլիւէյէ միւրաճաաթ իթմէյէսինիզ հա՛․․․ մէրգում էտէպսիզին, հիլէպազըն պիրի տիր․ քէնտիսինէ միւրաճաաթ իտէնլէրի սօյուլմըշ գազա տէօնտիւրիւր։

— Կէօրիւնիւր քի քէնտիսինտէն հազզ իթմէյօրսունուզ․ արանըզտա պօզուշգըգ մը վար։

— Նի՞չին Մարսիլեատան Բարիսէ կէլտի վէ պէնիմ միւշթէրիլէրիմի էլիմտէն ալտը․ պու ալչագլըգ, խայընլըգ տէյի՞լ մի։

— Նա՛, Ժոլիւէ Մարսիլեատան Բարիսէ կէլմիշ հա՛․․․

— Վա՛յ, քէնտիսինի թանը՞յօր մը սընըզ։

— Շախսէն թանըմամ․․․ թօսթլարըմտան պիրի քէնտիսինէ պազը մուամէլաթտա պուլունմուշ տըր։

— Սիզ օ թօսթլարըզը պանա կէօստէրին, պէն քէնտիսինի Ժոլիւէտէն տահա զիյատէ խօշնուտ իտէրիմ․ պէն ճնտան տահա զէնկին իմ։

— Սիզ ճնտան տահա՞ մը զէնկին սինիզ․ պու քէյֆիյէթ պանա ազաճըգ միւշքիլճէ կէօրիւնիւյօր․ թէէմին իտէյիմ քի, պու նահուսնինին իչ տէօրթ միլյօն լիրասը վար ըմըշ։

— (Մազըրուրանէ պիր սուրէթտէ կիւլիւմսէյէրէք․) Պէն

օնտան տահա զէնկին իմ տէտիմ ա՛։ Սէօզիւմէ իթիմատ ի-տէպիլիրսինիզ։

Պու սէօզիւ միւթէագըպ Մ. Ժիւսթ այաղա գալգտը, վէ կէնճ գատընը սօգագ գաբուսընա գատար կէօթիւրտիւքտէն սօնրա, գաբույը գաբամաղա հազըրլանտը ըսա տա, ուզուն պօյլու վէ խօշ չէհրէլի պիր տէլիգանլը մէրգումըն պու հա-րէքէթինէ միւմանաաթ իտէրէք, գօլունը գաբու իլէ բէրվա-զը արասընա սօգտու վէ խանէնին հավլիսինէ կիրտիքտէն սօնրա, գաբույը թէքրար գաբատը։ Պու տէլիգանլը Վիգօնթ տը Լիւսան իտի։

Ժիւսթ Վիգօնթըն մագսատը նէ՛տէն իպարէթ օլտուղունը պիլմէտիյինտէն, պիւթիւն վիւճուտը թիթրէմէյէ պաշլա-տըը, պիր սէօզ պիլէ սէօյլէյէմէտի. Մէրգում՝ Վիգօնթըն հէր հալտէ պիր նիյէթի ճինայէթքեարանէ իլէ կէլմիշ օլտու-ղունը ֆարգ իթմէք իւզէրէ իքէն, Վիգօնթ գահգահա իլէ կիւլէրէք.

— Մօսիէօ Ժիւսթ, իթթիֆագ իթտիյինիզ թէտպիրին ֆայիտէսիզ օլտուղունը կէօրիւյօրսունըզ ա՛. Չիմտի պիւս պիւ-թիւն պէնիմ էլիմտէ սինիզ. — տէտի։

Մուամէլէճի սաիգալը թէաճճիւպլէ նէ՛ եաբաճաղընը շաշըրարագ, վէ թիր թիր թիթրէյէրէք, քէնտիսինի թանըր թանըմազ էտնա մէրթէպէ գօրգուսը գալմամըշ օլտուղընա Վիգօնթը գանտըրմաղ նիյէթիյլէ.

— Պիլ հագըգա խապանճը զաննն իթմիշ օլտուղում պիր ատէմին պէօյլէ պաղթէթէն իչէրի կիրմէսի իւզէրինէ աղաճըգ գօրգտում. Լաքին չիմտի միւհթէրէմ պիր ասըլզատէնին չէ-րէֆի միւլագաթըյլա միւշէրրէֆ օլտուղումը անլամըշ օլտուղըմ-տան, պու գօրգում պիւս պիւթիւն միւնտէֆի օլտու վէ ար-թըգ քեամիլէն միւսթէրիհ օլտում. — տէտի։

Վիգօնթ տը Լիւսան հէնուզ էնտիշէ իչինտէ պուլունան մուամէլէճիյէ պագարագ.

— Պէնի գանտըրմաղ իսթէյօրսունըզ ամմա, հագըգաթա շիւպհէ իթմէքտէ օլտուղունուզ զահիր տիր. Զիրա պէնի ա-լըպ տա իչ օտանըզա կէօթիւրմէյօրսունըզ. Ֆագաթ չուրա-

տընը պիլմէլիսինիզ քի, պէնի պու հավլիտէ գապուլ իթմէք մուվաֆըգը նէզաքէթ տէյիլ տիր, տօղրըս. — տէտի։

— Տօղրուսունը իսթէրսէնիզ, մօսիէօ Վիգօնթ, էօյլէ գա-պաճա պիր սուրէթտէ հավլիյէ կիրմէնիզ պէնի աղաճըգ թիւ-չարը տէհշէթ իլէտի. Պու իտէ ղայէթ թապիի պիր չէյ տիր. Զիրա զաթըը ալինիզըն չիմտիյէ գատար նէզաքէթ վէ հիւսնիւ աթվարըտա զէրրէճէ գուսուր իթտիյինիզ կէօրիւլմէմիշ տիր. Թէքրար սէօյլէրիմ քի չիմտի պիւս պիւթիւն միւսթէրիհ օլ-տում։

Վիգօնթ տը Լիւսան միւքէմմէլ պիր գահգահը իտէրէք բէք զիյատէ քէմալի պէշաշէթ իթմիշ օլտուղընտան, մուամէ-լէճինին պիւթիւն սայ ու ղայրէթիյլէ պէրապէր խէվֆ ու տէհշէթինի էնտէմէքտէ օլտուղունը կէօրիւնճէ, քէնտիսինի պիր գաթ տահա գօրգութմագ իսթէյէրէք.

— Պէնի տէրհալ սիզին իչ օտանըզա կէօթիւրմէլիսինիզ. Հէր հալտէ օրայա կիթմէք իսթէրիմ. Ֆագաթ սէօզիւմէ ի-թիմատ իտինիզ քի էկէր մուհիմ պիր իշ տօլայըսըյլէ պու-րայա կէլմէյէ մէճպուր օլմամըշ օլսայըտըմ, սիզի իշինիզտէն ալըգօյմագ սայըղսըզլըղընտա պուլունմազ ըտըմ. — տէտի։

Ժիւսթ՝ Վիգօնթ տը Լիւսանըն արզուսունը իճրա իթմէք-տէ թէրէտտիւտ իթմէյէճէյի տէրքեար իտի. Լաքին պիր աղ էվվէլ մաթլուպ օլան ագճէյի թէտարիկ իթմէք իւզրէ չը-գարմըշ օլտուղու էնչիւ ճըզտան հէնուզ չըգմէնին իւզէրին-տէ պուլունտուղընտան, Վիգօնթըն նազարը տըգգաթընը ճէլպ իտէճէյինտէն գօրգմագտա իտի. Պինաէն ալէյհ՝ պիր թա-գըմ գուրնազճա սէօզլէր իլէ անը քիւչիւք օտալարտան պի-րինէ ալըգօյմագ իսթէտի։

Վիգօնթ պիր գաչ տագըգա գատար խահուտինին խի-զինէ պագըպ, չէհրէսի ճալիպի իսթիհզա օլաճագ պիր սու-րէթտէ սարարմըշ օլտուղունը կէօրիւնճէ, գահգահա իլէ կիւ-լէրէք.

— Մօսիէօ Ժիւսթ, սիզ պիր ատըլըղ ըմըշ սընըզ. Պէն սիզին խապանճընը՞զ մըյըմ. Էհէմմիյէթինիզի գազանմագ ի-չին բէք չօգ թէֆալար ասալը իսթիգամէթ վէ սատագաթ

կեօսթերմիշիմ տիր զանն էտէրիմ. սէօյլէյինիզ, եալա՛ն մը սէօյլէյօրըմ:

Ժիւլթ.— Հագգընըզ վար, մօսիէօ Վիգօնթ. Շիմտիյէ գատար թարաֆը ալինիզտէն կէօրտիւյիւմ սատագաթ վէ իսթիգամէթտէն տօղրուսու բէք զիյատէ մէմնունըմ. Սիզտէն թէշէքքիւր իտէճէք հիչ պիր սէպէպիմ եօգ տըր. Անճագ, խանէմին իչինտէ պիւս պիւթիւն եալընըզ օլտըղըմտան, վէ շու սըրալարտա սըրգաթ վէ ճինայէթ իշլէրինտէն հէման հէր կիւն պահս օլունմագտա պուլունտըղընտան, ազըճըգ իհթիյաթլը տավրանմագլա հագգըմ օլտուղունը էլպէթթէ թէսլիմ իտէրսինիզ: Շուրասընը տախի իլավէ իտէյիմ քի, սիզին պու կիւն գուլլանտըղընըզ լիսան վէ թութտուղունըզ թավր՝ էվվէլքի ուսուլ վէ ատաթընըզա օ տէրէճէ մուխալիֆ տիր քի, սէրվէթ վէ հայաթըմըն թէհլիքէտէ օլտուղունտան պիր տագըգաճըգ գօրգմագլա մէճպուր օլտում:

— Սիզին խալիսանէ պիր սուրէթտէ պէյանը էֆքեար իթմէնիզ՝ հագիգաթը հալի սէօյլէմէյէ պէնի մէճպուր իտիյօր. պուրայա կէլմէզտէն էվվէլ, գալըպ Տէմար գահվէխանէսինէ կիթմիշ վէ օրատա պազը տօսթլար իլէ միւքէմմէլ պիր սապահ գահվալթըսը իթմիշ. Եէմէք էսնասընտա բէք չօգ իչքի իչտիկիմ ճիհէթլէ, խանէնիզին գարշուսընա վասըլ օլտըղըմտա, շամբանեանըն տումանը պէյնիմէ հէնուզ հիւքմիւնիւ իճրա իտիյօրտու. Սիզին իլէ մուհիմմ իշլէրտէն պահս իթմէք իչին պուրայա կէլիյօրտըմ. Սիզի թէէմին իտէրիմ քի սիզի գօրգութմագ ֆիքրի խայալըմտան պիլէ կէչմէմէքտէ իտի. Լաքին է՛ն ինթիզամսըզ ատէմլէրին պիլէ չօգ տէֆա ալանընտա կէթիրիլէպիլէճէյինի նազարընըզտա իսպաթ իթմէք իչին, ֆըրսաթը գաչըրմագ իսթէմէտիմ. Սիզէ պիր լաթիֆէ եափմագ արզուսընտա իտիմ. Հալ պու քի սիզ գօրգտունըզ. Պէն տէ սիզի պիր գաթ տահա գօրգութմագ իւզրէ հարէքէթիմի տէվամ իյլէտիմ. Կէօրիւնիւր քի իւմիտ իթտիյիմտէն տահա զիյատէ մուվաֆֆագ օլտում. Նամուսում ուզէրինէ սէօզ վէրիրիմ քի պէն նէ՛ հայաթընըզա վէ նէ՛ տէ սէրվէթինիզէ տօգունմագ ֆիքրինտէ տէյիլիմ:

— Տէմէք քի գօրգաճագ պիր շէյիմ պուլունմատըղընա տաիր նամուսունըզ ուզէրինէ սէօզ վէրիյօրսունըզ, էօյլէ՞ մի:

Վիգօնթ տը Լիւսան եահուտինին շու սուալինէ պիր պաշ իշարէթիյլէ մուգապէլէտէ պուլունտու: Ժիւլթ հայաթ վէ սէրվէթինին հէր տիւրլիւ թէհլիքէտէն մասուն գալաճաղընա տաիր Վիգօնթ տը Լիւսանտան սէօզ ալընճա, արթըգ պիւսպիւթիւն միւսթէրիհ օլարագ, մէրգումը նիհայէթ քէնտի իչ օտասընա կէօթիւրտիւ. Մա մաֆիհ իչէրի կիրէր կիրմէզ մէնտիլինի ճըզտանընըն ուզէրինէ աթտը, վէ պու հարէքէթ Վիգօնթըն նազարը տըգգաթընա չարփմամըշ օլտըղընտան, պէօյիւք պիր եուքատէն գուրթուլմուշ օլտըղընը զանն իյլէտի: Գատէհու Վիգօնթա պիր սանտալիէ թագտիմ իլէ, քէնտիսի տէ էսքի գօլթուգ սանտալիէսինտէ օթուրտու.

Մէրգում՝ եագըխանէ իլտամէթինի կէօրէն քիւչիւք պիր մասանըն էթրաֆընտագի բարմագլըղըն արգասընա իլթիճա իտինճէ կէնիշ պիր նէֆէս ալարագ, Վիգօնթա խիթապէն.

— Պէնի ֆէվգ էլ ատէ գօրգութմուշ օլտըղընըզտան տօլայը իֆթիխար իտէպիլիրսինիզ, ազիզիմ մօսիէօ Վիգօնթ. — տէտի:

Շիմտի քէնտիսինէ մուզիրր կէօրիւնէն միւշթէրիլէրինին թէարրիւզաթընտան մուհաֆազա օլունմագ իչուն Ժիւլթիւն գուլլանտըղը թէտպիրլէրի գարիլէրիմիզէ արզ իտէլիմ:

Իշպու մուամէլէճինին իւի պիր Թէր-Նէօվ քեօբէյի վար իտի քի, քէնտիսի պունը բէք պէհալը սաթըն ալմըշ, վէ ֆէվգ էլ ատէ տըգգաթ ու ինթիմամլա պէօյիւթմիւշ իտի. Պու հայվան՝ սահիպինին պիր իշարէթի ուզէրինէ մաթլուպ օլան ատէմի տէրհալ բարչալամագա մուգթէտիր օլտըղընտան, Ժիւլթ անը զէնճիրէ վուրմագսըզըն տախմա սէրպէսթ պըրագըր, վէ անըն ինթիպահ վէ պասիրէթի հագգընտա ֆէվգ էլ ատէ իթիմատը պուլունտըղընտան, ռահաթը գալպ իլէ եաշար իտի:

Պիր քիմսէ գափույը չալընճա, էվվէլա գափու ուզէրինտէքի քիւչիւք բէնճէրէյէ եագլաշըր վէ կէլէն ատէմին քիմ օլտըղընը վէ նէ՞ իչուն կէլմիշ պուլունտըղընը անլամատըգճա,

գաբույը աչմաղ իչին. կէլէն ատէմին գապուլի քէնտիսինճէ մուճիպի մէնֆաաթ կէօրիւնիւնճէ, մէրգումը տէրհալ քէնտի օտասընա կէօթիւրիւր վէ քէնտիսի տէ մահալը մախսուսընա չէքիլիր իտի. շայէտ պիրիսի մասասընըն էթրաֆընտաքի բարմագլըգլա թէարրուզ իթմէք իսթէյէճէք օլուրսա, օրատան խուսուսի պիր նէրտիւպան վասըթասըյլա սաառը քէօբէքլի-նին եանընա կիտէպիլիր իտի. զիրա հայվան քէնտիսինի սօն նէֆէսինէ գատար մուտաֆաա իտէճէկտէն էմին իտի.

Իշ օտասը նամընը վէրտիյի պու օտա էվվէլճէ պիր եաթագ օտասընտան իպարէթ օլտըղընտան, տէօրթ էթրաֆը տէմիր բարմագլըգլար իլէ մահֆուզ վէ քիւչիւք եէշիլ պէրտէլէրլէ մէսթուր օլան եաթագ եէրի հէնուզ տուրմագտա ըտը.

Իֆտատաթը մէպուսթէտէն՝ Ժիւսթին միւնասէպաթը տախմէ իչինտէ պուլընտըղը չիւպհէլի ատէմլէրի պիլա էնտիշէ խանէսինէ գապուլ իտէպիլէճէկի անլաշըլաճագ տըր. Փիլ հագիգա հավլիտէ իրի պիր պէքճի քէօբէքի պուլընտըղընտան վէ իճապ իտէրսէ գօմշուլարընտան տախի իսթիմտատ իտէպիլէճէկինտէն, օրատա քէնտի նէֆսինէ գարշը պիր մուամէլէի ճէպրիյէ վէ եախօտ պիր սուի գաստ վուգուա պուլմասը տաիրէի իմքեան խարիճինտէ իտի։

Վիգօնթ տը Լիւսան պիր միւտտէթտէն պէրու Ժիւսթ իլէ գօնուշմագտա օլտըղը հալտէ, սէպէպի զիյարէթինի հէնուզ սէօյլէմէմիշ իտի. պէյնինի գարըշմըշ օլան չարապ տումանը հէնուզ պիւս պիւթիւն տաղըլըպ կիթմէմիշ օլմաղլա, մուամէլէճիյէ խիթապէն.

— Սիզ սէօզիւմէ ինանմայօրսընըզ, մօսիէօ Ժիւսթ. լաքին նամուսը իւզէրինէ սէօզ վէրմիշ օլան պիր ասըլզատէ սէօզիւնտէ հիչ պիր վագըթ գուսուր իթմէզ զանն իտէրիմ. — տէտի։

Պու սէօզլէ միւթէագըպ էլինտէքի պասթօնըն ուճըյլա ճըղտանը սէթր իտէն մաւի տամալը մէնտիլի գալտըրտը վէ ճըղտանը կէօրիւր կէօրմէզ տէրհալ էլինէ ալտը։ Ժիւսթ խաղինէի սէրվէթինին վիգօնթ տը Լիւսանըն էլինէ կէչմիշ օլտըղընը կէօրիւնճէ նէ՛ եափաճաղընը շաշըրարագ, չէհրէսին-

տէ էօյլէ պիր էնտիշէ վէ թէլաշ էսէրի կէօրիւնտիւ քի, պու հալի նագշ ու թասվիր իթմէք տաիրէյի իմքեան խարիճինտէ տիր. մէրգում թիթրէք պիր սէտա իլէ քէքէլէյէրէք.

— Մօսիէօ վիգօնթ... սէօզիւնիւզիւ... ունութտընը՞ըզ մը... ճըղտանըմը... ճըղտանըմը պանա... իյատէ իտինիզ. — տէտի։

Վիգօնթ տիւ Լիւսան ճըղտանը աչմըշ օլտըղընտան, իչինտէ պուլընան չէքլէրի քէմալը տըգգաթլա մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա, Ժիւսթիւն սիմասընտա մէշհուտ օլան ասարը տէհշէթ վէ թէլաշը կէօրմէզլիքտէն կէլէրէք.

— Թամա՛մ... պանգա գաիմէլէրի, պանգնօթլար, հավալէ քեաղըտլարը, թահվիլլէր, վէլ հասըլ պու ճըղտանըն իչինտէ պէօյիւք պիր սէրվէթ վար տըր. — տէտի։

Ժիւսթ նիյազքեարանէ պիր սէտա իլէ թէքրարլայարագ.

— Մօսիէօ վիգօնթ, սիզ նամուսընըզ իւզէրինէ սէօզ վէրմիշ իտինիզ, ճըղտանըմը պանա իյատէ իտինիզ. — տէտի։

Վիգօնթ մուամէլէճինին տէհշէթ վէ ըզտըրապընտան գարիպ պիր սուրէթտէ մահզուզ օլմագտա իտույինտէն, քէնտիսինի իչիթմէյօր կիպի կէօրիւնէրէք, սէօզիւնիւ շու եօլտա տէվամ իյլէտի.

— Պիր ազ էվվէլ պու ճըղտանտա պէօյիւք պիր սէրվէթ վար տըր տէյօրտում. էկէր իսթէսէ իտիմ, պունը պէրապէր ալըպ կիտէպիլիր իտիմ. վէ սիզ տախի պանա գարշը միւմանաաթ իտէմէյէճէկ իտինիզ կիպի, պաշընըզա կէլէն վագըայը տա բօլիսէ կիտիպ խապէր վէրէմէզ իտինիզ։

Ժիւսթ. — Հագգընըզ վար տըր, պէն սիզի փէգ էյ ատէ սէվմէքտէ օլտըղըմտան, սիզի էլէ վէրմէք ճէսարէթինտէ պուլունմամագ ըտըմ։

Վիգօնթ. — Սիզ իխթիյար պիր թամաքեար սընըզ. մէնֆաաթը չախսիյէնիզէ խըտմէթ իտէպիլէճէք հէր տիւրլիւ թէշէպպիւսաթտա պուլունուրսընըզ. պու կիւն չիտտէթլի պիր տէրս ալմաղա միւսթահագ ըտընըզ. լաքին պէն նամուսըմ իւզէրինէ սէօզ վէրմիշ օլտըղըմը ունութմամըշըմ տըր։

Պու սէօզլէ միւթէագըպ վիգօնթ տը Լիւսան այաղա

գալգտը, վէ բարմագլըղըն իւզէրինտէ աչըլմըշ օլան ուֆագ-տէլիքտէն կէրէք ճըղտանը վէ կէրէք իչինտէ պուլընան սէրվէթի Ժիւսթէ վէրտի ։

Պունըն իւզէրինէ խահուայինին չէհրէսինտէ հասըլ օլան թէպէտտիւլաթը հագգըյլա նագշ ու թասվիր իթմէք միւմքին օլամազ. պիր աղ էվվէլ չէհրէսինտէ մէշհուտ օլան սօլղունլըգ եէրինէ պիրտէն պիրէ ասարը մէմնունիյեէթ վէ մէսուտիյեէթ բէյտա օլտու, վէ տուտագլարընտա տախի խօշնուտանէ պիր թէպէսսիւմ կէօրիւնտիւ ։

Վիգոնթ տը Լիւսան ճըղտանը մէրգումա վէրտիյի սըրատա, սէրթ պիր թավր իլէ տէտի քի.

— Հարէքէթի վագըամ լաթիֆէտէն պաշգա պիր շէյ տէյիլ իտի. աղաճըգ սիզի գօրգութմագ իսթէյօրտըմ. լաքին զանն իտէրիմ քի շիմտի արթըգ պիւս պիւթիւն միւսթէրիհ օլտընըզ վէ պէնիմ կիպի պիր ասըլզատէ հագգընտա շիւպհէ իթմէյէ հագգընըզ պուլընմատըղընը անլատընըզ. պունտան պէօյլէ հէր կէօրտիւյինիզ ատամտան շիւպհէ իթմէյինիզ. շիւպհէ իտէճէք ատամը թանըյընըզ. ատամ վար, ատամ տա վար. տիւնեատա հէր քէս պի՞ր մի օլուր զանն իտիյօրսընըզ ։

Ժիւսթ. — (Վիգոնթըն վէրտիյի ճըղտանը գաբութընըն կէնիշ ճէպլէրինտէն պիրինէ եէրլէշտիրէրէք.) Ա՛հ, մօսիէօ վիգոնթ, սիզէ արդը թէշէքքիւրտէն աճիզ իմ. էկէր պիր գաչ պանգա գախմէսինէ իհթիյաճընըզ վար իսա, սէօյլէյինիզ, տէրհալ իղրազ իթմէյէ հազըր ըմ. լաքին մագպուլ վէ միւթէպէր պիր թէէմինաթ կէօսթէրմէնիզ շարթ տըր ։

— Շիմտի պու պիհուտէ սէօզլէրի պիր եանա պըրագալըմ տա, պէնիմ պուրայա կէլմէմին ասըլ սէպէպինտէն պահս իտէլիմ. շիմտի պէնի տինլէյէճէք գատար իգթիտարընըզ վա՞ր մը տըր ։

— Էվվէ՛թ, մօսիէօ վիգոնթ ։

— Էօյլէ իսէ պէնի տինլէյինիզ. Պունտան պիր միւտտէթ էվվէլ, ասըլզատէ պիր գատընըն խանէսինտէ պիր գույումճըյա թէսատիւֆ իթտիմ. պու գատըն քէնտիսինէ լազըմ օ-

լան շէյլէրի պու գույումճըտան սաթըն ալըրմըշ. հէրիֆ իլէ ուզուն ուզատըյա գօնուշտըմ, վէ մէրգում հէր տիւրլիւ խըտմէթիմի իյֆայէ հազըր պուլընտըղընը պէյան իլէ, շայէտ պազը շէյլէր իշթիրասընա լիւզում կէօրէճէք օլուրսամ լութֆէն քէնտիսինէ միւրաճաաթ իթմէքլիյիմի թավսիյէ իյլէտի ։ Պու թէսատիւֆտէն պիր գաչ կիւն սօնրա, պազը միւճէվհէրաթ սաթըն ալմագ նիյէթիյլէ, գալգըպ պիզիմ գույումճըյա կիթտիմ, վէ օրատա պիր գաչ եիւզ ֆրանք սարֆ իյլէտիմ ։

« Միւմքին օլտըղը գատար ուզաթմըշ օլտըղըմ պու իւք զիյարէթիմ էսնասընտա, հէրիֆին կէրէք զէվճէսինէ վէ կէրէք գըզընա պազը զէնտօսթանէ սէօզլէր սէօյլէտիմ. զիրա պունլարըն հէր իքիսի տէ զայէթ կիւզէլ վէ զայէթ սէվիմլի իտիլէր ։

« Օնտան սօնրա պու գույումճընըն խանէսինէ բէք չօգ տէֆալար կիթտիմ վէ բէք չօգ շէյլէր սաթըն ալտըմ. հիւսնիւ աթվարըմ, նէզաքէթի, թապիաթըմ, կէրէք զէվճէսինէ վէ կէրէք գըզընա կէօսթէրտիյիմ թալթիֆաթ սայէսինտէ խանէնին էն մահրէմ տօսթը օլտում. միւնասէպաթը վագըամը օ տէրէճէ իլէրի կէօթիւրտիւմ քի, խանէնին գաբուսընտաքի իւչ պէօյիւք քիլիտին գալըպընը սուհուլէթլէ ալապիլտիմ ։ »

— Ցօղրուսը մէհարէթինիզէ տէյէճէք եօգ... պարը իշին սօնընը կէթիրէպիլտինի՞զ մի ։

— Հէնուզ տէյիլ. պու իշի պաշա չըգարմագ իչին թահթը էմրիմտէ իքի քիշի պուլընտըրմագ իսթէրիմ. լիւզումը թագտիրինտէ պունլարըն մուավէնէթինէ իհթիյաճըմ օլաճագ տըր. պանա պէօյլէ իքի քիշի պուլապիլի՞ր միսինիզ, մօսիէօ Ժիւսթ ։

— Ցագաթ Լիօն-լը-Թաֆֆէօրի իլէ Մալատէթթայը, եախօտ Բօպէրի իլէ Գատէ-Վէնսանը նի՞չին ալմայօրսընըզ ։

— Լիօն իլէ Մալատէթթա պու իշին իճրասընա եարտըմ իտէմէզլէր. տիւկէրլէրինէ կէլինճէ, սիզ տէ պիլիրսինիզ քի պէն պունլար իլէ տօղրուտան տօղրույա միւնասէպէթէ կի-

իչմէք իսթէմէմ․ զիրա պունլարըն հարէքէթի՝ էն նամուս-լու ատամլարը պիլէ թէհլիքէյէ տիւշիւրէպիլիր․

— Հագգընըզ վար տըր, էֆէնտիմ․ օ հալտէ պու իշին իճրաաթընը քիմէ՞ թէվտի իթմէլի․

— Տինլէյինիզ, պու պապտէ վալիտէ Սան-Րէմիյէ միւրաճաաթ իթմէլի սինիզ․ մէրհումէ մէյխանէսինին միւշթէրիլէրի արասընտա էլպէթթէ իքի քիշի պուլապիլիր․

— Վալիտէ Սան-Րէմինին միւշթէրիլէրի արասընտա Տէլիգա, Գօգօ-Տէզպրէզ, Բօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ, Շարլ-լա-Պէլ-Գրավալթ, Կրան-Լուի, Վէրնիէ-լէ-Գա-Պլէօ վէ սաիրէ վար տըր․ պունլարըն հանկըսը իչինիզէ կէլիրսէ, սէօյլէյինիզ, վալիտէ Սան-Րէմի վասըթասըյլա իշի քէնտիլէրինէ անլաթըրըրայըմ․

— Ագըլընըզը ուչուրտընը՞զ մը, ժիւսթ․ թալիմաթը լազըմէյի պիզզաթ քէնտիմ վէրմէլիյիմ․ հալ պու քի իսիմլէրինի վէրտիյինիզ չարգընլարտան հիչ պիրիսիյլէ մինասէպէթէ կիրիշմէք իսթէմէմ․

— Լաքին սիզ քէնտիլէրինի թանըտըղընըզ հալտէ, օնլար սիզի թանըմազլար․ պինաէն ալէյհ, հիչ պիր ույղունսըզլուգ վագը օլմազսըզըն, պունլար մեյանընտա էն զիյատէ շայանը իթիմատ օլան Շարլ-լա-Պէլ-Գրավալթ վէ Վէրնիէ-լէ-Գա-Պլէօ իլէ պուլուշապիլիրսինիզ․

Վիգոնթ տը Լիւսան պիր միւտտէթճիք տիւշիւնտիւքտէն սոնրա, իլավէյի մէգալ իլէ․

— Պունլարտան հիչ պիրիսի իշիմէ կէլմէզ, տօսթըմ․ հէբսինին տէ չիրքէթլի լիսանլարը, աճընաճագ տէրէճէտէ սէֆիլանէ լիպասլարը վէ ինսանա սաանճ վէրէճէք թավըրլարը վար տըր․ պէն պէօյլէ չէյլէրտէն խօշլանմամ․ Պիր ազ տահա արաշտըրընըզ, պապա ժիւսթ․ սիզին պիր չօգ թանըտըգլարընըզ վար տըր․ պունլար արասընտա իշիմէ եարայաճագ իքի քիշի պուլու՞նմազ մը սընըզ․ քեաղըտճը թիւճճարընըն իչինտէ պանա մուավէնէթ իթմիշ օլան իքի քիշի նէ՞րէտէ տըրլէր․

— Ֆանֆան-լա-Նըրնույլ իլէ Բուալ-օ-Լէվրա՞ն մը

պահս իտիյօրսընըզ․ պիչարէ տէլիգանլըլար՝ հիւքիւմէթէ վագը օլան պիր իհպար իւզէրինէ պունտան պիր գաչ հաֆթա էվվէլ թէվգիֆ օլունտուլար․ շիմտի հապսխանէտէ պուլունուրյօրլար․

— Եազըգ․․․ օնլար իշիմէ կէլիրլէր իտի․ հէր նէ հալ իսէ, պաշգա իքի քիշի պուլու՞մազ մը սընըզ․ պէնի եօգ, պիր միւտտէթ տահա պէքլէրիմ․ իշիմիզ պէք օգատար միւսթաճէլ տէյիլ տիր․

— Էկէր պիր միւտտէթ տահա պէքլէմէքլէ պիր կէօնէ մահզուր եօգ իսէ, սիզի խօշնուտ իտէճէյիմ վաատ իտէրիմ․ պանա պիր ազ վագթ միւսաատէ վէրէճէք օլուրսանըզ, իշինիզէ եարայաճագ սուրէթտէ իքի քիշի պուլապիլէճէյիմի իւմիտ իտէրիմ․

Ժիւսթ՝ վիգոնթ տը Լիւսանա պու վաատը իթտիյի զէման պիր գաչ սաաթ էվվէլ գօնթ տը Գօլըրէտօնըն միւճէվհէրաթընը սաթըն ալմըշ օլտըղը գատընը տիւշիւնմէքտէ իտի․ քէնտիսի պու գատընըն ֆիլի սըրգաթը իճրա իթմիշ օլան պիր գումբանեանըն մուխպիրի մախսուսը օլտըղընը, վէ պունլար աղլէպի իհթիմալէ կէօրէ պու գատար չէյ իլէ իքթիֆա իթմէյէճէքլէրինի միւլահազա իթմէքտէ իտի․

Վիգոնթ տը Լիւսան թէքրար քէլամա պիլ իպթիտար․

— Շիմտի պիր պիրիմիզէ ույուշմըշ օլտըղըմըզտան, պիր իքի սէօզ տահա սէօյլէմէք իսթէրիմ․ էվվէլա չուրասընը պիլմէլիսինիզ քի, էկէր պիր քիմսէ սէրվէթինիզի աշըրմաղ նիյէթինտէ սիզի էօլտիւրմէք իսթէյէճէք օլուրսա, իթթիֆագ իթտիյինիզ թէտապիրին գեաֆֆէսի տէ պիհուտէ օլուր․ Սիզ էն զիյատէ Թէր-Նէօվ քէօբէյինիզէ կիւվէնիյօրսընըզ, տէյի՞լ մի․ լաքին պունտա պէք եանըլըյօրսընըզ․ օ հայվանը զէհիրլէմէքտէն տահա գօլայ պիր չէյ վա՞ր մը տըր․ — տէտի․

Ֆագաթ մուավէլէճի մագամը թէքզիպտէ պաշընը սալլատըղընտան, վիգոնթ չու եօլտա իլավէյի մէգալ էյլէտի․

— Հայվանլարը թէլէֆ իթմէք իչին էօյլէ իլաճլար վար տըր քի, էն սատըգ վէ էն գանաաթքեար քէօբէքլէրի պիլէ

ճէլպ իտէր ։ Պունտան պաշգա , փարզ իտէլիմ քի քէօրէյինի-զի պու ճիհէթտէն ճէլպ իթմէք միւմքինսիզ օլսուն , հայվան-լարը ալտաթմագ վէ պունլարտան էն ազըն օլանլարը պիլէ գուզույա չէվիրմէք իչին պին տիւրլիւ թէտպիրլէր եօ՞գ մը տըր ։

— Վար տըր , լաքին պէնի էօլտիւրէճէք օլուրլարսա , ալ-թունլարըմը հավի օլան մահալի քէնտիլէրինէ քի՞մ կէօսթէրէ-ճէք տիր . պիր աղ էվվէլ ճըղտանը պուրայա կէթիրտիմ. լաքին օ փէվգ էլ ատէ պիր չէյ իտի . պէօյլէ պիր թէտպիր-սիզլիյի միւտտէթի էօմրիւմտէ իլք տէֆա օլարագ իճրա իյ-լէտիմ . ֆագաթ սիզի թէէմին իտէրիմ քի պիր տահա պէօյ-լէ պիր հարէքէթտէ պուլընմայաճաղըմ ։

— Տէմէք քի սէրվէթինիզի կիզլէմէքտէ օլտըղընըզ մա-հալի պուլմագ միւմքինսիզ օլաճագ տըր իթիգատընտասընըզ , էօյլէ՞ մի ։

— Էվվէ՛թ , մօսիէօ վիգօնթ ։

— Տօղրուսը պու իթիգատընըզտա գարշը կիւլմէքտէն պաշգա պիր չէյ եափըլամազ . ալթունլարընըզը սագլատըղ օլտըղընըզ մահալի պուլմագ միւմքինսիզ օլաճագ հա՛ . ազը-զըմ ժիւսթ , պէօյլէ պիր գանաաթ հասըլ իթմէքտէն իհթի-րազ իտինիզ . տիւնեատա նէ՛լէր վուգուա կէլտիյինի պիլմէզ տէ յիլսինիզ ։ Պունընլա պէրապէր , միւնասէպէթը տախմէ ի-չինտէ պուլընտըղընըզ ատամլարտան հիչ պիրի սիզէ փէնա-լըգ իթմէյի խաթըրընա կէթիրմէզ . զիրա սիզտէն պիր գաչ պին ֆրանք աշըրտալար պիլէ , պու բարայը նէ՞ եափաճագ-լար . իւչ տէօրթ քիշի արալարընտա բայ իտէճէքլէր , տէյի՞լ մի . պու բարա պիր իքի կիւն անճագ սիւրէճէք տիր . օն-տան սօնրա սիզին կիպի պիր ատամ նէ՞րէտէ պուլաճագլար . սիզ պիզիմ եէկեանէ իսթինատկեահըմըզ սընըզ . պիր իչին մըգտարը նէ՛ գատար օլուրսա օլսուն , բէշինէն թէէտիյէ ի-տէրսինիզ . սաթըն ալտըղընըզ էշեայը նապէտիա իթմէք սէ-նաաթընա աշնասընըզ . պիր մալը մէսրուգ պիր տէֆա խա-նէնիզէ կիրտի՞ մի , արթըգ պիր տահա տըշարը չըգմասը միւմքինսիզ տիր ։ Պիզիմ սիզի մուհաֆազա իթմէքտէ պէօյլէ

մէնֆաաթըմըզ պուլընտըղընը կէօրիւյօրսընըզ . սիզ պիզէ հէր հալտէ լազըմսընըզ . պինաէն ալէյհ միւսթէրիհ վէ միւթմէյին օլընըզ . գօրգաճագ հիչ պիր սէպէպինիզ եօգ տըր. պիր աղ էվվէլ էլտէ իթտիյիմ ճըղտանը իյատէ իտէրէք ի-ֆատաթը վագըամըն հագըգաթընը իսպաթ ի՞թմէտիմ մի ։

— Հագգընըզ վար տըր , էֆէնտիմ . լաքին միւշթէրի-լէրիմին քեաֆֆէսի տէ սիզին կիպի ասըլզատէկեան սընըֆըն-տան տէյիլ տիրլէր ։ Էկէր պու ճըղտան Գօգօ-Տէզպրէզին վէ եախօտ Տէլիգանըն էլինէ կէչմիշ օլսայըտը , ալըպ սավուշա-ճագլարը տէրքեար ըտը ։

— Ագճէյի պու գատար սէվէ՞ր միսինիզ , մօսիէօ ժիւսթ ։

— Օ՛հ , էվվէթ , ագճէյի բէք սէվէրիմ ։ Ագճէ վէ Ալլահ սէպէպի եէկեանէի սաատէթիմ տիր . տիւնեատա ագճէսիզ նէ՞ եափըլապիլիր . պիր թագըմ զիւյիւրտլէրին տէտիյի կիպի, պու պայագը մատէն իլէ տէյի՞լ մի տիր քի , տիւնեանըն պիւթիւն մահզուզիյէթլէրի վէ սաատէթին տէ պիլ ճիւմլէ մէ-սուտիյէթլէրի էլտէ իտիլիր ։

— Մանըղլար , մէմուրիյեէթլէր իսթիհսալ իթմէք վէ միւքէլլէֆ պարկիրլէրէ , արապալարա , մաշուգէլէրէ , վէլ հասըլ պիլ ճիւմլէ հուզուզաթը տիւնեայա մալիք օլմագ իչին ագճէյէ լիւզում պուլընտըղընը պէն տէ թէսլիմ իտէրիմ. ֆագաթ սիզ պիր թարիզի տիւնեա կիպի եաշատըղընըզ , վէ տահիմա սէֆիլանէ լիպասլար կիյինտիյինիզ հալտէ ագճէյի նէ՞ եափաճագսընըզ . սիզ սէրվէթինիզտէն իսթիֆատէ իթ-մէյի պիլմէյօրսընըզ . օ հալտէ պու գատար ալթունլար նէ-յէ՞ եարար ։

— Սէրվէթիմտէն իսթիֆատէ իթմէյի պի՛լմէյօրմույըմ . բէք զիյատէ եանըլըյօրսընըզ , մօսիէօ վիգօնթ . պէն սէրվէ-թի զաթիյէմտէն սիզտէն տահա զիյատէ միւսթէֆիտ օլուրըմ . սիզին մէյլ իթտիյինիզ հէր տիւրլիւ հուզուզաթըն , հէր տիւրլիւ էյլէնճէնին սէֆասընը պէն սիզտէն զիյատէ սիւրէ-րիմ ։ Պէնիմ էյլէնճէլէրիմ օ՛ գատար պէօյիւք տիւր քի , մուախխարէն թէէսսիւֆ իթմէմ . պէնիմ տախի սիզին կիպի մաշուգէլէրիմ , պարկիրլէրիմ , արապալարըմ վար տըր . հէմ

տէ պունլար սիզինքինտէն տահա կիւզէլ վէ տահա միւքէլլէֆ տիր ։

— Բէնի թէաճճիւպտէ պըրագըյօրսընըզ, ազիզիմ Ժիւսթ. պէօյլէ շէյլէրէ մալիք օլապիլէճէքլէրինիզէ հիչ պիր վագըթ իհթիմալ վէրէմէզ իտիմ ։ Ֆագաթ պունլար նէ՞ թարաֆտա տըր ։

Ժիւսթ գարուլթընըն ճէպինտէն եէշիլ սախթիյան ճըզտանը թէքրար չըգարտը, վէ հալի օտըյը պանգա գաիմէլէրինի, պանգնօթլարը, հավալէ քեաղըտլարընը, թահվիլէրի քօնիւնաքէրի մասա իւզէրինտէ եայտըրտան սօնրա, քէմալը շէվք իլէ քէլամա պիլ իպթիտար.

— Իշթէ պէնիմ միւզէյյէն սալօնլարըմ, մօպայա մուվաֆըգ արապալարըմ, գըյմէթտար պարկիպլէրիմ, ճինս քէօբէքլէրիմ, ուշագլարըմ, մաշուգալէրիմ պունլար տըր . պունլար հէր տիւրլիւ կիւզէլլիքլէ մութթասըֆ տըրլար . հաթթա սատագաթ վէ տօղրուլըգլարը տախի միւճէրրէպ տիր . զիրա ագճէ իլէ հէր շէյին, հաթթա սատագաթ վէ տօղրուլուղըն տախի իշթիրա օլունապիլէճէյի տէրքեար տըր . – տէտի ։

Վիգօնթ տը Լիւսան միւթէաճճիպանէ պիր թավր իլէ մուամէլէճիյի տինլէմէքտէ իտի . պէօյլէ բինթի պիր հէրիֆին պու նօգթա էֆքեարը ճիտտիյէտէ պուլընաճաղընը գաթան մէմուլ իթմէզ իտի . պինաէն ալէյհ պիր գաթ տահա մէրագլը .

— Սէօզլէրինիզի տէվամ էտինիզ, ազիզիմ Ժիւսթ . քէմալը տըգգաթլէ սիզի տինլէյօրըմ . Շուրասընը իթիրաֆ իթմէլիյիմ քի, գըշ մէվսիմինտէ օտասը տէրունինտէ թիր թիր թիթրէմէքտէ օլտուղունը վէ էլլէրինի ըսընտըրմագ իչին բարմագլարընա իւֆիւրմէքտէ պուլունտուղունը բէք չօգ տէֆալար կէօրմիւշ օլտուղըմ պիր խըտմէթքեարըն պէօյլէ կիւզէլ էյլէնճէլէրէ մէյլ իթմէսի միւսթահագ օլտուղունը ասլա մէմուլ իթմէզ իտիմ ։

— Պիլ հագըգա պիր ալթուն խազինէսինէ միւսթաղրագ օլմագտան, պիր գաչ միլիոն պանգա գաիմէսինի կէօյսիւնէ պասմագտան վէ քէնտի քէնտինէ . « Իսթէյէճէք օլուրսամ, պիւթիւն արզուլարըմը խօշնուտ իտէպիլիրիմ . Հէր մէմլէքէթտէն, հէր սընըֆտան գատընլար պուլապիլիրիմ . պունլարըն աղըրլըգլարը գատար ագճէ էօտէյէպիլիրիմ . Իսթէյէճէք օլուրսամ, կէօյսիւմիւ հէր բէնկ շէրիտլէրլէ, հէր տիւրլիւ նիշանլարլա թէզյին իտէպիլիրիմ վէ արթըգ պապա Ժիւսթ տէյիլ, մօսիէօ տը Սէն-Ժիւսթ օլապիլիրիմ » տէմէքտէն տահա լաթիֆ վէ տահա հագիգի պիր էյլէնճէ վա՞ր մը տըր ։

— Լաքին, ազիզիմ Ժիւսթ, տիւնեանըն հուզուզաթ վէ էյլէնճէլէրինի պու գատար կիւզէլ թագտիր իթտիյինիզ հալտէ, հագըգաթը էլտէ իթմէյէ սայ իտէճէք եէրտէ, նի՞չին խայալաթ իլէ ուղրաշըյօրսընըզ ։

Ժիւսթ շիտտէթլի պիր հէյէճանա տիւչար օլմուշ օլտըղընտան, հէր տիւրլիւ պասիրէթ վէ իհթիյաթը ունութմըշ ըտը . Եագութ կիպի բարլամագտա օլան ուֆագ կէօզլէրինի պիր գաչ տագըգա գատար Վիգօնթ տը Լիւսանա աթֆ իթտիքտէն սօնրա, գահգահա իլէ կիւլէրէք .

— Հագըգաթը էլտէ իթմէյէ սայ իտէճէք եէրտէ խայալաթ իլէ ուղրաշըյօրըմ հա՛ . . . Լաքին սիզին գուվվէյի պասիրէնիզ գըսա օլմալը տըր, մօսիէօ Վիգօնթ . Սէրվէթիմին կիւնտէն կիւնէ քեսպի ճէսամէթ իթտիյինի, վէ պու սուրէթլէ արզուլարըմըն տախի թէվէսսիւ իլէտիյինի հիսապ է՛թմէյօր մըսընըզ ։ Տիւնեատա պէնիմ իչին պիր էյլէնճէ վար տըր քի, օ տա ալթուն սահիպի օլմագտան իպարէթ տիր . պէն պու էյլէնճէ իլէ մահզուզ օլուրըմ . զիրա պու էյլէնճէ հէր տիւրլիւ հուզուզաթը շամիլ տիր . էկէր սէրվէթի զաթիյէմին մըգտարընը սիզէ սէօյլէյէճէք օլուրսամ, տիւշարը հայրէթ օլուպ գալաճագսընըզ . պու սէրվէթ նէ՛ տէվլէթ սանտըգլարընտա, նէ՛ պիր պանգատա վէ նէ՛ տէ պաշգա պիր մահալտէ տիր . պիզզաթ պուրատա տըր ։

« Էկէր իսթէյէճէք օլուրսամ, հէր կէճէ ալթուն իլէ տօլու պիր եաթագ իւզէրինտէ եուվարլանապիլիրիմ . պու եաթագ կիւլ եափրագլարընտան միւրէթթէպ եաթագլարտան տահա զիյատէ լաթիֆ տիր . պու ալթունլարլա գատընլարը վէ գըզլարը, պապալարը վէ գօճալարը նամուսը պէնիմ

Էլիմտէ տիր․ հեր գաբույը աչտըրապիլիրիմ, էն չէթին իշլէ-րի կէօրէպիլիրիմ, վէլհասըլ գէնտիմի մապուտ տէրէճէսինէ իյսալ իտէպիլիրիմ։

Իսթիյար մուամէլէճի՝ պու ուզուն նութգը իրատ իթ-տիյի սըրատա, չէհրէսինտէ սօֆըյանէ պիր մէսէրրէթ վէ մէմ-նունիյէթ էսէրի կէօրիւլմիւշ, վէ էքսէրիյա սօլղուն վէ թօբ-րագ րէնկինտէ օլան եիւզինիւն րէնկի գըրմըզըյա պօյանմըշ-տը։ Մէրգում նութգընը պիթիրինճէ, վիգօնթ տը Լիւսան միւլաթըֆանէ պիր թավր իլէ․

— Սէօյլէտիյինիզ սէօզլէր օ գատար պէլիղանէ տիր քի, պէն տէ սիզին էֆքեարընըզտան օլմազա մէճպուր օլտում. միւսթագպէլտէ սիզին մէսլէքինիզէ սալիք օլմագ վէ սիզին կիպի հարէքէթ իթմէք իւզրէ էլտէն կէլէն ղայրէթի սարֆ իթմէյէճէյիմ. լաքին պու մագսատա նայիլ օլմագ իչին վէ-սայիթի իգթիտարիյէտէն մահրում պուլունտըղըմտան, ումա-րըմ քի գույումճը պապա Լուազօ՝ պու պինանըն իլք թաշլա-րընը պանա թէտարիք իտէճէք տիր։

Պու սէօզլէ միւթէաքըպ վիգօնթ տը Լիւսան այաղա գալգմըշ օլտըղընտան, Ժիւսթ բարմագլըգ բէնճէրէսինտէն զայըֆ էլինի մէրգումա ուզաթտը, վէ վիգօնթ պունը սուրէ-թի տօսթանէտէ սըգտըգտան սօնրա, չէքիլտի կիթտի։

13

ՍԸՐԳԱԹ ՎԷ ԳԱԶԱ

Սիլվիա Ժիւսթիւն խանէսինտէն հըրսըզլըղը գէժան, անըն սէրվէթինտէն պիր մըգտար չէյ աշըրմագ էֆքեարընտա պու-լունտու, վէ Սալվաթօրըն խանէսինէ վարըլ օլուր օլմազ, պու էֆքեարընը կէրէք Սալվաթօրա վէ կէրէք Րօմանա արզ իթ-

տի։ Մէրգումլար Սիլվիանըն չու ֆիքրինի թահսին իլէ, տէր-հալ պիր բլան գուրտուլար․ Սիլվիա միւթէպէր պիր թէէմի-նաթա մուգապիլ Սալվաթօրա իքի եիւզ պին ֆրանք իգրազ իթմէյի Ժիւսթէ թէքլիֆ իտէճէք, պու մէպլաղը գէնտի խա-նէսինէ կէթիրմէսինի թավսիյէ իլէյէճէք վէ եահուտի պու թավսիյէյէ կէօրէ հարէքէթ իթտիյինտէ հէրիֆի էօլտիւրիւպ սօյաճագլար իտի։

Պու բլան բէք գօլայ պիր չէյ օլտըղընտան, Սիլվիա պիր սապահ Ժիւսթիւ խանէսինէ չաղըրթտը վէ իշի թէքլիֆ իյլէ-տի․ Ժիւսթ թէքլիֆի վագըը տէրհալ գապուլ իյլէտի․ զիրա պու իգրազտան հասըլ օլաճագ մէնֆաաթ քիւլլիյէթլի օլ-տըգտան պաշգա, վէրիլէն թէէմինաթ տախի խայլըտան խայ-լը միւքէմմէլ իտի։

Սախթէ մարքի տը Բուրրիէր իսթիգրազ քեաղըտընը իմ-զալամագ իւզրէ Սիլվիանըն խանէսինէ կիթտի, վէ Ժիւսթ՝ իրթէսի աքշամը պանգա գաիմէլէրինի թէսլիմ իտէճէյինի Սալվաթօրա վատ իյլէտի։ Սալվաթօր իսթիգրազ քեաղըտընը իմզալատըգտան սօնրա, չէքիլտի կիթտի․ Եահուտի օրատան մուֆարագաթ իտէճէյի սըրատա, Սիլվիա թէքլիֆսիզճէ պիր սուրէթտէ գէնտիսինէ խիթապէն․

— Տօղրուսը, պէնիմ իւզէրիմտէ պէօյլէ ճէսիմ պիր մէպ-լաղ պուլընմըշ օլսայըտը, սիզին կիպի պէօյլէ ֆիւթուրսըզ տուրամազ ըտըմ․ ղայպ իտէճէյիմտէն վէ եախօտ պիր խըր-սըզա գաբտըրաճաղըմտան գօրգար ըտըմ։

Ժիւսթ․ — Պէն տիւնեատա հիչ պիր չէյ ղայպ իթմէմ, մատամ։

— Եա խըրսըզլա՞ր։

— Խըրսըզլարտան տա գօրգմամ․ պունլար պէնի թութ-տըգտան սօնրա իքի եիւզ պին ֆրանքլըգ պանգա գաիմէսինի պուլամայաճագլար տըր․ պէն օնլարը կէօյիւսիւյիւմիւն իչինէ տիքմիշիմ տիր։

Պու սէօզիւ միւթէաքըպ, Ժիւսթ եէլէյինին ալթընտան քիրլի պիր պէզ բարչասը չըգարտը, վէ Սիլվիայա կէօսթէրէ-րէք․

— Պու մուրտար բաշավրանըն իչինի արաշտըրմագ խըրսըզլարըն ֆիքրինէ պիլէ կէլմէյեճէք տիր. պունտան պաշգա, պէն ֆագըր պիր տիլէնճի գըյաֆէթինտէ օլտըղըմտան, իւզէրիմտէ գիւլլիյէթլի պիր մէպլաղ պուլընտըղընը հիչ քիմսէ տիւշիւնէմէզ. - տէտի :

Սիլվիա պիլմէք իսթէտիյի չէյի անլամըշ օլտըղընտան, միւթէհայյիրանէ պիր թավըր իլէ մուամէլէճինին եիւզիւնէ պագարագ.

— Պուլընմազ պիր զէքեավէթ սահիպի օլտըղընըզ ինքեար օլունամազ. պու թէտպիրլէրի տիւշիւնմէք իչին պիզզաթ Մ. Ժիւսթ օլմագ լազըմ տըր. լաքին վագըթ կէչիյոր, աղաճըգ իսթիրահաթ իթմէյէ լիւզում կէօրիւյորըմ. Ալլահա ըսմարլատըգ, ազիզիմ Ժիւսթ, եարըն եինէ կէօրիւշիւրիւզ. - տէտի :

Ժիւսթ պիլ մուգապէլէ Սիլվիայը սէլամլատըգտան սօնրա, չէքիլտի կիթտի :

Սալվատօր, Ռօման վէ Սիլվիա գարարլաշտըրըլան իշի մուվաֆֆագիյէթ օլմաք իչուն ուզուն ուզատըյա միւզաքէրաթտա պուլընտըլար. նիհայէթ Սիլվիանըն հէր տիւրլիւ թէտապիրի իսթիմալ իտէրէք Ժիւսթիւ խանէսինտէ ալըգօյաճագը վէ պատէհու մաքինին նակէհզուհուր պիր իշ սէպէպիլէ կէճիքմէքտէ օլտըղընը պէհանէ իթթիխազ իտէրէք, մէրգումը ագշամ թաամընա տավէթ իտէճէյի, վէ սաաթ ագշամըն օն պիր պուչուղընտա պիր մէքթուպ կէլէրէք իշին իրթէսի կիւնիւնէ թալիգ իտիլմիշ օլտըղընը խապար կէլէյեճէյի գարարկիր օլտու :

Հէր չէյ սուրէթի մաթլուպէտէ ճէրէյան իթտի. Ժիւսթ մարքի տը Բուրրիէրին ժապինէյէ միւրաճաաթ իտէճէյինտէն գօրգարագ, վագթը մուայյէնտէն պիր գաչ տագըգա էվվէլ մուվասալէթ, վէ մարքի տը Բուրրիէրին վիւրուտունէ քատար սուքիւնէթլէ ինթիզար իլէտի. Նակէհան մարքի թարաֆընտան պիր խըտմէթքեար կէլէրէք, էֆէնտիսինին Մ. Ժիւսթէ պէյանը մազէրէթլէ պիր գաչ սաաթ տահա պէքլէմէսինի ըռճա իթմէքտէ օլտըղընը Սիլվիայա պէյան իլէտի. Սիլվիա ալ-

տըղը խապէրի Ժիւսթէ թէպլիղ իտինճէ, Ժիւսթ մահզունանէ պիր սէտա իլէ.

— Անլաշըլտը, անլաշըլտը, Մօսիէօ մարքի Ժոզիւէյէ միւրաճաաթ իտէճէք տիր. - տէտի.

Սիլվիա. - Մէրագ իթմէյինիզ, ազիզիմ Ժիւսթ, սիզի թէէմին իտէրիմ քի, Մօսիէօ մարքի սիզին իքի եիւզ պին ֆըրանքընըզը ալաճագ տըր. անճագ, պու գատար ուզուն պիր եօլու պօշ պօշընա կէյմիշ օլմանըզը գաթըան թէճվիզ իտէմէյեճէյիմտէն, պիրլիքտէ ագշամ թաամընա էնէճէյիզ.

Ժիւսթ պէօյլէ պիր շէրէֆէ լայըգ օլմատըղընը տէրմիյան իտէրէք, թէքլիֆի վագըտան խագայը սըյըրմագ իսթէտի իսէ տէ, Սիլվիա օ գատար ըսրար վէ իպրամ իլէտի քի, եահուտի Հազրէթի Մուսանըն գավանինի մուգատտէսէսի հիւքմիւնճէ պիր խըրիսթիյանըն էվինտէ էքմէք եէմէք վէ սու իչմէք քէնտիլէրինէ մէմնու օլտըղընը նիհայէթ իթիրաֆա մէճպուր օլտու :

Սիլվիա՝ Հազրէթի Մուսանըն գավանինի մուգատտէսէսի քէնտի էֆքեարընա մանի օլաճաղընը աըլա հիսապ իթմէմիշ օլտըղընտան, հէման տա տիւշարը էնտիշէ օլարագ.

— Հիչ օլմազսա պիր բէքսիմէթ իլէ պիր գատէհ Թօքէյ շարապը ալընըզ. - տէտի :

Ժիւսթ. - Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի պու թէքլիֆինիզի տէ գապուլ իտէմէյեճէյիմ, մատամ. զիրա շարապտան վէ էվլատը Իսրայիլ մարիֆէթիյլէ եափըլմամըշ հէր տիւրլիւ եէյինթիտէն ուզագ տուրմագա մէճպուր պուլունմագտայըզ. էքսէրիյա գուլլանմագտա օլտըղըմըզ սիւթ պիլէ մէզհէպտաշլարըմըզ մարիֆէթիյլէ սաղըլմըշ օլմալը տըր :

— Սիզէ աչըգտան աչըղա սէօյլէրիմ քի գավանինի տինիյէնիզ բէք կիւլիւնճ տիւր, վէ պու կիպի գավանինի մէզքիւրէյէ մուղայիր հարէքէթ իթմէնիզի արզու իտէրիմ. պունտան պաշգա, սիզէ ֆէնա եէմէքլէր իքրամ իթմէյեճէյիմտէն էմին օլապիլիրսինիզ.

Սիլվիա միւքէմմէլ պիր ագշամ թաամը հազըրլաթտը, վէ իքիսի պիրլիքտէ թաամ սալասընա էնտիլէր, սուֆրանըն

խուզէրինտէ գարա ճիյէր պէօրէյի, պըլտըրճըն քէպապը, շէքէրլամէլէր վէ պազը միւքէմմէլ մէյվէլէր պուլունմագտա ըտը. Ժիւսթ պէօյլէ նէֆիս եէմէքլէրի եէմէյէ ալըշգըն օլմատըղընտան, պիր թարաֆտան պիր ազճէ սարֆ իթմէքսիզին կիւզէլ պիր ագշամ թաամը իթմէք արզուսը վէ տիկէր թարաֆտան՝ մարքիզ տը Ռօզէլլիյի կիւճէնտիրմէք գօրգուսը իլէ սուֆրայա օթուրտը, վէ քէմալը իշթիհա իլէ եէմէյէ պաշլատը. Սիլվիանըն իքրամ իթտիյի շարապլարը բէք տէ օ գատար խուզիւն[illegible] էքշիլթմէքսիզին իչմէքտէ իտի։

Նիհայէթ չագըր քէյֆ օլտըղը պիր սըրատա, ուշագլարտան պիրի պիր մէքթուպ կէթիրիպ քէնտիսինէ թէսլիմ իյլէտի. Սալվատօր թարաֆընտան կէօնտէրիլմիշ օլան պու մէքթուպտա՝ պազը էսպապը մանիա տօլայըսըյլա իշին թէսվիյէսինի իրթէսի կիւնիւնէ պըրագմագա մէճպուրիյէթ հասըլ օլմըշ օլտըղը իշար օլունմագտա ըտը։ Ժիւսթ ագշամըն սաաթ օն պիր պուչուգընտա Սիլվիանըն խանէսինտէն տըշարը չըգտը ։

Սալվատօր իլէ Ռօման՝ թանըլմայաճագ սուրէթտէ պիրէր լիպաս կիյինմիշ օլտուգլարը հալտէ, Ֆօրթինէ սօգաղընըն քէօշէսինտէ պէքլէմէքտէ իտիլէր. Մահալը մէզքիւրտէն խանումընըն տըշարը չըգմասընը գօլայլըգլա կէօրէպիլիրլէր իտի։

Ժիւսթ պուրնընըն ալթընտան պիր շարգը մըրըլտանարագ, Շանզ-Էլիզէ ճատտէսինէ կիրմէք իւզրէ պուլվարըն խանընտան կէչտիյի սըրատա, Ռօման ալչագ պիր սէտա իլէ արգատաշընա խիթապէն.

— Եարը սէրխօշ տըր զանն իտէրիմ, մարքի. — տէտի։

Սալվատօր. — Եարը տէյիլ, պիւթիւն սէրխօշ տըր. պագսան ա՛, սէյլ կիպի եալմուր եաղտըղը հալտէ, գօլթուղը ալթընտաքի շէմսիյէյի աչմայը խաթըրընա պիլէ կէթիրմէյօր։

— Մատամ մարքիզ տը Ռօզէլլի հագըգաթէն պուլունմազ պիր գատըն ըմըշ. էկէր սէն պէնիմ տօսթըմ օլմամըշ օլսայըտըն, անը սէնին էլինտէն գապմագա չալըշըրտըմ։

Ռօման իլէ Սալվատօր պու սէօզլէրի թէաթի իթմէքլէ

պէրապէր, Ժիւսթիւն արգասը սըրա կիթմէքտէ իտիլէր. Ժիւսթ իսէ Շանզ-Էլիզէնին պէօյիւք ճատտէսինի եուրիւմիւշ օլտըղընտան, Թիւիլըրի ըրխըթըմընա վասըլ օլմագ իւզրէ Գօնգօրտ մէյտանընը կէչմէքտէ իտի.

Մէրգում Գօնգօրտ քէօփրիւսիւնիւ պիր գաչ մէթրօ հէնուզ կէչմիշքէն, Ռօման պիրտէն պիրէ իւզէրինէ հիւճում իտէրէք, պօյնունա իփ չէքիլտէ եաքըլմըշ պիր մէնտիլ աթտը, վէ պիրտէն պիրէ արգասընա տէօնէրէք պիչարէ մուգավէմէճիյէ եարը պօղուգ պիր հալտէ ումուզընա ալտը. պու հարէքէթ օ գատար սիւրաթլա իճրա իտիլմիշ իտի քի, Ժիւսթ քէնտիսինի միւտաֆաա իթմէյէ մէյտան պուլամատը. Ռօման խանուտիյի ումուզլամըշ օլտըղը հալտէ քէօփրիւնիւն բարմագլըղընա տօղրու իլէրիլէտիյի սըրատա, Սալվատօր տախի պօյնընտան աըլը օլան վէ պանտգա գալըպլէրինի հավի պուլունան կէօյիւսլիւյիւ աչըրմագտա ըտը։ Մէրգում իշինի պիթիրինճէ, Ռօմանա խիթապէն.

— Պու իչ պիթտի, հէրիֆի պիր թարաֆա պըրագըրվէրտէ կիտէլիմ. քէնտիսի պէլքի տէ էօլմէմիշ տիր, ֆագաթ նէ պէյիս վար . . . պիզի թանըմամըշ օլտըղը պէտիհի տիր. — տէտի.

Ռօման. — Սէվկիլի տօսթըմ, հէր շէյտէ իհթիյաթքեարանէ տավրանմագ լազըմ տըր. գալգար տիրիլիր տէ պաշըմըզա պիր պէլա կէթիրիր. — տէտի, վէ Սալվատօրըն ճէվապընա պէքլէմէքսիզին պիչարէ Ժիւսթիւ գալտըրտըղը կիպի բարմագլըգ իւզէրինտէն նէհրէ ֆըրլատտը։

Սալվատօր նէհրտէ հասըլ օլան կիւրիւլթիւյիւ իշիտինճէ, ատէթա միւթէատէրանէ պիր շէհրէ իլէ.

— Ա՛հ, իշթէ պու պօշ եէրինէ պիր ճինայէթ տիր,

Ռօման վէ Սալվատօր՝ իւզէրլէրինտէն կիյինմիշ օլտուգլարը ամէլէ կէօմլէքլէրինի, վէ պաշլարընտաքի գասգէթալարը աթէլ աճէլէ չըգարտըլար, վէ պունլարը պիր բաքէթ խաբտըրգտան վէ իչինէ տէ իրի թաշ բարչալարը տօլտուրտըգտան սօնրա, նէհրէ աթտըլար. պատէհու նէլէքլէրի ալթընտա կիզլէմիշ օլտուգլարը շապգալարընը չըգարըպ պաշլարընա

գօյարագ , Սէնթ-Օնորէ վարօշընա տօղրու միւթէվէճճիհ օլտըլար :

Մա մաֆիհ պիր արզուի ղարիպէ վէ յախօտ տիկէր պիր սէպէպէ մէպնի օ սըրատա նէհրին քէնարընտա պուլընան հէրիֆին պիրի օրատա ճէրէյան իտէն ահվալին քեաֆֆէսինի տէ կէօրմիւշ իտի :

Սէօյլէտիկիմիզ վէճհիլէ , Ժիւսթ Սիլվիանըն խանէսինտէն չըգտըղը զէման , սէյլ կիպի յաղմուր յաղմագտա իտի . Ռուի սէմա սիյահ պուլութլար իլէ գաբլանմըշ իտի . Լաքին Շաթօպրիան թարիգինի Թիւիլըրի ըրխթըմընտան այըրան մէսաֆէյի գաթ իթտիյի սըրատա , յաղմուր ազար ազար քէսիլմիշ , վէ Ռօման խաճուտիյի նէհրէ աթտըղը զէման , րուզկեար տախի րուի սէմայը գաբլայան պուլութլարը քեամիլէն տաղըթմըշ իտի . պու սէպէպլէ պահս իթտիյիմիզ շախս՝ նաշըն նէհրէ աթըլըրքէն հասըլ իթտիյի կիւրիւլթիւտէն նազարը տըգգաթը ույանարագ , իյգա՝ օլունան ֆաճիանըն պիլճիւմլէ ահվալինի կէօրէպիլմիշ , վէ կէրէք գօրգու սաիգասըյլա օլսուն վէ կէրէք պաշգա պիր սէպէպէ մէպնի պուլունսուն պէօյլէ պիր մէշէ թախթասը արգասընտա կիզլէնիփ տուրմըշ իտի :

Սալվաթօր իլէ Ռօման թէպտիլի զիյաֆէթ իթտիքտէն սօնրա յօլա տիւշէլտիքլէրինտէ , հէրիֆ ուզագտան ուզագա անլէրի թագիպ իլէտի վէ մէրգումլար սաբահըն սաաթ պիր պուչուգընա տօղրու խանէլէրինէ վասըլ օլտըգլարընտան, մէրգում յարըմ սաաթ գատար գաբուլարը էօնինտէ տուրըգտան սօնրա չէքիլտի կիթտի :

Իրթէսի կիւնիւ Սիլվիա Սալվաթօր իլէ Ռօմանը զիյարէթէ կէլտի . մէրգումլար իքի ագշամը վուգու պուլան ահվալի քէնտիսինէ հիքեայէ իթտիքլէրինտէ , Սիլվիա օ զըյամէթտար կէօյիւսիւլիւյիւ էլտէ իթմիշ օլտըգլարընտան տօլայը բէք զիյատէ մէսրուր օլտու , վէ պու կէօյիւսիւլիւյին հալի օլտըղը պանգա գասալէրինի մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա , իշպու պիրլիքտէ սուֆրայա էնէրէք , քէմալը իշթիհա իլէ յէմէք յէտիլէր :

Սիլվիա պազը յէրլէրէ վիզիթա վէրմէյէ մէճպուր պուլընտըղընտան , գահվէ իչիլէճէյի սըրատա չէքիլտի կիթտի :

Սալվաթօր իլէ Ռօման՝ ճինայէթի վագըալարը կէօրիւմիւշ օլտըղընը վէ քէլլէլէրի պիթ թէսատիւֆ մահալը ճինայէթտէ պուլընմըշ օլան պիր ատէմին էլինտէ պուլընտըղընը խայալլարընտան պիլէ կէչիրմէտիքլէրինտէն , սիկարալարընը թիւթիւրէրէք նէշէլի պիր սուրէթտէ գօնուշմագտա իտիլէր . պու սըրատա խըտմէթքեարլարտան պիրի պիր գարթ տը վիզիթ կէթիրտի վէ պիր ատէմ կէլիփ քէնտիլէրիյլէ գօնուշմագ արզուսընտա պուլընտըղընը պէյան իլէտի .

Սալվաթօր՝ էն ալէա ճինս մուգավվատան օլան իշպու գարթ իւզէրինտէքի « ՎԻԳՕՆԹ ՏԸ ԼԻՒՍԱՆ » իսմինի օգուտըգտան սօնրա , Ռօմանա վէրէրէք .

— Պու ատամը թանը՞ր մըսըն . – տէյու սօրտու .

Ռօման . – (Պիր գաչ տագիգա գատար տիւշիւնտիւքտէն սօնրա .) Վիգօնթ տը Լիւսա՞նը մը . . . էվվէթ , թանըրըմ , պու ատամ մարքի տը Բուրրիէրին վէրտիյի զըյաֆէթտէ հազըր պուլընան աէլիգանըն տըր . Կէօրիւնիւր քի օ զըյաֆէթտէ հազըր պուլընան ատամլարըն քեաֆֆէսիյլէ մինասէպէթէ կիրիշմէյէ մէճպուր օլաճաղըզ . պէն գօնթ Սէնթ-Ամպիր-Ռօմէն իլէ մուարէֆէ բէյտա իթտիմ . մուամէլէճի Ժիւսթ իլէ տէ մինասէպէթէ կիրիշտիք . պու կիւն տէ վիգօնթ տը Լիւսան խանէմիզէ կէլիյօր . . . ղարիպ տէյի՞լ մի .

— Աճապա պիզտէն նէ՞ իսթէյէճէք .

— Պի՞մ պիլիր . . . քէնտիսիյլէ գօնուշտուգտան սօնրա , պու խուսուսը էլպէթթէ անլայաճաղըզ .

Սալվաթօր՝ տաիրէնին գաբուսընա գարիպ պիր մահալտէ տուրմըշ օլան խըտմէթքեարա կէլէն ատէմի իչէրի կիրտիրմէլէրինի էմր իթտի վէ խըտմէթքեար տէրհալ տըշարը չըգարագ , պիր ազ սօնրա վիգօնթ տը Լիւսան իչէրի կիրտի . վիգօնթ՝ Սալվաթօրը քէմալը նէզաքէթլէ սէլամլատըգտան սօնրա , իհթիրամքեարանէ պիր թավր իլէ .

— Մօսիէօ մարքի տը Բուրրիէրին չէրէֆի միւլագաթըյլա միւշէրրէֆ օլմագ իսթէրիմ . – տէտի , վէ Ռօման պիր խըտ-

մէթքէար սըգըթըլը օրատան չէքիլիպ կիթմէք իսթէտիյինտէն, իլավէի մէգալ իլէ.

— Կիթմէյինիզ, տօսթըմ, կիթմէյինիզ, խանէնիզի զիյարէթ իթմէյէ սէպէպիյէթ վէրէն մասալէ՝ կէրէք սիզին վէ կէրէք մօսիէօ մարքի իչին էհէմմիյէթլի տիր. պունտան պաշգա, սիզին իլէ պուլուշմագ սաատէթինէ նաիլ օլըշըմ՝ իլք տէֆա վուգու պուլմայօր զանն իտէրիմ. էկէր յանըլմըյօրսամ, իւչիւմիւզ պիրլիքտէ պիր զիյաֆէթտէ պուլունմըշըզ տըր.

Սալվաթոր. — Տօղրու տըր, էֆէնտիմ. լաքին պիր սանտալիէ ալընըզ տա շէրիֆի զիյարէթինիզէ մուշէրրէֆ օլմամըզ նէտէ՛ն նէշէթ իթտիյինի լութֆէն իյզահ իտինիզ.

Վիգօնթ տը Լիւսան Սալվաթորըն թագտիմ իթտիյի գօլթուգ սանտալիէսինէ օթուրտուգտան սօնրա, շու սուրէթլէ իֆատէի մէրամա պաշլատը.

— Զիյարէթիմ սիզի թէաճճիւպտէ պըրագաճագ վէ պէլքի տէ էնտիշէյի մուճիպ օլաճագ տըր. պազէն էօյլէ զէմանլար վար տըր քի, ինսան էն սատէ վագըալար մուգապիլինտէ պիլէ ալթ իւսթ օլուր.

Սալվաթոր. — (Վիգօնթըն պու սէօզլէրինտէն մութէաճճիպ օլարագ վէ սանտալիէսինտէն այաղա գալգարագ.) Գուլլանտըղընըզ լիսանըն մանասը նէ՛ օլտուղընը լութֆէն իյզահ իտինիզ, մօսիէօ վիգօնթ.

Ռօման. — (Սալվաթորա խիթապէն.) Աճէլէ իթմէյինիզ, էֆէնտիմ, էվվէլ էմիրտէ մօսիէօ վիգօնթըն թէպլիղ իտէճէյի մատտէյի անլայալըմ տա, սօնրա իճապ իտէրսէ հիտտէթլէնիրիզ.

Վիգօնթ. — Հագգընըզ վար, ազիզիմ, հագգընըզ վար. Թէսատիւֆ չօգ տէֆա ղարիպ ղարիպ հալլէր վուգուա կէթիրիր, էն պէօյիւք շէօհրէթլէրի լէքէտար իտէր, էն պէօյիւք մէնսէպտարլարը մէվգիի իգթիտարտան տիւշիւրիւր, պու կիւն կիրտապը սէֆալէթին քէնարընտա պուլունան պիր պիչարէյի յարըն սաատէթին թա զիրվէսինէ չըգարըր. Թէսատիւֆ սայէսինտէ պիր չօգ ճինայէթլէր բէրտէի մէճհուլիյէթ

թընտա գալըրլար, վէ նինէ թէսատիւֆ սայէսինտէ պու ճինայէթլէր մէյտանը ալէնիյէթէ չըգարլար, Թէսատիւֆ էքսէրիյա . . . ,

Ռօման. — Լաքին Ալլահ աշգընա օլսուն, շու թէսատիւֆլէրի պիր յանա պըրագընըզ տա սէպէպի զիյարէթինիզի իյզահ իտինիզ.

Վիգօնթ. — Տիւն ագշամ թէսատիւֆէն ֆէվգ էլ ատէ սէվմէքտէ օլտուղըմ կիւզէլ պիր ագթրիսի զիյարէթէ կիթթիմ. Լաքին գապուլ օլունմատըմ. Պունըն իւզէրինէ բէք զիյատէ մէյուս օլարագ գալգըպ գլիւպէ կիթթիմ վէ օրատա պուլունտուղըմ պազը մահրէմ տօսթլար՝ ասաքիրի միւլկիյէ ժէնէրալլարընտան պիրինին էլլի պին ֆրանք մուգապիլինտէ պէնիմ ագթրիսին հիւսնիւ թէվէճճիւհինի գազանմըշ օլտուղընը վէ պէնիմ կիթթիյիմ սըրատա պէլքի տէ մէրգում ժէնէրալը օտասընտա գապուլ իթմիշ պուլունտուղընը պէյան իթթիլէր.

«Պէօյլէ պիր սէօզ իշիթտիյի զէման ինսանըն ազ չօգ միւքէտտէր օլաճաղը թապիի պուլունտուղընտան, պէն տէ տէֆի ղամ իթմէք իչին գումար օյնատըմ վէ քիւլլիյէթլի պիր մէպլաղ ղայպ իթթիմ. Պունըն իւզէրինէ հիւզնի գատէրէ գարըշըգ քիւֆիւրլէր սավուրարագ, հայաթըմա նիհայէթ վէրմէյի գարարլաշտըրտըմ, վէ րիւզկեարըն, յաղմուրըն շիտտէթինէ պագմայարագ խանէմէ կիթմէք իւզրէ եօլա չըգտըմ. Էվիմ Վարէն սօգաղընտա պուլունտուղընտան, նէհրին էօնիւնտէն կէչտիյիմ սըրատա, պիր գաչ տագըգա էվվէլ զիհնիմէ կէլմիշ օլան էֆքեարը մէճնունանէ պիր գաթ տահա քէսպի մէթանէթ իլէտի, վէ պինաէն ալէյհ՝ նէհրին քէնարընա էնտիմ. . . .»

Սալվաթոր իլէ Ռօման սիւրաթլը պիր նիկեահ թէաթի իթթիլէր. Վիգօնթ տը Լիւսանըն սէպէպի զիյարէթինի քէշֆ իթմիշլէր իտի. Վիգօնթ գօլթուգ սանտալիէսինի կէրի իթէրէք սէօզինէ շու եօլտա տէվամ իլէտի.

— Օ սըրատա րիւզկեար րուի սէմայը գարարթան պուլութլարը տաղըթմագա պաշլատըղընտան, նէհրին սուլարը

սարը վէ չամուրլու օլտըղը̂նը կէօրտիւմ. պունըն իւզէրինէ եօլմէք սէվտասընտան վազ կէչտիմ.

«Նէտէք չէքմէյէ մախսուս օլան եօլտան ըլըխըլմա վասըլ օլմագ իւզէրէ իքէն, պու եօլուն նիհայէթինտէ մաւի պէզտէն մամուլ ամէլէ կէօմլէքլէրի կիյինմիշ իքի քիշի կէօրտիւմ քի, պունլար՝ ուֆագ վէ ղայըֆ պիր ատամըն իւզէրինտէն պիր չէյ աշըրտըգտան սօնրա, պաղըրմագլըղըն իւզէրինտէն նէհրէ աթտըլար. սույա աթըլան ատամըն էվվէլճէ պօղըլմըշ օլտըղը աշիքեար իտի. զիրա հէրիֆ սու իւզէրինտէ հիչ պիր հարէքէթ իճրա իթմէմէքտէ իտի.

«Մէվզուը պահսըմըզ օլան իքի քիշի սըրթլարընտաքի ամէլէ կէօմլէքլէրինի տէրհալ ճըգարտըլար վէ պունլարը պիր պաքէթ եափտըգտան վէ իչինէ տէ իքի թաշ պարչասը տօլտուրտուգտան սօնրա նէհրէ աթտըլար. Պու վագըա ճէրէյան իթտիյի սըրատա, պէն տէ պիր մէշէ թախթասը արգասընտա կիզլէնմիշ իտիմ. պու հարէքէթիմ գօրգուտան նէշէթ իթմիշ պիր չէյ ղանն օլունմասըն. չիւնքի պէն տիւնեատա հիչ պիր չէյտէն գօրգմամ. անճագ գալապալըգտա պիր քիւլահ գապաբիլիրմիյիզ տէյու պաղըրըյօրտըմ:

Սալվաթօր իլէ Ռօման չաշղըն չաշղըն Վիգօնթըն եւզիւնէ պագմագտա, վէ մէրգում սէօզլէրին ուճընը նէրէյէ պաղլամագ իսթէտիյինի անլամագտա իտիլէր. Վիգօնթ Սալվատօր իլէ Ռօմանա աղաճըգ տիւշիւնմէյէ մէյտան վէրմէք իւզէրէ պիր գաչ տագըգա սիւքիւթ իթտիքտէն սօնրա, սէօզլէրինէ չու եօլտա տէվամ էյլէտի.

— Շիմտի, էֆէնտիլէր, հէրիֆի սօյան իքի քիշինին խանէլէրինէ գատար թագիպ իթմիշ օլտըղըմը վէ մէրգումանըն մահզա սիզ օլտըղընըզը պու սուրէթլէ անլամըշ պուլընտըղըմը սէօյլէյէճէք օլուրսամ, սիզճէ մէճհուլ օլան պիր չէյի խապէր վէրմիշ օլմամ ղանն իտէրիմ. Իշթէ կէօրիւյօրսունըզ քի թէսատիւֆ գարիպ գարիպ հալլէր վուգուա կէթիրիր. Էկէր պիր ժէնէրալ Օբէրա թէաթրօսու արթիսթլէրինտէն պիրինէ կէօնիւլ վէրմէմիշ օլսայըտը, Վիգօնթ տը Լիսան տախի պու սապահ խանէնիզէ կէլիպ տէ աշըգըմըզ օլ-

ղընըզ չէյտէն քիւչիւք պիր հիսսէ թալէպ իտմէյէճէքթի.

Սալվաթօր. — Ֆարզ իտէլիմ քի վուգուաթ սիզին տէտիյինիզ կիպի օլսուն, սիզի պիզիմ նէտէ իխթիյարըմըզա տիւշիւրէն թէսատիւֆտէն պիզ տախի իսթիֆատէ իթմէյէ մէճպուր տէյի՞լ միյիզ.

Վիգօնթ. — Հա՛յ հա՛յ. Էկէր քէնտինիզի թէհլիքէյէ տիւ-[illegible] ալըրմագա մուգթէտիր օ-[illegible], պու [illegible]ինիզի բէք թապիի պուլաճագըմ. [illegible] իխթիյարընըզտա տէյիլիմ. Վիգօնթ [illegible] ագըլնա աթըլմագտան էվվէլ քէնտի-[illegible] պիր ճիւմլէ թէտապիրի իթթի-[illegible] քէնտիմի մուտաֆաա իթմէյէ մուգթէտիր իմ.

Վիգօնթ տը Լիսան [illegible] ճէպինտէն ալթուն գապլամալը պիր թապանճա չըգարտը, վէ պունըն խօ-[illegible] օյնաթարագ. [illegible] վար տըր, վէ Նամուսըմ իւ-[illegible] քի [illegible] հէր իքիսի տէ իսապէթ իտէճէք տիր. Լաքին թէտապիրի վագըամ պունտան իպարէթ տէյիլ տիր. գաբունըզտա պէքլէմէքտէ օլան արապամըզտա տօսթլարըմըզտան Բարիսլի պիր տէլիգանլը վար տըր քի, ավտէթ իթմէտիյիմի կէօրէճէք օլուրսա տէրհալ պուրայա կէլէճէք, վէ պէնիմ Նէրէյէ կիթմիշ օլտըղըմը սուալ իտէճէք տիր. պու տէլիգանլը տա Մ. տը Բրէվալ տըր. կէօրիւյօրսունըզ քի իշիմ հէր ճիհէթլէ սըրասընտա տըր. Շիմտի նէ՞ եափմագ ֆիքրինտէ սինիզ.

Սալվաթօր. — (Էլինի Վիգօնթա ուզաթարագ.) Պու կիւն [illegible] պէնիմլէ պիրլիքտէ [illegible] րիճա իտէրիմ. [illegible] գապուլ իտէմէյէճէ-[illegible] կիւն էյլէ թամամըն չէ-[illegible], միւսաատէնիզլէ գա-[illegible] կիտէյիմ.

Սալվաթօր. — Տուրընըզ, կիթմէյինիզ, աղաճըգ տահա պէքլէյինիզ, հագգընըզը ալմատան նէրէյէ կիտիյօրսունըզ.

Վիգօնթ . – Հա՛, տօղրու տըր , պու խուսուսը պիւս պիւթիւն ունութմըշ ըտըմ։
Ռոման . – Սիզ պու իշտէն նէ՞ գատար չէյ խոթէյօրսընըզ։
Վիգօնթ . – Օ՛հ , պէն գանաաթքեարըմ . . . պու իշտէն էլտէ իթտիյինիզ մէպլաղըն եալընըզ սէքիզտէ պիրինի պանա վէրինիզ . պունտան զիյատէ թալէպ իթմէյէ հագգըմ եօգ տըր . պէնիմ սիզին խըթիգամէթ [illegible] գընտա էմնիյէթի քեամիլէմ վար [illegible]

Սալվատոր Ռոմանա պիր իշարէթ [illegible] ըտգապ տըշարը չըգարագ , պիր գաչ [illegible] տէ եւկիլմի պէշ ատէտ պինկէր [illegible] թութմըշ օլտըղը հալտէ [illegible] տը Լիւսանա թէսլիմ իյլէտի ։

Վիգօնթ [illegible] պիրէր պիրէր սայըլդըգտան սօնրա ճըզտանընա գօյարագ [illegible] զիրա

— Պու գա[illegible] ճայիյէմ տիւնքի կիւն օյնատըղըմ [illegible] էրէյինճէ պօզուլմուշ ըտը . սիզին կիպի [illegible] ֆէ բէյտա իթտիյիմտէն տօլայը բէք զիյատէ մէմնունի[illegible] քին մատամ քի սիզ պու կիւն պանա ֆէվգ էլ աւտէ հիւմնիւ թէվէճճիւհ կէօսթէրտինիզ , պէն տէ սիզտէն խըթիգրազ իթտիյիմ մէպլաղըն պիր գաչ միսլինի սիզէ գազանտըրաճաղըմը վատ իտէրիմ . – տէտի ։

Վիգօնթ տը Լիւսան գույումճը Լուաղօնըն խանէսինտէ պիր սըրգաթ իյգա իթմէք թէսավվուրընտա պուլընտըղընը Սալվատոր իլէ Ռոմանա հիքեայէ իթտիյի կիպի , վալիտէ Սան-Ռըֆիւանն , մէրգումէնին իշլէթտիյի մէյխանէ միւշթէրիլէրինտէն , պունլարըն մէհարէթ [illegible] թիւն խասմի օլուպ չունըն [illegible] թագլըտ իտէն մուամէլէճի [illegible] միւմկին

Ռոման իսթիյար միւսթէտէն [illegible] օլուպ օլմատըղընը վիգօնթտան սուալ իտինճէ , վիգօնթ . տը

— Վագըա պու պէսլի պըլտըրճընտան թիւյ գօբարմազ միւմկին իսէ տէ , պու քէյֆիյէթ ուսուլը նէզաքէթէ մուղա-

[illegible] . պունտան պաշգա քէնտիսինէ հէր նէ՛ կէօթիւրիւլ[illegible]հալ իշթիրա իթմէյէ մէ պէտէլինի բէշինէն էօտէ[illegible] տախմա հա[illegible]նան պէօյլէ պիր ատամ պուլ[illegible]ազաճըղ միւշ[illegible] զաննը իտէրիմ . էկէր սէօզիւ[illegible] ինանըրսանըզ , պապա [illegible] տախմա մուհաֆազա իթ[illegible] . զիրա պապա Լօն[illegible] հագգընտաքի թէսավվուրա[illegible]ուլըրէզիր օլաճագ օլուրսա պապա միւսթ պիզէ [illegible] ֆախտէլի օլաճագ տըր . – տէտի ։

Սալվատոր վէ Ռոման վիգօնթ տը Լիւսանըն սէօզլէրինի [illegible] էլ աւէ թըրգաթըլա տինլէմէքտէ իտիլէր . վիգօնթ [illegible]նիւ պիթիրինճէ , մէրգումլար վագթը լաղըմընտա քէն[illegible]լէրինէ իթիմատ իտէպիլէճէյինի թէէմմէն պէյան իթտի[illegible] թէքրար պուլուշուպ կէօրիւշմէք իւզրէ պիլ մուգա[illegible]ատլար վուգու պուլտըգտան սօնրա , վիգօնթ տը Լիւ[illegible]տան մուֆարագաթ իյլէտի ։

[illegible] Սալվատոր իլէ պէրապէր եալընըզ գալընճա , [illegible]աշընտա խիթապէն .

— Էյ , սէն պունա նէ՞ տէրսին , վիգօնթըն սէօզիւնէ [illegible]ըլըրսա իլէրիտէ պէօյիւք պէօյիւք մուվաֆֆագիյեթլէրէ նաիլ օլաճաղըմըզը չիմտիտէն իւմիտ իթմէլիյիզ ։

Սալվատոր . – Հէլէ տուր պագալըմ . . . միւսթագպէլ հէր[illegible] զահիրէ չըգարաճագ տըր . Ֆագաթ չուրասընը [illegible] քի Սիլվիանըն վալիտէսի Սան-Ըըֆիւնիւն մէյխա[illegible] պիրիքէն հէրիֆլէր միւտէպպիր պիր քիմսէնին [illegible] իմտատէ պուլունաճագ օլուրլարսա , սահիհէն պէօ[illegible] մուվաֆֆագիյեթլէր հուսուլէ կէլիր . տօղ[illegible] տաղընըզ ատամլարըն քեաֆֆէսինի տէ պիր [illegible] եւրիւթմէք արզուսընտայըմ ։

[illegible] քի վիգօնթ տը Լիւսան իլէ մուարէֆէ բէյտա[illegible]տէն տօլայը մէմնուն սըն .

[illegible] Մատամ քի էսկի սէնաաթըմըզա պաշլամազա մէճ[illegible]էթ հասըլ օլտու , պու ատամ պիզէ ֆախտէլի օլա[illegible] տըր զաննը իտէրիմ ։

— Պէն տէ էօյլէ զաննը իտէրիմ . Լաքին պու հայլազ էօյլէ

չունա պունա մալ գարտըրըը թագըմընտան տէյիլ միր. հալա քէնտիսինէ եկիրմի պէշ պին ֆրանք վէրտիյիմիզտէ տոլայը եսէֆ իտիյիմ. չունքի գ... ուազօնըն իչի՛ նայի մուվաֆֆագիյէթէ օլուրսա ... քէնտի տօսթլըղը կիրմի պէշ պին ֆրանք տէյի...

Վուգուաթը մէզքիւրէնին ...էրէյանընտան պիր գաչ կիւն սօնրա, դաղէթալար՝ Նէօյլի քէօբրիւսիւնիւն ալթընտա ...լար արասընա սօգուլմըշ պիր խըթըյարըն նաշըն... օլտըղընը վէ ալթուն սաաթը իլէ ուֆագլըգ օն եէտի ֆրանքը հէնուզ ուզէրինտէ պուլընտըղընա նազարէն, մէրգում խըթըյար քէնտիսինի գաստէն նէհրէ աթմըշ օլտըղը մաղնուն պուլընտըղընը խապէր վէրտիլէր.

Ռօմէն խիւլասաթէն պէյան իթտիյիմիզ իշպու պէնտի օգուտըգտան սօնրա, կէնիշ պիր նէֆէս ալարագ.

— Շիւքիւրլէր օլսուն, եա Ռապպի. - տէյու հայգըրտը

14

ԿԻԶԼԻ ԲԻՐ ԻՆԹԻԳԱՄ

Հէր չէյ զահիրէն սուրէթի մաթլուպէտէ ... մէչպուր իտէն, պու իչ մուլթեֆիթ իչուն ... պէօյլէ պիր թէհլիքէ պաշ կէօստէրտի.

Սիլվիանըն թալէպի ուզէրինէ աչըգընը ... պալըգճը Պէբօ՝ պիր մուտտէթ իթալեատա տուրտուքտան սօնրա, նիհայէթ Մարսիլեայա ավտէթ իյլէտի. Սիլվիա աչըգընը եօլտուրուպ տէ ֆիրար իտէճէք օլուրսա, քէնտիսինի սէվէճէյինի վատ իթմիշ օլտըղընտան, Պէբօ տախի Սիլվիայը Մարսիլեատա պուլապիլէճէյինի զաննէ իթմէքտէ իտի. հալ

մուվքու .

պու քի Սիլվիա հիչ քիմսէնին խապէրի օլմագսըզըն Մարսիլեատան մուֆարագաթ իթմիշ իտի. պալըգճը բէք ղեյատէ մէյուս օլարագ վալիտէսինի խըթըրճվապա պաշլատը. հալպուքի խըթըյար գատըն՝ Սիլվիանըն մարքի տը Ռօզէյլի իլէ եվլէնմիշ վէ պատէհու պիրտէն պիրէ նապէտիտ օլմըշ օլտըղընտան պաշգա պիր խապէր վէրէմէտի.

Պէբօ Սիլվիանըն քէնտիսինի ալտաթմըշ օլտըղընը կէօրունճէ աչըրը հիտտէթլէնէրէք, մէրգումէյի թէհարրի իթմէյէ պաշլատը, վէ Լիօնա գատար քէնտիսինի թագիպ իյլէտի իսէ տէ, օրատա իզինի ղայպ իթտի. մա մաֆիհ հիչ պիր չէյ քէնտիսինի թէշէպպիւսաթընտան ալըգօյամատը. Թէհարրիյաթը վագըասընտա դուհուր իտէն էնկէլլէր՝ սէվտասի ինթիգամը պիր գաթ տահա թէշտիտ իթմէքտէ իտի.

Պէբօ՝ սէվմէքտէ օլտըղը գատընըն էֆքեարը սէրսէրիյանէսինի վէ զուրուրը ֆէվգ էլ ատէսինի բէք ալէա պիլտիյինտէն, Ֆրանսատա վէ Իթալիատա վուգու պուլան թէհարրիյաթընըն նէթիճէսիզ գալտըղընը կէօրունճէ, մէրգումէյի մահզա Բարիստէ պուլապիլէճէյինի հիսապ իտէրէք, տէրագապ Բարիսէ կիթմէյի գարարլաշտըրտը:

Պէբօնըն վալիտէսի՝ պիլճիւմլէ քէօյլիւ գատըլարը կիպի Բարիս շէհրի հագգընտա ֆէնա պիր էֆքեար բէյտա իթմիշ օլտըղընտան, օրատա օղլունըն պաշընա պիր ֆէլաքէթ կէլէճէյինտէն գօրգմագտա ըտը. պինաէն ալէյհ՝ պու գարարընտան կէրի տուրմասընը օղլունտան րէճա իյլէտի. լաքին պիւթիւն նասիհաթլարը, պիւթիւն րէճալարը, պիւթիւն կէօզ եաշլարը թէէսիր իթմէտի. օ զէման անըն գարարընը թէպտիլ իթմէք մումքինսիզ օլտըղընա գանաաթ հասըլ իտէրէք, կէ օղլունը պիր մուհապպէթի մատէրանէ իլէ սէվտիյինտէն, քէնտիսի տախի պիրլիքտէ կէլէճէյինի պէյան իյլէտի. պու գարար Պէբօնըն գալպինի մէսէրրէթլէ տոլտուրտու. զիրա քէնտիսի տախի վալիտէսինի ֆէվգ էլ ատէ սէվէր իտի:

Իշպու սէյահաթ սուրէթի գաթիյէտէ գարարկիր օլունճա, Պէբօ իլէ վալիտէսի եօլա րէվան օլտուլար. պունլար իլէ պիրլիքտէ էշեալարը հավի քիւչիւք պիր արապա տահա պու-

լունմագտա ըտը քի, Պէրօնըն վալիտէսի նուրուժէքտէն եօրուլընձա, ինչպու արապայա բաքիփ օլուր ըտը. Պէրօյա կէլինճէ, մէրգում օ տէրէճէ գավի իւլ պինմէ իտի քի, պիթին միւտաէթի սէյահէթ էմնարընտա եօրուլմազըղըն եւրիւտիւ։

Նիհայէթ պունլար Բարիզէ վասըլ օլտըլար վէ Պէրօ պիր միւսաֆիրխանէտէ վալիտէսի իչուն միւնասիպ պիր տայիրէ թութտըգտան սօնրա, պիր գաչ կիւն գատար ղայպուպէ խանէճէյինի վալիտէսինէ պէյան իլէ, հէնիւզտէն թէհարրիյաթա գօյուլտու. պիչարէ տէլիգանլը մուսիգի թալիմխանէսինէ վէ պիւթիւն թէաթրօլարա միւրաճաաթ իյլէտի իսէ տէ, հիչ պիր նէթիճէյէ տէսատիւֆ օլամատը։

Պունըն իւզէրինէ ատէթա մէյուս օլարագ իշի թէսատիւֆէ հավալէ իյլէտի. զիրա թէսատիւֆիւն բէք չօգ նէթիճէլէր հասըլ իթտիյինի պիլիր իտի. պիր կիւն Օբէրա թէաթրօսընըն էթրաֆընտա կէզինտիյի սըրատա, հէրիֆին պիրի եավաշճաճըգ ումուզընա վուրարագ.

— Վա՛յ, Պէրօ, սէնին պուրատա նէ՞ իշին վար. – տէտի։

Պէրօ պիրտէն պիրէ արգատընա տէօնտիւ, վէ մէրգումըն հէմշէհրիլէրինտէն պիրի օլտըղընը կէօրտիւ. պու ատէմ Մարսիլեատագի պէօյիւք թէաթրօտա, Սիլվիանըն օրատա պուլընտըղը զէման քիւչիւք պիր մէմուրիյէթ իյֆա իթմէքտէ իտի։

Պէրօ հէմշէհրիսի իլէ թօգալաշտըգտան սօնրա, Սիլվիա հագգընտա պաղը մալիւմաթ թալէպ իտէրէք, մէրգումէնին նէրէտէ պուլընտըղընը սուալ իթտիքտէ, հէմշէհրիսի.

— Շու սըրատա օ գատըն Բարիզտէ տիր զանն իտէրիմ.– տէտի։

Պէրօ. – Բարիզտէ տիր ամմա, Բարիզին նէ՞րէսինտէ տիր պէնի անըն խանէսինէ կէօթիւրէ՛մէզ միսին։

— Թէէսսիւֆ իտէրիմ քի պու թէքլիֆինի իյֆա իթմէյէ մուգթէտիր տէյիլիմ. սանա եալընըզ շունը սէօյլէյէպիլիրիմ քի, պու գատըն շիմտի Բարիզտէ տիր. պէն քէնտիսինէ իքի իւչ տէֆա թէսատիւֆ իթտիմ. մուգէլլէֆ պիր արա-

պայա բաքիփ օլմուշ ըտը. խանընտա տա կէնճ վէ կիւզէլ պիր տէլիգանլը պուլունըյօր, վէ պու տէլիգանլը քէնտի գօճասը իմիշ կիպի կէօրինիւյօր ըտը։

— Սիլվիա իքինճի տէֆա օլարագ էվլէնմիշ հա՛... նամքէօ՛ր։

Պէրօ պու սէօզլէրի իրատ իթտիյի սըրատա, չէհրէսինտէ ասարը հիտտէթ վէ ատավէթ մէյհուտ օլույօր, վէ գալպինտէքի սէվտայի ինթիգամ կիթտիքճէ արթմագտա պուլընտըղը կէօրիւլիւյօր ըտը։ Պէրօ սուքիւնէթի հալինի ազաճըգ իքթիսապ իտինճէ, հէմշէհրիսինէ հէնիւզ սուալլէր սօրմագա պաշլատը իսէ տէ, մէրգում էվվէլճէ սէօյլէտիյի սէօզլէրտէն ֆազլա պիր ճէվապ վէրէմէտի. եալընըզ Սիլվիայա պուլվարլար իւզէրինտէ վէ Պուլօնեը օրմանընտա թէսատիւֆ իթմիշ օլտըղընը, վէ էկէր անը պուլմագ իսթէրսէ մէզքիւր մահալլէրէ կիտիպ տօլաշմագ իգթիզա իթտիյինի տէրմիյան իյլէտի։

Պու սէօզլէր Պէրօնըն զիհնինտէ հէնի պիր ֆիքր ույանտըրտը. մէրգում Սիլվիայը պուլունճայա գատար մէզքիւր մահալլէրի տօլաշմագա գարար վէրտի, վէ պինաէն ալէյհ՝ իրթէսի կիւնիւ սապահլայըն Շօսէ-տ'Անթէն մահալլէսինին պիւթիւն սօգագլարընը տօլաշտըգտան սօնրա, արապալարըն Պուլօնեը օրմանընա կիթմէյէ պաշլատըգլարը վագթա տօղրու, Իթալիէն պուլվարը իւզէրինտէ տուրտու։

Օրայա կէլէլի անճագ պիր սաաթ օլմուշ իքէն, հէր քէսին նազարը տըգգաթը քէնտիսինէ ինիթաֆ իթմիշ օլտըղընը միւշահէտէ իյլէտի. լաքին էթրաֆընտա պիրիքմէքտէ օլան ղալէպէլիյին չու սագիլ հարէքէթի նէ՛տէն իլէրի կէլտիյինի պիլմէմէքտէ իտի. օ սըրատա եաշլը վէ միւհթէրէմ չէհրէլի պիր ատէմ քէնտիսինէ եագլաշտը, վէ քէօյլիւ լիսանըյլա քէնտիսինէ պազը սէօզլէր սէօյլէտի։

Պէրօ Փրանսըզ լիսանընը Մարսիլեալը աղզըյլա թէքէլլիւմ իթտիյինտէն, քէօյլիւնին վիլայէթի լիսանընը գուլլանապիլճէքէ պիր ատէմէ թէսատիւֆ իթմիշ օլտըղընտան տօլայը բէք զիյատէ մէմնուն օլտու, վէ իքի տէֆա հէքարիկէրէ թէսատիւֆ իտէն իքի քիշի արասընտա վուգուի տէրքեար օ-

լան մուհավէրաթը իպթիտաիյէտէն սօնրա , պուլվար սէրսէ-րիլէրինին նէ՛ իչուն քէնտիսինէ պագմագտա օլտըգլարընը սուալ իթտիքտէ , իսթիյար՝ քէնտիսինին կիյմիշ օլտըղը լի-պասլար անլէրին լիպասլարընա պէնզէմէմէքտէ օլտըղընը վէ պուլվարտա կէզինէն շէֆլէրին վէ սէֆիհ գատընլարըն նազա-րը տըգգաթընը ճէլպ իթմէք իչուն պու գատար չէյ քեաֆի խուսուսի պէյան էյլէտի :

Պէբօ կիյինմիշ օլտըղը էլպիսէնին ճալիպի իսթիհզա օլա-ճագընը օ վագթա գատար խաթըրընա կէթիրմէմիշ իտի . հաթթա պիր մագսատը խաֆիսի պուլունմամըշ օլսայըտը , պունճա էրպապը մէրագըն էնզարը իսթիհզաքեարանէսինէ գաթլանմաճագը վէ պիր թագըմ չէֆլէրին տար լիպասլարըն-տան տահա զարիֆանէ կէօրտիւյիւ պալըգճը էլպիսէսինի թէպտիլ իթմէյէճէյի մուհթէմէլ իտի . լաքին արզուսընա նաիլ օլմագ իչուն չալըշընըն նազարը տըգգաթը ճալիպ օլմա-մասը լազըմ կէլտիյինի անլայարագ , քէնտինէ մունասիպ լի-պասլար նէ՛րէտէ պուլապիլէճէյինի էէնի տօսթընա սուալ էյ-լէտի : Տօսթը տախի քէնտիսինի Սէն-Ժագ չարշըսընա կէօն-տէրտի :

Իրթէսի կիւնիւ Պէբօ՝ գապա պէզտէն մամուլ կէնիշ բանթալօնլընը , սիյահ ճիւն չապգասընը վէ ապա ճամուր-լըղընը չըգարըպ , պունլարա պէտէլ մաւի պիր ամէլէ կէօմլէ-կի , տամալը գաթիֆէ պիր բանթալօն վէ էնլի քէնարը պիր ճուհա գասքէթա կիյինմիշ օլտըղընտան , բաղար կիւնքի էլպի-սէլէրինի կիյինմիշ պիր կէմի համմալընըն թավըրընը ալմըշ ըտը :

Պիր սապահ չաֆագ աթար աթմազ , վալիտէսիյլէ պէ-րապէր իգամէթ իթմէքտէ օլտըղը մուսաֆիրխանէտէն տըշա-րը հըգտը , վէ մութատը խիլաֆընա օլարագ Թրօն գաբուսընա տօղրու մութէվէճճիհ օլտու . խարիճտէքի պուլվարլարը տօ-լաշտըգտան սօնրա , Էթուալ գաբուսընա գատար կիտէճէք վէ պատէհու խանէսինէ աւտէթ իտէճէք իտի . մահալը մագ-սուտա վասըլ օլունճա , սապահքի հավանըն իսթիհզասընը թահրիք իթմիշ օլտըղընը մուշահէտէ էյլէտի , վէ օ սըրատա պիր լօգանթանըն էօնիւնտէ պուլունտըղընտան , տէրհալ ի-

չէրի կիրտի . օրատա մուքէմմէլ պիր սապահ գահվալթըսը իթտիքտէն սօնրա , եարըմ ֆինճան գահվէ իչմէք իւզէրէ ի-քէն , պիր արապա կիւրիւլթիւսիւ նազարը տըգգաթընը ճէլպ էյլէտի :

Նէօյլիտէն կէլիպ Բարիսէ տօղրու կիթմէքտէ օլան պու արապա՝ մաւի պօյալը վէ իւսթիւ աչըգ պիր ֆայթօն օլուպ , պէյազ աթլաս գումաշլարլա թէզյին իտիլմիշ վէ տէօրթ մուքէլլէֆ պարկիրէ գօշուլմըշ ըտը : Սիվիլ ճալիպի հայրէթ պիր սուրէթտէ կիյինմիշ օլտըղը հալտէ , արապա տէրունին-տէ եաբ եալընըզ օթուրըյօրտը :

Իշպու արապա լօգանթանըն բէնճէրէլէրի էօնիւնտէն եըլտըրըմ կիպի սիւրաթլա կէչմիշ օլտըղընտան , Պէբօ արա-պայա անճագ սիւրաթլը պիր նազար աթֆ իտէպիլմիշ վէ ֆա-գաթ սէվտիյի գատընը թանըմագտա ասլա զահմէթ չէքմէ-միշ իտի : Մէրգում սապահ գահվալթըսընը իթմէք իւզրէ , իքինճի գաթ սալասընըն բէնճէրէլէրինտէն պիրի էօնիւնտէ օթուրմուշ օլտըղընտան , աշաղըյա էնիպ տէ լօգանթաճընըն պօրճընը վէրէճէք օլուրսա , տէօրթ պարկիր թարաֆընտան չէքիլմէքտէ օլան արապայը էլտէն գաչըրաճաղընը հիսս ի-տէրէք , վէ մէզքիւր գաթ իլէ թօբրագ արասընտա պէօյիւք պիր մէսաֆէ պուլունմատըղընը կէօրէրէք , բէնճէրէտէն հէ-մէն աշաղը սըչրատը , վէ օ սըրատա Էթուալ գաբուսընտան Բարիսէ կիթմէքտէ օլան արապայա եէթիշմէք իւզրէ , Նէօյլի թարիգինտէն գօշմաղա պաշլատը :

Մա մաֆիհ լօգանթաճը իլէ կարսօնլարը Պէբօնըն ֆիրա-րընը կէօրմիւշ օլտըգլարընտան , անըն արգասը սըրա գօշմա-ղա վէ էլլէրինտէքի բէշկիրլէրի սալլայարագ , օլանճա գուվ-վէթլէրիյլէ «Խըրսըզը թութընըզ . . . խըրսըզը թութընըզ» տէյիւ հայգըրմաղա պաշլատըլար : Պէբօ օ գատար սիւրաթ-լէ գօշմագտա իտի քի , էկէր օ սըրատա ճիվարլարտա իշլէ-մէքտէ օլան պազը գալաֆաթճըլար անըն ֆիրարընա մումա-նաաթ իթմէմիշ օլսայըտըլար , կարսօնլար քէնտիսինի թու-թամայաճագլարը պէտիհի իտի :

Պէբօ՝ սէվկիլիսինի համիլ օլան արապանըն բէմալը սիւ-

ըաԹլա ծիւրիւմէքտէ օւտըզընը կէօրիւնճէ , պիւԹիւն գուվ-
վէԹի պաղուսընը իսԹիմալ իլէ , քէնտիսինի Թուլումպադա օ-
լան էշխասըն էլինտէն գուրԹուլմադա չապալատը . Լաքին
մէզգիւր արապա պիւս պիւԹիւն կէօզտէն նիհան օլընճա ,
արԹըգ քեամիլէն գաԹը իւմիտ իտէրէք , էտնա մէրԹէպէ է-
սէրի մուխալէֆէԹ կէօսԹէրմէքսիզին , էԹուալ գաբուսը գա-
բաղօլխանէսինէ կէօԹիւրիւլտիւ , վէ օրատա Նէօյլի գարյէսի
բօլիս գօմիսէրի հուզուրընա չըգարըլտը ։

Մէրգում՝ քիւչիւք պիր պասիրէԹսիզլիք սէպէպիյլէ քէն-
տիսինի միւշքիւլ պիր վազիյէԹէ տիւշար իԹմիշ օլտըղընը վէ
իչին իչինտէն չըգաբիլմէք իչուն օլանճա զէքեավէԹինի իս-
Թիմալ իԹմէք լազըմ կէլէճէյինի հըսս իԹմիշ իտի . պինաէն
ալէյհ՝ Մարսիլեատա պուլընտըղը զէման պէօյլէ Թէաթրօ
ագԹրիսլէրինտէն պիր գատըն իլէ մուարէֆէ բէյդա իԹմիշ
օլտըղընը վէ Թէսատիւֆաթը սայէսինտէ պիրիքտիրմիշ օլտը-
ղը մէպլաղը պու գատընա էօտիւնճ վէրմիշ իսէ տէ , մէրգու-
մէ պիր չօգ ատէմլէրտէն քիւլլիյէԹլի ագճէլէր վէ քէնտիսին-
տէն տէօրտ պին ֆրանք գաբարըտըգտան սօնրա , կիզլիճէ
Մարսիլեատան գաչմըշ օլտըղընը վէ շիմտի միւքէլլէֆ պիր ա-
րապայա րաքիպէն օրատան կէչտիյի ճիհէԹլէ անը Թագիպ
իԹմէք վէ անըն իգամէԹկեահընը պուլմագ նիյէԹիյլէ բէն-
ճէրէտէն աշաղը սըչրամըշ պուլընտըղընը բօլիս գօմիսէրինէ
պէյան , վէ իֆատաԹը վագըասընը Թաստիգ զըմնընտա էվ-
րագը մախսուսէսինի վէ քէսէսինի տէ իպրազ իյլէտի . իշպու
քէսէ տէրունինտէ օն օն պէշ ատէտ ֆրանըղ լիրասը պու-
լընտըղընտան , անճագ պէշ ֆրանքը պալիղ օլան պիր եէ-
մէյին պէտէլինի վէրմէյիպ գաչմագ կիպի պիր ֆիլը պիԹ-
Թապ Թէսավվուր օլունամազ ըտը ։

ԼօգանԹա կարսօնլարընտան պիրի քէնտիսինէ տավլա վէ-
քիլի սուսինիւ վէրմէք իսԹէտիյինտէն .

— Պու սէօզլէր հէբ վահի տիր , էֆէնտիմ . պէն պու ա-
տամը օն սէնէտէն զիյատէ տիր քի Թանըրըմ , վէ պէլքի եի-
րմի տէֆա պու հարէքէԹտէ պուլընտըղընը վէ պու հիքեա-
յէյի նագլ իԹտիյինի կէօրմիւշիւմ տիւր . - տէտի ։

Պէքօ հիտաէԹինտէն աԹէշ քէսիլէրէք , սըգ սըգ նէֆէս
ալմաղա պաշլատը . իրատ իԹտիյի քիւչիւք նուԹգտան բէք
զիյատէ մէմնուն կէօրիւնէն լօգանԹա կարսօնըյլա եալընըզ
պուլընմըշ օլայըտը , անըն հատտինի ԹանըԹտըրաճագը
միւհաքքաք իտի ։ Մա մաֆիհ եինէ քէնտիսինի զապԹ իտէ-
րէք , բօլիս գօմիսէրինէ խիԹապէն .

— Գօմիսէր էֆէնտի , պու կարսօն եա՛ տիվանէ տիր վէ
եախօ՛տ պէնտէնիզէ իֆԹիրա աԹմագ իսԹէյօր ։ Պէն տահա
օն պէշ կիւնտէն պէրու Բարիստէ պուլունըյօրըմ . վալիտէմ
իլէ պիրլիքտէ Լընուար միւսաֆիրխանէսինտէ իգամէԹ իԹ-
մէքտէ իմ . սէօզլէրիմին տօղրու օլուպ օլմատըղընը Թահգիգ
իԹմէք իչին վալիտէմի իսԹինճվապ իտէպիլիրսինիզ . պու սու-
րէԹլէ հագըգաԹը հալ մէյտանա չըգաճագ տըր . էյէր ի-
ֆատաԹը վագըամըտա զէրրէ գատար խիլաֆ վար իսա , պէն
ճէզամա հազըրըմ . - տէտի ։

Պէքօ պու սէօզլէրի օ տէրէճէ մէԹանէԹլէ սէօյլէմիշ ի-
տի քի , բօլիս գօմիսէրի մէրգումըն պիր եանըլըշլըգ նէԹի-
ճէսի օլարագ Թէվգիֆ իտիլմիշ օլտըղընը անլատը , վէ լօ-
գանԹաճըյա պօրճլու օլտըղը մէպլաղը Թէտիյէ իԹմէսինի
էմր իԹմէքլէ իքԹիֆա էյլէտի ։ Պէքօ լօգանԹաճըյա իքի ա-
տէտ պէշէր ֆրանգլըգ վէրէրէք , եէմէք բարասընը այըր-
տըգտան սօնրա իւսԹ եանընը տա կարսօնլարընա Թէվզի իԹ-
մէսինի Թավսիյէ էյլէտի ։

Պու իքի ատէտ պէշէր ֆրանգլըգ կէրէք լօգանԹա սա-
հիպինի վէ կէրէք կարսօնլարը բէք զիյատէ մէմնուն էյլէտի .
պունլար բօլիս գօմիսէրի խանէսինտէն մուֆարագաԹ
իԹտիքլէրի զէման , հարէքէԹի վագըալարընտան տօլայը
Պէքօտան աֆվ տիլէտիլէր . օ սըրատա Պէքօնըն զիհնինտէ
նակէհանի պիր ըշըգ տօղարագ , լօգանԹաճընըն Սիլվիա
հագգընտա պէլքի տէ պազը մալիւմաԹ վէրէպիլէճէյինի
միւլահազա իլէ , լօգանԹաճըյը իսԹինճվապա պաշլատը վէ
կէրէք Սիլվիայը վէ կէրէք բաքիպ օլտըղը արապայը Թա-
րիֆ իԹտիքտէն սօնրա , մէրգումէյի Թանըյըպ Թանը-
մատըղընը սուալ իյլէտի . լօգանԹաճը իսէ ալտըղը պէ-

չէր Փրանքլըն սիւքքէլէրտէն փէվզ էլ ատէ մէճուն օլմըշ օլտըղընտան, ճէվապէն.

— Թարիֆ իթմէյինիզ արապա Պուլօնեը օրմանընա կիթմէք իւզրէ չօգ տէֆալար լօգանթամըն էօնիւնտէն կէչէր. Լաքին պանս իթմէյինիզ գատըն պու արապա իչինտէ բէք նատիր օլարագ եալընըզ պուլունուր. գօճասը հէման տայի-մա քէնտիսիյլէ պէրապէր կէզէր. պու ատամ կէնճ վէ կիւ-զէլ պիր տէլիգանլը օլտըղը կիպի, կէօյսիւնտէ տախի նիշանը վար տըր. – տէտի:

Պէրօ Սիլվիանըն էվլէնմիշ օլտըղընա պիր տիւրլիւ իհթի-մալ վէրէմէտիյորտու.

— Պու տէլիգանլը անըն գօճասը օլտըղընը նէ՛րէտէն պիլիյօր սընըզ. – տէյու սօրտու:

Լօգանթաճը. – Էօյլէ թախմին իտիյօրըմ. պունընլա պէրապէր աշըգը տա, պիրատէրի տէ, տօսթը տա օլապի-լիր. պէնիմ սէօզիւմ սըրֆ ֆարզիյաթտան իպարէթ տիր. փագաթ չուրասընը թէէմմինէն պէյան իտէպիլիրիմ քի, պու արապա իչինտէ օթուրան գատըն սիզի ալտաթմըշ օլան ագ-թրիս օլմամալը տըր. պու գատընըն էօյլէ միւքէլլէֆ արա-պալարը, էօյլէ կիւզէլ պարկիրլէրի վար տըր քի, քէնտիսի-նին պիր տօլանտըրըճը օլտըղընա հիչ պիր վագըթ իհթիմալ վէրիլէմէզ:

— Խա՛յը, խա՛յը, պէնիմ զաննըմ տօղրու տըր. Լօգան-թանըզըն էօնիւնտէն կէչմիշ օլան գատըն՝ պէնի ալտաթմըշ օլան գարը տըր. մատամ քի Պուլօնեը օրմանընա կիթմէք ի-չին բէք չօգ տէֆալար լօգանթանըզըն էօնիւնտէն կէչիյօր, պու կիւնտէն իթիպարէն լօգանթանըզըն միւշթէրիսի օ-լուր, վէ հագգընտա չիւպհէյէ մահալ պըրագմամագ իչին հէր սապահ օ կիւնքի մէսարըֆըմա քիֆայէթ իտէճէք գա-տար պիր մէպլաղ իթա իտէրիմ. փագաթ իսթէտիյիմ վագըթ իչէրի կիրմէյէ վէ տըշարը չըգմամագա մէճպուր օլմալըյըմ. իչի-նիզէ կէլի՞ր մի:

— Հիչ պիր թիւճճար միւշթէրիսինի գօվմազ, տօսթըմ. Լաքին կէրէք վագթընըզը վէ կէրէք կէնճլիյինիզի իսաթէ վէ-

րէճէքսինիզ. մա մաֆիհ պէն սիզին իչինիզէ գարըշմազ իս-թէմէմ. իսթէտիյինիզ կիպի հարէքէթ իտէպիլիրսինիզ:

Պէրօ օ կիւնտէն պէտ իլէ լօգանթաճընըն տիւքքեանըն-տա եէրլէշտի, վէ ագշամըն սաաթ սէքիզինէ գատար օրա-տա տուրտու: Իրթէսի կիւնիւ սապահըն սաաթ եէտիսինտէ կէլէրէք, կէճէ գարանլըղը պասընճայա գատար օրատա գալտը: Պէօյլէճէ օն իքի կիւն գատար կէչտի իսէ տէ, նէ՛ Սիլվիա վէ նէ՛ տէ արապա զուհուր իթմէտի. լօգանթա միւշ-թէրիլէրի մէրգումըն օրատա սաաթլարճա պէքլէտիյինին սէ-պէպինի պիլտիքլէրի ճիհէթլէ, անա պիր տիվանէ նազարըյ-լա պագմագա պաշլատըլար. ֆիլ հագըգա պիւթիւն կիւնլէ-րինի պիր արապանըն կէչմէսինէ համր իտէն պիր քիմսէ տի-վանէտէն պաշգա պիր շէյ ատտ օլունամազ ըտը. մա մա-ֆիհ Պէրօ պէքլէմէքտէն ուսանմատը, վէ թապէն հատըմ-զաճ օլտըղընտան վէ աթվար ու հարէքեաթը պիր թագըմ մուգալլիտլէրի գօրգութաճագ սուրէթտէ պուլընտըղընտան, էվվէլի էմրտէ քէնտիսինի իսթիհզայա ալմագա արզու կէօս-թէրէնլէր՝ մուախխարէն քէնտիսինի ռահաթ պըրագմագա մէճպուր օլտուլար:

Օ զէմանա գատար քէմալը սապր ու սիւքիւնէթլէ պէք-լէմիշ օլան Պէրօնըն սէպաթ վէ մէթանէթի նիհայէթ իւլ-էմր նաիլի միւքեաֆաթ օլտու: Պիր ագշամ, սաաթ սէքիզ ռատտէլէրինտէ, լօգանթաճը իլէ կարսօնլարը պալըգճընըն ալէլ աճէլէ գալգարագ «Իշթէ՛ . . . » տէյու հայգըրտըղընը կէօրտիւլէր: Ֆիլ հագըգա տէօրթ պարկիրէ գօշուլու օլան մաի պօյալը արապա՝ Սիլվիայը վէ տիկէր իքի տէլիգանլըյը համիլէն լօգանթանըն էօնիւնտէն կէչմէքտէ իտի:

Պէրօ ասլա զահմէթ չէքմէյէրէք արապայը թաագիպ էյ-լէտի. արապա իսէ էվվէլի էմրտէ Էթուալ գաբուսընը կէչ-տիքտէն սօնրա, Շաթօպրիան սօգաղընըն 22 նումէրօլու խանէսի էօնիւնտէ տուրտու վէ Սիլվիա իլէ տէլիգանլըլար ա-րապատան աշաղը էնտիքտէն սօնրա, մէզքիւր խանէյէ կիր-տիլէր: Պէրօ քէնտի քէնտինէ. «Տէմէք քի պուրատա իգա-մէթ իտիյօր» տէյէրէք, Ֆօրթինէ սօգաղընըն քէօշէսինտէ,

Սալվատոր իլէ Ռօլանըն պիչարէ Ժիւսթէնի կէօզէթլէմէք իւզրէ պիր գաչ կիւն էվվէլ տուրմըշ օլտըգլարը մահալտէ թէվագգուֆ էյլէտի, վէ Սիլվիա իլէ պիրլիքտէ խանէյէ կիրմիշ օլան տէլիգանլըլարըն սաաթ գաչա՛ գատար օրատա գալաճագլարընը անլամագ ագմինէ տուշտու. Նիհայէթ պունլար խինէ պիրլիքտէ տըշարը չըգտըլար, վէ Պէբօ Սիլվիանըն իքի տէլիգանլըլարտան հիչ պիրիսինէ այրը օլմատըգընը հիւքմ էյլէտի.

Մէրգում իրթէսի կիւնիւ Սիլվիանըն գօնագընա կիթմէք ֆիքրինտէ պուլընտըգընտան, մէրգումէյէ նէ՛ խալ իլէ հաս իթմէք լազըմ կէլէճէյինի անլամագ իսթէտի, վէ պիր քէօյլիւ էվլատընտան ումըլմայաճագ տէրէճէտէ մէհարէթլէ օրատան կէչմէքտէ օլան պիր ուշագը իսթիճվապ էյլէտի. Ուշագ՝ մէզգիւր գօնագտա մարքիզ տը Ռօզէյլի իգամէթ իթմէքտէ օլտըգընը ճէվապէն սէօյլէմիշ օլտըգընտան, պալըգճը քէմալը մէսէրրէթինտէն սըչրայարագ, քէնտի քէնտինէ.

— Պու նէ՛ սաատէթ...: Սիլվիա հէնիւզ էվլէնմէմիշ. — իմիշ տէտի.

Մէրգում հէնուզ օթուզ եաշընը պուլմամըշ օլուպ, ուզուն պոյլու, վէ պիննէյսի գավի պիր տէլիգանլը իտի. Սաչլարը գըվըրճըգ վէ կէօզլէրի տէ մավի վէ ուզուն քիրփիքլի իտի. Աղզը աղաճըգ պէօյլիւք տիւշմիւշ իսէ տէ, տիշլէրի ինճի տընէսի պէյազ իտի. Խուլասայի քէլամ Պէբօ՝ գայէթ կիւզէլ պիր տէլիգանլը օլմագլա պէրապէր, մավի պիր ամէլէ կէօմլէյի իլէ պիր գասգէթա կիյինմիշ օլտըգը հալտէ մարքիզ տը Ռօզէյլինին գօնագընա կիտէճէք օլուրսա, գապուլ օլընմայաճագը իհթիմալտէն պաիտ տէյիլ իտի. Պէբօ Բարիզ էօմրիւնիւ բէք ալէա թագտիր իթմիշ օլտըգընտան, իշին պէօյլէ պիր նէթիճէ հասըլ իթմէսի տէ մումքին օլտըգընը անլայարագ, չօճուգլըգը զէմանընտա Բալէ-Ռօյալտա ագճէ իլէ հէր շէյ պուլընապիլէճէյինի իշիթմիշ օլտըգընտան, ճէպինտէն պիր մըգտար ագճէ չըգարտը, վէ Բալէ-Ռօյալա տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու.

Օ սըրատա սապահըն սաաթ տօգուզը իտի. Պալըգճը եիկիրմի տագըգա զարֆընտա օրայա վասըլ օլարագ, էսվապճը տիւքքեանլարընտան պիրինտէն պիր գաթ էլպիսէ, վէ գօսթիւմիւնիւ իքմալ իթմէք իւզրէ տէ կէօմլէք, գունտուրա, գրավաթ, շափգա, էլտիվէն, պասթօն վէ սաիրէ կիպի շէյլէր սաթըն ալտըգտան սօնրա, պունլարը պիր արապայա նագլ իթտիրէրէք, միւսաֆիրխանէյէ ավտէթ էյլէտի.

Իրթէսի կիւնիւ սապահլայըն վալիտէսիյլէ պիրլիքտէ խաֆիֆ պիր գահվալթը իթտիքտէն սօնրա, իւչ կիւնլիւ սաթըն ալմըշ օլտըգը լիպասլարը կիյինտի վէ բէք զիյատէ ճալիպ տըգգաթ պիր զարաֆէթ քէսպ էյլէտի. Վալիտէսի հայրան հայրան քէնտիսինէ պագմագտա վէ պիր րէնկէ տէօնմիւշ օլտըգընը պէյան իթմէքտէ իտի. Պէբօ թուալէթինի իքմալ իթտիքտէն սօնրա, քէնտիսինի կէթիրմիշ օլան արապայա րաքիպէն Սիլվիանըն գօնագընա տօղրու միւթէվէճճիհ օլտու.

Մէրգում Բալէ-Ռուայալտաքի էսվապճը տիւքքեանընըն տէսթկեահը իւզէրինտէ պիր չօգ գարթլար կէօրմիւշ, վէ պունլար միյանընտա պիրիսի սուրէթի մախսուսէտէ նազարը տըգգաթինը ճէլպ իթմիշ իտի. Իշպու գարթըն պաշընտա պիր գօնթըրգ թաճը պուլընտըգը կիպի, ալթընտա տախի « ԳՕՆԹ ՏԸ ՊԱՏԻՄՕՆ » իսմի եազըլմըշ իտի. Պալըգճը անը տահա եագընտան մուայէնէ իթմէք իւզրէ էլինէ ալմըշ վէ տիւքքեանճընըն մէշղուլ պուլընտըգը պիր զէմանտան պիլիսթիֆատէ, չար չարուգ ճէպինէ ատմըշ իտի.

Ռաքիպ օլտըգը արապա Շանզ-Էլիզէ ճատտէսինտէն եիւրիւտիւյիւ սըրատա, Սիլվիանըն խանէսինէ կիթտիյինտէ քէնտիսինի նէ՛ նամ իլէ թէսմիյէ իտէճէյինի քէնտի քէնտինէ տիւշիւնմէքտէ վէ ֆագաթ հիչ պիր թէտպիր պուլամամագտա իտի. Պու պուհրան իչինտէ իքէն պիրտէն պիրէ էսվապճը տիւքքեանընտան ալմըշ օլտըգը գարթ ֆիքրինէ կէլէրէք, քէնտի քէնտինէ.

— Պէն տէ էսվապճը տիւքքեանընտան ալտըգըմ գարթը վէրիրիմ. Նէ՞ օլմագ իհթիմալի վար. Էյէր Մ. գօնթ տը Պատիմօն պիլա միւշքիլաթ գապուլ իտիլմէյէճէք օլուրսա, օ վագթ իճապընա պագարըզ. — տէտի.

Յարըմ սաաթ սօնրա Սիլվիանըն գօնաղընա վասըլ օլարագ, գափույը չալտը։ Միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու արամագտա օլտըղը գատընը կէօրմէք վէ անընլա գօնուշմագ վագթը կէլմիշ իտի. պու մուհաւէրէ նէթիճէսինտէ պալըգճընըն թալիի հիւքմ օլունաճաղընտան, հիւրէյի բարչալանաճագ տէրէճէտէ չարբմագտա, վէ խայլը զահմէթլէ քէնտիսինի զապթ իտէպիլմէքտէ իտի։

Գաբու աչըլընճա պիր գարուճը զուհուր իյլէտի, վէ պալըգճընըն սէպէպի զիյարէթի նէ՛ օլտըղընը անլամագ իսթէտի. Պէբօ՝ մատամ մարքիզ տը Րօզէյլի իլէ կէօրիւշմէք իսթէտիյինի պէյան իթտիքտէ, թէսատիւֆէն գարուճընըն օտասընտա պուլընան պիր խըտմէթճի գատըն.

— Մատամ մարքիզին միւսաֆիր գապուլ իտէճէք վագթը հէնուզ կէլմէմիշ տիր. — տէտի։

Պէբօ Բարիս էօմրիւնիւն պիլ ճիւմլէ սաաթ վէ ուսուլինէ հէնուզ աշնա օլմատըղընտան, խըտմէթճի գատընըն նէ՛ տէմէք իսթէտիյինի էվվէլի էմրտէ անլայամատը, վէ էվվէլքի սուալինի թէքրար իթտիքտէ, խըտմէթճի գատըն.

— Մատամ մարքիզին միւսաֆիր գապուլ իտէճէք վագթը հէնուզ կէլմէմիշ օլտըղընը սէօյլէտիմ, էֆէնտիմ. մատամ մարքիզ մահզա էօյլէտէն սօնրա միւսաֆիր գապուլ իտէր. — տէտի։

Պէբօ մէրգումէնին նէ՛ տէմէք իսթէտիյինի օ վագթ անլայարագ, պիր միւտտէթ սօնրա թէքրար կէլէճէյինի պէյան իթտիքտէն սօնրա, օրատան մուֆարագաթ էյլէտի։

Պիր միւտտէթ պուլվարլարտա կէզինտիքտէն սօնրա, վագթը մուայյէնտէ թէքրար Սիլվիանըն գօնաղընա կիթտի վէ գարթ տը վիզիթի խըտմէթճի գատընա թէսլիմ էյլէտի. պատէհու ֆէվգ էլ ատէ զարաֆէթլէ թէզյին իտիլմիշ օլան պիր սալօնտա պիր գաչ տագըգա պէքլէտիքտէն սօնրա, նիհայէթ իւլ էմի Սիլվիանըն օտասընա կիրտիրիլտի։ Մէրգում նազէհանի պիր սուրէթտէ զուհուր իթմէսիյլէ Սիլվիայը հայրէթէ տիւչար իտէճէյինտէն գօրգարագ, մէրգումէյի սէլամլատըղը սըրատա սօլ էլինին չահատէթ բարմաղընը տուտագ-

լարը իւզէրինէ գօյտու. պու իհթիյաթ բէք պիհուտէ իտի. զիրա կիյինմիշ օլտըղը էլպիսէ չէհրէսինի օ տէրէճէ թէպտիլ իթմիշ իտի քի, Սիլվիա իպթիտաի էմրտէ քէնտիսինի թանըյամատը. լաքին սէպէպի զիյարէթի նէ՛ օլտըղընը Պէբօյա սուալ իտիպ տէ Պէբօ տախի պիր իքի սէօզ սէօյլէյինճէ, Սիլվիա մէրգումը սէսինտէն թանըյարագ վէ պիրտէն պիրէ տիւչարը էնտիշէ օլարագ.

— Վա՛յ ... Պէբօ. — տէյու պաղըրտը։

Մէրգումէնին սուրէթի իֆատէսինտէ պիր զուրուրը ֆէվգէլ ատէ էսէրի կէօրիւնմէքտէ իտի. քէնտի խանէսինէ կէլմէք իչուն զարիֆանէ լիպասլար կիյինմիշ օլան պալըգճընըն մէտէնիյէթ ուսուլի իլէ ազ չօգ քէսպի իւլֆէթ իթմիշ օլտըղընը վէ սիյահ պիր խիւն չապգա, էսկի պիր եաղմուրլըգ, ապա պիր բանթալօն կիյինտիյի վէ եալըն այագ կէզինտիյի վագթլարտան տահա ազ թէհլիքէլի օլտըղընը անլամագտա իտի. պինաէն ալէյհ անը տէրհալ պաշընտան տէֆ իթմէք իսթէյէրէք.

— Պէնտէն նէ՞ իսթէյօրսընըզ, զաթէն էվվէլճէ սիզէ սէօյլէ՞մէմիշ միյիմ. սիզին մաշուգէնիզ օլմագ իսթէմէմ. պէնի գօրգութտըղընըզ զէմանլար չիմտի արթըգ կէչմիշ տիր։

Պէբօ. — Այլահ չահիտ օլսուն քի, սիզի հիչ պիր վագթ գօրգութմագ իսթէմէմիշիմ տիր. իհթիմալ քի պաղը քէրրէ թալիհսիզլիյին չիտտէթինէ մուգավէմէթ իտէմէյիպ հիտտէթլէնմիշ օլայըմ. լաքին պու կիպի մուամէլաթը չէտիտէմ հագգըը սէպէպլէրտէն նէշէթ իթտիյինի սիզտէ թէսլիմ իտէրսինիզ ա. սիզ սաատաթտա գուսուր իտէրէք, պէնի հիտտէթէ տիւչար իտէր իտինիզ. սէօյլէյինիզ, Սիլվիա, սէօյլէյինիզ, եալա՞ն մը սէօյլէյօրըմ։

— Վագթըյլէ արամըզտա կէչմիշ օլան վուգուաթտան պահս իթմէք իչին պուրայա կէլմիշ իսէնիզ, չէքիլիպ կիտէպիլիրսինիզ. զիրա էսկի հիքեայէլէրտէն խօշլանմամ. պունտան պաշգա, սիզի ուզուն ուզատըյա տինլէմէյէ նէ՛ վագթըմ վէ նէ՛ տէ իսթէյիմ վար տըր։

Սիլվիա ուշագլարընը ճէլպ իթմէք իւզրէ չանըն իփինի

չէքմէյէ տավրանը ըսատա, Պէբօ պիրտէն պիրէ գօլուն-տան թութարագ, էօյլէ պիր շիտտէթլէ կէրիյէ իթտի քի, օթուրմըշ օլտըղը սանտալիէնին իւզէրինէ եըգըլտը գալտը. պատէհու հիտտէթինի հազմ իթմէյէ չալըշարագ.

— Պէնի տինլէյէճէքսինիզ, Սիլվիա, պէնի տինլէմէնիզ լազըմ տըր. — տէյու հայգըրտը, վէ մարքիզ պաշըլյա տինլէմէյէճէյինի անլաթմագ իսթէտիյինտէն, իլաւէի մէգալ իլէ.

— Տինլէյէճէքսինիզ տէյօրըմ, հէնի պիր ճինայէթ իր-թիքեապընա պէնի մէճպուր իթմէյինիզ. սիզին թէշվիգինիզ իլէ իրթիքեապ իթմիշ օլտըղըմ ճինայէթին հասըլ իթտիյի ազապը վիճտան քեաֆի տիր. Ճէնապը Հագգ Նամընա եէ-մին իտէրիմ քի, ճիւզի պիր սէս չըգարաճագ օլուրսանըզ, շու խանչէրի քէօքսինէ գատար պատըրընըզա սօքարըմ. — տէ-տի.

Սիլվիանըն պէնզի խաֆիֆճէ սօլտու. պալըգճընըն իթտիյի եէմինի թութաճաղընը վուգուաթը մաղլյէտէն պիլտիյի ճի-հէթլէ, Պէբօնըն նազարը տըգգաթընա չարբաճագ սուրէթ-տէ պիր թավրը հագարէթքեարանէ իլէ.

— Սէօյլէյինիզ պագալըմ, սիզի տինլէյօրըմ. — տէտի.

Պէբօ՝ Սիլվիանըն թավրըաթը քիւսթախանէսինէ ղալէպէ իթտիյինտէն տօլայը մէմնուն օլարագ, շու եօլտա իֆատէի մէրամա պաշլատը.

— Էսկի հիքեայէլէրտէն խօշլանմատըղընըզը պիր աէ-վվէլ սէօյլէտինիզ. հալ պու քի պիւթիւն թէֆէրրուաթը մալիւմինիզ օլան էսկի պիր հիքեայէյի տինլէմէնիզ լազըմ տըր.

«Պիր մէլէք չէհրէսի ալթընտա պիր շէյթան րուհընա մալիք օլան կէնճ պիր գատըն պիր կիւն ֆագըր պիր պալըգ-ճընըն գուլիպէսինէ կէլտի. պու աատամ քէնտիսինէ հիչ պիր վագթ կէօրիւշմէմիշ վէ գօնուշմամըշ ըտը.

«Մէրգումէ պալըգճընըն քէնտիսինի րուհը կիպի սէվ-մէքտէ օլտըղընը վէ քէնտիսինէ Հազրէթի Մէրեէմին թաս-վիրի կիպի հիւրմէթ իթտիյինի վէ կէճէ կիւնտիւզ քէնտիսի-

նի տիւշիւնտիւյիւնիւ պիլիր իտի. պիրա հէր նէրէյէ կիթսէ քէնտիսինի թագիպ իթմէքտէ օլտըղընը կէօրմիւշ վէ անըն կէօզլէրինտէ քէնտիսի հագգընտաքի մուհապպէթի ֆէվգ էլ ատէսինի օգումըշ ըտը.

«Մէրգումէ պալըգճընըն քէնտի աշգ ու մուհապպէթին-տէն պաշգա իթմէսինէ մէյտան պըրագմագսըզըն, քէնտիսի հագգընտաքի հըսսիյաթընը քէշֆ իթմիշ օլտըղընը վէ իլէ-րիտէ պու արզուսընա նաիլ օլմասը բէք իհթիմալտան պու-լընտըղընը պէյան իլէտի, վէ պիչարէյի սէօզլէրիլէ սէրխօշ իթտիքտէն վէ պատըշլարըլա ագլընը չէլտիքտէն սօնրա, է-լինէ պիր խանչէր սըգըշտըրարագ, աշըգը օլան պիր տէլի-գանլըյը կիտիպ էօլտիւրմէսինի էմր իլէտի։ Պալըգճը պէօյլէ պիր ճինայէթ իրթիքեապընա ալըշգըն օլմատըղընտան, ազա-ճըգ թէրէտտիւտ իտինճէ, մէրգումէ տէրագապ պիր հի-քեայէ ույտուրտու վէ պու ճինայէթին մէշրուիյէթինի իս-պաթ իթմէք իւզրէ օլանճա զէքեավէթ վէ մէհարէթինի իս-թիմալ իլէտի. պալըգճը պու հիքեայէյի տույընճա, կէօզ-լէրինտէն սէյլէր կիպի եաշլար ագըտմաղա պաշլատը.

«Գատըն տիվանէ կիպի պիր շէյ օլմուշ օլտըղընը վէ քէնտիսինի կէօրտիւյիւ կիւնտէն պէրու րուհը կիպի սէվմէք-տէ պուլունտըղընը վէ աշգընըն ճէվր ու սիթէմի արթըգ թէհամմիւլ օլունմազ պիր հալէ կէլմիշ իտիյինի պէյան, վէ մէրգումըն քէնտի սաատէթլէրինէ մումանաաթ իտէճէք եէ-կեանէ էնկէլ օլտըղընը վէ անըն վիւճուտու օրթատան գալ-գաճագ օլուրսա, արթըգ պիւս պիւթիւն սէրպէսթ գալարագ, պիւթիւն սաատէթինի քէնտիսինէ հասր իլէ մէսուտ օլաճա-ղընը թէրմիյան իլէտի.

«Պիչարէ պալըգճը պու սէօզլէրին թէէսիրիյլէ թէքլիֆի վագըընը իճրա իտէճէյինի վաատ, վէ գատըն սէօզլէրինէ ի-նանմայօր կիպի կէօրիւնտիւյիւնտէն, պու վաատընը եէմին իլէ-տէ թէեիտ իլէտի։ Պունտան սօնրա վուգու պուլան ահ-վալի տէ հիքեայէ իթմէյէ լիւզում վա՞ր մը տըր։ Պալըգճը պիր սօգագըն քէօշէսինտէ կիզլէնտի վէ քէնտիսինի մուտա-ֆաա իթմէյէ իմքեան պըրագմագսըզըն օլան պիր

սատամըն քէնտիսինէ տօղրու կէլմէքտէ օլտըղընը կէօրիւնճէ, չու խանչէրի տօս տօղրու գարընընա սաբլատը ․

« Հիքեայէմին թէֆէրրուաթը տօղրո՞ւ մը տըր , մատամ ․

Սիլվիա ․ – (Սօն տէրէճէ պիֆիւթուրանէ պիր չէհրէ իլէ ․) Եալան տըր տէյէմէմ . . . սէօզիւնիւզիւ պիթիրտինի՞զ մի ․

Պէբօ պիւթիւն գանընըն տամարլարընտա գայնամագտա օլտըղընը հըսս իթմէքտէ վէ քէմալը հիտտէթինտէն կէօյսիւնիւ մօս մօր իթմէքտէ իտի ․ մա մաֆիհ քէնտիսինի զապթ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլարագ ․

— Խայր , սէօզիւմիւ հէնուզ պիթիրմէտիմ ․ ֆագաթ սիզէ սէօյլէյէճէք ազ չէյիմ գալտը ․ – տէտի , վէ պատէհու սէօզիւնէ շու եօլտա տէվամ իյլէտի ․

« Պիչարէ տէլիգանլըյը գաթլ իթմիշ օլան ճանի՝ խանչէրի հէնուզ գանլարա պուլէնմիշ օլտըղը հալտէ , ճինայէթի վագըասընըն մուքեաֆաթընը մէրգումէ գատընտան թալէպ իթմէյէ կէլինճէ , անը օրատա պուլամատը ․ պունըն իւզէրինէ ֆէվգ էլ ատէ մէյուս օլարագ քէնտիսինի թէհարրիյէ պաշլատը , վէ բէք չօգ զէմանլար կէչտիքտէն սօնրա , նիհայէթ անը պուլմաղա մուվաֆֆագ օլտու ․ լաքին օ զէման տաւսի թահգիրամիզ սէօզլէրտէն վէ հագարէթքեարանէ պագըշլարտան պաշգա պիր մուքեաֆաթա նաիլ օլամատը ․ սէօյլէտիյիմ սէօզլէր տօղրո՞ւ մը տըր , մատամ ․ »

Պէբօ պու սէօզլէրի սէօյլէմէքլէ պէրապէր սանտալիէսինտէն գալգմըշ ըտը ․ Սիլվիա իսէ՝ սանտալիէսի իւզէրինտէ նըսֆէն ուզանմըշ օլտըղը հալտէ , պէլինի սըգմագտա օլան գօրսէլանըն ուճլարըյլա օյնամագտա օլտըղընտան , Պէբօնըն սիւալինէ ճէվապ վէրմէտի ․

Պալըգճը Սիլվիանըն հարէքէթի պիֆիւթուրանէսինի կէօրիւնճէ , թէքրարլայարագ ․

— Իֆատաթը վագըամըն տօղրու օլուպ օլմատըղընը սօրըյօրըմ, մատամ. – տէտի ․

Սիլվիա՝ Պէբօնըն կիթտիքճէ արթմագտա օլան հիտտէթինտէն զաթէն տուչարը էնտիշէ օլմաղա պաշլամըշ օլտուղընտան , մէրգումը նիհայէթ տէրէճէյէ սէվգ իթմէք մուվաֆըգը մասլահաթ օլմայաճաղընը անլայարագ , շու եօլտա իթաւի ճէվապա իպթիտար իյլէտի ․

— Պէնի տինլէյինիզ, Պէբօ , սէօզլէրինիզին տօղրու օլտըղընը ինքեար իթմէք իսթէմէմ . պանա գարշը թէքտիրաթտա պուլընմաղա հագգընըզ օլապիլիր ․ ֆագաթ օլմուշ պիթմիշ վուգուաթ հագգընտա մուճատէլէյէ կիրիշմէք նէյէ՞ եարար ․ պիզ հէր իքիմիզ տէ մուգթէզայի գատէրէ իթաաթ իթտիք ․ շիմտի պիզիմ իչին ագիլանէ պիր թէտպիր վար ըսա , օ տա՝ կէչմիշ կիթմիշ չէյլէրի ունութմագ վէ նէթիճէսի կէրէք սիզին վէ կէրէք պէնիմ իչին ֆէնա օլաճագ օլան պիր մուճատէլէյէ կիրիշմէքտէն իհթիրազ իյլէմէք տիր ․

Պէբօ ․ – Տէմէք քի սիզ պէնի իհթիյաճընըզ օլմատըղը վագթ աթապիլէճէյինիզ պիր ալէթ կիպի գուլլանտընըզ , էօյլէ՞ մի ․

— Լաքին պու իշէ պիր նէթիճէ վէրմէնիզ լազըմ տըր ․ պէնտէն նէ՞ իսթէյօրսընըզ , սէօյլէյինիզ պագայըմ ․

— Պէն սիզտէն նէ՞ իսթէյէպիլիրիմ ․ պանա վէրմիշ օլտըղընըզ սէօզիւ թութմանըզը արզու իտիյօրըմ ․ սիզ պէնի տէհշէթլի պիր ճինայէթէ սէվգ իտէրէք , սաատէթի էպէտիյէտէն մահրում իթտինիզ ․ հիչ օլմազսա սաատէթի տիւնեա իլէ պէնի մէսուտ իտինիզ ․

— Սիզ չըլղըն սընըզ , ազիզիմ Պէբօ ․ սիզինլէ պիրլիքտէ եաշամագ իչին , էթրաֆըմը իհաթա իտէն իհթիշամ վէ սալթանաթտան ֆէրագէթ իթմէքլիյիմ լազըմ տըր ․ հալ պու քի պէն պունլարտան հիչ պիր վագթ ֆէրագէթ իտէմէմ ․

— Պիլ հագգըգա սիզին ֆագըր օլմանըզը բէք զիյատէ արզու իտէրտիմ ․ զիրա օ զէման վատընըզըն խըրասընը թալէպ իթմէք պէնճէ տահա գօլայ օլաճագ իտի ․ պունընլա պէրապէր չուրասընը նազարը տըգգաթա ալմալըսընըզ քի , սիզ պու վատը իթտիյինիզ զէման , պէնտէն տահա ֆագըր ըտընըզ ․ էկէր օ վագթտան պէրու հալ ու վազիյէթինիզ թէպտիլ օլմըշ ըսա , պու տա՝ սատագաթըզլըղընըզ սայէսինտէ վուգու պուլմըշ տըր ․ պինաէն ալէյհ՝ զէնկին , ֆագըր ,

ագթրիս, մարքիզ հէրնէ տախի օլսանըզ, պանա իթտիյինիզ վաատը թութմաղա մէճպուր սընըզ:

— Տէմէք քի քիպարանէ պիր էօմրիւն պիլճիւմլէ էյլէնճէլէրինտէն վէ եաշամաղա մէէլուֆ պուլընտըղըմ ալէմին պիլճիւմլէ հուգուգաթընտան ֆէրաղաթ իթմէլի վէ սիզին իլէ պիրլիքտէ կէլիփ պիլմէմ հա՛նկը տէլիյէ կիրմէլիյիմ, էօյլէ՞ մի. սիզ մութլագա ագլընըզը ուչուրմուշ օլմալը սընըզ, ազիզիմ Պէբօ. պէօյլէ ֆէտաքեարլըգլար մահզա րօմանլարտա կէօրիւլէպիլիր:

Պէբօ պիր գաչ տագըգատան պէրու պահրը խայալաթ վէ միւլահազաթա տալմըշ օլտըղընտան, ճէվապ վէրմէտի: Սիլվիա պէօյլէ պիր տարպէ էնտիրմէք իչուն վագթըն բէք մուսաիտ օլտըղընը հիսսատ իտէրէք, խըլվէի մէգալ իլէ.

— Պունտան պաշգա, սիզէ պիր իֆատէտէ տահա պուլունաճաղըմ քի, պէլքի տէ գարարընըզը թէպտիլ իթմէնիզէ խատըմ իտէճէք տիր: Սիզի սէվմէքտէ օլտըղըմը պէյան իթտիյիմ զէման, հըսսիյաթը գալպիմին նէ՛ տէն իպարէթ օլտըղընը հէնուզ անլայամամըշ ըտըմ. պու սէօզ անճագ աղըզտան չըգմըշ իքէն, քէնտիմի ալտաթմարագ սիզի ալտաթմըշ օլտըղըմը հըսս իյլէտիմ: պունը սիզէ խապէր վէրիրէք, իթտիյինիզ եէմինի կէրի ալտըրմագ իսթէտիմ. Լաքին իշ իշտէն կէչմիշ իտի. պու սէպէպլէ, իթտիյիմ վաատըն իճրասընը թալէպ իթմէյէ կէլտիյինիզտէ նէ՛ ճէվապ վէրէճէյիմի պիլմէտիյիմտէն, թէսատիւֆէն էլտէ իթմիշ օլտըղըմ պիր ֆըրսաթտան պիլ իսթիֆատէ, Մարսիլեատան ֆիրար իյլէտիմ: Լաքին եէմին իտէրիմ քի աշըգը սապըգըմը սէվմէտիյիմ կիպի, սիզի տէ սէվմէմէքտէ իտիմ. հաթթա մուախխարէն իւլֆէթ բէյտա իթտիյիմ ատամլարը տա սէվմէտիմ. զիրա հէնուզ վագթը կէլմէմիշ իտի. — տէտի:

Բարիստէ իգամէթ իտէլիտէն պէրու, Պէբօ՛նըն էֆքեար վէ միւլահազաթը թէպէտտիւլ իթմիշ իտի. հաթթա Սիլվիանըն նէզտինտէ իճրա իթտիյի րօլըն կիւլիւնճ օլտըղընը հըսս իթմէքտէ, վէ ֆագաթ թէսավվուրաթընտան ֆարիղ օլմագ իսթէմէմէքտէ իտի. զիրա քէնտիսի իչուն պիր ճինայէթ իր-

թիքեապ իթմիշ օլտըղը պու գատըն իւզէրինտէ պագը հուգուգը պուլընտըղընը զանն իյլէմէքտէ իտի. անճագ, մուամէլէի շէտիտէ իլէ հիչ պիր շէյէ մուվաֆֆագ օլամայաճաղընը հըսս իտէրէք, հիլէ վէ տէսիսէ իլէ իշի պաշգա չըգարմայը տահա միւնասիպ կէօրտիւյիւնտէն, եավաշ սէտա իլէ.

— Էյ շիմտի վագթը կէլմի՞շ մի տիր. — տէյու սօրտու:

Սիլվիա ճէվապ վէրմէզտէն էվվէլ պիր գաչ տագըգա գատար պալըգճըղըն խուզիւնէ պագտը. սըֆաթընտա մահզունիյեթ վէ սուքունէթ էսէրի կէօրիւլմէքտէ իտի. պատէհու լաթիֆ պիր սէտա իլէ.

— Էվվէթ, շիմտի վագթը կէլմիշ տիր. պունը սիզտէն կիզլէմէք իսթէմէմ. սիզէ իթտիյիմ վաատը իճրա իթմէքտէն իմթինա իտիշիմ քէնտիմի սիզին իպրազ իթտիյինիզ ֆէտաքեարլըգտան պիր տէրէճէ եիւքսէք կէօրտիւյիւմ իչին տէյիլ, մահզա պու կիւն պիր պաշգասընա այիտ օլան գալպիմի սիզէ վէրմէյէ մուգթէտիր օլմատըղըմ իչին տիր:

— Բէք էյի, բէք էյի, պէն եաբաճաղըմը պիլիրիմ:

— Թէքրար Բօվանսա ավտէթ իտինիզ, ազիզիմ Պէբօ. վաթանընըզըն թօբրաղը իւզէրինտէ տահա մէսուտանէ եաշայաբիլիրսինիզ: Էկէր պէնի հագըգաթէն սէվիյօրսանըզ, պէնիմ սաատէթիմի արզու իթմէլիսինիզ. պէն սիզին իլէ պէրապէր մէսուտ օլամամ. զիրա էօլտիւրմիւշ օլտըղընըզ տէլիգանլընըն թասվիրի տայիմա արամըզտա թէճէսսիւմ իտէճէք տիր: Մա մաֆիհ սէօզլիւմէ իթիմատ իտինիզ քի սիզի ասլա ունութմայաճաղըմ. հագգըմտա կէօսթէրմիշ օլտըղընըզ մուհապպէթին խաթըրըեսի գուվվէի հաֆըզամտա տայիմա մահֆուզ գալաճագ տըր:

Սիլվիա պու սէօզլէրի Պէբօյա սէօյլէմէք իչուն էն լաթիֆ սէտասընը գուլլանմըշ ըտը. մէրգում քէնտիսինի քէմալը սուքունէթլէ տինլէմիշ օլտըղընտան, իֆատաթը վագըասընըն պալըգճը իւզէրինտէ մէմուլ իթտիյինտէն զիյատէ թէէսիր հասըլ իյլէմիշ օլտըղընա գանի օլապիլիր իտի իսէ տէ, զաննընտա խաթա իթմէմիշ օլտըղընը անլամագ իչուն,

անըն աղըզընտան պիր սէօզլէր չըգմասընա պէքլէմէքտէ իտի ։

Լաքին մէրգումըն հիչ պիր ճէվապ վէրմէտիյինի կէօ-րիւնճէ, սօնընճը վէ գաթի պիր տարպէ տահա էնտիրմէք զէմանը կէլմիշ օլտըղընը հիսապ իտէրէք, սէօզիւնիւ չու եօլ-տա տէվամ էյլէտի·

— Ազիզիմ Պէքօ, չիմտի սիզի տիլխահընըզ վէճհլէ նասըլ մուքեաֆաթ իթմէյէ մուգթէտիր տէյիլիմ. Փագաթ սէրվէթի մէվճուտէմին պիր մըգտարընը սիզին իլէ թագսիմ իթմէքլիյիմէ մուսաատէ իտէճէքսինիզ ումիտինտէ իմ։ Պէն զէնկին, հէմտէ զայէթ զէնկին իմ. պինաէն ալէյհ՝ հազըր-նըզտա տէրքեար օլան տօսթլըղըմըն չու ճիւզի ալէամէթինի գապուլ իթմէնիզի րէճա իտէրիմ։

Պու սէօզլէ սէօյլէտիքտէն սօնրա, Սիլվիա՝ Պէքօնըն սան-տալիէսի եանընտաքի թէք պայագլը ուֆագ մասա ուզէրինէ էրէյինճէ պէօյլէ պիր բաքէթ պանգա գաիմէսի վազ էյլէ-տի։ Պէքօ պու բաքէթի կէօրիւնճէ, քէնտի քէնտինէ մուլա-հազա իտէրէք·

— Էկէր պու բարայը գապուլ իտէճէք օլուրսամ, թէք-լիֆինի գապուլ իտիյօրըմ զանն իտէճէք, վէ արթըգ պէն-տէն չիւպհէ իթմէյէճէք տիր. Էկէր պիլաքիս գապուլ իթմէ-յէճէք օլուրսամ, էֆքեարըմտան ֆէրագաթ իթմէմիշ օլտըղը-մը քէշֆ իտէճէք, վէ մութէմատիյէն ինթիգամ ուզրէ տավ-րանաճագ տըր.- տէտի։

Պատէհու մասա ուզէրինտէքի պանգա գաիմէլէրինի ա-լարագ, վէ պունլարը պիրէր պիրէր սայըլըգտան սօնրա, բանթալօնընըն ճէպլէրինտէն պիրինէ սօգարագ.

— Պու բարայը գապուլ իտէրիմ, մատամ. պիր ազ էվ-վէլ սէօյլէտիյինիզ վէճհլէ, պիզիմ իչին ազիլանէ պիր թէտ-պիր վար ըսա, օ տա՝ նէթիճէսի կէրէք սիզին վէ կէրէք պէ-նիմ իչին ֆէնա օլաճագ օլան պիր մուճատէլէյէ կիրիշմէք-տէն իճթինապ էյլէմէք տիր։ Եէնիտէն Բրօվանսա կիտէրէք վէ սիզի ունութմաղա ղայրէթ իտէրէք էյի պիր հարէքէթտէ պուլունմըշ օլաճաղըմ զանն իտէրիմ. պու կիւնտէն թէզի

եօգ, Բարիստէն չէքիլիփ վաթանըմա ավտէթ իտէճէյիմ.- տէտի։

Սիլվիա, պայըգճընըն էֆքեարընը կէօզլէրինտէն օգու-մագ իսթէյօրմիշ կիպի, թէճէսսիւսքեարանէ պիր նազարլա եիւզիւնէ պագարագ.

— Սէօզիւնիւզէ ինանապիլի՞ր միյիմ.- տէյու սօրտըգ-տա, Պէքօ ճէվապէն.

— Շիմտիյէ գատար սէօզիւմէ ինանմամանըզա սէպէպ-յէթ վէրէճէք հիչ պիր հարէքէթտէ պուլունմամըշըմ տըր զանն իտէրիմ. մուսաատէնիզլէ պու րատա՝ մուֆարագաթ իտէր, վէ սիզին տախմա մէսուտ վէ պախթիյար օլմանըզը խալիսանէ թէմէննի էյլէրիմ։

Պու սէօզլէ մութէագըպ Պէքօ այաղա գալգտը, վէ Մար-քիզ տը Բօզէլլիի թաազիմքեարանէ պիր սուրէթտէ սէլամ-լատըգտան սօնրա, չէքիլտի կիթտի։

Պու մուլագաթտան սէքիզ կիւն սօնրա, Սիլվիա պիւս-պիւթիւն պայըգճընըն եէտի իգթիտարընտա պուլունըյօրտը։

Պէքօ՝ Մարքիզ տը Բօզէլլինին խանէսինտէն չըգտըգտան սօնրա, տօօ տօղրու մուսաֆիրխանէյէ կիթտի, վէ վալիտէ-սինի գաբուտա պուլտու. պիչարէ գատըն սապըրսըզլըգլա օղ-լունըն ավտէթինէ պէքլէմէքտէ օլտըղընտան, քէնտիսինի կէօրիւնճէ ֆէվգ էլ ատէ մէսրուր օլարագ, թէշէպպիւսիւ-նիւն նէթիճէսինտէն մէմնուն օլուպ օլմատըղընը սուալ էյլէ-տի. Պէքօ՝ Սիլվիանըն պիր պաշգասընը սէվմէքտէ օլտըղընը սէօյլէմէսինտէն պէրու ֆէվգ էլ ատէ հիտտէթլէնմիշ օլտը-ղընտան, պիր գաչ տագըգա րահաթ իթմէսինէ մուսաատէ կէօսթէրմէսինի վալիտէսինտէն րէճա իտէրէք քէնտի օտասը-նա չէքիլտի, վէ օրատա պիր իքի սաաթ գալտըգտան սօնրա, էրէյինճէ քեասլի սուքիւնէթ իթմիշ օլտըղը հալտէ տըշարը չըգտը։ Գարարը գաթիսինի վէրմիշ իտի։

Վալիտէսի Պէքօնըն Սիլվիայա օլան մէրպութիյէթի նէ-տէ՛ն նէշէթ իթմիշ օլտըղընը վէ մէյգումէնին նէ՛ մէվգըտա պիր գատըն իտուկինի պիլմէյիփ, եալընըզ օղլունըն Մար-սիլեատա զայէթ կիւզէլ պիր գատըն կէօրմիւշ օլտըղընը վէ

պու գատընա ֆէվգ էլ ատէ կէօնիւլ վէրէրէք , անը պուլ-մագ իւզրէ բէք չօգ Թէհարրիյաթտա պուլընմըշ իսէ տէ , մէ-սայիի վագըասը սէմէրէսիզ գալմըշ օլտըղընը վէ նինէ անը Թէհարրի իթմէք իւզրէ Բարիսէ կէլմիշ իտուկինի պիլիր իտի ։ Մէրգումէ իւք Թէշէպպիւսինիւն մուվաֆֆագըյէթբէզիր օլմըշ օլտըղընը սապահ օղլունտան խապէր ալմըշ պուլընտըղըն-տան , պու իքինճի Թէշէպպիւսինտէ տէ նախլի մուվաֆֆա-գիյէթ օլաճաղընը գավիյէն իւմիտ իթմէքտէ իտի ․ հալ պու քի Պէբօ տաասընտան չըգըպ տա պու տէֆաքի միւրաճաա-Թընըն հիւսնիւ նէթիճէ հասըլ իթմէմիշ օլտըղընը պէյան ի-տինճէ , աւուչարը հայրէթ օլուպ գալտը , վէ քէնտիսինի Թահ-գիր իտիյօր կիպի կէօրիւնէն պու գատընտան վազ կէչմէսի հագգընտաքի րիճալարընը Թէքրարլամաղա պաշլատը ․ լաքին իպրամաթը վագըասը պիհուտէ օլտու ․ Եօլու իւզէրինտէ Թէ-սատիւֆ իթմիշ օլտըղը էնկէլլէր՝ պալըգճընըն աչգ ու մու-հապպէթինի պիր գաթ տահա Թէշտիտ իյլէմիշ իտի ։

Մէրգում պիր բլան գուրմըշ օլուպ , պու բլանըն գա-րապէթինի քէնտիսի տէ կէօրմէքտէ իտի իսէ տէ , նէթիճէ-սի հէր նէ տախի օլսա , անը մէվգըի իճրայա գօյաճաղընը գարարլաշտըրմըշ ըտը ․ չուրասընը տա պէյան իտէյիմ քի մէրգումըն օ սըրատա հըսս իթտիյի չէյ եալընըզ աչգ ու մուհապպէթ օլմայըպ , պու հըսսիյաթա հասէտ , ղուրուր վէ Սիլվիանըն չօգ տէֆալար կէօսթէրմիշ օլտըղը հագարէթտան տօլայը ինթիգամ ալմագ արզուսը տախի գարըշմըշ ըտը ։

Վալիտէսի պիր Թագըմ սէօզլէր սէօյլէտիքտէն սօնրա , Բրօվանսա նէ՞ վագթ աւտէթ իտէճէքլէրինի սուալ իթտիքտէ, Պէբօ արթըգ Բարիստէ եէրլէշմէք էֆքեարընտա պուլընտը-ղընը , վէ օրատա կիւզէլ պիր սէնաաթ Թէտարիք իթմէք գօլայ օլաճաղը կիպի , եանընտա պուլունան քիւչիւք մէպլա-ղը տա պիր սարրաֆ եանընտա փայըզա եաթըրաճաղընը ճէ-վապէն սէօյլէտի ։

Պիչարէ գատընճըղազ՝ պէօյլէ չէնլիքլի պիր մէմլէքէթին օղլունըն գալպինտէքի ղամ ու գասավէթի տէֆ իտէճէյինի հիսապ իտէրէք , անըն պու էֆքեարընա բէք տէ օ գատար

մուխալէֆէթ կէօսթէրմէտի ․ օնտան սօնրա քէնտիլէրի իչուն միւնասիպ պիր իգամէթկեահ պուլմագ խուսուսը մէվզուը պահս օլարագ , Պէբօ պու իշի քէնտիսի պաշա չըգարաճաղընը վաատ իյլէտի , վէ իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն էվ արա-մաղա պաշլատը ։

Մէրգում Բարիսի հէր կիւն տօլաշմասը սայէսինտէ անըն հէր պիր Թարաֆընը էօյրէնմիշ իտի իսէ տէ , պիր գաչ կիւն միւթէմատիյէն արաշտըրտըղը հալտէ , քէնտիսինէ էլվէրիշլի հիչ պիր եէր պուլամատը ․ քէնտիսի Թէնհա պիր մահալլէտէ պիր տաիրէ իսթիճար իթմէք էֆքեարընտա օլուպ , պու տա-իրէնին տէ հէր տիւրլիւ իգամէթկեահտան ուզագ պուլընմա-սընը վէ չայէտ իչինտէ իգամէթ իտէնլէր հայգըրմաղա մէճ-պուր օլսալար ճիվարտան իշիտիլմէմէսինի արզու իթմէքտէ իտի ․ պէօյլէ պիր իգամէթկեահ Բարիս կիպի պիր չէհիրտէ գօլայ գօլայ պուլընամազ ըտը ։

Պիր իքի կիւն տահա արաշտըրտըգտան սօնրա , նիհայէթ Գօնթրէսգարբ–Սէն–Մարսէլ սօգաղընտա արզուսընա մուվա-ֆըգ պիր խանէ պուլտու ։ Պու խանէ սօգագ իւզէրինտէ ալ-Թը գաթտան իպարէթ պիր պինա օլուպ , սահիպի խանէսի-նին պաչգա պիր պինա գուլլանաճագ գատար միւհքէմ եա-բըլմըշ օլտըղընը միւլահազա իտէրէք , չաթըսը իւզէրինտէ իւսթ իւսթէ իքի տասը պիր քէօշք տահա եափտըրմըշ ըտը ։

Պու քէօշք օ գատար եիւքսէք պիր մէվգիտա պուլունը-յօրտը քի , պիւթիւն Բարիս չէհրի վէ էթրաֆընտաքի պիւ-թիւն գարյէլէր կէօրիւլմէքտէ , վէ չէհրի մէզգիւրըն վէլվէ-լէլէրի խաֆիֆ պիր չաղըլթը կիպի գուլագլարա աքս իթմէք-տէ իտի ։ Պէբօ քէնտիսի իլէ վալիտէսի իչուն միւնասիպ պիր տաիրէ արաշտըրտըղը սըրատա , իշպու քէօշք պօշ օլտըղըն-տան վէ քէնտիսինին արզու իթտիյի հէր տիւրլիւ չէրայիթի ճամի պուլընտըղընտան , հէման իսթիճար իյլէտի , վէ անը սուրէթի միւնասիպէտէ տէօշէթտիրտիքտէն սօնրա , օրատա եէրլէշմէյէ իսթիճալ կէօսթէրտի ։

Վալիտէսիյլէ պէրապէր պու քէօշքտէ եէրլէշտիքտէն պիր գաչ կիւն սօնրա , դուրտըղը բլանըն նախլի մուվաֆֆա-

գիֆայէթ օլմասը իչուն վախտէսինին մուավէնէթ վէ մուզահէ-րէթինէ մուհթաճ օլաճաղընը անլայարագ, անը նէզտինէ չաղըրտը, վէ պիր չօգ սէօզլէր սէօյլէտիքտէն սօնրա, սէվտիյի գատընը գաչըրմագ էֆքեարընտա պուլընտըղընը վէ անը պիր գաչ կիւն գատար քէնտի եանընտա սագլայաճագ օլուրսա թէպտիլի գարար իտէճէյինտէն էմին պուլընտըղընը, վէ էվվէլճէ քէնտիսինի րէտտ իթտիյի զէման մահզա էթրաֆընտաքի ատէմլէրին նուֆուզընա թապի օլմըշ իտույինի իլավէթէն պէյան էյլէտի. վախտէսի տիւնեատա օղլունըն սաատէթինտէ պաշգա պիր չէյ արզու իթմէտիյինտէն, վէ անը ֆէնա պիր հարէքէթտէ պուլընմաղա ղայրը մուգթէտիր զանն իթտիյինտէն, հիչ հաճէթտէ քէնտիսինէ մուավէնէթ իտէճէյինի վատ էյլէտի ։

Պէրօ քէնտիսինէ լազըմ օլան եարտըմճըյը պուլմըշ վէ հէր տիւրլիւ իհթիյամ վէ իհթիրազաթա ալըշգըն օլան պիր գատընը գապուլ իտէճէք տէրէճէտէ կիւզէլ պիր գաֆէս տախի թէտարիք իթմիշ օլմասըյլա, մէյտանտա եալընըզ օ կիւզէլ գուշճըղազը մէզքիւր գաֆէսէ իտխալ իթմէք խուսուսը գալըյօրտը քի, իշին է՛ն միւշքիլ ճիհէթի տէ պուրասը իտի. մա մաֆիհ սապըր ու սէպաթ իլէ չօգ իշլէր պաշա չըգարըլաճաղընը թէճրիւպէ իլէ պիլտիյինտէն, պու պապտէ մուվաֆֆագ օլաճաղընտան իւմիտինի քէսմէտի ։ Շուրասընը տա իլավէ իտէլիմ քի, քէնտիսի իլք տէֆաքի կիպի էն զիյատէ թէսատիւֆէ կիւվէնմէքտէ իտի ։

Մէրգումըն տուրմըշ օլտըղը բլան բէք սատէ իտի. Սիլվիանըն գօնաղը ճիվարլարընտա միւթէմատիյէն տօլաշարագ միւնասիպ պիր ֆըրսաթըն զուհուրընա պէքլէմէքտէ իտի ։

Սիլվիա պաթըլ իթիգատլարա, մէսէլա րույալարա, ֆալլարա բէք զիյատէ ինանտըղընտան, չօգ տէֆա սապահլարը Ասմալար սօգաղընտա սաքին վէ պագըճըլըգտա, ֆալճըլըգտա, միւնէճճիմլիքտէ վէ տահա սաիր պիր չօգ չէյլէրտէ էրէյրիճէ մահիր օլան պիր ֆալճը գարըսընա կիտիպ իսթիշարէ իտէր իտի ։

Մէրգումէ չու զաֆը գալպինի խըզմէթքեարլարընտան

կիզլէմէք իսթէտիյինտէն վէ ֆալճընըն խանէսիտէ քէնտի գօնաղընտան բէք ուզագ օլմատըղընտան, հէման աքշամ եայա օլարագ վէ ղայէթ սատէ լիպասլար կիյինմիշ օլտըղը հալտէ օրայա կիտէր իտի ։ Պէրօ իսէ Սիլվիանըն գօնաղը էթրաֆընտա միւթէմատիյէն տօլաշմագտա օլտըղընտան, նիհայէթ անա թէսատիւֆ իտէճէյի զահիր վէ աշիքեար իտի ։

Պիր սապահ պու թէսատիւֆ վուգուա կէլտի. օ կիւն հավա պուլութլու վէ եաղմուրլու օլտըղընտան, Սիլվիա հիչ քիմսէտէն կէօրիւլմէքսիզին ֆալճընըն խանէսինէ կիտէպիլէճէյինի միւլահազա իթմէքտէ իտի. պու միւլահազայա պինաէն խանէսինտէն տըշարը չըգտը, վէ եավաշ եավաշ եիւրիւմէյէ պաշլատը. օ սըրատա ղայէթ ինճէ պիր եաղմուր կէլմէքտէ օլտըղընտան, քէնտի օտա պէսլէմէսինտէն ալմըշ օլտըղը չէմսիյէ՝ քէնտիսինի մուհաֆազա իթմէյէ քեաֆի իտի. լաքին Շաթօպրիան Թարիգինին նիհայէթինէ վասըլ օլուր օլմազ, շիտտէթլի պիր սաղանագ պաշլատը, վէ սէլլէր կիպի եաղմագտա օլան եաղմուր՝ քէնտիսի կիպի ֆուրթունայը հիչէ սայմըշ օլան եօլճուլարը ֆիրարա մէճպուր էյլէտի ։

Սիլվիա քէնտի գօնաղը իլէ ֆալճընըն խանէսի արասընտա պուլընըյօրտը. պինաէն ալէյհ քէնտի գօնաղընա ավտէթ իթմէքտէն իսէ, ֆալճընըն խանէսինէ կիթմէյի տահա մունասիպ կէօրէրէք, րիւզկեարըն վէ եաղմուրըն շիտտէթի իլէ պէրապէր եօլունը տէվամ էյլէտի. պու սըրատա Պէրօ պիրտէն պիրէ իւզէրինէ հիւճում էյլէտի, վէ իքի էլիյլէ պէլինտէն գավրատը ։

Սիլվիա պապաճըղընըն միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու Բըրօվանսատա պուլընտըղընը զանն իթմէքտէ օլտըղընտան, մէրգումը պիրտէն պիրէ գարշըսընտա կէօրինճէ, էօյլէ պիր հայրէթ վէ մէպհութիյէթէ տիւչար օլտու քի, հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէյէ մէյտան պուլամատը ։

Պէրօ պու հալտէն բէք զիյատէ մէմնուն օլարագ եավաշ սէտա իլէ.

— Ծիւզի պիր սէտա չըգարաճագ օլուրսան, շու պուչաղը գարնընա սաբլարըմ, պիլմիշ օլ՝ Հագգընտա պիր կէօնէ

մուամէլէի ճէպրիյէտէ պուլընմայաճաղըմ. պէնի ալտաթմա-դա չալըշմա. դանա վանլարտա պուլընմա. պիհուտէ եէրէ չալըշմըշ օլաճագսըն. պէնիմ հէր չէյէ մուղթէտիր օլտըղու-մը պիլիրսին. պինաէն ալէյհ արգամ սըրա կէլմէքլիյին լա-զըմ տըր. – տէտի.

Գէօզ պու սէօզլէրի սէօյլէմէքլէ պէրապէր, Սիլվիայը Է-թուալ գաբուսընա տօղրու չէքիպ կէօթիւրմիւշ իտի. գիրա օրատա պիր արապա պուլունապիլէճէյինի իւմիտ իթմէքտէ ի-տի. Եաղմուրլու հավալարտա նատիրանթտան օլտըղը իւզրէ, մէյտանըն պիր թարաֆընտա պիր արապա տուրմըշ օլտըղու-նը կէօրտիւ, վէ Սիլվիայը տէրհալ պու արապայա սօգտու. մէրգումէ օ տէրէճէ պիհուշ վէ միւթէհայյիր օլմըշ ըտը քի, ասլա էսէրի մուխալէֆէթ կէօստէրմէքսիզին պալըգճընըն պիլ ճիւմլէ հարէքաթընա իթաաթ իթմէքտէ իտի.

Գէօզ պու իշի պիթիրտիքտէն սօնրա, արապաճընըն գու-լաղընա պիր իքի սէօզ սէօյլէտի, վէ արապաճը տախի վաա-տիլէն միւքեաֆաթա քէնտիսինի չայէսթէ կէօստէրմէք ի-չուն, արապասընըն պարկիրլէրինի շիտտէթլէ գամչըլատը վէ հայվանլար տախի քէմալը սիւրաթլէ եիւրիւմէյէ պաշլատը-լար.

15

ՇՈՒԱԶԻ-ԼԸ-ՐՈՒԱ

Կիւնլէր, հաֆթալար, այլար պիր պիրլէրինի թաագիպ իթտիլէր. վէ ֆագաթ Սիլվիա կէօրիւնմէզ օլտու. Սալվատօր վէ Ռօման պու նակէհզուհուր ղայպուպէթի հա՛նկը սէպէպէ համլ իտէճէքլէրինի պիլմէմէքտէ իտիլէր. գիրա պու ղայպու-

պէթէ սէպէպիյէթ վէրէճէք հիչ պիր հալ կէօրէմէմէքտէ ի-տիլէր. հաթթա ատլիյէ մէմուրլարը մարքիզ տը Ռօզէյլինին գօնաղընը մէօհիւրլէմէյէ կէլտիքլէրինտէ, մէրգումէնին նէ՛ էլպիսէ, նէ՛ միւճէվհէրաթ վէ նէ՛ տէ ագճէ ալմամըշ օլտու-ղընը անլատըլար, վէ մէրգումէնին ղայպուպէթի քէնտիլէրի-նէ տահա զիյատէ ղարիպ կէօրիւնտիւ.

Սալվատօր՝ Սիլվիայը պիր մուհապպէթի խալիսանէ իլէ սէվտիյինտէն, մէրգումէնին ղայպուպէթի իւզէրինէ բէք չօգ վագթլար մահզուն կէօրիւնտիւ. Ռօման վէ վիգօնթ տը Լիւ-սան քէնտիսինէ թէսէլլի վէրմէյէ գալգըշտըգլարընտա, ան-լէրի տինլէմէզ իտի. հաթթա նէ՛ միւսթագպէլտէ նաիլ օլա-ճաղը մէմուրիյէթ վէ նէ՛ տէ վիգօնթ տը Լիւսանըն թէք-լիֆ իթտիյի իշլէր կէօզիւնէ կէօրիւնմէզ օլտու.

Ֆագաթ էն շիտտէթլի քէտէրլէր տախի միւրուրը զէման իլէ միւնտէֆի օլտըգլարընտան, Սալվատօր՝ պիր այ միւթէ-մատիյէն Սիլվիայը տիւշիւնտիւքտէն, վէ անը էօյթէտէ պէրի-տէ արաշտըրտըգտան սօնրա, նիհայէթ անըն ղայպուպէթի նագապիլի թամիր պիր վագըա օլտըղընը վէ պու հալէ պիր նէթիճէ վէրմէք լազըմ կէլէճէյինի քէնտի քէնտինէ տիւշիւն-տիւ. Պունընլա պէրապէր մաշուգէսի զուհուր իթտիյինտէ, քէնտիսինի թէքրար իտէճէք հիչ պիր սէպէպ պուլամասըն ի-չուն, բօլիս մէմուրլարընտան պիրինէ միւրաճաաթ, վէ խա-նէսինտէն անլաշըլմազ պիր սուրէթտէ նապէտիտ օլմուշ օլան մարքիզ տը Ռօզէլլի արաշտըրմալարընը րէճա իյլէտի.

Բօլիս մէմուրը՝ Սալվատօրըն իւնվանը, քիպար ալէմին-տէ հաիզ օլտըղը մէվգը վէ վաատ իթտիյի կիւզէլ միւքեա-ֆաթ սայէսինտէ քէնտիսինէ հիւսնի գապուլիյէթ կէօստէրտի, վէ մէրգումէյի պուլմագ իչուն հէր նէ՛ եաբմագ միւմքին իսէ եաբըլաճաղընը վաատ իյլէտի. պունընլա պէրապէր մուվաֆ-ֆագըյէթ իւմիտի շիւպհէ թահթընտա պուլունտըղընը սէօյ-լէտիքտէն սօնրա, իլավէի մէգալ իլէ.

— Պու գատընըն պաշընա պիր ֆէլաքէթ կէլմիշ օլմալը տըր, մօսիէօ մարքի. պիր վագթտան պէրու բայիթախթըմըզ պիր թագըմ չարգընլարըլա տօլմուշ տըր. Գատընլար հէր կիւն

ռէնի ռէնի ճինայէթլէր կըզա՛ խակյօրլար . պու չարգընլարըն
դալպինտէ ինսաֆ տէնիլէն չէյ պուլընմատըղընտան , պիր
ֆրանք իչին պիր ատամ էօլտիւրիւյօրլար . իհթիմալ քի արա-
տըղընըզ գատըն տախի պունլարտան պիրիսինին էլինէ տիւշ-
միւշ օլսուն . —տէտի ։

Պու սէօզլէր իւզէրինէ Սալվաթօր տիւշիւնմէյէ պաշլատը ,
վէ պիր դաչ տագիգա սօնրա պաշընը խօզալը դալտըրարագ ,
պու ֆարգըյաթըն բէք տէ օ գատար էսասը օլամայաճա-
ղընը , զիրա պաշն իթալյա չարգընլար' կէճէ վագթը պէօյլէ
ճինայէթլէր իյզա իթտիֆագլէրի հալտէ , մարքիզ տը Րօզէլի
կիւնտիւզ վագթը տըշարը չըգմըշ օլտըղընը իֆատէ խանընճէ ,
բօլիս մէմուրը .

— Տօղրու տըր , մօսիէօ մարքի , տօղրու տըր , պու իշտէ
մութլագա էսրար նէվինտէն պիր չէյ վար տըր . լաքին
միւսթէրիհ օլընըզ , բօլիսին կէօզլէրի տախմա աչըգ տըր . բա-
քիթախըմտա ճէրէյան իտէն վուգուաթըն հիչ պիրիսի նազա-
րը տըգգաթընտան դաչամազ . էկէր մատամ մարքիզ տը
Րօզէլի հէնուզ պու տիւննաթա պուլունույօրսա , կիզլէնմիշ
օլտըղը մահալի պուլապիլէճէյիզ . չիմտիյէ գատար պու մի-
սիլլի հալլէր բէք չօգ տէֆալար վուգու պուլմըշ տըր . հալ
պու քի բօլիս իշին իչինէ կիրինճէ , հէր պիր սըրրը մէյտա-
նա չըգարմըշ տըր . կէչէնլէրտէ նէհրէ աթըլմըշ օլան մուա-
մէլէճի ժիւսթիւն գաթիլլէրինի պիլէ պուլտուգ .

Սալվաթօր . —(Տէհշէթի խըմա իտէր պիր հարէքէթտէ
պուլընմագտան քէնտինի մէն՛ իտէմէյէրէք :) Վա՛յ , ժահու-
տի ժիւսթիւն գաթիլլէրինի պուլտընը՞զ մը ։

— Գաթիլլէրինի պուլտուգ տէյէրէք պէլքի տէ աղա-
ճըգ իլէրիյէ վարըյօրըմ . լաքին շու սըրատա օ չարգընլար-
տան իքի քիշի եագալատըգ քի , օ պիչարէնին գաթիլլէրի օլ-
մագլա մազնուն տըրլար ։

— Ալտանմըշ օլմամանըզը արզու իտէրիմ . ֆիլ հագըգա
պէօյլէ տէհշէթլի պիր ճինայէթին ֆաիլլէրի ճէմիյէթի պէշէ-
րիյէնին բէնչէի ինթիգամընտան գուրթուլմամալը տըրլար ։
Պէն մուամէլէճի ժիւսթիւ թանըր ըտըմ . Մարսիլեատա պու-

լընտըղըմ զէման քէնտիսիյլէ պազը մուամէլաթտա պուլըն-
մըշըմ տըր . տօղրուսը բէք նամուսքեար վէ բէք նէզաքէթլի
պիր ատամ ըտը ։

— Էվվէթ , նամուսքեար պիր ատամ ըտը . մա մաֆիհ
պիր միւտտէթտէն պէրու բայիթախթտա պիր չօգ սըրգաթ-
լար կըզա իտէն չարգընլարըն հիչ պիրիսի բօլիսին էլինտէն
գաչամազլար. պիր կիւն տէյիլ իսէ պիր կիւն եագայը էլէ վէ-
րէճէքլէր տիր ։

— Ֆիլ հագըգա շու արալըգ խըրսըզլըգլարտան պաշգա
պիր չէյ հագգընտա պահս օլունտըղը կէօրիւլմէյօր. բիվայէ-
թէ նազարէն՝ պու խըրսըզլըգլար սօն տէրէճէ մէհարէթլէ
իճրա իտիլիյօրմըշ . շու հալտէ պու խըրսըզլարըն մահիր
պիր քիմսէ թարաֆընտան իտարէ իտիլտիքլէրի վէ խիւքիւք
մէվգըլարտա պուլընան զէվաթտան մալիւմաթը լազըմէյի
ալըզ իթմէքտէ օլտըգլարը ֆարզ օլունա՞մազ մը . սիզ
տէ պէնիմ էֆքեարըմըզան տէյի՞լ մի սինիզ ։

— Խա՛յր , մօսիէօ մարքի , պէն սիզին էֆքեարընըզտան
տէյիլ իմ . խըրսըզլար այրը այրը իշ կէօրիւրլէր պինաէն ալէյհ
պունլարը իտարէ իտէն պիր քիմսէ , թէսավվուր օլունամայա-
ճագը կիպի , խիւքիւք մէվգըլարտա պունլարա մալիւմաթ վէ-
րէն պիր զաթ տախի թէսավվուր օլունամազ ։ Հէր նէ տա-
խի օլսա պիզ անլէրի միւթէմատիյէն թէհարրի իթմէքտէյիզ .
հէր նէ գատար անլէր պու կիւն իթթէտիքլէրինի եափըյօր-
լարսա տա , հէր կիւնիւն պիր եարընը վար . էլպէթթէ բէն-
չէմիզէ կէչէճէքլէր տիր ։

Բօլիս մէմուրընըն շու խօտպինանէ սէօզլէրի Սալվաթօրը
գըյասէսիյլէ էյլէնտիրմէքտէ իտի . քէնտիսինէ թէվտի իթտի-
յի վազիֆէյի իհմալ իթմէմէսինի թավսիյէ իյլէտիքտէն սօն-
րա , օրատան մուֆարագաթ իտէճէյի սըրատա , անըն պուր-
նընա կիւլտիւ . զիրա պիր միւտտէթտէն պէրու Բարիսի ալթ
իւսթ իթմէքտէ օլան ճինայաթըն ֆաիլլէրի քիմլէր օլտըղընը
քէնտիսի բօլիս մէմուրընտան տահա էյի պիլիր իտի ։

Սալվաթօր իշպու գալաղը սըրատա , Րօման իլէ վի-
գօնթ տը Լիւսան վագթլարընը դայպ իթմէմիշլէր իտի։ Րօման

վիգօնթըն սայէսինտէ վալիտէ Սան-Րըֆիւ իլէ միւնասէպէթէ կիրիշմիշ վէ իճրա իտէճէյի րօլա մուվաֆըգ պիր լիպաս կի-յինէրէք, պիր գաչ տէֆալար մէրգումէնին իշլէթտիյի մէյ-խանէյէ կիթմիշ իտի. Մէրգում էվվէլի էմրտէ մէյխանէ միւշ-թէրիլէրինտէն էն զիյատէ էմնիյէթէ շայէսթէ կէօրիւնէնլէր իլէ գօնուշտու վէ հարէքեաթ վէ իֆատաթը հիւսնիւ թէ-լագգը խուլմէյէ պաշլատըղընտան, պազըլարը նազարընտա գապա վէ նէզաքէթսիզ օլան պու ատէմլէր իւզէրինտէ ազ վագթ զարֆընտա պէօյիւք պիր թէէսիր հասըլ էյլէտի.

Սալվատօր պիր միւտտէթտէն պէրու միւսթաղրագ օլ-տըղը ույուշուգլըգ հալինտէն չըգընճա, էվվէլի էմրտէ ար-գատաշընը թէշէպպիւսաթը վագըասընտան տօլայը թէքտիր էյլէտի. ֆագաթ իշ պիթմիշ օլտըղընը կէօրիւնճէ, տօսթը-նըն մուվաֆֆագիյէթինտէն միւմքինի մէրթէպէ իսթիֆատէ իթմէյէ գօյուլտու, վէ պիր միւտտէթ սօնրա հէր չէյի եար-մաղա հազըր պիր սուրիւ հայտուդըն րիյասէթինտէ պուլընտու-ղունը կէօրտիւ.

Իշթէ պու հիքեայէյի պաշլատըղըմըզ թարիխտէն պիր միւտտէթ էվվէլ իշլէր պու մէրքէզտէ իտի.

Սալվատօր վէ Րօման՝ վալիտէ Սան-Րըֆիւնիւն մէյխա-նէսինտէ Թօբլանան պիւթիւն հայտուտլարըն րէիսի իտիլէր. պու հայտուտլար Սալվատօր վէ եա Րօմանըն թալիմաթ վէ էվա-միրինի ալմատըգճա, հիչ պիր իշ կէօրմէզլէր, վէ հէր պիր սըրգաթըն մահսուլը միւնասիպ մահալլէրէ սաթըլտըգտան սօնրա, Րօման, Սալվատօր վէ վիգօնթ տը Լիւսան արասընտա թագսիմ իտիլիր իտի. Վալիտէ Սան-Րըֆիւ ալթուն, աքճէ վէ միւճէվհէր գապիլինտէն օլմայան չէյլէրի քէնտի հիսապը-նա սաթըն ալըր ըտը. Քէլէբիր պիր իշ զուհուր իթտիյինտէ, Րօման վէ Սալվատօր անը եալընըզճա իճրա իտէրլէր, վէ հա-սըլ օլան մէնֆաաթըն պիր միւնասիպ մըգտարընը վիգօնթ տը Լիւսանա վէրտիքտէն սօնրա, պագըյէսինը տա քէնտիլէրի արասընտա թագսիմ իտէրլէր իտի.

Թամ պու սըրատա իտի քի, Սալվատօր իլէ Րօման՝ կէ-ճէյի կիւպի իսթիշարէ իթմէք վէ էլտէն չըգարմագ իսթէ-

մէտիքլէրի էշեայը սագլամագ իչուն պիր եէր պուլմագ լիւ-զումունը հըսս իտէրէք, Շուաղի-լը-Րուա սէյֆիյէսինի իսթի-ճար իթտիլէր քի, քիթապըմըզըն իլք սահիֆէսինտէ օգույան-լարըմըզը պու սէյֆիյէյէ իտխալ էյլէտիք.

Շիմտի օգույանլարըմըզը Սէն-Ժօրժ սօգագը գուրպին-տէքի Սէն-Լազար սօգագընա կէօթիւրէճէյիզ վէ գօնթէս տը Նէօվիլ իլէ Լօր տը Պոմէնըն պուլընտըգլարը գօնագա կիր-տիրէճէյիզ.

16

ՄԱԹԷՕ

Էվվէլճէ սէօյլէտիյիմիզ վէճհլէ, գօնթէս Լիւսի տը Նէօ-վիլ՝ վալիտէ Սան-Րըֆիւնիւն մէյխանէսինտէ զայի իթմիշ օլ-տըղը քիւչիւք ճըզտանը վէ խանէտան արմաըյլա միւզէյյէն օլան բուսուլայը Սալվատօրըն կէօնտէրտիյի ուշագտան ալ-տըգտան սօնրա, մէրգումը իսթիճվապ իթմէք իսթէմիշ իսէ տէ, հիչ պիր մալիւմաթ ալամամըշ ըտը.

Պու ճըզտանըն զայի օլունմասը՝ թախմինաթը վագըա-սընըն զըմնէն էսասը օլտըղընը իսպաթ իթմէքտէ իտի. գօն-թէս, էվվէլի էմրտէ քէնտիսինի գօրգութմըշ օլան ատէմին քիպար ալիլինէ մէնսուպ պիր քիմսէ օլտըղընը, վէ ալտըղը բուսուլանըն միւհթէվիյաթընա նազարէն, մէրգումա պիր եէրտէ թէսատիւֆ իթմէսի միւհթէմէլ պուլընտըղընը քէնտի քէնտինէ միւլահազա իթմէքտէ իտի.

Լօր օ վագթա գատար գօնթէսին գօրգուլարընը տէֆ իթմէյէ ճահտ իթմիշ իսէն, պու գօրգուլարա քէնտիսի տէ իշթիրաք իթմէյէ պաշլատը. ֆագաթ պիր գաչ սաղըգա-տան պէրու տէրին տէրին տիւշիւնմէքտէ օլան գօնթէսին էն-

տինչ վէ ըզտըրապընը արթըրըր գօրգուսըյլա , իչի պէլլի իթմէք իսթէմէտի ։

Լուսի էլինտէ թութմուշ օլտուղու բուսուլանըն միւհթէվիյաթընա պիր չօգ մանէալար վէրտիքտէն սօնրա , նիհայէթ պաշընը եօգարը գալտըրարագ .

— Պու իշտէ մութլագա անլաշըլմազ պիր սըրր վարտըր . Էկէր պու մէքթուպ քիպար ալէմէ մէնսուպ պիր զաթ թարաֆընտան եազըլմըշ իսա , ալթընա նի՞չին իմզա աթմամըշ . Նի՞չին քէնտի սընըֆընա մախսուս օլմայան պիր էլպիսէ կիյինէրէք օ մէյխանէ իչինտէ պուլունույօրտու . Գարշըսընտաքի գատընը կէօրմէզտէն էվվէլ , նի՞չին զարիփ պիր լիսան գուլլանըր ։

Լօր՝ գօնթէսին սէօզլէրինի ֆէվգ էլ ատէ տըգգաթլա տինլէմիշ օլտուղունտան , սանտալիէսինտէն պիրտէն պիրէ այաղա գալգտը , վէ էլլէրինի պիր պիրլէրինէ վուրարագ .

— Ֆագաթ , աղիզէմ Լուսի , մէյխանէտէ սէնի գօրգութմուշ օլան շախսըն՝ պու ճըզտանը կէօնտէրմիշ օլան զաթ օլտուղունու սանմա քի՞մ սէօյլէտի ։ Պու ճըզտան պաշգա պիր քիմսէնին , մէսէլա սէնին սէսինի ալարագ մէզքիւր մէյխանէյէ տէօքիւլմիւշ օլան էշխաստան պիրիսինին էլինէ կէչէմէզ մի ։

— Եանըլըյօրսըն , աղիզէմ Լօր , օ տէֆատան զիյատէ օգումուշ օլտուղում պու բուսուլա՝ պաշգա իթտիյիմ շախս թարաֆընտան եազըլմըշ տըր . մէքթուպըն միւհթէվիյաթը պունը իսպաթա քեաֆի տիր ։

Պու սէօզլէ սէօյլէտիքտէն սօնրա , Լուսի՝ Սալվատօրըն կէօնտէրմիշ օլտուղու մէքթուպը պիր տէֆա տահա օգուտը , վէ հէր պիր սաթըրընա իտտիասընը իսպաթ իտէճէք սուրէթտէ պազը մանէալար վէրտի ։

Նիհայէթ Լօր՝ Լուսինին սէօզլէրինէ ինանմաղա մէճպուր օլարագ .

— Ֆիլ հագըգա պու մէքթուպ օ ատէմ թարաֆընտան եազըլմըշ տըր . Լաքին հէր նէ տախի օլսա սէնճէ գօրգաճագ պիր շէյ եօգ տըր . սէնի մէզքիւր մէյխանէյէ կիրմէյէ մէճպուր իտէն վագըայը կիզլէմէյէ հիչ պիր սէպէպ կէօրէմէմ .

պու ատէմին պագը սուի էֆքեարը պուլընտուղունը ֆարգ իթմէք պիլէ , անտէն գօրգաճագ պէօյլէ պիր սէպէպին եօգ տըր . — տէտի ։

Լուսի ըէֆիգէսինէ ճէվապ վէրմէյէ հազըրլանմըշ իքէն , խըտմէթքեար , տօգթէօր Մաթէօնըն մուվասէլէթինի խապէր վէրտի . գօնթէս միւմախիլէյհի իչէրի կիրտիրմէլէրինի էմր իյլէտի , վէ պիր իքի տագըգա սօնրա տօգթէօր օտայա կիրտի ։

Տօգթէօր Մաթէօ ասըլ եաշընտան տահա իխթիյար կէօրիւնիւր իտի . անճագ օթուզ պէշ օթուզ ալթը եաշլարընտա պուլընտուղու հալտէ , թէբէսինտէքի սաչլար հէման քեամիլէն տէօքիւլմիւշ , վէ պաշընըն արգա թարաֆընտաքի պիր գաչ սէյրէք սաչլար տախի պէյազլանմաղա եիւզ թութմուշ ըտը ։ Քէտէրլէր վէ ըզտըրապլար եիւզինտէ պուրուշըգլըգլար հասըլ իթմիշլէր իտի . սըֆաթընտա տախի հէման տաիմա մահզունիյէթ վէ մազմումիյէթ ասարը կէօրիւլմէքտէ իտի ։ Մամաֆիհ տօգթէօր Մաթէօ չիրքին պիր ատէմ տէյիլ իտի . Նէզաքէթ վէ զարաֆէթ կէօսթէրմէքտէն պիր ան կէրի տուրմազ ըտը ։ Թուլօն բրանկասընտաքի խասթախանէ ճէրրահլըղընը թէրք իլէ պէշ սէնէտէն պէրու Բարիսէ կէլմիշ օլտուղու հալտէ , վուգուֆը ֆէվգ էլ ատէսի վէ նէզաքէթի թապիաթը սայէսինտէ լայըգըլէ միւշթէրիլէր բէյտա իթմիշ , վէ հէր քէսին նազարը թէվէճճիւհիւնի ճէլպ իյլէմիշ իտի ։

Մէրգում իլք աքշամը գօնթէսին եարասը իւզէրինէ գօյմուշ օլտուղու եագըյը չըգարտը վէ եարանըն էյի հալտէ պուլընտուղունը պէյան իթտիքտէն սօնրա , տիկէր պիր եագը տահա գօյ իյլէտի . պատէհու օրատան մուֆարագաթ իտէճէյի սըրատա , Լուսի պիր իքի տագըգա տուրմասընը ըճա իյլէտի , վէ հէնուզ էլինտէ թութմուշ օլտուղու Սալվատօրըն բուսուլասընը քէնտիսինէ կէօսթէրէրէք , մէօհիւր իւզէրինտէքի խանէտան արմալարընըն քիմէ այիտ օլտուղունու պիլիպ պիլմէտիյինի սուալ իյլէտի ։

Տօգթէօր մէօհրիւ քէմալը տըգգաթլա մուայէնէ իթտիքտէն սօնրա , ճէվապէն .

— Շիմտիլիք պու պապատէ հիչ պիր չէյ սէօյլէյէմէմ, մատամ գոնթէս. պու արմալարըն հէյէճէթինտէն անլաշըլտըղը ուզրէ, էկէր պունլար էսկի պիր ֆամիլեայա մէնսուպըսա, պու խալի պուլմագ մուշքիլ պիր չէյ տէյիլ տիր. էկէր մուսաատէ պույուրսէնըզ, պու խալի անլամագ վազիֆէսինի մա էլ մէմնունիյէթ տէրուհտէ իտէրիմ. — տէտի։

Լիւսի՝ թարիֆի նագապիլ պիր մէրագ սաիգասըյլա պու մուամմայը հալլ իթմէք իսթէտիյինտէն, պու խալի անլամաղա մուվաֆֆագ օլուրսա, քէնտիսինէ պէօյլէ պիր խըզմէթ իֆա իթմիշ օլաճաղընը, վէ իշպու արմալարըն մէնսուպ օլտուղու աէլէնին քի'մ օլտուղունու վէ նէ' մէվգիտա պուլունտուղունու անլայըպ տա լուլթֆէն խապար իտէճէք օլուրսա, քէնտիսինի սօն տէրէճէ միննէթտար գըլաճաղընը պէյան իլէտի, վէ պատէհու մէքթուպըն իւզէրինտէքի մէօհրիւ չըգարըպ քէնտիսինէ վէրտի։

Պատէհու տօքթէօրին պու սըրրը քէշֆ իթմէքլէ մէշղուլ օլաճաղընտան էմին օլարագ, ազաճըգ րահաթլանտը, վէ յարասը իւզէրինէ իլք սարղըյը գօյմաղա կէլտիյի զէման Էօժէնի տը Միրպէլի պիր պագմաղա կիթմէսինի քէնտիսինէ թավսիյէ իթմիշ օլտուղունտան, մէրգումէնին ահվալը սըհհիյէսի հագգընտա պազը մալումաթ իսթէտի. Մաթէօ տախի մէրգումէնին էրթէսի էյի պիր կէճէ կէչիրմիշ օլտուղունը վէ ազ վագըթ զարֆընտա քէսպի սըհհաթ իտէճէյինէ տաիր թէէմինաթ վէրէպիլէճէյինի պէյան, վէ օ անտէն իթիպարէն պիր խասթախանէյէ նագլ իտիլմէսի մումքին օլտուղունու իլավէ իլէտի։

Լիւսի էվվէլի էմիրտէ պու պէտպախթ գըզը պիր խասթախանէյէ նէրլէշտիրմէք իսթէմիշ իտի. Ֆագաթ պիր էյիլիք իճրա իտիլէճէյի զէման էթրաֆըլըճա իճրա իտիլմէսի լազըմ կէլտիյինի հիսապ իտէրէք, քիւչիւք պիր իգամէթկեահ իսթիճար իլէ մէրգումէյի օրայա նագլ իթտիրէճէք օլուրսա, տահա միւնասիպ օլաճաղընը վէ պու սայէտէ մէրգումէ տահա չապուգ էյիլէշէճէյինի քէնտի քէնտինէ միւլահազա իլէտի. Լիւսի գօճասընըն գալպի ալիճէնապանէսինի

պիլտիյի ճիհէթլէ, պու պապտէ հէր նէ յափաճագ օլուրսա թահսին իտէճէյինտէն էմին իտի։

Մէրգումէ էֆքեար վէ միւլահազաթընը տօքթէօր Մաթէօյա պէյան իթտիքտէն սօնրա, իլավէի մէգալ իլէ.

— Տըշարը չըգամատըղըմտան տօլայը պէք զիյատէ թէէսսիւֆ իտիյօրըմ. էկէր խասթա օլմասայտըմ, տէրհալ պու իշին թէսվիյէսինէ մէշղուլ օլուրտըմ. զիրա պէնիմ պիչարէ Էօժէնիմ օ տէհշէթլի օտատա ուզուն միւտտէթ գալամազ. Շուրասը պէլլի քի պու իշի թանըտըգլարըմտան հիչ պիրինէ թէվտի իտէմէմ. չիւնքի թանըտըգլարըմըն քեաֆֆէսի տէ մատմուազէլ տը Միրպէլին յաշամըշ օլտուղու ալէմէ մէնսուպ օլտուգլարընտան, քէնտիսինի թանըրլար։

Տօքթէօր. — Էկէր պէնտէնիզի էմնիյէթինիզէ շայէսթէ կէօրիւրսէնիզ, պու իշին սուրէթի մաթլուպէտէ թէսվիյէսինի մա էլ մէմնունիյէ տէրուհտէ իտէրիմ. Պէնտէնիզ մատմուազէլ տը Միրպէլի թանըմագ շէրէֆինի հաիզ տէյիլիմ. Ֆագաթ քէնտիլէրինէ յափաճաղըմըզ էյիլիյէ թամամէն լայըգ վէ միւսթահագ օլտուգլարընը թաստիգ իտէր, վէ պէօյլէ պիր էյիլիյէ իշթիրաք իթմէքլէ քէնտիմի պախթիյար ատտ էյլէրիմ։

Լիւսի. — Թէշէքքիւրատէն աճիզ իմ, տօքթէօր էֆէնտի, պէն սիզի թանըրըմ, պիրիսինէ ֆայտէլի օլմագ լազըմ կէլտիյի զէման, նէ' վագթընըզը վէ նէ' տէ աղճէնիզի էսիրկէմէզ սինիզ։

Տօքթէօր. — (Գոնթէսին պու սէօզլէրի իւզէրինէ յիւզիւնտէ պիր մահզունիյէթ էսէրի փէյտա օլարագ.) Շիմտիյէ գատար իրթիքեապ իթմիշ օլտուղում խաթալարտան տօլայը Ճէնապը Հագգըն աֆվընա մազհար օլմագ իչին, էլիմտէն կէլէն էյիլիյի տիրիղ իթմէմ, մատամ գոնթէս։

Պու սըրատա, Թապիաթընըն պիւթիւն պէշաշէթինի քէսպ իթմիշ օլան Լօր սէօզէ գարըշարագ.

— Մօսիէօ Մաթէօ, սիզի տիւնեատա հէր քէս սէվէր վէ հիւրմէթ իտէր. Թալինիզէ գարշը շիքեայէթտէ պուլունմաղա տա հագգընըզ եօգ տըր. զիրա թալինիզ սիզի հէր

տուրլիւ մէզկյամ իլէ ինամա իմմիշ տիր . Ֆագաթ արա սը-րա սիզի պէօյլէ մահզուն կէօրէրէք , Մաղիտէ պարը պէօյիւք խաթալար իրթիքեապ իթմիշ օլտուղունուզ վէ ազապը տէրուն իլէ մուզտարըպ պուլունտուղունուզ թախմին իտիյէպիլիր . — տէ-տի ։

Լօրըն շու սէօզլէրի տօգթէօր Մաթէօնըն գալպինտէ պէօյիւք պիր Ֆուրթունա հասըլ իյլէտի . չէհրէսինտէ քէտէր-նաք պիր մէյուսիյէթ ասարը կէօրիւլտիւ . պատէհու մահզու-նանէ պիր չէհրէ իլէ .

— Մաղիտէ պարը պէօյիւք խաթալար վէ եա ճինայէթ-լէր իրթիքեապ իտիպ իթմէտիյիմի սորմագ հագգը մահզա ճէնապը Հագգա այիտ տիր ։ (Կիւլիւմսէմէյէ ղայրէթ իտէ-րէք .) Լաքին մէշղուլ օլաճաղըմըզ մէսէլէտէն բէք ուզագ վարըյօրըզ՝ մատմուազէլ . — տէտի ։

Լօր . —(Բէզգին կիւլիւմսէյէրէք .) Էվվէթ , Ֆագաթ սէօզիւմէ իթիմատ իտինիզ քի սիզին պէօյիւք պիր ճանի օլ-տուղունուզը հիչ պիր վագըթ խաթըրըմտան կէչիրմէմիշիմ տիր . մագսատըմ լաթիֆէ իթմէքտէն իպարէթ իտի . զիրա սիզին պէօյլէ մահզուն կէօրինմէնիզի ասլա թէճվիզ իտէմէմ . պուն-տան մաատա , պիզի պաշգա միւշթէրիլէրինիզէ Ֆէտա իթ-մէքտէ օլտուղունուզտան տօլայը ատէթա հիտտէթլէնիյօրըմ ։

Լօր՝ պու սէօզիւ սէօյլէյէրէք գօնթէսէ պիր իշարէթ վէրտի ։ գօնթէս տախի սէօզէ գարըշարագ .

— Էվվէ՛թ , Լօրըն հագգը վար տըր , սիզ պիզի պաշգա միւշթէրիլէրինիզէ Ֆէտա իտիյօրսունուզ, տօգթէօր էֆէնտի . — տէտի ։

Տօգթէօր . — Ֆիքրինիզի անլայամայօրըմ, մատամ գօն-թէս ։

Լիւսի . — Տէմէք իսթէրիմ քի սիզ պիւթիւն վագթընը-զը Ֆագըր խասթալարա հասր իտէրէք , զէնկին օլմագ պէտ-պախթըղընտա պուլունան միւշթէրիլէրինիզի թէտավիյէ վա-գըթ պուլամայօրսունուզ ։

Տէօգթէօր . — Սիզին հէր տիւրլիւ խըտմէթինիզի իճրա իթմէյէ վագըթ պուլապիլիրիմ, մատամ գօնթէս ։

Պու սէօզիւ միւթէագըպ տօգթէօր Մաթէօ այաղա գալգ-տը , վէ տէրէօհտէ իթտիյի վաղիֆէլէրի տէրհալ իճրա իտէ-ճէյինի վատ իթտիքտէն վէ անլէրի թաազիմքեարանէ պիր սուրէթտէ սէլամլատըգտան սօնրա , չէքիլտի կիթտի ։

Իրթէսի կիւնիւ թէքրար գօնթէսին գօնաղընա կէլէրէք , քիւչիւք սալօնա տախիլ օլտու . գօնթէս Ֆէվգ էլ ատէ սա-պըրսըզլըգլա տօգթէօրիւն վիւրուտունէ պէքլէմէքտէ օլտու-ղունտան , մէրգումըն իշէրի կիրտիյինի կէօրիւնճէ , Ֆէվգ էլ ատէ մէսէրրէթլէ .

— Նէ՞ խապէր պագալըմ . — տէյու սօրտու ։

Տօգթէօր . — Տօսթլընըզ, մատամ գօնթէս , քիւչիւք վէ Ֆագաթ հավատար վէ գուլանըշլը պիր խանէյէ նագլ իտիլտի , վէ քէնտիսինի հէր վէճհ իլէ գայըրմագ իւզրէ տէ եանընա պիր գատըն պըրագտըմ . պու գատընա էմնիյէթ ի-տէպիլէճէյիզ զանն իտէրիմ . զիրա մատմուազէլ տը Միրպէ-լի էվլատը կիպի սէվիյօր . մատմուազէլ տը Միրպէլ տախի քէնտիսինէ Ֆէվգ էլ ատէ մուհապպէթ կէօսթէրիյօր . հաթ-թա քէնտի հալինի իֆատէ իտէն մէքթուպը տա պիզզաթ պու գատըն պուրայա կէթիրմիշ . սիզին նի՛չին քէնտիսինի կէօրմէյէ կիթմէտիյինիզի սէօյլէտիյիմտէ , պաշըրըզա կէլէն Ֆէլաքէթտէն տօլայը բէք զիյատէ միւքէտտէր օլտու , Ֆա-գաթ պիր գաչ կիւնէ գատար տըշարը չըգապիլէճէյինիզի պէյան իթտիյիմտէ , գալպի էրէյինճէ րահաթլանտը ։ Պուն-տան պէօյլէ մատմուազէլ տը Միրպէլէ սուքունէթ վէ րա-հաթտան պաշգա պիր չէյ լազըմ տէյիլ տիր , մատամ գօնթէս ։

Լօր . — Տէմէք քի պիզիմ Էօժէնի օ սէֆիլանէ օտատան օթուրմագտան գուրթուլմըշ տըր ։

Լիւսի . — Շիմտի հիչ պիր չէյէ իհթիյաճը եօ՞գ մը . քէնտիսինէ լազըմ օլան հէր չէյի թէտարիք իթտինի՞զ մի ։

Տօգթէօր . — Էվվէ՛թ , մատամ գօնթէս , զիրա տէ-րէօհտէ իթտիյիմ վաղիֆէյի թէմամըյլէ իֆա իթմէք իչին վէրտիյինիզ թալիմաթը նօգթասը նօգթասընա իճրա իյլէ-տիմ ։

Լիւսի. — Ֆագաթ պիր թագըմ շէյլէր վար տըր քի, էրքէքլէր ասլա տիւշիւնէմէզլէր. պահս կիրէրիմ քի մատմուազէլ տը Միրպէլին քիւչիւք գըզը իչին պիր պէշիք լազըմ օլտըղընը ասլա խաթըրընըզա կէթիրմէմիշսինիզ տիր։

Տօգթէօր. — Եանըլըյօրսընըզ, մատամ գօնթէս, շու սըրատա մատմուազէլ տը Մէրպէլին քիւչիւք գըզը կիւզէլ պիր պէշիքտէ մըշըլ մըշըլ ույույօր։

Լօր « Պըրավօ՛, տօգթէօր էֆէնտի, պըրավօ՛ » տէյէրէք քիւչիւք կիւզէլ էլինի տօգթէօրէ ուզաթտը, վէ տօգթէօր տախի պունը քէնտի էլլէրի իչինէ ալարագ սըգտը, վէ կիւլէմէյէ մուվաֆֆագ օլամատըղը պիր տամլա կէօզ եաշը քիրբիքլէրինի ըսլաթտը։

Լիւսի պու հալտէն բէք զիյատէ միւթէէսսիր օլարագ.

— Գալպինիզին չաբուգ միւթէէսսիր օլտըղընը կէօստէրէն պու կէօզ եաշընը նի՛չին պիզտէն կիզլէյօրսընըզ. ինսան խայըրխահանէ պիր տույղու ըղհար իթմէյինտէ, պունըն ալագալարը թարաֆընտան կէօրիւլէճէյինտէն գօրգա՞ր մը. — տէտի։

Տօգթէօր Մաթէօ ճէվապ վէրմէտի։ Զօգ տէֆա վուգու պուլտըղը ուզրէ, տէրին պիր մահզունիյէթէ տիւչար օլտու։

Լօր. — Ֆագաթ, ազիզէմ Լիւսի, պիզի միննէթ ալթընտա պըրագմըշ օլան պու խայըրխահ տօգթէօրիւ նի՛չին թէքտիր իտիյօրսըն։

Լիւսի. — Օհ, Ալլահ իթմէսին, սէվկիլի Լօժէնիմին թէհլիքէլի սավուշտուրմըշ օլտըղընտան տօլայը օ գատար մէմնուն օլտում քի, նէ՛ տէտիյիմի պիլմէյօրըմ։

Լօր. — (Խալիսանէ պիր թավր իլէ.) Ա՛հ, էվլէնմիշ օլմայը նէ գատար արզու իթտիյիմի պիլսէ՜ն։

Լիւսի. — Նի՞չին... պէնիմ եանըմտա մէսուտ տէյի՞լ միսին քի, պու գատար էրքէնտէն պէնի թէրք իթմէք իսթէյօրսըն։

Լօր. — Սէօզիւմիւ անլայամատըն, ազիզէմ. տէմէք իսթէրիմ քի էյէր շիմտի էվլէնմիշ օլսայտըմ, քէմալը սէրպէսթի իլէ կիտիպ կէլէպիլիր վէ պիչարէ Լօժէնի տը Միրպէլի

կէօրմէք իւզրէ պիր չարէ պուլապիլիր իտիմ. — տէտի։

Գօնթէս ըէֆիգէսինին պաշընը իքի էլլէրի իչինէ ալտը վէ ալընը մուշֆիգանէ պիր սուրէթտէ էօփտիւքտէն սօնրա, լաթիֆ պիր սէս իլէ.

— Պէնի տինլէ, ազիզէմ Լօր, տօգթէօրիւն տէօրթ կիւնէ գատար տըշարը չըգամայաճաղըմը թէէմմին իտիյօր. տըշարը չըգար չըգմազ իլք վազիֆէսի պիչարէ Լօժէնիյէ վէրէճէյիմտէն, սէնի տախի պիրլիքտէ ալըփ կիտէճէյիմի վատ իտէրիմ. — տէտի։

Լօր իլէ գօնթէս տը Նէօվիլ տօգթէօր Մաթէօյա իքինճի մէսէլէտէն պահս իթմէմէքտէ իտիլէր. մէրգումէլէր տօսթլարընտան պիրինէ եարտըմ օլտուգլարը էյլիքտէն տօլայը օ գատար մէսրուր կէօրիւնմէքտէ իտիլէր քի, սանքի իքի կիւն էվվէլ զիհնիլէրինի օ տէրէճէ իշղալ իտէն տիւկէր մէսէլէյի պիւս պիւթիւն ունուտմուշլար կիպի։

Պու սըրատա տօգթէօր Մաթէօ պաշընը եօգարը գալտըրտը, վէ ճըզտանըստան Սալվատօրըն մէօհրիւնիւ չըգարարագ.

— Պանա թէվտի իթտիյինիզ վազիֆէլէրտէն պիրիսինի իհմա՞լ մը իթտիմ զանն իտիյօրսընըզ քի, պունտան պահս իթմէյօրսընըզ. — տէտի։

Լիւսի. — Խա՛յր, տօգթէօր էֆէնտի, ֆագաթ պիչարէ տօսթըմըզըն թէհլիքէլի սավուշտուրմըշ օլտըղընտան տօլայը օ գատար մէսուտ օլտուգ քի, պու խուսուսը պիւս պիւթիւն ունութմուշուզ. հէր նէ հալ իսէ, պու մէօհրիւ իւզէրինտէքի արմալարըն հա՛նկի ֆամիլեայա այիտ օլտըղընը անլատընըզ մը։

Տօգթէօր. — Պու արմալար Բրօվանսըն էն էսքի ֆամիլեալարընտան պիրինին, եանի Բուրրիէր ֆամիլեասընըն ասալէթ արմալարը ըմըշ. պու մէօհրիւ տէ Մ. մարքիզ Ալէքսի տը Բուրրիէր թարաֆընտան գուլլանըլմըշ օլմալը. զիրա պու տէյիգանըլ մէզգիւր ասըլզատէ ֆամիլեանըն նեկեանէ աղասը տըր։

Պու սէօզ իւզէրինէ Լօր տը Պօմօն վէ Լիւսի տը Նէօվիլ

ֆէվք էլ ատէ տուչարը թէաճճիւպ օլարագ , մանիտար պիր նիկեահ թէքլիֆի իթմէքտէն սօնրա , Լիւսի .

— Էյ պու մարքիզ տը Բուրրիէրին նասըլ ատէմ օլտըղընը պիլմիյօրլար մը . — տէյու սօրտու .

Տօգթէօր . — Միւշթէրիլէրիմտէն էքսէրիսինին գավլինճէ , մարքի տը Բուրրիէր կէրէք սիլսիլէճէ վէ կէրէք թապիաթճա ասիլ պիր տէլիգանլը իմիշ . պունտան իքի սէնէ մուգատտէմ Բարիստէ իգամէթ իթմէյէ կէլմիշ , վէ քէնտի վիլայէթինտէն կէթիրմիշ օլտըղը թավսիյէնամէլէր սայէսինտէ էն պէօյիւք սալօնլարտա գապուլ օլընմըշ . Բրօվանսատան մուֆարագաթ իթտիյի զէման , օրանըն ասաքիրի միլլիյէ գօմանտանը , մէճլիսի ումումի ազասը վէ Լէժիօն տ'Օնէօր նիշանընը համիլ իմիշ . Մուախխարէն տէ շուրայի տէվլէթ միւլազիմլիյինէ գապուլ օլունմըշ . Թահմին իտիլտիյինէ կէօրէ , տահա պէք չօգ մէմուրիյէթլէր էլտէ իթմէք ումիտինտէ իմիշ . Քէնտիսինէ զէնկին իթթիֆագ իտէճէյի պիր գատընըն ղայպուպէթի իւզէրինէ , պիր միւտտէթ պէք զիյատէ մահզուն կէօրինմիւշ . Մարքիզ տը Ռօզէլլի նամընը վէրտիքլէրի պու գատըն պիրտէն պիրէ նապէտիտ օլմուշ . Նէրէյէ կիթմիշ օլտըղընը հիչ քիմսէ պիլմէյօր . մարքի տը Բուրրիէրին վէ բօլիս մէմուրլարընըն թէհարրիյաթը հիչ պիր սէմէրէ հասըլ իթմէմիշ . Նասըլ քի տէտիմ , մարքի տը Բուրրիէր պիր միւտտէթ պէք զիյատէ մահզուն կէօրինմիւշ իսէ տէ , շիմտի էպէյիճէ քէսպի սիւքիւնէթ իթմիշ . Էյլէնմէք էֆքեարընտա պուլունըյօրմըշ . պու իսէ քէնտիսի իչին մուշքիլ պիր շէյ տէյիլ տիր . զիրա գըզըլընըն էլինի պէօյլէ սըրղատէ վէ զէնկին պիր տէլիգանլըյա թէվտի իթմէյէ մէսուտ օլմայան պիր պէտէր թէսավվուր օլունամազ .

Տօգթէօրուն շու սէօզլէրի հէմ Լիւսիյի վէ հէմ տէ Լօրը ֆէվք էլ ատէ հայրէթէ տուչար իյլէմիշ իտի . Գօնթէս՝ կէրէք սիլսիլէճէ վէ կէրէք թապիյաթճա նէճիպ օլան վէ քիպար աիլէտէն պէօյիւք պիր մէվգը իհրազ իթմիշ պուլընան պու զէնկին տէլիգանլըյը Բարիսին էն պէտնամ պիր մահալլէտէ կէօրմիւշ օլտըղընտան , պու իշին ալթընտա ղարիպ

պիր էսրար մէվճուտ օլտըղընը վէ պու էսրարա քէնտի չախսը տախի գարըշմըշ օլտըղընտան , անըն հագգընտա ակեահ օլմագ քէնտի մէնֆաաթը իգթիզասընտան պուլընտըղընը տիւշիւնմէքտէ իտի . Լօր իսէ՝ հէր նէ գատար պու իշէ պէք տէ օ գատար էհէմմիյէթ վէրմէմէքտէ իտի իսէ տէ , պու ղարիպ մարքինին քէնտի շանընա յագըշմայան լիպասլար կիյինէրէք Բարիս սօգագլարընը տօլաշմագտա օլտըղընը տիւշիւնտիւքճէ քէնտի քէնտինէ հիտտէթլէնմէքտէ իտի .

Մէրգումէլէր ֆէվք էլ ատէ մէրագլը պիր պիրլէրինէ պագըյօրլարտը տա , հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէմէյօրլարտը . Նիհայէթ Լօր սիւքիւթի վագըը պէրթարաֆ իտէրէք , Լիւսիյէ խիթապէն .

— Սէօյլէմէյէ ճէսարէթ իտէմէտիյին շէյի պէն քէշֆ իտիյօրըմ . Տապպաղխանէ սօգագընտաքի վագըայը տօգթէօրէ սէօյլէմէք լազըմ կէլիպ կէլմէտիյինի պանա սօրմագ իսթէյօրսըն , տէյի՞լ մի . — տէտի .

Լիւսի մագամը թաստիգտէ պաշընը սալլատը .

Լօր . — Պէն պունտա հիչ պիր մահզուր կէօրմէմ . պէօյլէ պիր վագըա տիւնխատա հէր քէսին պաշընա կէլէպիլիր , պու վագըայը պաշգալարընտան կիզլէյէճէք հիչ պիր սէպէպ եօգ տըր . Հաթթա պիզի մինէթ ալթընտա պըրագմըշ օլան պու ատէմտէն նասիհաթլար տախի ալապիլիրսին . օ պիզտէն զիյատէ թէճրիւպէքեար օլտըղընտան , գօրգաճագ պիր շէյին օլուպ օլմատըղընը սանա սէօյլէյէպիլիր .

Գօնթէս տը Նէօվիլ Լօրըն հագգը օլտըղընը հիսս իթմէքտէ իտի . ֆագաթ խինէ պիր գաչ տագըգա թէրէտտիւտ իթտիքտէն սօնրա , իքի կիւն էվվէլ վաքիտէ Սան-Րըֆինիւն մէյխանէսինտէ վուգու պուլան հատիսէյի տօգթէօր Մաթէօյա նագլ իյլէտի .

Տօգթէօր՝ գօնթէսին հիքեայէսինի քէմալը տըգգաթլա տինլէտի , վէ պու իշտէ քէնտիսինճէ գօրգաճագ պիր շէյ օլմատըղընը վէ մէյխանէտէ կէօրմիւշ օլտըղը ատէմ իլէ մարքի տը Բուրրիէրին այնը ատէմլէր օլամայաճաղընը պէյան իթտիքտէն սօնրա , իլավէթէն .

— Ռէֆիգէնիզ իլէ պիրլիքտէ պու խըրսըզլար մէյխանէսինտէն գուրթուլտըղընըզ սըրատա, սէտանըզ պիր չօգ ատէմլէրի օրայա ճէլպ իթմիշ օլտըղընը սէօյլէյօրսընըզ. մարքի տը Բուրրիէրին տախի պու ատէմլէր արասընտա պուլընմասը վէ թէսատիւֆէն ճըզտանընըզը պուլարագ սիզէ կէօնտէրմիշ օլմասը միւմքին տէյի՞լ մի տիր. — տէտի։

Գոնթէս՝ խատխասընը խալալ իթմէք իւզրէ գայրէթը գըլյաֆէթինտէքի ատէմ իլէ մարքի տը Բուրրիէրին այնը ատէմլէր օլտըղը հագգընտա պաղը միւթալաալ սէրտ իթտիյինտէն, տօգթէօր.

— Գէնի տինլէյինիզ, մատամ, մէզքիւր մէյխանէտէ թէսատիւֆ իթմիշ օլտըղընըզ ատէմին պիզզալթ մարքի տը Բուրրիէր օլուպ օլմատըղընը պիլէմէմ. ֆագաթ սիզ պու պապտէ օ տէրէճէ գանաաթը վիճտան կէօստէրիյօրսընըզ քի, սէօզիւնիւզտէն շիւպհէ իթմէյէ արթըգ հագգըմ օլամազ. պու իշտէ մութլագա էսրար նէվինտէն պիր շէյ վար տըր քի, պունը մէյտանա չըգարմագ լազըմ տըր. մատամ քի պու ատէմ իլէ գարշը գարշըյա պուլընմըշ սընըզ տըր, չէհրէսինի տէրխաթըր իթմէյէմինիզ. չէքլինի, շիմալինի, պանա թարիֆ իտինիզ. չիմնի գալգար մարքինին խանէսինէ կիտէր, վէ թախմինաթըըղըն էսասը օլուպ օլմատըղընը սիզէ խապէր վէրիրիմ.

Լիւսի. — Տէմէք քի սիզճէ վէ պէնճէ հիչ պիր թէհլիքէ վուգու պուլմագսըզըն մարքի տը Բուրրիէրին գօնաղընա կիտէպիլէճէքսինիզ, էօյլէ՞ մի։

Տօգթէօր. — Սիզին իսմինիզ հիչ պիր վագթ թէլաֆֆուզ օլունմայաճաղընտան, գօրգաճագ պիր շէյինիզ եօգ տըր. պանա կէլինճէ, տօգթէօրլէր շիւպհէ տաւէթ իթմէքսիզին հէր եէրէ կիրէպիլմէք իմթիյազընա մալիք տիրլէր։

Պու սէօզ իւզէրինէ գօնթէս՝ մարքի տը Բուրրիէրի զանն իթտիյի ատէմին շէքլ ու շէմայիլինի թարիֆ, վէ պիր խասատ սիմասընտաքի ինթիզամ վէ կիւզէլլիյի վէ թէպախի թավր ու լիսան իթտիյինտէ հայրէթտըրտա կէօրիւլէն նէզաքէթի ֆէվգ էլ ատէյի նագշ ու թասվիր իյլէտի։

Տօգթէօր Մաթէօ գօնթէս իլէ աղաճըգ տահա գօնուշ-

տըգտան սօնրա, մարքի տը Բուրրիէրին գօնաղընա կիթմէք իւզրէ գօնթէս տը Նէօվիլին խանէսինտէն տըշարը չըգտը, վէ մարքինին նէրէտէ սաքին օլտըղընը անլատըգտան սօնրա, տօս տօղրու օրայա միւթէվէճճիհ օլտու։

Մարքինին խանէսինէ վասըլ օլտըղը զէման, Սալվատօր իլէ Ռօման զաթէն մալիւմիմիզ օլան օտատա պուլունըյօրլար ըտը. խըտմէթքեար՝ տօգթէօր Մաթէօ նամընտա պիր ատէմ կէլմիշ քէնտիլէրիյլէ գօնուշմագ արզուսընտա պուլընտըղընը պէյան իտինճէ, Սալվատօր իլէ Ռօման սանտալիէլէրի իւզէրինտէ պիրտէն պիրէ սըչրատըլար, վէ պիր գաչ տագըգա հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէքսիզին պիր պիրլէրինէ պագըշտըլար։ Նիհայէթ Սալվատօր սիւքիւթի վագգը պէրթարաֆ իտէրէք.

— Ծօգթէօր Մաթէօ հա՛... սէն պու վիզիթայա նէ՞ տէրսին. աճապա պիզիմ թանըտըղըմըզ Մաթէօ՞ մը տըր. — տէտի։

Ռօման. — Գապիլ տիր։

— Աճապա էսրարըմըզ մէյտանա՞ մը չըգտը։

— Պէլքի. ֆագաթ հէր նէ տախի օլսա, բէք տէ գօրգաճագ պիր սէպէպիմիզ եօգ տըր. էկէր Մաթէօ էսրարըմըզըն պիր գըսմընը պիլիրսէ, պիզ քէնտի էսրարընըն թամամընը պիլիրիզ։

Սալվատօր՝ գարու խարիճինտէ տուրմագտա օլան խըտմէթքեարա կէլէն ատէմի իչէրի կիրտիրմէլէրինի էմր իթտիքտէն սօնրա, Ռօմանա խիթապլա.

— Հէլէ տուր պագալըմ... պու վիզիթտատան գօրգմագ լազըմ կէլիպ կէլմէյէճէյինի իչին նէթիճէսինտէ անլայաճաղըզ. — տէտի։

Տօգթէօր Մաթէօ իչէրի կիրէր կիրմէզ, Ռօմանը թանըտը. զիրա մէրգումը Սալվատօրտան բէք չօգ զէման էվվէլ թանըր ըտը. Սալվատօրը իսէ Թուլոն բրանկասընտաքի միւտտէթի մահպուսիյէթի էսնասընտա կէօրմիւշ իտի։ Մէրգում էվվէլի էմրտէ էօյլէ պիր հայրէթէ կիրիֆթար օլտու քի, պիր միւտտէթճիք հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէյէ գուվվէթ պուլամատը. պատէհու կէօզլէրի Սալվատօրա աթֆ օ-

լունարագ, մէրգումը քէմալը տըգգաթլա Նազարը թէֆ-թիշտէն կէչիրտի, վէ մուրուրը զէման իլէ չէհրէսինտէ հու-սուլէ կէլմիշ օլան թէպէտտիւլաթ իլէ պէրապէր քէնտիսինի թանըմագտա զահմէթ չէքմէտի :

Տօգթէօրուն ըզհար իթտիյի հայրէթ վէ թէաճճիւպ՝ Սալվատօր իլէ Ռօմանըն Նազարը տըգգաթընտան գաչմատը, վէ օ հալտէ տօգթէօրուն մարքի տը Բուրրիէրին խանէսինէ կէլտիյի զէման, պիր գաչ սէնէ էվվէլ ֆիրարլարընը թէսհիլ էթմիշ օլտըղը իքի բրանկապէնտի արամագ իւզրէ կէլմէմիշ օլտըղընը անլատըլար. չուրասընը տա պէյան իտէլիմ քի տօգթէօրուն քէնտիլէրինի թանըմըշ օլմալարընտան բէք տէ օ գատար գօրգմամագտա ըտըլար. զիրա Մաթէօ անլէրի մահվ իթմէյէ գալգըշտըղընտա, պիզզաթ քէնտիսինի մահվ իթմիշ օլաճագտը :

Ռօման Սալվատօրա մանիտար պիր իշարէթ վէրտիքտէն սօնրա, տօգթէօր Մաթէօյա խիթապէն.

— Սէօյլէ պագալըմ, ազիզ տօսթըմ, Մ. մարքի տը Բուր-րիէր իլէ կէօրիւշմէք իսթէտիյինի խապար իթտիյին զէման, պէօյլէ պիր ասըլզատէնին գօնաղընտա էսկի տօսթլարընա թէսատիւֆ իտէճէյինի խաթըրընտան կէչիրմէզ իտին ա՛,

Տօգթէօր Մաթէօ թէաճճիւպինի էլան եէնէմէմիշ օլտը-ղընտան, քէնտի քէնտինէ սէօյլէնիրճէսինէ .

— Տօղրու տըր, տօղրու տըր. — տէյու պէյան իթտի, վէ պատէհու մէյուսանէ պիր հարէքէթլէ պաշընը իքի էլ-լէրի արասընա ալտը :

Ռօման՝ ֆէվգ էլ ատէ մէյուս կէօրիւնէն տօգթէօր Մա-թէօյը կէօսթէրէրէք, Սալվատօրա խիթապէն.

— Աճապա պիզիմ տօգթէօր էֆէնտի պիրտէն պիրէ ֆազիլէթ եօլունա՞ մը սաբմըշ. — տէտի :

Սալվատօր. — Տուր պագալըմ.

Ռօման. — Հէ՛յ, Մաթէօ, ճէվապ վէրմէյօրսըն . . . ազ-ղըն թութուլտը՞ մը, պիզէ թէսատիւֆ իթտիյինտէն տօլայը էսէ՞ֆ մի իտիյօրսըն :

Տօգթէօր. — Հագգընըզ վար, սիզի պուրատա կէօրտիւ-

յիւմտէն տօլայը օ գատար միւթէաճճիպ օլտում քի, էվվէլ-էմրտէ հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէյէ մէյտան պուլամատըմ. պուն-տան պաշգա Սալվատօրըն չիմտի թաշըմագտա օլտըղը իսիմ . . .

Սալվատօր. — Օ իսիմ պանա այիտ տիր :

Տօգթէօր. — Պէն տէ աքսինի սէօյլէմէյօրըմ, էֆէնտիմ. անճագ, մարքի տը Բուրրիէրէ մախսուս օլան պիր չէյի Սալ-վատօր նամըյլա թանըմըշ օլտըղըմ ատէմ սէօյլէյէմէյէճէ-յիմտէն, չէքինիպ կիթմէքտէն պաշգա պիր ճարաճաղըմ գալ-մամըշ տըր : Ռօման պէնիմ պիւթիւն էսրարըմը պիլիր. պու էսրարը չիւպհէ եօգ քի սիզէ տէ սէօյլէմիշ տիր. պու սէպէպ-լէ հէր իքինիզտէն տէ գօրգմագա մէճպուր ըմ. լաքին պէ-նիմ հայաթըմ սիզին էլինիզտէ իսէ, սիզին տէ հուրրիյէթի-նիզ պէնիմ էլիմտէ տիր. պինաէն ալէյհ՝ պիր պիրիմիզէ վատար էթմէյէ իհթիյաճըմըզ եօգ տըր: հէրէք սիզ վէ կէ-րէք պէն ալէմտէ պիրէր մէվգը իհրազ իթմիշիզ տիր. պուն-տան պէօյլէ սինէ այրը այրը եաշայալըմ, վէ պիր պիրիմիզէ թէսատիւֆ իթմէմէյէ չալըշալըմ:

Պու սէօզլէրի սէօյլէտիքտէն սօնրա, Մաթէօ այաղա գալգտը վէ օրատան մուֆարագաթ իթմէք իւզրէ գաբույա տօղրու եիւրիւտիւյիւ սըրատա, Սալվատօր Ռօմանա խիթա-պէն, եավաշ սէտա իլէ.

— Հագգըն վար ըմըշ, արգատաշ, պիզիմ Մաթէօ պիր-տէն պիրէ ֆազիլէթ եօլունա սաբմըշ . . . պէնի քէնտիսիյլէ եալընըզ պըրագ, պուրայա կէլմէսինին սէպէպի նէ՞ օլտըղը-նը հէր հալտէ անլամալըյըմ. — տէտի վէ պատէհու սէսինի եիւքսէլտէրէք, Մաթէօյա խիթապէն.

— Տուրընըզ, տօսթըմ, տուրընըզ, սիզին իլէ գօնուշ-մագ իսթէրիմ. — տէյու պաղըրտը :

Մաթէօ տուրտը : Ռօման արգատաշընըն պիր իշարէթի իւզէրինէ չէքիլտի կիթտի : Սալվատօր տօգթէօր իլէ եալընըզ գալընճա, շու սուրէթլէ իտարէի էֆքեար իյլէտի.

— Պէնի տինլէյինիզ, ազիզիմ Մաթէօ, կէչմիշ զէմանըն տէրտլէրինտէն իսթիֆատէ իթմէմիշ օլտըղըմը միւլահազա է-տէրէք պէնտէն այըրլմանըզը իսթէմէմ. պէնի Թուլոն բրան-

կասընա սէվգ իթմիշ ըլան էսպապըն նէտէն իպարէթ ըլտուղընը վէ սիզին մուավէնէթինիզ սայէսինտէ բրանկատան նա՛սըլ գուրթըլմըշ ըլտըղըմըզը պիլիրսինիզ ։ Պօսէտէքի վագըատան սօնրա ղայըրթա թարաֆընտան թաագիպ իտիլէրէք , Գամ օրմանընա իլթիճա իթմէյէ վէ օրատաքի խըրսըզլար չէթէսինէ տախիլ ըլմաղա մէճպուր ըլտուգ ։

« Պիր չօգ թէտպիրտէն սօնրա Ֆրանսատան հարէքէթ իթմէյէ մուվաֆֆագ ըլտում ։ Իքի սէնէ միւթէմատիյէն վիլայէթին խարիճինտէ կէչիրտիքտէն սօնրա , իրթիքեապ իթմիշ ըլտըղըմ խաթալարտան վէ ճինայէթլէրտէն հէնուզ խապէրտար ըլմայան բէտէրիմին վէֆաթընը խապէր ալարագ , տէրհալ վիլայէթէ կիթտիմ , վէ չիֆթլիքլէրիմին հէօճճէթլէրինի գավիլէշտիրմէք իւզրէ լազըմ կէլէն եէրլէրէ միւրաճաաթ իյլէտիմ . Իշլէրիմի սըրասընա գօյտըգտան սօնրա , Բարիստէ իգամէթ իթմէյէ կէլտիմ , վէ իպրէթի ալէմ ըլաճագ պիր սուրէթտէ էվգաթկիւզար ըլարագ իրթիքեապ իթմիշ ըլտըղըմ ճինայաթը ունութմաղա չալըշտըմ ։ Թամ պու սըրատա Գամ օրմանընտաքի խըրսըզլար չէթէսինին ղարիպ պիր սուրէթտէ վէֆաթ իթմէսինտէն սօնրա թէրք իթմիշ ըլտըղըմ Ռօմանա թէսատիւֆ իթտիմ ։ »

Սալվատօր հիքեայէսինին պու նօգթասընա վասըլ ըլընճա պիր իքի տագիգա տուրտու , վէ անը թէր իլէ ըսլանմըշ ըլան տօգթօր Մաթէօնըն եիւզիւնէ պագտը . տօգթօր աշիքեարէ ալթ իւսթ ըլմուշ ըտը ։ Սալվատօր անըն ալթ իւսթ-լիւյիւնիւ կէօրմէմէզլիքտէն կէլէրէք , սէօզիւնիւ չաւ ճըլտա տէվամ էյլէտի .

— Ռօմա՛ն սէֆալէթէ տիւչար ըլմըշ ըլտըղընտան , պէնիմ նէզտիմէ կիրմէք իսթէտի . պէն անըն հաշարիլիյինտէն գօրգույօր ըտըմ ։ Ֆագաթ քէնտիսի արթըգ նամուսքեարանէ եաշամաղա պաշլամըշ ըլտըղընա պէնի թէէմին իթտիյինտէն , նիհայէթ քէնտիսինի խանէմէ գապուլ իթմէյէ գարար վէրտիմ , վէ հէնուզ էօլմիւշ ըլան միւտիրի ումումըն եէրինէ կէչիրտիմ ։ Շուրասընը իթիրաֆ իթմէլիյիմ քի , Ռօմա՛ն պէնիմ իլէ եաշայալըտան պէրու հիչ պիր սուի հարէքէթտէ պուլունմամըշ

տըր . քէնտի խըտէմաթընտան տախմա մէմնուն գալմըշըմ տըր ։ Կէօրիւյօրսընըզ քի , պէօյլէ պէօյլէ խաթալար իրթիքեապ իթտիքտէն սօնրա , թարիգի իսթիգամէթէ կիրմէք միւմքինտիր պիր չէյ տէյիլ տիր ։

Տօգթօր . — Պանա պէօյլէ իֆատաթը մահրէմանէտէ պուլունմանըզ հա՛նկը սէպէպտէն նէշէթ իթմիշ ըլտըղընը պիլէմէմ . Ֆագաթ սէօզիւնիւզէ ինանմաղա մէճպուրըմ , մատամ քի պէնի նամուսքեարանէ պիր էօմր կէչիրմիշ ըլտըղընըզա իգնաաթ իթմէք իսթէյօրսընըզ , պունտան իւչ կիւն էվվէլ սիզէ պիլտ ըլմայան պիր լիպաս կիյինմիշ ըլտըղընըզ հալտէ , բայխթախթըն խըրսըզ մէյխանէլէրինտէն պիրի՛նտէ նէ՛ եարտագա ըլտըղընըզը սէօյլէյինիզ ։

Սալվատօր՝ մէմուրըն ղայըր ըլան պու սուալ իւզէրինէ տիւշ՛տը հայրէթ ըլարագ , նէ սէօյլէյէճէյինի շաշըրտը . Ֆագաթ պիր ազ սօնրա քէնտիսինի թօբլայարագ , վէ գարարը գաթիյյէնի վէրէրէք .

— Պունտան իւչ կիւն էվվէլ պանա այիտ ըլմայան պիր լիպաս կիյինմիշ ըլտըղըմ հալտէ Տապպաղխանէ սօգաղընտաքի Ֆէնա պիր մէյխանէտէ պուլունմըշ ըլտըղըմը նէրէտէն խապէր ալտըղընըզը պիլէմէմ . Ֆագաթ հէր նէ տախի ըլսա անը ինքեար իթմէք իսթէմէմ ։ Պունտան իւչ կիւն էվվէլ եայա ըլարագ գօնագտան տըշարը չըգտըմ , վէ հէր նասըլսա Թուլօն բրանկասընտա պիրլիքտէ պուլունմըշ ըլտըղըմըզ բրանկաճիլէրտէն պիրիսինէ թէսատիւֆ իթտիմ ։ Քէնտիսի թանըմամագ պիր հալէ գօյմագ իչին իթթիխազ իթմիշ ըլտըղըմ թէտպիր իլէ պէրապէր , հէրիֆ պէնի թանըտը . արգամ սըրա կէլիպ էվիմին նէրէտէ պուլունտըղընը անլար տէյու գօրգույօրտըմ . հալ պու քի պու գօրգում պիհուտէ ըլտու . մէրգում քէմալը ինթիրամլա պանա եագլաշտը , վէ սօն տէրէճէ սէֆիլ գալմըշ ըլտըղընը վէ օ զէմանա գատար խըրսըզլըգ իթմէք իսթէմէմիշ իսէ տէ , սէֆալէթի նիհայէթ տէրէճէսինի պուլմըշ ըլտըղընտան , օ կէճէ պիր մէյխանէտէ պուլուշաճաղըմըզ պիր գաչ քիշի իլէ պիր սըրգաթ իյգա՛ իթմէք նիյէթինտէ պուլունտըղընը պանա սէօյլէտի ։ Պի-

չարէյի բէք զիյատէ աճըտըմ, վէ տուչար օլտըղը սէֆալէթի հալտէն քէնտիսինի գուրթարմաղ իսթէտիմ. հալ պու քի իւզէրիմտէ իհթիյաճընը տէֆ իտէճէք գատար աղճէմ պուլընմատըղընտան քէնտիսինէ պիր մըգտար աղճէ վէրմէք իւզրէ օ աղշամ մէզքիւր մէյխանէյէ կէլէճէյիմի վատ էյլէտիմ, Իշթէ իւչ կիւն էվվէլ Տապպաղխանէ սօգաղընտաքի մէյխանէյէ կիտիշիմին վէ թէսատիւֆի զըյաֆէթ իտիշիմին սէպէպի պու տըր. –տէտի ։

Մաթէօ Սալվատօրըն սէօզլէրինի տինլէյէլիտէն պէրու տահա զիյատէ րահաթ կէօրիւնիւյօրտը. մէրգումըն վէրտիյի իզահաթ՝ ինթիմալէ գարիպ օլմաղտան խալի տէյիլ իտի. Հալպու քի Սալվատօր՝ Մաթէօնըն սէպէպի զիյարէթինի հէնուզ պիլմէմէքտէ օլտըղընտան, վէ քէնտիսի իչուն էն մուհիմ նօգթա տա պու քէյֆիյէթ իտույինտէն, տօսթանէ պիր թավր իլէ․

— Շիմտի շիւպհէ եօգ քի պուրայա նի՛չին կէլմիշ օլտըղըմըզը սէօյլէյէճէքսինիզ, ազիզիմ Մաթէօ. –տէտի ։

Մաթէօ. – Ասըլզատէ պիր գատըն մէզքիւր մէյխանէ ճիվարընտան կէչէր իքէն նաքէհզուհուր պիր վագըայա թէսատիւֆ իթմիշ. օրատան վար գուվվէթիյլէ գօշմագտա օլան պիր ատէմ հէր նասըլ ըսա մէրգումէյի տէվիրէրէք եէրէ տիւշիւրմիւշ. պիչարէ գատըն պայըլաճագ հալէ կէլէրէք, սիզին պուլընտըղընըզ մէյխանէյէ նագլ իտիլմիշ, վէ սիզ տէ քէնտիսի հագգընտա պազը ույղունսըզ հալէրտէ պուլընմըշսընըզ տըր ։

— Էվվէթ, պու խաթամը ինքեար իթմէք իսթէմէմ, ֆագաթ հէր իքիմիզտէ գարանլըգ իչինտէ պուլընտըղըմըզտան, գարշըմտաքի գատըն քիմ օլտըղընը կէօրէմէտիմ. իպթիտա մէրգումէնին խանէ գատընլարընտան պիրիսի օլտըղընը զանն էյլէտիմ վէ շիւպհէյի տավէթ իթմէմէք իչին օրա մուշթէրիլէրինին թավր. ու լիսանընը թագլիտմաղա մէճպուր օլտում. ֆագաթ չուրասընը տա սիզէ սէօյլէմիշ օլմալը քի, զաննըմտա խաթա իթմիշ օլտըղըմը կէօրիւր կէօրմէզ, տէրհալ թէպտիլի թավր ու լիսան էյլէտիմ ։

— Էվվէ՛թ, օրասընը պանա սէօյլէտի. տէմէք քի գարթլարը վէ իքի ատէտ պանգա գաիմէսինի հավի օլան քիւչիւք ճըզտանը վէ օ բուսուլայը սիզ կէօնտէրտինիզ, էյլէ՞ մի ։

— Էվվէթ, պէն կէօնտէրտիմ ։

— Պու բուսուլանըն մուհթէվիյաթընա նազարէն, տահա մունասիպ պիր մահալտէ քէնտիսինէ թէսատիւֆ իթմէք խայալընտա պուլունըյօրսընըզ, սահիհէն պու էֆքեարըտա՞ մըսընըզ ։

— Պու սուալլէրինիզին պիր խաթըրթագտան հիչ ֆարգը եօգ տըր, ազիզիմ Մաթէօ. ֆագաթ սիզի թէէմին իտէրիմ քի, մատամ գօնթէս տը Նէօվիլ հագգընտա պիր կէօնէ սուի էֆքեարըմ եօգ տըր. մէյխանէ տէրունինտէ պուլմըշ օլտըղըմ ճըզտանը վէ հավի օլտըղը իքի ատէտ պինէր ֆրանքլըգ պանգա գաիմէսինի քէնտիսինէ կէօնտէրմէքլէ, ճուզի պիր խըտմէթտէ պուլունմագ իսթէտիմ. հաթթա պու ճըզտան իլա պիրլիքտէ պուլունան մէքթուպ տախի պիր էսէրի նէզաքէթտէն պաշգա պիր շէյ տէյիլ իտի ։ Ինթիմալ քի մատամ գօնթէսի պիր տահա կէօրէմէյէճէյիմ. ֆագաթ լաթիֆ սիմասընըն խաթըրէսի զիհնիմտէ տաիմա մահֆուզ գալաճագ տըր. քէնտիսինի պիլա իխթիյար գօրգութմըշ օլտըղըմտան տօլայը զաթէն բէք զիյատէ թէէսսիւֆ իթմէքտէ իմ ։

— Ֆիլ վագի քէնտիսինի բէք զիյատէ գօրգութմըշսընըզ տըր. հաթթա պուլընտըղը տէզկեահ ալթընտա սագլանմըշ օլան պիր նաշըն թէմաշասը՝ պու գօրգույը պիր գաթ տահա արթըրմըշ տըր ։

— Օ կէօրտիւյիւ նաշըն պիր մագթուլ նաշը օլմատըղընը սէօյլէմէքլէ քէնտիսինի թէսքին իտինիզ ։ Մէքթէպի թըպպիյէ թէշրիհխանէսի հէր նէ գատար մուքէմմէլ տախի օլսա, թալէպէյէ վէ պիր թագըմ թապիպլէրէ լազըմ օլտըղը գատար նաշ թէտարիք իտէմէզ. պունլար տա պազը էօլիւ խըրսըզլարընա մուրաճաաթ իթմէյէ մէճպուր օլուրլար քի, պու խըրսըզլար կէճէլէյին գապրիսթանլարա կիրէրէք, մուշթէրիլէրինին թարիֆինէ մուվաֆըգ նաշլար չալըպ կէթիրիրլէր ։ Պու խըրսըզլարտան պիր գաչը մէզքիւր մէյխանէտէ թօբ-

լանըրլար. կէօրիւնիւր քի ևինէ պէօյլէ ըսմարլամա պիր նալ չալարագ, պիր գաչ տագըգա իչին տէսմէկեահըն ալթընա ևէրլէշտիրմիշլէր, վէ մատամ գոնթէս տախի անը կէօրտիւքտէ ֆէվգ էլատէ գորգմուշ տըր։

Սալվատոր պու սէօզլէրի պիթիրմէք իւզրէ իքէն, Ռօման պիրտէն պիրէ օտայա կիրտի, վէ Մաթէօյա խիթապէն.

— Մուհավէրէնիզի գալթ իթտիկիմտէն տօլայը աֆվընըզը տիլէրիմ. ֆագաթ Սալվատորա սէօյլէյէճէյիմ սէօզ ալա թէէխիր գապուլ իթմէզ. միւսաատէ իտէ՞ր միսինիզ. - տէտի։

Մաթէօ. - Սիզ պէնիմ իչին թաճիզ օլմայընըզ, էֆէնտիմ, պէն զաթէն չէքիլիպ կիտէճէյիմ։

Ռօման. - Խա՛յր, կիթմէյինիզ, սիզէ սէօյլէյէճէք սէօզլէրիմ վար տըր։

Մաթէօ՝ պու իքի տօսթլարը ևալընըզ պըրագըմագ իւզրէ բէնճէրէնին ևանընա չէքիլինճէ, Ռօման Սալվատորա խիթապէն.

— Կէօրիւնիւր քի պու կիւն ֆէլաքէթլէր կիւնիւ տիւր. - տէտի։

Սալվատոր. - Պաշգա պիր չէ՞յ մի զուհուր իթտի։

— Տէլիգա, Գօգօ-Տէզպրէզ վէ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ պիզիմ քիմ օլտըղըմըզը պիլիյօրլար։

— Նասը՞լ, պիզիմ քիմ օլտըղըմըզը պիլի՞յօրլար մը... պու օլամազ չէյ տիր, պունըն իմքեանը եօգ տըր։

— Իմքեանը վար տըր, տօսթըմ։

— Ֆագաթ նա՞սըլ օլուպ պիզիմ քիմ օլտըղըմըզը խապէր ալմըշլար։

— Շիմտի սէօյլէյէճէյիմ։ Վէրնիէ-լէ-Գա-Գլէօ վալիտէ Սան-Ըրֆինիւն մէյխանէսինտէ վուգու պուլան գավղատան եագայը սըլըրտըգտան սօնրա, պիր տահա օ մէյխանէյէ այագ պասմամըշ. քէնտիսի օ պիր հայտուտլարըն պիզիմ ալէյհիմիզտէ գուրտուգլարը ֆէսատ տօլապընա իշթիրագ իթմէք խոթէմէմիշ օլտըղընտան, քէնտիսինէ պիր ֆէնալըգ եաբարլար տէյու գօրգույօրմըշ. հէր նէ գատար պու ֆէսատ տօլապընը պիզէ խապէր վէրմէք խոթէմիշ իսէ տէ, իքիմիզտէն

հիչ պիրինէ թէսատիւֆ իթմէյէ մուվաֆֆագ օլամամըշ։

«Գուրպայա կէլմէզտէն պիր միւտտէթ էվվէլ, քէնտիսինի կէօրտիւմ, վէ մէրգում՝ Տէլիգա իլէ Գօգօ-Տէզպրէզին նա՛սըլ Շուազի-լը-Ռուա սէյֆիյէսինէ կիրմիշ օլտուգլարընը վէ մուտախարէն պիզիմ արգամըզ սըրա կէլէրէք նա՛սըլ էվիմիզի վէ իսմիմիզի էօյրէնմիշ պուլունտուգլարընը վէ տիկէր խըրսըզլարըն տախի իշթիրաք իթմիշ օլտուգլարը ֆէսատ տօլապը նէ՛տէն իպարէթ պուլընտըղընը հիքեայէ իյլէտի. ֆագաթ պունլար ըլանլարընը ևալընըզ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօյէ պիլտիրմիշլէր. պիզիմ քիմ օլտըղըմըզը ևալընըզ պու իւչ քիշի պիլիյօրլար. զիրա պիզի էօլտիւրմէք վէ սօյմագ խուսուսլարընը իւչիւ պիրլիքտէ սուհուլէթլէ պաշա չըգարաճագլար տէյու զանն իտիյօրլար. պունընլա պէրապէր պիզիմ քիմ օլտըղըմըզը տիկէր արգատաշլարընա տա սէօյլէմէյի վատ իթմիշլէր. էկէր թէշէպպիւսլէրինտէ մուվաֆֆագ օլմայաճագ օլուրլարսա, պիզի էլէ վէրէճէքլէր իմիշ։»

Սալվատոր. - (Ռօմանըն սէօզլէրինի քէմալը տըգգաթլա տինլէտիքտէն սօնրա.) Հա՛յ չէյթան ալասը իչ... տէմէք քի թէհլիքէլի պիր վազիյէթտէ պուլունըյօրըզ... պիզիմ քիմ օլտըղըմըզը Վէրնիէ-լէ-Գա-Գլէօ տէ պիլի՞յօր մը։

— Խա՛յր, Վէրնիէնին հիչ պիր չէյտէն խապէրի եօգ տըր։ Շիմտիլիք պիզճէ գօրգաճագ ատամլար Տէլիգա, Գօգօ-Տէզպրէզ վէ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ տիր։

— Պունլարըն մըգտարը արթմամասը իգթիզա իտէր. օնլար պու կիւն իւչ քիշի իսէլէր, եարըն տէօրթ օլաճագլար, վէ պէօյլէճէ կիւնտէն կիւնէ արթաճագլար տըր։ Ֆագաթ Վէրնիէ-լէ-Գա-Գլէօնիւն պիզի ալտաթմատըղընտան էմի՞ն մի սին.

— Պիզի ալտաթմագտա նէ՞ մէնֆաաթը օլապիլիր։

— Օրասը տա վար ա՛... զաթէն տիւն վէ էվվէլքի կիւն կէօրտիւյիւմ ատամլարըն չէհրէսինտէ պիր էսէրի մէճպուրիյէթ կէօրիւլիյօրտու քի, պունա հիչ պիր մանէա վէրէմէտիմ։

— Օ հալտէ նէ՞ եափմալը։

— Վալիտէ Սան-Ըրֆինիւն գըյաֆէթի պիր գաչ կիւնէ

գատար վուգու պուլաճագ տըր. մէյխանէճի գատըն օ կիւ-նիւ քէնտի մահրէմ տօսթլարընա պէօյլէ պիր սուֆրա իգրամ իտէրմիշ. շիւպհէ եօգ քի պու ղըյաֆէթտէ պիզ տէ հազըր պուլունաճաղըզ, օրատա իճապընա կէօրէ հարէքէթ իտէրիզ. էկէր տէօյիւշմէք իգթիզա իտէրսէ, իքիմիզ պիրլիքտէ պիր չօգ հայտուտլարա գարշը գօյապիլիրիզ.

— Նա վիգոնթ տը Լիւսա՞ն . . . հինի հաճէթտէ պիզէ մուավէնէթ իթմէքտէն իմթինա՞ մը իտէճէք զաննը իտիյօրսըն.

— Խա՛յր, հաթթա հինի հաճէթտէ Վէրնիւէ-լէ-Գա-Գլէօյէ տախի կիւվէնէպիլիրիզ.

— Օհա շիւպհէ եօգ . . . տէմէք քի իշ գարարլաշտը. ֆագաթ պու իւչ չարըգընը օ զէմանա գատար իշղալ իթմէք լազըմ տըր քի, պաշգալարընա պիր սէօզ սէօյլէմէյէ մէյտան պուլամասընլար.

— Վէրնիւէ-լէ-Գա-Գլէօնիւն նէրէտէ պուլընտըղընը պիլի՞յօր միսըն.

— Էվվէթ, պիլիրիմ. Մաթէօ իլէ սէնին գօնուշտըղըն սըրատա, պէն տէ աղաճըդ հավա ալմագ իւզրէ Շանզ-Էլիզէյէ կիթմիշ իտիմ. օրատա Վէրնիւէյէ թէսատիւֆ իթտիմ, վէ քէնտիսինի ալըպ Պուրկօնեը սօգաղընտա քիւչիւք պիր գահվէխանէյէ կէօթիւրտիւմ, վէ պէնի աղաճըդ պէքլէմէսինի րիճա իտէրէք, իշի սանա խապէր վէրմէք իւզրէ տէրհալ պուրայա կէլտիմ.

— Բէք էյի, շիմտի սէնին եաբաճաղըն շու տըր. կիտիպ Վէրնիւէյի պուլաճագսըն, վէ քէնտիսինէ իքի ատէտ պինէր ֆրանքլըգ պանգա գաիմէսի վէրտիքտէն սօնրա, պունլարտան պիրիսինի քէնտիսի իչին սագլամասընը վէ տիկէրինի տէ Տէլիգա, Գօդօ-Տէզպէրէզ վէ Րօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ իլէ սարֆ իթմէսինի թէնպիհ իտէճէքսին. Վէրնիւէ կիտիպ պու իւչ հայտուտը պուլաճագ, էյի պիր ալ եագալամըշ օլտուղունը սէօյլէյէճէք վէ էլտէ իթտիյի բարայը քէնտիլէրինէ եէմէյի գարարլաշտըրմըշ օլտուղունը պիլտիրէճէք տիր. քէնտի մէմուրիյէթի՝ պունլարը քէօր սէրխօշ իթմէքտէն իպարէթ օլաճագ տըր. էկէր պունլարը վալիտէ Սան-Րըֆինին ղըյաֆէթինէ

սէրխօշ օլարագ կէթիրէճէք օլուրսա, պաշգա պիր պանգա գաիմէսի տէ պախշիշ ալաճագ տըր.

— Բէք էյի, բէք էյի, կիտէյիմ Վէրնիւէյի պուլայըմ.

— Էվվէլա Մաթէօ իլէ իշինի պիթիր տէ էօյլէ կիթ.

— Հա՛, էյի խաթըրըմա կէլտի, պու ատամ հագգընտա սէնին էֆքեարըն նէ՞ տիր.

— Պիր ազ էվվէլ սէօյլէտիյիմիզ վէճհլէ, մէրգում պիւտէն պիրէ ֆազիլէթ եօլունա սապըթ օլմալը. զիրա պու-գիւնտէ տայիմա նէտամէթ վէ մահզունիյէթ էսէրի կէօրիւլիւյօր.

— Էվվէ՛թ, պէն տէ էօյլէ կէօրիւյօրըմ. ֆագաթ Վէրնիւէ-լէ-Գա-Գլէօ պէնի պէքլէյէ պէքլէյէ սըգընաճագ տըր. Մաթէօ իլէ պիրլիքտէ տըշարը չըգաճաղըմ, վէ Գաժ օրմանընտագի հայտուտլարը նիչին էօլտիւրմիւշ օլտուղունը անլայաճաղըմ.

Պու սէօզի սէօյլէտիքտէն սօնրա, Րօտան տօգթէօր Մաթէօ իլէ պիրլիքտէ տըշարը չըգտը. ֆագաթ օլանճա ղայրէթինի սարֆ իթմէքլէ պէրապէր, Մաթէօնըն աղզընտան հիչ պիր սէօզ ալամատը, վէ հէր իքիսի տէ մահզուն պիր հալտէ պիրպիրինտէն այրըլտըլար.

17

ՎԱԼԻՏԷ ՍԱՆ-ՐԸՖԻՆԻՆ ԶԻՅԱՖԷԹԻ

Էվվէլճէ սէօյլէտիյիմիզ վէճհլէ, վալիտէ Սան-Րըֆինին մէյխանէսի պիր պէօլմէ վասըթասըյլա իքի գըսմա այրըլմըշ վէ իշպու պէօլմէնին ճամլարը մուտտէթի մէտիտէտէն պէրու գըրըլմըշ օլտուղընտան, եէրլէրինէ եաղլը քեաղըտլար եա-

բըշտըրըլըմըշ ըտը ։ Պու իքի գըսմըտան պիրիսինտէ մէյխանէճի գատընըն թահթը էմրինտէ պուլունան ալիֆթէլէր իլէ աթի միւլթէճիլէր օթուրուրլար ըտը ․ տիկէրինտէ իսէ մէյխանէճի գատընըն էմնիյեթինի գազանմըշ օլան վէ օրանըն էսրար վէ խաֆիյասընա ակեահ պուլունան էշխաս գապուլ իտիլիր իտի ։

Տիւքքեանըն պու գըսմընըն իչէրիսինտէ քիւչիւք պիր գաբու պուլունմագտա օլուպ, պու գաբուտան եիւքսէք տիվարլար իլէ մուհաթ քիւչիւք պիր հավլիյէ կիրիլիր իտի ․ պուրատան գույուպէ սէմանըն անճագ պիր գըսմը կէօրիւլիւյիւ կիպի, կիւնէշին հարարէթի տախի օրայա ասլա աքս իթմէզ իտի ․ իշպու հավլինին տէօշէմէ թաշլարը էյրի պիւյրիւ, մուրտար վէ չամուրլու օլուպ, տիվարլարը իսէ՝ նէմնաք վէ սըհհէթէ մուզիրր մահալլէրէ մախսուս օլան եէշիլիմսի պիր րէնկ քեսպ իթմիշ իտի ։

Գօյաճըլար սօգագընա մութթասըլ սաղ թարաֆտաքի պէօլմէ իւզէրինտէ տիկէր պիր գաբու՝ տահա պուլունուպ, պու գաբու նատիրէն աչըլըր ըտը ։

Մէզքիւր հավլինին նիհայէթինտէ տօղրու պիր թուլումպա կէօրիւլմէքտէ օլուպ, պունըն մուսլուղը ալթընա եօնմա թաշընտան մամուլ ուզուն վէ կէնիշ պիր թէքնէ վազ իտիլմիշ իտի ։ Հէման տախմա չօր չօք վէ մուրտար սու իլէ տօլու օլան պու թէքնէ՝ իքի ուճլարընա կէչիրիլմիշ օլան պիր սիւբիւրկէ վասըթասըյլա գալտըրըլըրտըգտա, էբէյիճէ պէօյիւք պիր տէլիք մէյտանա չըգար ըտը ․ պու տէլիքտէն աշաղըյա տօղրու պիր նէրտիւպան ինտիրիլմիշ օլուպ, պու նէրտիւպանըն եիկիրմի պասամաղընը ինտիքտէն սօնրա, մէյխանէ մախզէնլէրինտէն պիրը պէօյիւք պիր պօտրումա կիրիլիր իտի ։

Իշպու պօտրում օրթասընտա նէտի սէքիզ գատէմ ուզունլուղընտա պիր մասա գուրուլմըշ օլուպ, պունըն էթրաֆընտա եիկիրմի պէշ օթուզ քիշի րահաթ րահաթ օթուրապիլիր իտի ։ Իշպու մասա իւզէրինտէ սուֆրա էօրթիւլէրի եէրինէ եըրթանմամըշ գայպա պէզտէն չարշաֆլար սէրիլմիշ վէ

հէր պիչիմտէ վէ հէր րէնկտէ գապա չինի թապագլար վազ իտիլմիշ իտի ։

Տավէթլիլէրէ իքրամ իտիլէճէք եէմէքլէր՝ գըյմա վէ քէսթանէ իլէ տօլտուրուլմըշ իրի պիր հինտ թավուղը, իքի գազ վէ պունլար իլէ եէնմէք իւզրէ տէ Իթալեա բէյնիրի, պիր գաչ թապագ տօմուզ էթի, պիր գաչ թապագ թէրէ եաղը, թուրբ, հարտալ, սարտէլա պալըղը վէ քիւչիւք խըյար թուրշուսընտան իպարէ՛՛ իտի. հինտ թավուղընըն եանընտա տախի իքի թապագ թավշան պէօրէյի վէ իքի թապագ տախի բանճար իլէ գարըշըգ թէրէէօթ սալաթասը պուլունըյօրտը․ Իքի սագըր գատիֆէ չիչէյի մասանըն իքի ուճընը թէզեին իթմիշ կիպի, ալթուն գաբլամա պագըրտան մամուլ շամտանլարա տիքիլմիշ օն իքի ատէտ մում տախի մէզքիւր մասայը թէնվիր իթմէքտէ իտի ․ Հէր պիր եէմէք թագըմը էօնիւնտէ տախի մաի շարապ իլէ մալամալ չինի գապլար կէօրիւլիւյօր ըտը ։

Մասա կիպի պէյազ չարշաֆ իլէ էօրթիւլմիւշ օլան էսկի պիր սանտըղըն իւզէրինտէ տէ իքի քէլլէ Պրի վէ Ժէրար-Մէր բէյնիրի, ճէվիզ, ֆընտըգ, պիր թապագ տօլուսը գուրու էրիք, չէքէրլամէլէր վէ Րէյմս բէքսիմէթի վէ տահա սաիր պիր չօգ չէյլէրի հավի պիր թէպսի վէ պունըն եանընտա տա վանիլեա, գօնեագ, ամէր կիպի մէշրուպաթ շիշէլէրի վազ իտիլմիշ իտի ։

Վաքըտէ Սան-Րըֆինիւն էսկի գօլթուգ սանտալիէսի մէյխանէ տէսթկեահը արգասընտան մասա պաշընա նագլ իտիլմիշ, վէ մէրգումէնին էլպիսէսի րիսալէնտէսին իչուն իւզէրինէ տէ պէյազ պիր չարշաֆ էօրթիւլմիւշ իտի ։

Մէյխանէճի գատըն իշպու գօլթուգ իւզէրինտէ եէրլէշմիշ օլուպ, քէնտիսինէ հազըրլաթըն ֆէվգէլ ատէ պիր չէքէտիւզէն վէրմիշ, վէ էն չաշաալը թէզեինաթը իլէ տօնանմըշ ըտը․ Ղայէթ գըրմըզը պիր գումաշտան մամուլ վէ եէշիլ չէրիտլէլէ միւզէյեէն պիր ֆիսթան, գօյու եէշիլ պիր իբէք բըրօսթէլա, էլմաս վէ զիգըյմէթ ինճուլարըլա միւզէյեէն պիր հալգա իլէ մէրպութ պիր գատիֆէ գուշագ, սարը գօրտէլալարըլա մէս-

թուր պիր պօնէթա վէ կիւզէլ տանթէլալարտան մամուլ պիր պօյուն պաղը մէրգումէնին ճիւմէյի մէլպուսաթընը թէշքիլ իթմէքտէ իտի. պունլարտան պաշգա, գուլու վէ զայըֆ պօյնընը իրի վէ բարլագ էլմասլարլա թէզյին իթմիշ, քէմիքլի վէ զայըֆ բարմագլարընա թիւրլիւ թիւրլիւ եիւզիւքլէր կէչիրմիշ, գուլագլարընա էլմաս քիւբէլէր թագմըշ, վէլ հասըլ բանայըրլարտա կէզէն ճէվահիրճիլէրին նէվ պէ նէվ մուճէվհէրաթ իլէ տօնաթըլգլարը օտունտան ինսանլարա տէօնմիւշ իտի.

Վալիտէ Սան-Րըֆիւնիւն սաղ վէ սօլ թարաֆլարընտա, խըրսըզլարըն վէ գաթիլլէրին էսկիսի օլան Գատէ-Ֆիլու իլէ եէթմիշ իքի եաշընտա վէ ֆագաթ հէնուզ տինճ վէ չէվիք օլան Գատէ լ'Արթէզիէն, վէ Գատէ-Ֆիլունըն եանընտա տախի Գօզօ-Լարաուշ նամընտա տիկէր պիր խըրսըզ օթուրմիշ ըտը. պու իւչ իխթիյար տիկէր տավէթլիլէրին միւրուտինէ ինթիզարէն, վալիտէ Սան-Րըֆիւ իլէ գօնուշմագտա ըտըլար.

Տավէթլիլէր իսէ բէյ տէր բէյ վասըլ օլմագտա ըտըլար. Կրան-Լուի, Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ, Րօպէր, Գատէ-Վէնսան վէ տահա սաիր պիր չօգլարը զաթէն կէլմիշլէր իտի. Տէյիգա, Գօզօ-Տէզպրէզ, Րօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ, Րիւբէն, Բրօվէնսալ, Կրան-Րիշար վէ Վէրնիէ-լէ-Պա-Պլէօ հէնուզ կէօրիւնմէյօրլար ըտը.

Տավէթլիլէրի պօտուրումտան կիրտիրմէյէ մէմուր օլան Գօրնէ-Թաբ-Տիւր պիրտէն պիրէ.

— Աշաղը էնէյի՞մ մի. – տէյու հայգըրտը.

Վալիտէ Սան-Րըֆիւ. – Խա՛յր, պիր ազ տահա պէքլէյէճէքսին, օղլում. Րիւբէն, Բրօվէնսալ վէ Կրան-Րիշար հէնուզ կէլմէտիլէր.

Գօրնէ-Թաբ-Տիւր. – Բէք էյի, վալիտէ, պէնճէ հէբսի պիր հիսապ, ֆագաթ գարնըմտա թըրամբէթա չալընտըղընը տա ունութմայընըզ.

Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ. – Լաքին պու իւչ Րիւբէնէ նի՞չին պէքլէյէճէյիզ. պու գատար պէօյիւք ատամլա՞ր մը տըրլար քի, արգատաշլարը կիպի վագթընտա կէլէմէյօրլար.

Վալիտէ Սան-Րըֆիւ. – (Սէրթ պիր սէտա իլէ.) Տիլինի օ գատար ուզաթմա, սիւմսիւ (բիս, միւքին). պէն եէմէյիմի քիմին իլէ իսթէրսէմ, օնընլա եէրիմ. անլաշըլտը՞ մը.

Կրան-Լուի. – Էվվէթ, էվվէթ, հըրսլանմայըն, ազիզ վալիտէճիյիմ, պիր ազ տահա պէքլէրիզ. սիզին սէօզիւնիւզտէն տըշարը չըգապիլի՞ր միյիզ. ֆագաթ չուրասը աշիքեարտըր քի, սիզ օնլարը չօճուգլարընըզ կիպի սէվիյօրսընըզ. հաթթա մուշէլէր (բօլիս մէմուրլարը) թէսատիւֆէն պուրայը պուլաճագ օլսալար, օնլարը ֆիսթանընըզըն ալթընտա կիզլէմէյէ մուվաֆագաթ իտէճէքսինիզ.

Վալիտէ Սան-Րըֆիւ. – Էվվէ՛թ, պէն օնլարը էվլատըմ կիպի սէվէրիմ, զիրա օնլար ախլագճա վէ եիւրէքճէ էյի ատամլար տըր. պիր ինսան օնլար ըլա եաշայաճագ օլուրսա, հիչ պիր վագթ աճ գալմազ. հէմ տէ օնլար տահմա կիւզէլ կիւզէլ կիյինիրլէր. ֆագաթ սիզ պիր եըղըն միւքին հէրիֆլէր սինիզ. սըրթընըզտա կէօմլէք գալմատըղը վագթ չալըշմագ խաթըրընըզա կիւչէր. տալղընլար կիպի ատէթա չըր չըպլագ կէզինիրսինիզ. սըրթընըզտա քիրլի պիր լիպաս իլէ այագընըզտա տա տէօրթ եանընտան բէնճէրէլէր աչըլմըշ պիր բապուճտան պաշգա պիր շէյ պուլունմազ. հաթթա բապուճլարընըզը չըգարմագսըզըն թըրնագլարընըզը քէսէպիլիրսինիզ.

Կրան-Լուի. – Սիզ պիզիմ սէֆալէթի հալիմիզի աճըյաճագ եէրտէ, իսթիհզայա ալըյօրսընըզ, էօյլէ՞ մի. ֆագաթ պու զըյաֆէթ նա՞սըլ չէյ, եահո՛ւ... պիր տօմուզ բատըրմասը պիլէ եօգ.

Վալիտէ Սան-Րըֆիւ. – Վա՛յ, զըյաֆէթիմէ պէյէնմէտին, էօյլէ՞ մի, սիւմսիւ. իսթէյէն պույուրսուն, իսթէմէյէն պույուրմասըն. ազաճըգ շարապ, ազաճըգ էքմէք վէ ազաճըգ տա էթ սանա քիֆայէթ իտէր.

Պու սըրատա տավէթլիլէրի իխպար իթմէյէ մէմուր օլան Գօրնէ-Թաբ-Տիւր պօտուրում ազըզընտան հայգըրարագ՝

— Վալիտէ, օ պիրլէրինէ սէօյլէյինիզ, կէվէզէլիք իթմէսինլէր, Րիւբէնլէր կէլտիլէր. – տէտի.

Ֆիլ հագըգա Սալվատօր, Ռօման վէ վիգօնթ տը Լիւսան օրանըն հալինէ մուվաֆըգ լիպասլար կիյինմիշ օլտըգլարը հալտէ, Նէրտիւպան պասամագլարընտան աշաղը էնէրէք պօտուրումա կիրտիլէր, վէ օրատա պուլունանլարը խաֆիֆճէ սէլամլատըգտան սօնրա, վալիտէ Սան-Ռըֆիւ իլէ Գատէ-Ֆիլու, Գօգօ-Լարտուշ վէ Գատէ-լ'Արթէզիէն եանընտա քէնտիլէրինէ հազըրլանմըշ օլան սանտալիէտէ օթուրտուլար։

Պունըն իւզէրինէ Կրան-Լուի՝ Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթըն գուլաղընա ուզանարագ.

— Հը՛մ, զուրուրլարընը կէօրիւյօր միսըն, արգատաշլարընա պիր սապահլար խայր օլսուն պիլէ տէմէք եօգ։

Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ. — Սապըրլը օլ, պու հալ ուզուն միւտտէթ տէվամ իտէմէզ. Տէլիգա, Գօգօ-Տէզպրէզ վէ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ կէլէճէք օլուրլարսա, պագալըմ նէ՜ եափաճագլար։

Վալիտէ Սան-Ռըֆիւ թալթիֆամիզ պիր չէհրէ իլէ հուզզարա խիթապէն.

— Հայտէ՛, սուֆրայա պույուրուն, էֆէնտիլէր. — տէտի։

Կրան-Լուի. — Սուֆրայա՜ մը պույուրալըմ, Տէլիգա, Գօգօ-Տէզպրէզ վէ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ կէլմէտէն սուֆրայա օթուրմագ ճա՞իզ մի տիր... Ռիւբէնլէրին կէլմէսինէ պէգլէտիյիմիզ հալտէ, պունլարա՞ նիչին պէգլէմէյէճէյիզ։

Սալվատօր. — (Սէօզէ գարըշարագ.) Էվվէ՛թ, Կրան-Լուինին հագգը վար տըր, օնլարըն կէլմէսինէ նիչին պէգլէմէյէճէյիզ. մատամ քի տօսթլար պիզսիզ սուֆրայա օթուրմագ իսթէմէտիլէր, պիզ տէ տիկէրլէրինէ պէգլէմէյէ մէճպուրըզ. հագգանիյէթ պէօյլէ իճապ իտէր. հիչ օլմազսա պիր չէրէկ պէգլէմէյէ գաթլանմալըյըզ։

Վալիտէ Սան-Ռըֆիւ. — Բէք էյի, պիր չէրէկ տահա պէգլէրիզ, ֆագաթ չէրէէյի կէչէճէք օլուրսա, գարըշմամ. զիրա հէր քէսին գարընընտա թրամբէթա չալընըյօր։

Վիգօնթ տը Լիւսան. — (Սալվատօրա խիթապէն.) Էկէր կէլմէյէճէք օլուրլարսա, իշիմիզ ֆէնա... պու մուրտար պօտուրումա պօշ պօշունա կէլմիշ օլաճաղըզ։

Ռօման. — Մէրագ իթմէ, ազիզիմ վիգօնթ, Վէրնիէ-լէ-Պա-Պլէօ իւչ կիւնտէն պէրու օնլարըն բէշինտէն այրըլմամըշ տըր. հաթթա պու սապահ Պուրկօնեը սօգազընտագի գահվէխանէտէ պու կիւն իւչիւնիւ պիրլիքտէ կէթիրէճէկլէրինի պանա վատ իլէտի։

Գորնէ-Թաբ-Տիւր. — Իշթէ տօսթլարըն պագըսը տա կէլտի, վալիտէ. — տէյու հայգըրտը։

Ֆիլ հագըգա Տէլիգա, Գօգօ-Տէզպրէզ վէ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ Նէրտիւպանտան աշաղը էնտիլէր վէ քէնտիլէրինէ մախսուս օլան սանտալիէլէրտէ օթուրտուլար. իւչիւնիւն տէ չաղըր քէյֆ օլտըգլարընա նազարէն, Վէրնիէ-լէ-Պա-Պլէօնիւն վազիֆէսինի հագգըլէ իֆա իթմիշ օլտըղը անլաշըլմագտա ըտը. Վէրնիէ պունլարըն արգասընտան աշաղը էնտիքտէն սօնրա, Ռօմանըն եանընա կիտէրէք.

— Իշթէ կէթիրտիմ, իւչ կիւնտէն պէրու քէնտիլէրինի կէօզէթլէյօրըմ, հիչ քիմսէյէ պիր չէյ սէօյլէմէտիլէր. պանա հավալէ իթտիյինիզ վազիֆէյի քէմալը սատագաթլա իֆա իթմիշ օլտըղըմը կէօրիւյօրսընըզ. — տէտի։

Ռօման. — (Պին ֆրանքլըգ պիր գաիմէ վէրէրէք.) Պէն տէ վատըմը իճրա իթմէքլէ օլտըղըմը կէօրիւյօրսուն ա՛։

Վէրնիէ. — Թէշէքքիւր իտէրիմ, էկէր պիր գարըշըգլըգ զուհուր իտէճէք օլուրսա, պանա իթիմատ իտէպիլիրսինիզ։

Պու սըրատա վալիտէ Սան-Ռըֆիւ պօտուրումըն աղզընտա տուրմուշ օլան Գորնէ-Թաբ-Տիւրէ խիթապէն.

— Գորնէ՛, տիւքքեանը գաբա տա կէլ սուֆրայա օթուր. — տէյու պաղըրտը։

Մէյխանէճի գարընըն չու էմրի իւզէրինէ, Գորնէ-Թաբ-Տիւր տիւքքեանըտագի իշլէրինի ալէլ աճէլէ պիթիրտի վէ պատէհու պօտուրումա էնտի. ֆագաթ հէր նէ գատար իսթիճալ կէօսթէրտի իսէ տէ, եինէ միւնասիպ պիր եէր պուլամատըղընտան մասանըն ուճընտա մէվզու օլան պիր իսքէմլէյէ օթուրմաղա մէճպուր օլտու։

Թամ էվվէլի էմրտէ քէմալը սուքիւնէթլէ վուգու պուլտու։ Խըրսըզլարըն էքսէրիսի գարընլարընը տօյուրմագ-

տան պաշգա պիր չէյէ պագմամագտա ըտըլար․ Սալվատօր իլէ իքի արգատաշը իսէ՝ սուֆրատաքի նէժէքլէրտէն տահա նէֆիս վէ տահա լէզիզ նէժէքլէր նէժէյէ ալըշգըն օլտըգլարընտան, հէման հիչ պիր շէյ նէժէժէքտէ վէ վալիտէ Սան-Ըռֆինիւն պիր Թավրը նազիքեանէ իլէ տօլտուրտըգը գատէհլէր իլէ անճագ տուտագլարընը ըսլաթմագտա ըտըլար։

Զէրէզ վագթընտա, հէր պիր լօգմա իլէ պիրէր գատէհ մաի շարապ իչէն տավէթլիլէր ազար ազար սէսլէրինի եւքսէլթմէյէ պաշլատըլար։ Եալընըզ էթրաֆը թէտգիգ իթմէքլէ իքթիֆա իտէն Սալվատօր իլէ իքի արգատաշը վէ էֆէնտիլէրինին հարէքէաթընա իթթիպա իտէն Վէրնիէ-լէ-Գա-Գըլէօ միւսթէսնա օլարագ, խօրօզլարըն քեաֆֆէսի տէ պիր պիրլէրինին աշգընա շարապ իչմէքտէ, եւքսէք սէս իլէ գօնուշմագտա վէ եախօտ գապա վէ էտէպսիզճէ Թիւրքիլէր չաղըրմագտա ըտըլար։

Վալիտէ Սան-Ըռֆինիւն եանընտա օթուրմըշ օլան իխթիյար խօրօզլար՝ քէսաքի պէշաշէթ իթմէյէ պաշլատըլար․ կէօզլէրի միւթատընտան զիյատէ բարլամագտա, վէ պաշլարընըն հարէքէթինէ նազարէն, պիր գաչ սէօզ սէօյլէմէյէ հազըրլանտըգլարը անլաշըլմագտա ըտը․ Գիւթիւն խօրօզլար պունլարը տինլէմէք իւզրէ սիւքիւթ իթտիլէր․

Խօրօզլարըն էՆ իխթիյարը օլան Գատէ-Ֆիլու գատէհինէ շարապ տօլտուրարագ, էլինի եօգարը գալտըրտը վէ Գատէ լ՚Արթէզիէն իլէ Գօգօ-Լարտուչ տախի անըն էսէրինէ իթթիպա իլէ, իւչիւ պիրլիքտէ․

— Էսկի խօրօզլարը՛ն աշգընա․․․ պիզիմ կիպի արգատաշլարընը էլէ վէրմէմիշ օլան եիկիթլէ՛ր աշգընա․․․ — տէյու հայգըրտըլար։

Գունըն իւզէրինէ հէր քէս գատէհ տօգուշտուրտու, վէ մուհավէրէ մէմուլըն ղայրը պիր զէմինէ նագլ իտիլտի։

Գօրնէ-Թար-Տիւր հինտ Թավուգլընըն պիր պաճաղընը եէմէքլէ պէրապէր․

— Տիւնեատա խօրօզլըգ սէնաաթընտան տահա կիւզէլ պիր սէնաաթ եօգ տըր․ — տէտի։

Կրան-Լուի․ — Էվվէ՛թ, էվվէ՛թ, գալընըն տօյուրմագ զէմանը օլունճա, խօրօզլըգ սէնաաթընը էյի պուլուրսուն․ ֆագաթ սըրա չալըշմագա կէլինճէ, հիչ պիր վագթ միզաճընա ույմազ․ Նա՞սըլ, տօղրու սէօյլէ՞մէյօր մըյըմ․

Վէրնիէ-լէ-Գա-Գլէօ․ — (Օ վագթա գատար սիւքիւթ իթմիշ օլտըգը հալտէ, սէօզէ գարըշարագ․) Ֆիլ հագըգա զահիրի հալէ նազարէն, խօրօզլըգ սէնաաթը բէք տէ օգատար կիւզէլ կէօրիւնմէզ․ հապսխանէ, քիւրէք, գաթլկեահ ինսանըն կէօզիւնիւ եըլտըրըր։

Գօգօ-Լարտուչ․ —Գապահաթ եինէ սիզտէ տիր, իչինիզտէն պիրիսի Թութուլտըգընտա, արգատաշլարընը էլէ վէրմէյէճէք օլուրսա, բօյլէ մէմուրլարը, հաքիմլէր, միւտտաի ումումիլէր պէօյլէ պէօյիւք մուվաֆֆագիյէթլէրէ նաիլ օլամազլար։

Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ․ — Իխթիյար, իչիմիզտէ էօյլէ ղամմազլըգ եապմըշ պիր քիմսէ վա՞ր մը տըր։

Վէրնիէ-լէ-Գա-Գլէօ․ — Գօգօ-Լարտուչ ճնու տէմէք իսթէմէյօր․ սիզին էյի չօճուգլար օլտըգընըզը վէ արգատաշընըզը էլէ վէրմէք ալչագլըգընա Թէնէզզիւլ իթմէյէճէյինիզի պէնտէն էյի պիլիր։

Գօգօ-Լարտուչ․ — Էվլատլարըմ, [illegible] (ճէպ խօրօզլարը), [illegible] (տիւքքեան խօրօզլարը) [illegible] (էվ խօրօզլարը), [illegible] (էսվապ խօրօզլարը) վէ սաիր պիւթիւն խօրօզլար պիր պիրլէրինէ պիր ֆամիլեա էվլատը նազարըյլա պագմալը տըրլար․ հիյնի հաճէթտէ պիր պիրլէրինէ մուավէնէթ իթմէլի տիրլէր, վէլ հասըլ պիր պիրլէրինի գարտաշ կիպի սէվմէլի տիրլէր։

« Տիւնեատա էօյլէ ատամլար վար տըր քի, հէն կիւն եէր մանթարլարը եէրլէր, Շամբանեա շարապլարը իչէրլէր, գուշ Թիւյիւ եաթագլար իւզէրինտէ եաթարլար, միւքէլլէֆ արապալարա օթուրուրլար, վէ կէճէլէրի Օբէրա Թէաթրօսը ազթըրիսլէրինին պաճագլարընը սէյր իթմէքլէ վագթ կէչիրիրլէր վէ սօնրա տա ալթմըշ բարալըգ շարապ իչմէյէ անճագ իգթիտարը պուլընան վէ ըրս պիր սաման մինտէր իւզէրինտէ եաթան պիչարէլէրէ ֆագիլէթ եօլունտան չաշմա-

եարագ եաշամայը Թավսիյէ իտէրլէր · պու ատամլարա ինսանիյէթբէրվէր նամընը վէրիրլէր ։ »

Գօգօ-Տէզպրէզ. – Ինսանիյէթբէրվէ՞ր մի . . . ինսանիյէթբէրվէ՞ր նէ տէմէք տիր ։

Գօգօ-Լարտուչ . – Ինսանիյէթբէրվէր՝ էհալինին նէյէճէք էքմէյի պուլընմատըղը վագըթ , սիւթլիւ եումուրթայը չէօրէք եէմէյի Թավսիյէ իտէն ատէմլէրէ ըթլագ օլունուր ։ Վագըա ֆազիլէթ եօլունտան այրըլմադըգըն եաշամագ վէ էօլմէք կիւզէլ չէյ տիր · լաքին սըզընաճագ եէրի , կիյինէճէք էլպիսէսի վէ գարնընը տօյուրաճագ եէմէյի պուլընմայան պիր ատամ, ճիւզի պիր քիրայը Թէէտիյէ իտէմէտիյինտէն տօլայը էվ սահիպի Թարաֆընտան գօվուլան վէ պիր քիլիսէնին հավլիսինտէ եաթմըղը իչին մահքիւմ օլան պիր պիչարէ՝ ֆազիլէթ եօլունտան նա՞սըլ այրըլմասըն · քէնտիլէրինէ ինսանիյէթբէրվէր նամընը վէրէն պու ատամլարըն մէմլէքէթէ հիչ պիր ֆայտէլէրի պուլընմատըղը նիհայէթ իւլ էմի մէյտանա չըգար ։

Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ . – Ա՛հ , պու սէօզ բէք տօղրու տըր · պէն իլք տէֆա խըրսըզլըգ եափտըղըմ զէման , իքի կիւնտէն պէրու հիչ պիր չէյ եէմէմիշ իտիմ ։

Գօգօ-Լարտուչ. – Սէն օ վագըթ զայէթ նամուսքեար պիր տէլիգանլը օլտըղըն հալտէ պէօյլէ պիր զարուրէթէ կիրիֆթար օլտուն իսա , ույուզլու պիր քէօբէք կիպի հէր քէս Թարաֆընտան րէտտ օլունան պիր պիչարէ՞ նէ՛լէր օլմազ ։

« Անճագ օն իւչ եաշընտա պուլունան Գարէ նամընտա պիր չօճուգ կէճէլէյին պիր խանէյէ կիրէրէք պիր իքի քիշինին մուավէնէթիյլէ իքի ատա Թավշանը չալմըշ. պունըն իչին օն ալթը սէնէ քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլտու . Ֆագաթ եաշը նազարը տըգգաթա ալընարագ, ճէզասը օն ալթը սէնէ մահպուսիյէթէ Թէպտիլ իտիլտի ։

« Գարէ մահպուսիյէթի տէվամ իթտիյի մուտտէթճէ հիւսնիւ հալտէ եաշատը , վէ հափսխանէտէ պիր սէնաթ տախի էօյրէնտի . Հափսխանէտէն չըգտըգտան սօնրա , պիր իշ պուլամատըղընտան տօլայը բէք զիյատէ մահզուն օլտու , վէ պիր չօգ սէնէլէր քէմալը սիւքիւնէթլէ վագթընը կէչիրտի .

Ֆագաթ եափտըղը սէնաաթա քեասատ կէլէրէք , պիրտէն պիրէ տէհշէթլի պիր սէֆալէթէ տիւչար օլտու . Էրէյինճէ վագըթլար իքի իւչ կիւնտէ պիր տէֆա ֆուգարաբէրվէր պիր զաթա միւրաճաաթ իտէր , վէ հէր տէֆասընտա տախի իքի իւչ ֆրանք ալըր ըտը · Ֆագաթ Գարէ պու զաթըն քէնտիսինէ իյանէ վէրմէքտէն օսանաճաղընտան գօրգարագ , արթըգ մէրգումըն խանէսինէ կիթմէտի , վէ պիր մաթպախտան օն ֆրանք գըյմէթինտէ իքի Թէնճիրէ աշըրտը · Լաքին պիչարէնին չու հարէքէթի կէօրիւլէրէք Թէվգիֆ իտիլտի , վէ միւէպպէտէն քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլտու ։

« Միւրէյյէ վազ իտիլէճէյի սըրատա , քէնտիսինէ իյանէ վէրէն զաթ Գարէյի կէօրմէյէ կիթտի , վէ պու եէնի ճինայէթին իրթիքեաբընա սէպէպիյէթ վէրէն չէյի պիլմէտիյինտէն , քէնտիսինէ պազը Թէքտիրաթտա պուլունընճա , Գարէ .

« — Ա՛հ , էֆէնտիմ, հիչ պիր Թարաֆտան մուավէնէթ կէօրէմէտիմ. հէր քէս պանա նազարը հագարէթ վէ նէֆրէթլէ պագըյօրտը · պէն տէ մահզա քիւրէյէ գօնուլմագ իւզրէ պու խըրսըզլըղը եափտըմ. հիչ տէյիլ իսէ օրատա հէր կիւն էքմէյիմի եէյէպիլէճէյիմ. – տէտի ։ »

Գատէ լ'Արթէզիէն . – Պէօյլէ պիր պիչարէնի՛ն հիքեայէսինի տէ պէն նագլ իտէյիմ ։ Օպէր նամընտա պիր ատամ պիր սախթէքեարլըգ իչինտէն տօլայը պէշ սէնէ քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլտու , վէ Թուլօն բրանկասընա կէօնտէրիլտի · օրատա ճէզասընը Թէքմիլ իթտիքտէն սօնրա , սէպիլի Թախլիյէ օլունարագ Գաէնէ կիթտի , վէ օրատա զէվճէսիյլէ գըզընը պուլտու . Ֆագաթ պիր Թագըմ պաթըլ իթիգատլար անլէրտէն այրըլմաղա քէնտիսինի մէճպուր իթտիյինտէն , տիւչար օլտըղը նէֆրէթ վէ հագարէթէ անլէրի տախի հիսսէտար իթմէմէք իւզրէ գալգտը Պօրտօյա կիթտի , վէ օրանըն ասհապը իգթիտարընտան պիրիսինէ միւրաճաաթ իյլէտի . Մէրգում՝ Օպէրին սէֆալէթի հալինտէն միւթէէսսիրէն , քէմալը սէխավէթլէ քէնտիսինէ պիր իյանէ վէրտի , վէ պիր մէմուրիյէթ պուլմագ իւզրէ տէ , պիր չահատէթնամէ ալտըրտը ։ Օպէր՝ պու չահատէթնամէնին գուվվէթիյլէ , Պօրտօ ճիվարլարընտա պիր ֆապրիգա արասընտա միւրէպպի

(դաստիարակ) սըֆաթըյլա գապուլ օլունտու, վէ ազ վագըթ զարֆընտա խանէ խալգընըն նազարը թէվէճճիւհ վէ էմնիյէթինի ճէլպ իյլէտի. Ֆագաթ ուղուրսըզ պիր վագըթտա պիչարէնին բէրտէի էսրարընը գալտըրտը, վէ խանէ խալգը քէնտիսինտէն մէմնուն օլմագլա պէրապէր, քէնտիսինէ եօլ վէրտիլէր...

«Բիչարէ ատամ մէյուս օլարագ Տօն Բէտրօ օրտուլարընտա ասքէր եազըլտը վէ րիւթպէի ասքէրիյէյէ մազհար օլարագ, իւչ սէնէ Բօրթուգալտա տուրտու. Պատէհու Պէլճիգայա կէչէրէք էվվէլա պիր տէմիր ֆապրիգասընտա իշճիլիք էթտի վէ սօնրա տա պիր չօճուգ մէքթէպինին րիյասէթինտէ պուլունտու. Ֆագաթ օրատա տա էսրարը մէյտանա չըգարագ, տէմիր եօլու իտարէխանէսինէ գապուլ էտիլտի. Լաքին տէմիր եօլու իշլէրի խիթամ պուլընճա, եէնիտէն մէչհուլիյէթսիզ գալտը վէ էսրարը վագըֆ հէր քէսճէ մալիւմ օլտըղընտան, պիր մէմուրիյէթ պուլմագ միւմքինսիզ օլտու.

«Բունըն իւզէրինէ գալգտը Մէցէ կիթտի, վէ Մ. Ալբէր նամ զաթըն եանընա կիրտի. Ֆագաթ օրատա սէքիզ այ գատար տուրտուգտան սօնրա, էֆէնտիսի իշինի տէվամ էտէմէտիյինտէն, եանընտան չըգտը վէ Վիթրի գուրպինտէքի Գուվրօն չէհրինէ պիլ ազիմէ, օրատա եափըլան չըմէնտօֆէր իշլէրինէ կիրմէք իսթէտի. Ֆագաթ չէհր էմանէթի մէմուրլարընտան պիր սըրր քեաթիպինին իշէ գարըշմասըյլա, թալէպի վագթը րէտտ օլունտու. Բունըն իւզէրինէ պիչարէ Օպէր տիլէնմէյէ գարար վէրտի. Թամ պու սըրատա պէն քէնտիսինէ թէսատիւֆ իթթիմ. Պիր թագըմ պաթըլ իթիգատլարըն գուրպանը օլան պու պէտպախթ ճէզասընը չէքտիքտէն եիկիրմի իւչ սէնէ սօնրա աճը աճը աղլամագտա, վէ միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու պէօյլէ իշքէնճէլէր չէքմէքտէ օլտըղը հալտէ քէնտիսինի թէլէֆ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէտիյինտէն տօլայը քէնտիսինին պիր ալչագ օլտըղընը սէօյլէմէքտէ իտի.»

Գօգօ-Տէզպրէզ. —Բէք էյի ամմա նիչին խըրսըզլըգ իթմէյօրտու.

Գատէ լ'Արժէզիէն. —Խըրսըզլըգ իթմէք հէր ատամըն քեարը տէյիլ. Ֆագաթ սիզի եարըն սապահա գատար պու հիքեայէտէ տուրտուրմագ իսթէմէտիյիմտէն, Բլանշէ նամ տիկէր պիր մահպուստան պահս իտէճէյիմ.

«Բլանշէ սէրխօշլուգ հալինտէ քիւչիւք պիր խըրսըզլըգ իրթիքեապ իթմիշ օլտըղընտան, իւչ սէնէ մահպուսիյէթէ մահքիւմ օլտու, վէ ճէզասընը թէքմիլ իթտիքտէ զապթիյէ նազարէթի թահթընտա ալընարագ, պիր մահալէ սիւրկիւն իտիլտի. Հալպուքի օրատա նէ՛ ագրապասը վէ նէ՛ տէ ահպապը պուլունմատըղընտան, վէ եիկիրմի սէնէտէն պէրու Բարիստէ իգամէթ իթմէյէ ալըշմըշ օլտըղընտան, թէքրար Բարիսէ կէլտի. Լաքին պիր միւտտէթ սօ՛նրա մէնֆասընտան գաչմըշ օլմագ թէօհմէթիյլէ թէվգիֆ օլունարագ, թէքրար մէզքիւր մահալէ կէօնտէրիլտի. Զարուրէթ վէ սէֆալէթ հասէպիյլէ պիր տէֆա տահա Բարիսէ կէլմէյէ մէճպուր օլտու, վէ պու տէֆա պիր եէրտէ կիզլէնտի. Ֆագաթ էքմէյինի գազանմագ խուսուսը պիր գաթ տահա միւշքիւլէշէրէք, եէնիտէն խըրսըզլըղա պաշլատը.

«Բունըմլա պէրապէր խըրսըզլըգ սէնաաթընտա մէյլ ու խիթիտատը եօգ ըտը. Գալպի տօղրու վէ քէնտիսի նամուսքեար պիր ատամ ըտը. Ուզուն միւտտէթ Բարիսին Գօնսիէրժըրի հապսխանէսինտէ գալմըշ, վէ սաիր մահպուսլարըն վէ պէքճիլէրին նազարը հիւրմէթինի ճէլպ իյլէմիշ իտի. Հաթթա րիվայէթէ նազարէն հապսխանէ միւտիրինին տախի էմնիյէթինի գազանմըշ ըտը.»

Վիգօնթ տը Լիւսան. —(Արգատաշլարընա խիթապէն.) Բու իհթիյար հայլազ վազ վէրմէյէ պաշլատը. Վազ վէրէնտէ, վազընը տինլէյէնտէ եէրին տիպինէ կէչսինլէր.

Սալվատօր. —Սապըրլը օլ, ազիզիմ վիգօնթ, էկէր պիւթիւն պու հայլազլարը այագա գալտըրմագ իսթէմէզսէք, գավղայա պիզ սէպէպիյէթ վէրմէմէլիյիզ.

Ալչագ պիր սէտա իլէ թէաթի օլունան պու սէօզլէր Գատէ լ'Արժէզիէնին հիքեայէսինէ մանի օլմատը. Մէրգում սէօզլէրինի չու սուրէթլէ տէվամ իյլէտի.

— Սէֆալէթ էքսէրիյա ինսանը խըրսըզլըղա սէվք իտէր. Փագըր պիր ատամ խալաճագ պիր եէր պուլամայընճա, չուրատա պուրատա կէզինմէյէ պաշլար. քէնտիսինի սէրսէրի տէյի թութուպ հափսա աթարլար, վէ պիչարէ օրատան չըգտըգտան սօնրա, խըրսըզլըգ եօլունա սափար: Պէզարլըք եուզ իւսթինէ պըրագըլմըշ օլան պիր չօճուգ ուֆագ թէֆէք շէյ-լէր չալմաղա պաշլար. քէնտիսինի թութուպ հափսա աթարլար, վէ հափստան չըգտըգտան սօնրա խըրսըզ օլուր. վէլ հա-սըլ սէֆալէթին սօնը պէհէմէհալ խըրսըզլըգ տըր. Փագաթ իշ պիր տէֆա օրայա վարընճա, նէ՞ եափմալը պիլիր միսինիզ.

Ծէլիգա. — Նէ՞ եափմալը:

Գատէ ըԱրթէզիէն. — Վագթընը խօշ կէչիրմէլի, իսթէ-տիյի կիպի եէյիպ իչմէլի, վէ սէնաաթընը մահիրանէ իճրա իթմէլի տիր:

Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ. — Փագաթ ինսան պիր տէֆա խըրսըզլըղա պաշլայընճա, արթըգ պիր տահա եագայը գուրթա-րա՞մազ մը:

Գատէ ըԱրթէզիէն. — Խա՛յր, օղլում, գուրթարամազ. սէօզ-լէրիմին հագըգաթընը իսպաթ իթմէք իչին, եէնիտէն նա-մուսքեար օլմագ իսթէմիշ օլան պիր խըրսըզըն հիքեայէսինի սիզէ նագլ իտէյիմ.

« Էթիէն Լարտնուա նամընտա պիր տէլիգանըլը՝ մէսքին պիր խանէտէ խըրսըզլըգ եափմըշ օլմագ թէօհմէթիյլէ թու-թուլարագ պէշ սէնէ միւտտէթ քիւրէք ճէզասընա մահքիւմ օլտու, վէ Թուլօն պրանկասընա նագլ իտիլտի. Փագաթ թօմրուգճու էֆէնտիլէրին վուրտուգլարը տէյնէք տարպէլէ-րինէ պիր տիւրլիւ ալըշամայարագ, պէշ սէնէյի պիթիրիպ տէ մէզզունիյէթ քեաղըտընը ալընճա, օնտան սօնրա նամուս-քեարանէ եաշամայը վէ պիր տահա Թուլօն պրանկասընա կէլմէմէյի քէնտի քէնտինէ վատ իյլէտի. Պիչարէ տէլիգանըլը պու վաադը թութմագ իչին նէ՛ գատար էնկէլլէրէ ղալէպէ իթմէյէ մէճպուր պուլունտըղընը պիլմէմէքտէ իտի:

« Էթիէն պիր պէտէլ իթասըյլա ղապթիյէ նազարէթի թահթընտա պուլունմագտան գուրթուլարագ, Փարիսէ գալ-

տը: Քէնտի սէնաաթը օյմաճըլըգ օլտըղընտան, վէ պու սէ-նաաթտա ֆէվգ էլ ատէ մահիր իտույնտէն, պիլա միւշքի-լաթ պիր ֆապրիգատա գապուլ իտիլտի, վէ օրատա կիւնտէ պէշ ֆրանք գազանմաղա պաշլատը: Փագաթ արալարընտա խուսումէթ պուլունան պիր խըրսըզ անըն իզինի կէօզլէյէրէք, նէրէտէ չալըշտըղընը անլատը վէ էֆէնտիսինէ պիր մէքթուպ եազարագ, Էթիէնին քիւրէքտէն չըգմըշ պիր պրանկապէնտ օլտըղընը խապէր վէրտի:»

Գատէ-Վէնսան. — Վէ Էթիէն Լարտնուա ֆապրիգատան թարտ օլունտը, տէյի՞լ մի:

Գատէ ըԱրթէզիէն. — (Գահգահա իլէ կիւլէրէք.) Նա-մուսքեար ատամլարըն պագըլարը նէ՛ գատար ալչագ օլտըգ-լարընը պի՞լմէյօր միսին. Էթիէնին էֆէնտիսի քէնտիսինէ եօլ վէրմէտի. Փագաթ ֆապրիգասընտան չըգաճագ օլուրսա, պաշգա եէրտէ իշ պուլամայաճաղընը պիլտիյինտէն, կիւնտէ-լիյինի եարը եարըյա ազալթտը, վէ պէշ ֆրանք եէրինէ իքի պուչուգ ֆրանք վէրմէյէ պաշլատը. Պիչարէ տէլիգանըլը պու-նընլա իքթիֆա իթմէյէ մէճպուր օլտու:

Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ. — Փագաթ Էթիէնին էֆէնտիսի պիզտէն տահա ինսաֆսըզ ըմըշ:

Գատէ ըԱրթէզիէն. — Էթիէնին տիւշմէնի ֆապրիգա սա-հիպինէ վուգու պուլան իխպարը իւզէրինէ մէրգումըն ֆապ-րիգատան չըգմալը իգթիզա էթսէ թարտ իտիլմէսինի ղանն իթմէքտէ իտի. Փագաթ արզուսունա մուվաֆֆագ օլամատը-ղընը կէօրիւնճէ, ֆապրիգա ամէլէսինէ միւրաճաաթ իթմէք տահա զիյատէ մուվաֆըգ մասլահաթ օլաճաղընը քէնտի քէնտինէ տիւշիւնէրէք, պիր կիւն պիր մէյխանէտէ անլէրէ թէսատիւֆ իթտի, վէ Էթիէնին պիրլիքտէ պուլունմամալըն-տան պիլ իսթիֆատէ, անըն հափստան չըգմըշ պիր պրանկա-պէնտ օլտըղընը խապէր վէրտի:

« Իրթէսի կիւնիւ Էթիէն ֆապրիգայա կիթտի, վէ ֆա-գաթ արգատաշլարը օլան իշճիլէր մահպուստան չըգմըշ պիր պրանկապէնտ իլէ չալըշմագ իսթէմէտիքլէրինտէն, ֆապրիգա-ճը խիլաֆը րիզասը օլարագ քէնտիսինէ եօլ վէրմէյէ մէճպուր

օլտու . պիր միւտտէթ սօնրա պիւթիւն սանաաթտաշլարը էթիէնին էսրարընա վագըֆ օլտուգլարընտան , իշպու սանաաթը իշլէմէքտէն ֆարիղ օլտու . օնտան սօնրա նէ՞ եափաճաղըր իտի ։

Գօրնէ-Թափ-Տիւր . — Խըրսըզլըգ ։

Գատէ լ՚Արթէզիէն . — Խըրսըզլըգ եափմագ իսթէմէտիժինտէն , պէօյլէ պիր սէֆալէթէ տիւչար օլտու , վէ օլանճա վարընը եօղընը սաթըրգտան վէ պիր իշ պուլմագ իչին հէր թարաֆը տօլաշտըգտան սօնրա , պագընըզ նէ՛ օլտու ։

« Գիլիշտէ պիր ֆապրիգա վար տըր քի , օրատա իւսթիւպէճ եափարլար ։ Պու ֆապրիգանըն նա՛սըլ չէյ օլտուղընը էօյրէնմէք իսթէ՞ր միսինիզ ։

Գատէ-Վէնսան . — Հա՛յ հա՛յ , մէմնուն օլուրըզ ։

Գատէ լ՚Արթէզիէն . — Գիլիշի ֆապրիգասընըն տէրունի օ գատար սըհհէթէ մուզիրր վէ գուլլանըլան խամ մահսուլաթըն թօզու օ տէրէճէ թէհլիքէլի տիր քի , ինսան օրատա չալըշմաղա գարար վէրմէզտէն էվվէլ հայաթընտան վազ կէչմիշ օլմալը տըր . ատի պիր քիմսէ մէզգիւր ֆապրիգայա կիրտիյինտէ ալթը հաֆթա վէ նիհայէթ իքի այ զարֆընտա ախրէթ թէզգէրէսինի ալըր . կիւճլիւ գուվվէթլի պիր ատամ իւչ վէ եախօտ տէօրթ այ անճագ տայանապիլիր . ալթը եէտի այ տայանանլար պիր հիքմէթի իլահիյէ էսէրի սայըլապիլիրլէր ։

« Պարը պու մուհագգագ էօլիւմէ գարշը կիւնտէլիքլէրի տէ տօլզունճա օլսա , նէ՛ իսէ . . . ֆագաթ օ տա եօգ . օրատա չալըշան իշճիլէր կիւնտէ պիր պուչուգ վէ նիհայէթ իքի ֆրանք անճագ գազանապիլիրլէր ։ Մէմլէքէթին ատամլարը պու պիչարէլէրէ Ալլահըն պէլասը նազարըյլա պագարլար վէ ույուզլու պիր քէօբէք կիպի քէնտիլէրինտէն նէֆրէթ իտէրլէր . Գիլիշտէ հիչ պիր գըզ պու իշճիլէրտէն պիրի իլէ րագս իթմէք իսթէմէզ . հիչ քիմսէ պունլարըն գութուլարընտան սիկարա եագմազ . պիր չօգ մէյխանէլէրտէ պունլարը գապուլ իթմէզլէր ։

« Իշինիզ օլմատըղը վագըթ Գիլիշէ կիտինիզ . ֆապրիգանըն էթրաֆընտա պիր թագըմ պիչարէ գատընլարըն սէրսէ-

րիյանէ տօլաշմագտա օլտուգլարընը վէ աճգալարընտան տա պիր սուրիւ զայըֆ վէ գուրու չօճուգլար խուրիւտիւքլէրինի կէօրէճէքսինիզ ։

« Իշթէ պիզիմ Էթիէն Լարտնուա մէզգիւր ֆապրիգայա կիրտի , վէ ալթը այ գատար անճագ տայանապիլտի ։ Պիր կիւն կէզինմէյէ չըգմըշ իքէն , քէնտիսինէ թէսատիւֆ իթտիմ . ֆագաթ էվվէլի էմրտէ քէնտիսինի թանըյամատըմ ։ Պիչարէ տէլիգանլը սօն տէրէճէ զայըֆլաշմըշ վէ ատէթա քէմիք թօրպասընա տէօնմիւշ իտի . եուզիւնիւն գըրմըզը րէնկի եէրինէ տէհշէթլի պիր սօլգունլըգ րէյտա օլմուշ , կէօզլէրի չուգուրա պաթմըշ , սաչլարը տէօքիւլմիւշ , տուտագլարը մէրմէր րէնկինէ տէօնմիւշ վէ տիշլէրի տէ քըսամիլէն չըգմըշ ըտը ։

« Ճիվարտագի մէյխանէլէրտէն պիրինէ կիրտիք , վէ օրատա պաշընա կէլէն ֆէլաքէթլէրի եէկեան եէկեան նագլ ու հիքեայէ իյլէտի ։ Պիչարէ տէլիգանլը իւք ֆապրիգասընտաքի իշինի զայը իթմէսինէ սէպէպ օլմուշ օլան աչըղա գալըշը պիր կէճէ էսէրի խուսուսէթ վէ ատավէթ կէօսթէրմէյօրտը . եալընըզ պէնտէն այըրըլըղը զէման Ճէնապը Հագգըն էր եա կէճ օնըն հագգընտան կէլէճէյինի պանա սէօյլէտի . կէօրիւնիւր քի էօլէճէյինի հըսս իտէյօրտու պէրու մէզհէպէ ինանմաղա պաշլամըշ ըտը ։ »

Գատէ-Ֆիլու . — Ճէնապը Հագգա ինանտըղըն իչին րէք տէ օ գատար հագգարըզ տէյիլ տիր . զիրա հէր նէ տախի օլսա , տիւնեատա պիր Ալլահ վար տըր ։ Կէօրտիւյիւմիւզ չէյլէրի նէ՛ պէն վէ նէ՛ տէ սէն եափաթմատըգ . . . . քէօբէք կիպի եաշամագ իչին տէ տիւնեայա կէլմէտիք ։

Գօզօ-Լարտուշ . — Ալ սանա պիր տինտար քի ճէհէննէմ կիտէճէյինտէն գօրգույօր , վէ պիր այաղը չուգուրտա օլտուղընտան , տինտարլըգ թասլամաղա գալգըշըյօր ։

Գատէ լ՚Արթէզիէն . — Էվլատլարըմ, ինսան իրատէսինտէն զիյատէ վուգուաթա թապի օլարագ խըրսըզ օլմաղա գարար վէրտիյինի իսպաթ իթմէք իչին , էլիմտէն կէլտիյի գատար չալըշտըմ . Էթիէն Լարտնուանըն սէրկիւզէշթինտէն

կէօրտիւնիւզ քի, Ինսան պիր տէֆա տօղրուլուգ եօլունտան այրըլընճա, պիր տահա օրայա ավտէթ իտէմէզ. պինաէն ա-լէյհ էվվէլքի սէօզիւմիւ թէքրար իլէ տէրիմ քի, մատամ քի շիմտի խըրսըզլըգ մէսլէքինտէ պուլունըյօրսընըզ, հիճ օ մէս-լէքտէ գալընըզ. ֆագաթ սիզէ գարշը ուղրաշան ատամլարըն էլինէ տէ պիզզաթ քէնտինիզէ գարշը սիլահ վէրմէյինիզ. Պիր պիրինիզտէն նէֆրէթ իտէճէք հէրտէ, պիր պիրինիզէ քէմալը սատագաթ վէ իթթաաթլա խըտմէթ իտինիզ, վէ սիզ տէ պէօյլէ խըրսըզլար սըրասընտա կէչմէյէ ճահտ իտինիզ. Սիզին հուրրիյէթինիզ վէ չօգ տէֆա հայաթընըզ թէհլիքէ իչինտէ տիր. Էկէր աքըլլը ըսանըզ, հուրրիյէթ վէ հայաթընըզը միւմ-քին օլտըղը գատար թէմտիտ իթմէյէ չալըշընըզ.

Շարլ-լա-Պէլ-Դրավաթ. — Պրավօ՛, սէօյլէտիյի սէօզլէրին քէաֆֆէսի տէ տօղրու տըր.

Գատէ լ'Արթէզիէն. —(Նութգընըն նէթիճէսինէ կէլմիշ օլտըղընը իմա իթմէք իչին Սալվատօրըն հուզուրնէ պագա-րագ.) Հուրրիյէթ վէ հայաթընըզ տէվամ իթմէք իչին արա-լարընըզտա քին ու ղարազ տէնիլէն շէյլէր պուլունմամալը-տըր. Հէբսինիզ տէ էլ էլէ վէրմէլի վէ պիր պիրինիզի գար-տաշ կիպի սէվմէլիսինիզ. պէնիմ արզու վէ էմէլիմ պունտան իպարէթ տիր.

Պու սէօզ իւզէրինէ խըրսըզլարըն քէաֆֆէսի տէ գա-տէհլէրինի տօլտուրարագ.

— Պրավօ՛, պրավօ՛, պիզիմ իխթիյարըն աշգընա. — տէ-յու հայգըրըտըլար.

Հէր քէսին գաֆասը գըզըշմաղա պաշլամըշ ըտը. Վալի-տէ Սան-Ռըֆինին շարապը թէէսիրինի իճրա իթմէքտէ իտի. Պու սըրատա մէյխանէճի գատըն վանիլեա, գօնեագ, ամէր վէ սաիրէ շիշէլէրինի մասանըն իւզէրինէ կէթիրմիթտի. Իշպու մէշ-րուպաթ մաի շարապըն պաշլամըշ օլտըղը թէէսիրի իքմալ իթտիլէր.

Վալիտէ Սան-Ռըֆի տավէթլիլէրինի արթըգ սէրպէսթ պըրագմագ իսթէյէրէք, մասատան գալգտը վէ իսթէտիք-լէրի կիպի էյլէնմէյի վէ շարապը էսիրկէմէմէյի թավսիյէ

էյլէտիքտէն սօնրա, չէքիլտի կիթտի. Գատէ-Ֆիլու, Գատէ լ'Արթէզիէն վէ Գօգօ-Լարտուշ տախի սիննլէրի հասէպիյլէ բէրհիզքեարլըգ կէօսթէրմէյէ մէճպուր օլտըգլարընտան, մէյխանէճի գարընըն հարէքէթինէ իմթիսալ իթտիլէր.

Տէլիգա, Գօգօ-Տէզպրէզ վէ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Նէօ՝ Սալվա-տօր, Ռօման վէ վիգօնթ տը Լիւսանըն թա գարշըսընտա օ-թուրմըշլար ըտը. Պօտուրումա կիրէրքէն մասանըն օրթա հէ-րինտէ, Գօյնէ-Թար-Տիւր իլէ Գատէ-Վէնսանըն արասընտա օթուրմըշ օլան Վէրնիէ-լէ-Պա-Պլէօ պիրտէն պիրէ այաղա գալգտը վէ Ռօմանըն պիր իշարէթի իւզէրինէ մէրգումա հապլաշտը.

Իւչ տօսթլար բլանլարընը հէնուզ Վէրնիէ-լէ-Պա-Պլէօյէ պիլտիրմէմիշլէր իտի. Ֆագաթ մէրգումա կիւվէնմէք միւմ-քին օլուպ օլմատըղընը անլամագ իգթիզա իթտիյինտէն, Ռօ-ման հավաշ սէսլէ իլէ.

— Պէնի տինլէ, տօսթըմ, Գօգօ-Տէզպրէզ իլէ Տէլիգա թարաֆընտան քէշֆ իտիլէն էսրարըն հիչ քիմսէյէ սէօյլէնիլ-մէմէսինտէ պէօյլէ պիր մէնֆաաթըմըզ պուլունտըղընը էլ-պէթթէ քի անլամըշսըն տըր.

Վէրնիէ. — Էվվէ՛թ.

Ռօման. — Տէլիգայը, Գօգօ-Տէզպրէզի վէ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Նէօյու սուքիւթ տուրմաղա մէճպուր իտէճէք պիր վասըթա վա՞ր մը տըր.

Վէրնիէ. — Պէն պիր վասըթա կէօրիւյօրըմ. քի, օ տա՝ պու շարգընլարըն իչինի պիթիրմէքտէն իպարէթ տիր. Է-կէր պու վասըթայը գուլլանաճագ օլուրսանըզ, պանա իթթի-մատ իտէպիլիրսինիզ. Պու հուսուսլարըն պէնի էօլտիւրմէք իսթէմիշ օլտըգլարը էլան խաթըրըմտան չըգմամըշ տըր.

Վիգօնթ տը Լիւսան. — Բէք էյի ամմա, պուրատա օն տէօրթ քիշի վար տըր. գավղա պաշլանաճագ օլուրսա, գա՞չ քիշի գավղայա կիրիշէճէքլէր, գաչ քիշի պիթարաֆ գալաճագլար, պուրասընը անլամագ լազըմ տըր.

Վէրնիէ. — Տէլիգա, Գօգօ-Տէզպրէզ վէ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Նէօտէն պաշգա, գավղայա կիրիշէնլէր Ժան-Լուի, Շարլ-լա

-Պէլ-Դրավաթ վէ տիկէր պիր իքի քիշի տիր. Ռօպէր, Դատէ-Վէննան, Դորնէ-Թաք-Տիւր վէ տիկէրլէրի հիչ պիր իշէ գա-րըշմազլար:

Վիգօնթ տը Լիւսան. — Տէմէք քի իշ իւմիտ իհթիմալ-տէն տահա զիյատէ սըրասընտա տըր. գավղայը պաշլամազ-տան պաշգա պիր եաքաճագըմըզ գալմամըշ տըր:

Վէրնիէ. — Իշի պանա պըրագաճագ օլուրսանըզ, պէն ֆիթիլի վէրիրիմ:

Ռօման. — Իսթէտիյինի եափմաղա մէճպուրուն սըն, տօսթըմ:

Վէրնիէ-լէ-Գա-Գլէօ այաղա գալգտը վէ Տէլիգա իլէ իքի արգատաշընըն խանընա կիտիպ օթուրտու. Ռօման մէրգումըն քէնտիլէրինտէն ուզագլաշտըղընը կէօրիւնճէ, եավաշ սէտա իլէ.

— Պու ատամ իւչ կիւն մութէմատիյէն օ հայլազլար ը-լա վագթ կէչիրմիշ օլտըղընտան, բէք չօգ չէյ էօյրէնմիշ օ-լամալը. պունլարտան եագայը ըլըրտըգտան սօնրա, օնըն տա իչինի պիթիրմէլիյիզ:

Սալվատոր. — Էրքէն տէյի՛լ մի:

Վիգօնթ տը Լիւսան. — Ռօմանըն հագգը վար տըր, Վէր-նիէ պաշըմըզա պիր պէլա կէթիրէպիլիր. օնըն տա վիւճու-տունը օրթատան գալտըրմագ՝ մուվաֆըգը ագըլ ու հիքմէթ տիր:

Ռօման, Սալվատոր վէ վիգօնթ տը Լիւսան պու սէօզ-լէրի թէաթի իթտիքլէրի սըրատա, Վէրնիէ տախի Տէլիգա իլէ իքի արգատաշընա խիթապէն.

— Ռիւպէնսլէր իլէ գօնուշտում, վէ թէքլիֆինիզի արզ էյլէտիմ. — տէտի:

Տէլիգա. — (Թէէսսիւրի շարապ իլէ եիւզիւ գըզարմըշ օ-տըղը հալտէ.) Բէք էյի, նէ՞ ճէվապ վէրտիլէր:

Վէրնիէ. — Իւզէրինիզէ կիւլտիւլէր:

Գօզօ-Տէզպրէզ. — Վա՛յ, կիւլտիւլէ՞ր մի... էօյլէ իսէ հալլէրի եաման տըր:

Ռօլէ-լը-Մօվէ-Նէօ. — Էօլտիւրմէլի, գանլարընը իչմէլի:

Վէրնիէ. — Ֆագաթ գապահաթ սիզտէ տիր. խանէ-

նէլէրինէ կիրմէք մուվաֆըգ օլտուղընը անլատըգտան սօնրա, օն ատէտ պինէր ֆրանքլըգ պանգա գաիմէսի վէրմէլէրինի վէ եօգսա քէնտիլէրինի էլէ վէրէճէյինիզի քէնտիլէրինէ սէօյ-լէմէյէ պէնի մէմուր իթտինիզ, վէ պիլտիյինիզ չէյլէրտէն հիչ պիրիսինի պանա սէօյլէմէտինիզ. պէնի պուտալա՞ եէրինէ մի գօյտունըզ:

Գօզօ-Տէզպրէզ. — Խա՛յր, սէն պուտալա տէյիլսին. ֆա-գաթ իւչ կիւնտէն պէրու պիզիմ իլէ կէզինմէն թէքլին տէ-յիլ տիր. պանա էօյլէ կէլիյօր քի պիզի ալտաթմազ իչին Ռիւպէնսլէր իլէ մութթէֆիգ սին:

Տէլիգա՝ Գօզօ-Տէզպրէզին պու սէօզիւնիւ իշիտինճէ, ըր-տէնկօթընըն ճէպինտէն ուզուն պիր պըչագ չըգարարագ.

— Էկէր պունը պիլսէ իտիմ, չու պըչաղը գարընընա սապ-լար ըտըմ, Վէրնիէ. — տէտի:

Տէլիգա պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի սըրատա, սէսինի խիսքէլթմիշ իտի. չուգուրլարընտան տըշարը ֆըրլամըշ օլան կէօզլէրի քէմալը հիտտէթինտէն գըզըլճըմլար սաչմագտա վէ տիշլէրի արասընտան տա պէյազ կէօպիւքլէր ֆըշգըրմագ-տա ըտը: Պունըն իւզէրինէ պիւթիւն խըրսըզլար հէպ պիր ա-ղըզ.

— Նէ՞ վար, նէ՞ վար. — տէյու հայգըրտըլար:

Վէրնիէ-լէ-Գա-Գլէօ Տէլիգանըն պըչաղընը կէօրիւնճէ, պիրտէն պիրէ կէրի չէքիլտի, վէ մէրգումը կէօսթէրէրէք.

— Հէլէ չու ալչագա պագըն, Ռիւպէնսլէրի թէլէֆ իթմէք իւզրէ քէնտիսինէ խարտըմ իթմէտիյիմ իչին, պէնի էօլտիւր-մէք իսթէյօր. — տէտի:

Գօզօ-Տէզպրէզ. — Վայ, պիզի էլէ վէրիյօրսըն, էօյլէ՞ մի... բէք էյի, էվվէլա սէնի էօլտիւրէլիմ տէ հիչ պիր չէյ-տէն խապէրտար օլամայասըն:

Սալվատոր. — (Ռօմանա խիթապէն.) Պագ, Վէրնիէ հիչ պիր չէյտէն խապէրտար տէյիլ իմիշ:

Ռօման. — Էվվէթ, Գօզօ-Տէզպրէզ պիլմէյէրէք Վէրնիէ-նին հայաթընը գուրթարտը: Վիգօնթ, պալօյը աչմագ վագ-թը կէլմիշ տիր զաննէտէրիմ, հազը՞ր մը սըն:

Վիգոնթ. — Էվվէլ, հայըր ըմ, էվվէլա հա՛նկըսընտան պաշլայըմ։

Սալվատոր. — Պիր տագըգաճըգ պէքլէյինիզ, իշին նէթիճէսինէ պագալըմ։

Վէրնիէ-լէ-Գա-Պլէօ՝ օրթալըգտա բէյտա օլան կիւրիւլթիւտէն պիր իսթիֆատէ, Սալվատոր իլէ Ռօմանա ճագըլաշմըշ ըտը։ Տէլիգա իսէ՝ Գօգօ-Տէզպրէզ, Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ, Կրան-Լուի, Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ վէ տահա սաիր պիր իքի քիշիտէն իպարէթ տիր ալայըն օրթասընտա տուրմըշ օլտըղը հալտէ, Սալվատոր, Ռօմըն վէ վիգոնթ տը Լիւսանա գարշը իշիտիլմէտիք հագարէթլէր վէ քիւֆիւրլէր ճաղտըրմագտա ըտը։ Նիհայէթ Սալվատոր իլէրիլէյէրէք, կիւրիւլթիւյիւ պիր սէտա իլէ.

— Սուսաճա՛գ մը սըն... զիրա էտէպսիզլիկի սոն տէրէճէսինէ վարտըրտըն... էկէր սէսինի քէսմէյէճէք օլուրսան, շիտտէթլի պիր տէրս վէրմէյէ պէնի մէճպուր իտէճէքսին. — տէտի։

Պու սըրատա խըրսըզլարըն հէման քհաֆֆէսի տէ Սալվատոր իլէ արգատաշլարընա տողրու իլէրիլէտիլէր։ Ռօպէր, Գատէ-Վէնսան, Գօրնէ-Թար-Տիւր վէ տահա սաիր պիր գաչ քիշիլէր գա՛նլը պիր գավղա զուհուր իտէճէյինի քէշֆ իտէրէք, տէրհալ նէրտիւպան պասամագլարը իւզէրինէ չըգտըլար, վէ օրատան ճէրէյան իտէն ահվալի սէյր իթմէյէ պաշլատըլար։

Սալվատոր, Ռօման, վիգոնթ տը Լիւսան վէ Վէրնիէ-լէ-Գա-Պլէօ հէր թարաֆտան գուշատըլմամագ իչուն տիվար պօյընճա տուրմըշլար, վէ Ռօմանըն պիր իշարէթի իւզէրինէ ճիւմլէսի պիրտէն էլլէրինի տապանճալարընա կէօթիւրմիւշլէր իտի։ Շարապ վէ րագը թէէսիրիյլէ ճանավարլարա տէօնմիւշ օլան ատգուզ հայլազը մագլուպ իթմէք լազըմ կէլմէքտէ իտի։ Տէլիգա, Գօգօ-Տէզպրէզ վէ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ հէր պիր աղըզ.

— Էվվէլա Ռիւքէնլէրի էօլտիւրէլիմ, սօնրա տա մէյխանէճի գարընըն իչինի պիթիրիրիզ. զիրա պու էվտէ ալաճագ բէք չօգ շէյ վար տըր. — տէյու հայգըրտըլար։

Սալվատոր. — Պուչագլարը չըգարըն, պու՛չագլարը չըգարըն տէյօրըմ, եօգսա Ալլահ հագգը իչին հէբսինիզին տէ պէյնինի բաթլատըրըրըմ. — տէտի։

Ֆագաթ մէրգումըն սէօզլէրինէ էհէմմիյէթ վէրէն օլմատը. խըրսըզլար՝ ուզուն պըչագլարըլա սիլահլանմըշ օլտուգլարը հալտէ, քէմալը հիտտէթ վէ վահշէթլէ անլէրին իւզէրինէ հիւճիւմ իթտիլէր, վէ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօ Վէրնիէ-լէ-Գա-Պլէօնիւն գօլունը պըչագըյլա եարալատը. վիգոնթ տը Լիւսան Վէրնիէնին գօլունտան գանլար ագտըղընը կէօրիւնճէ.

— Իշթէ օ էօյլէ օլմազ պէօյլէ օլուր. — տէյէրէք, էլինտէքի տապանճալարտան պիրիսինի Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօնիւն իւզէրինէ պօշալթտը, վէ հէրիֆին գաֆասընը բարչա բարչա իթտի։

Խըրսըզլարտան իքիսի Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօնիւն շու հալինտէն պայագը իւրքէրէք կէրի չէքիլտիլէր. Սալվատօրըն գարշըսընտա Տէլիգա, Գօգօ-Տէզպրէզ, Կրան-Լուի, Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ վէ տիկէր պիր իքի քիշի գալմագտա ըտը։

Տէլիգա Ռօլէ-լը-Մօվէ-Կէօնիւն պէյնի տաղըլտըղընը կէօրիւնճէ, գաբլանլարա մախսուս պիր չէվիքլիքլէ Սալվատօրըն իւզէրինէ սալտըրարագ.

— Սըրա սէնին տիր, ալչագ. — տէյէրէք էլինտէքի պըչագը կէօյսիւնէ ֆըրլաթտը. ֆագաթ պըչաղըն տէմիրի սաղ պէօյիւրիւնէ իսապէթ իտէրէք, խաֆիֆ պիր ճէրիհա աչտը։

Սալվատոր պու հիւճիւմի Նագէհանիտէն իւրքէճէք եէրտէ պիր գաթ տահա քէսպի շիտտէթ իտէրէք, պիր էլիյլէ Տէլիգայը եագալատը վէ տիկէրիյլէ տէ գարնընա իքի գուրշուն պօշալթտը. Տէլիգա քէնտիսի իւզէրինտէ պիր իքի տէֆա տէօնտիւքտէն սօնրա եիւզիւ գօյուն եէրէ տէվրիլտի, վէ պօղուգ պիր սէտա իլէ Գօգօ-Տէզպրէզէ խիթապէն.

— Քէշֆ իթտիյիմիզ էսրարը օ պիրլէրինէ սէօյլէ. — տէյու պաղըրտը։

Մէրգումըն սօնընճը սէօզլէրի պունլար օլտու։ Տիկէր խըրսըզլարըն հիտտէթ վէ վահշէթի կէվշէմէյէ եիւզ թութմըշ ըտը. Պիւթիւն սանտալիէլէր, մասա վէ իւզէրինտէքի

պիւթիւն էշյա եէրէ տէվրիլմիշ վէ բարչա բարչա օլմիշ ըտը ․ աթըլան տապանճալարտան հասըլ օլան տուման տըշարը չը-գաճագ պիր եէր պուլամատըղընտան, պօտուրում իչինտէ գաթը պիր պուլուտ թէշքիլ իթմիշ իտի ․

Տէլիգանըն ռուհընը թէսլիմ իթմէզտէն էվվէլ սէօյլէ-տիյի սէօզլէր Ռօմանըն գուլաղընա իրիշմիշ օլտըղընտան, մէրգում՝ հիւճում իտէնլէրի պիր տաղըդաճըգ վիգօնթ տը Լիւսան իլէ Սալվատօրա պըրագարագ, պօտուրումըն պիր քէօշէսինտէ ուռուտըլմըշ օլան պէօյիւք պիր տէմիրի ալտը վէ գարանլըգ իչինտէ եավաշ եավաշ Գօգօ-Տէզպրէզին ար-գասընա կիտէրէք էնսէսինէ էօյլէ շիտտէթլի պիր տարպէ էն-տիրտի քի, Գօգօ-Տէզպրէզ հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէյէ մէյ-տան պուլամայարագ թաշլարըն ուզէրինէ եըգըլտը ․ Ռօման տա իշի պիթիրտիքտէն սօնրա տիկէր խըրսըզլարըն եանընա ավտէթ իտէրէք, վէ էլինտէքի տէմիրի մուզաֆֆէրանէ պիր սուրէթտէ սալլայարագ ․

— Իւչիւնիւն իշի պիթտի, սի՛զ նէ իտէյօրսընըզ, գավ-ղայը էլան տէվա՞մմը իտէճէքսինիզ, հայտէ՛, հայտէ՛, պու-չագլարը պըրագընըզ տա թէսլիմ օլունուզ, եօգսա սիզին տէ նաշընըզը եէրէ սէրէրիզ ․ — տէտի, վէ նէրտիւպան ու-զէրինտէ պուլունանլարա տախի ․

— Թէսլիմ օլունուզ, թէսլիմ օլունուզ, գարշը գօյմագ միւմքին օլմատըղընը կէօրիւյօրսընըզ ․ — տէյու հայգըրտը-լար ․

Կրան-Լուի վէ Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ արգատաշլարըն-տան պիր գաչըընըն կէվշէք տավրանտըգլարընը վէ տիկէրլէ-րինին տէ պիթարաֆ տուրտըգլարընը կէօրէրէք, թէսլիմ օլմագտան պաշգա պիր չարէ օլմատըղընը անլատըլար ․ Սալ-վատօր իլէ իքի արգատաշը իսէ միւճատէլէյի ուզաթմագտա արթըգ հիչ պիր մէնֆաաթլարը օլամայաճաղընտան, թէրքի սիլահ իթտիլէր ․

Վէրնիէ-լէ-Պա-Պլէօնիւն թագաթ վէ տէրմանը գալմա-մըշ ըտը ․ Բօյէ-լը-Մօվէ-Կէօնիւն քէնտի գօլունտա աչմըշ օլտըղը եարա տէհշէթլի պիր սուրէթտէ ագըըմագտա ըտը ․

Սալվատօրըն ալտըղը եարա իսէ՝ պիր թըրնագ եարասընտան պաշգա պիր շէյ տէյիլ իտի ․

Սալվատօր վէ իքի տօսթը իլէ գավղայա իշթիրագ իթմիշ օլանլար արասընտա միւսալահա բէյտա օլունճա, օրատա պուլունան խըրսըզլար էօլէնլէրի հարէքէաթը վագըալարըն-տան տօլայը իթհամ իթմէյէ պաշլատըլար, վէ կէրէք Սալվա-տօրա վէ կէրէք իքի արգատաշընա արթըգ գէմալը իթաաթ-լա խըրմէթքիւզար օլաճագլարընը վաատ իյլէտիլէր ․

Սալվատօր պու իթթիֆագը նամուսքեարանէ վէ ֆէտաքեարա-նէյի տինլէտիքտէն սօնրա, պարիտանէ պիր չէհրէ իլէ ․

— Բէք էյի, ֆագաթ շիմտի օ սէօզլէրի պիր եանա պը-ռագալըմ տա հալը հազըրը տիւշիւնէլիմ ․ կիթմէք զէմանը կէլմիշ տիր, պու իւչ նաշը պուրատա պըրագըպ կիտէմէյիզ ․ օնլարը մէյտանտան գալտըրմագ լազըմ տըր ․ — տէտի ․

Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ ․ — Էկէր էօլմէզտէն էվվէլ, էօլ-տիւրտիւքլէրի ատամլարըն նաշլարընը հանկը հէքիմէ սաթ-տըգլարընը պիզէ սէօյլէմիշ օլսայըտըլար, քէնտի նաշլարընը տա օ հէքիմէ սաթար ըտըգ ․

Ռօման ․ — Մատամ քի պու հէքիմին նէ՛րէտէ պուլընտը-ղընը պիլմէյօրսընըզ, պու էֆքեարտան վազ կէչմէլիսինիզ ․ պունունլա պէրապէր պու նաշլարը հէր հալտէ մէյտանտան գալտըրմագ լազըմ տըր ․ ․ ․ Նա՞սըլ եափմալը ․

Վիգօնթ տը Լիւսան ․ — Ֆիլ հագըգա պու իշ էրէյիճէ միւշքիւլ տիր ․

Կրան-Լուի ․ — (Պիրտէն պիրէ սէօզէ գարըշարագ ․) Միւշքի՞լ մի, պունտան տահա գօլայ պիր շէյ օլամազ ․ սիզ պու իշի պանա պըրագըն ․ պէն եափաճաղըմը պիլիրիմ ․ պուն-լարըն շէքլ ու հէյէթինի էվվէլա թաղյիր իթմէք լազըմ տըր ․

Պու սէօզի սէօյլէտիքտէն սօնրա, խապիսի մէրգում կէօմլէյինին գօլլարընը եօգարըյա սըղատը, վէ հիչ քիմսէնին ճէվապընա պէքլէմէքսիզին էլինտէքի պուչագը իլէ էօլէնլէրին եիւզլէրինի վէ վիւճուտինի թանըլաճագ գըսըմլարընը քէսիփ տօղրամաղա պաշլատը ․ Մէրգում զայէթ թափը պիր հարէ-

քէթտէ պուլունըյօրմըշ կիպի պու մէքրուհ վէ տէհշէթլի իչի օ տէրէճէ սօղուգ գանլըլըգլա իճրա իթմէքտէ իտի քի, Սալվատօր, Ռօման, վիգոնթ տը Լիւսան վէ տիկէր խըրսըզլար' գան կէօրմէյէ ալըշգըն օլմագլա պէրապէր թիթրէմէքտէն վէ կէօզլէրինի պէրկիտէ չէվիրմէքտէն քէնտիլէրինի ալամատը-լար. մա մաֆիհ հիչ պիր չէյ սէօյլէմէտիլէր. զիրա Ժան-Լուիին հարէքէթի վագըասը հուսուսը սէլամէթլէրի իչուն բէք մուգթէզի իտի:

Ժան-Լուի տէրուհտէ իթտիյի վազիֆէյի իքմալ իթտիքտէն սօնրա.

— Պու իշ պիթտի, բօյլէ մէմուրլարընըն էն գուրնազը քիմ իսէ, կէլսին տէ պու նաշլարը պիր խըմ թագսըն պագայըմ. չիմտի չարապ ֆըչըլարընըն ալթընը չըգարմալը վէ պու իւչ նաշը իչինէ տօլտուրտուգտան սօնրա, կէօթիւրիւպ նէհրէ աթմալը. - տէտի.

Սալվատօր. -(Գօրնէ-Թաբ-Տիւրէ խիթապէն.) Գօրնէ', հայտէ չար չաբուգ խօգարը չըգ տա պագ օրթալըգ նա՞սըլ տըր. - տէտի.

Սալվատօրըն պու էմրի իւզէրինէ Գօրնէ-Թաբ-Տիւր տէրհալ խօգարը չըգտը, վէ պիր միւտտէթ սօնրա պօտուրում աղզընա ավտէթ իտէրէք.

— Հէր չէյ սըրասընտա տըր. սէլ կիպի եաղմուր եաղըյօր. գատընլար հէնուզ կէլմէմիշլէր. վալիտէ Սան-Ռըֆիւ խըրըլտըյա խըրըլտըյա ույույօր. թամ վագթը տըր, սօգագտա հիչ քիմսէ եօգ, շու իշի տէ ալընըզ. - տէտի.

Սալվատօր վէ Ռօման' Տէլիգանըն, Գօգօ-Տէզպըէզին վէ Ռօլէ-լը-Մօվէ-Նէօնիւն նաշլարընը պիրէր ֆըչըյա տօլտուրտուլար, վէ Գօրնէ-Թաբ-Տիւրիւն աթըըգը իբ իլէ պու ֆըչըլարը պաղլատըգտան սօնրա, նէրտիւպանտան քիւչիւք հավլիյէ չըգարըպ, Պօյաճըլար սօգագընտան Սալվատօրըն գայըղընա նագլ իթտիլէր:

Ֆագաթ Սալվատօր գայըղըն քիւրէքլէրինի հէնուզ էլէ ալմըշ իքէն, պիրտէն պիրէ պիր թագըմ գարըշըգ սէտալար իշիտիլտի, վէ Նօթր-Տամ քէօփրիւսիւ թարաֆընտան տա

պիր գատըն սէտասը. « Գաթիլի թութընը՛զ... Ալլահ աշգընա օլսուն... » տէյու հայգըրմագա պաշլատը.

Ռօման րըխթըմ իւզէրինտէ տուրմըշ օլտըղընտան, Սալվատօրա խիթապէն:

— Զաբո՛ւգ, ֆըչըլարը սույա աթ տա սահիլէ կէլ, գօլէպէլիք պու թարաֆա կէլիյօր. - տէտի.

Սալվատօր տէրհալ տօսթընըն սէօզիւնէ իթաաթ իլէտի, վէ իւչիւնճիւ ֆըչըյը հէնուզ ֆըըլաթմըշ իքէն, խալ-...ըն գօվալամագտա օլտըղը չալըա Արգօլ քէօփրիւսիւնտէն նէհրէ աթըլտը, վէ քէմալը սիւրաթլա եիւզտիւքտէն սօնրա Պօյաճըլար սօգաղը սահիլինէ չըգարագ, քէմալը մէթանէթլէ եիւրիւմէյէ պաշլատը. Սալվատօր իսէ տէրհալ սահիլէ եագլաշարագ, Ռօման իլէ պիրլիքտէ մէրգումը թաագիպ իլէտի.

Շախսը մէճհուլ կէճէնին ղայէթ գարանլըգ վէ հավանըն ղայէթ տումանլը օլտըղընը կէօրէրէք, վէ պէօյլէ պիր հավատա քէնտիսինի թաագիպ իտէնլէրին հէր հալտէ իզինի ղայպ իթմիշ օլաճագլարընը հիսապ իտէրէք, աղաճըգ տինլէնմէք իւզրէ տուրտու. ֆագաթ արգասընտան պիր թագըմ գարըշըգ սէտալար իշիթտիյինտէն, հէման տապանը գալտըրըպ գօշմագա պաշլատը, վէ պիր գաչ ատըմ իլէրիլէտիքտէն սօնրա, վալիտէ Սան-Ռըֆինիւն մէյխանէ միւշթէրիլէրի արասընտա' պուլունտը. պունլար պօտուրումտան տըշարը չըգտըգտան վէ տէլիյին աղզընտաքի ուզուն թաշ թէքնէյի եէրինէ եէրլէշտիրտիքտէն սօնրա, չէքիլիպ կիթմէքտէ իտիլէր.

Մէրգում պու ատէմլէրին քէնտիսինի թաագիպ իտէնլէրին արգատաշլարընտան օլտըգլարընը քէշֆ իտէրէք, վէ պու գարանլըգ սօգագտա գաչաճագ պիր եէր պուլամայարագ, հայաթընը պէհալըյա սաթմագա գարար վէրտի, վէ պէլինտէն պիր խանճէր չըգարըպ գարշըլարընտա պուլունանլարըն իւզէրինէ սալտըրարագ.

— Պըրագընըզ քի կէչէյիմ, եօգսա թօբընըզը տա էօլտիւրիւրիւմ. - տէյու պաղըրտը.

Սալվատօր վէ Ռօման մէրգումըն սուրէթի իֆատէսին-

տէն պիր Բրօվանսալը օտըղընը անլատըլար , վէ օ սըրա-
մէրգումըն արգասընտա պուլունտըգլարընտան , իքի ումու-
լարընտան թութըլար , վէ վիգօնթ տը Լիւսանըն պիրտ-
պիրէ գաբուսընը աչըղ օտըղը մէյխանէնին հավլիսինէ կիր-
տիրտիլէր ։

Պու սըրատա ղալէպէլիք Սիթէ վէ Օթէլ-տը-Վիլ ըլը-
թըմլարը թարաֆընտան հիւճիւմ իտէրէք Տապպաղխանէ սօ-
գաղընա եայըլտը . Խըրսըզլար խալգ իլէ գավղայա թու-
թուշաճագլարընը անլայարագ , տէրհալ իչէրի կիրիպ գա-
բուսը գաբատըլար ։ Թամ վագթը իտի ։ Տապպաղխանէ սօ-
գաղը խընճախընճ էհալի իլէ տօլմուշ ըտը ։ Խըրսըզլար հավ-
լինին իչէրիսինտէն խալգըն կիւրիւլթիւսիւնիւ իշիթմէքտէ ի-
տիլէր ։

Շախսը մէճհուլ պիրտէն պիրէ թութուլուպ տա մէզ-
քիւր հավլիյէ կիրտիրիլինճէ , պիրտէն պիրէ քէնտիսինի ղայպ
իթմիշ , նէֆէսի քէսիլմիշ վէ կէօզլէրինի պունլարա տիքիպ
տուրմուշ ըտը ։ Ֆագաթ պիր ազ սօնրա քէնտիսինի աղաճըգ-
պուլունճա , եիւքսէք սէտա իլէ .

— Սիզ քիմ սինիզ , պէնտէն նէ՞ իսթէյօրսընըզ , Ալլահ
աշգը իչին օլսուն , պըրագընըզ կիտէյիմ . – տէտի ։

Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ էլիյլէ մէրգումըն աղզընը գաբա-
յարագ .

— Սուս , հայտուտ , սէնի արամագտա օլտուգլարընը ի-
շիթմէյօրմըսըն . – տէտի ։

Ֆիլ հագիգա , վալիտէ Սան-Րըֆիւնիւն մէյխանէսի էօ-
նիւնտէն կէչմէքտէ օլան ղալէպէլիյին գարըշըգ սէսլէրի
հէնուզ իշիտիլմէքտէ իտի ։ Սօգագտա հէր չէյ էսքի հալինի
պուլունճա , Խըրսըզլար քիւչիւք հավլիտէն մէյխանէյէ կիր-
տիլէր , վէ իչէրիսինտէն պիրիսի տէրին տէրին ույումագտա
օլան մէյխանէճի գատընը ույանտըրտը . Մէրգումէ տէսթ-
կեահ արգասընտան գայգարագ վէ պիր մօմ իլէ պիր չիչէ
րագը կէթիրէրէք .

— Նա՞սըլ , էյի էյլէնտինի՞զ մի , էվլատլարըմ . – տէ-
յու սօրտու ։

Սալվատոր . – Բէք էյի էյլէնտիք , վալիտէ , նա՞սըլ , սէն
տէ կիւզէլ ույուտո՞ն մը ։

Վալիտէ Սան-Րըֆիւ . – Օ՛հ , էվվէ՛թ , բէք կիւզէլ ու-
յուտըմ . (շախսը մէճհուլը կէօսթէրէրէք .) Ֆագաթ պու ա-
տա՞մ քիմ տիր ։

Շարլ-լա-Պէլ-Գրավաթ . – Պիր գաթիլ , քէնտիսինի Բիւբէն
գուրթարտը ։

Վալիտէ Սան-Րըֆիւ « Պիչարէ՛ տէլիգանլը » տէյէրէք ,
քէմալը շէֆգաթլա մէրգումա եագլաշտը , վէ պիր գատէհ
րագը թագտիմ իյլէտի ։ Մէրգում պիւթիւն վիւճուտըյլա
թիթրէմէքտէ օլտըղը կիպի , չէհրէսինի տէ տէհշէթլի պիր սօլ-
ղունլըգ գապլամագտա իտի ։ Պիր իքի տագըգա գատար սէր-
խօշ կիպի սալլանտըգտան սօնրա , նիհայէթ օլտըղը եէրտէ
եըղըլտը գալտը ։

Ռօման . – Պու հէրիֆ խասթա կէօրիւնիւյօր . . . քէնտի-
սինի պիր օտայա կէօթիւրմէլի . իչինիզտէն պիրիսի պանա եար-
տըմ իթսին . – տէտի ։

Գատէ-Վէնսան շախսը մէճհուլըն այագլարընը վէ Ռօման
տախի պաշընը թութտըլար , վէ վալիտէ Սան-Րըֆիւնիւն տէ-
լալէթիյլէ խանէնին պիրինճի գաթ օտալարընտան պիրիսինէ
կէօթիւրտիւքտէն սօնրա , էրէյինէ կիւզէլ պիր գարեօլայա
եաթըրտըլար ։

Շախսը մէճհուլ չիտտէթլի պիր սըթմայա թութըլմըշ ը-
տը ։ Պու սըրատա ալիւֆթէլէրտէն պիրիսի օտայա կիրէրէք ,
կէճէյի մէրգումըն եանընտա կէչիրմէյի տէրէօհտէ իյլէտի ։

Սալվատոր վէ Ռօմանըն պու ատէմի գուրթարմալարը
հա՞նկը արզուտան նէշէթ իթմիշօլտըղը սուալ իտիլսէ , ատա-
լէթէ պիր օյուն օյնամագ արզուսընտան նէշէթ իթմիշ օլտը-
ղընը պէյան իտէպիլիրիզ . զիրա ումուրը ատլիյէնին հիւսնիւ
ճէրէյանընա մանի օլմագ , ատալէթ մէմուրլարընըն թէհար-
րիյաթընը տաիրէի իմքեան խարիճինէ չըգարմագ , վէ հէր
տիւրլիւ թէտապիրի պիլ իթթիխազ , ատալէթէ գարշը իյգաը
միւշքիլաթ իյմէք՝ պիր կիւն բէնչէի ատալէթէ տիւչար օլա-
ճագլարընը պիլէնլէր իչուն պիր մահզուրիյէթի ազիմէ տիր ։

18

ՊԻՐ ՃԻՆԱՅԷԹ ՏԱՀԱ.

Վալիտէ Սան-Ռըֆիւնիւն մէյխանէսինտէ թօբլանմըշ օլան խըրսըզլար թարաֆընտան մազհարը հիւսնիւ իհթիմամ օլան շախսը մէճհուլըն Պէբօ օլտըղընը օգույանլարըմըզ էլպէթթէ անլամըշ տըրլար ։ Շիմտի տէ Սիլվիանըն աշըրըլմասընտան սօնրա ճէրէյան իտէն վուգուաթը նագլ իտէլիմ։

Սիլվիա մէմուլըն ղայրը օլարագ Պէբօյը գարշըսընտա կէօրիւնճէ, պիրտէն պիրէ տիւչարը տէհշէթ օլարագ ասլա էսէրի մուխալէֆէթ կէօսթէրմէքսիզին պիր մէյտան արապասընա տօղրու սիւրիւքլէնիպ կիթմիշ օլտըղը օգույանլարըմըզըն խաթըրնիշանլարը օլմագ կէրէք տիր ։

Մէրգումէ էվվէլա Պէբօնըն իֆատաթը վագըասընը թէքրարլամագտան պաշգա պիր էֆքեարը պուլընմատըղընը զանն էյլէմիշ, վէ մուխալէֆէթ իտէրէք րէզալէթի մուճիպ օլմագտան իսէ, պու մէճպուրիյէթէ գարշը պօյուն էյմէյի տահա մունասիպ կէօրմիւշ իտի ։

Արապայա կիրտիքտէն սօնրա պէօյլէ պիր սապըրսըզլըգլա Պէբօնըն իֆատէի մէրամ իթմէսինէ պէքլէտի . Փագաթ պալըգճը արապանըն պիր քէօշէսինտէ պութ կիպի օթուրմըշ օլուպ , հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէյօրտը . Նիհայէթ Սիլվիյանըն ճանը սըգըլարագ , աղզընը աչմաղա հազըրլանմըշ իքէն արապա պիրտէն պիրէ տուրտու ։ Սիլվիա պաշընը էօգարը գալտըրտը վէ նէ՛րէյէ նագլ իտիլմիշ օլտըղընը անլամագ իւզրէ էթրաֆընա պագընտը . Փագաթ կէթիրիլմիշ օլտըղը խանէնին մէնզարէի խարիճիյէսի քէնտիսինի ատէթա իւրքիւթթիւյիւնտէն , էնտիշէլի պիր թավր ըլա .

— Նէ՞րէտէ իմ, պէնի նէ՛րէյէ կէօթիւրիւյօրսընըզ . – տէյու պաղըրտը ։

Պէբօ Սիլվիանըն սէօզլէրինէ էհէմմիյէթ վէրմէյիպ , արապաճընըն իւճրէթինի վէրտիքտէն վէ արապա քէմալը սիւրաթլա էօլա չըգտըգտան սօնրա , Սիլվիանըն գօլունտան թութարագ .

— Լութֆէն արգամ սըրա կէլինիզ, մատամ մարքիզ . – տէտի ։

Պու սէօզլէրտէքի էսէրի իսթիհզա՝ Սիլվիանըն տիւչար օլտըղը էնտիշէ վէ ըզտըրապը օ տէրէճէ արթըրտը քի , պիչարէ գատըն տիւշիւպ պայըլտը վէ Պէբօ մէրգումէյի գօլլարը իչինէ ալըպ քէնտի քէօշկիւնէ չըգարտըգտան սօնրա , էրքէյինճէ էյի պիր գարեօլայա եէրլէշտիրտի , վէ վալիտէսինի նէզտինտէ պըրագըպ քէնտիսի տըշարը չըգտը . պիչարէ գատըն Սիլվիանըն ագլընը պաշընա կէթիրմէք իւզրէ օլանճա ղայրէթինի սարֆ իյլէտի իսէ տէ , հիչ պիր նէթիճէ իսթիհսալ իտէմէտի . զիրա մէրգումէնին պայըլմասը պիր նէֆէս թութուլմասընտան իլէրի կէլմիշ իտի ։ Նիհայէթ Սիլվիա այըլարագ վէ ագլը պաշընա կէլէրէք .

— Նէ՞րէտէ իմ, սիզ քի՞մ սինիզ, պէնի պուրայա քի՞մ կէթիրտի . – տէյու հայգըրտը ։

Պէբօնըն վալիտէսի նէ՛ եարաճագընը շաշըրմըշ օլտըղընտան , եըլտըրըմ կիպի սիւրաթլա վուգու պուլան պիթիւն պու սիւալլէրէ «Պիլմէմ» տէն պաշգա պիր ճէվապ պուլամատը ։ Պունըն իւզէրինէ Սիլվիա Պէբօյը հէր հալտէ կէօրմէք իսթէտիյինի վէ քէնտիսինի տէրհալ սէրպէսթ պըրագմայաճագ օլուրսա հագգընտա իգամէի տավա իլէ հարէքէթի վագըասընտան տօլայը քէնտիսինի բէշիման իտէճէյինի սէօյլէտի , վէ պատէհու պուլընտըղը գարեօլատան էնիպ գաչմագ էֆքեարընտա պուլընտը . Փագաթ իւզէրինտէքի լիպասլար գալտըրըլմըշ օլտըղընտան , պու արզուսընտան ֆէրաղէթ իթմէյէ մէճպուր օլտու ։

Օ սըրատա եալընըզ իւթիյար գատընըն նազարէթինէ հավալէ իտիլմիշ զաննըյլա , պիր գաչ տէֆալար հայգըրտը , վէ պու սուրէթլէ իմտատընա ատէմ եէթիշիր իւմիտինէ տիւշտիւ . Փագաթ պու իւմիտի պօշա չըգընճա , քէսպի սիւքիւ-

Նէթ իթմէսինի վէ օղլու կէլինճէյէ գատար սապր իյլէմէսինի նասիհաթ իյլէմէքտէն խալի գալմայան իսթիյար գատընըն սէօզլէրինէ էհէմմիյէթ վէրմէյէրէք, պուլընտըղը գարեօլա-տան աշաղը սըչրատը վէ իմտատ թալէպ իթմէք իւզրէ քիւչիւք սահանըրգ գարուսընը աչտը ։ Պէրօ սահանըրգ պաշընտա պէքլէմէքտէ իտի . Սիլվիա պալըգճընըն վահշէթամիզ չէհրէսինի կէօրիւնճէ , թէքրար իչէրի կիրմէյէ մէճպուր օլտու ։

Պէրօ պիր թարաֆտա չէքիլմէսինի վալիտէսինէ իշարէթլէ անլաթտըգտան սօնրա , Սիլվիանըն գարեօլասընա եագլաշարագ , եավաշ սէտա իլէ .

— Տինլէյինիզ, մատամ, պէնիմ գարարըմ շու տըր . Նէ՛ թէհտիտլէրինիզ, նէ՛ կէօզ եաշլարընըզ վէ նէ՛ տէ եէնի պիր ճինայէթ իրթիքեապ իթմէք մէճպուրիյէթի պու գարարըմը թէպտիլ իտէմէյէճէք տիր . սիզ պէնիմ օլմագ շարթըյլա աշըգընըզը էօլտիւրմէյի պանա թէքլիֆ իթտինիզ . պէն տէ հագգընըզտա տէրքեար օլան մուհապպէթի մէճնունանէմ գարըլարագ թէքլիֆինիզի իճրա իյլէտիմ . Լաքին շիմտի վատլարընըզը իֆա իթմէյէ սիզի մէճպուր իթմէյէճէյիմ . պինաէն ալէյհ հիչ պիր շէյտէն գօրգմայընըզ . Ֆագաթ մատամ քի պէնի սէվմէք իսթէմէյօրսընըզ , պէն տէ սէվմէքտէ օլտըղընըզ տէլիգանլըյը պանա այիտ օլան պիր մալտէն մահրում իթմէք իչին սիզի պուրատա սագլայաճաղըմ . — տէտի , վէ Սիլվիա Պէրօյը ալտաթմաղա գալգըշտըղընտան , պալըգճը սէօզիւնիւ շու եօլտա տէվամ իյլէտի .

— Պէնի ալտաթմաղա գալգըշմագ պիհուտէ տիր , մատամ . Լիսանընըզը թէպտիլ իթմէնիզ՝ պէնիմ հէտէ իգթիտարըմտա պուլունտուղընըզտան նէշէթ իտիյօր ։ Խա՛յր , խա՛յր՝ սիզ պէնի ասլա սէվմէտինիզ , վէ ասլա տա սէվմէյէճէք սինիզ . Շիմտիյէ գատար պիթիւն հարէքեաթընըզտա գայտսըզլըգ էսէրի կէօրտիւմ . Շու սըրատա պիլէ պիր եըլան վէ եախօտ զէհիրլի պիր հայվան ըմըշըմ կիպի կէրի կէրի չէքիլիյօրսընըզ ։ Տուտագլարընըզտա կէօրիւլէն թէպէսսիւմ իլէ պէրապէր կէօզլէրինիզտէ քին ու ղարազ պարըյօր ։ Օ՛հ , սիզ էօմրիւմիւ պիր ազապը էպէտի իչինէ աթտընըզ . միւտտէթի

էօմրիւմտէ ֆէնալըգ տէնիլէն շէյի պիլմէտիյիմ հալտէ , պէնի միւտհիշ պիր ճինայէթէ սէվգ իթտինիզ . Վալիտէմ պէնիմ մուզտարըպ օլտըղըմը կէօրէրէք , քէնտիսի տէ մուզտարըպ օլույօր . պիչարէնին պէտպախթլըղընա սիզ սէպէպ օլտունըզ . Ա՛հ , պէն մուզտարըպ օլտըղըմ հալտէ , սիզին մէսուտ օլմանըզը իսթէմէմ . Ինթիգամըմը ալմագ իչին սիզի պուրատա սագլայաճաղըմ . Իշթէ պունըն իչին սիզի սէվտիյինիզ տէլիգանլըտան այըրարագ , նէֆրէթ իթտիյինիզ պիր ատամըն եանընա կէթիրտիմ ։

Սիլվիա . — (Պէրօյը գօրգութմագ իսթէյէրէք .) Ֆագաթ , սէֆի՛լ , նէ՞ հագգ ըլա պէնի պուրատա սագլայաճագսըն ։

— Քէյֆիմ էօյլէ իսթէյօր ։

— Ֆագաթ պէնի պաղըրմաղա մէճպուր իտէճէքսին . . . օ հալտէ պաշընա նէ՛ ֆէլաքէթ կէլէճէյինի տիւշիւնմէյօր մըսըն ։

— Իսթէտիյինիզ գատար պաղըրմաղա մէզուն սընըզ՝ մատամ . Ֆագաթ պիհուտէ եէրէ չալըշաճագսընըզ . Քէնճէրէլէրտէն տըշարը պագաճագ օլուրսանըզ , թէտպիրլէրիմին էյի իթթիխազ իտիլմիշ օլտըղընը կէօրէճէքսինիզ . Պախթընըզա քիւսիւպ օթուրմագտան պաշգա պիր չարէնիզ եօգ տըր . սիզի եանըմտա սագլամայը գաթիյէն գարարլաշտըրմըշըմ տըր . Շայէտ սիզտէն այրըլմագ լազըմ կէլէճէք օլուրսա , գարնընըզա պիր պըչագ սապլամատան եագանըզը սալը վէրմէյէճէյիմ ։

Պատէհու քէնճէրէլէրտէն պիրինին եանընտա տուրմըշ օլան վալիտէսինէ տէօնէրէք .

— Վալիտէճիյիմ , աղաճըգ պուրայա կէլ . պու գատընը կէօրիւյօրսըն ա՛ , պէն քէնտիսինի հիյլէ վէ ճէպր իլէ պուրայա կէթիրտիմ վէ քէնտիսինի խիլաֆը րիզասը օլարագ պուրատա հապս իտէճէյիմ ։

Վալիտէսի . — Ա՛հ , օղլում , քէնտիսինի ճէպր իլէ պուրայա կէթիրտին հա՛ . . . ֆագաթ պու գատըն պէնի սէվիյօր տէմիշ իտին . պէն տէ րէսմի նիքեահըն մուհապպէթինիզի թագտիս իտէճէյինտէն էմին օլարագ քէնտիսինի պուրատա

գապուլ էյլէտիմ... շիմտի կէօրիւյօրըմ քի պէնի ալտաթ-մըշըն ։

Պէբօ . — Էվվէ՛թ, վալլահէճիյիմ, սէնի ալտաթմաղա մէճ-պուր օլտում. ֆագաթ օլան օլմուշ տըր . . . ։

— Բէք էյի, սէնի պիհուտէ եէրէ թէքտիր իթմէք իս-թէմէմ. ֆագաթ մատամ քի պու գատըն սէնի սէվմէյօր, եագասընը սալըվէր կիթսին ։

Սիլվիա իւմիթսիզ գատընըն սէօզլէրինտէն եէնիտէն իւ-միտլէնմէյէ պաշլայարագ, վէ էկէր վալիտէսի քէնտիսինէ մուավէնէթ իթմէյէճէք օլուրսա պալըզճըղըն քէնտիսինի ճէպրէն սագլայամայաճաղընը հիսապ իտէրէք, մուզաֆֆէրա-նէ վէ միւսթէհզիյանէ պիր նազարըլա Պէբօ՛նըն եիւզիւնէ պագ-տը ։ Պէբօ իսէ՝ վիւճուտինէ պիր էլէքթրիգ տէմիրի թէմաս իթմիշ կիպի պու պագըշըն թէսիրիյլէ պիրտէն պիրէ սըչ-րայարագ .

— Վալիտէ՛, Հազրէթի Իսա նամընա եէմին իտէրիմ քի, էկէր պու գատըն պուրատան կիտէճէք օլուրսա, քէնտիսինի էօլտիւրէճէյիմ. չիւնքի նէ՛ իսթէրսէնիզ օնու եափընըզ. — տէ-տի ։

Պէբօ՛նըն վալիտէսի օղլունըն շու սօն սէօզլէրինի իշիտինճէ, պէնզի ֆէվգ էլ ատէ սարարտը վէ ընչգըրա ընչգըրա Սիլ-վիանըն գարշըսընա աթըլտը ։ Պէբօ օտատան տըշարը չըգ-տը ։ Սիլվիա մէրգումըն նէրտիւպանտան էնտիյինի իշիթտի, վէ իւմիթսիզ գատընըն միւսթաղրագ օլտըղը հալը պիհուշի-տէն պիր իւթիֆատէ գարշըլատան էնմէյէ տավրանտը իսէ տա, իւմիթսիզ գատըն անըն շու հարէքէթինի կէօրէրէք .

— Օ՛հ, տուրընըզ, մատամ, Ալլահ աշգընա օլսուն, տու-րընըզ, րիճա իտէրիմ, պուրատան կիթմէյէ գալգըշաճագ օլուրսանըզ, կէրէք սիզին վէ կէրէք էվլատըմըն մէվթինի մուճիպ օլաճագսընըզ. զիրա Պէբօ Հազրէթի Իսա նամընա հէր նէ վագըթ եէմին իթմիշ իսէ, եէմինինի թութմուշ տըր. — տէտի ։

Սիլվիա՝ իւմիթսիզ գատընըն մէյուսիյէթի հագիգի օլտը-ղընը կէօրէրէք եաթաղը իւզէրինէ տէվրիլտի, վէ մէրգումէ-

նին պիր գաչ տագըգա էվվէլ քէնտի սէրպէսթլիյինի արզու իթտիյի հալտէ, շիմտի օղլունը պիր ճինայէթէ սէվգ իթմէ-մէք իչուն րիշվէթ գապուլ իթմէզ պիր պէքճի հալինէ կիր-միշ օլտըղընը անլատը ։ Մարքիզ տը Րօզէլլի իքինճի տէֆա օլարագ մաղլուպ օլմուշ ըտը ։

Պէօյլէճէ պիր գաչ հաֆթալար կէչտի ։ Սիլվիա պապըգ-ճընըն էլինտէն գուրթուլմագ իչուն հըսսիյաթընը քէթմ իթ-մէքտէն պաշգա պիր չարէ օլմատըղընը անլայարագ, կիթ կի-տէ տահա ազ միւքէտտէր կէօրիւնմէյէ պաշլատը ։ Ալթը այ կէչտի ։ Սիլվիա հալինտէն ատէթա խօշնուտ կէօրիւնտիւ, վէ պու սուրէթլէ Պէբօ՛նըն վալիտէսինին էմնիյէթի քեամիլէսինի գազանտը . իւմիթսիզ գատըն՝ օղլունը պու գատար վագըթ կէօրիւպ սէվմէմէք գապիլ օլամայաճաղընը քէնտի քէնտինէ միւլահազա իթտիյինտէն, գուշ ուչմագըղըն գաֆէսին գա-բուսընը աչըգ պըրագըլըճէյինէ եավաշ եավաշ ինանմա-ղա պաշլայօրտը ։

Մա մաֆիհ Սիլվիանըն շու թէսլիմիյէթի սախթէ իտի ։ Քէնտիսինի թէվգիֆ իթմիշ օլտուգլարը շու տարաճըգ հապս-խանէտէն գուրթուլմագ իչուն հէր տիւրլիւ թէտապիրի իթ-թիխազ իթմէյի գարարլաշտըրմըշ ըտը . ֆագաթ միւսաիտ պիր ֆըրսաթըն զուհուրունա պէքլէմէքտէ իտի ։

Պէբօ իշ կիւնլէրի նատիրէն տըշարը չըգտըղը հալտէ, Սիլվիանըն շու հալը թէսլիմիյէթինի կէօրտիւքտէն պէրու խա-նէտէն սըգ սըգ զիյարէթ իտէր, վէ վագըթ վագըթ տախի սաաթլարճա տըշարըտա գալըր ըտը . մա մաֆիհ էմիր նազա-րէթտէ գուսուր իթմէմէսինի վալիտէսինէ թէնպիհ իթմէյի գաթըյեան ունութմազ ըտը ։

Պիր կիւն Պէբօ խուսուսի պիր իշ իչուն տըշարը չըգա-ճաղընը վէ պատէհու եէնի աղլար եարըմագ իւզրէ խամ էշ-եա իշթիրա իտէճէյինի պէյան իտէրէք, տըշարը չըգտը . պու իշլէրի պիթիրմէք իչուն էն ազ պէշ ալթը սաաթ տըշա-րըտա գալաճաղը վէ սաաթ իքիյէ տօղրու տըշարըյա չըգ՛ըշ օլտըղընտան, եէտիտէն սէքիզէ գատար անճագ ավտէթ ի-տէպիլէճէյի աշիքեար ըտը ։

Սիլվիա օ կիւնիւ հէր տիւրլիւ թէհլիքէլի կէօզէ ալտըրարագ ֆիրար իթմէյի գարարլաշտըրմըշ օլտըղընտան , խըթըյար գատընըն օտասընա էնտի , վէ իպթիտա մէրտիւվէնի խըզլը իթմէք իւզրէ պիր թագըմ թալիմաթքեարանէ սէօզլէր սէօյլէյէրէք Պէրօնըն պիր գրավաթընը վէ պիր տէ գըրմըզը եուն թագէէսինի ուսուլ իլէ ալարագ կէօմլէյինին ալթընտա սագլատը ։ Շուրասընը տա խապէր վէրէլիմ քի , Պէրօ՝ Սիլվիանըն ֆիրարընը իմքեան խարիճինէ չըգարմագ իչուն սըրթընտաքի լիպասլարը չըգարմըշ , վէ պունլարը պէտէլ սիյահ գատիֆէտէն մամուլ կէնիշ պիր բանթալօն , գատիֆէ պիր եէլէք վէ մաւի պէզտէն մամուլ պիր կէօմլէք կիյտիրմիշ իտի ։

Սիլվիա՝ սահանլըգ պաշընտաքի գաբունըն անախթարը գօճա գարընըն բրօսիթէլասը ճէպինտէ պուլընտըղընը կէօրմիւշ օլտըղընտան , պէօյլէ պիր սապըրսըզլըգլա մէրգումէնին իշ իշլէմէսինէ պէքլէմէքտէ իտի . զիրա գօճա գարընըն մէշղուլ օլտըղը սըրատա մէզքիւր անախթարը ճէպինտէն աշըրմաղա վէ գաբույը աչըգ տըշարը չըգմագտան սօնրա ֆիրար իթմէյէ մուվաֆֆագ օլաճաղընը իւմիտ իթմէքտէ իտի . Լաքին գօճա գարընըն իշսիզ տուրտըղընը կէօրէրէք , ՝աղ եափմագ արզուսընտա պուլընտըղընը պէյան իթտիքտէ , գօճա գարը .

— Իշլէյէճէք հիչ պիր իշիմիզ եօգ տըր , գըզըմ , պիւթիւն աղլար տիւն աքշամ պիթթի , վէ եէնի աղ եափմագ իչին խամ էշեամըզ տա եօգ տըր . — տէտի .

Սիլվիա իշսիզ գալմաղա մէճպուր օլաճաղընտան տօլայը ֆէվգ էլ ատէ մահզուն կէօրիւնտիւյիւնտէն , Պէրօնըն վալիտէսի պիրտէն պիրէ էլինի ալնընա կէօթիւրէրէք .

— Բուպա պիչմէք պիլի՞ր միսին , գըզըմ . — տէյու սօրտու ։

Հէր նէ գատար մարտ այընտա իտիյսէ տէ , հավա գայէթ կիւզէլ օլտըղընտան , քէօշկիւն պիւթիւն բէնճէրէլէրինի աչմըշլար ըտը ։ Սիլվիանըն կէօզլէրինտէ պիրտէն պիրէ պիր շիւլէ իւմիտ բարլատը . պիրտէն պիրէ պիր բլան թասալամըշ օլուպ , պունըն նաիլի մուվաֆֆագիյէթ օլաճաղընը իւ-

միտ իթմէքտէ իտի . պինաէն ալէյհ գօճա գարընըն սիւալինէ ճէվապէն .

— Հա՛յ հա՛յ , բուպա պիչմէյի բէք ալէա պիլիրիմ . էկէր էօյլէ պիր գումաշընըզ վար ըսա , վէրինիզ տէ պիչէյիմ . — տէտի ։

Գօճա գարը պիր տօլապտան պիր բարչա գումաշ չըգարըպ , Սիլվիայա վէրտի ։ Սիլվիա պու գումաշը բէք պէյէնմիշ կիպի կէօրիւնէրէք , օտանըն պիր թարաֆընտա պուլընան պիր մասայը բէնճէրէնին եանընա կէօթիւրտիւ , վէ պիչէճէյի բուպանըն էօլչիւսիւնիւ ալտըգտան սօնրա , գումաշը մասանըն իւզէրինէ եայտը . Հալ պու քի մասանըն եիւզիւ գումաշըն եիւզիւնտէն քիւչիւք օլտըղընտան , գումաշըն եարըսընը բէնճէրէնին իշինէ գօյտու , վէ ալմըշ օլտըղը գալըպլարը գումաշըն իւզէրինտէ էօլչմէքլէ պէրապէր գօճա գարը իլէ չունտան պունտան գօնուշմաղա պաշլայըպ , բէնճէրէ իչինտէքի բարչայը պիր թագրիպ իլէ աշաղըյա տիւշիւրտիւ . գօճա գարը պունը կէօրիւնճէ տիւշարը էնտիշէ օլարագ .

— Ամա՛ն , բուպամ աշաղըյա տիւշտիւ . — տէյու պաղըրտը ։

Սիլվիա մասայը հէման պէրիյէ չէքէրէք վէ բէնճէրէտէն տըշարը ուզանարագ .

— Բուպանըզ ղայըպ օլմատը , մէրագ իթմէյինիզ , գումաշըն բարչասը չաթըյա իլիշմիշ . ալթ գաթտաքի բէնճէրէտէն պիր սըրըգ վասըթասըյլա ալապիլիրսինիզ ։ Զաթ չարուգ աշաղըյա էնինիզ , պէն պուրատան պագըպ չալընմամասընա տըգգաթ իտէրիմ . — տէտի ։

Պէրօնըն վալիտէսի պիր սիւրիւրկէ սաբը ալըպ տըշարը չըգտը . ֆագաթ գ՚աբույը իքի տէֆա քիլիտլէմէյի ունութմատը ։

Գօճա գարը տըշարը չըգընճա , Սիլվիա տէրհալ տօլապըն եանընա գօշտու , վէ օրատաքի գատէհլէրտէն պիրինի ալըպ իչինէ սիրքէ տօլտուրտըգտան սօնրա , գաբունըն եանընտա տուրարագ , գօճա գարընըն վիւրուտինէ պէքլէտի գօճա գարը գաբույը աչըպ տա իչէրի կիրինճէ , գատէհտէքի

սիրքէյի քէմալը շիտտէթլէ եուզիւնէ ֆըրլաթտը . պիչարէ գատըն աճը աճը հայգըրարագ , վէ նէ եարաճաղընը չաղըրըրարագ .

— Գէօր օլտում, էօլտիւմ . -տէյու պաղըրտը վէ պիր սանտալիէնին իւզէրինէ տիւշիւպ պայըլտը ։

Սիլվիա պու հալտէն պիլ իսթիֆատէ, մէրտիւպանըն եիւզ օն պասամաղընը քէմալը սիւրաթլա էնիպ սօգաղա չըգտը . ֆագաթ պիր տէֆա քէնտիսինի սօգագտա պուլընճա , միւշքիւլ պիր վազիյէթէ տիւշար օլտու . էվվէլճէ աշըրըպ կէօմլէյի ալթընտա սագլամըշ օլտըղը գըրավաթը պօյնընա պաղլատըգտան վէ գըրմըզը եուն թաքեէյի տէ պաշընա կէչիրտիքտէն սօնրա , Սէն-Մարսէլ մահալլէսինին տար վէ տօլաշըգը սօգագլարընտա ուզուն միւտտէթ տօլաշտը , վէ հաթթա պիր գաչ տէֆալար տախի Պէրօնըն սաքին օլտըղը խանէնին էօնիւնէ կէլտի ։ Զօգ կէչմէքսիզին կէճէ գարանլըղը օրթալըղա եայըլտը , վէ ինճէ պիր եաղմուր եաղմաղա պաշլատը . Սիլվիա պիր խայլը սօգագլար տօլաշտըգտան սօնրա , Նիհայէթ Սէն-Ժագ գարուսընա կէլտի , վէ օ հալտէ պիր արապա թութուպ խանէսինէ կիթմէյի գարարլաշտըրտը . ֆագաթ արապաճըլար եաղմուր եաղմաղա պաշլար պաշլամազ տէրհալ չէքիլիպ կիթմիշլէր իտի ։

Սիլվիա իւչ սաաթտան պէրու տօլաշմագտա օլտըղընտան, եաղմուրտան սըր սըգլամ օլմուշ, վէ այագլարը գուվվէթտէն տիւշմիւշ իտի . մա մաֆիհ ճէսարէթինի զայիպ իթմէտի . Սէն-Ժագ սօգաղընը եիւրիւմէքլէ պէրապէր , -պուլընտըղը հալը էսէֆիշթիմալտէն նա՛սըլ գուրթուլաճաղընը քէնտի քէնտինէ տիւշիւնմէյէ պաշլատը ։ Մէրգումէ պիր թագըմ տէրին միւլահազաթա տալմըշ օլուպ , Ժէվր ըրխթըմը քէօշէսինէ հէնուզ վասըլ օլմուշքէն , գուվվէթլի պիր էլին քէնտի գօլունը թութմագտա օլտըղընը հիսս իյլէտի , վէ պիրտէն պիրէ արգասընա տէօնէրէք , Պէրօնըն գարշըսընտա տիքիլմիշ տուրմըշ օլտըղընը կէօրտիւ . պալըգճընըն եիւզիւ պէմ պէյազ քէսիլմիշ իտի . մէրգում Սիլվիանըն հայգըրմասընը մէն իթմէք իւզրէ էլինի աղզընա տայաթարագ , գըսըգ պիր սէտա իլէ .

— Եիւրիւ , եօգսա պաշընա պիր պէլա կէլէճէք տիր . -տէտի ։

Սիլվիա օլանճա գուվվէթիյլէ կէրի չէքիլիպ եագասընը գուրթարարագ ֆիրար իթմէյէ պաշլատը . ֆագաթ Պէրօ իքի սըչրայըշտա մէրգումէյի եագալայարագ .

— Եիւրիւ տէյօրըմ, պաշգա պիր ճինայէթ իրթիքեապընա պէնի մէճպուր իթմէ . -տէտի ։

Սիլվիա ճէվապ վէրէճէք եէրտէ աճը աճը հայգըրմաղա պաշլատը , վէ պիր խայլը ատէմլէր պունլար արասընտաքի միւճատէլէյի կէօրմիւշ օլտըգլարընտան , տէրագապ անլէրէ տօղրու չիթապ իթտիլէր ։ Պէրօ Սիլվիայը էլինտէն գաչըրաճաղընը հիսս իտէրէք , ճէպինտէն ուզուն պիր գամա չըգարըպ կէօյսիւնէ սապլատը , վէ Սիլվիա հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէքսիզին գալտըրըմլար իւզէրինտէ եըգըլտը գալտը ։

Պէրօ իրթիքեապ իթտիյի ճինայէթտէն իւրքէրէք , Սիլվիանըն ճէսէտի գանընտա հարէքէթսիզ տուրմագտա ըտը . ճինայէթի վագըայը կէօրմիւշ օլանլար իսէ՝ պալըգճընըն էլինտէքի գամատան գօրգարագ , անա թէգարրուպ իթմէյէ ճէսարէթ իտէմէմէքտէ իտիլէր ։

Մա մաֆիհ պու գարարսըզլըգ անճագ պիր իքի տագըգա սիւրտիւ ։ Պէրօ զապթիէլէրին հայգըրըշլարընտան քէնտիսինէ կէլէրէք , էթրաֆընը գուշաթմըշ օլան ատէմլէրի եարտը , վէ Արգօլ քէօբրիւսինէ տօղրու գօշմաղա պաշլատը . ֆագաթ մէզքիւր քէօբրիւյէ վասըլ օլունճա , թէվգիֆ իտիլէճէյինի հիսս էյլէտի . զապթիէլէր իքի գըսմա այըրըլմըշ օլուպ , պիր գըսմը Ժէվր ըրխթըմըտան վէ տիկէր գըսմը տա Սիթէ ըրխթըմընտան եիւրիւտիւքլէրի ճիհէթլէ , Արգօլ քէօբրիւսիւ իւզէրինտէ պիրլէշէճէքլէրի վէ Պէրօ պիր գըսմըն էլինտէն գուրթուլուրսա տիկէր գըսմըն էլինտէն գուրթուլամայաճաղը աշիքեար ըտը . իշթէ պու մուհագգագ թէհլիքէտէն գուրթուլմագ իւզրէ նէհրէ աթըլմաղա գարար վէրտի , վէ կէճէ գարանլըղը սայէսինտէ կէօզտէն նիհան օլտու ։

Նէհրտէն չըգտըգտան սօնրա նէ՛ վուգու պուլմըշ օլտըղընը վէ վալիտէ Սան-Ըֆինիւն մէյխանէսինէ նա՛սըլ գա-

պուլ ղըլընմըշ պուլունտըղընը էվվէլճէ սէօյլէմիշ օլտըղըմըզ-տան, թէքրարա հաճէթ կէօրմէյիզ.

Պէբօ շիտտէթլի պիր սըթմայա թութուլարագ խանէնին պիրինճի գաթ օտալարընտան պիրիսինէ նագլ վէ պիր գա-տընըն նազարէթինէ հավալէ ղըլընմըշ օլտըղընը եօգարըտա սէօյլէմիշ իտիք.

Պու օտա տէօրթ քէօշէ վէ իքի բէնճէրէլի պիր եէր օ-լուպ, ալթընտաքի մէյտանէ ճամլարը կիպի պու բէնճէրէ-լէր տախի պէյազ պօյա իլէ սըվալանմըշ օլտըղընտան, օտա տէրունինէ անճագ խաֆիֆ պիր ըշըգ կիրմէքտէ իտի: Պու բէնճէրէլէրին թա գարշըսընտա պիր մաճօն գարեօլա կէօրիւլ-մէքտէ օլուպ, պու գարեօլանըն իչինտէ Պէբօ եաթմըշ վէ իւ-զէրինէ տէ գալըն եօրղանլար սէրիլմիշ իտի.

Պէբօնըն էմրի նազարէթինի տէրուհտէ իթմիշ օլան գա-տըն՝ ֆաճիյալթ ալէմինտէ եաշամագլա պէրապէր, ղայէթ կիւզէլ պիր գատըն ըտը. սիյահ սաչլարընըն ուզուն պիւք-լիւմլէրի կէրիշի կիւզէլ ումուզլարընա տիւշիւպ ազաճըգ բէմ-պէյէ մայիլ օլան եանագլարընը չէրչիվէ միսալի իհաթա իթ-մէքտէ իտի. Իրի գարա կէօզլէրի վէ տոլկուն չէհրէսի ինսա-նը տէրհալ ճէլպ իտէճէք պիր լէթաֆէթի մախսուսէյի հաիզ իտի.

Մէրգումէ նիկիրմի տէօրթ սաաթտան պէրու Պէբօյա նազարէթ իթմէքտէ օլտըղը հալտէ, Պէբօ հէնուզ հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէմիշ իտի. պիչարէ տէլիգանլը իւզէրինտէքի գալըն եօրղանլարա րաղմէն պիւթիւն ազասըյլա թիթրէմէք-տէ իտի.

Գատըն եօրղանլարը խասթանըն կէօյսինէ չէքէրէք.

— Պիչարէ իւշիւյօր օլմալը . . . Նէ՛ տէ կիւզէլ տէլի-գանլը. - տէտի, վէ ֆիսթանընըն ճէպինտէն քիւչիւք պիր րագը շիշէսի չըգարըպ պիր գաչ եուտում իչտիքտէն սօնրա, օճագտաքի տաղընըգ օտունլարը պիր եէրէ թօբլայըպ թու-թուշտըրմաղա չալըշտը.

Պու սըրատա Պէբօ պիրտէն պիրէ պիր հարէքէթ իճրա իթտիյինտէն, գատըն տէրհալ գարեօլայա եագլաշտը վէ

Պէբօնըն պաշընը եօգարը գալտըրտը. Պէբօ աղըր աղըր նէ-ֆէս ալարագ, զայըֆ պիր սէտա իլէ.

— Աղաճըգ սու վէրինիզ. - տէտի.

Գատըն պիր պարտագ չէքէրլի սու թագտիմ էյլէտի, վէ Պէբօ պունու քէմալը իշթիյագլա իչտիքտէն սօնրա, թէքրար եասթըղը իւզէրինէ եըգըլարագ, տէրին տէրին ույումաղա պաշլատը.

Պու էսնատէ գաբու աչըլարագ, վալիտէ Սան-Րըֆիւ ի-չէրիյէ կիրտի վէ գատընա խիթապէն.

— Պիզիմ գաթիլ նէ՞ սուլարտա տըր. - տէյու սօրտու:

Գատըն : - Շիմտի ազաճըգ սու իսթէտի, վէ պիր պար-տագ չէքէրլի սույը իչտիքտէն սօնրա, տէրին տէրին ույու-մաղա պաշլատը.

— Ույգու քէնտիսինէ գուվվէթ վէրէճէք, վէ պիր իքի սաաթ գատար տըշարը չըգապիլէճէք տիր.

— Նասըլ, պէօյլէ տէրմանըզ պիր ատամը տըշարը՞ մը պըրագըմագ իսթէյօրսընըզ, ֆագաթ պիչարէ իքի ատըմ աթ-մատան սօգագտա տիւշիւպ գալաճագ տըր.

— Եա նէ՞ եափալըմ, տիւնեանըն սօնընա գատար պու-րատա՞ մը սագլայալըմ, եա՛ պաղթէթէն բօլիս մէմուրլարը պուրայը թէհարրիյէ կէլիրլէրսէ.

— Բէք էյի, շիմտի պըրագընըզ տա ույուսուն. ար-թըգ սէօզ սէօյլէմէյէ պաշլատը. ույգուտան ույանաճագ օ-լուրսա, պուրատան կիթմէք լազըմ օլտըղընը քէնտիսինէ սէօյլէր, վէ քէնտիսինի ալըպ պիր օթէլէ կէօթիւրիւրիւմ. օ-րատա քէնտիսինէ լազըմ կէլէն թէտավիյի իճրա իտէրլէր.

— Քէյֆինէ եա՛, նէ՛ իսթէրսէն օնու եաբ. սէնին էյի պիր եիւրէյին պուլընտըղընը պիլիրիմ. մատամ քի պու տէ-լիգանլըյը պիր օթէլէ կէօթիւրմէք իսթէյօրսըն, պու արզու-նա մուխալէֆէթ իտէմէմ.

Պու սէօզլէ սէօյլէյէրէք, վալիտէ Սան-Րըֆիւ օտատան տըշարը չըգտը: Գատըն՝ Պէբօ իլէ եալընըզ գալընճա պիր մօմ եագտը. զիրա հէր նէ գատար սաաթ տէօրթ իտի իսէ տէ, օտա տէրունի գարարմաղա եիւզ թութմըշ իտի. պա-

տէհու գարեօլանըն եանընտա օթուրարագ , խասմանըն ու-յանմասընա պէքլէտի :

Պէրօնըն ույգուսը բէք ըզդըրապլը օլտըղընտան , ուզուն միւտտէթ տէվամ իթմէտի . մէրգում ույանտըգտա հայրան էթրաֆընա պագընտը , վէ գարեօլասը եանընտա օթուրմըշ օլան մէճհուլէ գատընը կէօրէրէք .

— Նէ՞րէտէ իմ , պանա նէ՞ վագը օլտու . . . – տէտի ,

Գատըն . – Ունութտընը՞զ մը , տիւնքի կիւն՝ պիր գատըն վուրմըշ օլտըղընըզը վէ սիզի թաագիպ իտէնլէրին էլինտէն գուրթուլմագ իչին նէհրէ աթըլտըղընըզը վէ թէվգիֆ իտի-լէճէյինիզ սըրատա պիր գաչ քիշիլէր սիզի պու էվէ կիր-տիրմիշ օլտըգլարընը տէրխաթըր ի՞թմէյօր մըսընըզ :

Պէրօ . – (Պիր միւտտէթ տիւշիւնիւր գարալըգ տիւշիւն-տիւքտէն սօնրա .) Էվվէթ , էվվէթ , տէրխաթըր իտիյօրըմ , տիւքէր պիր ճինայէթ տահա իշլէտիմ , ֆագաթ տիւնտէն պէ-րու նէ՞ վուգու պուլտու :

— Պէնիմ իշիթթիյիմ շունտան իպարէթ տիր . զիրա սի-զի պու էվէ իտխալ իթտիքլէրի զէման , պէն պուրատա տէ-յիլ իտիմ ; Պէշ տագըգատան պէրու աշաղըտա տիւքքեանտա պուլունտուղընըզ հալտէ , հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէմիշ իտինիզ . պիր տէ նակեհան պայըլտընըզ . սիզի պու օտայա նագլ իթ-տիլէր , վէ պէն իչէրի կիրտիյիմտէ սիզէ նազարէթ իթմէյի պէնտէն րէճա իյլէտիլէր . պէն տէ մուվաֆագաթ իթտիմ , վէ օ զէմանտան պէրու եանընըզտա պէքլէյօրըմ ,

Պէրօ չաշգըն չաշգըն գատընըն եիւզիւնէ պագարագ .

— Ֆագաթ պէնիմ իրթիքեապ իթտիյիմ ճինայէթի պիլ-տիյինիզ հալտէ , նա՞սըլ օլույօր տա պէնտէն նէֆրէթ իթմէ-յօրսընըզ :

— Պէնիմ նէ՛ օլտուղումը վէ սիզին նա՛սըլ եէրտէ պու-լունտուղունըզը պի՛լմէյօր մըսընըզ :

— Խա՛յր .

— Էօյլէ օլտուղունը քէշֆ իթմիշ իտիմ . պու գատընը սօյմագ իչին գաթլ իթմէտինիզ , տէյի՛լ մի .

Պէրօ . – (Տէրմանըզ օլմագլա պէրապէր եաթաղը իւ-

զէրինտէ գալգըպ օթուրարագ .) Սօյմա՞գ իչին մի , օ՛հ , պէօյլէ պիր զէհապտա պուլունմայընըզ :

— Տէմէք քի պու գատըն մաշուգէնիզ օլուպ սիզի ալ-տաթմըշ , վէ սիզ տէ գըսգանճլըգ սաիգասըյլա քէնտիսինի թէլէֆ իթմէք իսթէմիշ սինիզ :

— Օնա եագըն պիր շէյ :

— Պու գատընը չօգ սէվէ՞ր մի իտինիզ :

— Պիլմէմ , պիլմէմ , պէն տիվանէ իմ :

Պու սէօզիւ միւթէագըպ պիչարէ տէլիգանլընըն պաշը թէքրար եասթըգ իւզէրինէ տիւշտիւ : Էկէր գատըն պուր-նունա պիր րուհ գօգլաթմագա չիթապ իթմէմիշ օլսայըտը , պայըլգըն պէլքի տէ սինէ էվվէլքի պայըլգընլըղընա տիւշար օ-լաճագտը : Պէրօ քէնտիսինի պուլունճա , եանընտաքի գատըն մուշֆիգանէ պիր սէտա իլէ .

— Մէյուս օլմագտա մանէա եօգ . հէր շէյ օլմուշ պիթ-միշ տիր . պունտան պաշգա մաշուգէնիզ տէ էօլմէմիշ տիր . ալմըշ օլտըղը եարա թէհլիքէլի օլմագլա պէրապէր միւհլիք տէյիլ իմիշ . քէնտիսինի Օթէլ-Տիէօ խասթախանէսինէ կէօ-թիւրմիւշլէր . օրանըն թապիպլէրի մահիր ատամլար օլտըգ-լարընտան , էօլիւմտէն գուրթուլաճաղը իհթիմալտէն պաիտ տէյիլ տիր :

— Ա՛հ , պու խապէրինիզտէն տօլայը թէշէքքիւր իտէրիմ . ֆագաթ չիմտի նէ՞րէտէ պուլունույօրըմ , պէնի գուրթարան վէ սիզի պէնիմ եանըմա գօյան ալիճէնապ զաթլար քիմլէ՞ր տիր :

— Սահիհէն պի՛լմէյօր մըսընըզ :

— Խա՛յր , թէքրար իտէրիմ քի պիլմէյօրըմ :

— Պիր խըրսըզ վէ եախօտ պիր գաթիլ , խալգ թարաֆըն-տան թաագիպ իտիլտիյի զէման , անըն ֆիրարընա միւմա-նաաթ իտէճէք եէրտէ անը գուրթարան ատէմլէր քիմլէ՞ր տիր :

— Տէմէք քի պէնի գուրթարանլար . . . :

— Պիր թագըմ խըրսըզլար վէ գաթիլլէր տիր . . . սիզին պուլունտուղունըզ խանէ տէ պիր խըրսըզ եաթաղը տըր ,

— Ֆագաթ սիզ ալիճէնապ պիր գալպէ մալիք օլտըղընըզ վէ պէնի քէմալը չէֆգաթլա գայըրտըղընըզ հալտէ , նա՛սըլ օլույօր տա պէօյլէ պիր խըրսըզ եաթաղընտա պուլունըյօրսընըզ ։

— Խըրսըզ վէ գաթիլ մագուլէսի ատամլարլա նա՛սըլ գատընլար պուլունուր . պիր թագըմ սէֆիլ մախլուգլար քի վագթլարընը ֆաճիյաթլա կէչիրիրլէր ։

— Օ՛հ , պէնի պիր սիւրիւ խըրսըզլար վէ գաթիլլէր գուրթարտըլար հա՛ . . . ։

— (Տիք տիք Պէրօնըն եիւզիւնէ պագարագ .) Վէ սէֆիլ պիր ալիւֆթէ տէ սիզի գայըրտը . . . էֆքեարընըզը նի՛չին թէմամըյլա սէօյլէմէյօրսընըզ ։

Գատըն պու սէօզլէրի սէօյլէտիյի զէման , սէտասընտա պիր ինթիզազ վէ կէօզլինտէ տէ պիր տամլա եաշ բէյտա օլտու ։ Պէրօ սէպէպինի պիլմէքսիզին ֆէվգ էլ ատէ միւթէէսսիր օլարագ , մէրգումէ գատընըն էլինի թութտը , վէ պունը քէմալը մուհապպէթլէ սըգտըգտան սօնրա , միւլաթըֆանէ պիր սէտա իլէ .

— Պու ֆաճիյաթ օճաղը սիզէ լայըգ տէյիլ տիր . պունա կիրթիքճէ գանաաթ հասըլ իտիյօրըմ . — տէտի ։

Գատըն . — Պու գանաաթընըզտան տօլայը թէշէքքիւր իտէրիմ . ֆագաթ մատամ քի շիմտի նէ՛րէտէ վէ նա՛սըլ ատամլար իչինտէ պուլընտըղընըզը անլատընըզ , պուրատան տէրագապ կիթմէնիզ լազըմ տըր ։ Այաղա գալգաճագ վէ րըխթըմա գատար կիտէճէք գուվվէթինիզ վա՞ր մը տըր . պուրատան րըխթըմա գատար իքի ատըմ եէր տիր . պիր տէֆա օրայա վասըլ օլուրսանըզ , պիր արապա թութարսընըզ վէ էկէր խանէնիզէ կիթմէք իսթէմէզսէնիզ , տօսթլարընըզտան պիրիսինին խանէսինէ կիտէրսինիզ ։

— Վիւճուտըմտա ասլա գուվվէթ եօգ տըր . ֆագաթ ճէսարէթ գուվվէթ մագամընը թութար տէրլէր ։

Գատըն օտանըն պիր քէօշէսինէ չէքիլմիշ օլտըղընտան , Պէրօ քէմալը ճէսարէթլէ այաղա գալգտը , վէ իւմիտ իտիլտիյինտէն տահա զիյատէ սուհուլէթլէ իւսթիւնիւ կիյինտի .

պատէհու էլինի ճէպինէ սօգարագ , պիր կիւն էվվէլ ալմըշ օլտըղը մէպլաղը հավի օլան քէսէյի պուլուպ տըշարը չըգարտը , վէ օճաղըն իւզէրինէ վազ իտէրէք .

— Պէնի գուրթարանլար՝ իյֆա իթտիքլէրի խըտմէթին պէտէլինի ալմագ իսթէմէմիշլէր . — տէտի ։

Գատըն . — Օ՛հ , սիզի քէնտիլէրինտէն զանն իթտիքլէրի իչին գուրթարտըլար . գուրտլար պիր պիրլէրինի եէրլէ՞ր մի ։

Պէրօ կիյինմէսինի պիթիրմիշ իտի . կէճէ գարանլըղը օրթալըղը պիւս պիւթիւն գափլամըշ օլտըղընտան , տըշարը չըգմաղա հազըրլանարագ .

— Իսմինիզ նէ՞ տիր . — տէյու սօրտու ։

Գատըն . — Ժօրժէթ ։

— Մատմուազէլ Ժօրժէթ , պիլիրսինիզ քի մահշէր կիւնիւնտէ Ճէնապը Հագգ էյիլիքլէրիմիզի , քէօթիւլիւքլէրիմիզի պիր միզանա գօյուպ թարթաճագ , վէ իճապը հալէ կէօրէ պիզի եա՛ նաիլի միւքեաֆաթ իտէճէք վէ եա՛խօտ ճէզալանտըրաճագ տըր . պէն շիմտիյէ գատար քէչ չօգ խաթալար վէ հաթթա ճինայէթլէր տախի իրթիքեապ իթտիմ . պու գատար կիւնահլարըմը աղաճըգ թախֆիֆ իտէճէք պիր հարէքէթտէ պուլունմագլըղըմա միւսաատէ իտէ՞ր միսինիզ ։

Գատըն . — Հէր արզունըզը իճրայէ հազըր ըմ , էֆէնտիմ ։

— Էօյլէ իսէ շու ճիւզի մէպլաղը գապուլ իտինիզ ։ Էկէր պուրատա գալմանըզ սէֆալէթի հալինիզտէն նէշէթ իթմէքտէ իսէ , պու մէպլաղ պուրատան չըգըպ կիթմէնիզէ եարտըմ իտէճէք տիր . պէն տէ սիզտէն այըրըլտըգտան սօնրա ճիւզի պիր էյիլիք եափմըշ օլմագ խաթըրըսիյլէ թէսէլլիեապ օլաճաղըմ ։

Ժօրժէթ Պէրօնըն թագտիմ իթտիյի աքճէյի ալմագ իսթէմէյէրէք .

— Պու բարայը ալմաղա իսթիհգագ քեսպ իտէճէք հիչ պիր հարէքէթտէ պուլունմատըմ . էկէր պու հէտիյէ աղաճըգ տահա էրքէնտէն վէրիլմիշ օլսայըտը , քէմալը շիւքրանիյէթլէ գապուլ իտէր իտիմ . ֆագաթ շիմտի գապուլ իտէմէմ ։ Կէօ-

րույօրսընըզ բի պուլունտըղըմ խէրտէ գալմազա մէճպուր ըմ. սըզ պուրատան կիտինիզ վէ պէնի տուշիւնմէյինիզ. պէն սի-զին զանն իթտիյինիզ գատար սէֆալէթի հալտէ տէյիլ իմ. - տէտի ։

Պէօ տահա զիյատէ ըսրար իթմէք պիհուտէ օլաճաղընը անլայարագ, օտատան չըգմագ իւզրէ պիր իքի ադըմ աթտը վէ պաճագլարը հէնուզ թիթրէմէքտէ օլտըղընտան, գա-տըն.

— Արապալար մէվգըֆընա գատար սիզէ րէֆագաթ ի-տէյի՞մ մի, իսթէ՞ր միսինիզ. - տէտի ։

Պէօ. - Իհթիյաճըմ եօգ տըր, մատմազէլ, թէշէք-քիւր իտէրիմ, ազաճըգ հավա ալաճագ օլուրսամ, քէնտիմի պուլուրում. զաթէն կիտէճէյիմ եօլ բէք օ գատար ուզուն տէյիլ տիր ։

Պու սէօզլէ միւթէագըպ Պէօ օտատան տըշարը չըգտը, վէ Ժորժէթին տէլալէթիյլէ նէրտիւպանտան աշաղըյա էնտի։ Ժորժէթ խանէնին գաբուսընա գատար քէնտիսինի թէշյի իյ-լէտի. Պէօ տըշարըյա չըգարագ.

— Ալլահա ըսմարլատըգ. - տէտի

Ժորժէթ. - Սաատէթլէ, Ալլահ սէլամէթ վէրսին. - տէյու մուգապէլէ կէօսթէրտիքտէն սօնրա, թէքրար քէնտի օտասընա չըգտը, վէ ճէպինտէն քիւչիւք րագը չիչէսինի չըգարարագ, ալթընա գատար իչտի վէ պատէհու քէնտի քէնտինէ.

— Պուրատան կիթտիյինտէն տօլայը բէք զիյատէ մէմ-նուն օլտում. Ալլահ վէրէ տէ պաշընա պիր ֆէլաքէթ կէլմէ-սէ իտի. պու տէլիգանլըյը սէվմէյէ պաշլատըմ զանն իտի-յօրըմ. - տէտի ։

Պէօ Գօնթրէսգարբ-Սէն-Մարսէլ սօգաղընա տօղրու կիթմէքտէ օլսուն, պիզ խինէ գօնթէս Լիւսի տը Նէօվիլին գօնաղընա ավտէթ իտէլիմ ։

19

ԻՕԺԷՆԻ ՏԸ ՄԻՐԳԷԼ

Լիւսի տը Նէօվիլին խուսուսի օտասընտաքի օճագ տէ-բունինտէ ալէա պիր աթէշ եանմագտա, վէ քէմալը զա-րաֆէթլէ մէֆրուշ օլան իշպու օտայա պիր լէթաֆէթի մախ-սուսէ քէսպ իթտիրմէքտէ իտի ։

Գօնթէս վէ Լօր այրը այրը իշէրլէ մէշղուլ ըտըլար ։ Լիւ-սի Վիլէրպան գօնաղը իպատէթխանէսի իչուն միւքէլլէֆ պիր միհրապ եօրթիւսիւ իշլէմէքտէ վէ Լօր իսէ՝ պիր բէրտէ իւզէ-րինտէ պիր տէմէթ նատիտէ չիչէքլէրի հալի կիւզէլ պիր սագսը նագշ իթմէքտէ իտի ։

Պունլար հէման պիր սաաթտան պէրու պիրլիքտէ չալըշ-մագտա օլտըգլարը հալտէ, անճագ պիր իքի սէօզ թէաթի իթմիշլէր իտի ։ Տապպաղխանէ սօգաղը վագըասընտան պէ-րու Լիւսինին թավրը պիւս պիւթիւն տէյիշմիշ, վէ Լօր միւլահազաթ վէ գօրգուլարընըն պիհուտէ օլտըղընը իսպաթ իթմէք իւզրէ քէնտիսինէ բէք չօգ սէօզլէր սէօյլէտիքտէն սօն-րա, խաթըրէսի քէնտիսինէ խօշ կէօրիւնմէյին պու վագըա-տան արթըգ պահս իթմէմէյի գաթիէն գարարլաշտըրմըշ ը-տը ։

Պու սըրատա Լօր նագշ իթտիյի բէրտէյի սէյր իթմէք իւզրէ այաղա գալգտը, վէ անըն թէմաշասընտան օ տէրէճէ մէմնուն օլտու քի, էլլէրինի պիր պիրինէ չըրբարագ.

— Օ՜հ, շու մէնէքշէ վէ շու կիւլին բարլագ եափրագ-լարը նէ՛ կիւզէլ օլտու. - տէտի վէ պատէհու մէզքիւր բէր-տէյի Լիւսինին էնզարը հայրէթինէ արզ իտէրէք.

— Պիր քէրրէ պագըվէր, ազիզէմ Լիւսի, կիւզէլ օ՞լմա-տը մը, էՙն մէշհուր րէսսամլարըն թավիրլէրի գատար չա-շալը տէյի՞լ մի տիր. - տէտի ։

Լիւսի րէֆիգէսինին մահսուլը տէսմի օլան թասվիրի թէմաշա իթմէք իչին պաշընը եօգարը գալտըրտը , վէ Լօր՝ մէրգումէնին չէհրէսինտէ սարը մահզունիյէթ մէնգուշ օլտըղընը կէօրիւնճէ , եէնիտէն տիւշարը էնտիշէ օլարագ .

— Տօղրուսը , շու հալինէ հիչ պիր մանէա վէրէմէյօրըմ. պահս իտէրիմ քի եինէ կէչէն կէճէքի վուգուաթը տիւշիւնիւյօրսըն . – տէտի ։

Լիւսի . – Նէ՞ եափայըմ, ազիզէմ Լօր , պիր տիւրլիւ եէնէմէտիյիմ պիր շահատէթի գալպ՝ մէզքիւր մէյտանէտէ օ ատէմէ թէսատիւֆ իտիշիմին պէնիմ իչին մուճիպի ֆէլաքէթ օլաճաղընը իհսաս իտիյօր . Ճէնապը Հագգ պու կիպի հըսսիյաթը թախֆիֆ էյլէյի պինհուտէ եէրէ գօյմամըշ տըր զանն իտէրիմ ։

— Էվվէթ , պու պապտէ պէն տէ սէնինլէ հէմէֆքիեարըմ. Ճէնապը Հագգ պիր թէհլիքէնին թէգարրիւպիւնտան պիզի սագընտըրմագ իչին հըսսիյաթը մէզքիւրէյի իհսան իտէր . Ֆագաթ պէօյլէ օլտըղը հալտէ սէնճէ գօրգաճագ նէ՞ վար . Էվվէլտէն կէօրիւլէն թէհլիքէ՝ պիրտէն պիրէ զուհուր իտէն թէհլիքէտէն տահա ազ տէհշէթլի տիր . զիրա էվվէլտէն կէօրիւլէն թէհլիքէտէն պիւս պիւթիւն գուրթուլմագ գապիլ տէյիլ իսէ պիլէ , թէէսսիրաթընը ազալթմագ միւմքին տիր ։

— Ֆիլ հագիգա սէն պէնտէն տահա զիյատէ ագըլլը սըն , ազիզէմ Լօր . լաքին եաշճա պէնտէն տահա քիւչիւք օլտըղըն ճիհէթլէ , պէնիմ գատար թէճրիւպէն եօգ տըր ։ Ֆագաթ շիմտի պու սէօզլէրի պէր թարաֆ իտէլիմ. շու մէլուն տօգթէօրուն տահա կէլիպ չըգմատըղընտան նէ՛ գատար մէրագլանըյօրըմ պիլի՞ր միսին . պու կիւն կէլիպ տէ Եօժէնի հագգընտա պիզէ խապէրլէր կէթիրէճէքտի ։

— Ֆագաթ մարքի տը Բուրրիէրին խանէսինէ կիթմէսինի քէնտիսինտէն րէճա իտմիշ օլտըղընը ունութտը՞ն մը . պէլքի պունըն իչին պէքլէմէք իճապ իտէր . պունտան պաշգա , պիզիմ տօգթէօր Մաթէօնըն օ գատար միւշթէրիսի վար տըր քի , եագայը գօլայ գօլայ գուրթարամազ . Նօթր-Տամ քէօբրիւսիւ իւզէրինտէ վուրուլմըշ օլան էրքէք գըյաֆէթլի

գատընըն էմրի թէտավիսինի քէնտիսինէ հավալէ իթմիշ օլտըղլարընը ունութտը՞ն մը ։

Լիւսի վէ Լօր արասընտաքի մուհավէրէ պու մէրքէզտէ իքէն , խըտմէթքեարլարտան պիրի տօգթէօր Մաթէօնըն մուվասալէթինի խապէր վէրտի , վէ Լիւսի մէրգումը տէրհալ իչէրի կիրտիրմէլէրինի էմր իյլէտի ։

Տօգթէօր Մաթէօ իչէրի կիրտիքտէ , միւթաարընտան գըյաֆէ սօլղուն վէ մահզուն կէօրիւնիւյօրտը ։ Մէրգում խըտմէթքեարըն թագտիմ իթտիյի սանտալյէ իւզէրինտէ օթուրընճա , Լիւսի .

— Պու գատար վագիթ նէ՞րէտէ գալտընըզ, տօգթէօր էֆէնտի , կէօզլիւմիւզիւ եօլտա պըրագտընըզ . – տէտի ։

Լօր . – Մուվասալէթինիզի խապէր վէրտիքլէրի զէման , պիզ տէ սիզտէն պահս իտիյօրտուգ , տօգթէօր էֆէնտի . Լիւսի հէնուզ կէլմէտիյինիզտէն տօլայը մէրագլանըյօր ըտը . պէն տէ՝ պու գատար կէճիքմէնիզին պէս պէլլի քէսրէթի մէշղուլիյէթինիզտէն նէշէթ իթմիշ օլտըղընը քէնտիսինէ սէօյլէտիմ ։

Տօգթէօր . – Պէնի միւտաաֆաայա հիմմէթ իթտիյինիզտէն տօլայը թէշէքքիւր իտէրիմ, մատմուազէլ . Ֆիլ հագիգա օ տէրէճէ մէշղուլ ըտըմ քի , շիմտիյէ գատար սիզէ զիյարէթէ կէլմէք միւմքին օլամատը ։

Լօր . – Նօթր-Տամ քէօբրիւսիւ իւզէրինտէ վուրուլմըշ օլան պիչարէ գատընճըղազը պէս պէլլի պըրագամատընըզ ։

Տօգթէօր . – Էվվէ՛թ , մատմուազէլ , ալտըղը եարա գայէթ թէհլիքէլի տիր . եարայը իւզէրինէ գօյտըղըմ իլաճլարը տէյիշտիրմէք իչինի պաշգասընա պըրագամագ իսթէմէտիմ ։

Լօր . – Պու գատըն՝ վուգուաթը նագըլ իտէն զաղէթալարըն տէտիյի գատար կիւզէ՞լ մի տիր , տօգթէօր ։

Տօգթէօր . – Էվվէ՛թ , մատմուազէլ , հայրէթպախշ պիր կիւզէլլիյէ մալիք տիր . մէրգումէնին չէհրէսի իլէ մատամ գօնթէսին չէհրէսի արասընտա պիր տէրէճէյէ գատար միւշապէհէթ վար տըր ։

Լիւսի. – (Կիւլիւմսէյերէք.) Պանա միւտահէնէ՞ մի իտիյորսընըզ, տօգթէօր էֆէնտի։

Տօգթէօր. – Ասլա, մատամ գոնթէս, հագըգաթը հալի սէօյլէյօրըմ. ֆէգաթ էլ ատէ տիլպէր օլան պու գատըն ազաճըգ սիզէ պէնզէր. պունտա սիզէ զարիֆ կէօրիւնէճէք պիր չէյ եօգ տըր զաննի իտէրիմ։

Լօր. – Էյ քէնտիսինի վուրան քիմ օլտըղը վէ նի՞չին էրքէք գըյաֆէթինէ կիրմիշ պուլունտըղը հէնուզ խապէր ալընա՞մատը մը։

Տօգթէօր. – Խա՛յըր, մատմուազէլ, հէնուզ խապէր ալընամատը. պու վագըաթա էսրար նէվինտէն պիր չէյ օլմալը տըր։ Գատընը էօլտիւրմիւշ օլան ճանինին խալգըն թաագիպաթընտան նա՛սըլ գուրթուլմըշ օլտըղընը վէ Արգըլ քէօրիւսիւնտէն նէհրէ աթըլարագ նա՛սըլ եագայը սըյըրմըշ պուլընտըղընը ղաղէթալարտա օգուտընըզ. նէհրէ աթըլտըգտան սօնրա պօղուլտու՞ մը, գօրգայա չըգապիլտի՞ մի, պուրալարընը հիչ քիմսէ պիլմէյօր. ճինայէթին իճրասը էսնասընտա, կէճէ օ գատար գարանլըգ վէ հավա օ տէրէճէ տումանլը ըմըշ քի, հէրիֆին նէ՛ օլտըղընը հիչ քիմսէ կէօրէմէմիշ։ Պիչարէ գատըն եազը եազմագա մուգթէտիր օլմատըղը կիպի, շիտտէթի հէյէճանընտան տա նութգը թութըլմըշ տըր։ Ֆագաթ պիզճէ թէալլիւգի օլմայան պիր մէսէլէտէն պահս իտէրէք, տէրէօհտէ իթտիյիմ վազիֆէնին նէթիճէսինի մատամ գոնթէսէ արզ իթմէյի ունուտըյօրըմ։

Տօգթէօր Մաթէօ Սալվատօրըն մէքթուպընտագի մէօհրիւ ճըգտանընտան չըգարըպ գոնթէսէ վէրէրէք.

— Թավսիյէնիզ վէճհ իւզրէ, պու մէօհրիւ հավի օլան մէքթուպը կէօնտէրէն զաթըն խանէսինէ կիթտիմ, մատամ գոնթէս. – տէտի։

Լիւսի. – Բէք էյի, պու ատամ նամուսքեար պիր քիմսէ տիր, տէյի՞լ մի. քէնտիսինտէն գօրգաճագ պիր սէպէպիմիզ եօգ տըր, տէյի՞լ մի. ֆագաթ ճէվապ վէրինիզ, ազիզիմ տօգթէօր, սապըրսըզլըգըմտան էօլիւյօրըմ։

Տօգթէօր Մաթէօ պիր թավրը մահզունանէ իլէ Լիւսինին եիւզիւնէ պագտը, վէ պատէհու կէօյսիւնտէն տէրին պիր ահ ֆըրլատը։

Լօր, տօգթէօրիւն գոնթէսէ աթֆ իթմիշ օլտըղը պագըշը կէօրմիւշ օլտըղընտան, տիք տիք տօգթէօրիւն եիւզիւնէ պագարագ.

— Ֆագաթ նէնի՞զ վար, տօգթէօր էֆէնտի, նէ՞ օլույօրսընըզ, պիզէ ֆէնա պիր խապէր վէրէճէքսինիզ կիպի զանն օլունույօր. – տէտի։

Լիւսի. – Սէօյլէյինիզ, տօգթէօր էֆէնտի, պու մարքի տը Բուրրիէր քի՞մ իմիշ, պէօյլէ ասըլզատէ պիր տէլիգանլը նա՞սըլ օլուպ տա էօյլէ մուրտար վէ պէտնամ պիր մէյխանէտէ պուլունըյօր ըմըշ.

Մաթէօ. – Իւվվէլճէ տէ սէօյլէմիշ օլտըղըմ վէճհլէ, Բուրրիէր ֆամիլեասը՝ Բրօվանսըն էն էսկի վէ էն մէշհուր ֆամիլեալարընտան պիրի տիր. մէքթուպը սիզէ կէօնտէրէն տէլիգանլը տա պու ֆամիլեանըն սօնընճը աղասը տըր. պու տէլիգանլըըն պուլընտըղը հալ ու մէվգը էհէմմիյէթէ շայէսթէ կէօրիւնիւյօր. Լէժիօն տ'Օնէօր նիշանընը հաիզ վէ չուրաի տէվլէթ միւլազիմի օլտըղը մալիւմինիզ տիր։

Տօգթէօրիւն սէօյլէտիյի սէօզլէր կէրէք գոնթէսէ վէ կէրէք Լօր տը Պոմոնա պէօյլէ պիր մահզուզիյէթի մուճիպ օլմագտա ըտը։ Լիւսի՝ զիհնինի իշղալ իտէն ատէմին կէրէք ֆամիլեաճա վէ կէրէք մէվգըճա քէնտի եաշատըղը ալէմէ մէնսուպ օլտըղընտան տօլայը բէք զիյատէ մէմնուն կէօրիւնիւյօր ըտը. պէլքի տէ մէրգումը պիր տահա կէօրմէք իթէմէմէքտէ իտի. ֆագաթ կիթտիյի սալօնլարտան պիրինտէ քէնտիսինէ րահաթ կէլէճէք օլսայըտը, բէք տէ օ գատար մուզտարիպ օլմայաճաղընը քէնտի քէնտինէ միւլահազա իթմէքտէ իտի։

Լօր իսէ՝ մարքինին քիպար ալէմինէ մէնսուպ օլտըղընը անլատըղընտան տօլայը բէզա ֆէգաթ էլ ատէ մէսրուր կէօրիւնմէքտէ իտի. Լիւսի գօրգաճագ պիր չէյի պուլընմատըղընա պիր տէֆա գանաաթ հասըլ իտինճէ, զիհնինտէքի շիւպհէլէրին տէրհալ մահվ ու զաիլ օլաճաղընը քէնտի քէն-

տինէ տուշունմէքտէ իտի. պինաէն ալէյհ րէֆիգէսինէ խի-
թապէն.

— Մէյխանէտէ կէօրմիւշ օլտըղըն ատէմին ասըլզատէ պիր զաթ օլտըղընա արթըգ գանաաթ հասըլ իթտին մի՛... պունտան պէօյլէ օ տիվանէճէ գօրգուլարը պէրթարաֆ իտէճէյինի ումիտ իտէրիմ. — տէտի.

Գոնթէս. — (Կիւլիւմսէյէրէք.) Պիլ հագըգա տիվանէլիք իթմիշիմ, ֆագաթ սէօյլէյինիզ պագայըմ, տօգթէօր էֆէնտի, սիզ մարքի տը Բուրրիէրի կէօրտիւնիւզ միւ, քէնտիսիյլէ գօնուշտընը՞զ մը, պու պապտէ նէ՞ մալիւմաթ ալապիլտինիզ.

Տօգթէօր. — Էվվէ՛թ, պէն մարքի տը Բուրրիէրի կէօրտիւմ, պու պապտէ քէնտիսինի իսթիճվապ իյլէտիմ. սէօյլէրինէ ինանմագ լազըմ կէլէճէք օլուրսա, մէզքիւր մէյխանէտէ պուլունմասը վէ թէպտիլի գըյաֆէթ իթմիշ օլմասը թէմամըյլա մազուր կէօրիւլէպիլիր. Ֆագաթ իֆատաթը վագըասընըն տօղրու օլտըղընը հիչ պիր շէյ իսպաթ իթմէյօր.

Լիւսի. — Ֆագաթ նիհայէթ սիզէ նէ՞ սէօյլէտի.

Տօգթէօր. — Քէնտիսինի մազուր կէօսթէրմէք իչին պիր թագըմ սէօզլէր.

Լիւսի. — Տէմէք քի պու մարքիզի շայանը էմնիյէթ պիր ատէմ կէօրմէյօրսընըզ, էօյլէ՞ մի.

Տօգթէօր. — Տիւնեատա մահզա թանըտըղը ատէմլէրէ էմնիյէթ իթմէք տահա ագըլլըլըգ տըր, մատամ գոնթէս. լաքին պու թաւսիյէմ զաիտ տիր զանն իտէրիմ. զիրա սիզ եարաճաղընըզ շէյի պէնտէն էյի պիլիրսինիզ.

Լօր. — Պու մարքինին նէ՛ օլտըղընը անլամագտան նէ՞ ֆայտէ հասըլ օլապիլիր. մէրգումըն իրըսըզ վէ գաթիլ օլմատըղընը իսպաթ ալտըգ ա՛, պիզէ պու գատարը քէաֆի տիր, հագգըմ եօ՞գ մը, տօգթէօր էֆէնտի.

Տօգթէօր. — Սիզինլէ հէմէֆքեար ըմ, մատմուազէլ.

Տօգթէօրուն շու ճէվապը մարքի տը Բուրրիէր հագգընտաքի մուհավէրէյէ խիթամ վէրտի. Գոնթէս տը Նէօվիլ պիր թագըմ թէշէքքիւրաթը հավի օլարագ իւչ կիւնիւ Էօժէնի տը Միրպէլտէն պիր մէքթուպ ալմըշ օլտըղընտան, մէր-

գումէնին ահվալը սըհհիյէսի հագգընտա պազը մալիւմաթ թալէպ իյլէտի.

Տօգթէօր իսէ՝ պու կէնճ գատընըն պիւս պիւթիւն քէսպի սըհհէթ իթմէմիշ իսէ պիլէ, թէհլիքէյի քեամիլէն սավուշտուրմըշ օլտըղընը վէ էՆ պէօյլիւք արզուսը՝ հայաթընը պօրճլու օլտըղը տօսթընը կէօրմէքտէն իպարէթ պուլունտըղընը գոնթէսէ խապէր վէրտի.

Գոնթէսին պիր գաչ կիւն էվվէլ ալմըշ օլտըղը եարա արթըգ պիւս պիւթիւն գաբանմըշ օլտըղընտան, օ կիւնիւ Էօժէնի տը Միրպէլին խանէսինէ կիթմէյի գարարլաշտըրտը, վէ քէնտիսիյլէ պիրլիքտէ կէլմէսինի Լօրա թէքլիֆ իյլէտի. Լօր րէֆիգէսինին շու թէքլիֆինի տէրհալ գապուլ իթտիյինտէն, Լիւսի չանը չալտը վէ կէլէն խըտմէթքեարա արապայը հազըրլամալարընը էմր իյլէտի.

Տօգթէօր մուֆարագաթ իթմէք իւզրէ այաղա գալգտը, վէ իրթէսի կիւնիւ թէքրար կէլմէյի վատ իթտիքտէն սօնրա, չէքիլտի կիթտի.

Լիւսի վէ Լօր էլպիսէլէրինի կիյինմէք իւզրէ եարըմ սաաթ գատար պիր պիրլէրինտէն այըրըլտըգտան սօնրա, սալօնտա թէքրար պուլուշտուլար, վէ արապալարընա րաքիպէն Էօժէնի տը Միրպէլին խանէսինէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտուլար.

Տօգթէօր Մաթէօ՝ Րիպուլէ սօգագը խանէլէրինտէն պիրինտէ Էօժէնի իչուն քիւչիւք պիր տաիրէ իսթիճար իթմիշ, վէ պու տաիրէյի սատէ վէ ֆագաթ գուլլանըշլը պիր սուրէթտէ տէօշէթտիրմիշ իտի. Լիւսի վէ Լօր մէրգումէնին օտասընա կիրտիքլէրի սըրատա, Էօժէնի աթէշէ եագըն պիր եէրտէ կիւզէլ պիր գօլթուգ սանտալիէսի իւզէրինտէ օթուրմըշ ըտը.

Մէրգումէ՝ Տապպագխանէ սօգագընտաքի թավան արասը կիպի օտատա կէօրմիւշ օլտըգլարը գատըն տէյիլ իտի. Պիլ հագըգա եիւզիւ հէնուզ էվվէլքի կիպի սօլղուն ըտը ըսա տա, կիւզէլ սիյահ սաչլարը քէմալը ինթիմամլա տուզէլմիշ, կէօզլէրի էվվէլքի պէրրագըլըղընը թագընմըշ վէ կէօզ

չուգուրլարընըն էթրաֆընտաքի մօրարմը պիւթիւն պիւթիւն ղայպ օլմաղա խիւզ թութմըշ ըտը :

Եօժէնի՝ Լիւսիյի կէօրիւնճէ անը տէրաղուշ իթմէք իւզրէ օլտըղը խէրտէն գալգմաք իսթէտի . Ֆագաթ Լիւսի անըն պու հարէքէթինէ մանի օլարաք , քէնտիսինի պիր գաչ տէֆալար էօփթիւքտէն սօնրա , գաբու իչինտէ տուրմըշ օլան Լօրը իլէ-րիյէ կէթիրտի : Եօժէնի , Լօրը տէրհալ թանըյարագ .

— Իքի սէվկիլի տօսթլարըմը պէօյլէ պիրլիքտէ կէօրտիւ-յիւմտէն տօլայը բէք զիյատէ մէսռուռ օլտում. – տէտի :

Պատէհու Լիւսի իլէ Լօրըն գուճաղընա աթըլտը : Մէր-գումէլէր պիր միւտտէթճիք պուսէլէրինի վէ թաթլը թաթլը ագան կէօզ եաշլարընը պիր պիրլէրինէ գարըշտըրտըլար : Հէր իւչիւնիւն տէ սիմասընտա մէսրուրիյէթ վէ մէսուտիյէթ նուրը բարլամագտա ըտը : Պիր պիրլէրինի էօբմէքտէն տօյամամագտա ըտըլար :

Նաքէհան պիր չօճուգ սէտասը զուհուր իտէրէք , պուն-լարըն պուսէլէրինէ խիթամ վէրտի : Եօժէնի տէրագապ գը-զընըն պէշիյինէ տօղրու գօշուպ , չօճուղը գօլլարը արասընա ալտը վէ Լիւսի տը Նէօվիլէ թագտիմ իտէրէք , մահճուպա-նէ պիր թավր իլէ .

— Պու մասումճըղազ հայաթընը սիզէ պօրճլու տըր , քէն-տիսինի էօբմէք իսթէմէ՞զ միսինիզ. – տէտի :

Լիւսի չօճուղը ալտը վէ քէմալը շէֆգաթլա էօբտիւ . Լօր իսէ մասումճըղազա պագըպ հայրան օլմագտա , վէ հայրէթի-նի պէյան իթմէք իւզրէ հիչ պիր քէլիմէ պուլամամագտա ըտը :

Նիհայէթ Լիւսի սէօզէ պիլ իպթիտար .

— Օթուրալըմ տա գօնուշալըմ, պիր չօգ զէմանտան պէ-րու պիր պիրիմիզի կէօրմէմիշ օլտըղըմըզտան , եէքտիկէրիմի-զէ սէօյլէյէճէք բէք չօգ շէյլէրիմիզ վար տըր . – տէտի :

Պատէհու գօլլարը արասընտա ույումըշ օլան մասումճը-ղազը Եօժէնինին եանընտաքի իխթիյար գատընա վէրտի , վէ իւչ տօսթլար աթէշին եանընտա օթուրտուլար :

Լիւսի՝ Եօժէնինին սէֆիլ օլմասընա սէպէպիյէթ վէրէն

ահվալ վէ վուգուաթը անլամագ վէ էկէր միւմքին իսէ ան-լէրէ պիր չարէ պուլմագ իսթէմէքտէ իտի . Ֆագաթ պունլա-րը անլամագ իչուն հիչ պիր թէտպիր կէօրէմէմէքտէ իտի . Նիհայէթ անըն սէրկիւզէշթինի անլամագ իչուն էվվէլա քէն-տի սէրկիւզէշթինի նագլ իթմէք մուգթէզի օլտըղընը քէնտի քէնտինէ տիւշիւնէրէք , կէճէլի կիւնտիւզլիւ մէքթէպտէն չըգտըգտան սօնրա պաշընա կէլէն հալլէրի , գոնթ տը Նէօ-վիլ իլէ իզտիվաճընը վէ պունը միւթէագըպ բէտէրինին վու-գուը վէֆաթընը վէ զէվճինին ախիրէն Ալճէրիյէ ազիմէթինի նագլ ու հիքեայէ իյլէտի :

Մէրգումէ սէօզլէրինի պիթիրինճէ , Եօժէնի տօսթլարը-նըն էլլէրինի թութտը վէ պունլարը քէմալը մուհապպէթլէ սըգարագ .

— Սիզտէն այրըլտըգտան սօնրա պաշըմա կէլէն ֆէլա-քէթլէրի սիզէ նագլ իթմէքլիյիմ լազըմ տըր . սէրկիւզէշթիմ ղայէթ հիւզնէնկիզ տիր . պունըն նէթիճէսինի զաթէն սիզ պիլիրսինիզ, ազիզէմ Լիւսի . – տէտի :

Լիւսի՝ Եօժէնիյի մուշֆիգանէ պիր սուրէթտէ տէրաղուշ իթտի : Եօժէնի պիր գաչ տագըգա սիւքիւթ իթտիքտէն սօն-րա , շու եօլտա հիքեայէյի հալէ պաշլատը .

— Բէտէրիմ վէ վալիտէմ վէֆաթ իթտիյի զէման պէն հէնուզ օն իքի եաշընտա ըտըմ : Բէտէրիմ մուամէլաթը թիճճարիյէտէ քիւլլի զարարա ուղրամըշ օլտըղընտան , վէ ճիսիմ ագճէլէր իգրազ իթմիշ օլտըղը ատէմլէր իլանը իֆ-լաս իթտիքլէրինտէն , վէֆաթ իթտիյի զէման պիւթիւն սէր-վէթինի ղայպ իթմիշ իտի . վիլայէթտէ օթուրան վալիտէմին պէօյիւք հէմշիրէսի պէնիմ սէֆալէթի հալիմի խապէր ալըպ Բարիզէ կէլմէմիշ վէ պէնի եանընա ալմըշ օլսայըտը , նէ՞ օլաճագտըմ պիլմէմ :

« Պու միւհթէրէմ գատըն պանա կիւզէլ պիր թէրպիյէ վէրմէք իւզրէ , իքի սէնէ գատար խանէսինտէ սագլատըգտան սօնրա , սիզինլէ պէրապէր պէօյիւմիշ օլտըղըմ կէճէլի կիւն-տիւզլիւ մէքթէպէ գօյտու :

« Մուալլիմէլէրիմիզտէն օլուպ կիւզէլ մաի կէօզլէրինէ

վէ սիյահ սաչլարընա նազարը հայրէթլէ պագըլըրմըշ գատըն խամըլըրընըզա կէլի՞յօր մը » ։

Լօր . — Մատամ Տըլօնէ՞յ մի ։

Էօժէնի . — Թա քէնտիսի ։ Բու գատըն բէք պէօյլէ ֆէլաքէթլէրէ կէօրմիւշ օլտըղընտան , պիր կէնճ գըզը թէրպիյէ իթմէք իւզրէ հէրէյինճէ վագըթլար նէզտինտէ տուրմըշ օլտըղը պիր ինկիլիզ մատամասընըն թավսիյէսի իւզէրինէ , պիզիմ մէքթէպէ գապուլ իտիլմիշ իտի ։ Բէն իպթիտա մատամ Տըլօնէյին աթվարը մահզունանէ վէ միւթէֆէքքիրանէսինի խաթիրղայէ ալըր ըտըմ . Ֆագաթ մէրգումէնին լէթաֆէթի թապիաթը վէ սիւքիւնէթի հարէքէթը պէնի միւթէէսսիր իյլէտի , վէ քէնտիսինտէն եաշճա քիւչիւք օլմագլա պէրապէր նիհայէթ քէնտիսինին էն մահրէմ տօսթը օլտում ։

« Թէյզէմ պէնի խանէսինէ գապուլ իթտիյի զէման , էբէյինճէ պէօյլէ պիր սէրվէթէ մալիք օլտըղընտան , օ սայէտէ նամուսքեարանէ պիր սուրէթտէ եաշար ըտը . Ֆագաթ պէնիմ պիր կիւն ալէմտէ բարլագ պիր մէվգը իհրազ իթմէմի արզու իտէրէք , սէրվէթի զաթիյէսինի չօղալթմագ վէ սիննի իզտիվաճա այագ պաստըղըմ զէման պէնի զէնգին իթթիխազ իտէճէք օլան ատէմ պէօյլէ պիր ճէհէզ վէրէպիլմէք արզուսընա տիւշտիւ ։

« Պիչարէ գատըն մուամէլաթը սարրաֆիյէտէն պիխապէր օլտըղընտան , պաշընա պագընըզ նէլէր կէլտի ։ Հագգըլարընտա էմնիյէթի քեամիլէսի պուլընան ատէմլէր քէնտիսինի ալտաթտըլար . պագըլարը ֆիյաթը պօրսատա թային իտիլմէմիշ օլան էսհամ վէ թահվիլաթը զայէթ պէհալըյա սաթըն ալտըրտըլար վէ պագըլարը տա պիր թագըմ պաթագճը հէրիֆլէրէ ագճէ իգրազ իթտիրտիլէր . պիչարէ գատըն պէնիմ իչին էն բարլագ խիւլեալարտա պուլընտըղը պիր սըրատա , պինաի իւմիտի քեամիլէն եըգըլմըշ օլտըղընը միւշահէտէ իյլէտի ։ Քէնտիսինէ սէնէվի իքի պին ֆրանք գատար պիր իրատ գալմագտա ըտը ։

« Արթըգ մէքթէպիմին ուճրէթինի թէտիյէ իտէմէյէճէյինի կէօրէրէք , իքմալը թահսիլ իթմէզտէն էվվէլ պէնի

մէքթէպտէն չըգարմաղա մէճպուր օլտու ։ Բէն մատամ Տըլօնէյէ ֆէվգ էլ ատէ րապըթ գալպ իթմիշ օլտըղըմտան , անտէն այըրըլմագ պանա բէք կիւճ կէլտի , վէ սըգ սըգ պէնի կէօրմէյէ կէլէճէյինի վատ իթմէտիքճէ , քէնտիսինտէն այրըլմատըմ ։

« Թէյզէմ վուրուտյան տարպէի միւտհիշէյէ քէմալը թէսլիմիյէթլէ պաշ էյմիշ վէ տահա գանաաթքեարանէ եաշամայա գարար վէրմիշ իտի ։ Բինաէն ալէյհ՝ մէքթէպտէն չըգարտըգտան սօնրա պէնի էվվէլքի միւքէլլէֆ խանէսինէ տէյիլ, Բարիսին էհալիսի չօգ օլան մահալլաթընտան պիրինտէ վագը պիր գաչ քիրաճըլը պիր խանէյէ կէօթիւրտիւ . պու խանէ զայէթ սատէ վէ ահվալը մալիյէմիզէ թէմամիյլէ մուվաֆըգ ըտը. էվվէլճէ չաշաալը պիր սուրէթտէ տօնաթմըշ օլտըղըմ օտայա միւշապիհ քիւչիւք պիր օտատա սէվտիյիմ չէյլէրին քաֆֆէսինի , քիթապլարըմը , րէսսամ թախթասընը , պօյա թագըլարընը , ֆըրչալարըմը , ալպօմլարըմը , մուզիգա տէֆթէրլէրիմի վէ կիւզէլ բիյանոմը պուլապիլտիմ ։

« Մէքթէպի թէրք իտէլի ալթը այ օլմուշ ըտը իսէ տէ , մատամ Տըլօնէյին սէօզիւնիւ հէնիւզ իչիթմէմիշ իտիմ . մէքթէպտէն չըգտըղըմտան ազ վագըթ սօնրա մէրգումէյէ եօլ վէրմիշ օլտուգլարընը մուախխարէն խապէր ալտըմ ։

« Բիր սապահ մատամ Տըլօնէյ խանէմիզէ կէլտի ։ Պէօյլէ պիր վիզիթա կէրէք պէնիմ վէ կէրէք թէյզէմ իչին պիր մէսուտիյէթի ազիմէ տէմէք իտի . զիրա ֆագըր հալէ տիւչար օլալըտան պէրու հիչ քիմսէ գափումըզը չալմայօր ըտը . քէնտիսինէ հիւսնիւ գապուլիյէթ կէօսթէրտիք վէ էլիմիզտէն կէլտիյի գատար իքրամ իթտիք . օնտան սօնրա մատամ Տըլօնէյ բէք չօգ տէֆալար խանէմիզէ կէլտի , վէ չօգ կէչմէքսիզին էն սատըգ միւսաֆիրիմիզ օլտու ։ Թէյզէմ խասթամաճազ պիր գատըն օլտըղը ճիհէթլէ բէք նատիրէն տըշարը չըգտըղընտան , պէն տէ քէնտիսիյլէ պէրապէր էվտէ գալմաղա մէճպուր օլույօրտում . պունուն իչին , արա սըրա մատամ Տըլօնէյ իլէ պիրլիքտէ տըշարը չըգմագլըղըմ միւսաատէ իթմէյէ պաշլատը ։

«Պիր կիւն մատամ Տըլօնէյ շաշաալը պիր սուրէթտէ կիյինիպ գուշանմըշ օլտըղը հալտէ խանէմիզէ կէլտի. պաշը-նա կիւզէլ չիչէքլէր իլէ միւզէյյէն եէնի պիր շապգա գօյմուշ վէ սըրթընա տա հարէլի իբէք գումաշընտան մամուլ պիր ֆիսթան կիյինմիշ իտի. Քէնտիսինին ահվալը մալիյէսի մահ-տուտ օլտըղընը պիլտիյիմիզ ճիհէթլէ, պու լիպասլար պիզէ ֆէվգ էլ ատէ պիր չէյ կէօրիւնտիւ: Պու բարլագ թուալէ-թինտէն տօլայը քէնտիսինի թէպրիք իյլէտիք. Էֆքեարըմը-զըն նէտէն իպարէթ օլտըղընը անլայըպ անլամատըղընը պի-լէմէմ. Ֆագաթ պիրատէրլէրիմտէն պիրինին Հինտիսթանը շարգիտէ պէօյիւք պիր սէրվէթ գազանմըշ օլտըղընը, վէ շիմտի Բարիսէ կէլմիշ օլտըղընտան, սէրվէթի մէվճուտէսինէ քէնտիսինին տախի հիսսէտար օլմասընը արզու իթմիշ պուլըն-տըղընը պէյան իյլէտի. Պատէհու պիրատէրինին թաքիպաթը նէճիպանէսինի մէտհ ու սէնայէ պաշլայըպ, պիզէ պիր չօգ պանգա գաիմէլէրի կէօսթէրտի:

«Իֆատաթը վագըասընտան չիւպհէ իտէճէք պիր սէպէ-պիմիզ եօգ ըտը. զիրա օ վագթա գատար պիզէ ըզհարը սա-տագաթտան կէրի տուրմամըշ ըտը: Պատէհու պիր թագըմ չէյլէր իշթիրա իտէճէյինի պէյան իլէ, պէնի ալըպ պէրապէր կէօթիւրմէք իսթէտի. Թէյզէմ պիր թագըմ մաղազալար վէ տիւքքեանլար տօլաշմագ պէնիմ իչին մուճիպի մահզուզիյէթ օլաճաղընը միւլահազա իտէրէք, մէրգումէ իլէ պիրլիքտէ տըշարը չըգմագլըղըմա միւսաատէ կէօսթէրտի:

«Իքի սաաթ գատար տօլաշարագ լազըմ օլան չէյլէրի սաթըն ալտըգ. Հալպ օ կիւնիւ բէք կիւզէլ օլտըղընտան, մատամ Տըլօնէյ Թիւիլըրիյէ կիտիպ ազաճըգ կէզինմէյի պա-նա թէքլիֆ իյլէտի. Պէն մէզքիւր մահալլէ հէնիւզ կիթմէմիշ օլտըղըմտան, թէքլիֆինի մա էլ մէմնունիյէ գապուլ իյլէ-տիմ:

«Թիւիլըրինին աղաճլըգլը եօլլարա հէնիւզ վասըլ օլմուշ-քէն, թախմինէն էլլի եաշընտա պիր ատէմ պիզէ եագլաշտը, վէ պէնի թաաղիմքեարանէ պիր սուրէթտէ սէլամլատըգտան սօնրա, մատամ Տըլօնէյէ խիթապէն.

«— Տօղրուսը, սէնի պէօյլէ կիւզէլ պիր րէֆիգէ իլէ պուրատա կէօրմէք մահզուզիյէթինէ նաիլ օլաճաղըմը ասլա մէմուլ իթմէզ իտիմ. – տէտի:

«Պունըն իւզէրինէ մատամ Տըլօնէյ պանա տէօնէրէք.

«— Պիրատէրիմ տիր. նա՞սըլ, կիւզէլ տէյի՞լ մի. – տէտի:

«Պէն քէնտի էֆքեարըմտան տէյիլ իտիմ: Մէրգում է-բէյիճէ եաշընը ալմըշ օլտըղը հալտէ, քէնտիսինէ ֆէվգ էլ ատէ չէքէ տիւզէն վէրմիշ իտի. Իրի պէյազ պիր գամէլեա էլպիսէսինին տիւյմէ տէլիքլէրինտէն պիրինի թէզեին իթմէք-տէ իտի: Քէնտիսինի կէնճ կէօսթէրմէք իւզրէ հէր նէ գա-տար եիւզինէ պիր թագըմ տիւզկիւնլէր, եումուշաթըճը-ճը եաղլար գօզմէթիգլէր վէ սաիրէ սիւրմիւշ իտի իսէ տէ, եինէ իխթիյարլըղընը կիզլէմէյէ մուվաֆֆագ օլամամըշ ըտը:

«Թիւիլըրիտէ էբէյիճէ վագթ կէզինտիքտէն սօնրա, մէրգում պիզի պիր լօգանթայա կէօթիւրմէյի թէքլիֆ իյլէ-տի. Մատամ Տըլօնէյին պու թէքլիֆի գապուլ իթմէյէճէյին-տէն էմին օլտըղըմտան, թէյզէմին վէսվէսէ իտէճէյինի պէ-յան իտէրէք պու պապատէ պիրատէրինտէն աֆվ տիլէմէսինի քէնտիսինտէն րիճա իյլէտիմ. Ֆագաթ մատամ Տըլօնէյ.

«— Պիրատէրիմին տավէթինի գապուլ իթմէմէյէ նէ՞ սէպէպ վար. Էկէր թէյզէնին վէսվէսէ իտէճէյինտէն գօր-գույօրսան, չար չապուգ եէմէյի եէր էվէ կիտէրիզ. – տէտի:

«Քէնտի քէնտիմի տուզաղա տիւշիւրմիւշ օլտըղըմը հիսս իյլէտիմ. Կէրէք մատամ Տըլօնէյ վէ կէրէք պիրատէրի պիր թագըմ ըսրարաթտա պուլունտըլար. Նիհայէթ տավէթի վա-գըայը գապուլ իթմէյէ մէճպուր օլտում. Եէմէքտէն սօնրա հէրիֆ պանա էվէլքինտէն տահա ազ կիւլիւնճ կէօրիւնմէքտէ իտի:

«Օ զէմանլար աբուգըրեա մէվսիմի իտի: Պուլունտըղըմըզ մասայա եագըն պիր եէրտէ պիր գաչ տէլիգանլը օթուրմուշ օլուպ, պունլար մասքէլի պալօտան պահս իթմէքտէ իտիլէր: Մատամ Տըլօնէյ մէրգումլարըն սէօզլէրինի իշիթմիշ օլտը-ղընտան.

« — Մաքէլի պալօյա կիթմի՞շմիսին. - տէյու սորտըգ-տա.

« — Խա՛յր, մատամ, հիչ կիթմէմիշիմ. Ֆագաթ տուն-եասա մաքէլի պալօսան տահա էյլէնճէլի պիր շէյ օլա-մայաճաղընը չօգ տէֆալար իշիթմիշ օլտըղըմտան, պէօյլէ պիր եէրէ կիթմէյի բէք գիյատէ արզու իտէրիմ. - տէյու ճէվապ վէրտիմ.

« Գունըն ուզէրինէ մատամ Տըլօնէյ մաքէլի պալօյը կէնճ պիր գըզըն զիհնինի չէլէճէք պիր սուրէթտէ թարիֆէ պաշլատը. Օբէրա թէաթրօսը սալօնընը էօյլէ շաշաալը պիր սուրէթտէ թասվիր էյլէտի քի, Պին պիր կէճէ հիքեայէսինտէքի սարայլար խաթըրըմա կէլտի. պիրատէրի տախի էքսիք եէր-լէրինի իքմալ իթմէքտէն կէրի տուրմամագտա իտը: Նիհա-յէթ պունլարըն սէօզլէրինտէն մաղլուպ օլտում, վէ մատամ Տըլօնէյ.

« — Սօնընճը պալօ էօնիւմիւզտէքի բէնճշէնպիհ կէճէսի վուգու պուլաճագ իտի. պու պալօ էվվէլքիլէրինտէն տահա շաշաալը պիր սուրէթտէ իճրա իտիլէճէք տիր տէյօրլար. Տօղրուսը պու տէֆա կիթմէյի բէք գիյատէ արզու իտիյօրըմ. - տէտիքտէ.

« — Պէն տէ արզու իտէրիմ. - տէյու պէյան էյլէտիմ.

« Մատամ Տըլօնէյին պիրատէրի պու սէօզլէրիմի իշիտին-ճէ.

« — Ֆագաթ մատամ քի հէր իքինիզ տէ պու պալօտա հազըր պուլունմագ իսթէյօրսունըզ, հիչ պիր շէյ պու արզու-նըզա մանի օլամազ. պէնտէնիզ հէմշիրէմի վէ սիզին տիլպէր րէֆիգէսինի պալօյա կէօթիւրմէքլիյի վատ իտէրիմ. - տէտի.

« Իրթէսի կիւնիւ մատամ Տըլօնէյ խանէմիզէ կէլտի. Օ կիւնիւ հավա բէք պուլանըգ օլտըղընտան, տըշարը չըգ-մագ միւմքին օլամայաճաղընը անլատըգ. Թէյզէմ օ կիւնիւ ազաճըգ քէյֆսիզ օլտըղընտան, սաաթ պիրէ տօղրու քէնտի օտասընա չէքիլտի, վէ պէնի մատամ Տըլօնէյ իլէ պիրլիքտէ եալընըզ պըրագտը. Մատամ Տըլօնէյ Թէյզէմին չէքիլիփ կիթմէսինտէն մէմնուն օլարագ.

« — Սէօյլէ պագալըմ, սէվկիլի տօսթըմ, էլան բէնճշէմ-պիհ ագշամքի պալօյա կիթմէք արզուսընտա՞ մըսըն. - տէյու սորտու:

« — Էվվէ՛թ, ֆագաթ արզումա նաիլ օլամայաճաղըմ. զիրա Թէյզէմ պիր կէճէ պալօտա կէչիրմէքլիյիմէ ասլա միւ-սաատէ իթմէզ:

« — Բէք էյի, սէն տէ Թէյզէնտէն կիզլի կէլ:

« — Կիզլի՞ մի կէլէյիմ, գաապի՛լ մի տիր:

« — Հա՛յ հա՛յ:

« — Նա՞սըլ:

« — Օթուրտըղընըզ խանէնին գաբուսը եարըն կէճէտէն սօնրա գաբանըր վէ սապահլայըն տա շաֆագտա աչըլըր. խա-նէնիզտէքի քիրաճըլարըն մըգտարը բէք քէսրէթլի օլտըղըն-տան, գաբուճը կիրէնլէրէ վէ չըգանլարա ասլա տըգգաթ իթմէզ: Պէն սէնի Թէաթրօյա կէօթիւրմէք իւզրէ Թէյզէն-տէն միւսաատէ իսթէրիմ. պու միւսաատէյի ալտըգտան սօնրա, գայգար էվիմէ կիտէրիզ վէ օրատա պիր տօմինօ վէ եախօտ տիկէր պիր գօսթիւմ կիյինիրսին. պատէհու պիրա-տէրիմ իլէ պիրլիքտէ պալօյա կիտէր վէ կէճէյի օրատա կէ-չիրտիքտէն սօնրա, Թէքրար խանէմէ ալտէթ իտէրիզ. օրա-տա էլպիսէնի չըգարտըգտան սօնրա եուրիւյէրէք էվինէ կի-տէրսին, վէ Թէյզէն եաթագտան չըգմազտան էվվէլ օտանա կիրիփ ույույապիլիրսին:

« Մատամ Տըլօնէյին սէօզլէրի պանա մագուլ կէօրիւն-տիւ, վէ Թէյզէմին խապէրի օլմագսըզըն պալօյա կիտէպիլէ-ճէյիմէ պիր քէրրէ գանաաթ հասըլ իտինճէ, պէնտէն Թա-լէպ իթտիյի շէյլէրին քեաֆֆէսինէ մուվաֆագաթ կէօսթէր-տիմ:

« Պալօ ագշամընա գատար տահա պիր գաչ կիւնիւմիւզ վար իտի. պու պիր գաչ կիւն զարֆընտա իթտիյիմ միւլա-հազաթը նագլ իթմէք իսթէմէմ. բէնճշէնպիհ ագշամընըն վիւ-րուտունի քէմալը տէհշէթլէ կէօզլէմէքտէ իտիմ: Տէհշէթլի պիր ուչուրում քէնարընտա պուլունտըղըմը հիսս իտիյօրտըմ. Ֆա-գաթ քէնտիմի թութմագ իգթիտարընը զայի իթմիշ իտիմ.

հարէքէթի վագըամը թայիպ իթմէքլէ պէրապէր, անը իճրա իթմէյէ հազըրլանըյօրտըմ:

« Մատամ Տըլօնէյին խանէսինէ կիթտիկիմ զէման, տիվանէ կիպի պիր չէյ իտիմ: Պու խանէ Նոթր Տամ-տը-Լորէթ սօգաղընտա վագը էբէյիճէ կիւզէլ պիր պինա իտի. Օրայա վարըլ օլտըգտան սօնրա, քէօշկիւ գաբըլարընա մախսուս զարիֆ պիր գօսթիւմ կիյինտիմ. մատամ Տըլօնէյ իսէ նէ պիչիմտէ օլտըղը խաթըրըմտա օլմայան պիր էրքէք գօսթիւմիւ կիյինմիշ օլտըղընտան, պու խուսուս պանա զարիֆ կէօրիւնիւպ, ֆիքրիմի քէնտիսինէ պէյան իյլէտիմ. պունըն իւզէրինէ կիւլիւմսէյէրէք արուգըրխատա հէր չէյ ճայիզ օլտըղընը վէ էրքէք գօսթիւմիւ գատըն գօսթիւմիւ կիպի սըգընթըլը օլմատըղընը ճէվապէն սէօյլէտի:

« Պու սըրատա գաբու չալընտը. Եիւրէյիմ հէնուզ ըզտըրապ իչինտէ օլտըղընտան, պու չան սէտասընը ալըր ալմազ օթուրտըղըմ սանտալիէ իւզէրինտէ պիրտէն պիրէ սըչրատըմ վէ քէմալը էնտիշէ իլէ.

« — Գաբու քի՞մ տիր, մատամ. – տէյու սօրտում. մատամ Տըլօնէյ իսէ.

« — Քի՞մ օլաճագ, պիրատէրիմ իլէ տօսթլարընտան պիրի տիր. – տէյու ճէվապ վէրտի.

« Պատէհու կիտիպ գաբույը աչտը, վէ պիրատէրի իլէ տիկէր պիր ատէմ օտայա կիրտիլէր: Պու ատէմին եիւզիւ պանա խօշ կէօրիւնմէտի. մատամ Տըլօնէյ մէրգումին շըվալիէ տը Սէն-Ժիրմէն նամընտա պիր ասըլզատէ օլտըղընը պանա սէօյլէտի. պատէհու պիրատէրի պանա եագլաշտը, վէ պիր թագըմ նազիքեանէ սէօզլէրտէն սօնրա, պէնի գօլթուղընա ալարագ օտատան մուֆարագաթ իյլէտիք.

« Պիր գաչ տագըգա սօնրա քէնտիմի Օբէրա թէաթրօսընտա պուլտում. ֆագաթ պիւթիւն վիւճուտիմէ թիթրէյօր ըտըմ. անըմտան սողուգ պիր թէր ագըյօր, վէ մասքէ սանըրսըն քի եիւզիւմիւ եագըյօր ըտը.

« Շըվալիէ պիզի պիրինճի գաթ լօճալարընտան պիրինէ կէօթիւրտիւ. կէօզլէրիմէ գարարթը վէրէն պուլութ եավաշ

եավաշ մահվ օլտու վէ էթրաֆըմտա պիր նազարը թէճէսսիւսքեարանէ աթֆ իյլէտիմ. Թէաթրօ սալասը հագըգաթէն հայրէթէֆզա պիր մէնզարէ իրայէ իտիյօրտը: Մատամ Տըլօնէյ հէման տա լօճանըն իչինտէ օյնայօր ըտը. Նիհայէթ տանս իթմէյի պանա թէքլիֆ իյլէտի. կէօզլէրիմ օրանըն չաշաասըյլա գամաշմըշ օլտըղընտան, պու թէքլիֆի գապուլ իյլէտիմ. պիր սաաթ սօնրա եօրղունլուգտան զիյատէ հէյէճանըմտա մաղլուպ օլարագ, օյուն սալասընը թէրք իյլէտիմ:

« Թէաթրօյա կիրտիկիմ զէման զարիֆ վէ գօզէթ օլան էլպիսէմ պէրպատ օլմուշ վէ թօզլար իչինտէ գալմըշ ըտը. սաչլարըմ չէօզիւլիւպ եիւզիւմէ սարգմըշ վէ եանագլարըմ ալ ալ օլմուշ ըտը. պիր այնանըն էօնիւնէ կիտէրէք պու հալիմի կէօրիւնճէ.

« — Ա՜հ, թէյզէմ պալօյա կիթմիշ օլտըղըմը անլայաճագ. – տէյու հայգըրտըմ. Լաքին մատամ Տըլօնէյ պէնի թէէմմին իթմէք իզըրէ.

« — Զօճուգլըգ իտիյօրսըն, ազիզէմ. եիւզիւնիւ ազաճըգ սողուգ սու իլէ եըգայաճագ վէ պիր սաաթ գատար տա ույույաճագ օլուրսան, եիւզիւնտէքի եօրղունլըգ ալէամէթլէրի կէչէր կիտէր: Հայտէ կիտէլիմ տէ պիր ազ չէյ եէյէլիմ. զիրա աճըգտան էօլիւյօրըմ. – տէտի:

« Հէր նէ գատար պէնիմ հիչ պիր չէյէ իհթիյաճըմ պուլունմատըղընը պէյան իլէ եագայը սըյըրմագ իսթէտիմ իսէ տէ, մէրգումէ պիր թագըմ սէօզլէր սէօյլէյէրէք պէնի գանտըրտը, վէ նիհայէթ իւչիւմիւզ պիրլիքտէ Գաֆէ-Անկլէյէ կիթտիք: Իշպու գահվէխանէնին խուսուսի օտալարընտան պիրինտէ պիզէ նէֆիս եէմէքլէր իքրամ օլունտու: Պէն եալընըզ պիր չօրպա իչտիմ. մատամ Տըլօնէյ իսէ սուֆրայա կէլէն եէմէքլէրտէն քեաֆֆէսինին չէշնիսինի պագտը. պիրատէրի իլէ շըվալիէ իսէ Շամբանիա շարապը շիշէլէրինի արգա արգայա պօշալթմագտա ըտըլար:

« Մատամ Տըլօնէյ շըվալիէնին եանընտա վէ պիրատէրի տէ պէնիմ եանըմտա պուլունըյօրլար ըտը: Պու իքի քիշինին գաֆալարը շարապըն թէէսիրիյլէ տումանլանմըշ օլտըղըն-

տան, պիր գաչ տագըգատան պէրու պանա պագարագ պաղը իշարէթլէր թէաթի իթմէքտէ իտիլէր. Մատամ Տըլօնէյին պիրատէրի օթուրտըղը սանտալիէյի աղար աղար պէնիմքինէ եանաշտըրտը, վէ կիւզէլլիկիմի, նէզաքէթիմի մէտհ ու սէնա իթտիքտէն սօնրա, էլլէրիմի թութուպ սըգմագա վէ էօփմէյէ պաշլատը. Պունըն իւզէրինէ պէնզիմ քիւլ րէնկինէ տէօնէրէք, Մատամ Տըլօնէյին եուզինէ պագտըմ վէ պիրատէրինին շու հարէքէթինէ խիթամ վէրմէսինի րէճա իյլէտիմ. Ֆագաթ մէրգումէ գահգահա իլէ կիւլէրէք, պէօյլէ պիր լաթիֆէտէն կիւճէնմէք տիլանէյիք օլտըղընը վէ արուգըրեա կէճէսինտէ հէր շէյ ճաիզ օլտըղընը պէյան իյլէտի.

« Պու սըրատա շըվալիէ Մատամ Տըլօնէյին եուզինէ չագըրտըղը պիր պուսէ գօնտուրտը. Մէրգումըն շու եուզսիւզլիւյիւնտէն Մատամ Տըլօնէյին հիտտէթլէնէճէյինի զանն իյլէտիմ. Ֆագաթ զաննըմ տօղրու չըգմատը. Մէրգումէ պիլաքիս շըվալիէնին հարէքէթինէ իլթիֆաթ իթմէսինի պիրատէրինէ իշարէթլէ անլաթտը.

« Պու խըթթիյար մայմունըն պուրուշուգլու վէ պօյալը եիւզիւ եանագլարըմա տօգունտուղը զէման հիս իթտիյիմ նէֆրէթ վէ տէհշէթի թարիֆ իտէմէմ. Մէրգում Մատամ Տըլօնէյին պիրատէրի օյնատըղընը վէ պու իկի ալչագըն էֆքեարը նէ՛տէն իպարէթ օլտըղընը պիրտէն պիրէ անլատըմ, վէ պէօյլէ պիր շիտտէթլէ այաղա գալգտըմ քի, օթուրտըղըմ սանտալիէ եէրէ տէվրիլտի. Անըմ չայըր չայըր եանըյօր վէ կէօզլէրիմտէն ատէշ ֆըշգըրըյօր իտի. Պատէհու թիթրէք վէ հէյէճանլը պիր սէտա իլէ.

« — Հէրիֆլէր տէ ալչագ վէ խայըն ատէմլէր սինիզ. — տէյէրէք, օտանըն գաբուսընը պիրտէն պիրէ աչտըմ վէ քիւչիւք պիր նէրտիվանը ալէլ աճէլէ էնէրէք, պուլվարա չըգտըմ։

« Նէրէյէ կիթտիյիմի պիլմէյօրտըմ. Եէկեանէ արզում՝ Մատամ Տըլօնէյին վէ արգատաշլարընըն էլինտէն գուրթուլմագտան իպարէթ իտի. Ճատտէյէ չըգար չըգմազ գօշմագա պաշլատըմ. Ֆագաթ օն ատըմ անճագ եիւրիւմիւշ իքէն, ար-

գամտան շըվալիէնին սէսինի իշիթտիմ քի, « Տո՛ւրունուզ, մատմուազէլ, տո՛ւրունուզ » տէյու հայգըրմագտա իտի. Պիլթիւն վիւճուտիմի մէճնունանէ պիր տէհշէթ իսթիլա իյլէտի, վէ օ սըրատա գաչըշմագա պաշլատան պիր տէլիգանլընըն պօյնունա աթըլարագ.

« — Էֆէնտի՛, էֆէնտի՛, րէճա իտէրիմ, պէնի հիմայէ իտինիզ, պէնի գուրթարընըզ. Այլահ աշգընա օլսուն. — տէյու պաղըրտըմ։

« Տէլիգանլը աղզընտաքի սիկարայը եէրէ աթարագ.

« — Գօրգմայընըզ, մատմուազէլ, գօրգմայընըզ, պէն պուրատա պուլունտուգճա, սիզի գօվալայան շարգընլար գըլընըզա պիլէ տօգունամազլար. — տէտի։

« Պու սըրատա շըվալիէ եանըմըզա եագլաշտը վէ պանա թէվճիհի խիթապլա.

« — Յիվանէ՞ մի օլտունուզ, մատմուազէլ, տօսթլուգ օլան գատընըն պիրատէրի ճիւզի պիր լաթիֆէտէ պուլունտուղունտան տօլայը եիւզիւմիւզէ հագարէթլէր եաղտըրարագ պիզի պըրագըբ կիթմէք սիզէ եագըշըր՞ մը. — տէտի։

« Մատամ Տըլօնէյին սախթէ պիրատէրի կիպի պու ատէմ տախի պանա տէհշէթ վէրտիյինտէն, միւնֆաիլանէ պիր թավր իլէ.

« — Սու՛ս, պէնի ալչագճասընա ալտաթմըշ օլան օ գատընա տօստ նամընը վէրմէ. — տէտիմ։

« Շըվալիէ գահգահա իլէ կիւլէրէք.

« — Անլատըմ, անլատըմ, պու էֆէնտի սիզէ տահա խօշ կէլտիյինտէն, անընլա պէրապէր գալմագ իսթէյօրսունուզ. Ֆագաթ պու արզունըզա նաիլ օլամայաճագսընըզ. Սիզ հիւսնիւ ըրզանըզլա պիզիմլէ պէրապէր կէլտինիզ, պիզիմլէ պէրապէր գալաճագսընըզ. — տէտի։

« Պէն իսէ օլանճա գուվվէթիմլէ տէլիգանլընըն գօլունը սըգարագ.

« — Էֆէնտի, պու ալչագըն սէօզինէ ինանմայընըզ, եալան սէօյլէյօր, իֆթիրա իտիյօր. — տէյու պաղըրտըմ, վէ Օբէրա թէաթրօսընա նասըլ կէթիրիլմիշ օլտըղըմը վէ նիչին

քէնտի հիմայեսինէ սըղընմըշ պուլունտըղըմը պիր իքի սէօզ իլէ անլաթըրըմ։

« Շըվալիէ պու սէօզլէրիմէ գահգահա իլէ կիւլէրէք, պէնի թութմազ իւզրէ էլինի ուզաթտը. պէն տէ անը անը հայգըրմաղա պաշլատըմ. պէնի հիմայէ իտէն տէլիգանլընըն արթըգ սապըր թիւքէնէրէք.

« — Կէրի չէքիլ, կէրի չէքիլ. – տէտի, վէ շըվալիէ էօնիւմիւզտէ տուրմըշ օլտըղը հալտէ եօլումըզը քէսմէք իսթէտիյինտէն, քէնտիսինի էօյլէ պիր շիտտէթլէ իթիվէրտի քի, մէրգում սալլանա սալլանա եէրէ եուվարլանտը. Ֆագաթ չար չաբուգ այաղա գալգարագ վէ հըսս իթտիյի աղըր թէէսիրլէ էլլէրինի ուզուշտուրարագ.

« — Պագասընըզ ա՛, էֆէնտի, պու հարէքէթինիզտէն տօլայը պանա թարզիյէ վէրէճէքսինիզ. – տէտի։

« Տէլիգանլը իսէ հագարէթքեարանէ պիր թավըր իլէ.

« — Հայտէ ճատտէյի թութընըզ, կէօզլիւքլէրինիզ սիզի թանըմազլըղըմա մանի օլամազ. հիտտէթլէնմէյինիզ, օտանըրզա ավտէթլէ օ պիր էսվապլարընըզը կէյինինիզ վէ քիսվէթինիզի տէ տէյիշտիրինիզ. քէնտի նամուսընը թանըյան ատէմլէր սիզինլէ տէօյիւշմէզլէր. Ֆագաթ մատմուազէլին թարիֆինտէն՝ արգատաշընըզըն Մ. գօնթ տը*** օլտըղընը անլամըշ օլտըղըմտան, էմրինէ հազըր պուլունտըղըմը թարաֆըմտան քէնտիսինէ սէօյլէյէպիլիրսինիզ. – տէտի։

« Պու սըրատա, էթրաֆըմըզտա պիրիքմիշ օլան էշխաս արասընտա մատամ Տըլօնէյին սախթէ պիրատէրի կէօզիւմէ իլիշտիյինտէն, թիթրէմէյէ պաշլատըմ. մէրգում պէնի հիմայէ իտէն տէլիգանլըյա եագլաշարագ.

« — Սէօյլէտիյինիզ սէօզիւ գօնթ տը***նըն էօնիւնտէ տէ թէքրար իտէպիլի՞ր միսինիզ. – տէտի։

« Տէլիգանլը. – Հա՛յ, հա՛յ, եալընըզ սէօյլէտիյիմ սէօզիւ տէյիլ, հաթթա տահա պաշգա սէօզլէրի տէ թէքրար իտէպիլիրիմ. կէնճլէրէ պէնզէմէք իչին սաչլարընը վէ եիւզիւնիւ պօյայան իխթիյարլար հազըրգաթէս կէնճ իմիշլէր կիպի հարէքէթ իթմէյի տիլէր, իշիտի՞յօրմըսընըզ, մօսիէօ գօնթ,

« — Հատտինիզի թանըյընըզ, էֆէնտի՛, պէնիմ գօնթ տը*** օլտըղըմը էյիճէ պիլի՞ր միսինիզ։

« — Էվվէթ, բէք էյի պիլիրիմ, կէնճ կէօրինմէք իւզրէ հէր նէ՛ տախի եափսանըզ, իխթիյարլըղընըզա աճըրըմ։

« — Իսմինիզի վէրինիզ, մօսիէօ, իսմինիզի վէրինիզ։

« — Բէք էյի, գարթըմը ալընըզ, եարըն սապահ էմրինիզէ հազըր ըմ։

« Պու սէօզ իւզէրինէ հէր քէս տաղըլտը։ Պուլվար իւզէրինտէ եալընըզ գալընճա, տէլիգանլըյա իթմայէն.

« — Ա՜հ, պէնիմ իչին տէօյիւշմէյէ մէճպուր օլաճագսընըզ, խիւրէյիմ չարբըյօր, թիթրէյօրըմ. – տէտիմ. տէլիգանլը ճէվապէն տէտի քի.

« — Միւսաթերիհ օլունըզ, մատմուազէլ, պէօյլէ պիր տուէլլօնըն նէթիճէսինտէն գօրգմատըղըմա սիզի թէմին իտէրիմ. Ֆագաթ պու սէօզլէրի պիր եանա պըրագալըմ տա սիզտէն պահս իտէլիմ։ Շիմտի նէրէյէ կիտէճէյիզ։

« Պու սուալ իւզէրինէ պուլունտըղըմ վազիյէթին պիւթիւն տէհշէթինի անլատըմ. գուրշուն կիպի աղըր կէօրինէն գարնավալ էլպիսէսինի կիյինմիշ օլտըղըմ հալտէ, թէյզէմին էվինէ կիթմէյէ մէճպուր պուլունըյօրտըմ. պիչարէ գատըն իշլէտիյիմ խաթատան տօլայը պանա աֆվ իտէճէք իտի. Ֆագաթ պէօյլէ եալընըզճա վէ զավալլը պիր զըլաֆէթլէ խանէյէ կիրտիյիմի կէօրէնլէր նէ՞ տէյէճէքլէր իտի. պիւթիւն նամ ու շէօհրէթիմ պէրպատ օլաճագտը. հալ պու քի տիւնեադա պէնիմ պունտան պաշգա պիր սէրվէթիմ եօգ տը։

« Պիւթիւն շու միւլահազաթըմը տէլիգանլըյա նագլ իթտիմ. մէրգում սէօզլէրիմի քէմալը տըգգաթլա տինլէտի, վէ պուլունտըղըմ վազիյէթին վէխամէթինի անլատը. պիր գաչ տագիգա տիւշիւնտիւքտէն սօնրա, պիրլիքտէ մատամ Տըլօնէյին խանէսինէ կիտիփ էվվէլքի լիպասլարըմը ալմաղըմըզը թէքլիֆ էյլէտի. պունտան պաշգա չարէ պուլունմատըղընը պէն տէ կէօրիւյօրտըմ. Ֆագաթ մէրգումէնին խանէսինէ կիթմէքտէ թէրէտտիւտ իտիյօրտըմ. Նիհայէթ պիր գարար վէր-

մէյէ մէճպուր օլարագ, պէնի հիմայէ իտէն թէլիգանը իլէ պիրլիքտէ մատամ Տըլօնէյին խանէսինէ կիթտիմ:

« Մատամ Տըլօնէյ գաբուլը աչմագա կէլտիյինտէ, իւզէրինտէքի էրքէք գօսթիւմիւնիւ հէնուզ չըգարմամըշ ըտը. պէրապէրիմտէքի թէլիգանըյը կէօրիւնճէ պէնզի ուչտու, վէ էլինտէքի շամտան եէրէ տիւշէճէք օլտու. իչէրի կիրտիյիմիզտէ, քէնտիսինի բաշգա չըգարմագ իսթէտի. Փագաթ պէրապէրիմտէքի թէլիգանը անըն սէօզիւնիւ քէսէրէք.

« — Պիհուտէ սէօզլէրլէ վագթ գայպ իթմէյինիզ, մատամ. պէն սիզի թանըրըմ, սիզ պունը բէք էյի պիլիրսինիզ, հաթթա մատմուազէլին էօնիւնտէ թէքրար քէսպի իթիպար իտէմէյէք իչին, հագգընըզտա պիլտիյիմ շէյլէրի քէնտիսինէ սէօյլէյէճէյիմ. – տէտիք. մատամ Տըլօնէյ իսէ.

« — Քէյֆինիզէ եա՛, իսթէտիյինիզի սէօյլէյինիզ, Փագաթ էկէր պու նամուսքեար գըզըն զարիֆ զարիֆ շէյլէր իշիթմէսինի իսթէմէզսէնիզ, պազը վուգուաթը կէչմէնիզ վէ եախօտ էօրթէրէք նագլ իթմէնիզ լազըմ տըր. – տէտի.

« Պու ալչագ գարընըն եիւզսիւզլիւյիւ պանա ֆէնա թէէսիր իթտիյինտէն, թէլիգանըլընըն գուլագընա տօղրու ուզանարագ.

« — Ամա՛ն, րէճա իտէրիմ, չուրատան տըշարը չըգալըմ. – տէտիմ. թէլիգանը իսէ եիւքսէք սէտա իլէ.

« — Կէօսթէրտիյինիզ նէֆրէթի թագտիր իտէրիմ, մատմուազէլ. Փագաթ միւսթէրիհ օլունըզ, պուրատա չօգ տուրաճագ տէյիլիզ, եանընըզտաքի օտայա կիտինիզ, վէ լիպասլարընըզը տէյիշտիրինիզ. մատամ Տըլօնէյ պուրատա պէնիմլէ պիրլիքտէ գալաճագ տըր. – տէտի:

« Քէօյլիւ գատընլարընա մախսուս գօսթիւմիւ չըգարըպ պէնիմ էլպիսէյի կիյտիյիմ զէման, շաֆագ աթմագա պաշլայօրտը. հէր նէ գատար թէյզէմին խանէսի իլէ մատամ Տըլօնէյին խանէսի արասընտա խայլը մէսաֆէ վար ըտը ըսա տա, վագթը մուայյէնտէ խանէմէ վասըլ օլմագ իչին տահա էրքէնճէ վագթ վար ըտը. մա մաֆիհ չար չաբուգ տըշարը չըգտըգ, վէ խանէմիզէ տօղրու միւթէվէճճիհ օլտուգ.

« Թէլիգանը մատամ Տըլօնէյին խանէսինէ կիրտիյի զէման, սըրթընտաքի մանթօյը չըգարմըշ ըտը. տըշարը չըգտըղըմըզտա մանթօսընը եէնիտէն կիյտիյինտէն, սէթրէսինին տիւյմէ տէլիքլէրինտէն պիրիսինտէ Լէժիօն տ'Օնէօր նիշանընըն գըրմըզը շէրիտինի կէօրտիւմ. Պէօյլէ պիր նիշանը իֆթիխարըն նամուսքեար պիր ատէմէ մէնսուպ օլաճաղընը քէնտի քէնտիմէ տիւշիւնէրէք, մէքթէպտէն չըգալըտան պէրու պաշըմա կէլէն հալլէրի քէնտիսինէ հիքեայէ իյլէտիմ. Թէլիգանը տախի քէնտի թարաֆընտան ըզհարը էմնիյէթտէն կէրի տուրմատը. իսմի Էտմօնտ տը Պուրժրէլ օլտուղընը վէ Աֆրիգա ավճը ասքէրլէրինին պիրինճի ալայընտա եիւզ պաշըլըգ մէմուրիյէթինտէ պուլընտըղընը վէ պիր մուհարէպէտէ աղըր պիր սուրէթտէ եարալանմըշ օլտըղընտան ալթը այ գատար Բարիստէ կիչիրմէք իւզրէ րուխսաթ ալմըշ պուլընտըղընը սէօյլէտի:

« Պիրի պիրիմիզտէն այրըլաճաղըմըզ սըրատա, գօնթ իլէ տէօյիւշմէյէճէյինի վաատ իթմէսինի րէճա իյլէտիմ. Ճէվապէն տէտի քի.

« — Պու պապտէ սիզէ գաթի պիր ճէվապ վէրէմէմ. Փագաթ պու ալչագճա իշտէն եագայը գուրթարմագա չալըշըրըմ: Ումարըմ քի սիզի եէնիտէն կէօրմէք սաատէթինէ նաիլ օլաճաղըմ, օ վագթ պու իշ քիշի հագգընտա պիլտիյիմ շէյլէրի սիզէ նագլ իտէրիմ. զիրա պու ալչագլարը չօգ վագըթտան պէրու թանըրըմ: Ալլահա ըսմարլատըգ, մատմուազէլ:

« Թէլիգանը էլիմի թութթուպ քէմալը իհթիրամիլէ էօփտիւքտէն սօնրա, պէնտէն այրըլտը: Պէն իսէ հիչ քիմսէտէն կէօրիւլմէքսիզին խանէմիզէ կիրտիմ, վէ պիր գաչ տագիգա սօնրա եաթաղըմա կիրիպ ույուտըմ: Սապահլայըն թէյզէմ պէնի ույանտըրտը: O կիւնիւ մատամ Տըլօնէյտէն պիր մէքթուպ ալտըգ. մատամ Տըլօնէյ պիրատէրի իլէ պիրլիքտէ սէյահէթէ չըգտըղընտան պիր միւտտէթ պիզի կէօրմէք մահզուզիյէթինտէն մահրում գալաճաղընը իշար իթմէքտէ իտի. վիզիթալարընը պիրտէն պիրէ քէսմէսի թէյզէմէ ղարիպ կէօրիւնմէմէք իչին մէրգումէյէ պու քեաղըտը

պիզզաթ պէնի հիմայէ իտէն տէլիգանլը եագալանմըշ օլտուղընը տէր հալ անլատըմ.

«Կիւնլէր, հաֆթալար կէչտի. տէլիգանլընըն լաթիֆ չէհրէսի միւթէմատիյէն գարշըմտա պուլունմամըշ օլսայըտը, նագլ իթտիյիմ վուգուաթը ունուտաճաղըմ իհթիմալտէն իտի. Պու տէլիգանլըյը պիր տէֆա կէօրմիւշ օլտուղըմ հալտէ, րուհըմըն պիւթիւն գուվվէթիյլէ սէվիյօրտըմ. Շիմտի պիլէ քէնտիսինի տէրխաթըր իթտիքճէ կէօզ եաշլարըմը զապթ իտէմէմ.»

Ֆիլ հագըգա Էօժէնինին կէօզլէրի եաշարմըշ ըտը. Պիչարէ գատըն պիր իքի տագըգա գատար սուքութ իթտիքտէն վէ կէօզ եաշլարընը սիլտիքտէն սօնրա, սէօզլէրինէ շու եօլտա տէվամ էյլէտի.

—Մ. Էտմօնտ տը Պուրժրէլ պէնտէն այըրըլտըղը զէման, պէնի եէնիտէն կէօրմէք արզուսընտա պուլընտըղընը պէյան էյլէմիշտի. պինաէն ալէյհ՝ քէնտիսինի պիր կիւն հէր հալտէ կէօրէճէյիմի ումիտ իթմէքտէ իտիմ.

«Օտամըն բէնճէրէսի էօնիւնտէ պիր գաչ չիչէք սագսըլարընտան իպարէթ քիւչիւք պիր պաղչէ թէրթիպ իթմիշ օլտուղըմտան, պիր սապահ պիր կիւլ ֆիտանընըն գուրու տալլարընը քէսմէքլէ մէշղուլ օլտուղըմ սըրատա, խանէմիզին թամ գարշըսընտա պուլունան քիւչիւք պիր խանէնին բէնճէրէլէրինտէն պիրի աչըլտը, վէ Մ. Էտմօնտ տը Պուրժրէլ կէօրիւնտիւ.

«Թէաճճիւպ վէ հէյէճանըմտան խաֆիֆ պիր նիտա սալըվէրտիմ. Մ. Էտմօնտ պէնի սիւքիւթէ տավէթ իթմէք իչին բարմագընը տուտագլարընա կէօթիւրտիւ, վէ պուլընտըղը օտանըն բէնճէրէլէրի արգասընա չէքիլտի. պիր իքի տագըգա սօնրա թէքրար ավտէթ էյլէտի. Եիւզիւ ֆէվգ էլ ատէ սօլմուշ, վէ սաղ գօլունը տա պէյազ պիր մէնտիլ վասըթասըյլա պօյնունա պաղլամըշ ըտը. Պիչարէ տէլիգանլը քէնտի ըզտըրապաթըյլա մուզտարիպ օլտուղըմը պէսպէլլի կէօզլէրիմտէն անլատըղընտան, եարասը էյիլէշմիշ օլտուղընը նազարըմտա իսպաթ իթմէք իչին գօլունը պիրտէն պիրէ

մէնտիլտէն չըգարտը վէ էօթէյէ պէրիյէ սալլատը. պատէհու բիյանօսընըն պաշընա կէչէրէք, պէնի աղլատաճագ տէրէճէտէ լաթիֆ պիր գաչ բարչա չալտը.

«Մ. տը Պուրժրէլի սէվիյօրտըմ. Քէնտիսինին տէ պէնի սէվտիյինտէն տօլայը ֆէվգ էլ ատէ մէմնուն օլտում. Իրթէսի սապահ, քիւչիւք պաղչէմտէքի չիչէքլէրէ պագմագ իչին բէնճէրէյի աչտըղըմտա, Մ. տը Պուրժրէլ քէնտի բէնճէրէսինտէ տուրըյօրտը. պէնի իհթիրամքեարանէ պիր սուրէթտէ սէլամլատըգտան սօնրա, պիր մէքթուպ կէօսթէրտի վէ պու մէքթուպըն պանա մախսուս օլտուղընը իշարէթլէ անլաթտը. անը գապուլ իտէմէյէճէյիմի քէզա իշարէթլէ պիլտիրտիյիմտէ, ֆէվգ էլ ատէ մահզուն օլտու. ֆագաթ ըսրար իթմէտի.

«Իրթէսի սապահ օտասընըն իչէրիսինէ տօղրու տուրտու, վէ ուզուն պիր քեաղըտ կէօսթէրտի. Պու քեաղըտ իզէրինտէ պէնիմ բէնճէրէմտէն օգունաճագ տէրէճէտէ պէօյիւք եազըլարըլա շու սէօզլէր եազըլմըշ ըտը.

«Րէճա իտէրիմ, մէքթուպըմը գապուլ իտինիզ. պիլտի-
«յինիզ իւչ քիշի հագգընտա սիզէ վաատ իթմիշ օլտուղըմ
«մալիւմաթը հավի տիր.»

«Մատամ Տըլօնէյ իլէ տիկէր իքի շախս հագգընտա պանա պազը մալիւմաթ վէրմէյի վաատ իթմիշ օլտուղընը օ վագթ տէրխաթըր էյլէտիմ. Պու մէքթուպըն մալիւմաթը մէզքիւրէտէն պաշգա շէյլէրի տէ հավի օլտուղընը անլատըմ, վէ թէքլիֆինի գապուլ իթտիյիմի իշարէթլէ անլաթտըմ. Պունըն իւզէրինէ ֆէվգ էլ ատէ մէսրուր օլարագ, մէքթուպը օ կէճէ բէնճէրէմին էօնիւնտէքի կիւլ ֆիտանընըն տալլարը արասընտա պուլաճաղըմը իշարէթ իթտիքտէն սօնրա, չէքիլտի կիթտի.

«Սապըրսըզլըգլա ագշամ օլմասընա պէքլէտիմ, վէ օրթալըգ պիր էյիճէ գարարտըգտան սօնրա, ուսուլ իլէ բէնճէրէյի աչըպ մէքթուպը մահալլը մէզքիւրտէ պուլտում, վէ պունը տէրհալ աչըպ օգուտում.

«Մ. Էտմօնտ տը Պուրժրէլ էվվէլի էմրտէ Մատամ Տըլօնէյին պայագը պիր մախլուգ օլտուղընը, պիզիմ պուլընտ-

ղըմըզ մէրթէպէ սախթէ ժավիրյէլէր իլէ կիրմիշ պուլընտը-ղընը, պիր թագըմ սէֆիհ զէնկինլէրէ միյանճըլըգ իթտիյինի, պիրատէրի նամընը վէրտիյի չարգըն պէնի քէնտիսինէ ժէօ-լիմ իթմէք իսդէրէ մէրգումէյէ քիւլլիյէթլի պիր մէպլաղ վէրմիշ օլտըղընը, չըվալիէ տը Սէն-Մերմէն մէրգումէնին ա-չըգը օլտըղընտան վէ անըն էլտէ իթտիյի մէնֆաաթա բէն-տիսի տէ իշթիրագ իթտիյինտէն, միւմքին օլտըղը գատար անըն թէշէպպիւսաթընա խարթըմ իթտիյինի պէյան իթտիք-տէն սօնրա, մէքթուպըմը շու սուրէթլէ թէմամ իթմէքտէ իտի.

«Շիմտի, տահա բէնիմ իսդէրէ տավրանմանըզը թավ-
«սիյէ իտէրէք, մէքթուպըմա խիթամ վէրմէլի իտիմ. Ֆա-
«գաթ մուգթէտիր տէյիլ իմ։

«Սիզի կէօրտիւքտէն պէրու գալպիմի չօգ տէֆալար իս-
«թիճվապ իյլէտիմ, վէ հէր տէֆասընտա տախի սիզի ֆէվգ-
«էլ ատէ սէվմէքտէ օլտըղըմը վէ պու մուհապպէթի շէտի-
«տէտէն մահզա վէֆաթըմըլա խիթամ պուլաճաղընը հըսս
«իթտիմ։ Պու իֆատէմի գապուլ իտէճէ՞ք միսինիզ. զանն
«իթմէմ. էյէր գապուլ իտէճէք օլուրսանըզ, տիւնեատա
«պէնիմ գատար մէսուտ պիր մախլուգ պուլունամայաճագ-
«տըր. պու մէքթուպը սիզէ եազմաղա գարար վէրիշիմ
«թէյզէնիզէ միւրաճաաթ իթմէզտէն էվվէլ սիզտէն մէզու-
«նիյէթ թալէպ իթմէք արզուսընտան նաշի տիր. զիրա թէյ-
«զէնիզտէն րէսմի իզտիվաճընըզը թալէպ իթմէք նիյէթին-
«տէ իմ։

«Կէրէք ֆամիլեամ վէ կէրէք հալիզ օլտըղըմ մէվգը
«հագգընտա քէնտիսինէ հէր տիւրլիւ մալիւմաթը վէրէճէ-
«յիմ. պու մալիւմաթ օ տէրէճէտէ տիր քի, էյէր թարա-
«ֆընըզտան պիր կէօնէ մանիա զուհուր իթմէյէճէք օլուր-
«սա, տիւնեատա էն պէօյիւք պիր արզումըն հուսուլինէ
«հիչ պիր շէյ միւմանաաթ իթմէյէճէք տիր. լագին շիմտի
«թէյզէնիզէ միւրաճաաթ իտէճէք օլուրսամ, սիզի զօրթէն
«թանըմագտա օլտըղըմը անլայաճագ տըր. հուսուլը մու-
«վաֆֆագիյէթինի թէհլիքէյէ տիւշիւրմէք իսթէմէտիյիմ

«պու թէշէպպիւսիւ իճրա իթմէզտէն էվվէլ, թէյզէնիզին
«պէնի թանըմասը լազըմ տըր։

«Նէ՛ եափմագ իգթիզա իթտիյինի սիզ թային իտէճէք-
«սինիզ. պանա վէրէճէյինիզ էվամիր հէր նէ տախի օլսա
«հարֆիյէն իճրա օլունաճագ տըր. Ֆագաթ, ըճա իտէրիմ,
«ումիտիմի պօշա չըգարմայընըզ, զիրա պու ումիտ օլմայա-
«ճագ օլուրսա պէն եաշայամամ. պազը տէֆա լաթիֆ
«սէտանըզը բիյանօնըզըն րուհէֆզա ահէնկլէրինէ գարըշտը-
«րընըզ։

«Սէօյլէյինիզ, մատմուազէլ, ճէվապ վէրինիզ, ումիտ ի-
«տէյի՞մ մի. եարըն սապահ կիւլ ֆիտանընըզըն եաբրագլա-
«րը արասընտա պիր մէքթուպ արայաճաղըմ. պուլապիլէճէ՞ք
«միյիմ։»

«Պու մէքթուպըն միւթալէասընտան պէօյիւք պիր մահ-
զուզիյէթ հըսս իյլէտիմ, վէ պատէհու Մ. Էտմոնտա շու ճէ-
վապը եազտըմ.

«Մօսիէօ.

«Իսթէմէյէրէք սիզէ ֆէնալըղը մուճիպ օլտըղըմտան տօ-
«լայը բէք զիյատէ թէէսսիւֆ իտէրիմ. սիզ պանա հիչ պիր
«շէյ սէօյլէմէտինիզ. Ֆագաթ պէն գօնթ տը * * * իլէ տուէլլօ
«իթմիշ օլտըղընըզը վէ պու տուէլլօ նէթիճէսինտէ գօլունըզ-
«տա աղըր պիր եարա ալըմըշ օլտըղընը անլատըմ. սէօզիւմէ
«իթիմատ իտինիզ քի, եարալըղընըզ էյիլիյին խապէրինի
«ֆիքրիմտէն ասլա չըգմայաճագ տըր։

«Պանա սէօյլէտիյինիզ սէօզլէրէ ինանըրըմ. հալէքէթի
«վագըանըզ սէօզլէրինիզին տօղրուլըղընը իսպաթ իտէր. պի-
«նաէն ալէյհ՝ թէյզէմէ միւրաճաաթ իթմէնիզի մա էլ մէմ-
«նունիյէ կէօրէճէյիմի իթիրաֆ իտէրիմ. իյլէտիյիմ խաթա-
«յը պիչարէ գատընտան սագլամագ իգթիզա իթտիյինի պէն
«տէ թէսլիմ իտէրիմ. րէսմի իզտիվաճըմը թալէպ իթմէզ-
«տէն էվվէլ ազաճըգ պէքլէմէք լազըմ տըր. պունընլա պէ-
«րապէր, նէ՛ քի եափմագ միւնասիպ իսէ, սիզ պէնտէն տա-
«հա էյի պիլիրսինիզ։»

«Պատէհու իմզալատըմ՝ Էտմոնտ տը Գուրժրէլ խանէմիզէ կէլտի. Թէյզէմ քէնտիսինի պիր գօմշույա եագըշաճագ սուրէթտէ գապուլ իյլէտի, վէ ազ վագթ զարֆընտա քէնտիսիյլէ մունասէպէթէ կիրիշտիք. Էբէյինճէ վագթ պու մունասէպէթ տէվամ իթտիքտէն սօնրա, Էտմոնտ ագրապասընտան պիր քիմսէ վասըթասըյլա տէսթի իզտիվաճըմը արզու իթմէքտէ օլտըղընը Թէյզէմէ պիլտիրտի. քէնտիսի հաթըրընտա գալմամըշ՝ պիր զէվճէնին սաատէթի հալինի թէէմին իտէպիլէճէք էվսաֆ վէ խասայիսի հաիզ օլտըղընը իսպաթ իթտիյինտէն, Թէյզէմ տախի պու արզույա մուվաֆագաթ կէօստէրտի։

«Նիշան այինի իճրա իտիլէճէյի սըրատա, Բէրօն մուգավէլաթ մուհարրիրինտէն պիր մէքթուպ ալտըգ. Թէյզէմ պու չէհր ճիվարլարընտա քիւչիւք պիր արազիյէ մալիք օլուպ, պու արազիյի սաթմագ վէ պունըն պէտէլիյլէ ճէհէզիմին պիր գըսմընը իքմալ իթմէք արզուսընտա պուլընտըղընտան, մումաիլէյհ մուգավէլաթ մուհարրիրինի վասըթա թային իթմիշ իտի. մուգավէլաթ մուհարրիրի իշպու մէքթուպընտա մէզքիւր արազինին թալիպի չըգմըշ օլտըղընը վէ էկէր Բէրօնա կէլէճէք օլուրսա քէնտիսինի պու ատէմ իլէ կէօրիւշտիւրէճէյինի վէ իհթիմալ քի պիր գաչ պին ֆրանք տա զիյատէ ալըրաճաղընը իշար իթմէքտէ իտի. մէսէլէ քէնտի նէֆսինէ թէալլիւգ իթմէզ իտի, րահաթընը պօզմայաճաղը աշիքեար ըտը. ֆագաթ մէսէլէ պանա թէալլիւգ իթտիյինտէն, Բէրօնա կիթմէյի գարարլաշտըրտը։

«Թէյզէմին Բէրօնա կիտէլի իքի կիւն օլմուշ ըտը. սաաթ ագշամըն սէքիզինի վուրմագտա իտի, Թէյզէմին տօսթլարընտան իխթիյար պիր գատըն պիզէ վիզիթա վէրմէյէ կէլտի. պու գատըն Մ. տը Գուրժրէլ իլէ էվլէնէճէյիմի պիլիր իտի. քէնտիսինի տէ պիր գաչ տէֆալար պիզիմ խանէմիզտէ կէօրմիւշ իտի։ Էտմոնտ քէնտի բէնճէրէսինտէն պու գատընըն իչէրի կիրտիյինի կէօրմիւշ օլտըղընտան, օտամա կէլիպ ազաճըգ բիյանօ չալմասը իչին միւսաատէ տիլէտի. պէն տէ իխթիյար գատընըն հուզուրընտան պիլ իսթիֆատէ, պու ար-

զուսընը րէտտ իթմէք իսթէմէտիմ. ֆագաթ հէնուզ պիր իքի բարչա չէյ չալմըշ իքէն. իխթիյար գատըն պիրտէն պիրէ այաղա գալգտը, վէ սիյահ վէ գաթը պուլութլարըլա գաբլը օլան կէօյիւ կէօսթէրէրէք, ֆուրթունա պաշլամազտան էվվէլ խանէսինէ կիթմէք արզուսընտա պուլընտըղընը պէյան իյլէտի. հէր նէ գատար քէնտիսինի ալըգօյմագ իզրէ էլիմիզտէն կէլէն ղայրէթի սարֆ իյլէտիք իսէ տէ, գատըն սէօզիւնտէ ըսրար իյլէտիյինտէն, քէնտիսինի սալըվէրմէյէ մէճպուր օլտուգ. պունուն իզէրինէ Էտմոնտ ըլա պիրլիքտէ եալընըզ գալտըմ. քէնտիսինի տէրագապ եօլա գօյմագ նիյէթինտէ իտիմ, ֆագաթ քէնտիսինին եանըմտա պուլընմասը բէք զիյատէ մահզուզիյէթիմի մուճիպ օլտըղընտան, պիր գաչ տագըգա տահա գալմասընտա հիչ պիր մահզուր օլամայաճաղընը տիւշիւնտիւմ. պու սըրատա պիրտէն պիրէ շիտտէթլի պիր րուզկեար զուհուր իթտի վէ բէնճէրէմին էօնիւնտէքի չիչէք սագըսըլարընը ալըպ կէօթիւրտիւ. ֆուրթունա օլանճա շիտտէթիյլէ հիւքմիւնիւ իճրա իթմէյէ պաշլատը։

«Պէն ֆուրթունատան ֆէվգ էլ ատէ գօրգարըմ. եըլտըրըմ սէտասը իշիտիր իշիտմէզ, թիր թիր թիթրէմէյէ պաշլարըմ. պունտան պաշգա, պահս իթտիյիմ ֆուրթունա օ գատար տէհշէթլի իտի քի, էն զիյատէ ճէսուր օլանլարը պիլէ իւրքիւտէպիլիր իտի. րուզկեար աճ պիր արսլան կիպի ինլէյէրէք, աղաճլարը, օճագլարը, էվլէրի վէլ հասըլ գարշըսընա չըգան հէր շէյի տէվիրիպ կէօթիւրիւյօր ըտը. տագըգատա պիր ճամլարըն գըրըլմասընտան հասըլ օլան շամաթա իշիտիլիյօրտը։ Շիմշէքլէրին սօյգուն զիյասը վագթ վագթ օրթալըղը այտընլաթմագտա վէ միւթէագըպէն եըլտըրըմլար քէմալը շիտտէթլէ բաթլամագտա ըտը. եաղմուր իսէ ալէլ տէվամ եաղմագտա ըտը։

«Հէր պիր շիմշէք չագմասընտա պէնզիմ պէթիմ աթար ըտը. եըլտըրըմ սէտասը գուլաղըմա աքս իթտիքճէ, օթուրտըղըմ եէրտէ եօգարը սըչրար ըտըմ. պուլունտըղըմըզ օտայը այտընլաթմագ իզրէ, եանընտաքի օտայա կիտիպ պիր մօմ ալմաղա ճէսարէթ իտէմէյօրտըմ։

«Նակէհան թէսավվուր իտիլմէյէճէք տէրէճէտէ շիտտէթլի պիր եըլտըրըմ բաթլատը , վէ պիր օճաղըն թէբէսի տէհշէթէնկիզ պիր շամաթա իլէ հավայէ ուչուրտու . պունուն իւզէրինէ աճը աճը հայգըրմաղա պաշլատըմ , Էտմոնտըն պօյնունա սարըլտըմ ։ Էտմոնտ տախի գօլունու պէլիմէ տօլատը , եիւզիւնիւ եիւզիւմէ վէ տուտագլարընը տուտագլարըմա եանաշտըրտը , վէ պէնի քէմալը շիտտէթլէ կէօյսիւնէ պաստը ։ Պու սըրատա քէնտիմի պիլէ պիւթիւն ղայպ էյլէտիմ . Օնտան սօնրա վուգուա կէլէն հալլէրի տէրխաթըր իտէմէմ . Շու գատար պիլիրիմ քի Էտմոնտըն սայէսինտէ քէնտիմի պուլտուղում զէման , մախմուր քէսիլմիշ , կէօզլէրիմ պուլութլար ղայպ օլմուշ վէ րուհի սէմատա բարլագ եըլտըզլար բէյտա օլմուշ իտի . Ֆագաթ պէն . . . ա՛հ , պէն մահվ օլմուշ , նամուսումը ղայպ իթմիշ իտիմ ։

«Էթրաֆըմտա հիչ պիր շէյ կէօրմէյօր իտիմ . Էտմոնտըն սէօզլէրինի իշիթմէյօր իտիմ . պէնի իհաթա իթմիշ օլան հիւմմա պէնի ազաճըգ թէրք իտինճէ , տիւշտիւյիւմ ուչուրումըն նէ՛ գատար տէրին օլտուղունու կէօրտիւմ ։ Էտմոնտ պէնի սօյունտուրմաղա վէ եաթաղըմա եաթըրմաղա մէճպուր օլտու ։

«Թէյզէմ ավտէթ իթտիյինտէ , էվվէլա եիւզիւմիւն սօլղունլուղունու կէօրտիւ , վէ պունուն սէպէպինի սօրտու . պիր գաչ կիւն էվվէլ զուհուր իտէն տէհշէթլի ֆուրթունատան հըսս իթտիյիմ գօրգույու սէպէպ կէօսթէրտիմ . Թէյզէմ թէշէպպիւսինին հիւսնիւ նէթիճէսինտէն մէմնուն օլմուշ օլտուղունտան , պէնիմլէ ազաճըգ լաթիֆէ իթտի , վէ պատէհու պու պապտէ հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէտի ։

«Մ. տը Պուրժրէլ էվլէնմէք իչին հարպիյէ նազարէթինտէն րուխսաթ ալմաղա մէճպուր պուլունտուղունտան , կէրէք պու րուխսաթը վէ կէրէք Բարիստէ թէմտիտի իգամէթ իթմէք մէզունիյէթինի իսթիհսալ իթմիշ իտի . պինաէն ալէյհ քէմալը մէսէրրէթլէ խանէմիզէ կէլտի , վէ պու խապէրի պիզէ տույուրտու . պիզ իզտիվաճըմըզըն լազըմ օլան քեաղըտլարը քեամիլէն էլտէ իթմիշ օլտուղումուզտան , իրթէսի կիւնիւ նիշան րէսմի իճրա օլունտու ։

«Կիւնլէր կէչտիքճէ էմնիյէթի գալպիմ տախի արթմագտա իտի . Ֆագաթ պու կիւնլէր պանա եըլլար գատար ուզուն կէօրիւնմէքտէ իտի . Նիհայէթ պիր կիւն պանա նիշան հէտիյէսի օլարագ պէյազ աթլասլարլա մուզէյյէն կիւզէլ պիր չէքմէճէ կէթիրտիլէր . պու չէքմէճէ կէնճ գըզլարա մախսուս պիր թագըմ թէզյինաթը հավի իտի . պունլարըն հէր պիրի զիհնիմտէ պիրէր լաթիֆ մուլահազա ույանտըրտը . Էտմոնտ պիւթիւն արզուլարըմը , պիւթիւն մէյլլէրիմի քէշֆ իթմիշ իտի . պունլարը մուայէնէ իթմէք իւզրէ սաաթլարճա օտամտա գափանտըմ ։

«Նիհայէթ կէճէ օլտու . Ֆագաթ գալպիմ ըզտըրապ իչինտէ իտի . օտամա չէքիլէրէք , հէօնքիւր հէօնքիւր աղլամաղա պաշլատըմ . զիրա Մ. տը Պուրժրէլ հէր աքշամ խանէմիզէ կէլմէյի ատէթ իտինմիշ օլտուղու հալտէ , օ աքշամը կէլմէմիշ իտի . իրթէսի կիւնիւ րէսմի իզտիվաճըմըզ իճրա օլունաճաղընտան , պու ղայպուպէթինի պիր ֆէլաքէթտէն պաշգա պիր շէյէ համլ իտէմէյօրտըմ . Բէնճէրէմին եանընտա օթուրուպ ավտէթինէ պէքլէմէյէ գարար վէրտիմ ։

«Պիր սաաթ , իքի սաաթ կէչտի . կէլէն կիտէն օլմատը ։ Օ կիւնիւ չօգ եօրուլմուշ օլտուղումտան , էյէր ազաճըգ րահաթ իթմէյէճէք օլուրսամ , իրթէսի կիւնիւ իճրա իտիլէճէք տիւյիւնտէ խասթա կէօրիւնէճէյիմի քէնտի քէնտիմէ մուլահազա իտէրէք , եաթմաղա գարար վէրտիմ . Ֆագաթ օլանճա ղայրէթիմի սարֆ իթմէքլէ պէրապէր ույույամատըմ . Նիշանլըմըն ղայպուպէթինէ հիչ պիր մանա վէրէմէյօրտըմ . Նիհայէթ սապահա գարշը ույգում կէօթիւրտիւ , վէ կիւնէշին լաթիֆ զիյասը եիւզիւմիւ հէնիւզ օխշամաղա պաշլամըշ իքէն , ույգուտան ույանտըմ . թէրագգապ եաթաղըմտան աշաղը սըչրատըմ , վէ բէնճէրէմին եանընա գօշտում . Ֆագաթ Էտմոնտըն բէնճէրէ բէրտէլէրինտէն՝ կէճէ էվէ կէլմէմիշ օլտուղունու անլատըմ ։

«Էօյլէ վագթը կէլտի վէ Էտմոնտ էլան կէօրիւնմէտի . իզտիվաճըմըզըն շահիտլէրի օլաճագ օլան տավէթլիլէր բէյտէր բէյ վասըլ օլտուլար . Ֆագաթ հիչ քիմսէ Էտմոնտ հագ-

գընտա պիր մալումաթ վէրէլիմ. օ կիւնիւ պիզիմ իչին պիր նէշէ ու մաթէմ կիւնիւ օլտու ։

« Մ. տը Գուրժըէյլի պուլմագ իչին վուգու պուլան թէշէպպիւսաթըմըզ պիւս պիւթիւն սէմէրէսիզ գալտը. քէնտիսինի թանըյան զաթլարա, հարպիյէ նազարէթինէ վէ սաիր պիր չօգ քիմսէլէրէ միւրաճաաթ իթտիք. ֆագաթ հիչ պիր նէթիճէ իսթիհսալ իտէմէտիք. Ատամըն նէ՛ օլմըշ օլտուղունը հիչ քիմսէ պիլէմէյօր ըտը. անըն ղայպուպէթի կէրէք պիզիմ վէ կէրէք պաշգալարը ինտինտէ հալլը նագապիլ պիր մուամմա իտի ։

« Պունըն իւզէրինէ խասթա տիւշտիւմ, վէ պիր այ գատար հայաթ վէ մէմաթ արասընտա գալտըմ. Թէյզէմ պէնի մատէրանէ պիր ֆէտաքեարլըգլա պագտը, վէ անըն հիմմէթ վէ ղայրէթի սայէսինտէ էյիլէշտիմ. Ֆագաթ տահա տէհշէթլի պիր ֆէլաքէթ զուհուր իթտի. պիր թագըմ ալէամէթլէրտէն վալիտէ օլաճաղըմը անլատըմ։ Հալիմի թէյզէմին կէօզլէրինտէն կիզլէյէպիլտիյիմ միւտտէթճէ, էբէյիճէ իսթիրահաթլա վագթ կէչիրտիմ։

« Ֆագաթ նիհայէթ էօյլէ պիր հալէ կէլտիմ քի, հալիմէ օլտուղումը կիզլէմէք միւմքին օլամատը ։ Տիվանէ կիպի պիր շէյ օլմուշ ըտըմ. Թէյզէմ պու հալիմտէն էնտիշնաք օլարագ, խասթալըղըմ էսնասընտա պէնի պագմըշ օլան հէքիմի ճէլպ իթմէյի թէքլիֆ իթտի. Ֆագաթ անըն պու թէքլիֆինի գապուլ իթմէտիմ. զիրա հէքիմ համիլէ օլտուղումը հէր հալտէ անլայաճագ ըտը. Նիհայէթ կիտիպ այագլարընա գաբանաճագ վէ աղլայարագ խաթամը իգրար իտէճէք եէրտէ, օրատան գաչմայը գարարլաշտըրտըմ, վէ պիր գաչ կիւն սօնրա պու գարարըմը իճրա իթտիմ։

« Պիր սապահ պիր իքի միւճէվհէր վէ պիր իքի գաթ էսվապ ալարագ, Թէյզէմ հէնուզ ույգուտա իքէն էվտէն տըշարը չըգտըմ։ Նէրէյէ կիտէճէյիմի պիլմէյօրտըմ. Ֆագաթ միւթէմատիյէն եիւրիւյօրտըմ։ Պիլմէմ հա՛նկը եօլտան կիտէրէք նիհայէթ Սէն-Լազար սօգաղը իլէ Շօսէ-տ՛Անթէն սօգաղը քէօշէսինէ վարմըշ օլտում. օրատա եօրղունլըգտան թագաթըմ քէսիլէրէք, ազաճըգ սօլուգ ալմագ իւզրէ տուրմաղա մէճպուր օլտում։

« Պիր միւտտէթտէն պէրի պիր սինօր թաշընա տայանմըշ տուրույօրտըմ. պիրտէն պիրէ գօճանը կէօրտիւմ քի, պէս պէլլի խանէսինտէն չըգարագ պանա տօղրու կէլիյօրտը. քէնտիսի պուլընտըղըմ վազիյէթի ֆարգ իթտի. պէն էվտէն աճէլէ իլէ չըգմըշ օլտըղըմտան, համիլէլիյիմի կիզլէմէք իչին լազըմ կէլէն թէտապիրի իթթիխազ իտէմէմիշ իտիմ. գօլթուղըմըն ալթընտաքի պօղչա, եիւզիւմտէքի ֆէվգ էլ ատէ սօլղունլըգ, հալիմին բէրիշանլըղը, պանա եագլաշտըղը սըրատա ալէլ աճէլէ ֆիրար իտիշիմ քէնտիսինէ իշի անլաթտը. զիրա պիր միւտտէթ սօնրա իմտատ թալէպ իթմէք իւզրէ գօնաղընա կէլտիյիմ զէման, սէնի կէօրիւպ գօնուշմագ միւմքին օլամատը ։ »

Գօնթէս. — Սէօզիւնիւ տէվամ էթ, ազիզէմ Լօժէնի, սանա գօճամըն էօնիւնտէ իֆթիրա իթմիշլէր ։

Լօժէնի. — Զաթէն բէք չօգ սէօյլէյէճէյիմ գալմատը ։ Սէնտէն իւմիտ իթտիյիմ մուավէնէթի կէօրէմէյինճէ, քիւչիւք պիր միւսաֆիրխանէտէ տէօշէնմիշ պիր օտա թութթում, վէ օրատա իգամէթլէ իշլէյէճէք իշ արատըմ. Ֆագաթ հիչ պիր եէրտէն իշ պուլամատըմ։ Նիհայէթ համիլէլիյիմին միւտտէթի պիթթի, վէ չու սըրատա պէշիքտէ ույումագտա օլան մասումճըղըգը տիւնեայա կէթիրտիմ. Ֆագաթ պիր միւտտէթտէն պէրի մըխլանըպ գալմըշ օլտըղըմ եաթագտան հէնուզ գալգմամըշ իքէն, էսպապը թէայիւշիւմիւն թիւքէնմիշ օլտըղընը կէօրտիւմ. միւսաֆիրխանէ սահիպի տէ պէնի իզաճ իթմէյէ պաշլատը, վէ էկէր քիրայը վէրմէյէճէք օլուրսամ պէնի խանէսինտէն թարտ իտէճէյինի պէյան իթտի. Պու սըրատա, խասթալըղըմ էսնասընտա պէնի պագմագ իւզրէ միւսաֆիրխանէ սահիպի թարաֆընտան թավսիյէ իտիլմիշ օլան պիր իխթիյար գատըն պէնիմ ֆէվգ էլ ատէ սէֆալէթիմտէն միւթէէսսիր օլարագ, քէնտի ֆագըր հալի իլէ պէրապէր, պէնի քէնտի օտասընա նագլ իթտիրտի վէ օ զէմանտան պէրու սատագաթ վէ ֆէտաքեարլըգ իպրազընտան պիր ան

կէրի տուրմամը. խասթալըղըմ էսնասընտա պէնի գայըրտը, վէ պանա լազըմ օլան իլաճլարը թէտարիք իթմէք իւզրէ օ-լանճա էշեասընը սաթտը։

« Ֆագաթ նիհայէթ պու գատընըն տա էսպապը թէյ-նիւչիւ թիւքէնտիկինտէն, սանա մէքթուպ եազմաղա մէճ-պուր օլտում, վէ պու մէքթուպը պիզզաթ պու ալիճէնապ գատըն սանա կէթիրտի. պունտան սօնրա ճէրէյան իտէն հալլէրի պիլտիկին ճիհէթլէ, թէքրարա լիւզում կէօրմէմ. »

Գոնթէս. — Միւսթէրիհ օլ, ազիզէմ Լօժէնի, պիլիթիւն պու հալլէր չօգ կէչմէքսիզին խիթամ պուլաճագ տըր. գոճամ՝ սէնին գապահաթլը օլմագտան զիյատէ պէրպախթ օլտըղընը իշիտէճէք օլուրսա, սէնի աճըյաճաղընտան էմին իմ։

Լօժէնի. — Ալլահ վէրէտէ էօյլէ օլսուն, զիրա սէնին իլէ գօճան արասընտա պիր միւնազաայա սէպէպ օլաճագ օլուր-սամ, մէյուսիյէթիմտէն էօլիւրիւմ։

Գոնթէս. — Միւսթէրիհ օլ, սէնին սէֆալէթին նիհայէթ պուլմըշ օլտըղընա գալպիմ շահատէթ իտիյօր. լաքին տահա պիր չօգ թէտպիրլէր իթթիխազ իթմէյէ մէճպուր ըզ. հաթ-թա թէյզէնի տախի կէօրմէյէ կիտէճէյիզ վէ պիչարէյի ա-լըպ սէնին նէզտինէ կէթիրէճէյիզ։

Լօժէնի. — Օհ, աղա՛, աղա՛, Մ. տը Պուրժիէլ ավ-տէթ իթմէյինճէ, քէնտիսինի կէօրմէք իսթէմէմ։

Գոնթէս. — Մ. տը Պուրժիէլ էօլմէմիշ իսէ, ավտէթ ի-տէճէք տիր. զիրա սանա գարշը թութտըղը հարէքէթ՝ սէնի թէրք իթմէյէ նիյէթի պուլունտըղընը գաթեան իսպաթ իթ-մէզ. սէնի պու տէրէճէ սէվէն օ միւհթէրէմ գատընըն հէման պիր սէնէտէն պէրու տուչար օլտըղը իշքէնճէ վէ էնտիշէլէրի տիւշիւնմէյօր միսին, սէվկիլի Լօժէնիմ։

Լօժէնի. — Շիւպհէսիզ քի քէնտիսի պէնի էօլմիւշ զաննիտիյօր. նամուսըմ պէրպատ օլմուշ օլտըղընը տույուրմագտան ըսա, քէնտիսինի էպէտա կէօրմէմէյի տահա զիյատէ թէրճիհ իտէրիմ։

Լիւսի իլէ Լօր մէրգումէյի ազմինտէն չէվիրմէք իւզրէ բէք չօգ սէօզլէր սէօյլէտիլէր. պիչարէ գատըն իչլէտիկի խա-

թատան սօնրա թէյզէսինին եիւզիւնէ պագմաղա ճէսարէթ իտէմէյօրտը. ֆագաթ տօսթլարընըն պու պապտէքի ըսրա-րաթ վէ իսթիրհամաթընա մաղլուպ օլարագ, նիհայէթ ար-զուլարընա մուվաֆըգ սուրէթտէ հարէքէթ իտէճէյինի վատ իլէտի։

Լիւսի վէ Լօր մարքիզ տը Վիլէրպանըն խանէսինտէ ագ-շամ թաամը իթմէյէ կիտէճէքլէրինտէն, Լօժէնիյի մուշֆի-գանէ պիր սուրէթտէ էօբտիւքտէն վէ իլէրիտէ մէսուտ օլա-ճաղը հագգընտա եէնիտէն պիր թագըմ թէմինաթ վէրտիք-տէն սօնրա, օրատան մուֆարագաթ վէ մարքիզ տը Վիլէր-պանըն գօնաղընա մուվասէլէթ իլէտիլէր։

Մարքիզ տը Վիլէրպան՝ միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու քէնտիսինի զիյարէթէ կէլմէմիշ օլտըղընտան տօլայը եէկէնի-նի թէքտիր իլէտի, վէ Լիւսի տախի միւմքին օլտըղը գատար արզը մաղէրէթ իթտիքտէն սօնրա, գարիպէն վուգու պու-լաճագ սուարէտէ տօսթը Լօր իլէ պիրլիքտէ հազըր պուլու-նաճաղընը վատ իլէտի։ Պունըն իւզէրինէ մարքիզ մէսրուր վէ մէմնուն օլարագ.

— Օ կէճէքի սուարէտէ եէնի եէնի չէհրէլէր կէօրէճէք-սին. խուսուսըլէ ասըլզատէ պիր տէլիգանըլըյա թէսատիւֆ իտէճէքսին քի, միւքէմմէլ պիր գավալիէ օլտըղընը սէօյլէ-յօրլար. — տէտի։

Լիւսի ազիմ պիր մէրագա տուչար օլարագ, պու ասըլ-զատէնին կիմ նէ՞ օլտըղընը սորմագ իսթէրէ իքէն, խըտմէթ-քեարլարտան պիրի սուֆրանըն հազըր օլտըղընը խապէր վէր-տի, վէ Լուսի պու միւսաֆիրի տահա միւնասիպ պիր զէմանա թէրք իթմէյէ մէճպուր օլտու։ Եէմէքտէն սօնրա միւսաֆիրլէր օ գատար չօղալտը քի, մարքիզ տը Վիլէրպան իլէ խուսուսի սուրէթտէ կէօրիւշմէք միւմքին օլամատըղընտան, գոնթէս մէյուսանէ պիր սուրէթտէ գօնաղընա ավտէթ իլէտի։ Լա-քին քէնտի օտասընա հէնուզ կիրմիշ իքէն, օտա պէսլէմէսի քէնտիսինէ պիր մէքթուպ վէրտի վէ թանըմատըղը պիր շախս թարաֆընտան կէթիրիլմիշ օլտըղընը պէյան իլէտի։ Լիւսի մէքթուպըն զարֆընը եըրթտը վէ տօգթօր Մաթէօ թարա-

ֆըրտան կէօնտէրիլմիշ օլտըղընը անլայարագ, պէր վէճհի ա-
թի օգուտը.

«Մատամ գոնթէս.

«Միւտտէթի քօմբիւմտէ ճէրէյան իթմիշ օլան ահվալ
«վէ վուգուաթ օ տէրէճէտէ տիր քի, մարքի տը Բուրրիէր
«իլէ վուգու պուլան թէսատիւֆիւմտէն սօնրա, պիր տահա
«ավտէթ իթմէմէք իւզրէ Ֆրանսայը թէրքէ մէճպուր օլույո-
«րըմ: Սէրվէթիմ հէր նէ գատար ազ իսէ տէ, արզուլարըմըն
«հուսուլինէ քիֆայէթ իտէր. Եալընըզ ձէնապը Հագգըն
«պիլտիյի պիր եէրէ չէքիլէրէք ինսանլարը ունութմազա վէ
«քէնտիմի տէ ինսանլարա ունութտուրմաղա չալըշաճաղըմ:
«Պու մէքթուպը գապուլ իթտիյինիզ զէման, սիզտէն չօգ-
«տան պէրու ուզագլաշմըշ օլաճաղըմ: Ֆագաթ տիւնեատա
«սիզտէն պաշգա հիչ քիմսէ իլէ ալէագամ պուլընմատըղըն-
«տան, սիզէ պիր նասիհաթ վէրմէք իսթէրիմ քի, անը լութ-
«ֆէն նազարը տըգգաթա ալմանըզը րէճա իտէրիմ:

«Մարքի տը Բուրրիէր հագգընտա հըսս իթտիյինիզ
«տույղունըն եալընըզ պիր մէրագ էսէրի օլմատըղընը կէօր-
«տիւմ. պէօյլէ պիր լիսան գուլլանտըղըմտան տօլայը պէնի
«մազուր կէօրիւնիւզ. ֆագաթ մէսէլէ օ գատար նազիք
«տիր քի, պու սուրէթլէ պէյանը էֆքեար իթմէյէ մէճ-
«պուր ըմ:

«Մէնսուպ օլտըղընըզ ալէմտէ մարքի տը Բուրրիէրէ
«թէսատիւֆ իտէճէյինիզ մուհագգագ տըր. գիրա սիզի
«կէօրմէք իւզրէ պիր ֆըրսաթ տախի զուհուր իթմէյէճէք
«օլուրսա, քէնտիսի պէօյլէ պիր ֆըրսաթ իհտասընա չալըշա-
«ճագ տըր. պինաէն ալէյհ, տիւնեատա էն զիյատէ սէվտի-
«յինիզ չէյ նամընա րէճա իտէրիմ քի, սիզին իսթիրահաթը
«հալինիզ վէ սաատէթի իսթիգպալինիզ իչին անըն կէօզլէրի-
«նէ պագմագտան իհթիրազ իտինիզ. քէնտիսինէ թէսատիւֆ
«իտէճէյինիզ եէրլէրտէն գաչընըզ. գալպինիզտէքի տույղու-
«յը մահվ իտինիզ. գիրա պու տույղու պիւթիւն քօմբիւնիւ-
«զիւն պէտպախթլըղընը մուճիպ օլաճագ տըր. մարքի տը Բուր-

«րիէրտէն իճթինապ իտինիզ. գիրա պու ատէմ զանն իթտի-
«յինիզտէն տահա զիյատէ թէհլիքէլի տիր:

«Պէօյլէ պիր լիսան գուլլանմագլըղըմը իսթիլզամ իտէն
«էսպապը սիզէ անլաթմագ իչին, պիւթիւն սէրկիւզէշթիմի
«նագըլ իթմէք լազըմ տըր. հալ պու քի պիր տագըգա պիլէ
«վագթըմ եօգ տըր. պէնի Ֆրանսանըն խարիճինէ չըգարաճագ
«օլան քօմփա արապասը հազըրտէ պէքլէյօր: Մահալը մագ-
«սուտա վասըլ օլաճագ օլուրսամ, սէրկիւզէշթիմի սիզէ կէօն-
«տէրէճէյիմ. էկէր պիչարէ տօքթօր Մաթէօնըն հիքեայէ-
«սինի էօյրէնէճէք օլուրսանըզ, պու մէքթուպը եազարագ մու-
«հիմ պիր վազիֆէ իֆա իթմիշ օլտըղըմը անլայաճագսընըզ:

«Ալլահա ըսմարլատըգ, մատամ գոնթէս: Իւչ սաատ
«մահալը մագսուտա վասըլ օլաճաղըմը իւմիտ իտէրիմ. իւք
«իշիմ սիզէ պիր մէքթուպ եազմագտան իպարէթ օլաճագ
«տըր. Գ. Տ. Ն. հարֆլարընը համիլ օլան իշպու մէքթուպը
«Բարիս բօսթախանէսինտէ պուլաճագսընըզ տըր:»

Լիւսի պու մէքթուպը օգուտըգտան սօնրա չանը քէմալը
շիտտէթլէ չալտը, վէ օտա պէսլէմէսի տէրհալ մէրգումէնին
եաթագ օտասընա կիրթտի: Լիւսի գըսա վէ քէսիք պիր սէտա
իլէ պէսլէմէյէ խիթապէն.

— Մատմուազէլ տը Պօմոնտա սէօյլէյին քի տէրհալ պու-
րայա կէլսին, քէնտիսիյլէ կէօրիւշմէք իսթէրիմ. — տէտի:

Պէսլէմէ. — Մատմուազէլ տը Պօմոն էրէյիճէ վագթտան
պէրու եաթմըշ ույույօր. ֆագաթ էկէր մատամ գոնթէսին
քէնտիսինէ հէր հալտէ իհթիյաճը վար իսէ, կիտէր ույանտը-
րըրըմ:

Լիւսի. — Խա՛յր, ֆախտէսիզ տիր:

Պէսլէմէ պու ճէվապտան մութէաճճիպ օլարագ հանըմը-
նըն տիւկէր պիր էմրինէ պէքլէմէքտէ իքէն, Լիւսի.

— Կիտէպիլիրսինիզ, գըզըմ, պաշգա չէյէ իհթիյաճըմ
եօգ տըր. — տէտի:

Գոնթէս՝ տօգթօր Մաթէօնըն մէքթուպընը պիր գաչ
տէֆա տահա օգուտըգտան սօնրա, նիհայէթ եաթաղա կիր-
տի. ֆագաթ ույգուսը զարիպ զարիպ րույալար իլէ խալէլ-

տար օլույօր, վէ պու րույալարը արասընտա տայիմա մարքի տը Բուրրիէրին կեաճ լաթիֆ վէ կեաճ տէհշէթլի չէհրէսինի կէօրիւյօր ըտը :

Ճաֆագ հէնուզ աչըլմաղա պաշլամըշ իքէն, Լիւսի գար-ծօլասընտան աչաղը սըչրատը, պէյազ տիւլպէնտտէն պիր կէճէլիք կիյինտի վէ հէնուզ տէրին տէրին ույումագտա օ-լան Լօրըն եաթագ օտասընա չըգտը. պիր իքի տագըգա գա-տար տէրին միւլահազալթա տալտըգտան սօնրա, Լօրըն գար-ծօլասընա տօղրու իլէրիլէտի, վէ պատէհու կէնճ գըզըն պէ-յազ ալընընա պիր պուսէ գօնտուրտը: Լօր պու պուսէտէն ույանարագ էվվէլա կէօզլէրինի օղուշտուրտը վէ գոնթէսի թանըյընճա, էլլէրինի պօյնընա տօլայարագ մուշֆիգանէ պիր սուրէթտէ եանաղընտան էօբտիւ. պատէհու չըմինէ իւզէ-րինտէքի սաաթա պագարագ.

— Պու գատար էրքէն գալգմաղա նէ՞ մէճպուրիյէթին վար, սէվկիլի տօսթըմ. – տէտի :

Լիւսի. – Սանա հագլ իտէճէք բէք չօգ շէյլէրիմ վար տըր, ագիզէմ Լօր :

Լօր. – Գաչն իտէրիմ քի եինէ չու մարքի տը Բուրրիէր-տէն պահս իտէճէքսին: Լիւսի՛, Լիւսի՛, պու տէլիգանլը հագ-գընտա հըչ իթտիյին չէյ եալընըզ մէրագ էտէրի օլմատը-ղընա ինանմաղա պաշլայօրըմ:

Գօնթէս՝ տօսթընըն հէման տա տօգթէօր Մաթէօնըն եաղտըղը չէյլէրի սէօյլէմէքտէ օլտըղընը կէօրիւնճէ, եիւզիւ գըպ գըրմըզը քէսիլտի. մա մաֆիհ քէնտիսինի թութմաղա ճահտ իտէրէք.

— Սէն տիվանէ սին, Լօ՛ր, սէն տիվանէ սին. – տէյու պաղըրտը :

Լօր. – Բէք տէ տիվանէ տէյիլիմ զաննիտէրիմ. իսպա-թը տա շու տըր քի ֆիքրինի քէշֆ իթտիյիմտէն տօլայը գը-զարըյօրսըն :

Լօր պու սէօզլէրինէ բէք տէ օ գատար էհէմմիյէթ վէր-մէմէքտէ իտի. մագսատը՝ տօսթընըն ազաճըգ լաթիֆէ իթ-մէքտէն իպարէթ իտի. ֆագաթ գօնթէսին հէօնքիւր հէօն-

քիւր աղլայարագ քէնտի գուճաղընա աթըլտըղընը կէօրիւն-ճէ, բէք զիյատէ միւթէհայյիր օլարագ, վէ հալթթա ֆէվգ-էլ ատէ հէյէճանա կէլէրէք.

— Նէ՞ օլույօրսըն, ագիզէմ Լիւսի, սէնի թէէմին իտէ-րիմ քի, մագսատըմ սէնի ինճիթմէք տէյիլ իտի. քէնտինէ կէլ, ռճա իտէրիմ. Գալպինտէքի շէյի պանա սէօյլէ. պէօյ-լէ էրքէն էրքէն օտամա կէլմէքլիյին պօշ եէրինէ օլմամալը տըր. սէօյլէ՛ պագայըմ, սէնի տինլէյօրըմ. – տէտի :

Գօնթէս տը Նէօվիլ ազար ազար սողուգ գանլըլըղընը պուլարագ, վէ տօգթէօր Մաթէօնըն մէքթուպընը Լօրա վէրէրէք.

— Պու մէքթուպը տիւն ագշամ ալտըմ. սէնին պիր ազ էվվէլ պէյան իթտիյին էֆքեար իլէ պու մէքթուպըն հավի օլտըղը էֆքեար արասընտա պիր միւշապէհէթ կէօրտիւյիւմ իչին մէյուս օլտում. ֆագաթ պու քէտէր վէ մէյուսիյէթիմ չար չարուգ կէչտի. – տէտի :

Լօր տը Պումոն տօգթէօրիւն մէքթուպընը քէմալը տըգ-գաթլէ օգուտըգտան սօնրա.

— Պիլ հագըգա պու իշ զաննիթտիյիմտէն տահա աղըր տըր. պու մարքի իլէ վուգու պուլան թէսատիւֆինէ ու-ղուրսըզ պիր վագըա նազարըյլա պագմաղա հագգըն վար ըմըշ. գալպինին չահատէթլէրինէ պէն տէ ինանմաղա պաշլա-յօրըմ. տօգթէօր Մաթէօնըն տէտիյի կիպի մարքի տը Բուրրի-էրտէն իճթինապ էթ. քէնտիսինէ թէսատիւֆ իտէճէյին եէրլէրէ կիթմէքտէն սագըն :

Լիւսի. – Ֆագաթ պու տէտիյին գապիլ տէյիլ տիր. պու ատամ հէր եէրէ կիրիպ չըգտըղընտան, բէք չօգ խա-նէլէրլէ միւնասէպէթ իչինտէ պուլընտըղընտան, քէնտիսինէ էր եա կէճ սալօնլարտան պիրինտէ թէսատիւֆ իտէճէյիմ պէտիհի տիր.

— Գօճանըն Աճէրիյէ կիթմէսինտէն պէրու մարքիզ տը Վիլէրպանըն խանէսինտէն պաշգա պիր եէրէ կիթմէտիյինի պէսպէլլի ունութմըշ օլմալըսըն. մարքիզին խանէսինտէ քէն-տիսինէ թէսատիւֆ իտէճէյին իհթիմալտէն տէյիլ տիր :

— Եանըլըյօրսըն, ազիզէմ Լօր, գարիպէն վուգու պուլաճագ սուարէտէ քէնտիսինէ ասըլզատէ պիր տէլիգանլը թագտիմ իտէճէքլէրինի խալամըն պիզէ սէօյլէտիյինի ունուտտը՞ն մը ։

— Խա՛յր, ֆիքրիմտէ տիր ։

— Իսմինի սօրմաղա վագըթ պուլամատըղըմ պու տէլիգանլըյըն մարքի տը Բուրրիէր օլտըղընտան էմին իմ ։

— Աճա՜յիպ ։

— Եանըլմատըղըմը կէօրէճէքսին ։

— Ֆագաթ էօյլէ օլտըղընը ֆարզ իթսէք պիլէ, քէնտիսիյլէ գօնուշմամըզ վէ եախօտ քէնտիսինի պարիտանէ պիր սուրէթտէ գապուլ իթմէք մումքին տիր. պու սուրէթլէ սանա եագլաշմագ արզուսընտան ֆարիղ օլաճագ տըր ։

Լիւսի տօսթունու քէմալը մուհապպէթլէ կէօյսիւնէ պաստը ։ Պունլար զիհինլէրինի իշղալ իտէն քէյֆիյէթտէն պիր մուտտէթճիք տահա պահս իթտիքտէն սօնրա, օ կիւնիւ Իօժէնինին թէյզէսինէ պիր վիզիթա վէրմէյէ վէ մէրգումէյի եէկէնի իլէ պարըշտըրմաղա մէճպուր օլտուգլարընը տէրխաթըր իտէրէք պիր պիրլէրինտէն այրըլտըլար, վէ անճագ գահվալթը իթտիքտէն վէ ռուպլէրինի կիյինտիքտէն սօնրա, արապայա ռաքիպէն Իօժէնինին թէյզէսի մատամ տը Սէն-Բրէօյլիւն խանէսինէ կիթտիլէր ։

Մատամ տը Սէն-Բրէօյլ եէկէնինին նակէհանի պիր սուրէթտէ գայպուպէթինտէն պէրու, տահա զիյատէ խասթալանմըշ ըտը. հաթթա եիւզիւ օ տէրէճէ զայըֆլաշմըշ ըտըքի, Լիւսի իլէ Լօր քէնտիսինի պիր գաչ տէֆալար կէօրմիւշ օլտուգլարը հալտէ կիւճ իլէ թանըյապիլտիլէր ։

Լիւսի՝ ասըլզատէ քիմսէլէր արասընտա իճրասը ատէթտէն օլան իլթիֆաթլարտան սօնրա, սէօզէ պիլ իպթիտար.

— Բէտէրիմին սիզին տօսթլարընըզտան պիրի օլմըշ օլտըղընը իշիթմիշիմ տիր, մատամ. գըզընըն տախի իհթիրամաթը ֆարգասընը գապուլ իթմէնիզի ռիճա իտէրիմ. չօգ վագըթտան պէրու պու վազիֆէյի իյֆա իթմէք նիյէթինտէ իտիմ. ֆագաթ խանէնիզին նէրէտէ պուլընտըղընը թէսատիւ-

ֆէն րասթ կէլմիշ օլտըղըմ պիր գատընտան տահա տիւնքի կիւն խապէր ալտըմ. - տէտի ։

Գօնթէս մատամ տը Սէն-Բրէօյլիւն պու գատընըն քիմ օլտըղընը քէնտիսինէ սօրաճաղընը քէշֆ իթմիշ իտի ։ Ֆիլհագիգա քէշֆի տօղրու չըգտը. Մատամ տը Սէն-Բրէօյլ մութէաճճիպանէ պիր թավր իլէ.

— Պու գատըն քի՞մ տիր. - տէյու սօրտը ։

Գօնթէս. - Իօժէնի, մէքթէպ արգատաշըմ, պի՛լմէյօր մըսընըզ. - տէտի, վէ պատէհու պու իսմին հասըլ իտէճէյի թէէսսիւրաթը կէօրմէք իւզրէ ինթիյար գատընըն եիւզիւնէ պագտը ։

Մատամ տը Սէն-Բրէօյլ օ տէրէճէ մութէհայյիր օլտուքի, պիր իքի տագըգա գատար հիչ պիր սէօզ սէօյլէմէքսիզին տուրտու ։ Ֆագաթ պիր ազ սօնրա եիւզիւնտէ պիր նուրը մէսէրրէթ բարլայարագ.

— Ահ, պիչարէ եէկէնիմի կէօրտիւնի՞իւզ միւ, մատամ գօնթէս. օ՛հ, ռիճա իտէրիմ, պէնի պու նանքէօր գըզըն եանընա կէօթիւրիւնիւզ. քէնտիսինի ուզուն մուտտէթ գուճաղըմա ալաճաղըմ վէ պաշընա կէլէն ֆէլաքէթի պանա աչաճագ եէրտէ խանէմտէն ֆիրար իթմէյէ գարար վէրմիշ օլտըղընտան տօլայը քէնտիսինի թէքտիր իտէճէյիմ. - տէտի ։

Իխթիյար գատըն եէկէնինին նակէհանի պիր սուրէթտէ ղայպ օլմասընըն սէպէպինի մուախխարէն տույմըշ վէ ֆագաթ մէրգումէյէ չօգտան պէրու աֆվ իյլէմիշ օլտըղընտան, գօնթէս տը Նէօվիլ իչի արթըգ անտէն կիզլէմէք իսթէմէտի, վէ Իօժէնինին քէնտիսինի թէրք իտէլիտէն օ կիւնէ գատար տիւշար օլտըղը ահվալ վէ վուգուաթը քըսաճըգ նագլ ու հիքեայէ իյլէտի ։

Մատամ տը Սէն-Բրէօյլ պու հիքեայէյի տըգգաթլըճա տինլէտիքտէն սօնրա.

— Պիչարէ՛ Իօժէնի, պէք չօգ ըզտըրապլար չէքմիշ... քէնտիսինէ եապմըշ օլտըղընըզ էյիլիքտէն տօլայը սիզէ թէշէքքիւր իտէրիմ, մատամ գօնթէս. Ֆագաթ չար չապուգ եօլա չըգալըմ, ռիճա իտէրիմ, Իօժէնիմի գուճագլամագ ար-

գուսըըլյա սուզան օլույօրըմ. հըսս իթտիյիմ մէսէրրէթ պիւթիւն գուվվէթիմի իյսաէ իյլէտի․ պուննտան պաշգա, քէնտիսինէ վէրէճէք խայըրլը խապէրլէրիմ տէ վար տըր : -տէտի ։

Գոնթէս պու միւէսսիր բէճալարա մուխալէֆէթ խաէմէտիյինտէն , Լորըն մուավէնէթիյլէ մէրգումէյի արապաըրնա էնտիրտի , վէ քէնտիլէրինի Լօժէնի տը Միրպէլին խանէսինէ կէօթիւրմէսինի արապաճըյա էմր իյլէտի ։ Եանի բաշտէ մատամ տը Սէն-Բրէօյլ՝ Լօժէնինին ֆիրարընտան սօնրա վուգու պուլան անվալի Լիւսի իլէ Լօրա մուխթասարէն նագլ իյլէտի ։

Լօժէնի թէյզէսինին խանէսինտէ պիր կիւն տահա գալմըշ օլսայըտը , պու գատար ֆէլաքէթլէրէ տուչար օլմայաճագտը · զիրա ֆիրարընըն իրթէսի ազշամըը Լաման տը Գուրմրէյ մատամ տը Սէն-Բրէօյլիւն խանէսինէ վարըը օլտու ․ չունքի նիշանլըսընը պըրագմազըըղը խայալընտան պիլէ կէչիրմէմիշ իտի ։

Նիհայէթ արապա Լօժէնի տը Միրպէլին խանէսինէ վասըլ օլտու ։ Լօժէնի թէյզէսինի կէօրիւնճէ հըսս իթտիյի մէսէրրէթ վէ սաատէթի թարիֆ իթմէք միւմքինսիզ տիր ․ միւտտէթի մէտիտէտէն պէրու պիր պիրինի կէօրմէմիշ օլան պու իքի պիչարէլէր՝ տէրհալ ճէքտիկլէրինէ սարըլարագ վէ սաիգաի մէսէրրէթլէ չօճուգ կիպի աղլամազա պաշլատըլար ։ Մատամ տը Սէն-Բրէօյլ վուգու պուլան խալթասընտան տօլայը ճէկէնինէ աֆվ իթտի , վէ պատէհու պէշիքտէ մըշըլ մըշըլ ույումագտա օլան մասումճըղազը գուճագըընա ալարագ քէմալը մուհապպէթլէ էօփմէյէ պաշլատը ։

Լիւսի վէ Լօր՝ մատամ տը Սէն-Բրէօյլ իլէ Լօժէնինին պիր պիրլէրինէ սէօյլէյէճէք բէք չօգ շէյլէրի պուլընտըղընը հըսս իտէրէք , թէյզէ նէկէն արասընտա պէօյլէ պիր մուգարէպէթ հասըլ իտէպիլտիքլէրինտէն տօլայը մէմնուն օլարագ չէքիլիպ կիթտիլէր ։

ՊԻՐԻՆՃԻ ՃԻԼՏԻՆ ԽԻԹԱՄԸ

ՇԷՐԱՒԹ

Իշպու րօման չարշէնպին վէ ճումաա իրթէսի կիւնլէրի նէշր օ-լունուր ։

Ապօնէ օլան զէվաթ մահ պէ մահ պէշէր ղրշ․ էօտէմէքլէ, չըգան նիւսխէլէրի ախզ իտէպիլիրլէր ։

Թաշրալար իչին ապօնէ պէտէլի բօսթա բարասըյլա պիրլիքտէ ալթը ղրուշ տըր ։

Թաշրալարտան ապօնէ պէտէլի իչին բօսթա բուլու 40 բարալըգ օլարագ կէօնտէրիլմէսի րէճա օլունուր ։

Ապօնէ եազըլմագլըղա արզու իտէնլէր, մաթպաամըզա, եախօտ ղալըթա միւվէզզիլէրինէ միւրաճաաթ իտէպիլիրլէր ։

Մէքթուպ վէ սայիրէ, Սթամպօլտա Չիչէք-բազարընտա 23 նու-մէրօլու մաթպաամըզա Կարապետ Պիպէրեան իսմինէ կէօնտէրիլմէլի տիր ։

Պիպէրեան մաթպաասընտա Թապ' վէ ֆիրուխթ օլունան քիթապլար ․

Սէրսէրի Եահուտի (200 ատէտ րէսմի հավի)	6	ճիլտ	100	Ղրուշ ․
Էքմէքճի խաթուն	6	»	60	»
Բարիս ֆաճիալարը	4	»	70	»
Բարիս ղարախիպի	3	»	60	»
Ղօրիպ պիր սըրր (Տիվանէնին սըրրը)	2	»	40	»
Բարիսին հագիգի էսրարը	2	»	35	»
Ճինայէթ մահսուլու	2	»	20	»
Բէտի կէօզլի	1	»	20	»
Նէթիճէի մէրամ	1	»	12	»

Էֆէնտիմ հազրէթլէրի·

Մուգատտէման իլան իթմիշ օլտուղում վէճհ իւզրէ, Րումէլի տէմիր եօլը Թահվիլաթընըն հէր տէֆաքի գուրասընտա պիրէր ատէտ Թահվիլ ալմադըղը Թէաահհիւտ իթմիշ օլտուղում ճիհէթլէ, պու տէֆա տախի 1300642 նումէրօլու Թահվիլ իշթիրա, վէ շու հալտէ Թահվիլաթը մէվճուտէ օն տօգուզ ատէտէ պալիղ օլտուղունու պէեանա միւպատարաթ քըլարըմ էֆէնտիմ.

Ապօնէլէրին նիսապընա իշթիրա օլունան
նումէրօլարըն ճէտվէլի·

21892	435607	1555489
86181	716578	1647120
103138	921869	1752825
147994	927148	1800152
183880	1197496	1884298
223272	1300642	1896686

1959431

ՇԷՐԱՒԹ

1· — Րումէլի տէմիր եօլու Թահվիլաթընըն պէհէր գուրասընտա, 650 ապօնէ հիսապընա օլարագ պիրէր ատէտ Թահվիլ իշթիրա օլունուր.

2· — Իշթիրա օլունան Թահվիլլէր իշպու ապօնէլէրտէն այրըճա ագճէ Թալէպ օլունմազ.

3· — Իւչ պին Ֆրանգա գատար իքրամիյէ իսապէթի հալինտէ, ապօնէլէրէ Թէվզի՝ օլունմայըպ, Թահվիլաթը մէվճուտէնին մըգտարը Թէզեիտ գըլընըր.

4· — Ապօնէլիքտէն իսթիֆա իտէն զաթլար՝ Թահվիլաթը մէվճուտէնին րիպաշը իւզրէ հիսսէլէրինէ տիւշէն ագճէյի մաթպաամըզտան ալըզ իտէպիլիրլէր. Իկէրուտէ պու պապտէ հիչ պիր իտտիրաղ գապուլ օլունմազ.

5· — Ապօնէ պէտէլլէրինի մահ պէ մահ Թէտիյէ իթմէյէն զաթլար՝ իսապէթ իտէն իքրամիյէլէրէ հիսսէտար օլամազլար.

☞ Միւվէզզիլէրին քէֆիլլիքի կիպի պազը էսպապը մազպուլէյէ մէպնի, քիթապըմըզ նիւսխէլէրինի վազգեչտէ ալամաեան ապօնէլէր մահալը իգամէթլէրինի մաթպաամըզա պիլտիրտիքլէրինտէ, իճապը տէրհալ իճրա օլունաճաղը պէեան օլունուր.

16 Յուլիս 1890
Ասիթանէ

Կ. Պիպէրեան